بسم الله الرحمن الرحيم

ریاست جمهوری

سازمان برنامه و بودجه کشور

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

سند آمایش سرزمین

(شامل سند ملی و اسناد استانی آمایش سرزمین- مصوب شورایعالی آمایش سرزمین درتاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱)

موضوع جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه کشور

(جلد اول)

انتشارات سازمان برنامه و بودجه کشور

۱۴۰۰

سند آمـایش سـرزمین: (شـامل سـند ملـی و اسـناد اسـتانی آمـایش سـرمین- مُصـوب شـورایعالی آمـایش سـرزمین در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱)، موضوع جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه کشور- **جلد اول**

ناشر: سازمان برنامه و بودجه کشور، مرکز اسناد، مدارک و انتشارات

نوبت چاپ: اول

سال انتشار: ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۵ نسخه

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

اشکالات احتمالی این مجموعه در ویرایش‌های آتی برطرف خواهد شد.

پیش‌گفتار

آمایش سرزمین به عنوان دانش مهندسی تدابیر توسعه در قلمروهای سرزمینی که مُتصف به سه ماموریت اصلی آینده‌نگاری، سیاست‌گذاری و فرصت‌سازی توسعه سرزمین است، علی‌رغم برخورداری از پیشینه نزدیک به نیم قرن در نظام برنامه‌ریزی و مدیریت توسعه در کشور، آن‌گونه که شایسته است، نتوانسته در ریل‌گذاری استقرار نظام راهبری توسعه سرزمین، کاهش تفرق‌ها و ناکارآمدی‌های نظام برنامه‌ریزی بخش‌محور و نهادینه‌سازی رویکرد یکپارچه‌نگر به موضوع کشورداری، موفق عمل نماید. مهم‌ترین مانع فراروی این ناکامی را باید در ابهام و کژتابی‌های مفهومی و نیز فقدان قوانین و مقررات و جایگاه قانونی مشخص و الزام‌آور جستجو نمود.

با این حال در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶، با ابلاغ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (بند الف ماده ۳۲) و برنامه ششم توسعه کشور (جزء یک بند الف ماده ۲۶)، فصلی نُوین برای آمایش سرزمین در نظام برنامه‌ریزی و مدیریت توسعه کشور رقم خورد. از یک سو برای اولین بار بر اساس بند الف ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه، «شورایعالی آمایش سرزمین» به عنوان نهاد دائمی سیاست‌گذار در حوزه آمایش سرزمین تشکیل گردید و از سوی دیگر بر اساس جزء ۱ بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه کشور، مقرر گردید اسناد ملی و استانی آمایش سرزمین تهیه و به عنوان اسناد هدایت توسعه فضایی سرزمین ایفای نقش نمایند.

سازمان برنامه و بودجه از ابتدای ابلاغ قانون برنامه ششم توسعه کشور در سال ۱۳۹۶، بر اساس جزء یک بند الف ماده ۲۶ این قانون، در تدارک تدوین سند ملی آمایش سرزمین قرار گرفت. سند ملی آمایش سرزمین، سندی است راهبردی که در چارچوب سیاست های کلی و اصول هشتگانه آمایش سرزمین، بدنبال نقش‌آفرینی و رقابت‌پذیری در شبکه جریان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی؛ دستیابی به اقتصاد متنوع، درونزا و ارزش‌آفرین مبتنی بر سرمایه انسانی، فناوری نوآورانه و تخصص‌ها و مزیت‌های منطقه‌ای؛ حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از منابع طبیعی و محیط‌زیست؛ سازمان فضایی متعادل، منسجم، هم‌پیوند و غیرمتمرکز، و تعالی جامعه، حفظ و تعمیق وحدت، یکپارچگی سرزمینی و هویت اسلامی-ایرانی است. این سند به عنوان بالاترین مرجع برنامه‌ریزان و کنشگران برای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری در راهبری توسعه فضایی سرزمین، مشتمل بر چشم‌انداز توسعه فضایی در افق ۱۴۲۴، اهداف، راهبردها، سیاست‌های سرزمینی، تصویر فضایی افق توسعه یافتگی سرزمین و الزامات تحقق آن است. لذا در مردادماه سال ۱۳۹۷ و پس از بررسی و ارزیابی شیوه‌های مختلف تدوین این سند؛ مسئولیت تهیه مطالعات و گزارش‌های این سند به مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان واگذار و مقرر گردید از ظرفیت حداکثری نخبگان و صاحب‌نظران در فرایند تدوین سند استفاده گردد.

با توجه به برنامه زمانی و چارچوب تایید شده از سوی شورای راهبری و سیاست‌گذاری تدوین این سند؛ مجموعاً حدود ۳۱ عنوان مطالعه در قالب حدود ۵۴ مُجلد گزارش در تیرماه ۱۳۹۹ تدوین شد. این سند با چشم‌انداز افق ۱۴۲۴، تلاش دارد تا با بهره‌گیری از رویکرد آینده‌نگاری سرزمینی و لحاظ سناریوهای توسعه فضایی سرزمین، ضمن شناخت دقیق از نظام مسائل و چالش‌های فراروی سرزمین و درک درست از

موقعیت، منابع و مزیت‌های کشور، سازمان فضایی مطلوب توسعه مشتمل بر قطب‌ها، کریدورها، تخصص‌های فعالیتی، کانون‌های جمعیتی و در نهایت استراتژی‌های توسعه فضایی و بارگذاری جمعیت، فعالیت و زیرساخت‌ها در پهنه سرزمینی را فراروی مدیران و تصمیم‌گیران کشور قرار دهد و کشور را از تَله بخشی‌نگری به عنوان بزرگترین آفت نظام برنامه‌ریزی کشور برهاند. لذا با هدف ایجاد اجماع و هم‌رای میان تمامی ارکان ذی‌مَدخل در فرایند توسعه سرزمینی کشور؛ مطالعات، گزارش‌ها و متن سند ملی آمایش در سازمان برنامه و بودجه و هم‌چنین کمیسیون تخصصی شورای‌عالی آمایش با حضور ۲۵ نماینده از دستگاه‌های اجرایی به مورد بحث و بررسی گذاشته شد و در نهایت این سند در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱ در محورهای زیر به تصویب شورای‌عالی امایش سرزمین رسید.

- چشم‌انداز توسعه فضایی سرزمین در افق
- اهداف
- راهبردها و سیاست‌های سرزمینی
- سازمان فضایی مطلوب سرزمینی در افق ۱۴۲۴

از سوی دیگر مطالعات برنامه آمایش استان‌ها که بررسی‌های مقدماتی آن در خصوص ماهیت، روش‌شناسی و محتوا از نیمه اول سال ۱۳۸۴ در دستورکار مرکز ملی آمایش سرزمین(سابق) قرار گرفته بود، با آغاز سال ۱۳۸۵ و تهیه و ابلاغ شرح خدمات مطالعات تیپ وارد مرحله عملیاتی شد. به علت عدم پیشرفت مورد انتظار در پیشبرد مطالعات آمایش استان‌ها و نیز انجام آسیب‌شناسی‌های متعدد با بهره‌گیری از نظرات نخبگان و جامعه دانشگاهی، شرح خدمات تیپ اصلاح شده در مردادماه ۱۳۹۰ تهیه و مجدداً به استان‌ها ابلاغ گردید. نهایتاً بررسی این مطالعات (مجموعاً در حدود ۱۰۰۰ جلد گزارش در ۳۱ استان کشور) در شهریور ۱۳۹۸ در جلسات کمیسیون تخصصی شورایعالی آمایش سرزمین به اتمام رسید و نظرات و دیدگاه‌های اصلاحی ۲۵ دستگاه عضو کمیسیون تخصصی جهت اصلاح نتایج و یافته‌های این مطالعات به سازمان‌های مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها ارسال گردید.

با توجه به حَجیم بودن مطالعات برنامه آمایش استان‌ها؛ با تدبیر دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین مُقرر شد مهم‌ترین و کلیدی‌ترین نتایج و یافته‌های این مطالعات در چهار بخشِ ۱- سند راهبردی (شامل: اهداف بنیادین، نقشِ استان در تقسیم‌کار ملی و منطقه‌ای، چشم‌انداز و ماموریت‌های توسعه استان، راهبردهای پابرجا، شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان و برنامه‌های اجرایی)، ۲- سند اجرایی (شامل: تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان، سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها)، ۳- برنامه‌های اجرایی ۴- نقشه‌های استاندارد شده مُستخرج از بانک داده‌های مکانیِ (Geo Data Base) یکپارچه‌شده استان‌ها، از مطالعات برنامه آمایش استان‌ها استخراج و در قالب سند آمایش استان جهت طی مراحلِ بررسی، اجماع‌سازی و تصویب در شورایعالی آمایش سرزمین، به دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین ارجاع گردد. این فرایند در قالب سه گام اصلی، تلاش نمود تا فرایند اجماع را از سطح پایین محلی و استانی (شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان) تا سطح ملی (شورایعالی آمایش سرزمین) طی نماید. در گام اول، سند ۱۰ ماده‌ای هر استان در شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان مورد بررسی و تصویب قرار گرفته و به دبیرخانه شورایعالی آمایش

سرزمین ارسال شد. در گام دوم، جلسات بررسی و اظهارنظر در خصوص محتوای سند در جلسات مشترک با امور بخشی و فرابخشی سازمان برگزار و در گام سوم، این اسناد بررسی شده به کمیسیون تخصصی شورایعالی آمایش سرزمین جهت بررسی و تصویب ارسال و نهایتاً این اسناد در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱ به تصویب شورای‌عالی آمایش سرزمین رسید. با این وصف و بدون اغراق می‌توان گفت فرایند مذکور یکی از مشارکتی‌ترین فرایندهای برنامه‌ریزی توسعه در تاریخ نظام برنامه‌ریزی کشور به شمار می‌رود.

در مجموعه پیش‌رو تلاش شده است سند آمایش سرزمین مشتمل بر سند ملی آمایش و تمامی ۳۱ سند آمایش استان‌ها که برنامه بلندمدت توسعه سرزمینی و تصویرکننده سیمای آتی توسعه استان می‌باشد؛ در یک مجموعه سه جلدی گردآوری و به عنوان نقشه راه توسعه سرزمینی کشور به استحضار مدیران و مقامات عالی، کارشناسان، صاحب‌نظران و دست‌اندرکاران توسعه کشور برسد.

در پایان از همه دست‌اندرکاران تهیه و تصویب سند آمایش سرزمین شامل سند ملی و اسناد استانی(از ابتدای انجام مطالعات تا تصویب در شورایعالی آمایش سرزمین) از جمله دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین، مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها، همه دستگاه‌های اجرایی عضو کمیسیون تخصصی شورایعالی آمایش سرزمین و امور بخشی و فرابخشی سازمان برنامه و بودجه کشور و تمامی مشاوران، صاحب‌نظران، ناظرین مطالعات و ... که در تهیه و تدوین این اسناد تلاش و اهتمام وافری داشته‌اند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

محمد باقر نوبخت

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

فهرست مطالب

عنوان **صفحه**

تصویب‌نامه شورایعالی آمایش سرزمین ۱۱

سند ملی آمایش سرزمین ۱۳

سند آمایش استان آذربایجان شرقی ۵۵

سند آمایش استان آذربایجان غربی ۱۰۳

سند آمایش استان اردبیل ۱۴۷

سند آمایش استان اصفهان ۱۹۵

سند آمایش استان البرز ۲۵۵

سند آمایش استان ایلام ۲۹۳

سند آمایش استان بوشهر ۳۳۵

سند آمایش استان تهران ۳۹۵

سند آمایش استان چهارمحال و بختیاری ۴۳۹

سند آمایش استان خوزستان ۴۷۷

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان
و رئیس شورایعالی آمایش سرزمین

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور

شماره نامه: ۷۱۵۰۳۱
تاریخ نامه: ۱۳۹۹/۱۲/۲۷
پیوست: دارد

بسمه تعالی

تصویب نامه شورایعالی آمایش سرزمین

شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، در راستای عمل به تکلیف جزء ۱ بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه کشور و به استناد بند الف ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس شورای اسلامی)، سند آمایش سرزمین، شامل سند ملی و اسناد استانی که ممهور به مهر دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین گردیده است را مصوب و مقرر نمود:

۱. از تاریخ ابلاغ این سند، رعایت مفاد آن برای کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور الزامی می‌باشد. شورایعالی آمایش سرزمین به عنوان مرجع استقرار نظام راهبری توسعه سرزمین، مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این سند را برعهده دارد.

۲. دبیرخانه شورای اقتصاد و دبیرخانه کمیسیون ماده ۲۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موظفند پیش از بررسی هر گونه پیشنهاد طرح و پروژه، از تطبیق اهداف و جانمایی این طرح‌ها و پروژه‌ها با مفاد این سند اطمینان حاصل نمایند.

۳. شورایعالی آمایش سرزمین در راستای ارتقاء تحقق‌پذیری و اجرای نتایج و سیاست‌گذاری‌های این سند، ترتیبات حقوقی و قانونی لازم را فراهم نماید.

۴. دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین، شاخص‌ها و سنجه‌های کمی رصد و پایش تحقق‌پذیری و اجرای نتایج و سیاست‌گذاری‌های این سند را تدوین و پس از طرح و بررسی در کمیسیون تخصصی، در پیوست سند قرار دهند.

۵. استانداران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها مکلفند بلافاصله اسناد آمایش استان‌ها را قبل از مطالعه و اجرای هر گونه طرح یا پروژه‌ای با نتایج و سیاست‌گذاری سند ملی آمایش سرزمین تطبیق دهند.

۶. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، کلیه بانک‌های کشور و صندوق توسعه ملی موظف هستند قبل از اعطای تسهیلات و تامین منابع مالی سرمایه‌گذاری برای اجرای پروژه‌ها، از انطباق آن‌ها با سند آمایش سرزمین اطمینان حاصل نمایند.

۷. به منظور استقرار نظام راهبری توسعه سرزمین و اجتناب از هدررفت منابع کشور، تمامی اسناد توسعه سرزمینی کشور (اعم از طرح‌های راهبردی یا جامع دستگاه‌های اجرایی کشور، طرح‌های جامع شهری و مانند آن) می‌بایست مبتنی بر سیاست‌گذاری‌ها و جهت‌گیری‌های ابلاغی این سند تدوین و یا در صورت تشخیص مغایرت(با هماهنگی با دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین) مورد بازنگری قرار گیرند.

۸. ملاحظات امنیتی مدنظر وزارت اطلاعات پس از طی مراحل تصویب، بعنوان پیوست محرمانه سند قرار خواهد گرفت.

محمد باقر نوبخت

تهران-میدان بهارستان-خیابان دانشسرا مرکز تلفن: ۴-۳۳۲۷۱ دور نگار مرکزی: ۳۳۱۱۶۱۴۶ ش ش: ۴۸۲۰۴۳۸

به استناد جزءِ یک بند (الف) ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، **سند ملی آمایش سرزمین** در افق ۱۴۲۴ مشتمل بر ۱۶ ماده را به شرح زیر تصویب نمود:

سند ملی آمایش سرزمین

ماده ۱) تعاریف و اصطلاحات

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

کمیسیون: کمیسیون تخصصی شورایعالی آمایش سرزمین

سند: سند ملی آمایش سرزمین

سند استانی: سند استانی آمایش سرزمین

افق: سال ۱۴۲۴ هجری شمسی

چشم انداز توسعه فضایی سرزمین: بیانگر تصویری مطلوب از توسعه فضایی سرزمین است که مجموعهٔ کنشگران توسعه می‌خواهند با مشارکت یکدیگر و بکارگیری قابلیت‌ها، ظرفیت‌ها و مزیت‌های سرزمینی، در افق ۱۴۲۴ به آن دست پیدا کنند.

هدف: مقصد نهایی برای تحقق چشم انداز توسعه فضایی سرزمین است.

راهبرد سرزمینی: جهت‌گیری اصلی و بلندمدت توسعه فضایی سرزمین با در نظر گرفتن قابلیت‌ها، فرصت ها و محدودیت‌ها در مواجهه با چالش ها برای تحقق اهداف توسعه فضایی مطلوب سرزمین است.

سیاست سرزمینی: بیانگر خط مشی تحقق راهبردهای توسعه فضایی سرزمینی است.

سازمان فضایی مطلوب: شبکه‌ای منسجم و هم پیوند از کانون ها، محورها و پهنه های عملکردی و طبیعی که حاصل تعامل سازنده جامعه، طبیعت و نظام مدیریت سرزمین در چارچوب چشم انداز و اهداف توسعه فضایی سرزمین است.

آب قابل برنامه‌ریزی: مقدار کل منابع آب تجدیدپذیر در حوضه آبریز براساس شرایط هیدرولوژیکی و توسعه زیرساخت ها، پس از کنارگذاشتن آب برای محیط‌زیست است که قابلیت بهره‌برداری برای مصارف مختلف در قالب منابع آب سطحی، زیرزمینی و غیرمتعارف را دارد.

شهر منطقه: مجموعه‌ای از نقاط سکونتگاهی به هم پیوسته با تراکم جمعیتی بالا است که در یک محدوده عملکردی یکپارچه و هم پیوند در قالب شبکه‌ای چند مرکزی و در قلمرو شهر سطح یک یا دو استقرار دارند.

شهر سطح یک: شهرهایی که با دارا بودن عملکرد ملی و فراملی، خدمات برتر ملی را ارائه می‌دهند و فعالیت های تخصصی و دانش‌بنیان دارای مزیت و رقابت‌پذیر در مقیاس بین‌المللی در این شهرها وجود دارند. نقش عملکردی و نوع خدمات‌رسانی شهرهای سطح نخست الزاماً هم‌تراز نیستند.

شهر سطح دو: شهرهایی که در سطح منطقه‌ای و ملی ایفای نقش می‌کنند. این شهرها عمدتاً خدمات منطقه-ای را ارائه می دهند، هرچند که ظرفیت استقرار خدمات ملی نیز در آنها وجود دارد. نقش عملکردی و نوع خدمات‌رسانی شهرهای سطح دو الزاماً هم‌تراز نیستند.

شهرهای همکار سطح یک و دو: شهرهایی که با دارا بودن پیوندعملکردی و خدماتی براساس ظرفیت‌ها، فرصت‌ها و تخصص‌های فعلی و آینده، به عنوان همکار در ارائه خدمات به شهرها/ شهرمنطقه‌های سطح یک یا دو ایفای نقش می‌نمایند.

قلمروهای مستعد توسعه: پهنه هایی از سرزمین است که باتوجه به توان اکولوژیکی، آب قابل برنامه‌ریزی مصوب، ظرفیت برد و دسترسی به زیرساختها، ادامه فعالیت‌های موجود و همچنین استقرار جدید فعالیت و جمعیت در آنها با رعایت ملاحظات محیط‌زیست امکان‌پذیر است. این پهنه‌ها با تدقیق نتایج آمایش ملی با آمایش استانی تعیین می‌گردد.

ماده ۲) چشم‌انداز توسعه فضایی سرزمین در افق

گشایش بیانیه:

ما ایرانیان، سخاوتمندی سرزمین‌مان را با رفتار متوازن، متعادل و سازگار با توسعه پایدار، ارج نهاده‌ایم و اینک، حکمروایی کارایی ساخته‌ایم که هر یک از هم‌میهنان، در مسیر اهداف و ارزش‌های زندگی خود، انتخاب‌ها و گزینه‌های فراوان و مناسب حال خود را دارند و سیاستگذارانِ آینده‌نگر، ظرفیت‌ها و قابلیت‌های سرزمین را عمیق می‌شناسند و استعداد و پویایی جامعه را در مسیر آن، ترسیم می‌کنند تا ضمن احترام به این سخاوت‌ها و مواهب سرزمینی، توسعه اجتماعی، سعادت و رفاه پایدار ساکنان امروز و آیندگان، به بهترین وجه، تضمین شود. نوآوران و صاحبان اندیشه و پیشه، در فعالیت‌های ارزش‌آفرین خود، بهترین تناسب را ایجاد نموده و عدالتی شایسته، در جایابیِ فعالیت و سکونت در کشور برقرار است. سرزمینِ ما، فرزندان خود را از بحران‌ها رهایی داده و آب و منابع خدادادی در آن نه به قصد سیرابی حریصانه افراد منفعل، بلکه برای رفع عطش جویندگان تعالیِ پایدار و طراوت ماندگار در همه پهنه سرزمین، جاری است و زندگی در آن، رنگ خدا دارد.

بیانیه:

در سال ۱۴۲۴، ایران سرزمینی است که با تکیه بر جامعه بالنده، تمدن دیرین، فرهنگ اسلامی-ایرانی فاخر، انسجام ملی، هم‌نوایی خرده‌فرهنگ‌ها، استعدادهای انسانی و سرزمینی خدادادی، جوشش‌های نوآوری فناورانه، نمودهای بارز تحقق الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت را به جهان عرضه می‌کند و به دستاوردهای زیر نائل شده است:

- اقتصاد متنوع و موقعیت مفصلی ایران در شبکه جریان‌های ارتباطی بین‌الملل، حلقه‌های تعاملِ پویایی با جهان ساخته و در اقتصاد منطقه و جهان، ارزش‌آفرینی می‌کند.
- عدالت اجتماعی، رفاه و کیفیت زندگی شایسته برای ساکنان همه مناطق فراهم آمده است.
- همبست امنیت غذا، آب و انرژی برقرار است و ایرانیان، پویایی و دوام زیست بوم های متنوع و متعدد سرزمین را با حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست پاس می‌دارند.
- نظام اسکان و فعالیتِ شبکه‌ای، متعادل، منسجم و هم پیوند برقرار است.
- ایران، با تکیه بر گردشگری اجتماع‌محور، فرهنگ‌مبنا و حفاظت از میراث فرهنگی و طبیعی، گردشگران جهان را به خود جذب می‌کند.
- کشوری با امنیت بالندهٔ مردم محور و برخوردار از قدرت دفاع عامل و غیرعامل، نقشی فعال در امنیت هم‌پیوند منطقه و بین‌الملل ایفا می‌کند.
- نظام حکمروایی سرزمینی توسعه گرا، عدالت محور و مردم گرا استقرار یافته است.

ماده ۳) اهداف

تحقق چشم انداز توسعه فضایی سرزمین، منوط به دستیابی به اهداف زیر است:

- نقش‌آفرینی و رقابت‌پذیری در شبکه جریان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی
- اقتصاد متنوع، درونزا، برون‌گرا و ارزش‌آفرین مبتنی بر سرمایه انسانی، فناوری نوآورانه و تخصص‌ها و مزیت‌های منطقه‌ای
- حفاظت، احیاء و بهره‌برداری خردمندانه از منابع طبیعی، محیط‌زیست و میراث فرهنگی برای نیل به توسعه پایدار
- سازمان فضایی شبکه‌ای، متعادل، منسجم، هم‌پیوند، تاب‌آور و غیرمتمرکز سازگار با تغییر اقلیم
- عدالت، رفاه و مشارکت اجتماعی، حفظ و تعمیق انسجام ملی، یکپارچگی سرزمین و هویت ایرانی-اسلامی
- امنیت بالنده سرزمین در همه وجوه و قدرت بازدارنده

ماده ٤) راهبردها و سیاست‌های سرزمینی

۱- ایجاد و ارتقاء پیوندها و مناسبات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با کشورهای منطقه و جهان

۱. شهر تهران به عنوان مرکز مدیریت، نظارت و راهبری ارتباطات بین‌المللی سرزمین
۲. شهرمنطقه‌های سطح یک (تبریز، مشهد، رشت، ساری، کرمانشاه، اهواز، بندرعباس، شیراز، اصفهان، کرمان، زاهدان و چابهار) به عنوان همکار تهران در تعاملات بین المللی
۳. ظرفیت‌سازی برای نقش‌آفرینی شهرهای سطح یک در شبکه شهرهای جهانی
۴. تغییر رویکرد نسبت به مناطق مرزی و زمینه‌سازی برای نقش‌آفرینی آنها در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی
۵. تقویت و تعریف نقش مراکز استان‌های مرزی به عنوان مراکز راهبری، تسهیل و پشتیبانی تعاملات با کشورهای همسایه و حوزه نفوذ ژئوپلتیک با تأکید بر مدیریت یکپارچه مبادی مرزی
   - ✓ گیلان، مازندران و گلستان: تعامل با کشورهای ترکمنستان، آذربایجان، آسیای میانه، روسیه و قفقاز
   - ✓ خراسان شمالی، خراسان رضوی و خراسان جنوبی: تعامل با کشورهای آسیای میانه و افغانستان
   - ✓ سیستان و بلوچستان: تعامل با کشورهای افغانستان، پاکستان، عمان و هند
   - ✓ هرمزگان و بوشهر: تعامل با کشورهای عربستان سعودی، قطر، بحرین، کویت، عمان و امارات متحده عربی
   - ✓ کردستان، کرمانشاه، ایلام و خوزستان: تعامل با کشور عراق، سوریه و لبنان
   - ✓ آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی و اردبیل: تعامل با کشورهای آذربایجان، ارمنستان، جمهوری نخجوان و ترکیه
۶. افزایش اختیارات مراکز استان‌های مرزی در توسعه تعاملات فرهنگی و اقتصادی با کشورهای همجوار در چارچوب جهت‌گیری‌ها و سیاست‌های کلان کشور و با حفظ تمرکز امور سیاستگذاری و حاکمیتی
۷. تقویت زیرساخت‌های اتصال شهرهای مرزی به بازارها و مراکز توزیع و تأمین کالا و محصولات در دو سوی مرز
۸. توسعه زیرساخت‌های ارتباطی داخلی با مبادی مرزی با رعایت ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل
   - ✓ مبادی شمالی بویژه سرخس، لطف‌آباد، باجگیران، اینچه برون، آستارا، بیله سوار، نوردوز و جلفا
   - ✓ بنادر جنوبی کشور سطح یک مقیاس جهانی: بندر چابهار، بندر جاسک، بندر شهید رجایی، بندر بوشهر و بندر امام خمینی (ره)
   - ✓ بنادر جنوبی و شمالی کشور سطح دو مقیاس منطقه ای: با اولویت بندر قشم، بندر لنگه، بندر جامع منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، بندر دیر-کنگان، بندر گناوه، بندر دیلم، بندر خرمشهر، بندر آبادان، بندر امیرآباد، بندر نوشهر، بندر انزلی
   - ✓ مبادی مرزی شرقی بویژه ریمدان، پیشین، کوهک، میرجاوه، میلک زابل، ماهی رود، یزدان و دوغارون
   - ✓ مبادی مرزی غربی بویژه شلمچه، چذابه، مهران، خسروی، پرویزخان، باشماق، سیرانبند، تمرچین، رازی، سرو و بازرگان

۹. توسعه زیرساخت‌ها و توانمندی‌های ارائه خدمات علمی، آموزشی و درمانی به شهروندان کشورهای همسایه در شهرمنطقه های استان‌های مرزی
۱۰. صدور خدمات فنی-مهندسی به کشورهای جهان با تأکید بر مشارکت بخش خصوصی
۱۱. بهره‌گیری از رویکرد «خواهرخواندگی» بین شهرهای منتخب داخلی و بین‌المللی و رویکرد دیپلماسی و ارتباط بین استانی با سایر کشورها
۱۲. بازاریابی، تولید و تجاری سازی محصولات و کالاهای مورد نیاز کشورهای منطقه با اولویت استقرار در استان‌های مرزی با تاکید بر سرمایه گذاری مشترک
۱۳. تحول در کارکرد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به قطب پردازش صادرات و جذب سرمایه، علم و فناوری و نقش‌آفرینی در اقتصاد ملی، منطقه‌ای و بین المللی
۱۴. بسترسازی و رایزنی جهت عقد پیمان‌های سیاسی، اقتصادی، امنیتی، فرهنگی و محیط زیستی با کشورهای همسایه و منطقه و کشورهای ذینفع در حوضه های آبریز مشترک
۱۵. توسعه، عملیاتی سازی و تعریف گذرراه‌های چندجانبه منطقه ای و بین المللی در راستای اتصال خلیج فارس به دریای مدیترانه و دریای سیاه
۱۶. فعالسازی دیپلماسی آب در حوضه های مشترک آبریز مرزی با اولویت حوضه های مشترک مرزهای شرق و شمالغرب
۱۷. انعقاد پیمان‌های منطقه‌ای محیط‌زیستی بویژه برای مهار و کنترل کانون‌های گرد و غبار
۱۸. بهره‌گیری از توان فنی، مالی و ظرفیت نهادهای تخصصی بین‌المللی
۱۹. توسعه همکاری درون منطقه‌ای با کشورهای حوزه خلیج فارس، دریای عمان و دریای کاسپین به منظور بهره برداری پایدار از منابع مشترک
۲۰. پیوستن به سازمان‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای براساس منافع ملی و سازوکارهای سازمان هدف و مشارکت موثر در تعریف و تدوین کنوانسیونها و چارچوبهای حقوقی و فنی
۲۱. جذب مشارکت سرمایه‌گذاری دانش بنیان و فناوری پیشرفته بین‌المللی در مناطق دریایی و ساحلی کشور به‌ویژه جزایر و منطقه مکران
۲۲. جلب مشارکت منطقه‌ای و بین‌المللی کشورها در راستای احیاء، حفاظت، معرفی و بهره برداری از آثار و ویژگی‌های مشترک فرهنگی و تمدنی منطقه
۲۳. توسعه تجارت الکترونیک با تأکید بر فناوری‌های نوین و پیشرفته

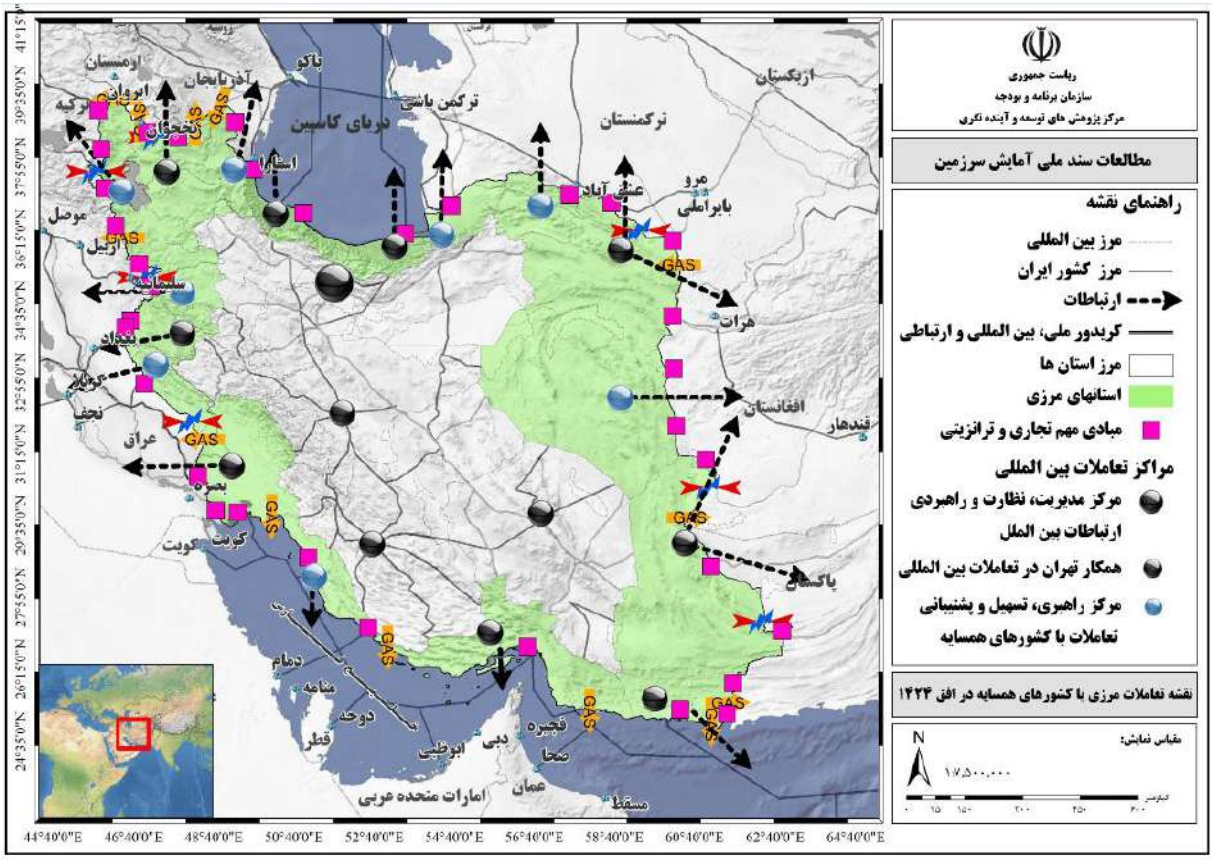

نقشه ۱- تعاملات مرزی ایران با کشورهای همسایه در افق ۱۴۲۴

۲- تقویت نقش مفصلی کشور در شبکه گذرراه های ترانزیتی منطقه‌ای و بین‌المللی

۲۴. پیوند جریان‌های بین المللی شرق به غرب و شمال به جنوب با گذر از سرزمین ایران

- ✓ گذرراه های اتصال شرق آسیا به غرب آسیا و اروپا (یک کمربند-یک جاده، راه ابریشم، بزرگراه های آسیایی، اتصال اروپا-آسیا EATL، جنوبی آسیا، ...) با اولویت یک کمربند-یک جاده
- ✓ گذرراه های اتصال دریای عمان و خلیج فارس به کشورهای آسیای میانه، حاشیه دریای کاسپین، قفقاز، اروپا و حاشیه دریای مدیترانه (گذرراه شمال-جنوب، گذرراه کشورهای عضو اکو ECO، گذرراه اتصال ایران-عراق-سوریه-دریای مدیترانه، گذرراه ایران-ترکیه-دریای مدیترانه، گذرراه دریایی اتصال کشورهای حاشیه دریای کاسپین، ...) با اولویت گذرراه شمال-جنوب

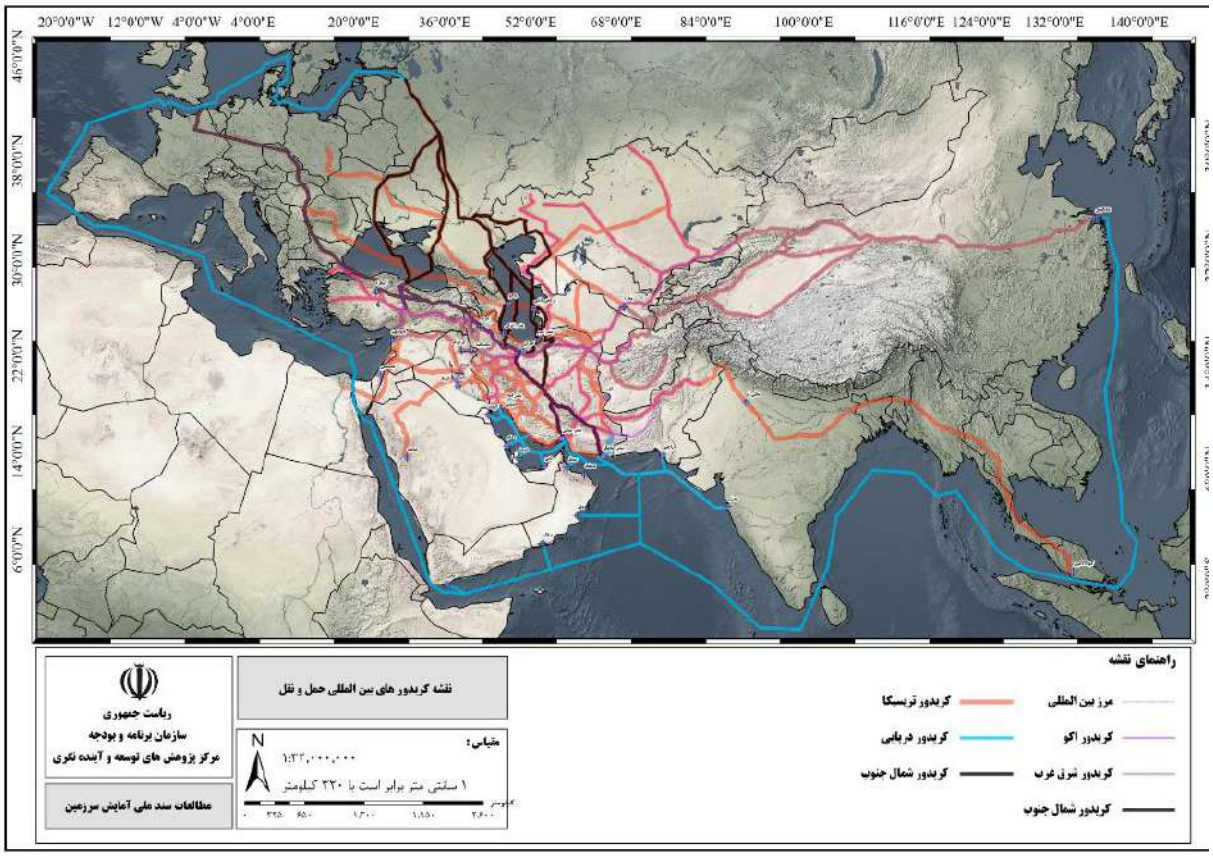

نقشه ۲- موقعیت ایران در مسیر گذرراه‌های بین‌المللی حمل و نقل

۲۵. توسعه، تقویت، تجهیز و بهره برداری بهینه از شبکه مدهای حمل و نقلی ملی منطبق بر گذرراه‌های ترانزیتی منطقه‌ای و جهانی و تمرکز بر ارائه خدمات رقابتی

- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی و دریایی شرقی – غربی در ساحل خلیج فارس و دریای عمان
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (جنوب شرق – غرب) در پهنه شرقی کشور
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (جنوب شرق – شمال شرق و شمال)
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (جنوب شرق – شمال غرب)
- ✓ گذرراه و نقل زمینی (جنوب به شمال) در پهنه مرکزی کشور
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (شمال شرق – غرب و شمال غرب)
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (جنوب غرب – شمال) در پهنه غربی کشور
- ✓ گذرراه حمل و نقل زمینی (شرق – غرب، شمال و شمال غرب)

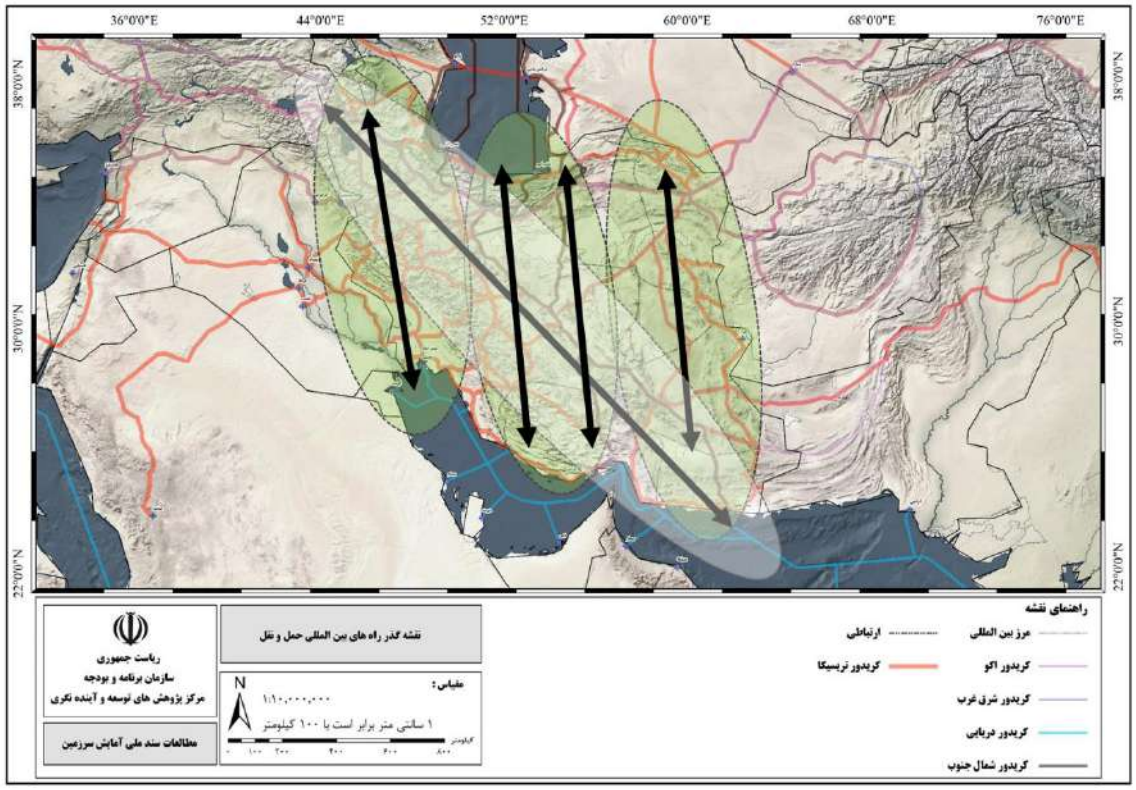

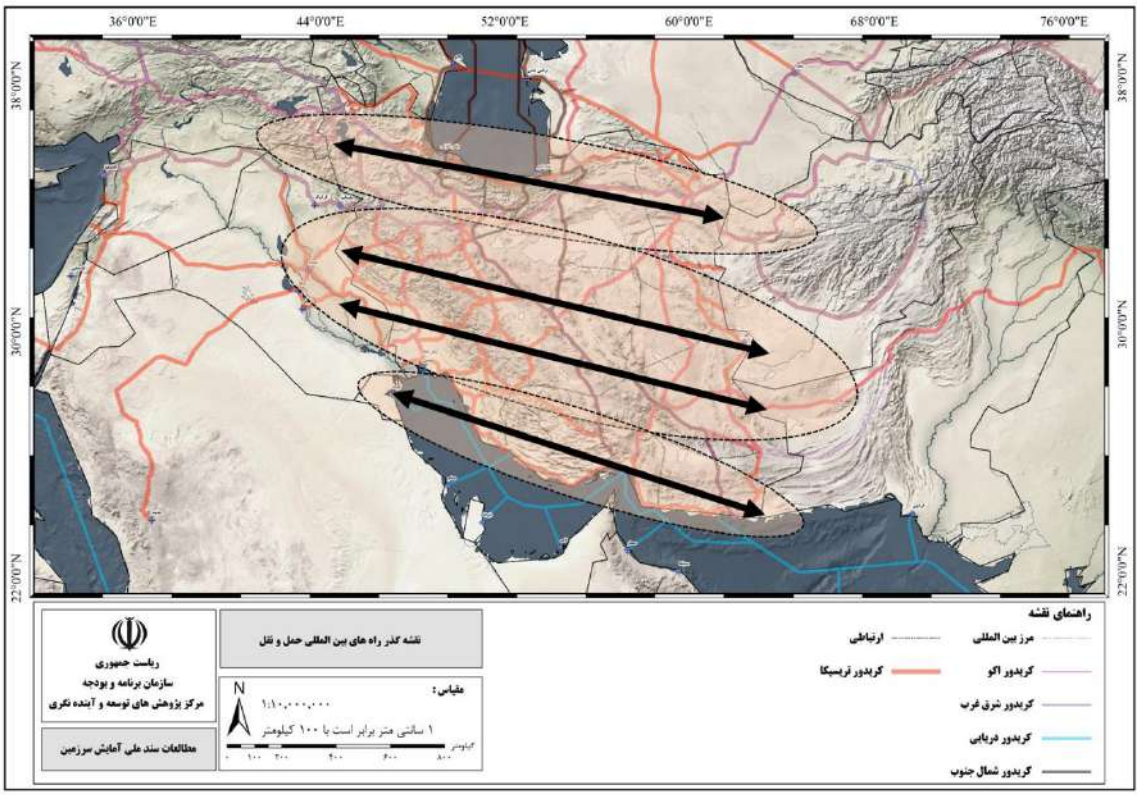

نقشه ۳- گذرراه های ملی منطبق بر گذرراه های ترانزیتی منطقه ای و بین المللی شمالی-جنوبی و شرقی-غربی

۲۶. فعالسازی و تقویت ارتباطات هوایی و دریایی منطقه ای و جهانی

- ✓ فعالسازی ظرفیت و تقویت فرودگاه های تهران (امام خمینی)، مشهد، تبریز، اصفهان، شیراز و چابهار به عنوان هاب ارتباطات بین المللی
- ✓ فعالسازی ظرفیت و تقویت فرودگاه های شهرهای سطح یک در شبکه فرودگاه های منطقه فراملی
- ✓ تقویت زیربناها و روبناهای سخت افزاری و نرم افزاری پروازهای برنامه‌ای فرودگاه‌های مرزی کشور با فرودگاه‌های همجوار کشورهای همسایه
- ✓ طراحی و اجرای زیربناها و روبناهای سخت افزاری و نرم افزاری حمل و نقل بار هوایی
- ✓ زمینه‌سازی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و کشورهای همسایه در فرودگاه‌های کشور در زمینه جابجایی مسافر و بار
- ✓ فعال‌سازی و تقویت ارتباطات دریایی منطقه ای و بین المللی به‌ویژه با کشورهای حاشیه خلیج فارس و دریای کاسپین
- ✓ ارتقای جایگاه، سطح و عملکرد رقابتی بنادر شهید بهشتی- جاسک - شهید رجایی- بوشهر- امام خمینی (ره) در شبکه خدمات خطوط دریایی جهانی
- ✓ ارتقای جایگاه، سطح و عملکرد رقابتی بنادر جنوبی بویژه قشم- لنگه- منطقه ویژه اقتصادی پارسیان- عسلویه- گناوه- خرمشهر- امیرآباد- نوشهر- انزلی در شبکه خدمات خطوط دریایی منطقه‌ای

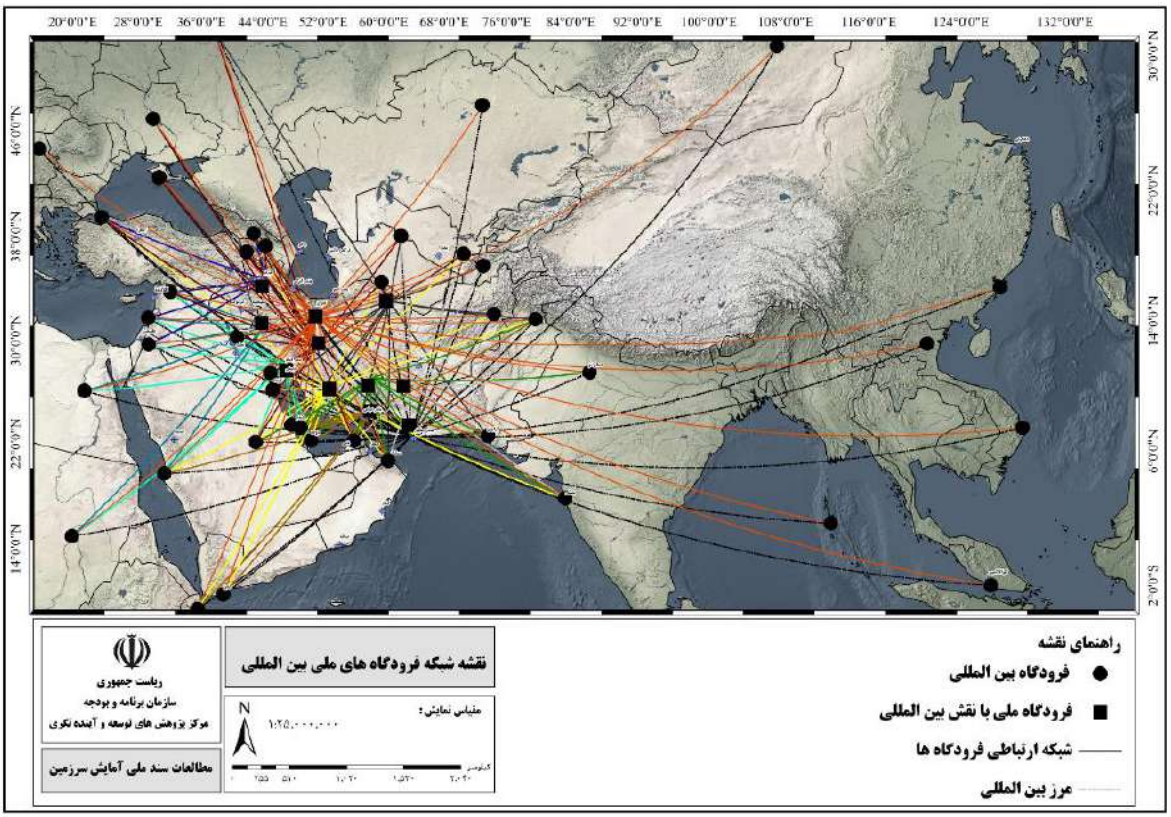

نقشه ٤- نقش آفرینی فرودگاه های کشور در شبکه فرودگاه های منطقه و جهان

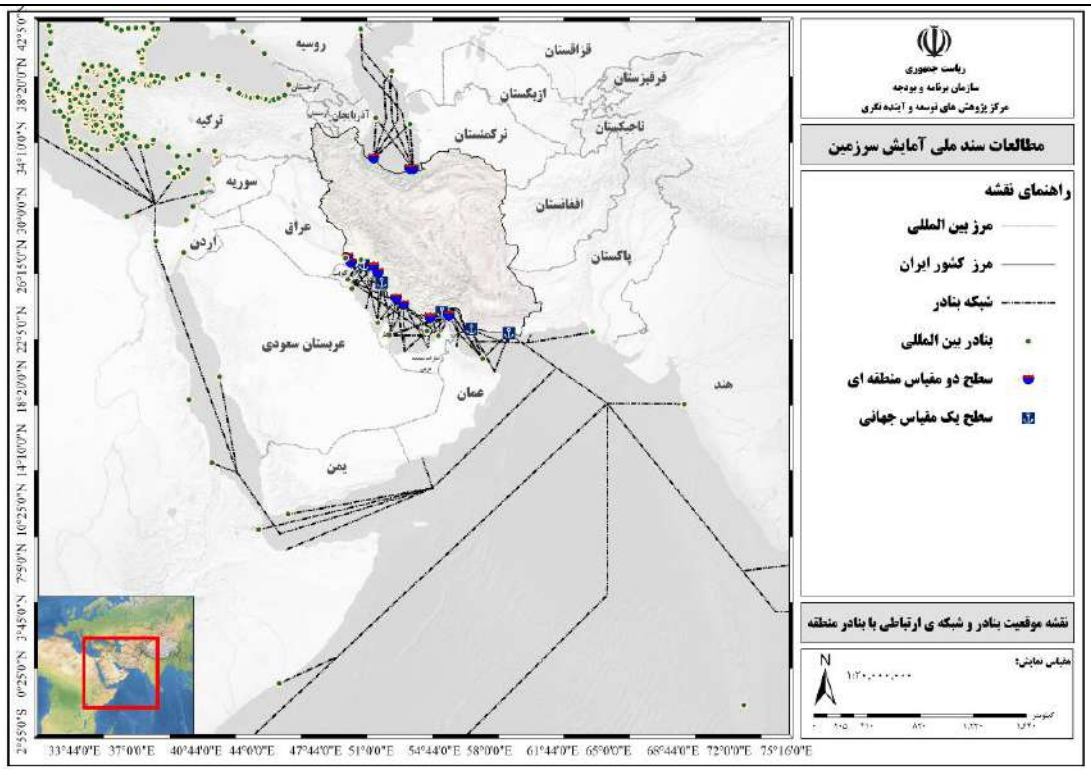

نقشه ۵- موقعیت بنادر در شبکه ارتباطات دریایی منطقه ای و جهانی

۲۷. افزایش جذابیت و تثبیت حضور پایدار در کریدورهای پروازی عبوری و ارتقاء ارائه خدمات ترانزیت بین‌المللی در فرودگاه‌ها

۲۸. افزایش جذابیت و تثبیت حضور پایدار در شبکه ارتباطات دریائی و ارائه خدمات بانکرینگ و دریانوردی

۲۹. تقویت نقش موثر ایران در توسعه و تجاری سازی گذرراه‌های ترانزیتی منطقه برای دستیابی به بازارهای هدف از جمله:

- ✓ محورهای ارتباطی مبادی مرزی پرویزخان، سیرانبند، باشماق به منطقه اقلیم کردستان عراق (اربیل و سلیمانیه)
- ✓ محور ارتباطی مبادی مرزی آستارا و بیله سوار با جمهوری آذربایجان
- ✓ محور ارتباطی مبادی مرزی اینچه برون، سرخس و لطف آباد با کشور ترکمنستان
- ✓ محور ارتباطی مرزی نوردوز با ارمنستان و محور ارتباطی جلفا با نخجوان
- ✓ محورهای ارتباطی مرزهای خسروی، مهران، چذابه و شلمچه به شهرهای بغداد، کربلا و نجف عراق
- ✓ محور ارتباطی مرزهای غربی کشور به دریای مدیترانه
- ✓ محورهای ارتباطی مرزهای شرقی به محورهای اصلی و نقاط سکونتگاهی مهم در افغانستان و پاکستان

۳۰. ایجاد و توسعه زیربناها و روبناهای سخت افزاری و نرم‌افزاری مراکز لجستیک (شهر، پارک و دهکده لجستیک)

- ✓ عرصه شرق کشور (جنوب – شمال) با اولویت پهنه های چابهار، ایرانشهر، بم، سیرجان، زاهدان، بیرجند، مشهد و بجنورد
- ✓ عرصه غرب کشور (جنوب – شمال) با اولویت پهنه های اهواز، اندیمشک-دزفول، کرمانشاه، خرم آباد، سنندج و تبریز
- ✓ عرصه مرکزی کشور (شرق-غرب) با اولویت پهنه‌های سمنان، قم و قزوین
- ✓ عرصه میانی کشور (شرق- غرب) با اولویت پهنه های اصفهان، شیراز و یزد
- ✓ مراکز لجستیک در مبادی مرزی با اولویت پهنه های میرجاوه، میلک، ماهیرود، دوغارون-شمتیغ، سرخس، اینچه برون، آستارا، بازرگان، باشماق، خسروی، شلمچه، چابهار، جاسک، بندرعباس، بوشهر، بندر امام خمینی، بندر امیرآباد و بندر انزلی

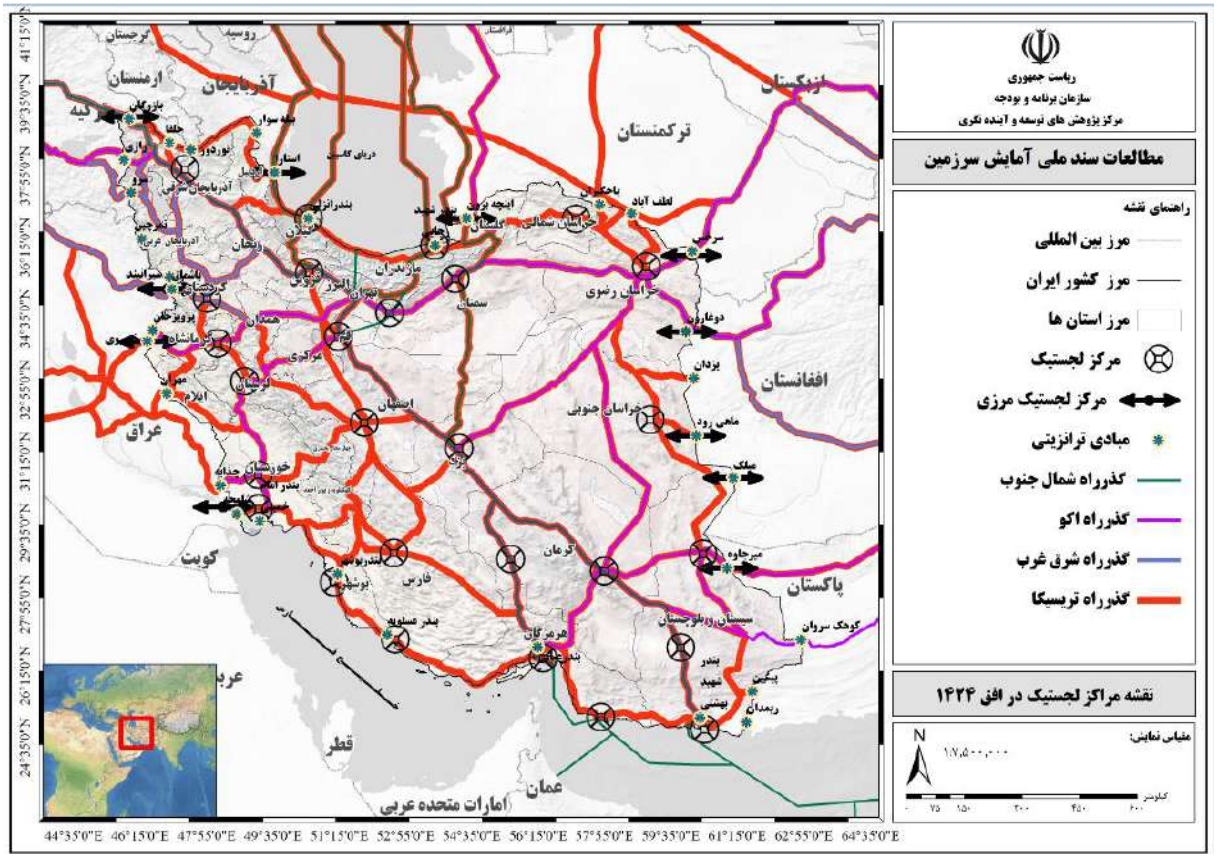

نقشه ٦- مراکز لجستیک اولویت دار در پهنه های مختلف سرزمین

۳۱. مدیریت یکپارچه مبادی مرزی و تسهیل فرآیندها و رویه های ترانزیتی در راستای آزادسازی تجارت

۳۲. اصلاح و بهبود قوانین و مقررات در جهت سازگاری و هماهنگی با قوانین بین‌المللی حمل‌ونقل و ترانزیت

۳۳. هم افزایی کلیه دستگاه های اجرایی ذیربط در حوزه ترانزیت و تسهیل مشارکت عمومی-خصوصی و سرمایه‌گذاری خارجی
۳۴. اجرای توافق نامه ها و کنوانسیون های بین المللی گمرکی و حمل و نقلی در گذرراه های ترانزیتی برای تسهیل ترانزیت و کاهش زمان عبور
۳۵. توسعه و نوسازی ناوگان هوایی کشور
۳۶. هوشمندسازی و بکارگیری فناوری های نوین در فرآیندهای مدیریت، کنترل، بازرسی، پایش و نظارت در راستای حذف اختلالات در فرآیند ترانزیت و کاهش زمان عبور
۳۷. گسترش همکاری های بین المللی و تقویت حضور در سازمان های منطقه ای و بین المللی حمل و نقل و ترانزیتی

۳- شبکه سازی و ایجاد زنجیره های جدید تولید بین المللی و ارتقاء جایگاه بین‌المللی کشور در بازارهای جهانی بویژه در زمینه انرژی و توسعه مبادلات منطقه‌ای و بین‌المللی

۳۸. تعامل سازنده و فعال با سازمان ها و نهادهای اقتصادی بین المللی
۳۹. حضور فعال و موثر در فضای گسترده شبکه تولید منطقه‌ای و جهانی و نقش‌آفرینی در زنجیره های تولید
۴۰. اصلاح سیاست ها، قوانین، مقررات و تسهیل فرآیندهای مشارکت در بازارهای جهانی
۴۱. تعامل سازنده برای بهره برداری بهینه از منابع مشترک، تبادل عوامل تولید و انجام سرمایه گذاری های مشترک در زمینه های مختلف با کشورهای منطقه
۴۲. تغییر رویکرد از زنجیره های تامین سنتی به شبکه های هوشمند تامین دیجیتال
۴۳. ارتقاء صنعتی کشور با رویکرد مشارکت در زنجیره ارزش جهانی
۴۴. گسترش شبکه انتقال، ذخیره سازی، صادرات و واردات حامل های انرژی
۴۵. متنوع نمودن بازارهای صادراتی گاز با اولویت صادرات به منطقه و استفاده از قراردادهای فصلی گاز با کشورهای همجوار
۴۶. تقویت زیرساخت‌های صادرات و مبادله برق با کشورهای منطقه و اتصال به شبکه برق اروپا و شرق آسیا
۴۷. تقویت تعامل موثر و سازنده در حوزه دیپلماسی انرژی جهت افزایش سهم ایران از تجارت جهانی (خرید، فروش، سوآپ و ترانزیت و ذخیره سازی) حامل های انرژی
۴۸. جذب سرمایه‌گذاری خصوصی داخلی و خارجی در تحقیق و توسعه و تجاری‌سازی ایده‌های نوآورانه
۴۹. اتخاذ سیاست های منعطف و محلی در تولید و رقابت و سیاستهای هماهنگ شده یکپارچه در عرصه روابط بین الملل

۵۰. بسط اختیارات مناطق در سیاست گذاری فضای کسب و کار، رقابت پذیری در نوآوری منطقه‌ای و جذب سرمایه

۵۱. توسعه فعالیت های اکتشاف، بهره برداری و توسعه میادین نفت و گاز با اولویت میادین مشترک در راستای افزایش قدرت اقتصادی و امنیتی و سیاسی

٤- تنوع‌بخشی به اقتصاد متناسب با مزیت‌ها، قابلیت ها و تخصص‌های سرزمین

۵۲. افزایش ارزش افزوده در زنجیره صنایع نفت، گاز و پتروشیمی در جهت کاهش خام فروشی

۵۳. پیشتازی اقتصاد دانش‌بنیان و دریامحور

۵۴. توسعه دانش و فناوری های نوین بهره برداری پایدار از ظرفیت ها و قابلیت های دریا

۵۵. کاهش خام فروشی مواد معدنی و افزایش ارزش افزوده بخش صنعت و صنایع معدنی از تولید ناخالص داخلی کشور

۵۶. تشکیل و تکمیل زنجیره ارزش و توسعه صادرات تولیدات صنعتی و صنایع معدنی با اولویت محصولات با ارزش افزوده بالا

۵۷. بهبود و توسعه خدمات پشتیبان تولید و ارزش آفرین از جمله در حوزه‌های واسطه‌گری مالی، بیمه‌ای، مشاوره، طراحی‌های ساخت، فناوری اطلاعات و ارتباطات و تحقیق و توسعه علمی

۵۸. برندسازی و تجاری سازی محصولات دارای مزیت و خلق مزیت در بستر اقتصاد خلاق

۵۹. تطبیق برنامه های توسعه صنعتی (صنایع کشاورزی و صنایع مرتبط) با مزیت ها و ظرفیت های تولیدی محصولات کشاورزی در هر منطقه مبتنی بر توان اکولوژیک و آب قابل برنامه‌ریزی

۶۰. توسعه محصولات دانش‌بنیان بر پایه مزیت‌های رقابتی و قابلیت‌های دانش و فناوریِ مناطق با استفاده از ظرفیت شبکه شهرهای همکار

۶۱. توسعه مراکز رشد فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات و مناطق دیجیتالی و شهرها و روستاهای سبز و هوشمند

۶۲. ایجاد و رشد زیست‌بوم‌های کارآفرینی نوآورانه با تمرکز بر رفع موانع و چالش‌های ارتباط مطلوب دانشگاه و صنعت

۶۳. بهبود کیفیت محصولات و خدمات متناسب با استانداردهای ملی و بین المللی

۶۴. افزایش سهم گردشگری و تجاری سازی صنایع دستی در اقتصاد ملی با تاکید بر ارتقاء زیرساخت های گردشگری و تسهیل سفر گردشگران داخلی و خارجی

۶۵. تکمیل زنجیره‌های ارزش و زنجیره تأمین پایدار مبتنی بر تحولات فن آورانه

۶۶. ساماندهی اقتصاد غیررسمی در مناطق مرزی

۵- تحول کشاورزی، اصلاح ساختار و نظام بهره‌برداری و استقرار کشاورزی هوشمند و پایدار با حصول اطمینان از امنیت غذایی، آب و محیط زیست

۶۷. استقرار حکمروایی مناسب بخش کشاورزی با تمرکز دولت بر سیاست گذاری و تسهیل گری

۶۸. ایجاد و توسعه نظام‌ها و تشکل‌های بهره برداری مطلوب و متناسب با قابلیت، فرصت و ظرفیت منطقه‌ای

۶۹. ایجاد سازوکار مشارکت نظام‌مند کشاورزان و تشکل‌های ذیربط در فرایند برنامه‌ریزی و تصمیم گیری بخش کشاورزی

۷۰. توسعه و تکامل زنجیره ارزش محصولات کشاورزی با تاکید بر تقاضامحوری، ارزش‌افزایی و کاهش ضایعات

۷۱. توسعه شبکه بازار محصولات کشاورزی از سطح محلی تا سطوح ملی و فراملی و گسترش بازارهای دیجیتال کشاورزی

۷۲. توسعه ناوگان داخلی و بین المللی حمل و نقل و پایانه‌های تخصصی کشاورزی

۷۳. توسعه مشارکت عمومی-خصوصی، توسعه کشاورزی قراردادی، ایجاد چتر پوشش و واحدهای پشتیبان تولید

۷۴. توسعه فناوری های نوآورانه کشت و تولید انواع محصولات با استفاده از آب دریا (Seawater farming - گلخانه‌ای است که با استفاده از آب شور دریا و انرژی خورشیدی امکان رویش گیاهان را در زمین‌های غیرقابل کشت فراهم می‌کند).

۷۵. ممنوعیت تغییر کاربری اراضی مستعد کشاورزی

۷۶. استقرار کشاورزی حفاظتی، دقیق، هوشمند و سازگار به تغییرات اقلیمی و تامین کننده امنیت غذایی

۷۷. استقرار الگوی بهینه کشت منطقه ای مبتنی بر توان اکولوژیک حوضه‌های آبخیز با در نظر گرفتن آب قابل برنامه ریزی مصوب و اولویت تولید محصولات راهبردی با مشارکت کشاورزان

۷۸. حمایت هدفمند از تولید نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی متناسب با ظرفیت‌ها و قابلیت های سرزمین

۷۹. الزام به تولید محصولات کشاورزی سالم و افزایش تولید محصولات غیرتراریخته و ارگانیک

۸۰. ایجاد و توسعه زنجیره ارزش محصولات گلخانه‌ای و محیط‌های کنترل شده (مانند هواکشت و آب کشت)

۸۱. حفاظت و تقویت حاصلخیزی خاک و جلوگیری از تخریب آن در عرصه های کشاورزی

٦- ارتقاء بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و تنوع بخشی به منابع تولید انرژی

۸۲. کاهش هدررفت در زنجیره تولید، انتقال و توزیع انرژی تا سطح استانداردهای بین‌المللی

۸۳. بازسازی و نوسازی واحدهای صنعتی، تأسیسات قدیمی و ناوگان حمل و نقل

۸۴. بهینه‌سازی مصرف انرژی

۸۵. تقویت و سازماندهی بازار رقابتی خدمات انرژی

۸۶. افزایش مشارکت عمومی و خصوصی در شبکه انرژی محلی، منطقه‌ای و ملی

۸۷. ظرفیت‌سازی برای گسترش کسب و کارهای دانش بنیان در حوزه خدمات انرژی

۸۸. بهینه سازی سبد سوخت مصرفی کشور از طریق تعیین سهم هر یک از حاملهای انرژی و افزایش سهم منابع انرژی کم کربن در سبد انرژی کشور

۸۹. استانداردسازی مصرف انرژی تولیدات داخلی

۹۰. حمایت از تحقیقات کاربردی و تاسیس و تقویت شرکت های دانش بنیان در زمینه کسب فناوری های مرتبط با بهینه سازی مصرف انرژی و کاهش شدت انرژی

۹۱. افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در تولید و تأمین بهینه انرژی هر منطقه از کشور متناسب با ظرفیت هر منطقه

- ✓ تغییر نگاه از توسعه سراسری خطوط لوله گاز طبیعی به‌تمامی پهنه سرزمین به بهره‌گیری حداکثری از منابع و ظرفیت‌های انرژی تجدیدپذیر محلی
- ✓ تولید انرژی بادی در مناطق مستعد ازجمله شمال استان سیستان و بلوچستان، جنوب استان خراسان جنوبی، جنوب استان خراسان رضوی، جنوب استان گیلان
- ✓ تولید انرژی خورشیدی در پهنه‌های مستعد کشور به‌ویژه استان‌های مرکزی و جنوبی کشور
- ✓ تولید انرژی زمین گرمایی در پهنه‌های مستعد کشور به‌ویژه در استان خراسان جنوبی و شمال غرب کشور
- ✓ تولید انرژی زیست‌توده در پهنه‌های مستعد کشور به‌ویژه در کلان‌شهرها و شهرهای بزرگ و دامداری های بزرگ
- ✓ تولید انرژی از امواج در سواحل شمالی و جنوبی بویژه سواحل مکران
- ✓ تولید انرژی برق‌آبی در پهنه‌های مستعد کشور به‌ویژه در استان‌های خوزستان، کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال و بختیاری، لرستان، مازندران، کردستان، کرمانشاه و فارس

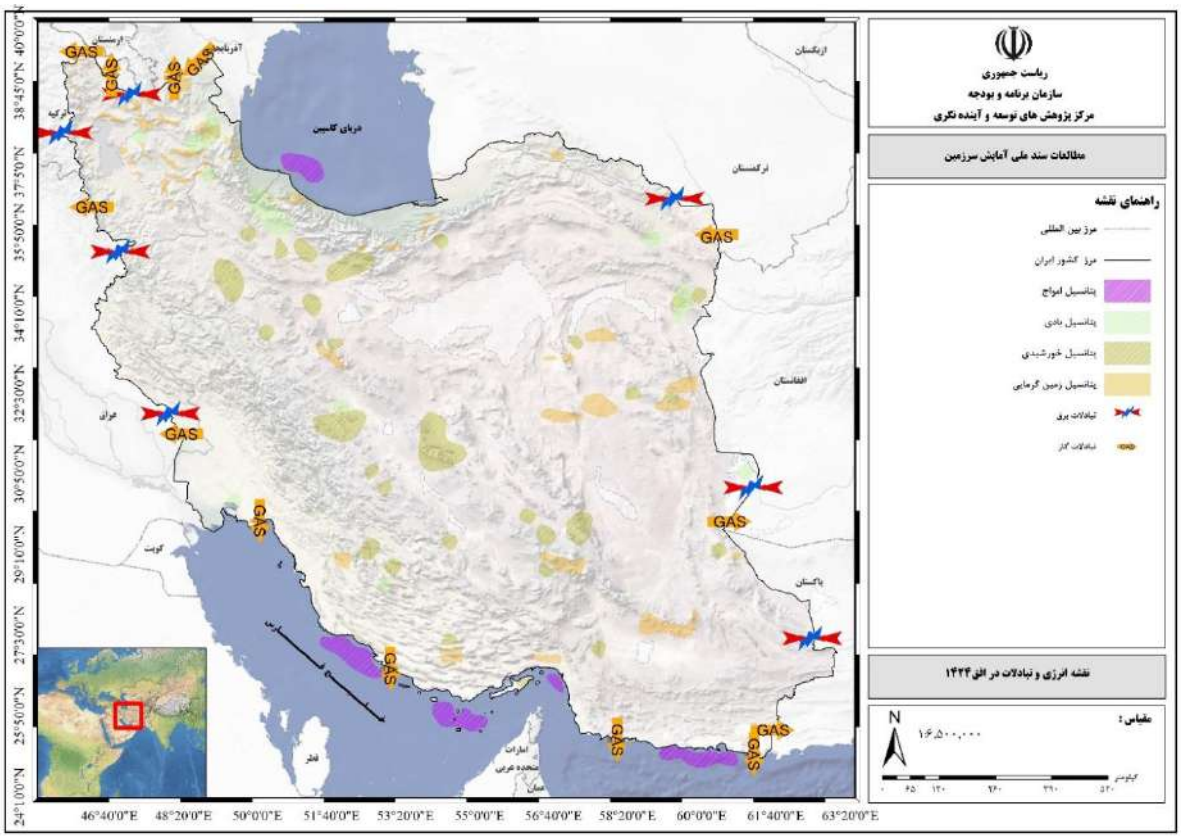

نقشه ۷- پهنه‌های مستعد تولید انرژی های تجدیدپذیر و تبادلات انرژی در افق ۱۴۲۴

۷- ارتقاء پویایی، سلامت، مهارت و انگیزش سرمایه انسانی و حفظ جوانی جمعیت

۹۲. افزایش نرخ باروری به حداقل بیش از سطح جانشینی

۹۳. تربیت نیروی انسانی توانمند، خلاق، مسئولیت‌پذیر و دارای روحیهٔ مشارکت جمعی با تأکید بر فرهنگ جهادی

۹۴. ارتقاء سطح آموزش، پژوهش و بهره‌وری نیروی کار در جهت افزایش سهم منابع انسانی در ترکیب عوامل مؤثر در تولید ثروت ملی متناسب با تخصص‌ها، ظرفیت‌ها و مزیت‌های منطقه‌ای

۹۵. بهره‌مندی از فرصت پنجره جمعیتی و ایجاد شرایط فعال‌سازی سرمایه‌های انسانی و علمی کشور

۹۶. اطمینان بخشی و تشویق ایرانیان خارج از کشور برای حضور و سرمایه‌گذاری و بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی، تحقیقاتی و مالی آنان در توسعه همه جانبه کشور

۹۷. تامین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت

۹۸. گسترش و ارتقای رویکردهای تقاضامحور آموزش فنی و حرفه ای و تنوع بخشی به شیوه های مهارت افزایی متناسب با تخصص‌ها و مزیت های هر منطقه

۸- سازگاری توسعه با محیط‌زیست و منابع طبیعی

۹۹. استقرار فعالیت و جمعیت در قلمروهای مستعد توسعه

۱۰۰. تقویت و توانمندسازی نظام ملی ارزیابی راهبردی محیط‌زیست (SEA)

۱۰۱. ارزش‌گذاری خدمات اکوسیستمی و لحاظ کردن آن در ارزیابی اقتصادی طرح‌ها و حساب‌های ملی

۱۰۲. استفاده از ابزارهای اقتصادی در مدیریت و کنترل خسارت های محیط زیستی از جمله ایجاد و توسعه بازار کربن

۱۰۳. تشویق سرمایه‌گذاری و حمایت از خلق، تجاری‌سازی و بکارگیری فناوری‌های سازگار با محیط زیست

۱۰۴. تدوین و اجرای برنامه سازگاری با تغییر اقلیم در حوزه های مختلف از جمله آب، کشاورزی و امنیت غذایی، بهداشت و درمان، گردشگری، سواحل، اکوسیستم های طبیعی و ...

۱۰۵. حفاظت، بازسازی و احیاء قلمروهای منحصر به فرد و ارزشمند طبیعی به‌ویژه ذخیره‌گاه‌های زیستی، تالاب‌های بین‌المللی، پارک های ملی و مناطق حفاظت شده

- ✓ احیاء و حفاظت جنگل‌های طبیعی کشور (هیرکانی، ارسباران، زاگرس، ایران و تورانی و مانگرو)
- ✓ حفاظت و احیاء اکوسیستم‌های دریایی و ساحلی
- ✓ حفاظت و تأمین نیاز محیط زیستی تالاب‌ها و رودخانه‌ها و پیکره‌های آبی به‌ویژه دریاچه ارومیه، جازموریان، انزلی، شادگان، هورالعظیم، هامون، گاوخونی، حوض سلطان، دریاچه نمک قم، میقان، بختگان، طشک و دریاچه ارومیه و ...
- ✓ ساماندهی تامین چوب صنایع از طریق کشت فراسرزمینی و تغییر الگوی کشت اراضی کم بازده زراعی آبی به زراعت چوب به‌ویژه در استان‌های گلستان، گیلان و مازندران، لرستان، کهگیلویه و بویراحمد، کردستان، چهارمحال و بختیاری، اردبیل و آذربایجان شرقی
- ✓ استقرار نظام بهره برداری پایدار از مراتع متکی بر اصول دانش بومی و مدیریت محلی تلفیق یافته

۱۰۶. مدیریت یکپارچه کانون‌های بحرانی محیط زیستی

- ✓ مقابله با بیابان‌زایی و تثبیت کانون‌های گرد و غبار به‌ویژه در استان‌های استان های کرمان، سیستان و بلوچستان، خوزستان، خراسان جنوبی، هرمزگان، اصفهان، خراسان رضوی، بوشهر، سمنان، یزد و فارس
- ✓ استقرار و ارتقاء مدیریت هوشمند سیل در حوضه های آبخیز و مناطق آسیب پذیر شهری و روستایی
- ✓ مدیریت مناطق تحت تأثیر زمین‌لغزش به‌ویژه در استان‌های گلستان، گیلان، مازندران، کهگیلویه و بویراحمد، ایلام، لرستان
- ✓ مدیریت مناطق تحت تأثیر فرونشست

۱۰۷. مدیریت جامع و یکپارچه حوضه‌های آبخیز برای بهره‌برداری بهینه از منابع پایه (آب، خاک و پوشش گیاهی)

۱۰۸. بازنگری ضوابط و معیارهای تغییر کاربری اراضی متناسب با ویژگی‌های بوم‌شناختی هر قلمرو
۱۰۹. کنترل و پایش مستمر منابع آلاینده و عوامل مخرب منابع طبیعی و محیط‌زیست با منشا داخلی و خارجی
۱۱۰. مدیریت یکپارچه منطقه‌ای پسماندهای عادی، خانگی، صنعتی، کشاورزی و ویژه بخصوص در استان‌های ساحلی
۱۱۱. تقویت و توانمندسازی نظام ارزیابی اثرات محیط زیستی (EIA) و استقرار نظام ممیزی و پایش
۱۱۲. مدیریت کیفی هوای محیط در سطح کشور به ویژه در مناطق کلانشهری
۱۱۳. بهره‌گیری مؤثر از فرصت‌ها و مشوق‌های بین‌المللی در حرکت به‌سوی اقتصاد کم‌کربن و تسهیل انتقال و توسعه‌ی فناوری‌ها و نوآوری‌های مرتبط
۱۱۴. توانمندسازی جوامع محلی و اشاعه فرهنگ حفاظت از منابع طبیعی و ذخایر و تنوع ژنتیکی گیاهی و جانوری
۱۱۵. استقرار سیستم مدیریت ریسک بلایا و مخاطرات طبیعی
۱۱۶. توسعه و به‌کارگیری فناوری‌های لازم برای حفاظت و احیاء منابع طبیعی و محیط‌زیست، از جمله فناوری زیستی، فناوری نانو، فناوری اطلاعات و ارتباطات، منظومه های ماهواره ای و پهپادها
۱۱۷. بهره مندی از فنآوری های نوین تصفیه فاضلاب و رفع الایندهای آن ها
۱۱۸. پایش و حفاظت از خاک و جلوگیری از فرسایش، شورشدن، آلودگی و تخریب آن

۹- تأمین آب پایدار مورد نیاز بر مبنای الگوی مطلوب استقرار فعالیت و جمعیت

۱۱۹. بهره برداری پایدار از منابع آب سبز و منابع آب نامتعارف مانند نمک زدایی آب دریا و آب خاکستری
۱۲۰. ارائه مشوق‌های لازم برای سرمایه‌گذاری و به‌کارگیری فناوری‌های نوین در طرح‌های نمک‌زدایی مقرون به صرفه از آب دریا برای تامین آب صنعت (براساس الگوی مطلوب استقرار فعالیتها) مناطق واقع در پسکرانه سواحل جنوبی کشور، فلات مرکزی، نوار شرقی کشور و جزایر و آب شرب مناطق واقع در پسکرانه سواحل با در نظرگیری ملاحظات محیط زیستی و پدافندغیرعامل
۱۲۱. بازچرخانی و استفاده مجدد از پساب حاصل از فاضلاب با رویکرد تصفیه درجا با تأکید بر مشارکت عمومی و خصوصی و رعایت استانداردهای کیفی آب به‌ویژه در محدوده کلان‌شهرها
۱۲۲. ارتقای بهره‌وری و توجه به ارزش اقتصادی و امنیتی و سیاسی آب در استحصال و عرضه و نگهداری و مصرف آن
۱۲۳. ظرفیت سازی و توسعه بازارها و بانک آب

۱۲۴. مدیریت هوشمند منابع آب مبتنی بر فناوری های نوآورانه نظیر منظومه های ماهواره ای سنجش از دور، پهپادها و سنجنده ها

۱۲۵. افزایش تراز مثبت آب مجازی در تجارت کالا

۱۲۶. ایجاد تعادل بین سرمایه اقتصادی، سرمایه طبیعی (محیط‌زیست)، سرمایه اجتماعی و سرمایه انسانی

۱۰- استقرار و جاری‌سازی رویکرد حکمروایی پایدار آب و تعادل بخشی کمی و کیفی بین منابع و مصارف

۱۲۷. اصلاح ساختار و مدیریت به هم پیوسته و توأمان عرضه و تقاضای آب مبتنی بر مقیاس حوضه‌های آبریز درجه دو

۱۲۸. مدیریت تقاضای آب با بازتوزیع قدرت متعادل بین بخش‌های دولتی، خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد

۱۲۹. ایجاد و استقرار نظام‌های مطلوب جهت بهره‌برداری و تقویت جنبه‌های حفاظت کمی و کیفی منابع آب با تأکید بر مدیریت تقاضا

۱۳۰. تحویل حجمی آب به بخش کشاورزی با تاکید بر استقرار سیستم اندازه گیری و برخط کردن آمار و اطلاعات منابع و مصارف آب با اولویت شبکه های آبیاری زهکشی و چاه‌ها

۱۳۱. افزایش کارایی و کاهش تلفات آب در کلیه مراحل زنجیره استحصال تا مصرف

۱۳۲. بهره‌برداری از منابع آب کشور در هریک از حوضه‌های آبریز در جهت تعادل بخشی و کاهش میزان استحصال از آب‌های زیرزمینی با بیلان منفی تا سقف آب قابل برنامه‌ریزی

۱۳۳. استفاده از سازوکارهای قانونی، نهادی و ساختاری جهت هماهنگی و سیاستگذاری در راستای وفاق ملی جهت بهره‌برداری بهینه از منابع آب در چهار سطح منطقه‌ای، ملی، حوضه‌ای و استانی (محلی) در بخش‌های مختلف مصرف

۱۳۴. مدیریت مصرف آب کشور بر اساس آمار و ارقام مصوب آب قابل برنامه ریزی

۱۳۵. رعایت مقررات حریم‌های کمی و کیفی منابع آب و کنترل عوامل آلاینده

۱۳۶. ظرفیت سازی، ارتقاء فرهنگ عمومی، مشارکت‌های فراگیر مردمی و توانمندسازی ذینفعان و ذیمدخلان جهت اصلاح الگوی مصرف و حفاظت از منابع آب

۱۳۷. ارتقاء بهره‌وری آب در بخش های مصرف کننده

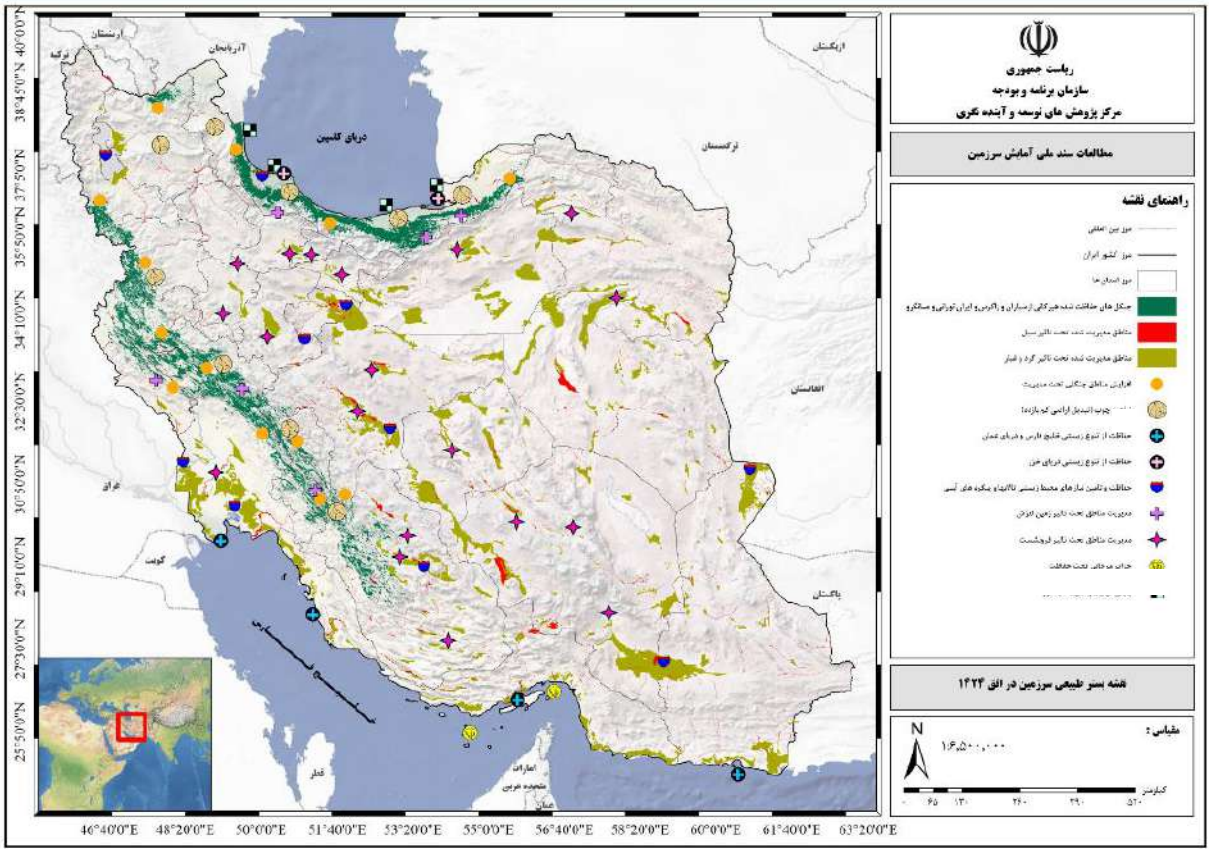

نقشه ۸- وضعیت بستر طبیعی سرزمین در افق ۱٤۲٤

۱۱- ساماندهی استقرار صنایع کشور و شکل‌دهی به زنجیره فعالیت‌های صنعتی

۱۳۸. کاربست رویکرد توسعه خوشه‌ای در شهرک‌ها، نواحی صنعتی و معدنی

۱۳۹. شبکه سازی و ایجاد زنجیره فعالیت های تولیدی در پیوند با شبکه های منطقه‌ای و بین المللی تولید

۱۴۰. استفاده حداکثری از ظرفیت موجود شهرک‌ها و نواحی صنعتی در گسترش فعالیت‌های صنعتی

۱۴۱. تقویت زنجیره‌های فعالیتی مبتنی بر صنایع دریامحور در محور ساحلی شمال و جنوب (لجستیک و بازرگانی)

۱۴۲. توسعه صنایع بازیافتی به منظور استفاده مجدد از پسماندهای صنعتی و شهری

۱۴۳. توسعه صنایع کوچک و متوسط با تأکید بر استقرار در مناطق مرزی

۱۴۴. استقرار فعالیت‌های صنعتی و معدنی اولویت‌دار ملی مبتنی بر تخصص‌ها و مزیت‌های منطقه‌ای

- ✓ ساخت محصولات در صنایع پایین دستی از نفت و گاز مبتنی بر دانش پایه و فناوری‌های جدید با اولویت ساخت محصولات شیمیایی و پتروپالایشگاه‌ها به ویژه در شبکه همکار جنوب غربی و پس‌کرانه‌های جنوب
- ✓ ساخت محصولات دانش‌بنیان و با ارزش افزوده بالا با اولویت ساخت مواد و محصولات دارویی به ویژه در شبکه همکار شمال غربی، مرکزی، شمالی (نواحی غربی) و میانی (نواحی غربی) و شرقی

- ✓ ساخت محصولات مبتنی بر دانش و روش‌های نوین تولید و تکمیل‌کننده زنجیره ارزش با اولویت ساخت محصولات از مواد کانی غیرفلزی؛ به ویژه در شبکه همکار شرق و شمال شرقی، غرب و شمال غربی، میانی (نواحی شرقی)، مرکزی (نواحی شرقی)
- ✓ ساخت محصولات در صنایع بالادستی، مبتنی بر دانش پایه و فناوری‌های جدید با اولویت ساخت فلزات اساسی و استخراج نفت و گاز به ویژه در شبکه همکار پس‌کرانه‌های جنوب
- ✓ توسعه صنایع سبک مبتنی بر روش‌های نوین تولید با اولویت منسوجات، پوشاک و محصولات چرمی به ویژه در شبکه همکار شمال، غرب و شمال غربی، شرق و شمال شرقی و میانی
- ✓ ساخت ماشین‌آلات، تجهیزات با تکنولوژی متوسط و پیشرفته

- با اولویت ساخت تجهیزات برقی به ویژه در شبکه همکار مرکزی، میانی و غربی
- با اولویت ماشین‌آلات الکترونیکی، رایانه‌ای و نوری به ویژه در شبکه همکار مرکزی، میانی و شرقی
- با اولویت ماشین‌آلات مکانیکی با کاربرد عام و خاص به ویژه در شبکه همکار شرق و شمال شرقی ، غرب و شمال غربی

- ✓ ساخت وسایل نقلیه با روش های تولید مبتنی بر آینده پژوهشی صنعت، با اولویت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیمه-تریلر به ویژه در شبکه همکار میانی و تجهیزات حمل و نقل دریایی به ویژه در شبکه همکار شمالی و جنوبی
- ✓ ساخت محصولات تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در قلمروهای تولید محصولات کشاورزی.

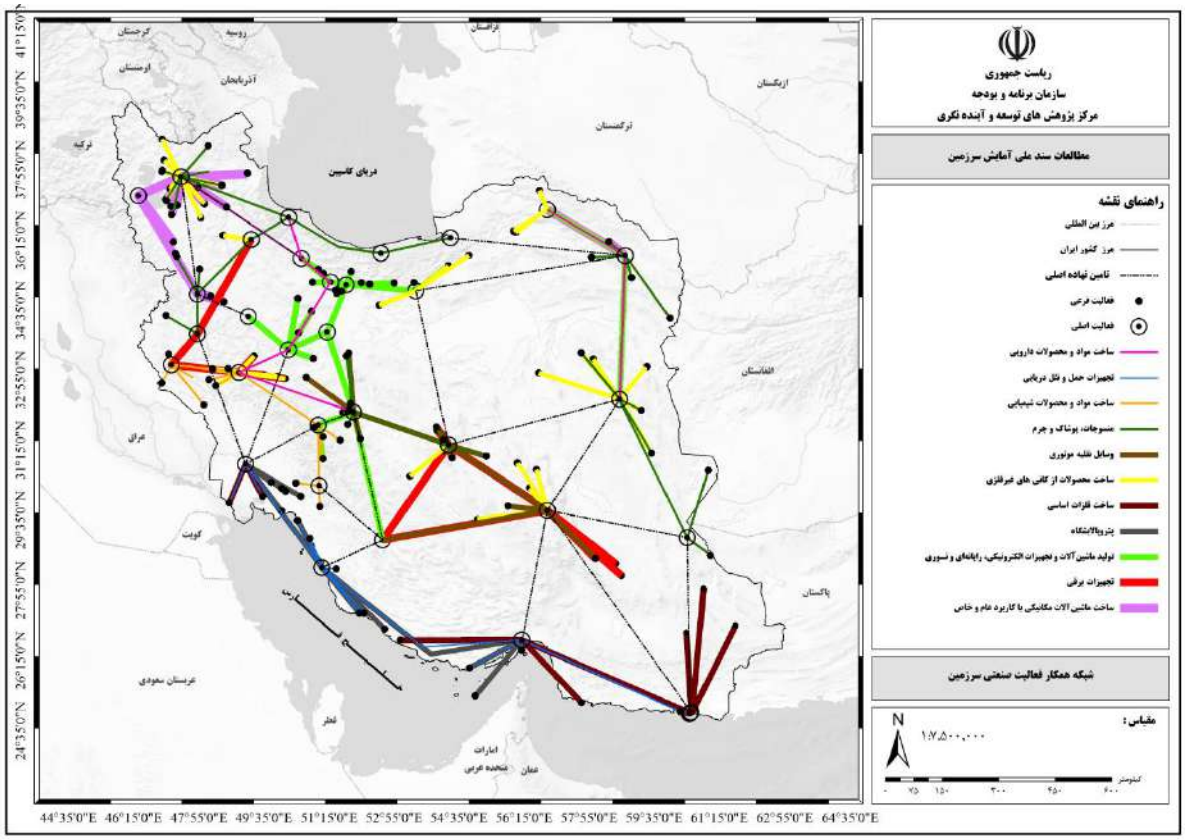

نقشه ۹- شبکه همکار فعالیت های صنعتی در پهنه سرزمین

۱۲- بازآرایی فضایی قلمروهای تولید محصولات کشاورزی

۱۴۵. تولید محصولات کشاورزی راهبردی در پهنه‌های مستعد توسعه با تاکید بر استفاده از فناوری‌های نوآورانه

- ✓ استان‌های فارس، کردستان، اردبیل، کرمانشاه، خوزستان، خراسان رضوی، کردستان، لرستان، همدان، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی گلستان، زنجان با اولویت گندم و جو
- ✓ استان‌های آذربایجان غربی، خوزستان، خراسان شمالی، قزوین، لرستان، اردبیل، قزوین، کرمانشاه، گلستان، آذربایجان شرقی با اولویت دانه‌های روغنی
- ✓ استان‌های مازندران و گیلان با اولویت برنج
- ✓ استان‌های اصفهان، ایلام، کرمانشاه، خوزستان، خراسان رضوی، قزوین با اولویت ذرت دانه‌ای و علوفه‌ای

۱۴۶. تجاری‌سازی و برندسازی محصولات کشاورزی ویژه (صادراتی و ارزش افزوده بالا) با تأکید بر:

- ✓ تولید خرما به‌ویژه در استان‌های کرمان، سیستان و بلوچستان، هرمزگان، بوشهر، فارس و خوزستان
- ✓ تولید پسته به‌ویژه در استان‌های کرمان، سمنان
- ✓ تولید زیتون به‌ویژه در استان‌های زنجان، گیلان و قزوین
- ✓ زعفران، زرشک و عناب به‌ویژه در استان‌های خراسان جنوبی و خراسان رضوی و خراسان‌شمالی
- ✓ محصولات گرمسیری (موز، انبه، پاپایا، ...) در استان‌های سیستان و بلوچستان و هرمزگان
- ✓ گیاهان دارویی و داروهای گیاهی کشور در مناطق مستعد

۱۴۷. تولید و توسعه اندام‌های تکثیری نظیر بذر، نهال و مواد ژنتیکی دامی، گیاهی و شیلاتی در زنجیره ارزش

۱۴۸. ساماندهی و توسعه زنجیره‌های ارزش و تأمین محصولات دام و طیور

- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش گوشت قرمز در مناطق مستعد با اولویت استانهای خراسان رضوی، فارس، آذربایجان شرقی، مازندران، آذربایجان غربی، اصفهان، لرستان، خوزستان، تهران، قزوین، یزد، همدان،گلستان، قم، سیستان و بلوچستان، خراسان شمالی، ایلام، چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد و اردبیل
- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش شیر در مناطق مستعد با اولویت استان های اصفهان، تهران، خراسان رضوی، فارس، قزوین، آذربایجان شرقی، مازندران، چهارمحال و بختیاری، اردبیل، مازندران، کهکیلویه و بویراحمد، کرمان و سیستان و بلوچستان
- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش طیور در مناطق مستعد با اولویت استان های مازندران، گلستان، گیلان، اصفهان، خراسان‌رضوی، فارس، خوزستان، قم، آذربایجان شرقی، بوشهر، همدان، یزد، قزوین، اردبیل، ایلام، هرمزگان، سیستان و بلوچستان و کرمان
- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش تخم پرندگان در مناطق مستعد با اولویت استان های تهران، خراسان رضوی، اصفهان، آذربایجان شرقی و البرز

- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش عسل در مناطق مستعد با اولویت استان های آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، فارس، اردبیل، گیلان، قم، کردستان، کرمانشاه و لرستان
- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش نوغانداری در مناطق مستعد با اولویت استان‌های گیلان، مازندران، گلستان، خراسان شمالی و اصفهان
- ✓ ایجاد و توسعه زنجیره ارزش شتر در مناطق کویری با اولویت استان‌های اصفهان، سمنان، سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی و اردبیل

۱۴۹. ساماندهی و توسعه زنجیره ارزش و تأمین شیلات با اولویت استان‌های سیستان و بلوچستان، هرمزگان، بوشهر، گیلان، مازندران، گلستان، کرمانشاه، خوزستان، کهگیلویه و بویر احمد، چهارمحال و بختیاری، کردستان و لرستان با رعایت ملاحظات زیست محیطی بویژه ظرفیت تحمل بار آلودگی رودخانه

۱۵۰. ایجاد زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی فراملی و گسترش کشت های فراسرزمینی با تأکید بر تولید محصولات غیر تراریخته و آب‌بر

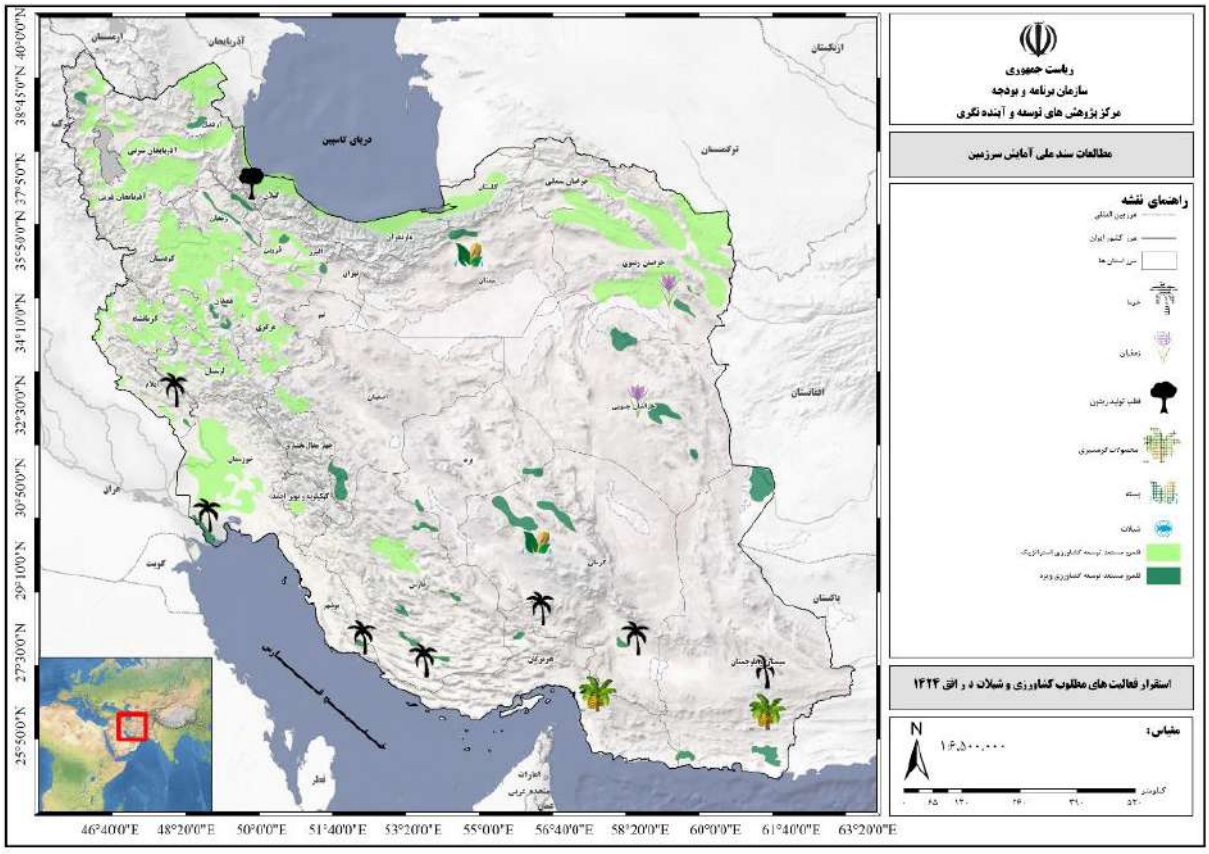

نقشه ۱۰- استقرار مطلوب فعالیت‌های کشاورزی و شیلات در افق ۱۴۲۴

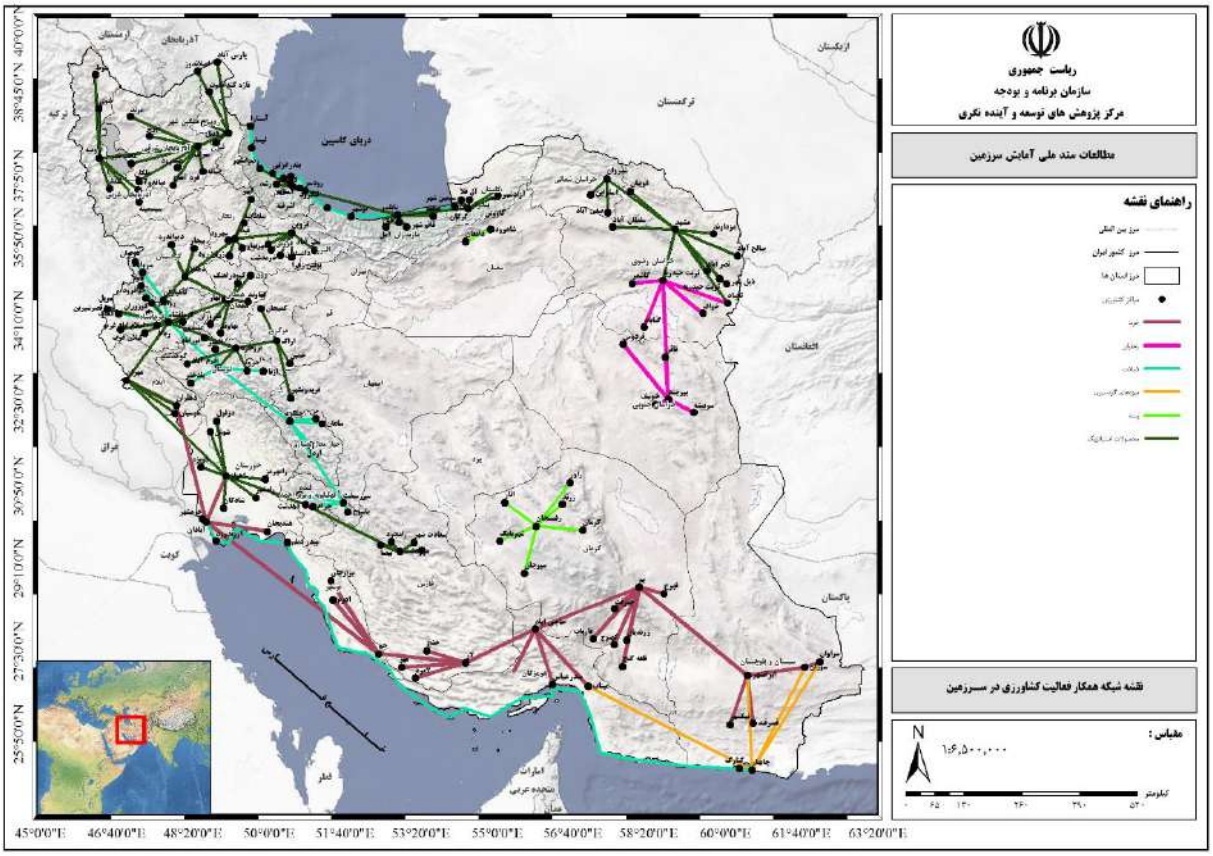

نقشه ۱۱- شبکه همکار فعالیت کشاورزی در سطح سرزمین

۱۳- تمرکززدایی و تغییر الگوی شبکه شهری سرزمین از تک مرکزی به شبکه چند مرکزی و چند سطحی

۱۵۱. برقراری انسجام در سازمان فضایی سرزمین با ایجاد شبکه چند سطحی، چند مرکزی و چند عملکردی

۱۵۲. ایجاد تعادل فضایی در سرزمین با استقرار شهرها/شهرمنطقه‌های سطح یک در پهنه‌های زیر:

- ✓ شهرها/شهرمنطقه‌های تبریز، کرمانشاه و اهواز در پهنه غربی کشور
- ✓ شهرها/شهرمنطقه‌های تهران-کرج، اصفهان (خمینی شهر، شاهین شهر، نجف آباد)، شیراز و کرمان در پهنه میانی و مرکزی کشور
- ✓ شهرها/شهرمنطقه‌های زاهدان و مشهد در پهنه شرقی کشور
- ✓ شهرها/شهرمنطقه‌های رشت (بندر انزلی و لاهیجان)، ساری (آمل، قائمشهر، بابل، بهشهر) بندرعباس و چابهار در پهنه سواحل شمال و جنوب کشور

(محدوده هر شهرمنطقه براساس ماده ۱۶ این سند تعیین خواهد شد.)

۱۵۳.استقرار خدمات سطح یک در منطقه شهری و عدم تمرکز در کلانشهر

۱۵۴.تقویت و ارتقاء سطح عملکردی و خدماتی شهرها/شهرمنطقه های ارومیه، اردبیل، زنجان، سنندج، ایلام، خرم آباد، همدان، قزوین، گرگان، سمنان، اراک، قم، یزد، بجنورد، بیرجند، یاسوج، شهرکرد، بوشهر به سطح دو

۱۵۵.تقویت و ارتقاء سطح عملکردی و خدماتی شهرهای زیر به عنوان شهرهای همکار در شبکهٔ چند مرکزی، چند سطحی و چند عملکردی سرزمین

- ✓ خوی، مرند، سلماس، ماکو، بوکان، میاندوآب، مهاباد، نقده، پیرانشهر، مراغه، بناب، پارس آباد، ابهر، مریوان، بانه، سقز، اسلام آباد غرب، سرپل ذهاب، بروجرد، دورود، ملایر، دزفول، اندیمشک، شوشتر، ایذه، مسجد سلیمان، بهبهان، بندر ماهشهر، بندر امام خمینی، آبادان، خرمشهر، تاکستان، نوشهر، چالوس، تنکابن، رامسر، گنبد کاووس، دامغان، شاهرود، ساوه، کاشان، شهرضا، میبد، اردکان، شیروان، قوچان، اسفراین، نیشابور، سبزوار، تربت جام، تربت حیدریه، کاشمر، نهبندان، قائن، فردوس، طبس، زابل، ایرانشهر، سراوان، خاش، میناب، بندر جاسک، زرآباد، بندر لنگه، جیرفت، بم، سیرجان، رفسنجان، کازرون، جهرم، فسا، لار، دوگنبدان، دهدشت، بیجار، نائین، اردستان، جندق، خارک، برازجان، بندرگناوه، بندر دیلم، بندرکنگان، بندر دیر، عسلوئیه، کیش، قشم، هرمز

۱۵۶.تمرکز زدایی و پالایش عملکردی منطقه کلانشهری تهران با حفظ و توسعه کارکرد پایتختی

۱۵۷.تمرکززدایی از مناطق کلان‌شهری به‌ویژه در مناطق کلان‌شهری تهران، اصفهان، کرج، مشهد، رشت، تبریز و شیراز

۱۵۸.محدود کردن رشد جمعیتی و کالبدی شهرهای مادر در مناطق کلان‌شهری کشور

۱۵۹.تقویت نقش چند عملکردی شهرهای میانی

۱۶۰.هدایت جریان‌های مهاجرتی به سمت شهرهای میانی

۱۶۱. سطح‌بندی مراکز آموزشی، بهداشتی، علمی و فناوری متناسب با سطح‌بندی خدماتی نظام سکونتگاهی

۱۶۲.ایجاد پویایی و تقویت پیوند در شبکه چند سطحی و چند مرکزی نظام سکونتگاهی با بهره‌گیری از الگوی گوی و میله (Hub & Spoke)

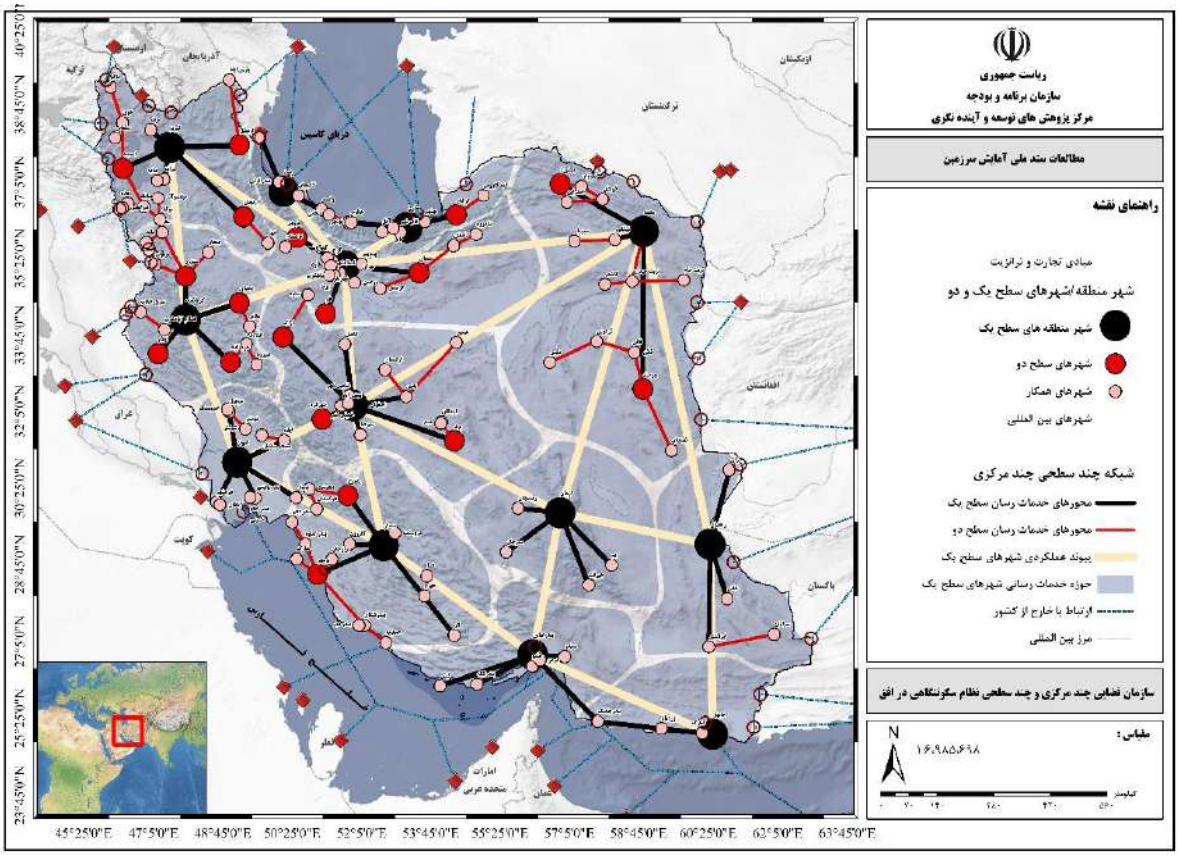

نقشه ۱۲- شبکه خدمات رسانی چندمرکزی و چندسطحی نظام سکونتگاهی در افق ۱۴۲۴

۱۴- پیاده‌سازی الگوی مطلوب توسعه نظام سکونتگاهی در مناطق مختلف سرزمین

۱۶۳.الگوی توسعه نظام سکونتگاهی شهری و روستایی

- ✓ **استان‌های گیلان، مازندران و گلستان:** الگوی شبکه‌ای با رویکرد تثبیت مکان‌های مرکزی، تثبیت مناطق کلان‌شهری، تثبیت جمعیت‌پذیری، توسعه شهرهای کوچک و میانی و تقویت کانون‌های روستایی کوچک
- ✓ **استان‌های هرمزگان و بوشهر و جنوب سیستان و بلوچستان:** الگوی توسعه نظام سکونتگاهی به‌صورت شبکه شهری چند مرکزی خطی از غرب تا شرق خلیج فارس و دریای عمان با رویکرد توسعه مکان‌های مرکزی، توسعه مناطق کلان‌شهری، تقویت جمعیت‌پذیری، توسعه شهرها در همه سطوح و تقویت همه کانون‌های روستایی
- ✓ **استان‌های تهران، البرز و اصفهان:** الگوی توسعه نظام سکونتگاهی به‌صورت شبکه شهری چند مرکزی خوشه‌ای با رویکرد تثبیت مکان‌های مرکزی، تحدید مناطق کلان‌شهری، تمرکززدایی جمعیت
- ✓ **استان‌های خراسان شمالی، خراسان رضوی و خراسان جنوبی، نیمه شمالی سیستان و بلوچستان:** الگوی توسعه نظام سکونتگاهی به‌صورت شبکه شهری چند مرکزی خوشه‌ای با رویکرد توسعه مکان‌های مرکزی،

توسعه مناطق کلان‌شهری (به‌استثنای منطقه کلان‌شهری مشهد)، تقویت حداکثری جمعیت‌پذیری (به‌استثنای کلان‌شهر مشهد) و توسعه شهرها در همه سطوح

- ✓ **استان‌های خوزستان، ایلام، کرمانشاه، کردستان، آذربایجان شرقی و غربی و اردبیل:** الگوی توسعه نظام سکونتگاهی به‌صورت شبکه شهری چند مرکزی خوشه‌ای با رویکرد تثبیت مناطق کلان‌شهری، توسعه شهرهای کوچک و میانی، توسعه مکان‌های مرکزی، تقویت جمعیت‌پذیری، تقویت روستاهای مرکزی مرزی
- ✓ **استان‌های زنجان، قزوین، فارس، کرمان، یزد، سمنان، قم، مرکزی، همدان، چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویر احمد، لرستان:** به‌صورت شبکه شهری چند مرکزی خوشه‌ای با رویکرد توسعه مکان‌های مرکزی، تثبیت مناطق کلان‌شهری، توسعه شهرهای کوچک و میانی، تقویت کانون‌های روستایی متوسط و بزرگ

۱۶۴. کاربست رویکرد شهر هوشمند و خلاق به‌ویژه در شهرهای سطح یک با بکارگیری فناوری‌های نوآوری نظیر اینترنت اشیا، هوش مصنوعی، پهپادها، ربات ها، مواد هوشمند، سنسورهای پیشرفته، واقعیت مجازی، واقعیت افزوده، چاپ سه بعدی و...

۱۵- ارتقاء پویایی نظام کوچ، حفظ و تقویت میراث معنوی و زیست جامعه عشایری

۱۶۵. تقویت و احیای ارزش‌های اصیل فرهنگی، تاریخی، قومی و بومی جامعه عشایر

۱۶۶. تقویت نقش چند کارکردی مناطق عشایری و نظام مشارکت تشکل‌های عشایری در امنیت ملی، امنیت غذایی و پایداری محیط زیستی

۱۶۷. تنوع بخشی به فعالیت‌های اقتصادی، توسعه زنجیره ارزش و برندسازی محصولات تولیدی و صنایع دستی جامعه عشایری

۱۶۸. توسعه بوم گردی، طبیعت درمانی و گردشگری جامعه محور، مبتنی بر جاذبه‌های طبیعی، فرهنگی و تاریخی منحصر به فرد مناطق و جامعه عشایری

۱۶۹. ارزش افزایی اقتصادی منابع موجود در مناطق دور افتاده، صعب العبور، حاشیه‌ای و مرزی

۱۷۰. حفظ تنوع زیستی و ذخائر ژنتیکی دامی و گیاهی مناطق عشایری

۱۷۱. حفظ یکپارچگی قلمرو و محدوده حقوق عرفی عشایر

۱۷۲. ارتقاء شاخص های رفاه و کیفیت زندگی جامعه عشایری

۱۶- حفظ و جذب جمعیت در روستاها با تأکید بر ارتقاء پویایی و ماهیت تولید محور بودن روستاها

۱۷۳. ساماندهی و تقویت منظومه‌های روستایی و ایجاد مناطق روستا-شهری همکار و هم پیوند

۱۷۴. تقویت پیوند روستاها با شهرهای کوچک و میانی
۱۷۵. ممانعت از تبدیل بی‌رویه نقاط روستایی به شهر
۱۷۶. تقویت مکان‌های مرکزی روستایی با تأکید بر نیمه جنوبی و شرقی کشور
۱۷۷. تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی روستاها و تعریف نقش و عملکرد خاص برای روستاهای دارای مزیت نسبی و رقابتی
۱۷۸. تقویت نظام نهادی و تصمیم سازی پیوستار توسعه شهری-روستایی در بستر شبکه منطقه‌ای
۱۷۹. ایجاد محیط روستاییِ بوم‌گرا، منسجم و همسو با صیانت از میراث طبیعی، تاریخی، فرهنگی

۱۷- ارتقاء گردشگری و آوازه میراث فرهنگی، تاریخی و طبیعی ایران و گسترش گردشگری بوم‌آورد، اجتماع‌محور، فرهنگ مبنا، خلاق و متنوع در پهنه سرزمین

۱۸۰. فرهنگ مبنا نمودن صنعت گردشگری در مناطق گردشگری ایران با رویکرد ارتقاء تعامل جامعه میزبان و میهمان
۱۸۱. ظرفیت سازی و تسهیل فرآیند جذب گردشگران خارجی
۱۸۲. صیانت و حفاظت فیزیکی، حقوقی و معنایی میراث تاریخی، طبیعی و فرهنگی در مقابل هرگونه تهدید اعم از زوال، تجاوز، سرقت و تخریب با تاکید بر مشارکت‌های مردمی
۱۸۳. بهره‌گیری از رویکرد برندسازی مکانی و معرفی آوازه قلمروهای خاص میراث فرهنگی، تاریخی و طبیعی کشور از جمله میراث مرتبط با کشاورزی و دانش بهره‌گیری از آب (مانند قنات، کاریز، آب انبار، پل‌ها و سدهای تاریخی)، انرژی‌های پاک (آسباد، آسیاب، دستکند)، دانش سنتی تولید (دریانوردی، لنج سازی، ابریشم کشی و ...) و گونه های منحصر بفرد جنگل، بیابان و موزه های ملی و منطقه‌ای
۱۸۴. احیاء و تقویت نمادها و رویدادهای ملی، منطقه‌ای، مذهبی و قومی انسجام‌بخش در پهنه جغرافیایی کشور
۱۸۵. اولویت‌بخشی به هدف غایی گردشگری برای گفتمان‌سازی، ایجاد همبستگی و ارتباط اجتماعی سرزمینی در سطح ملی و بین‌المللی
۱۸۶. احیاء هنرهای رو به فراموشی و تقویت تولید و بازرگانی صنایع دستی
۱۸۷. حفظ و احیاء هویت، آیین‌ها، سنت‌ها و مراسم ویژه اقوام مختلف حوزه تمدنی ایران
۱۸۸. معرفی و حمایت از گنجینه‌های زنده بشری، مشاهیر و مفاخر فرهنگ، هنر و حوزه تمدنی ایران
۱۸۹. توسعه و به‌کارگیری فناوری‌های نوین نظیر اینترنت اشیاء و واقعیت گسترده (شامل واقعیت افزوده، واقعیت مجازی و...) در توسعه گردشگری و معرفی میراث فرهنگی کشور

۱۹۰. تجهیز زیرساخت‌ها و توسعه شبکه‌های یکپارچه گردشگری

- ✓ محور گردشگری ساحلی-دریایی شمال از بندرترکمن تا آستارا
- ✓ محور گردشگری ساحلی-دریایی خلیج فارس و دریای عمان از گواتر تا بندر ماهشهر
- ✓ حلقه گردشگری دریاچه ارومیه: شهرهای بناب- میاندوآب- نقده- ارومیه- سلماس- شبستر- عجب شیر
- ✓ محور گردشگری ارسباران: جلفا- خدآفرین- کلیبر- اصلاندوز و پارس آباد
- ✓ حلقه گردشگری طبیعی-تاریخی-فرهنگی: یزد، اصفهان، شیراز و کرمان
- ✓ حلقه گردشگری تاریخی- طبیعی: همدان- سنندج- مریوان- پاوه- کرمانشاه (اورامانات)
- ✓ محور گردشگری راه ابریشم: سرخس- مشهد- سمنان- تهران- کرج- قزوین- زنجان- تبریز- بازرگان
- ✓ محور گردشگری طبیعی-تاریخی: آستارا- اردبیل- تبریز- ارومیه
- ✓ محور گردشگری دفاع مقدس (راهیان نور): آبادان، خرمشهر، اهواز، سوسنگرد، بستان، هویزه، ایلام- کرمانشاه-
- ✓ محور گردشگری طبیعی زاگرس: یاسوج-شهرکرد-خرم آباد-ایلام-کرمانشاه- سنندج
- ✓ محور گردشگری طبیعی چابهار-زاهدان
- ✓ محور گردشگری تاریخی: زابل-زاهدان- بم-کرمان
- ✓ محور گردشگری مذهبی: مشهد، شهرری، قم و شیراز
- ✓ محور گردشگری عتبات عالیات: محورهای اتصال‌دهنده مرزهای خسروی، مهران، چذابه و شلمچه به شهرهای بغداد، کربلا و نجف در عراق
- ✓ قطب‌های گردشگری سلامت: در شهرهای تهران، اهواز، کرمانشاه، تبریز، رشت، مشهد، چابهار، زاهدان، بندرعباس، یزد، کرمان، شیراز، اصفهان، سنندج، اردبیل و ایلام
- ✓ پهنه‌های گردشگری کویری: بویژه در استان‌های یزد، کرمان، خراسان جنوبی، سمنان، اصفهان، قم و سیستان و بلوچستان
- ✓ محورهای گردشگری کویری: بافق-یزد- طبس- بیرجند/ نائین- خور وبیابانک- دامغان/ کرمان-شهداد-نهبندان- بیرجند/ زاهدان-بم- کرمان

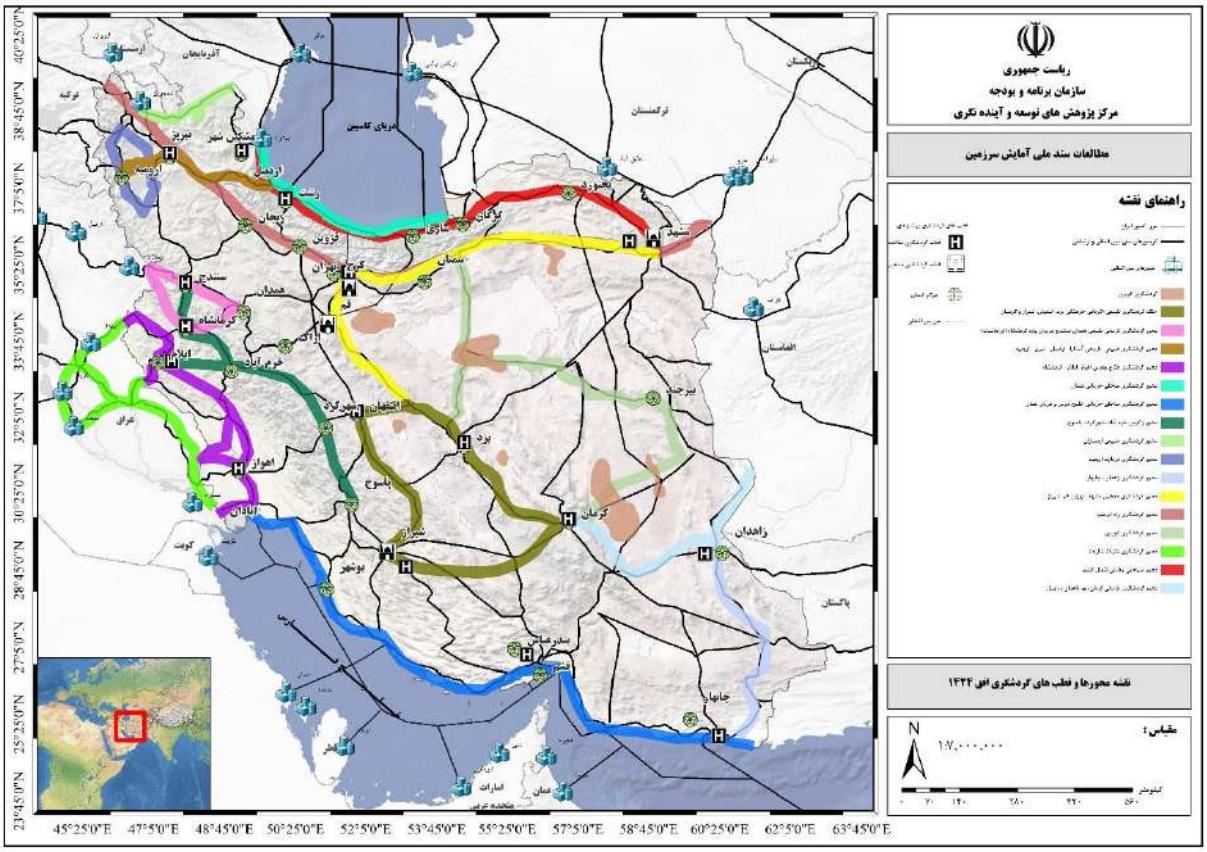

نقشه ۱۳- محورها، قطب ها و پهنه های گردشگری

۱۸- توسعه شبکه ملی اطلاعات، ارتقاء ارتباطات بین المللی و ارتقاء دسترسی به آن در قلمروهای استقرار فعالیت و جمعیت

۱۹۱.احداث، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های موردنیاز انتقال و ترانزیت اطلاعات در مقیاس بین‌المللی از طریق ایجاد خدمات هاب (HUB) منطقه‌ای و بین‌المللی اطلاعات

۱۹۲.تقویت اتصال شبکه ارتباطی کشور به کشورهای همجوار به‌منظور تبادل و انتقال اطلاعات و برقراری ارتباطات بین‌الملل

۱۹۳.ارتقاء پایداری ارتباطات بین‌الملل، هاب رومینگ بین‌الملل و حضور در نقاط متنوع تبادل ترافیک جهانی

۱۹۴.افزایش کیفیت و سرعت خدمات پهن باند برای ساکنان و فعالان اقتصادی همه مناطق

۱۹۵.حفظ نقاط مداری، توسعه ارتباطات ماهواره‌ای منظومه‌ای و خدمات سنجش از دور و پایش‌گری فضایی برای کلیه بخش های اقتصادی، اجتماعی و کشاورزی

۱۹۶. توسعه کاربرد هوش مصنوعی، اینترنت اشیاء، محاسبات کوانتومی و شبکه ابری برای ارتباطات داده ای پرسرعت و کاربردهای آن در پهنه کشور

۱۹۷. تقویت حکمرانی خوب فضای مجازی و ارتقاء امنیت آن

۱۹- سازماندهی و پیوستگی شبکه حمل و نقل ترکیبی و لجستیک متناسب با کانون‌های استقرار فعالیت و جمعیت

۱۹۸. توسعه شبکه حمل‌ونقل با رویکرد حمل‌ونقل یکپارچه با اولویت اتصال شهرهای سطح یک

۱۹۹. تکمیل، تقویت و تجهیز محورهای ارتباط‌دهنده نظام سکونتگاهی و مراکز اصلی فعالیت نیمه شرقی کشور به محورهای اصلی منطبق بر گذرراه های بین المللی

- ✓ گذرراه ارتباطی سواحل مکران از چابهار تا بندرعباس
- ✓ گذرراه های ارتباط دهنده سکونتگاه های پسکرانه سواحل مکران از جاسک تا کرمان و از مرز کوهک تا جیرفت
- ✓ گذرراه های بندرعباس- شیراز/ شیراز-عسلوئیه/ بجنورد-سبزوار-بجستان
- ✓ گذرراه های کویری کرمان - بیرجند / کرمان-مشهد/ بیرجند- سمنان

۲۰۰. تکمیل، تقویت و تجهیز محورهای ارتباط‌دهنده نظام سکونتگاهی و مراکز اصلی فعالیت نیمه غربی کشور به محورهای اصلی منطبق بر گذرراه های بین المللی

۲۰۱. تقویت ارتباط‌پذیری و اتصال‌پذیری دروازه‌های مرزی به پهنه سرزمین با رعایت کامل ملاحظات و الزامات دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

۲۰۲. هوشمند سازی شبکه لجستیک با تاکید بر دیجیتال شدن فرآیندها، زنجیره تامین هوشمند، بکارگیری فناوری های نوآورانه (اینترنت اشیاء، هوش مصنوعی، ربات ها، پهپادها، چاپ سه بعدی، پیشران های الکتریکی، ناوگان خودران، ...) و تجارت الکترونیک

۲۰۳. ایجاد مراکز لجستیک تخصصی کشاورزی، صنعتی و معدنی و چندعملکردی متناسب با ظرفیت‌ها و پهنه های تولید کالا بر مبنای الگوی مطلوب استقرار فعالیت ها

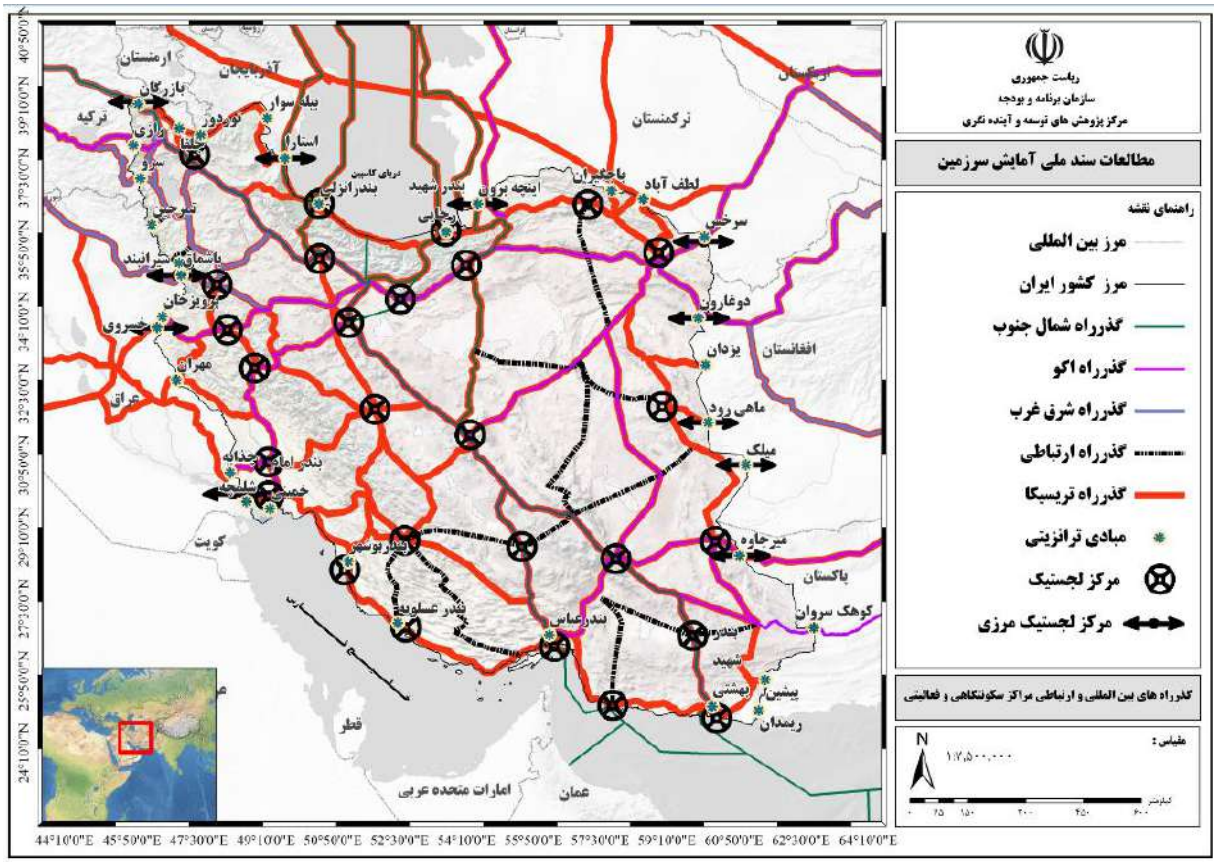
ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه
مرکز پژوهش های توسعه و آینده نگری
مطالعات سند ملی آمایش سرزمین
راهنمای نقشه
مرز بین المللی
مرز کشور ایران
گذرراه شمال جنوب
گذرراه اکو
گذرراه شرق غرب
گذرراه ارتباطی
گذرراه تریسیکا
مبادی ترانزیتی
مرکز لجستیک
مرکز لجستیک مرزی
گذرراه های بین المللی و ارتباطی مراکز سکونتگاهی و فعالیتی
مقیاس :
ترکمنستان
افغانستان
پاکستان
عراق
کویت
قطر
امارات متحده عربی
عمان
ارمنستان
آذربایجان
ترکیه
بندرعباس
بندرلنگه
بندرچابهار
بندرجاسک
بندرکنگان
بندرامام خمینی
بندرماهشهر
بندرانزلی
بندرشهید رجایی
بندرشهید بهشتی
بندرشهید رجایی
بندرشهید بهشتی
بندرشهید بهشتی
بندرشهید بهشت

۲۱۰.تقویت پیوند بین جزایر و سرزمین اصلی
۲۱۱.ایجاد و تقویت زیرساخت‌ها متناسب با نقش و عملکرد جزایر
۲۱۲.نقش آفرینی و مشارکت نظامند جامعه محلی در توسعه جزایر
۲۱۳.تأمین منابع پایدار آب و انرژی با تأکید بر استفاده از منابع تجدیدپذیر خورشیدی و امواج در جزایر
۲۱۴.هدایت هدفمند جریان‌های مهاجرتی به سمت مناطق مستعد کم تراکم
۲۱۵.تقویت زیرساخت‌ها و شبکه‌های زیربنایی نواحی شرقی و جنوبی کشور
۲۱۶.تأمین منابع آب پایدار و ارائه خدمات آموزشی، بهداشتی و درمانی مناسب به‌ویژه نیمه شرقی و جنوب شرقی کشور
۲۱۷.نگهداشت و افزایش جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی
۲۱۸.هدایت جریان سرمایه ناشی از مبادلات مرزی برای ایجاد زیرساخت‌ها و تقویت تولیدات محلی
۲۱۹. آزادسازی حریم سواحل و ممانعت از استقرار جمعیت و فعالیت در حریم سواحل

۲۱- ارتقاء سرمایه اجتماعی و نظام حکمراویی سرزمینی عدالت محور و مردم گرا

۲۲۰.افزایش پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری نهادهای دولتی و حاکمیتی در مسائل اجتماعی و فرهنگی
۲۲۱.ایفای نقش نهادهای دولتی و حاکمیتی به عنوان تسهیل‌گیر در مسائل اجتماعی و فرهنگی
۲۲۲.افزایش سهم و نقش شبکه‌های اجتماعی رسمی و نهادهای مرجع در جهت‌دهی به مطالبات و خواسته‌های شهروندان
۲۲۳.افزایش اختیار استان‌ها در سیاستگذاری و تصمیم‌گیری در خصوص مسائل اجتماعی و فرهنگی
۲۲۴.اجتناب از امنیتی کردن پدیده‌ها و مسائل اجتماعی (سطح کلان کشور و استان‌ها و سطوح محلی) و اتخاذ رویکردهای نرم و اجتماعی در این حوزه
۲۲۵.تمرکز بر فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی خاص اعتمادسازی و منطبق بر خواسته‌ها و گرایش‌های ساکنان مناطق مختلف سرزمین
۲۲۶.توانمندسازی اجتماعات محلی و مشارکت دادن مردم در فرایندهای تصمیم‌سازی و اجرای برنامه های توسعه
۲۲۷.کاهش آسیب‌های اجتماعی با تاکید بر نقش آفرینی نهادهای غیردولتی و مردم‌محور
۲۲۸.تسهیل در شکل‌گیری و تداوم فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد به‌عنوان یک عامل مؤثر در اقدامات توسعه‌ای

۲۲۹.فراهم نمودن دسترسی عادلانه به زیرساخت و خدمات بویژه آموزشی، بهداشتی و درمانی با کیفیت مطلوب در سراسر کشور بخصوص مناطق مرزی و کمتر برخوردار

۲۳۰.حکمروایی انسجام بخش و مدیریت یکپارچه سرزمینی

۲۳۱.اتخاذ و اجرای اصول حکمروایی خوب (نظیر فسادستیزی، پاسخگویی، شفافیت، مسئولیت‌پذیری، برابری و همه‌شمولی، حاکمیت قانون، مشارکت، اجماع‌گرایی) توسط نهادها و سازمان‌های دولتی و حاکمیتی

۲۳۲.ارتقاء امید به زندگی، تامین سلامت، تغذیه سالم جمعیت و دسترسی به مسکن مناسب برای ساکنان همه مناطق کشور

۲۳۳.گسترش پوشش و دسترسی به بیمه های اجتماعی

۲۲- تقویت انسجام ملی و ارتقاء هویت ایرانی- اسلامی

۲۳۴.تقویت تعاملات و پیوندهای مناطق پیرامونی سرزمین با مناطق درونی

۲۳۵.ایجاد زمینه مشارکت جمعی اقوام و گروه‌های مذهبی در توسعه و امنیت مناطق مختلف کشور به‌ویژه مناطق مرزی

۲۳۶.تفویض اختیار به نهادها و تشکل های منطقه‌ای در سیاستگذاری‌های توسعه منطقه‌ای در چارچوب سیاست‌های کلان کشور

۲۳۷.احیا و توسعه نمادهای اسلامی ایرانی با حفظ تنوع فرهنگی در پهنه سرزمین

۲۳۸.تبیین، ترویج و نهادینه‌سازی سبک زندگی سالم اسلامی ایرانی و خانواده‌محور

۲۳- تأمین امنیت همه جانبه و بازدارنده

۲۳۹.ساماندهی کلیه مؤلفه های قدرت ملی به منظور تاب آوری راهبردی در مقابل تهدیدات و امکان بهره‌گیری توامان آنها در زمان تهدید و جنگ در قالب الگوی بازدارندگی و امنیت همه جانبه

۲۴۰.توسعه همگرایی و هم افزایی در منطقه ژئوپلیتیکی خلیج فارس

۲۴۱.ساماندهی، توانمندسازی و ممانعت از گسترش سکونتگاه‌های غیررسمی به‌ویژه پیرامون کلان‌شهرها

۲۴۲.تغییر و اصلاح شیوه‌های امنیتی مدیریت سرزمین به‌ویژه مناطق مرزی با تأکید بر مشارکت جوامع محلی

۲۴۳.مبنا قراردادن رویکردهای اجتماعی و مردمی برای تأمین امنیت در راستای تحقق امنیت پایدار مردمی

۲۴۴.تقویت جمعیت‌پذیری نقاط روستایی و شهرهای کوچک و میانی واقع در حاشیه کویر و مناطق مرزی به‌منظور ارتقاء امنیت منطقه

۲۴۵.تقویت و بسترسازی امنیت همه جانبه (غذایی، آب، محیط زیست، اجتماعی، اقتصادی و...) با حفظ پایداری و تاب آوری سرزمین

۲۴۶.تقویت سازه دفاعی-امنیتی قوی تضمین‌کننده بازدارندگی

۲٤- رعایت ملاحظات و الزامات دفاعی و پدافند غیرعامل در استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه سرزمین

۲۴۷.افزونگی شبکه ها و سامانه ها به منظور کاهش آسیب پذیری آنها در مقابل تهدیدات سخت و نرم (سایبرالکترونیک، امنیتی، فرهنگی ،زیستی ، گیاهی، شناختی و...) و فراهم نمودن امکان ادامه کارکردهای ضروری آنها در شرایط بحرانی

۲۴۸.ذخیره سازی راهبردی، موازی سازی زیرساخت ها و تنوع بخشی و پایدارسازی سامانه ها و شبکه‌ها

۲۴۹.کاهش اتکا کشور به تنگه هرمز با تأکید بر توسعه سواحل مکران

۲۵۰.رعایت تناسب‌های قومی فرهنگی مورد نیاز در استقرار فعالیت و جمعیت در سرزمین

۲۵۱.تمرکززدایی و جلوگیری از تجمیع تأسیسات حیاتی، حساس و مهم

۲۵۲.کاهش آسیب‌پذیری و پایدارسازی زیرساخت‌های حیاتی و حساس، کوچک‌سازی و موازی‌سازی سامانه‌های خدماتی و پشتیبانی

۲۵۳.تقویت و توسعه سامانه‌ها و زیرساخت‌های رصد، پایش و تشخیص تهدیدات زیستی در سطوح کلان ملی به‌ویژه در مناطق مرزی

۲۵۴.ایجاد ساز وکارهای فرماندهی و مدیریت یکپارچه بحران در سطوح محلی، منطقه ای و ملی

۲۵۵.ارتقاء ایمنی تاسیسات و حداقل سازی اثرات ناشی از وقوع حوادث غیرمترقبه و بحرانی در صنایع نفت، گاز، پتروشیمی، برق و هسته ای بر مناطق همجوار

ماده ۵) سازمان فضایی مطلوب

شبکه چند سطحی، چند مرکزی و چند عملکردی، اقتصاد متنوع و دریاپایه، نظام سکونتگاهی پویا و نقش‌آفرین، افزایش جمعیت و توسعه فعالیت در مناطق مستعد کم‌تراکم به‌ویژه در مناطق مرزی، جزایر راهبردی و سواحل جنوبی و پیوند مناسبات ایران با دنیا، از مهم‌ترین ویژگی‌های سازمان فضایی ایران در سال ۱۴۲۴ است که منجر به توسعهٔ متعادل، متوازن و انسجام فضایی سرزمین شده است.

سرزمین ایران به عنوان قلب منطقه جنوب غرب آسیا، نقشی مفصلی در مسیر گذرراه های ترانزیت بین‌المللی و منطقه ای و شبکهٔ اطلاعات و ارتباطات آسیا و اروپا ایفا می‌کند. بهره مندی از این موقعیت راهبردی و مزایای اقتصادی آن، منجر به ارتقاء وزن ژئوپلیتیک جمهوری اسلامی ایران در منطقه شده است.

پیوند مناسبات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران با کشورهای منطقه و جهان در دو سطح برقرار است. در سطح اول، شهر تهران، با نقش مدیریت، نظارت و راهبری ارتباطات بین المللی و با همکاری شهرهای تبریز، مشهد، کرمانشاه، اهواز، بندرعباس، شیراز، اصفهان، کرمان، زاهدان، چابهار، رشت و ساری تعامل کشور با جهان را برقرار ساخته و به شبکهٔ شهرهای جهانی پیوسته‌اند. در سطح دوم با اعطاء نقش مدیریت تعاملات میان‌مرزی به شهرهای لایهٔ پیرامونی سرزمین در استانهای مرزی (به عنوان مرکز تسهیل و پشتیبانی تعاملات میان‌مرزی با کشورهای همسایه)، ارتباط ایران با همسایگان دارای مرز مشترک آبی و خاکی برقرار است.

چابهار به عنوان درگاه اقیانوسی و دالان اقتصادی سرزمین، با ویژگی‌هایی نظیر کانون مبادلات اقتصادی دریاپایه، قطب تجارت و محور اصلی ترانزیت منطقه مکران در شبکهٔ ارتباطات بین المللی نقش آفرینی می‌کند.

زیرساخت های اتصال شهرهای مرزی به مبادی مرزی و مراکز توزیع و تامین کالا در دو سوی مرز تقویت شده و خدمات آموزشی-درمانی- گردشگری به شهروندان کشورهای همسایه در کانون های سکونتگاهی مرزی ارائه می شود.

استقرار فعالیت و جمعیت در قلمروهای مستعد توسعه شکل گرفته و سازگار با محیط زیست و متناسب با اثرات تغییر اقلیم است . قلمروهای منحصر به فرد و ارزشمند طبیعی به ویژه اکوسیستم‌های دریایی و ساحلی،جنگل‌های طبیعی، تالاب‌ها ، رودخانه‌ها و پیکره‌های آبی کشور حفاظت و احیاء شده است. خدمات اکوسیستمی سرزمین ارزش گذاری و در ارزیابی اقتصادی لحاظ شده است و آلاینده های محیطی به ویژه انواع پسماندها با فن آوری‌های نوین مدیریت شده اند.

مدیریت جامع و یکپارچه حوضه‌های آبخیز تحقق یافته و رویکرد حکمروایی پایدار آب و تعادل بخشی کمی و کیفی بین منابع و مصارف جاری است. آب پایدار مورد نیاز استقرار فعالیت و جمعیت از طریق مدیریت هوشمند منابع آب و بهره برداری از منابع آب سبز ، منابع آب نامتعارف مانند نمک زدایی آب دریا و بازچرخانی آب خاکستری تامین شده است.

ایران بواسطه بهره مندی از منابع غنی انرژی های هیدروکربوری و تجدیدپذیر، تعاملی سازنده و دوجانبه با کشورهای همسایه و کشورهای واقع در عمق راهبردی حوزه های ژئوپلیتیک در زمینه صادرات و تبادلات انرژی دارد. همچنین، با انعقاد پیمان ها و تفاهم نامه های بین المللی در سطح منطقه، ضمن دستیابی به بازارهای هدف در کشورهای همسایه، روابط فرهنگی و اجتماعی را تعمیق بخشیده و معضلات محیط زیستی منطقه بویژه کانون های گرد و غبار را مهار و پایداری منابع آب های مرزی را تضمین نموده است.

کشور با تولید محصولات متنوع دانش بنیان با ارزش صارداتی بالا ، ضمن کاهش خام فروشی، در زنجیره ارزش جهانی نقش آفرینی نموده است. سیاست های منعطف و محلی در تولید و رقابت در عرصه روابط بین الملل اتخاذ و اقتصاد غیر رسمی در مناطق مرزی ساماندهی شده است. مراکز رشد فن آوری اطلاعات و ارتباطات و مناطق دیجیتالی توسعه یافته و زیست‌بوم‌های کارآفرینی نوآورانه ارتباط مطلوب دانشگاه و صنعت را برقرار نموده است.

پهنه‌ها و قطب‌ها و کانون‌های فعالیتی کشاورزی سرزمین درافق توسعه یافتگی با بهره برداری از مزیت ها و قابلیت های سرزمین و تحولات فناورانه در مقیاس فراملی، ملی ومنطقه ای درقالب شبکه های همکار در سرزمین نقش آفرینی می کنند. تولید محصولات راهبردی و ویژه صادراتی با ارزش افزوده بالا در پهنه های مستعد توسعه، افزایش بهره‌وری تولید کشاورزی و تامین امنیت غذایی را فراهم نموده است.

خام فروشی مواد معدنی متوقف شده و سهم ارزش افزوده صنعت و صنایع معدنی با کاربست رویکرد توسعه خوشه‌ای در افق ۱۴۲۴ تحقق یافته است. مراکز فعالیت‌های صنعتی و معدنی اولویت‌دار ملی مبتنی بر تخصص‌ها و مزیت‌های منطقه‌ای در قالب شبکه همکار در پهنه سرزمین ایفای نقش می نمایند.

مزیت‌ها و قابلیت‌های گردشگری سرزمین در قالب پهنه‌ها، محورها و قطب‌های گردشگری جذاب، آوازۀ ایران را در حوزۀ گردشگری بین المللی ارتقاء داده است. استقرار برخی سکونتگاه‌های در حاشیه مانده بر مدار گردشگری، عاملی مهم در توسعۀ مطلوب و خروج آنها از انزوا است.

در سال ۱۴۲۴ تهران همچنان پایتخت سرزمین ایران است. تحدید جمعیت در منطقه کلانشهری تهران و تمرکززدایی فعالیتی از شهر عامل مهمی در تعدیل جمعیت تهران است.

ارتقاء جایگاه عملکردی و خدماتی شهرهای مشهد، اصفهان، تبریز، شیراز، کرمانشاه، اهواز، بندرعباس، کرمان، زاهدان، چابهار، رشت و ساری با توزیع جغرافیایی مطلوبی که دارند عاملی مهم در کاهش تمرکز فعالیت‌های صنعتی و جمعیت در شهر تهران هستند و نظام سکونتگاهی و سلسله‌مراتب خدمات‌رسانی پهنه کشور را به تعادل رسانده است.

شبکۀ شهرهای سطح دو و مجموعۀ شهرهای همکار آنها که در پیوند عملکردی و خدماتی با شهرهای سطح یک قرار دارند منجر به استقرار متعادل فعالیت و جمعیت در سرزمین ایران شده است و با فعالیت‌های هم پیوند در قالب محورها و پهنه‌های عملکردی هم افزا در سطوح فراملی، ملی و منطقه‌ای نقش آفرینی می‌کنند.

شهر منطقه‌ها به عنوان سطح فضایی جدید برنامه‌ریزی در مقیاسی فراتر از مناطق کلانشهری با نقش‌آفرینی در پهنه های شمال و جنوب، شرق و غرب و میانۀ سرزمین، عامل اصلی انسجام و تعادل فضایی در سازمان فضایی سرزمین هستند.

در راستای جلوگیری از تشدید پدیدهٔ تمرکز در سرزمین و ممانعت از گسترش کالبدی و پراکنده‌رویی مناطق کلانشهری، تمرکززدایی از مناطق کلان‌شهری به مهم‌ترین سیاست مدیریت مناطق کلانشهری بویژه در شهرهای تهران، اصفهان، کرج، مشهد، رشت، تبریز و شیراز تبدیل شده است. به همین منظور رشد جمعیتی و کالبدی در شهرهای مادر همه مناطق کلان‌شهری کشور محدود شده است.

نظام بهداشت و درمان و آموزش عالی کشور متناسب با سطوح یک و دو نظام سکونتگاهی، خدمات تخصصی سطح یک و دو را در حوزهٔ نفوذ عملکردی این شهرها ارائه می‌کنند و با توزیع فضایی مناسبی که صورت گرفته، سازمان مطلوب و متعادلی از خدمات‌رسانی بهداشت و درمان و آموزش عالی در پهنه سرزمین برقرار است.

شبکه پیوسته حمل و نقل ترکیبی و لجستیک متناسب با کانون‌های استقرار فعالیت و جمعیت سازماندهی شده‌اند. مراکز لجستیکی در جهت بهینه‌سازی فرآیندهای زنجیره تأمین و توزیع بار و کاهش هزینه‌ها در سه سطح بین المللی، ملی، منطقه‌ای و مراکز لجستیک تخصصی کشاورزی و صنعتی متناسب با الگوی استقرار فعالیت و جمعیت در سرزمین ایجاد شده‌اند. میرجاوه، میلک، ماهیرود، دوغارون، سرخس، اینچه برون، آستارا، بازرگان، سیرانبند، باشماق، خسروی، شلمچه، چابهار، جاسک، بندرعباس، بوشهر، بندر امام خمینی (ره)، بندر امیرآباد و بندر انزلی به‌عنوان دروازه‌های اصلی ارتباطی کشور با شبکه جریان‌های بین‌المللی، برخی از مراکز لجستیک در سطح بین المللی هستند.

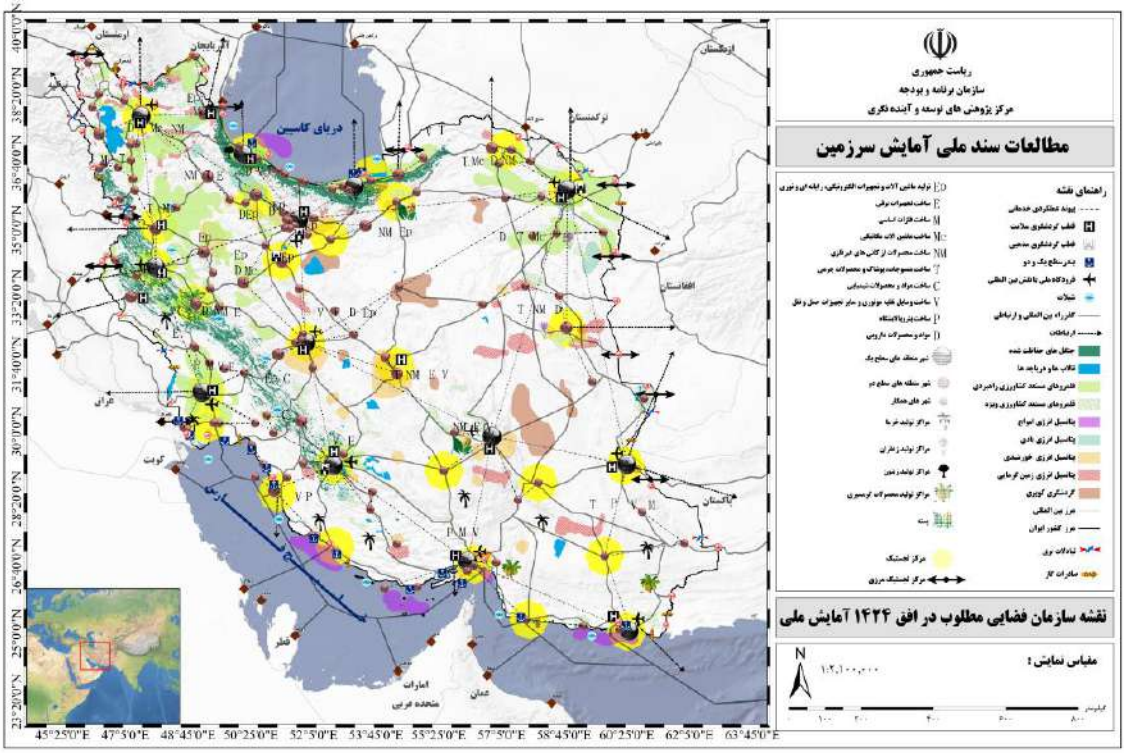

نقشه ۱۵- سازمان فضایی مطلوب در افق ۱۴۲۴

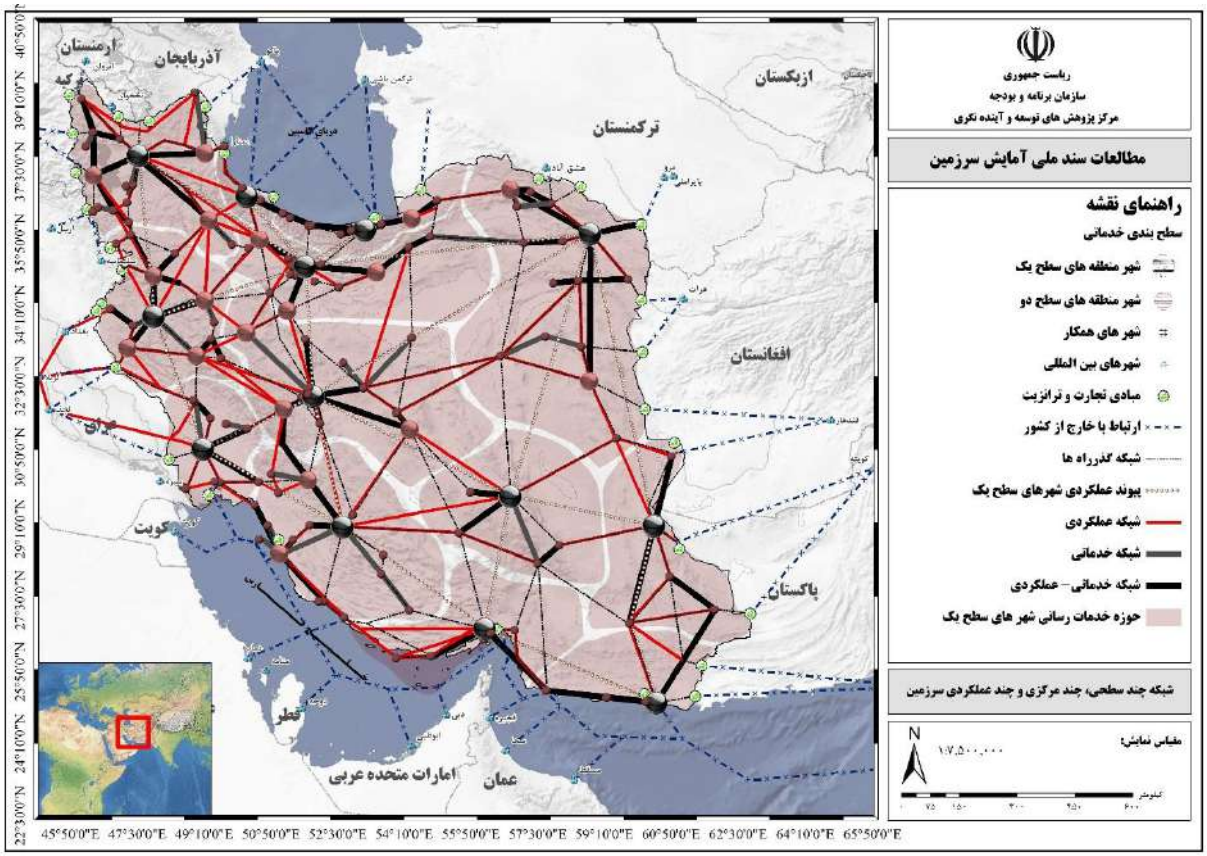

نقشه ۱۶- شبکه چندسطحی، چندمرکزی و چندعملکردی

الزامات تحقق و اجرایی شدن سند

ماده ٦) به منظور استقرار نظام راهبری توسعه سرزمین و استمرار و پویایی مطالعات آمایش و بازنگری دوره‌ای سند (پنجساله) و نظارت بر اجرای سند ملی و استانی، سازمان موظف است، ظرف مدت حداکثر شش ماه، سامانه پایش و ارزیابی توسعه فضایی کشور را تهیه و آماده بهره‌برداری نماید. کلیه دستگاه‌های اجرایی، نهادهای غیردولتی و بخش خصوصی موظف هستند ضمن تکمیل اطلاعات و داده‌های مکانی مستند و مورد نیاز سامانه، طرح ها و پروژه های عمرانی، توسعه ای، سرمایه‌گذاری، تولیدی و مشارکتی خود را قبل از مراحل تصویب و اجرا در سامانه مذکور ثبت نموده و دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین انطباق آن را با اسناد آمایش سرزمین در سطح ملی و استانی بررسی نماید. اجرای این طرح‌ها منوط به نتیجه استعلام از سامانه است.

تبصره ۱: آئین نامه و ساز و کار اجرایی این ماده ظرف مدت یک ماه توسط دبیرخانه تهیه و پس از تایید کمیسیون تخصصی در شورایعالی آمایش سرزمین تصویب خواهد شد.

تبصره ۲: با توجه این‌که جهت‌گیری‌های ملی آمایش سرزمین مصوب شورایعالی مورخ ۱۳۹۶/۵/۲ در تدوین این سند مورد توجه بوده است، لذا نظارت بر ماده ۴ این سند، جایگزین مفادِ نظارتی مواد ۲ تا ۴ جهت‌گیری‌های ملی می‌شود.

ماده ۷) سازمان مکلف است مفاد این سند را در تدوین برنامه‌های توسعه منطقه‌ای، برنامه‌های توسعه پنج‌ساله اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و همچنین تنظیم بودجه‌های سالانه لحاظ نماید به‌گونه‌ای که سازمان فضایی مطلوب افق ۱۴۲۴ محقق گردد.

ماده ۸) سازمان موظف است با همکاری دستگاه های اجرایی ذیربط ظرف مدت یکسال نسبت به منطقه‌بندی آمایشی کشور براساس سازمان فضایی مطلوب افق ۱۴۲۴ و تدوین اسناد آمایش منطقه‌ای اقدام نموده و پس از تایید کمیسیون تخصصی، برای تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

ماده ۹) تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد سند ملی آمایش سرزمین می‌باشند. دستگاه های اجرایی مکلفند با هماهنگی کامل با دبیرخانه و در چارچوب بخشنامه‌های ابلاغی دبیرخانه، نسبت به تدوین تمهیدات، دستورالعمل‌ها و یا بخشنامه‌های لازم به منظور اجرای مفاد مرتبط با حوزه ماموریتی خویش، ظرف مدت یکسال پس از تصویب سند اقدام نموده و برای طی مراحل بررسی و تایید در شورایعالی، به دبیرخانه ارائه نمایند.

ماده ۱۰) وزارت کشور مکلف است با همکاری دستگاه های اجرایی ذیربط نسبت به تدوین لایحه اصلاح قانون تقسیمات سیاسی کشور و اصلاح ضوابط مربوطه با توجه به مفاد سند، ظرف مدت یکسال اقدام نموده و برای بررسی و تایید به شورایعالی ارائه نماید.

ماده ۱۱) وزارت نیرو مکلف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان برنامه و بودجه و با توجه به مفاد سند نسبت به تهیه پیش نویس مصوبه آب قابل برنامه ریزی، ظرف مدت یکسال و بازنگری آن در دوره های حداکثر پنجساله اقدام و برای بررسی به کمیسیون و تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

ماده ۱۲) وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با توجه به مفاد سند؛ الگوی کشت ملی و منطقه‌ای را با در نظر گرفتن آب قابل برنامه‌ریزی مصوب ظرف مدت یکسال و بازنگری آن در دوره‌های حداکثر پنجساله اقدام نموده و برای بررسی به کمیسیون تخصصی و تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

به منظور پایش تغییرات کاربری اراضی سرزمین، وزارت جهاد کشاورزی مکلف است نسبت به تهیه نقشه های کاربری اراضی در سطح ملی به صورت پنج ساله اقدام نموده و در اختیار دبیرخانه قرار دهد. همچنین اراضی مستعد (مرغوب) کشاورزی با توجه به یافته های مطالعات سند ملی و استانی آمایش، توسط وزارت جهاد کشاورزی و با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت نیرو ظرف مدت یکسال تعیین و برای بررسی به کمیسیون تخصصی و تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

ماده ۱۳) وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با توجه به سند و با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت نفت، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی نسبت به تعیین اولویت های صنعتی ملی و استانی اقدام و برای بررسی به کمیسیون و تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

ماده ١٤) کلیه دستگاه‌های اجرایی، نهادهای عمومی، موسسات، شرکت ها، بنگاه‌ها و واحدهای صنعتی دولتی و غیردولتی و نیروهای نظامی و انتظامی مکلفند در حوزه های جغرافیایی فعالیت های خود نسبت به ایفای مسئولیت اجتماعی در قالب حفظ محیط زیست، سلامت جامعه و میراث فرهنگی و طبیعی اقدام نمایند.

ماده ۱۵) دبیرخانه شورایعالی مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی مکلف است با همکاری دستگاه های اجرایی ذیربط نسبت به تبیین الگوی توزیع فضایی و محدوده مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با توجه به سند ظرف مدت یکسال اقدام و برای بررسی و تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

ماده ١٦) وزارت راه و شهرسازی مکلف است ظرف مدت شش ماه با همکاری سازمان نسبت به تعیین محدوده هر شهرمنطقه اقدام و برای تصویب به شورایعالی ارائه نماید.

به استناد جزءِ یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان آذربایجان شرقی در افق ۱۴۲۰ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان آذربایجان شرقی

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین بَرگرفته از اسناد فرادستِ سطوح ملی- منطقه‌ای و قابلیت ها و مسائل استان در قالب رویکرد تفکر ارزشی احصاء و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان قرار می گیرد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش‌ها و مأموریت‌های استان در مقیاس ملی و منطقه‌ای بر اساس بررسی اسناد فرادست، مطالعات پشتیبان و تحلیل روندها و گرایشات عمده در طول دو دهه اخیر در استان، تعیین می گردد.

چشم‌انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن مبتنی بر الزامات اسناد فرادست، اهداف بنیادین، قابلیت‌ها و مسائل اساسی استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا بِرند استان و ...) با رویکرد آینده‌نگاری ارائه می گردد. علاوه بر این، مأموریت‌های توسعه استان مبتنی بر الزامات درونی و بیرونی بیانیه چشم‌انداز، مسیر هدف و مأموریت استان در راستای تحقق چشم‌انداز را بیان می‌دارد.

راهبردهای پابرجا: از مهم‌ترین جهت‌گیری‌های توسعه آتی استان است که بر اساس سناریوهای مُتصور و سازمان فضایی وضع موجود استان تعیین می گردد.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی (مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی: از روی‌هم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه (بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل‌برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدید پذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل‌برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان آذربایجان شرقی به‌قرار زیر است:

۱-۱- اهداف بنیادین

- دستیابی به نقش تخصصی فراملی در سطح بین‌المللی به‌ویژه حوزه قفقاز.
- حصول به جایگاه بایسته ملی در توسعه فعالیت‌های مزیت دار.
- حفظ پایداری محیط‌زیست و تعادل سرزمین.
- انعطاف‌پذیری قابلیت‌های توسعه‌ای مناطق و رفع محتومیت فضایی.
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق به‌کارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافند غیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان.

۱-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

الف - نقش استان در تقسیم کار ملی

- قطب ملی فعالیت‌های صنعتی و معدنی (محصولات غذائی و آشامیدنی‌ها، کانی‌های فلزی و غیرفلزی، لاستیک و پلاستیک، خودرو و وسایل نقلیه موتوری، ماشین‌آلات و تجهیزات، صنایع فلزی فابریکی، منسوجات، چرم، کفش، شیمیائی و دارویی).
- دارای جایگاه ویژه در زمینه علوم و تکنولوژی و حوزه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات به‌ویژه صنایع های‌تک.
- هدایت جریان‌ها (صادرات و واردات) و تعاملات جهانی با تمرکز بر تجارت، ترانزیت و لجستیک با منطقه قفقاز و اروپا.
- دارای جایگاه و نقش ویژه در کشاورزی مکانیزه و هوشمند.
- قطب ملی صنایع‌دستی (قالی‌بافی، ورنی بافی، چاپ باتیک، سفالگری، نقره‌کاری و ...).
- یکی از مقاصد اصلی گردشگری طبیعی (اکوتوریسم)، سلامت و تاریخی.

ب - نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

- قطب منطقه‌ای صنایع کاغذومحصولات کاغذی، فلزات اساسی، ماشین آلات و دستگاه‌های برقی ، صنایع بازیافت و استخراج معادن غیرفلزی.
- قطب علم و فن‌آوری و آموزش‌های عالی و کاربردی در منطقه شمال غرب کشور.
- قطب منطقه‌ای خدمات برتر (فنی مهندسی، مالی و بازاریابی و ...).
- قطب خدمات درمانی و گردشگری در منطقه شمال غرب کشور.
- قطب تجارت و لجستیک در منطقه شمال غرب کشور.
- سازمان‌دهی و هدایت جریان توسعه در حوزه شمال غرب کشور.

۲-۳-چشم‌انداز توسعه استان

مهد تحول‌خواهی، بازارگاه تجار و نگین صنعت ایران، سرزمین زیست‌بوم‌های متنوع

- در مقیاس فراملی، دروازه اصلی و تخصصی، تجارت و ترانزیت از جنوب و شرق آسیا به حوزه اروپا و مدیترانه شرقی، قطب صنعتی شمال غرب کشور، مرکز ارائه خدمات گردشگری سلامت در منطقه قفقاز و دارای نقش مؤثر در حوزه صنایع پاک و نوین و دانش‌بنیان با جایگاه ویژه در حوزه علم و فن‌آوری.

– در مقیاس ملی، یکی از مقاصد اصلی گردشگری طبیعی (اکوتوریسم) کشور، قطب ملی فعالیت‌های معدنی و کشاورزی نوین.

– در مقیاس منطقه‌ای، استانی است با توان پایداری و خود پالایی محیط‌زیستی، متعادل در نظام سکونت و فعالیت و جریان ساز توسعه در منطقه شمال غرب کشور.

۲-٤-مأموریت‌های توسعه استان

– ایفای نقش مؤثر ملی و بین‌المللی در فعال‌سازی و باز ساماندهی ظرفیت کریدورهای ترانزیتی مرتبط توسط مدیریت استان (تراسیکا، جادهٔ ابریشم، جنوب آسیا، شمال و جنوب آلتید).

– احیای نقش دروازه‌ای در حوزهٔ تجارت و ترانزیت کالا و خدمات از طریق ایجاد زیرساخت‌ها و بسترهای اقتصادی (شبکه ارتباطی، تأسیسات زیربنایی، لجستیک و ...).

– ایفای نقش بایسته در بخش صنعت و ارتقای نظام بهره‌وری فعالیت‌های صنعتی.

– ایفای نقش مؤثر ملی در حوزهٔ تولید و کشاورزی نوین، معدن و تجارت از طریق استقرار مراکز منطقه‌ای در استان.

– افزایش سهم بهره‌برداری معادن در تراز ملی با ملاحظات پایداری و محیط زیستی و ایجاد صنایع تبدیلی مرتبط در راستای ارتقای ارزش‌افزودهٔ بخش.

– ارتقا جایگاه علم و فناوری در استان و توسعه صنایع پاک و نوین

– پوشش زنجیرهٔ عملیاتی مرتبط با مرکز گردشگری سلامت در حوزهٔ فراملی (قفقاز) و ارتقای زیرساخت درمانی، آموزش، اقامت، ارتباطات، نیازهای مکمل و...

– ایجاد و ارتقای زنجیرهٔ خدمات مرتبط با شکل دهی قطب ملی گردشگری با محوریت طبیعت و سایر گرایش‌های تاریخی ـ فرهنگی، تفریحی، ماجراجویانه و... .

– بسترسازی در راستای ایجاد تعاملات اقتصادی منطقه‌ای (در سطح درونی و بیرونی) با مدیریت، جریان سازی و الهام‌بخشی توسط استان.

– اهتمام به باز ساماندهی مراکز منطقه‌ای تولید و مصرف از منظر سکونت و فعالیت.

– ارتقاء قابلیت مناطق کمتر توسعه‌یافته در راستای دستیابی به فرصت نقش‌آفرینی در توسعه استان.

– برنامه‌ریزی فضایی منعطف در جهت افزایش آزادی انتخاب‌ها و نقش‌پذیری نواحی.

۲-۵-راهبردهای پابرجا

- ارتقای تعاملات بین‌المللی به‌ویژه در سطح منطقه قفقاز، خلق مزیت‌های جدید در راستای پاسخ به تقاضا در بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی.
- حفظ مزیت‌های رقابتی موجود و ایفای نقش برتر در کریدورهای توسعه منطقه‌ای.
- بسط و تنوع‌بخشی بازارهای دارای مزیت رقابتی در مقیاس فراملی و ارتقای توان رقابتی با رقبای منطقه‌ای.
- نقش‌آفرینی برتر در تقسیم کار ملی و مدرن‌سازی ساختار صنعتی در فعالیت‌های مزیت‌دار.
- توسعه و احیای کریدور شمال غرب به مرکز، جنوب و غرب کشور.
- توسعه همکاری‌های استانی در منطقه ۲ آمایش.
- تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی استان، تقویت اقتصاد دانش‌بنیان و گسترش ساختار فعالیت‌ها بر مبنای فن‌آوری‌های نوین.
- رویکرد ایجابی به توسعه پایدار و استفاده از تکنولوژی‌های سازگار با محیط‌زیست.
- چند قطبی کردن سازمان فضایی.
- ساماندهی فعالیت‌های ناسازگار با محیط‌زیست، کاهش تمرکزگرایی از تبریز و توزیع متعادل خدمات و فعالیت‌ها.
- پالایش فعالیت‌های ناسازگار با توان محیط، بهبود اکوسیستم دریاچه ارومیه و مقابله با رشد ناموزون فعالیت‌ها در سطح استان و انسجام‌بخشی به سازمان فضایی و شبکه سکونتگاهی استان در راستای حفظ و احیای دریاچه ارومیه
- رویکرد سلبی در استقرار هرگونه فعالیت‌های ناسازگار محیط‌زیست در بخش صنعت و کشاورزی در حوضه دریاچه ارومیه، تحقق سطح احیای اکولوژیک دریاچه ارومیه، جلوگیری از قطبیت بیشتر مجموعه شهر تبریز
- ظرفیت‌سازی و قابلیت افزایی به‌ویژه در نواحی کمتر توسعه‌یافته، افزایش تنوع فعالیتی و آزادی‌های انتخاب فعالیت
- هدایت جریان غالب توسعه و تغییر انگاره‌های برنامه‌ریزی به سمت نواحی دارای محتومیت فضایی.
- نقش‌پذیری نواحی در مقیاس استان متناسب با ظرفیت‌های بومی موجود و بسط فرصت‌های برابر.

سناریوهای پیشنهادی

- **موج بزرگ** (مبتنی بر توسعه برون نگر استان): مدیریت غیرمتمرکز، پیوندیافته با اقتصاد جهانی و فرامنطقه‌ای و فرصت‌آفرین در بحران‌های جهانی و منطقه‌ای.
- **سناریوی جاده ابریشم** (مبتنی بر احیا و ارتقا جایگاه گذشته): مدیریت نیمه‌متمرکز، متعامل با کشورهای پیرامون و سطوحی از فرامنطقه و بحران زدا در سیاست‌ها.
- **سناریوی دامنه‌های متضاد** (مبتنی بر ادامه روندهای موجود): مدیریت متمرکز، متعامل با کشورهای منطقه و غیرمتوازن در مواجهه با بحران‌های جهانی و منطقه‌ای.
- **سناریوی سرزمین از نفس‌افتاده** (مبتنی بر افول ساختارها و روندهای موجود): مدیریت متمرکز، تعامل گزینشی با کشورهای منطقه و فرصت زدا در مواجهه با بحران‌های جهانی و منطقه‌ای.

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

- پهنه ارس ـ جلفا (شهرستان جلفا) با عملکرد غالب تجارت، صنعت و گردشگری طبیعی- تاریخی و تجاری.
- پهنه ارس- کلیبر (شهرستان‌های کلیبر و خداآفرین) با عملکرد غالب گردشگری طبیعی – تاریخی و دامداری صنعتی
- پهنه اهر ـ ورزقان (شهرستان‌های اهر، ورزقان و هوراند) با عملکرد غالب کشاورزی نوین مکانیزه و هوشمند و صنایع معدنی
- پهنه مرند (شهرستان مرند) با عملکرد غالب کشاورزی مکانیزه، لجستیک و صنایع کانی غیرفلزی
- پهنه شبستر (شهرستان شبستر) با عملکرد غالب کشاورزی مکانیزه و صنایع (غذایی و آشامیدنی، لاستیک و پلاستیک)
- پهنه مرکزی (شهرستان‌های تبریز، بستان‌آباد، هریس، اسکو و آذرشهر) با رویکرد چند عملکردی (کشاورزی مکانیزه، صنعت، معدن، گردشگری و لجستیک) و خدمات برتر (آموزش، سلامت، مالی و فناوری)
- پهنه سراب (شهرستان سراب) با عملکرد غالب کشاورزی و دامداری مکانیزه و صنایع معدنی
- پهنه میانه (شهرستان میانه) با عملکرد غالب کشاورزی مکانیزه و صنایع سنگین با رده بالای زیست‌محیطی
- پهنه جنوب (شهرستان‌های هشترود و چاراویماق) با عملکرد غالب مزارع چند نقشی و زیست‌بوم محور
- پهنه جنوب غرب (شهرستان‌های مراغه، بناب، ملکان و عجب‌شیر) با عملکرد کشاورزی مکانیزه و گردشگری طبیعی – تاریخی
- پهنه ویژه (بخش‌هایی از شمال پهنه مرکزی و شرق پهنه شبستر) با عملکرد غالب صنعتی و معدنی جهت ایجاد اکو پارک صنعتی

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت استقرار جمعیت در ساختار غیرمتمرکز (شبکه‌ای، هم‌پیوند، مکمل و همکار) در شهرهای (تبریز، اسکو، سهند، آذرشهر، گوگان، خسروشاه، ممقان، بستان‌آباد، باسمنج، صوفیان، خواجه) و (مراغه، بناب، عجب‌شیر، ملکان) و (شبستر، سیس، وایقان، شندآباد، خامنه، کوزه کنان، شرفخانه) و (مهربان، زرنق، کلوانق، بخشایش)، (جلفا، هادیشهر) و (خمارلو، جانانلو)
- اولویت استقرار جمعیت در شهرهای جدید (احداث شهرهای جدید در محدوده شرق شهر خواجه تا شمال بخشایش)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های کشاورزی

فعالیت‌های کشاورزی در جهت بهبود و ارتقاء وضع موجود و بر اساس نیازهای آبی و آب قابل‌برنامه‌ریزی در حوضه‌های ارس، دریاچه ارومیه و قزل‌اوزن مطابق با آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های هر یک از حوضه‌های سی‌گانه کشور امکان‌پذیر خواهد بود.

- **حوضه ارس:**

- توسعه کشاورزی در دشت خمارلو با اولویت کشت محصولات زراعی یک‌ساله و منطبق با اقلیم گرمسیری منطقه
- کشت محصولات جالیزی و صیفی‌جات و دیگر محصولات تره‌بار در واحد مطالعاتی اواوغلی و شمال دهستان گرمادوز
- توسعه کشت‌های گلخانه‌ای و مزارع هیدروپونیک (کشت در محیط‌های کنترل‌شده) در واحد مطالعاتی جلفا- دوزال (واحد مطالعاتی ۱۱۰۵)
- یکپارچه‌سازی و مکانیزاسیون دشت مرند با توسعه قلمرو کشت محصولات صنعتی و دانه‌های روغنی
- مکانیزاسیون و بهبود روش‌های آبیاری باغات در محدوده شهرهای مرند، اهر، ورزقان و هادیشهر
- توسعه قلمرو باغات در رود دره زنوز حدفاصل زنوزق تا چرچر با اولویت کشت و بهره‌برداری محصولات به صورت ارگانیک و غیر تراریخته
- زراعت مکانیزه (محصولات صنعتی و دانه‌های روغنی، غلات، حبوبات، علوفه) در دشت گلفرج
- تبدیل باغات سنتی به مکانیزه (میوه‌های دانه‌ریز، میوه‌های هسته‌دار) در دشت‌های ممنوعه حوضه آبریز ارس

- آبزی‌پروری (حاشیه رود ارس) پرورش ماکیان و دام‌پروری مکانیزه و صنعتی
- کشت محصولات خاص (زعفران، دانه‌های روغنی، سماق و ابریشم)
- کشت هیدروپونیک در شمال شرقی حوضه آبریز ارس (شهرستان‌های کلیبر و خدآفرین)

- **حوضه دریاچه ارومیه:**

- کشت محصولات کم آب بر و اصلاح الگوی کشت منطبق با تقویم زارعی در بالادست حوضه‌های رودخانه‌ای آجی چای و دشت‌های سراب، شربیان، هریس و مهربان
- مکانیزاسیون و اصلاح روش‌های آبیاری در دشت‌های پایین‌دست حوضه‌های رودخانه‌ای (پایاب رودخانه‌ها) دشت‌های تبریز، بناب و عجب‌شیر با تأکید بر کشت محصولات کم آب بر و استفاده از پساب‌های تصفیه‌شده شهرهای بزرگ مانند تبریز، مراغه و بناب
- کشت در محیط‌های کنترل‌شده شامل کشت‌های گلخانه‌ای و کشت پلاستیکی دردشت سراب، دامنه‌های جنوبی کوه میشو در حد فاصل صوفیان تا تسوج، بستان‌آباد و هریس منوط به تأمین آب قابل‌برنامه‌ریزی و عدم توسعه فیزیکی اراضی کشاورزی
- فعالیت‌های باغداری و ارتقای عملکرد باغات با تأکید بر باغداری مکانیزه با اصلاح الگوی کشت محصولات کم آب بر (میوه‌های دانه‌دار، انگور، گردو و ...)
- پرورش ماهیان سردابی در رود دره‌های لیقوان رود، عنصر رود، صوفی چای و موردق چای
- توسعه دام‌پروری مکانیزه، زنبورداری و پرورش ماکیان در دشت‌های سراب، هریس و بستان‌آباد

- **حوضه قزل‌اوزن:**

- توسعه کشت پلاستیکی به منظور مصرف بهینه آب در محدوده شهرستان‌های قره‌آغاج و میانه
- توسعه مکانیزه کشاورزی با شیوه‌های نوین و در قالب مزارع چند نقشی در پهنه جنوبی (شهرستان‌های چاراویماق و هشترود)
- دیم‌کاری در دامنه‌های مرتفع و ارتقا بازدهی زمین در قالب مزارع چند عملکردی (اختلاط دامداری نیمه مکانیزه با کشاورزی‌های نوین و بهبود روش‌های سنتی کشت)
- توسعه قلمروهای دیم در دامنه‌های جنوبی و جنوب شرقی سهند در حدفاصل هشترود تا نظر کهریزی با تأکید بر یکپارچه‌سازی اراضی و ایجاد مزارع چند عملکردی درشت مقیاس
- توسعه باغداری و بهره‌برداری از محصولات باغی به روش ارگانیک در امتداد رودخانه‌های آغمیون، قرنقوچای و آیدوغموش

- ایجاد مزارع چند عملکردی زیست‌بوم محور (حوضه قزل‌اوزن با محوریت چاراویماق)
- آبزی‌پروری در پهنه جنوب و زنبورداری در حوضه قزل‌اوزن
- توسعه باغداری نوین، کشاورزی ارگانیک و کشت در محیط‌های کنترل‌شده

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- پهنه ویژه اکو پارک صنعتی استان (فعالیت‌های صنعتی آلاینده با گرایش صنایع شیمیایی، فلزی، معدنی و تبدیلی)
- غرب شهرستان جلفا، شمال غربی شهرستان مرند، جنوب و جنوب غربی شهرستان میانه، جنوب غربی شهرستان بناب، شمال شرقی و جنوب غربی شهرستان شبستر، شرق شهرستان تبریز، جنوب شهرستان مراغه و هریس (رده‌های یک الی پنج).
- توسعه فعالیت‌های معدنی در شهرستان‌های سراب، اهر، ورزقان، آذرشهر، هشترود، میانه، مرند و چاراویماق متناسب با محدودیت‌های زیست‌محیطی.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های خدماتی

- استقرار پهنه‌های خدماتی در مراکز شهری و پیرامون آن با اولویت اول.
- استقرار فعالیت‌های خدماتی در محورهای گردشگری کمربند سهند و ارسباران
- استقرار خدمات گردشگری در پهنه‌های ارس- جلفا، ارس- کلیبر، مرکزی و جنوب غربی

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- مرکز استان و حاشیه شهرهای بزرگ مانند مراغه، اهر، مرند، میانه
- محدوده‌های دارای ممنوعیت ناشی از قوانین و مقررات (حریم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و مناطق زیست‌محیطی و ...)
- محدوده اراضی کشاورزی، شهرکهای صنعتی، منابع طبیعی و محدوده‌های معدنی.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی و صنعتی و معدنی و گردشگری

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- محدودیت افزایش فیزیکی و توسعه اراضی کشاورزی در دشت‌های پیرامون جلگه ارومیه شامل دشت تبریز، شبستر، عجب‌شیر و آذرشهر تا بناب و ملکان (به‌جز اراضی موجود)

- محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی بدون در نظر گرفتن آب قابل‌برنامه‌ریزی در حوضه‌های آبریز سه‌گانه و اصلاح روش‌های آبیاری.
- محدودیت توسعه کشاورزی آبی در حوضه دریاچه ارومیه (بدون تأمین حقابه دریاچه ارومیه) و شرق شهر تبریز (قسمت‌های میانی حوضه آجی چای، شامل مناطق هریس دوزدوزان، بخشایش و خواجه)
- اراضی بالاتر از ارتفاع ۲۰۰۰ متر دارای محدودیت‌های توپوگرافی و اقلیمی
- اراضی دارای فرسایش‌های شدید و دارای تعارض با توان اکولوژیک اراضی
- مناطق زیست‌محیطی و اراضی جنگلی (ارسباران)
- دشت‌های پیرامون قلمرو جلگه‌ای و شوره‌زارهای شرق دریاچه ارومیه و دشت تبریز.
- دشت‌های ممنوعه و اراضی دارای محدودیت منابع آبی (بر اساس ظرفیت برد و مقدار آب قابل‌برنامه‌ریزی)
- رخساره‌های تالابی، تالاب فصلی، شوره‌زار، کفه‌های رسی و نمکی و اراضی پست و مرطوب با سطح آب زیرزمینی بالا
- قلمرو کوه‌های نمکی و رخنمون‌های تبخیری اعم از گچی، مارنی، نمکی و ...

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های صنعتی

- محدودیت استقرار صنایع آب بر در حوضه آبریز دریاچه ارومیه
- توسعه هر گونه صنعت پرآب خواه در شهرستان‌های غربی استان (تبریز، مرند، شبستر، آذرشهر، عجبشیر، بناب، ملکان، اسکو)
- دامنه‌های ارتفاعات و اراضی زراعی، باغی و مرتعی درجه یک و دو.
- غرب پهنه مرکزی و مجموعه شهری تبریز (به‌جز صنایع هایتک)
- استقرار واحدهای صنعتی رده ۳ الی ۷ در خارج از شهرک‌ها و نواحی صنعتی
- کلیه محدوده‌های جنگلی (ارسباران) و مناطق چهارگانه محیط‌زیست و پناهگاه‌های حیات‌وحش
- فعالیت معدنکاری در محدوده حریم شهرها (محدودیت‌های زیست‌محیطی).

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان آذربایجان شرقی به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان در شهرستان‌ها

توسعه فعالیت‌های کشاورزی شامل اصلاح الگوی کشت، مکانیزاسیون، کشت در محیط‌های کنترل‌شده و متراکم و ... در هر شهرستان متناسب با آب قابل‌برنامه‌ریزی، به ویژه تمرکز بر تأمین حقابه دریاچه ارومیه در

حوضه آبریز دریاچه ارومیه و در راستای سازمان‌دهی فعالیت‌های کشاورزی، جایگزین با کشت سنتی دارای منابع آب مجاز و فعال در سقف آب قابل‌برنامه‌ریزی ابلاغی استان ممکن خواهد بود.

- شهرستان جلفا با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه گردشگری (طبیعی- سلامت - تجاری)، صنایع (غذایی و دارویی- کانی غیرفلزی- چوبی - برق و الکترونیک و های‌تک)، دام‌پروری (شیلات - پرورش حشرات مفید - مجتمع دام‌پروری مکانیزه) با اولویت کشت (غلات، محصولات صنعتی، محصولات باغی دانه‌ریز)
- شهرستان کلیبر با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه گردشگری (طبیعی- تاریخی- سلامت)، صنایع دارویی (سنتی) و صنایع چرم و اولویت کشت (گیاهان دارویی، میوه‌های خشک)
- شهرستان خدآفرین با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه گردشگری طبیعی (جنگل آینالو)، صنایع غذایی و کانه‌آرایی، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - شیلات - حشرات مفید- مجتمع دام‌پروری مکانیزه) با اولویت کشت (محصولات صنعتی، گل و گیاه زینتی، محصولات باغی دانه‌ریز)
- شهرستان اهر با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (سلولزی - دارویی - غذایی - پشتیبان کشاورزی)، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - حشرات مفید- مجتمع دام‌پروری مکانیزه)، کشاورزی (کشت مکانیزه در جنوب و جنوب شرق) و اولویت کشت (محصولات باغی دانه‌ریز، میوه خشک، محصولات لبنی)
- شهرستان ورزقان با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه کانه‌آرایی - صنایع فلزی - برق و الکترونیک، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - حشرات مفید)، کشاورزی (کشت دیم و کشت مکانیزه در جنوب شرقی و زراعت، باغداری ارگانیک در بخش مرکزی) و اولویت کشت (غلات، حبوبات، محصولات صنعتی، محصولات دانه‌ریز)
- شهرستان هوراند با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه کشاورزی (کشت دیم و زراعت آبی در شمال و جنوب شهرستان، توتستان و فعالیت‌های نوغان‌داری، پرورش دام بزرگ)، صنایع پشتیبان کشاورزی و اولویت کشت (علوفه، محصولات و گیاهان دارویی، میوه خشک و سماق)
- شهرستان مرند با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه لجستیک، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - ماکیان - حشرات مفید- مجتمع دام‌پروری مکانیزه)، صنایع (کانی غیرفلزی - صنایع پشتیبان کشاورزی - غذایی و آشامیدنی - تولید محصولات گوشتی و پروتئینی)، گردشگری (ورزشی)، کشاورزی (کشت مکانیزه در مرکز جنوب و شمال، زراعت آبی در مرکز و شمال غربی، کشت دیم در جنوب شرقی) و اولویت کشت (محصولات صنعتی، میوه‌های هسته‌دار، محصولات دانه‌ریز)

- شهرستان شبستر با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (غذایی و آشامیدنی -نفت، گاز و پتروشیمی - چرم - کانی غیرفلزی- برق و الکترونیک)، انرژی‌های نو، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - ماکیان - حشرات مفید- مجتمع دام‌پروری مکانیزه)، کشاورزی (کشت مکانیزه در جنوب شرقی، مرکزی و غرب، زراعت آبی در بخش غربی شهرستان) و اولویت کشت (محصولات صنعتی، صیفی‌جات، محصولات دانه‌ریز)
- شهرستان تبریز با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه خدمات برتر، گردشگری تاریخی- فرهنگی- سلامت- تجاری، صنایع (برق و الکترونیک - چرم - سلولزی - فلزی - کانی غیرفلزی – ماشین‌سازی - صنایع پشتیبان کشاورزی - صنایع دارویی - شیمیایی و پتروشیمی- فرش)، اقتصاد خلاق و دانش‌بنیان، انرژی‌های نو با اولویت کشت (محصولات صنعتی، گل و گیاه زینتی، محصولات لبنی)
- شهرستان بستان‌آباد با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه لجستیک، گردشگری سلامت – ورزشی، انرژی‌های نو، صنایع (فلزی- کانه‌آرایی – ماشین‌سازی)، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - ماکیان - محصولات گوشتی و پروتئینی) با اولویت کشت (تولید علوفه، تولید گیاهان دارویی، پرورش غلات، تولید میوه‌های خشک)
- شهرستان آذرشهر با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه گردشگری ورزشی، صنایع (غذایی و آشامیدنی - پشتیبان کشاورزی – کانه‌آرایی، کانی غیرفلزی)، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - ماکیان - حشرات مفید)، اولویت کشت (حبوبات، میوه‌های خشک، گردو)
- شهرستان اسکو با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه گردشگری تاریخی- طبیعی، صنایع (غذایی و آشامیدنی - پشتیبان کشاورزی)، دام‌پروری (پرورش دام بزرگ - زنبورداری - حشرات مفید)، اولویت کشت (حبوبات، محصولات صنعتی، گل و گیاه زینتی، محصولات و گیاهان دارویی، میوه‌های خشک، محصولات لبنی)
- شهرستان سراب با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه کانه‌آرایی کانی غیرفلزی، دام‌پروری (مجتمع دام‌پروری مکانیزه- دام بزرگ - زنبورداری - حشرات مفید)، گردشگری طبیعی، صنایع (غذایی و آشامیدنی - پشتیبان کشاورزی - دارویی - چرم - برق و الکترونیک)، کشاورزی کشت مکانیزه در مرکز و غرب شهرستان و کشت دیم در شمال و شمال غربی و شرق، اولویت اول کشت (غلات، محصولات صنعتی، علوفه، محصولات و گیاهان دارویی، محصولات دانه‌ریز، میوه خشک)
- شهرستان میانه با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (سلولزی - چرم – ماشین‌سازی - فلزی - صنایع پشتیبان کشاورزی - صنایع غذایی و آشامیدنی)، گردشگری طبیعی، دام‌پروری (مجتمع دام‌پروری

مکانیزه- دام بزرگ - ملکیان - شیلات- حشرات مفید)، کشاورزی (کشت دیم در شمال غربی، کشت مکانیزه در مرکز، جنوب و جنوب غربی)، اولویت کشت (غلات، حبوبات، علوفه)

- شهرستان چاراویماق با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (صنایع پشتیبان کشاورزی – گیاهان دارویی - چرم - برق الکترونیک – کانه‌آرایی- بازیافت)، کانی غیرفلزی، دام‌پروری (دام کوچک - ماکیان - حشرات مفید)، کشاورزی (کشت دیم در شمال غربی، مرکز و جنوب شرقی)، اولویت کشت (غلات، حبوبات، علوفه)
- شهرستان هریس با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (بازیافت - چرم - فرش - نساجی)، دام‌پروری (پرورش دام کوچک - ماکیان - مجتمع‌های دام‌پروری مکانیزه)، اولویت کشت (غلات، حبوبات محصولات دانه‌ریز، محصولات لبنی)
- شهرستان هشترود با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه کشاورزی (کشت مکانیزه در مرکز و کاشت دیم در سایر اراضی)، صنایع پشتیبان کشاورزی، صنایع کانی غیرفلزی، دام‌پروری (دام بزرگ - ماکیان)، اولویت کشت (غلات، حبوبات، محصولات دانه‌ریز)
- شهرستان مراغه با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (غذایی و آشامیدنی - سلولزی - پشتیبان کشاورزی – کانه‌آرایی)، گردشگری تاریخی و طبیعی، دام‌پروری (مجتمع دام‌پروری مکانیزه- دام بزرگ - زنبورداری - شیلات - حشرات مفید)، انرژی‌های نو، کشاورزی (کشت مکانیزه در قسمت مرکزی و کشت دیم در قسمت شمالی و جنوب شرقی)، اولویت اول کشت (گل و گیاه زینتی، صیفی‌جات، دانه‌ریز، دانه‌دار، میوه‌های خشک، محصولات لبنی)
- شهرستان بناب با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (غذایی و آشامیدنی - سلولزی - پشتیبان کشاورزی - شیمیایی)، گردشگری تاریخی، دام‌پروری (مجتمع دام‌پروری مکانیزه- دام بزرگ - ماکیان)، کشاورزی (کشت مکانیزه در قسمت مرکزی)، اولویت کشت (غلات، حبوبات، محصولات صنعتی، صیفی‌جات، محصولات دانه‌دار)
- شهرستان ملکان با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه کشاورزی (کشت دیم در قسمت‌های شرقی و کاشت مکانیزه سایر قسمت‌های شهرستان)، صنایع (غذایی و آشامیدنی - چرم - پشتیبان کشاورزی - شیمیایی)، دام‌پروری (مجتمع دام‌پروری مکانیزه- دام بزرگ - دام کوچک)، اولویت کشت (محصولات صنعتی، دانه‌ریز، دانه‌دار، میوه‌های خشک)

- شهرستان عجب‌شیر با اولویت‌های عملکردی غالب در حوزه صنایع (غذایی و آشامیدنی - چرم - پشتیبان کشاورزی - کانی غیرفلزی)، واحدهای خدماتی، پرورش دام بزرگ، کشاورزی (کشت دیم در بخش مرکزی شهرستان)، اولویت کشت (محصولات و گیاهان دارویی، محصولات دانه‌دار، میوه‌های خشک)

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

بخش آب

- تأمین سهم حقآبه دریاچه ارومیه برمبنای آب قابل‌برنامه‌ریزی و اجتناب از افزایش برداشت از منابع آبی.
- اولویت سرمایه‌گذاری در افزایش بهره‌وری آب در حوضه دریاچه ارومیه و دشت تبریز به‌ویژه سیستم‌های تصفیه و بازچرخانی آب.
- حفاظت از آبخوان‌ها و منابع آب زیرزمینی با عملیات آبخوان‌داری و افزایش نفوذپذیری خاک.
- اصلاح فرایندها و عدم بارگذاری‌های خطی و پیوسته در جبهه ورودی منابع آب زیرزمینی به دشت‌ها.
- مدیریت بهینه مصرف با کاهش سهم و سرانه بخش کشاورزی و حفاظت یکپارچه از حوضه‌های آبخیز.
- تولید آب از منابع آب جدید مانند جذب رطوبت هوا از دامنه‌های شمالی سهند و تولید آب در حوضه‌های قرنقوچای و آغمیون‌چای

بخش کشاورزی

- تهیه تقویم کشت پهنه‌های استان و برنامه‌ریزی مبتنی بر توان اقلیمی و ظرفیت برد.
- مکانیزاسیون کشاورزی با اولویت افزایش راندمان آبیاری و اجرای سیستم‌های آبیاری بارانی و قطره‌ای
- کشت محصولات بومی و کم آب‌بر به‌ویژه در حوضه دریاچه ارومیه (تنظیم الگوی کشت و بهره‌برداری بهینه از منابع آبی)
- افزایش سطح زیر کشت گلخانه‌ای و گسترش کشت هیدروپونیک و کشت پلاستیکی در تولید سبزی، صیفی-جات و محصولات جالیزی (جایگزینی کشت‌های سنتی جهت ارتقا بهره‌وری و کاهش مصارف آب موجود)
- تغییر الگوی پرورش دام در استان از دام کوچک به دام بزرگ برای کاهش فشار بر مراتع
- افزایش راندمان تولید محصولات دامی و پروتئینی و کاهش هزینه‌های نگهداری دام با ایجاد واحدهای صنعتی و مکانیزه
- تکمیل شبکه‌های آبیاری در اراضی بهبود پایاب سدها با اولویت کلاس‌های خاک درجه ۱ تا ۳ در حوضه آبریز دریاچه ارومیه

- تأکید بر توسعه صنعتی و کشاورزی مکانیزه در حوضه آبریز ارس با استقرار فعالیت‌های غیرکم‌آب‌بر در خارج از حوضه دریاچه ارومیه
- افزایش راندمان کشاورزی موجود در جهت تأمین حقابه دریاچه ارومیه (بازگشت منابع آبی حاصل از مکانیزاسیون، کشت در محیط‌های کنترل‌شده)
- ایجاد مزارع چند عملکردی زیست‌بوم محور در مناطق برخوردار از دیمزارهای وسیع
- اصلاح الگوی کشت به‌سوی محصولات با ارزش‌افزوده بالا و سازگار با قابلیت‌های اقلیمی
- جایگزینی فعالیت‌های کشاورزی مدرن در محیط‌های کنترل‌شده با فعالیت‌های کشاورزی سنتی، پرورش آبزیان و کشت گیاهان دارویی در راستای ارتقا بهره‌وری مصارف آبی موجود (اجتناب از شکل‌دهی به بهره‌برداری‌های جدید آبی)

بخش صنعت

- ساماندهی صنایع آلاینده در نواحی دارای قابلیت بارگذاری و اکو پارک‌های صنعتی (پهنه ویژه)
- شناسایی و تکمیل زنجیرهٔ فعالیت‌های صنعتی و معدنی در سطح ملی و فراملی
- ایجاد خوشه‌های صنعتی و معدنی با تکنولوژی بالا در شهرک‌ها و نواحی صنعتی دارای ظرفیت خالی.
- پالایش صنعتی و تمرکززدایی از پهنه مرکزی و انتقال صنایع آلاینده به مناطق دارای محدودیت کمتر
- شناسایی و سرمایه‌گذاری در صنایع مزیت‌دار استان (چرم، ماشین‌آلات و ...)
- تقویت خوشه‌های فعالیتی- کارگاهی در حوزهٔ صنایع سبک و متوسط در سطح ناحیه‌ای و روستایی با هدف بسترسازی توسعه درون‌زا و ارتقای سرمایهٔ اجتماعی نواحی روستایی
- حمایت از رشد و گسترش صنایع‌دستی و مشاغل خانگی با توجه به ظرفیت‌های منطقه‌ای
- ایجاد تکنوپولیس‌هایی مجهز در راستای تلفیق علم و صنعت با بهره‌مندی از زیرساخت‌های موجود
- ایجاد پیمان‌های منطقه‌ای برای جذب سرمایه‌گذاری، کسب تجارب، اطلاعات و بهره‌مندی از آخرین تکنولوژی‌های روز در عرصهٔ صنعت و معدن
- حضور پررنگ و قدرتمند در عرصهٔ بین‌الملل در زمینهٔ فرآورده‌های معدنی با شهرت جهانی با شناسایی بازار هدف و رقبای خارجی
- ایجاد حمایت‌های مالی و زیرساختی و نهادی مناسب برای بهره‌مندی واحدهای صنعتی و معدنی از آخرین فناوری‌های مورد نیاز برای کاربست فعالیت‌های مزیت‌دار
- کاربست تکنولوژی‌های به روز در فعالیت‌های صنعتی و معدنی با رویکرد صادراتی به تولید

- به‌کارگیری شیوه‌های منطبق با رعایت موازین محیط‌زیستی در استخراج مواد معدنی
- کاهش سهم خام‌فروشی در فرآورده‌های معدنی

نظام سکونتگاهی

- بارگذاری فعالیت‌های متناسب با توان اکولوژیک (اولویت‌بندی بهره‌برداری از پهنه‌ها)، ظرفیت برد محیطی وتوان سرزمینی .
- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی با توسعه پایدار و ایجاد اشتغال.
- تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی، اجتماعی مناطق مرزی با مناطق داخلی استان
- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی
- تعریف شبکه‌های افقی، مکمل، همکار و همیار بین‌شهری در استان
- تقویت شهرهای بزرگ و میانی استان در راستای قطبیت زدایی از کلانشهر تبریز
- ارتقاء سطح عملکردی شهرهای مراغه، مرند، میانه، بناب و اهر و ارتقای نقش سایر مراکز شهرستانی نسبت به سطح پیشین خود.
- تقویت شهرهای کوچک و میانی استان به‌عنوان مراکز پشتیبان سکونتگاه‌های روستایی پیرامون.
- تقویت نقش شهر سهند و تنوع‌بخشی به فعالیت‌ها و عملکردهای این شهر.
- توسعه شهری و روستایی مبتنی بر اصول مشارکت، پایداری زیست‌محیطی و ساماندهی سکونتگاه‌های ناکارآمد شهری.
- پالایش عملکردی فعالیت‌ها در چارچوب اسناد توسعه شهری و طرح‌های ناحیه‌ای جهت انتقال عملکردهای مزاحم و آلاینده از تبریز و سایر شهرهای بزرگ استان به خارج از محدوده.
- جانمایی عملکردهای فراشهری و منطقه‌ای در اراضی جنوبی شهر تبریز واقع در حریم یا اراضی بازیافت شده از پالایش عملکردی صنایع آلاینده غرب شهر تبریز.
- تعریف شبکه‌های هم پیوند فعالیتی سکونتگاه‌های شهری و روستایی مبتنی بر خلق مزیت، ارتقای بهره‌وری، ایجاد فعالیت‌های جدید و کالبدی.
- برون‌سپاری نقش‌های استانی و منطقه‌ای تبریز به شهرهای مراغه، مرند، میانه، بناب، سهند و اهر
- تنوع‌بخشی به فعالیت‌ها و کارکردهای شهری به‌ویژه پیش‌بینی ظرفیت‌ها و عملکردهای گردشگری در اسناد توسعه شهری
- توسعه و ارتقا زیرساخت‌های خدمات شهری در حوزه سلامت و آموزش عالی متناسب با سطح‌بندی جمعیتی

بخش بازرگانی

- گسترش فعالیت‌های بازرگانی و بازاریابی در حمل‌ونقل و ترانزیت در راستای ایفای نقش ملی و فراملی استان
- حمایت از افزایش تعاملات دفاتر استانی اتاق‌های بازرگانی، شکل‌دهی و حمایت از اتحادیه‌های صادراتی و اهتمام به ایجاد دیپلماسی تجاری
- تدوین برنامهٔ جامع اصلاح نظام تعرفه‌های گمرکی در مقیاس استانی با کشورهای حوزهٔ قفقاز و ترکیه
- ارتقای انطباق‌پذیری سیاست‌های بازرگانی خارجی مبتنی بر دستورالعمل‌های سازمان تجارت جهانی

بخش گردشگری

- گسترش و بهبود زیرساخت خدمات عمومی گردشگری طبیعی (آب، برق، گاز، دسترسی به شبکه اینترنت) و توسعه تسهیلات رفاهی در نیمه شرقی استان
- ایجاد مجموعه‌های تلفیقی گردشگری مانند مجموعه‌های فرهنگی، تاریخی و ... در محورهای گردشگری
- برنامه‌ریزی هدفمند برای گردشگران داخلی و خارجی از لحظهٔ ورود تا خروج از استان با همکاری آژانس‌های بین‌المللی و ...
- جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی درزمینهٔ تأمین زیرساخت‌های گردشگری با ارائهٔ مشوق‌های مناسب
- بسترسازی ارائه خدمات الکترونیکی گردشگری
- برندسازی و نقش‌آفرینی در بازارهای جهانی گردشگری تاریخی- فرهنگی، طبیعی و سلامت
- تنوع‌بخشی در دسترسی به خدمات و زیرساخت‌های گردشگری با سطوح مختلف
- تقویت نقش عملکردی شهرهای دارای ظرفیت گردشگری استان از جمله مراغه، جلفا و ...
- توسعه زیرساخت‌های گردشگری سلامت در شهر تبریز
- توسعه و ارتقا نقش گردشگری سلامت در شهرستان جلفا به عنوان شبکه همیار تبریز
- بسترسازی شکل‌گیری خدمات پزشکی الکترونیکی (E-Health) در راستای نقش‌آفرینی گردشگری سلامت به‌ویژه در شهرستان جلفا
- اتخاذ تمهیدات لازم برای جلوگیری از تخریب پهنه‌های گردشگری طبیعی استان
- بسترسازی توسعه گردشگری متمرکز در پهنه‌های دارای تناسب گردشگری گسترده طبیعی مانند حاشیه سدهای بزرگ و پهنه‌های جنگلی و رود دره‌ها (با رعایت ضوابط و مقررات حریم و منع قانونی احداث مناطق گردشگری در سدهای با مصرف شرب)

- ایجاد مزیت‌های جدید گردشگری (مجتمع‌های گردشگری آب‌درمانی، کمپ‌های ورزش قهرمانی و ملی)
- افزایش فرهنگ پذیرش توریست و ارتقای آگاهی مردم از مزایای تقویت ارتباطات بین‌المللی در شهرستان‌های گردشگر پذیر

بخش حمل‌ونقل

- تقویت زیرساخت‌های فناوری، توسعه حمل‌ونقل و لجستیک هوشمند (چندوجهی، ترکیبی، کانتینری، ترانزیت) در راستای ایفای نقش فراملی استان
- اتخاذ اقدامات لازم برای ایفای نقش فراملی استان در زمینهٔ لجستیک از قبیل مکان‌یابی و استقرار هاب لجستیک ملی و منطقه‌ای
- ظرفیت‌سازی و تکمیل زیرساخت‌های حمل‌ونقل و شبکه ارتباطی شریانی در مناطق شمالی و شمال شرقی.
- تقویت شبکه راه‌های فرعی درجه ۱ و ۲ (تبدیل شوسه به آسفالت) در مناطق شرقی، شمال شرقی و جنوب شرقی استان.
- بهسازی و توسعه شبکه‌های زیربنایی، تقویت راه‌های ارتباطی متناسب با استقرار فعالیت و جمعیت، از طریق شبکه‌های ارتباطی سریع و انبوه بر.
- توجه به اصول توسعه حمل‌ونقل محور (TOD) در کلیه اسناد توسعه شهری و ناحیه‌ای.
- توسعه شبکه حمل و نقل هوایی (تبدیل فرودگاه تبریز به هاب پروازی بین‌المللی، احداث فرودگاه ارس و مکان‌یابی حداقل دو فرودگاه کوچک‌مقیاس در شرق کلیبر و جنوب میانه)
- تجهیز و تقویت تأسیسات و امکانات پایانه‌ها و ایستگاه‌های راه‌آهن مرزی افزایش ظرفیت عملی آنها
- ارتقای نقش و عملکرد مناطق مرزی (جلفا و نوردوز) در راستای تقویت جایگاه ترانزیت استان
- تنوع‌بخشی به سیستم حمل‌ونقل و تأمین دسترسی ایمن و راحت همه مناطق به شبکه حمل‌ونقل ریلی.
- توسعهٔ زیرساخت‌های حمل‌ونقل (ریلی و شریان‌های اصلی) در راستای کریدورهای ترانزیتی
- استفاده از تکنولوژی‌های نوین در توسعهٔ سیستم ریلی سریع‌السیر
- تقویت و افزایش ظرفیت شبکهٔ ارتباطی شریانی در راستای بهبود کریدور بین‌المللی مرکز به کشورهای همسایه
- روان‌بخشی ترافیکی پیرامون مجموعه شهری تبریز با ایجاد کنارگذر جایگزین با عملکرد ملی و بین‌المللی
- ایجاد بازار گاه الکترونیکی حمل‌ونقل بار و کالا
- شفاف‌سازی و تسهیل روند حقوقی و ترغیب مشارکت بخش خصوصی در توسعهٔ زیرساخت‌های حمل‌ونقل

طبیعی و محیط‌زیست

- استقرار صنایع نوین غیر آب‌بر یا زیرساخت‌های تولید انرژی‌های نو در کرانه شرقی دریاچه ارومیه
- شناسایی محدوده‌های پرمخاطره در استان و تهیه ریز پهنه‌بندی زلزله برای شهرهای بیش از صد هزار نفر
- بارگذاری کنترل‌شده فعالیت‌های سرمایه‌بر با تکنولوژی بالا و الزامات پدافند غیرعامل در نوار مرزی.
- استقرار صنایع بازیافت و صنایع با رده زیست‌محیطی بالاتر از ۳ در اراضی بدلند (هزار دره).
- بهره‌گیری از عوارض توپوگرافی به منظور استتار و کاهش آسیب‌پذیری صنایع و فعالیت‌های های‌تک در مکان‌یابی و پهنه‌بندی قلمروهای مزیت‌دار توسعه.
- تقویت پوشش گیاهی و جنگل‌کاری در حاشیه دریاچه ارومیه و محور ارتباطی تبریز به بناب و ملکان (عرض ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ متر)
- ایجاد جنگل‌های دست کاشت در پیرامون سدهای ذخیره‌ای به منظور حفاظت از فرسایش و تقویت نقش تفرج‌های گسترده و نیمه‌متمرکز در پیرامون سدها با رعایت سقف آب قابل‌برنامه‌ریزی کشاورزی
- اجرای طرح‌های جنگل‌کاری در امتداد رود دره‌های پیرامون سهند با اولویت دره‌های بزرگ نزدیک سکونتگاه‌های شهری و دشت‌های سیلابی (اراضی سیل گیر حاشیه رودخانه).
- تهیه تقویم بهره‌برداری از مراتع متناسب با ظرفیت و توان چراگاه‌ها و اجرای برنامه‌های قرق مراتع.
- شناسایی گونه‌های خوش‌خوراک و مقاوم به محیط به‌منظور تکثیر و تقویت گونه‌های مناسب و از میان بردن گونه‌های مزاحم.

بخش زیربنایی

- بهره‌برداری از توان‌های اقلیمی منطقه (انرژی‌های نو مانند انرژی خورشیدی و انرژی بادی).
- تمرکززدایی و کاهش روند قطبی شدن فعالیت‌ها در دشت تبریز (سیاست‌های تشویقی در سایر مراکز رشد).
- تنوع‌بخشی به فعالیت‌ها و ایجاد کانون‌های فعالیت و سرمایه‌گذاری در نواحی کمتر توسعه‌یافته.

بخش اجتماعی

- ارتقای کیفیت و گستره خدمات آموزشی و بهداشتی در سطح استان
- تقویت زیرساخت‌های بهداشتی، درمانی، آموزشی و ورزشی با تمرکز بر پهنه شرقی و شمال شرقی استان
- ارتقای شاخص‌های توسعه انسانی استان نسبت به میانگین کشوری
- توانمندسازی و افزایش نقش نیروی انسانی متخصص در فعالیت‌های اقتصادی استان
- بسط فرصت‌های برابر برای دستیابی به شغل و فعالیت در استان (ارتقا رفاه اجتماعی در کلیه نواحی استان)

– کاهش شکاف جنسیتی و رفع محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی و اداری برای حضور زنان در بازار کار

بخش اقتصادی

– تنوع‌بخشی به روش‌های اجرایی و تأمین مالی طرح‌های اقتصادی

– توانمندسازی و ارائهٔ آموزش‌های کارآفرینی و اقتصادی به روستاییان برای نحوهٔ عرضهٔ مناسب

– حمایت از زنجیره‌سازی فعالیت‌های اقتصادی در راستای ارائهٔ بستر مناسب کسب‌وکار و امکان دسترسی متقاضیان به حق انتخاب‌های متعدد در حوزهٔ سرمایه‌گذاری و گردش سرمایهٔ

– بهبود و ارتقای عملکرد پنجرهٔ سرمایه‌گذاری استان و گسترش پوشش جغرافیایی- عملکردی آن با اهتمام به شفاف‌سازی و تسریع در اجرای رویه‌ها

– تهیه و تعریف بسته‌های سرمایه‌گذاری در نواحی کمتر توسعه‌یافته

– تدوین ضوابط و دستورالعمل لازم برای حمایت از ایده‌های تجاری – فعالیتی در بخش‌های مختلف (تشکیل پایگاه اطلاعاتی)

– تدوین برنامهٔ جامع ارتقای رقابت‌پذیری و بهبود فضای کسب‌وکار استان با اولویت سهولت بخشی به فرایندهای مرتبط با پذیرش، تصویب، تأمین مالی و اجرای طرح‌های اقتصادی

– تسهیلگری و هدایت‌گری سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی از طریق ایجاد مشوق‌ها و بسته‌های مالی در گردشگری طبیعی، روستایی و سلامت

– تدوین ضوابط لازم در راستای اهتمام به سیاست تشویقی مبتنی بر ایجاد «دستورالعمل رفتار عادلانه» بین سرمایه‌گذار داخلی و خارجی

– ارائهٔ تسهیلات بانکی در مناطق کمتر توسعه‌یافتهٔ استان با تنفس دو برابری نسبت به تسهیلات موضوعه در نواحی برخوردار (توسعه‌یافته) استان

نهادی و قانونی

– تدوین برنامهٔ جامع شناسایی، معرفی و سازمان‌دهی فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان در سطوح مختلف نواحی برای طرح در سطح بین‌المللی

– معافیت مالیاتی درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری خارجی در مناطق توسعه‌یافته (برخوردار) استان به مدت ۴ سال

– معافیت بخشی مالیاتی سرمایه‌گذاری مجدد در راستای توسعه، بازسازی و تکمیل واحدهای فعالیتی به مدت ۶ سال در تمامی نواحی استان

– معافیت مالیاتی درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در نواحی کمتر توسعه‌یافتهٔ استان به مدت ۱۲ سال
– افزایش اختیارات نواحی و شهرستان‌ها در راستای ایجاد ابتکارات محلی و به‌کارگیری تمهیدات محلی- بخشی در حوزهٔ سرمایه‌گذاری و کسب‌وکار و سهولت بخشی به فرایندهای مالی- اجرایی
– شفاف‌سازی ضمانت‌های سرمایه‌گذاری خارجی در زمینهٔ تضمین پوشش زیان ناشی از ممنوعیت یا توقف اجرای موافقت‌نامه‌ها متناسب با موافقت‌نامه‌های بین‌المللی
– حمایت و سازمان‌دهی نهادی مشارکت‌های سنتی – تولیدی در نواحی با دسترسی کمتر به شبکهٔ ارتباطی به‌ویژه در پهنه‌های جنوب و شمال شرق

علم و فناوری

– گسترش تجارت الکترونیک،تسهیل فضای کسب‌وکار دیجیتال و توسعه حمل‌ونقل و لجستیک هوشمند (پیاده‌سازی کامل دولت الکترونیک)
– هدفمند کردن تولیدات علمی به‌تناسب نیاز فعالیت‌های اقتصادی (پژوهش محور کردن دانشگاه‌ها)
– حمایت از فعالیت‌های مبتنی بر فناوری‌های نوین (استارت آپ)
– شناسایی محور اصلی قطب علمی استان و تدوین برنامه‌های علمی و آموزشی در راستای بهبود کیفیت تولیدات علمی به صورت هدفمند
– بسترسازی در راستای شکل‌گیری اقدامات علمی پیشرفته، نظیر دالان‌های فناوری، نمایشگاه فن‌آوری بالا Hi-Tech، پردیس‌های تخصصی، پارک‌های علم و فناوری و ...

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

– کریدورهای بین‌المللی (میانه_ تبریز_ جلفا)، (تبریز_مرند_ بازرگان)، (تبریز _ میاندوآب) و (تبریز _ باکو) به عنوان ستون فقرات شبکه ارتباطی استان
– کریدور شرقی- غربی (میانه - قره‌آغاج – میاندوآب)
– کریدور اکو پارک صنعتی (بستان‌آباد – مرند)
– آزادراه تبریز - ورزقان - نوردوز و بزرگراه جلفا – نوردوز – اصلاندوز (محور مرزی)
– محور اصلی اهر - مشکین‌شهر، بزرگراه بستان‌آباد - میانه و تبریز- سراب
– توان اقلیمی شرق دریاچه ارومیه، سراب و سهند (انرژی‌های خورشیدی و بادی)
– حمل و نقل هوایی (هاب پروازی بین المللی و توسعه فرودگاه‌های محلی کلیبر، میانه و منطقه آزاد جلفا)

– پایانه‌های بار و مسافر در بستان‌آباد، بناب، ملکان، میانه، قره‌آغاج، کلیبر، اهر، هشترود، سراب
– مراکز لجستیک (بستان‌آباد، مرند، مراغه، اهر، سراب، میانه، جلفا، نوردوز، هوراند و ...)
– گمرک بستان‌آباد و نوردوز
– راه‌آهن مرزی جلفا – اصلاندوز، جلفا- چشمه ثریا (مرز ترکیه)، بستان‌آباد – سراب و میانه – اردبیل
– انتقال آب ارس به مرند، تبریز و شبستر

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

– توسعه کشاورزی در محیط‌های کنترل‌شده با تأکید بر محصولات صادرات محور در حوضه ارس شامل شهرستان‌های جلفا و خدآفرین
– بهره‌برداری دو بار یا بیشتر (شیوه چند کشتی) در دشت‌های حاشیه ارس و در تناسب با اقلیم گرمسیری و دیگر مساعدت‌های اقلیمی و جغرافیایی
– ارتقاء ضریب مکانیزاسیون کشاورزی در دشت‌های حاشیه جلگه ارومیه با تأکید بر افزایش راندمان آبیاری و کشت محصولات کم آب بر شامل دشت شبستر تا صوفیان و دشت تبریز-آذرشهر و دشت بناب-ملکان
– باغداری فشرده و صادرات محور در حوضه صوفی چای و مردوق چای شامل شهرستان‌های ملکان، بناب، مراغه با تأکید بر حجم آب تخصیص‌یافته در بخش کشاورزی و مقدار آب قابل‌برنامه‌ریزی
– کشت محصولات صنعتی در دشت‌های گلفرج و دشت مرند
– دیم‌کاری و توسعه کشت غلات در دامنه‌های جنوبی و جنوب شرقی سهند شامل شهرستان‌های هشترود، میانه و چاراویماق
– بهره‌برداری به روش ارگانیک از باغات واقع در رود دره‌های منشعب از سهند مانند لیقوان رود، زینجناب رود، عنصر رود، گنبرچای (آذرشهر)
– تغییر الگوی کشت در شهرستان‌های جلفا، مرند، اهر، شبستر، تبریز، بستان‌آباد، میانه و چاراویماق، آذرشهر، ملکان و بناب به کشت هیدروپونیک
– گسترش الگوی کشت گلخانه‌ای در شهرستان‌های جلفا، مرند، شبستر، هریس، اسکو، تبریز، بستان‌آباد، سراب، عجب‌شیر، هشترود، مراغه بناب، ملکان و آذرشهر با اولویت جایگزینی کشت‌های سنتی موجود
– تغییر الگوی کشت در شهرستان‌های مرند، تبریز، سراب، میانه، عجب‌شیر، بستان‌آباد، هریس، مراغه، ملکان، بناب، شبستر، آذرشهر و اسکو به تولید محصولات کم آب‌بر
– تغییر کشت محصولات باغی دانه‌دار به دانه‌ریز در شهرستان سراب و میانه

– تجمیع اراضی کوچک زراعی و ایجاد مجتمع‌های کشت و صنعت در شهرستان‌های مرند، تبریز و مراغه
– ایجاد مزارع چند نقشی در شهرستان‌های چاراویماق و هشترود

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

– استقرار صنایع پاک با فناوری بالا و کم آب‌بر در نیمهٔ غربی استان
– تثبیت فعالیت‌ها و ارتقاء سطح کارکردی محورهای موجود در صنایع غذایی و دارویی، صنایع شیمیایی، صنایع سنگین و چرم و کانی غیرفلزی
– ایجاد اکو پارک صنعتی (پهنه ویژه) در شمال پهنه مرکزی و شرق پهنه شبستر
– استقرار صنایع غذایی و آشامیدنی در شهرستان‌های سراب، چاراویماق، مراغه، بناب، آذرشهر، اسکو، مرند
– استقرار صنایع سلولزی در شهرستان مراغه، اهر و میانه
– استقرار صنایع فلزی به‌واسطهٔ وجود معادن متعدد با تأکید بر شهرستان‌های نیمه شرقی استان
– استقرار صنایع دارویی با تأکید بر مناطق شرقی در شهرستان‌های سراب، اهر، کلیبر و هریس و مراغه
– صنایع برق و الکترونیک در مرکز استان و شهرستان جلفا
– صنایع بازیافت در شهرستان‌های چاراویماق و هریس

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

– سطح یک عملکردی در شهرستان تبریز و سطح دو عملکردی در شهرستان‌های مراغه، بناب، مرند، میانه
– سطح بین‌المللی شهرستان‌های تبریز، مراغه، کلیبر و اسکو در گردشگری متمرکز
– سطح یک عملکردی گردشگری سلامت در شهرستان تبریز و سطح دو شهرستان جلفا و مراغه
– سطح یک عملکردی گردشگری ورزشی در شهرستان‌های تبریز، مراغه، مرند، بستان‌آباد، آذرشهر، اسکو و میانه
– محور گردشگری کمربند سهند (تبریز- مراغه- هشترود- بستان‌آباد)
– محور گردشگری حاشیه ارس (جلفا - خدآفرین)، اهر – ورزقان- سیه‌رود و ارسباران (کلیبر-خدآفرین)
– منطقه آزاد ارس

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

در الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی سکونتگاهی موارد زیر مورد توجه قرار گرفته است:

– کاهش قطبیت شهر تبریز و حرکت به سمت ساختار غیرمتمرکز (شبکه‌ای، هم پیوند، مکمل و همکار)

– ایجاد شبکه‌های شهری (تبریز، اسکو، سهند، آذرشهر، گوگان، خسروشاه، ممقان، بستان‌آباد، باسمنج، صوفیان، خواجه) – (مراغه، بناب، عجب‌شیر، ملکان) – (شبستر، سیس، وایقان، شندآباد، خامنه، کوزه کنان، شرفخانه) – (مهربان، زرنق، کلوانق، بخشایش) –(خمارلو، جانانلو)

– ارتقاء شهر مراغه به جایگاه دوم عملکردی و ارتقاء جایگاه شهرهای اهر، مرند، سهند، میانه و بناب به جایگاه دوم عملکردی و سطح سه جمعیتی

– ارتقاء شهرهای سراب، آذرشهر، شبستر، عجب‌شیر، کلیبر، هادیشهر و هشترود به سطح سه عملکردی

– ارتقاء شهرهای سردرود، بستان‌آباد، ملکان، اسکو، هریس، صوفیان، خمارلو، قره‌آغاج، هوراند و ورزقان به سطح چهار عملکردی

– ارتقاء شهرهای یامچی، خسروشهر، گوگان، ایلخچی، شهر جدید ملکیان، مهربان، ممقان و خاروانا، لیلان، نظرکهریزی، ترکمانچای، شربیان، تیکمه‌داش، خواجه، تسوج، سیه‌رود و آبش‌احمد به سطح پنج عملکردی

– ارتقاء سطح جمعیتی و عملکردی ۳۰ شهر (ترکمانچای، کشکسرای، کوزه‌کنان، سیس، تسوج، شندآباد، لیلان، مبارک شهر، بخشایش، زرنق، آقکند، وایقان، شربیان، خمارلو، آبش‌احمد، تیمورلو، شرفخانه، خواجه، مهربان، بناب جدید، آچاچی، سیه‌رود، تیکمه‌داش، نظرکهریزی، دوزدوزان، خراجو، خامنه، ترک، زنوز، جوان‌قلعه) به سطح ششم

– ارتقاع سطح عملکردی ۱۶ روستا به شهر (گنبر، ینگی اسپران، سفیدان جدید، یالقوزآغاج، چپقلو، الانق، بایقوت، تازه قلعه، دیزج حسین‌بیگ، داریان، کردکندی، اروق، زاوشت، اخوندقشلاق، لکلر، لیقوان و قره چپق).

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان آذربایجان شرقی به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

– برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌های شهری (نواحی خاص و ویژه)

– برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها

صنعت و معدن

– برنامه ارتقای بهره‌وری صنایع (مصرف بهینه آب، حامل‌های انرژی و...)

– برنامه استقرار صنایع و فعالیت‌های معدنی فناورانه، تخصصی و مبتنی بر مزیت‌های منطقه‌ای

– برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها و امکانات موردنیاز توسعه معادن

– برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها و فضاهای مرتبط با صنایع

– برنامه ارتقای بهره‌وری معادن (شناسایی قابلیت‌های معدنی جدید، جذب فناوری‌های نوین)

ارتباطات و فناوری اطلاعات

– برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های پارک علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد

– برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش‌بنیان با مزیت سنجی منطقه‌ای

– برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فن‌آوری

آموزش، علم و فناوری

– برنامه ساماندهی مراکز و مؤسسات آموزش عالی

– برنامه ماموریت گرایی (محوری) دانشگاه ها با مزیت استانی

– برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش‌وپرورش

– برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری

– برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری

– برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/مذهبی

– برنامه توسعه گردشگری سلامت

حمل‌ونقل

– برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل‌ونقل

– برنامه توسعه و تجهیز حمل‌ونقل

– برنامه تجاری سازی زیر ساخت

بازرگانی

– برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و ...)

– توسعه زیرساخت‌های بخش تجارت خارجی با رویکرد بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته

– برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات مورد نیاز

کشاورزی و امنیت غذایی

– برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت

– برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی

– برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تأکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان (بدون افزایش سطح زیر کشت)

– برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم

– برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی

– توسعه پرورش دام و طیور

آب

– برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف

– برنامه مدیریت تقاضای آب

– مدیریت حوضه آبریز و دشت‌ها

– مهندسی رودخانه

– برنامه بهسازی و توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

محیط‌زیست و منابع طبیعی

– برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری

– برنامه حفاظت خاک

– برنامه تحقیق و توسعه در امور محیط‌زیست

– برنامه حفاظت و احیاء زیست‌بوم‌های خشکی

– برنامه حفاظت و احیاء زیست‌بوم‌های آبی

سرمایه اجتماعی

– برنامه توسعه زیرساخت‌ها و فعالیت‌های اجتماعی- فرهنگی

انرژی

– برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدید پذیر

– برنامه ساماندهی و توسعه زیرساخت‌های منطقه‌ای انرژی

مدیریت نهادی

– برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری مبتنی بر طرح آمایش سرزمین

– برنامه اصلاح، تقویت و تنظیم قوانین و مقررات نهادی دولت

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی
- برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فن‌آوری اطلاعات و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف‌شده در بخش‌های مختلف این سند باید به‌گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل‌برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورای عالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل‌برنامه‌ریزی بهنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق‌پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورای عالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم‌چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه‌وبودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یک سال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، به‌روزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع موجود استان آذربایجان شرقی

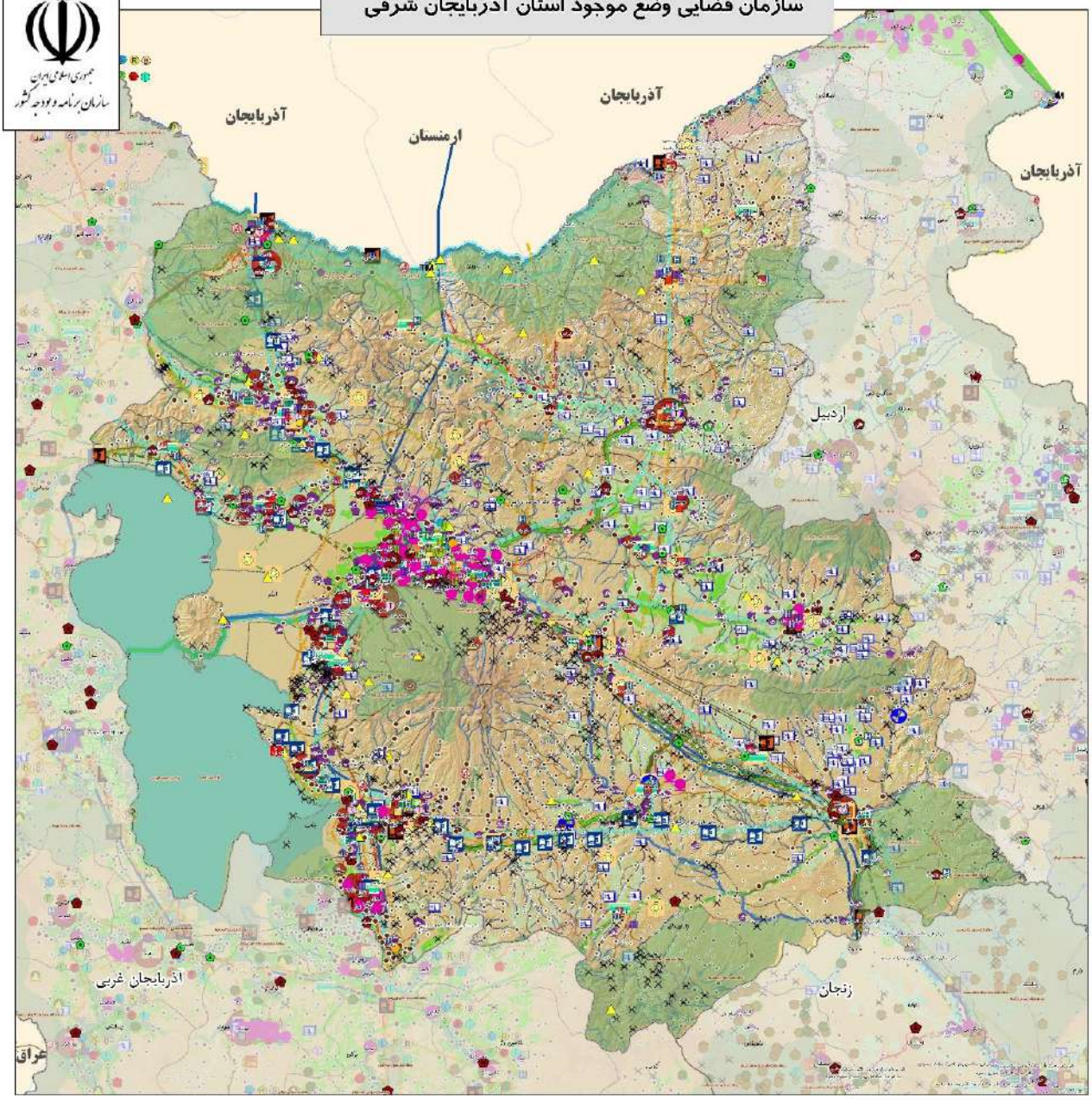

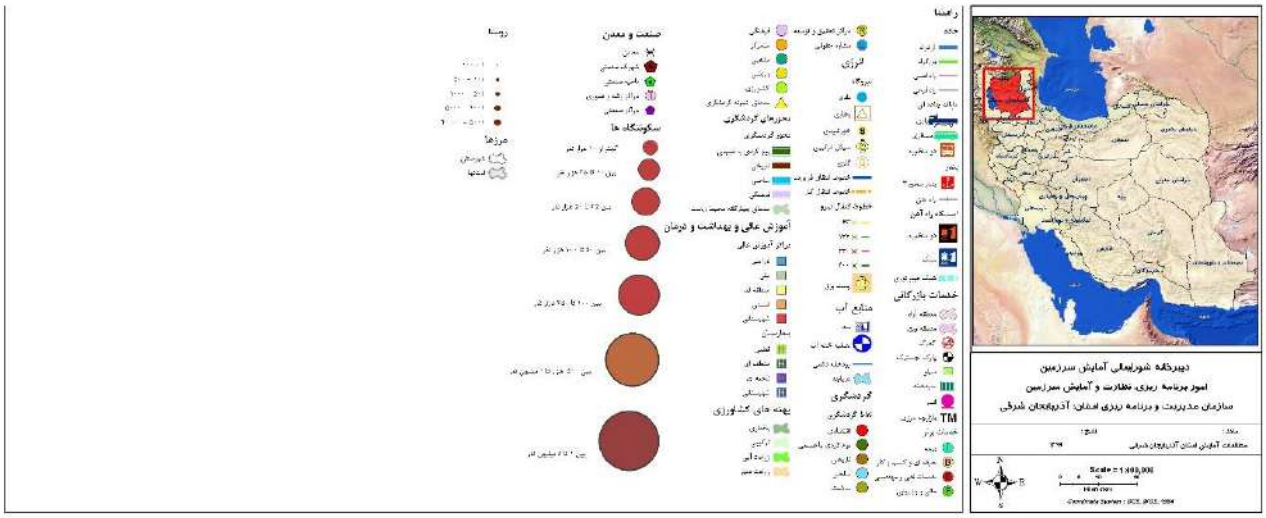

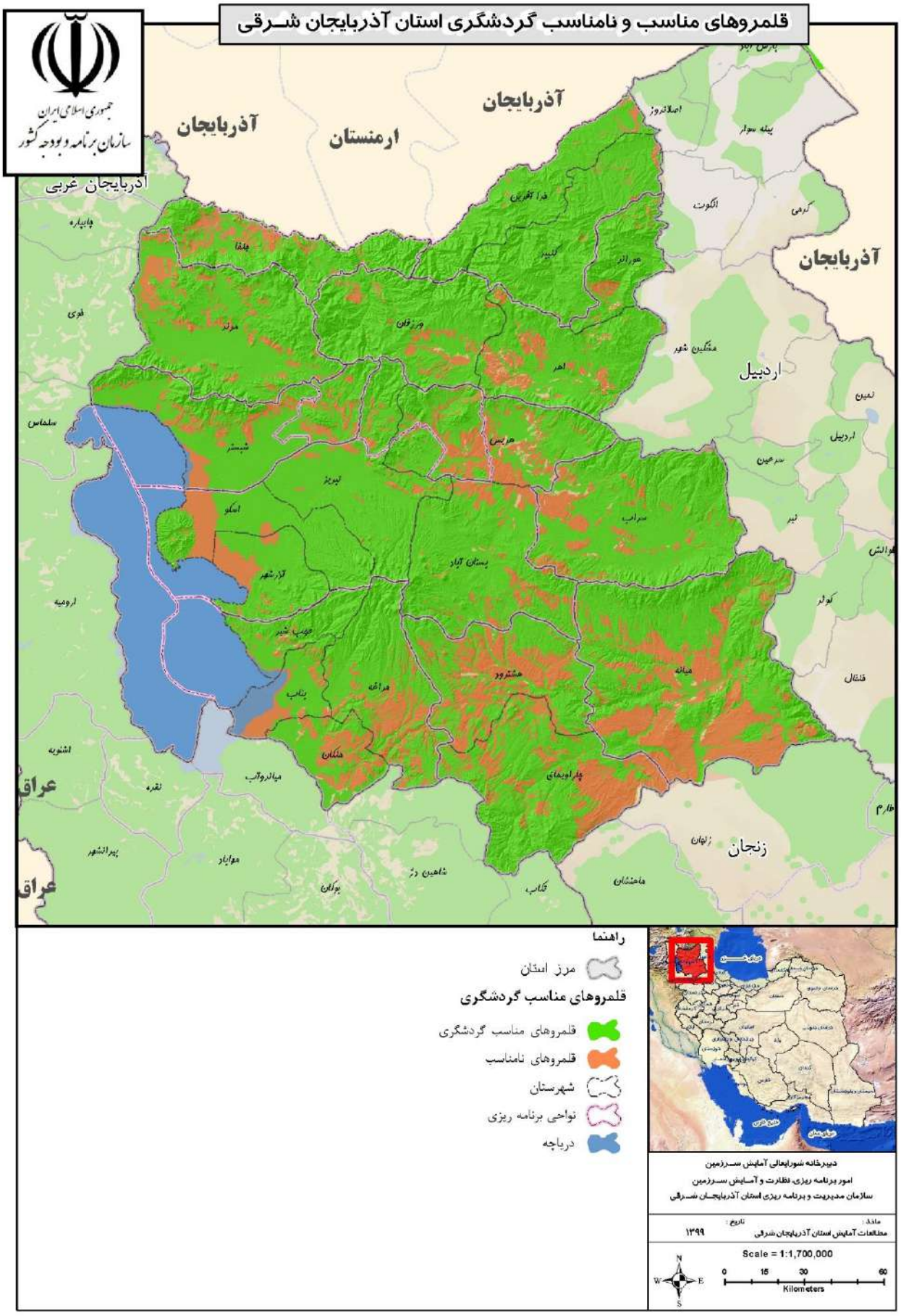
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان آذربایجان شـرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
آذربایجان
اردبیل
زنجان
عراق
عراق
ارومیه
سلماس
اشنویه
پیرانشهر
نقده
میاندوآب
موایاد
بوکان
شاهین دژ
ماهنشان
قاراب
زرنان
طارم
قزوین
زنجان
راهنما
مرز استان
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان شـرقی
ماخذ :
مطالعات آمایش استان آذربایجان شرقی
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,700,000
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

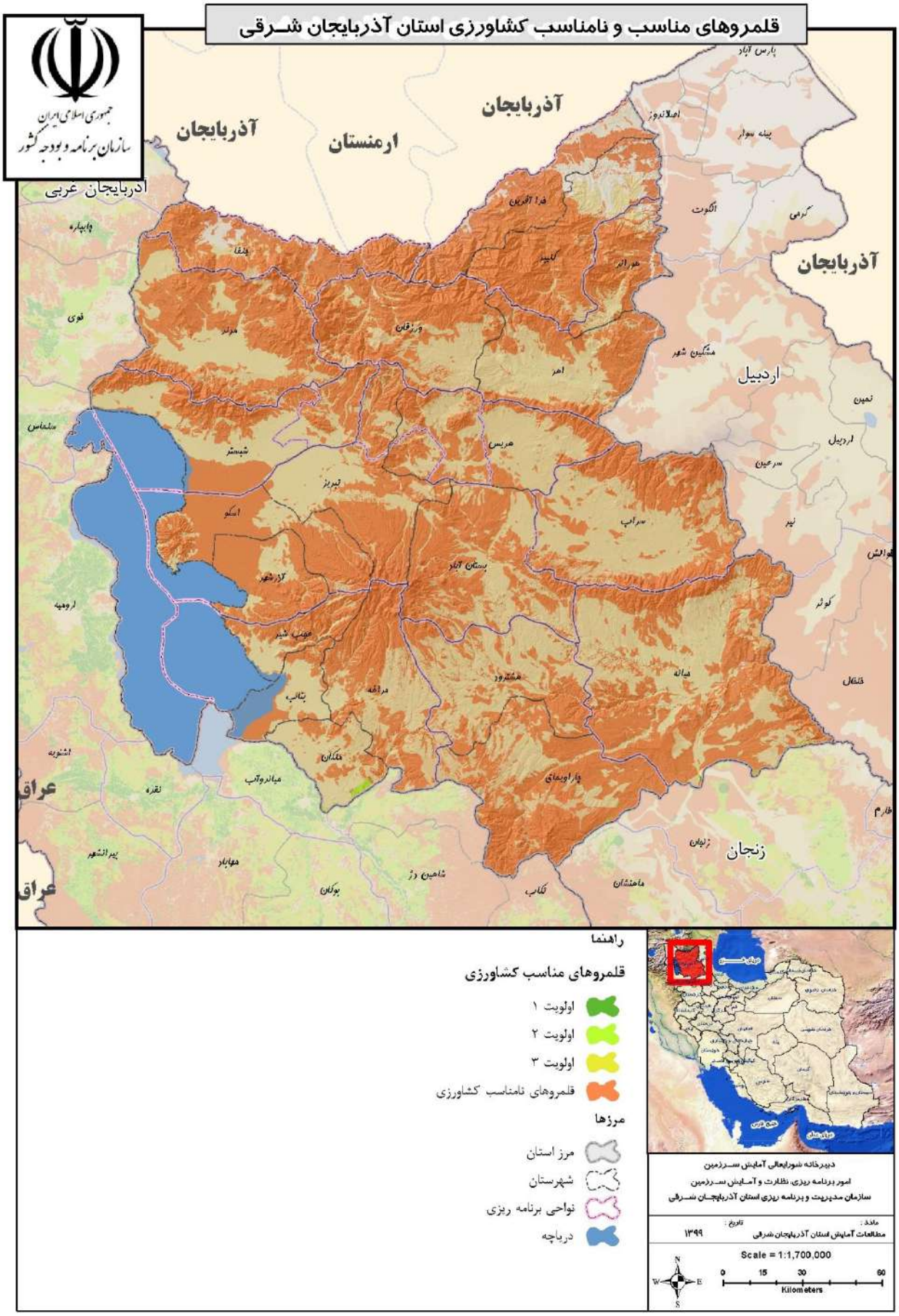
قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان آذربایجان شـرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
آذربایجان
اردبیل
زنجان
عراق
عراق
راهنما
قلمروهای مناسب کشاورزی
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
قلمروهای نامناسب کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان شـرقی
مأخذ :
مطالعات آمایش استان آذربایجان شرقی
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,700,000
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

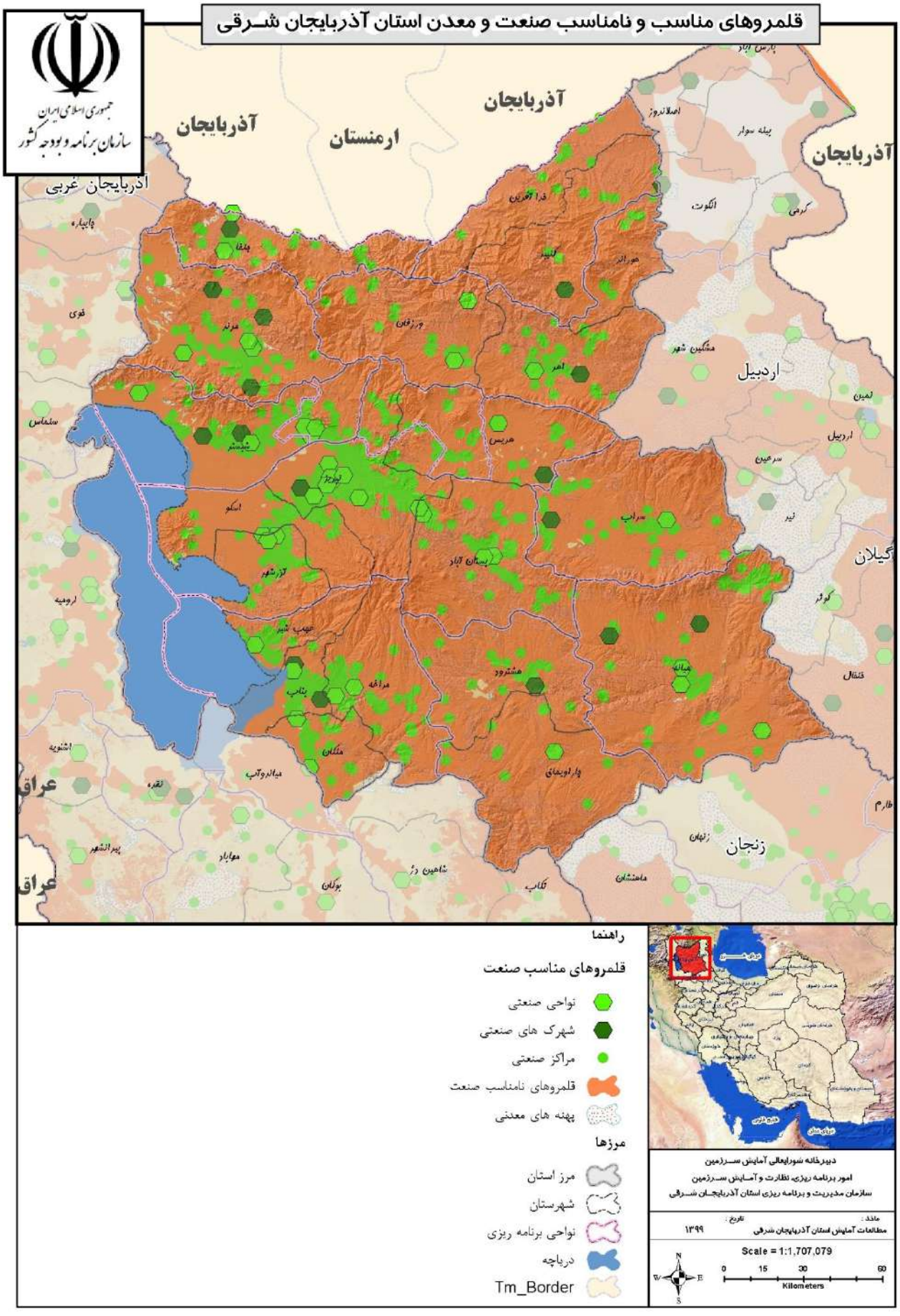
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان آذربایجان شـرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
آذربایجان غربی
اردبیل
زنجان
گیلان
عراق
عراق
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
نواحی صنعتی
شهرک های صنعتی
مراکز صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
Tm_Border
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان شـرقی
ماخذ :
مطالعات آمایش استان آذربایجان شرقی
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,707,079
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان آذربایجان شرقی

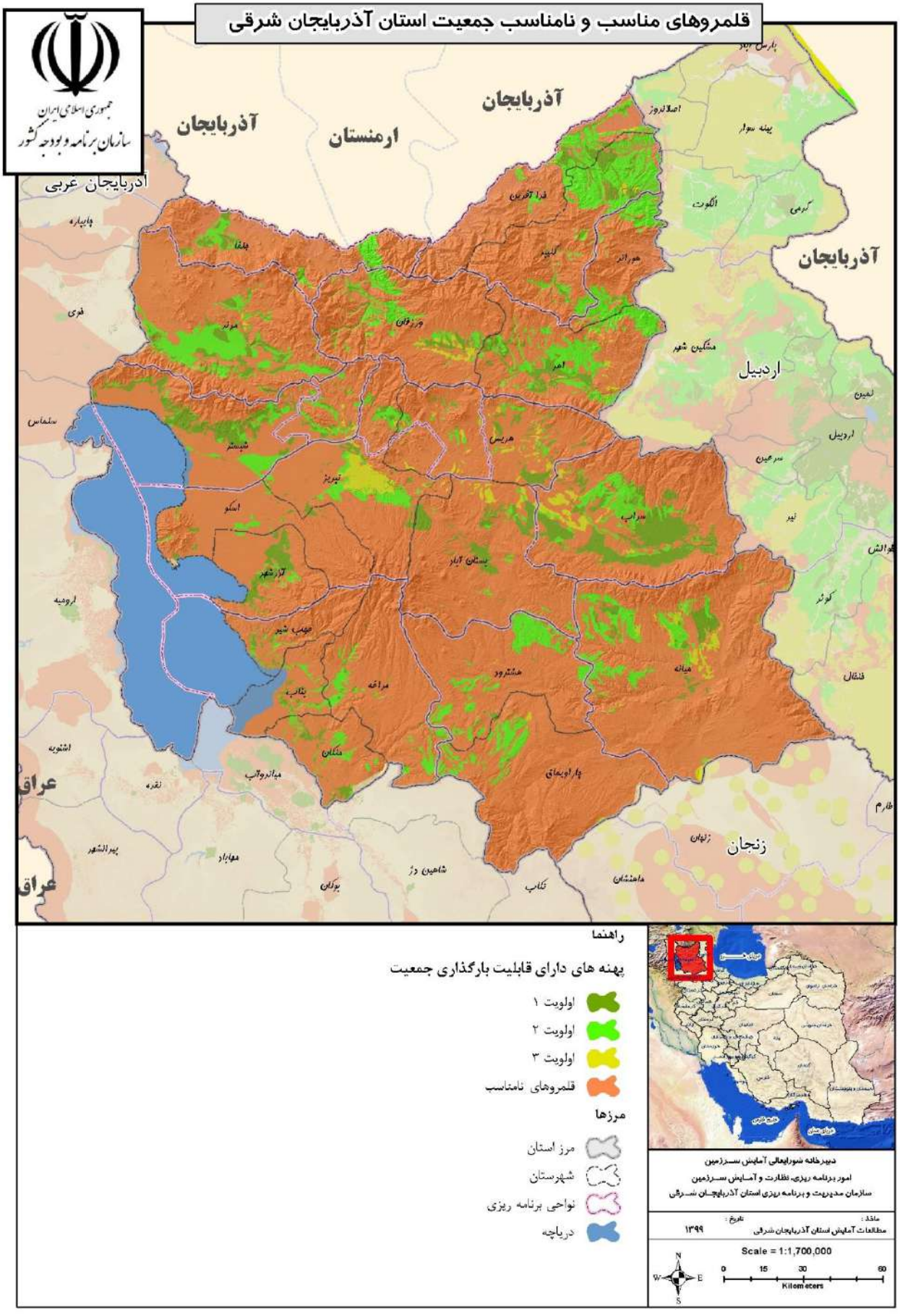

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان آذربایجان شـــرقی

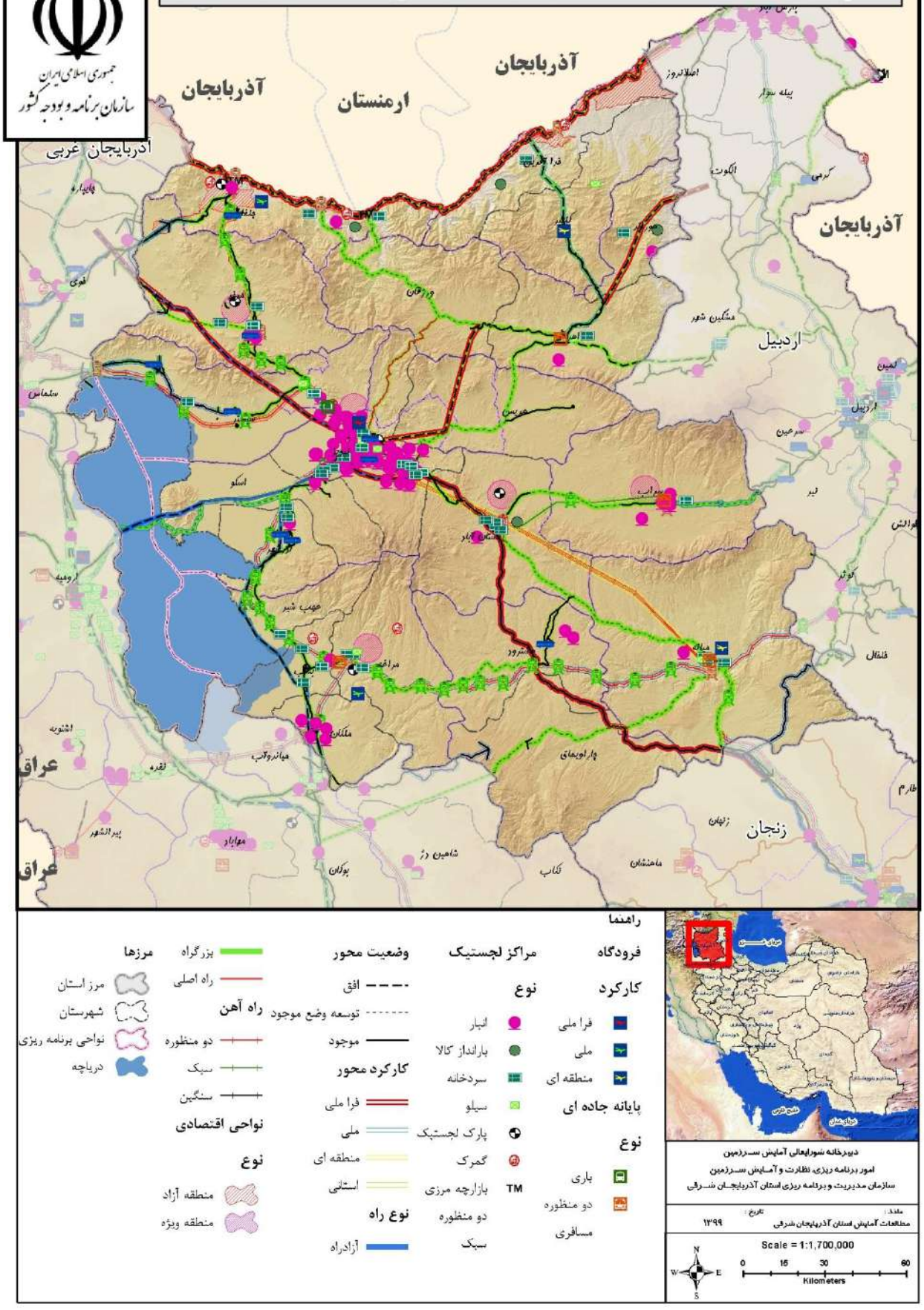

منابع آبی استان در افق طرح استان آذربایجان شرقی

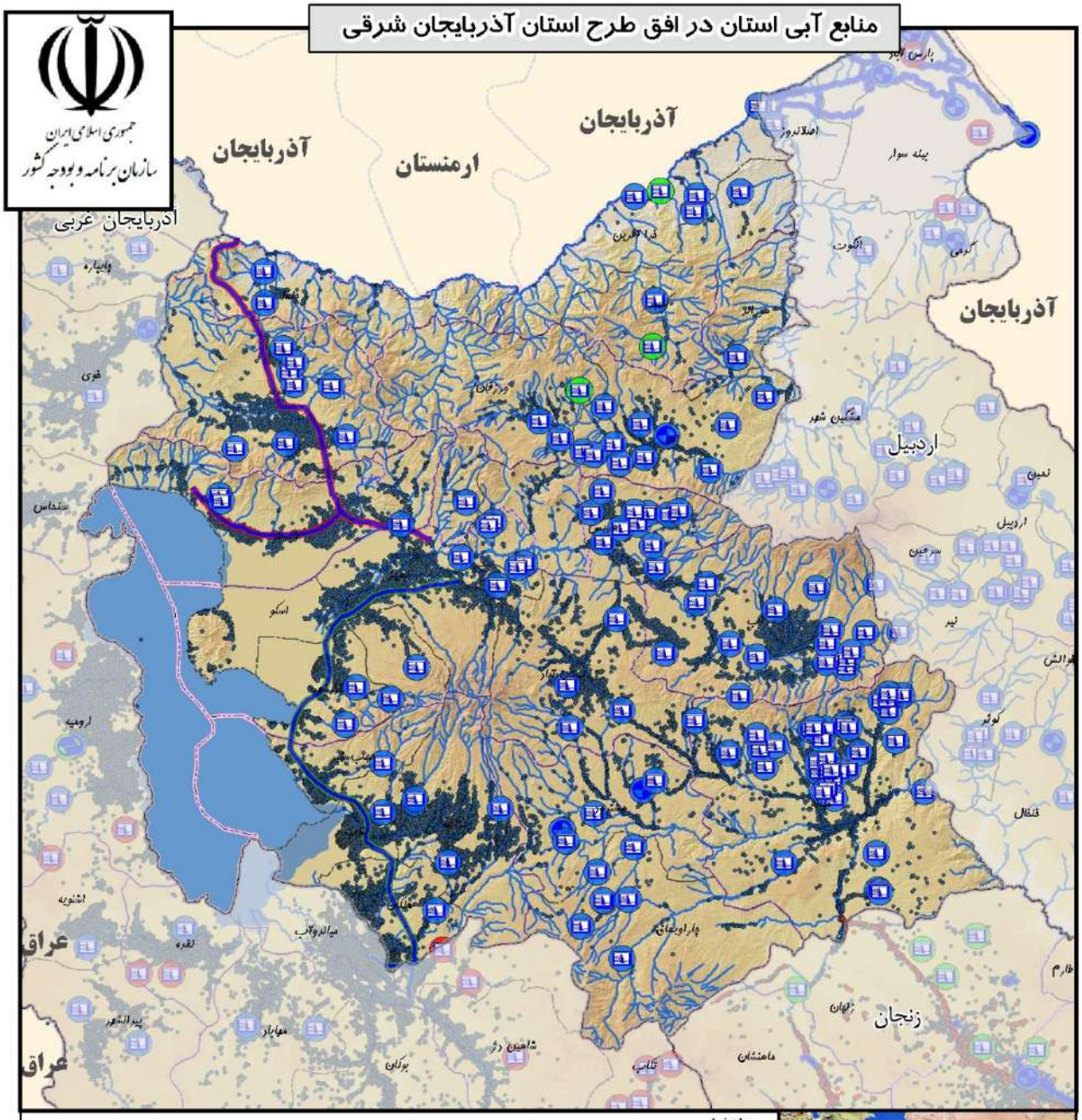

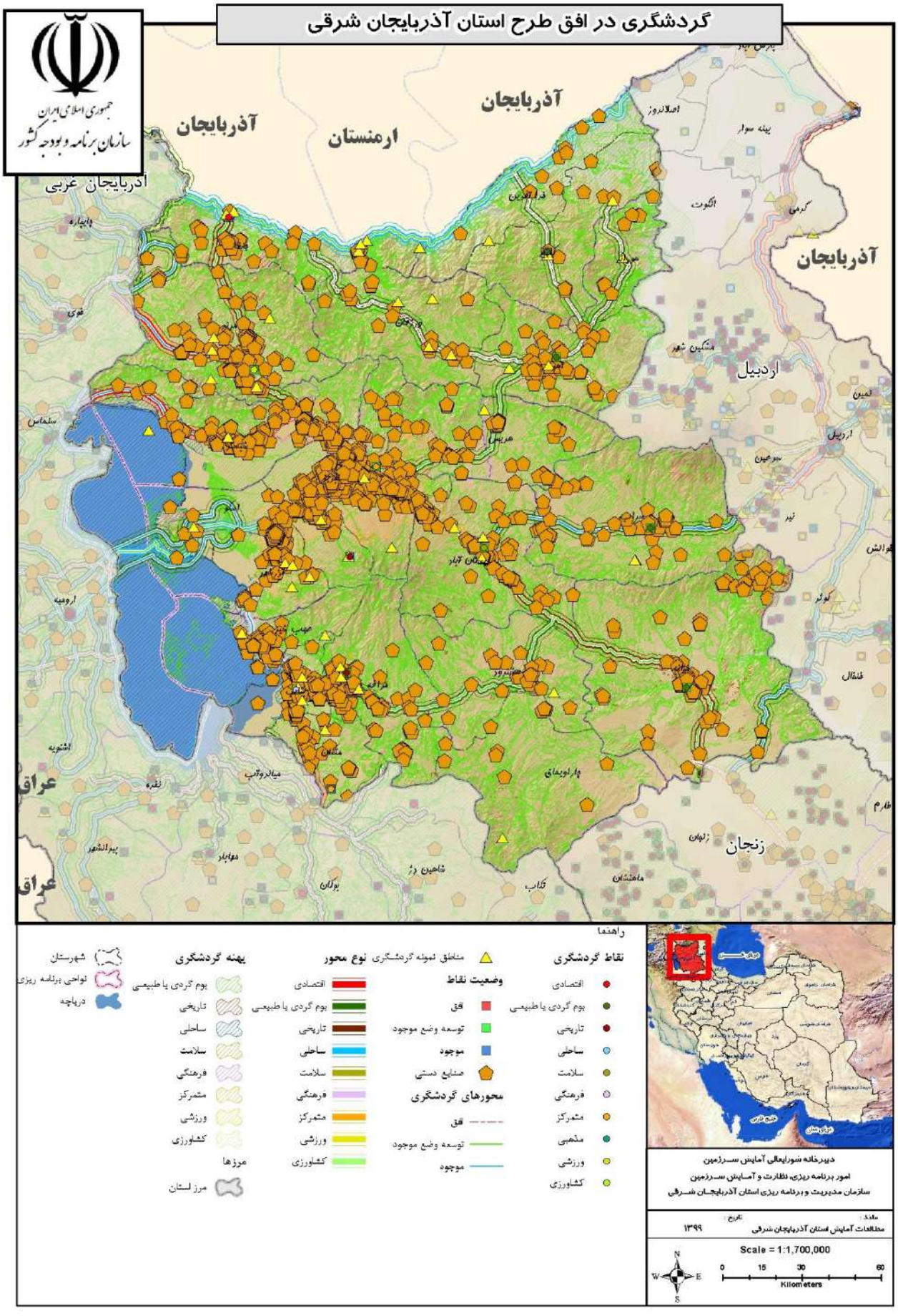
گردشگری در افق طرح استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان غربی
اردبیل
زنجان
عراق
راهنما
نقاط گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
مذهبی
ورزشی
کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
صنایع دستی
محورهای گردشگری
افق
توسعه وضع موجود
موجود
نوع محور
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
ورزشی
کشاورزی
پهنه گردشگری
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
ورزشی
کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان شرقی
مطالعات آمایش استان آذربایجان شرقی
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,700,000
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

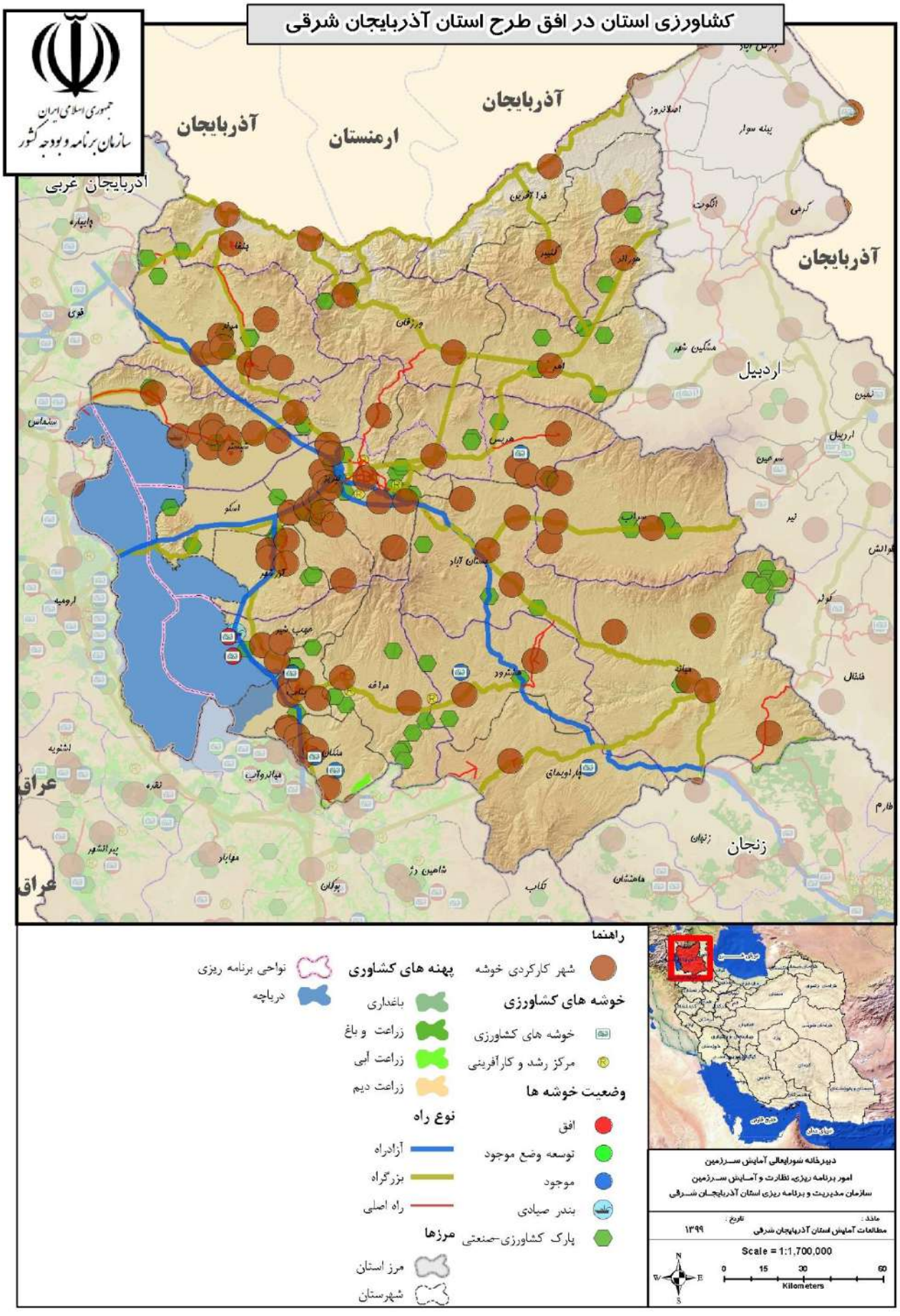
کشاورزی استان در افق طرح استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
آذربایجان
اردبیل
زنجان
عراق
عراق
راهنما
شهر کارکردی خوشه
خوشه های کشاورزی
خوشه های کشاورزی
مرکز رشد و کارآفرینی
وضعیت خوشه ها
افق
توسعه وضع موجود
موجود
بندر صیادی
پارک کشاورزی-صنعتی
نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
مرزها
مرز استان
شهرستان
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت و باغ
زراعت آبی
زراعت دیم
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان شرقی
ماخذ :
مطالعات آمایش استان آذربایجان شرقی
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,700,000
0 15 30 60
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان آذربایجان شـرقی

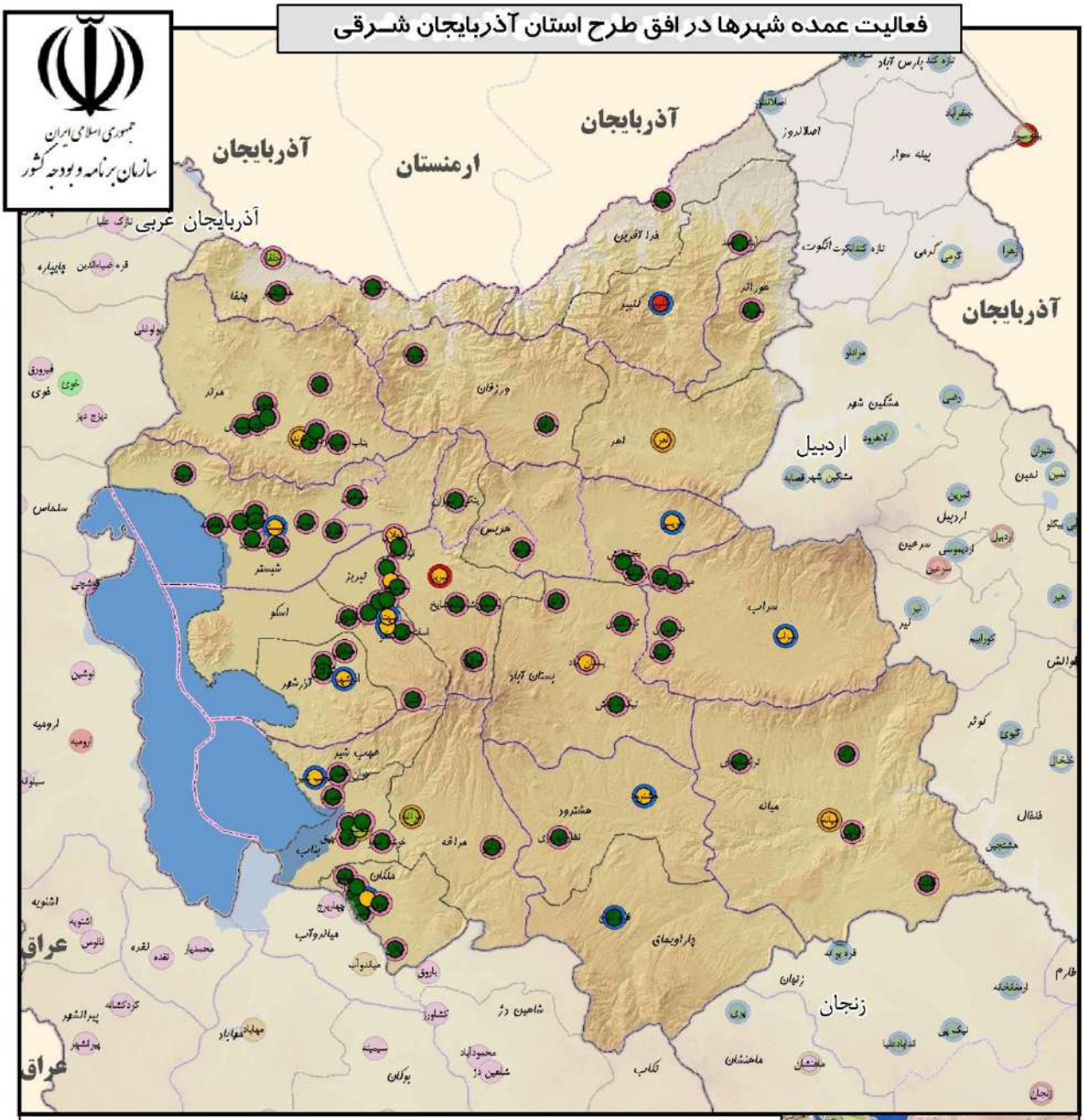

راهنما

شهر

فعالیت غالب

- فعالیت غالب خدمات
- فعالیت غالب صنعتی
- فعالیت غالب کشاورزی
- فعالیت غالب گرشگری
- چند نقشی

شهر

کارکرد

- استانی
- فرا ملی

- ملی
- منطقه ای
- شهرستانی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان شـرقی

ماخذ: مطالعات آمایش استان آذربایجان شرقی
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,700,000

0 15 30 60
Kilometers

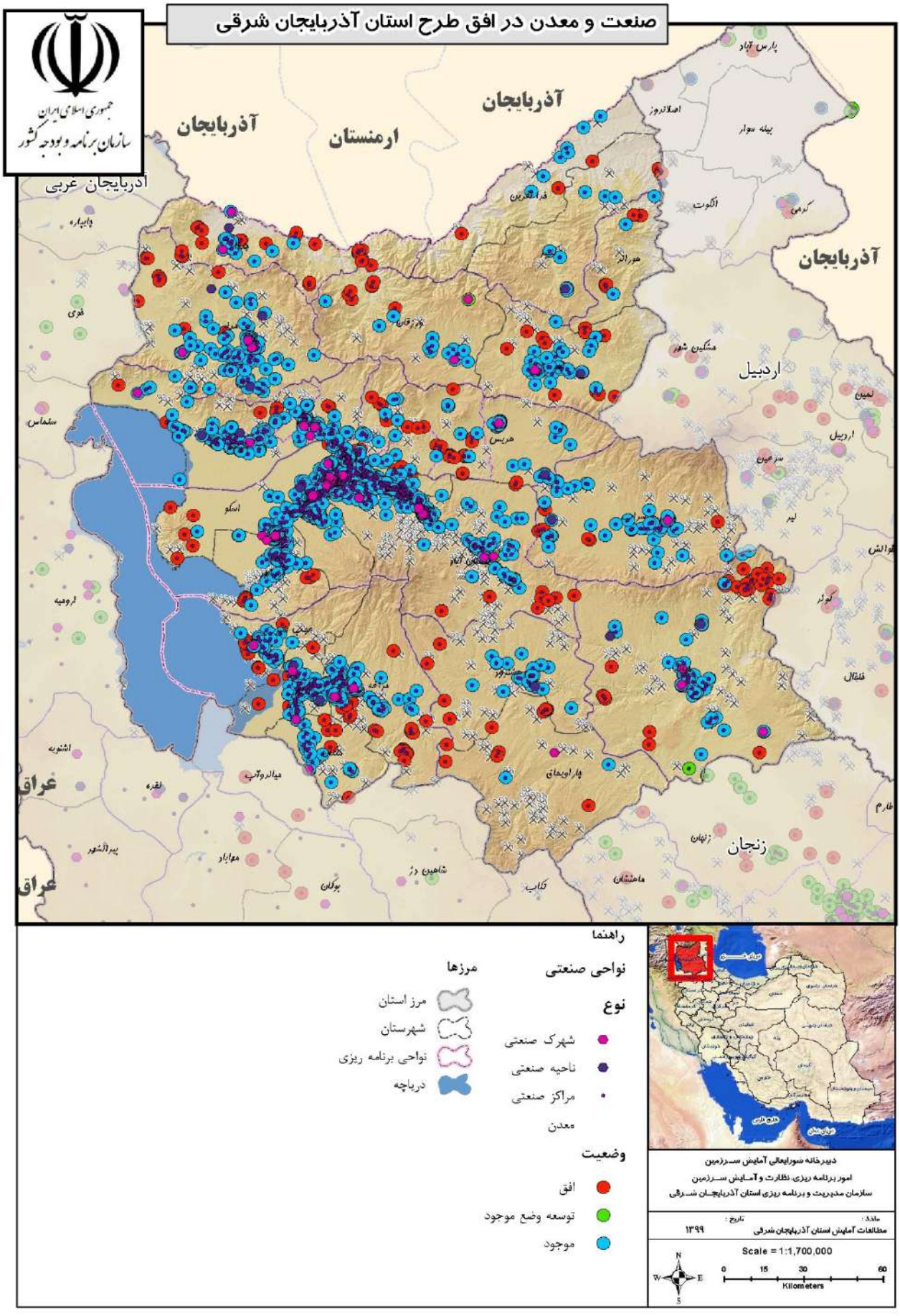
صنعت و معدن در افق طرح استان آذربایجان شرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان غربی
اردبیل
زنجان
عراق
عراق
راهنما
نواحی صنعتی
نوع
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
معدن
وضعیت
افق
توسعه وضع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان شرقی
مأخذ:
مطالعات آمایش استان آذربایجان شرقی
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,700,000
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان آذربایجان شـــرقی

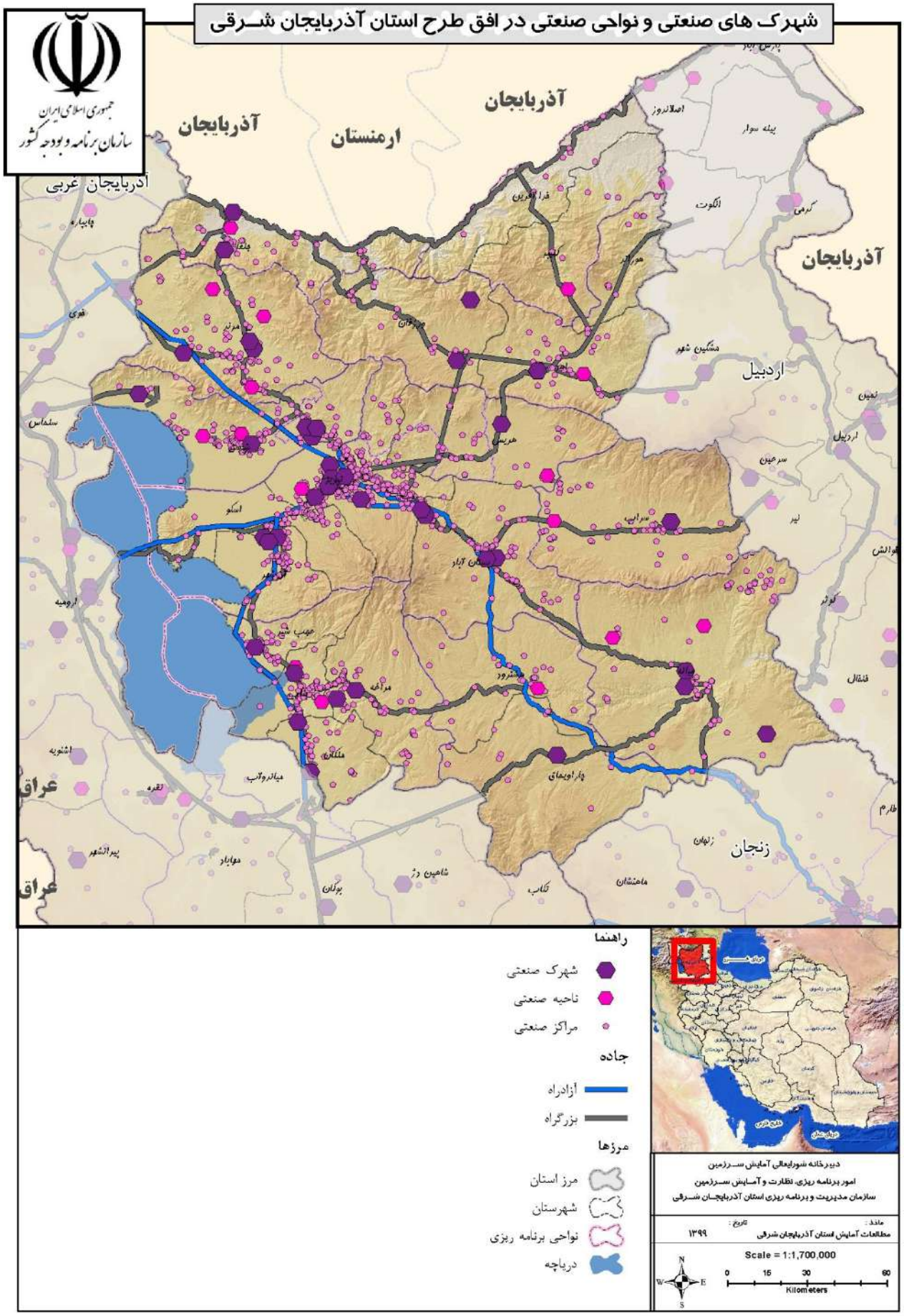

سطح بندی شهرها در افق استان آذربایجان شرقی

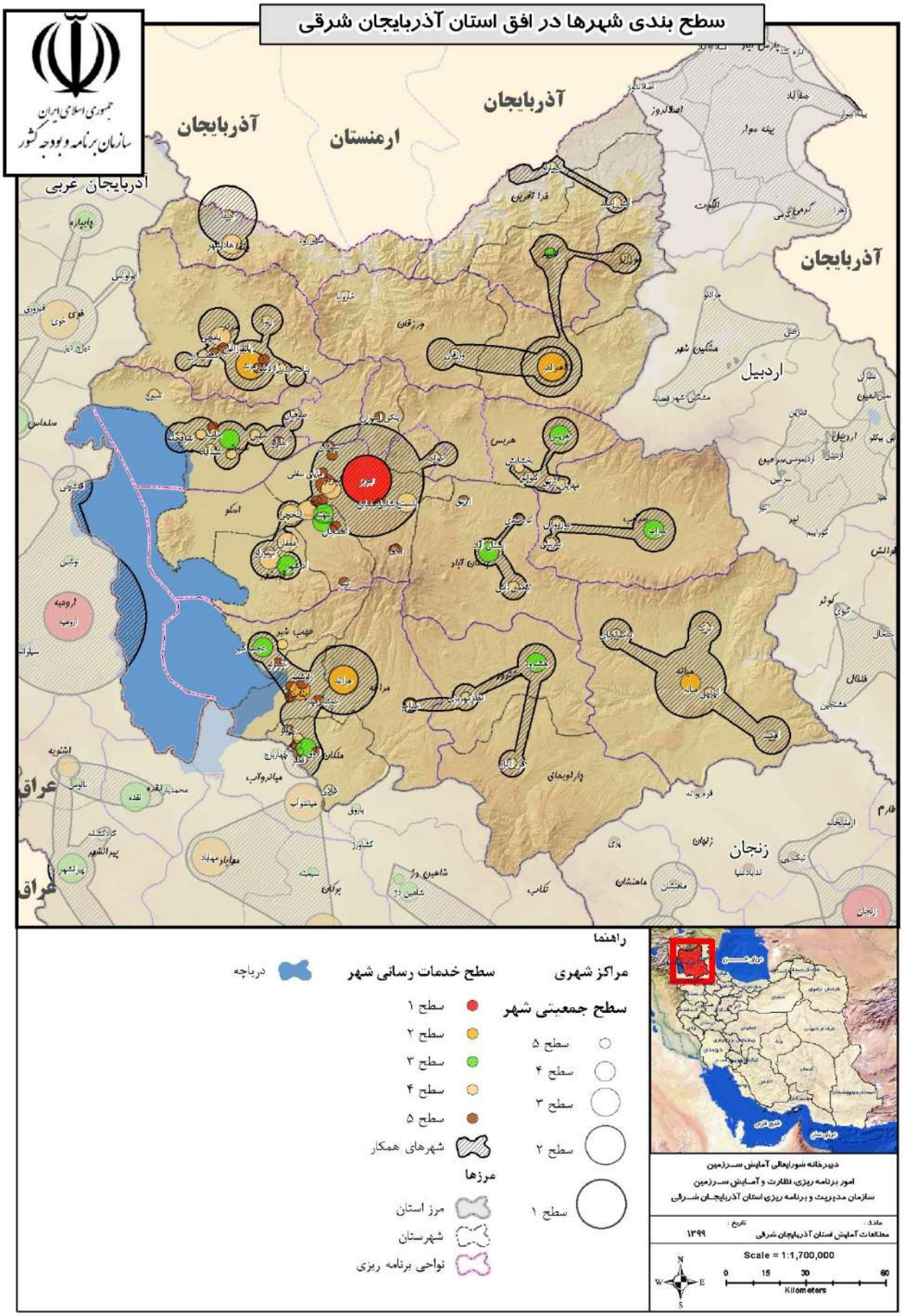

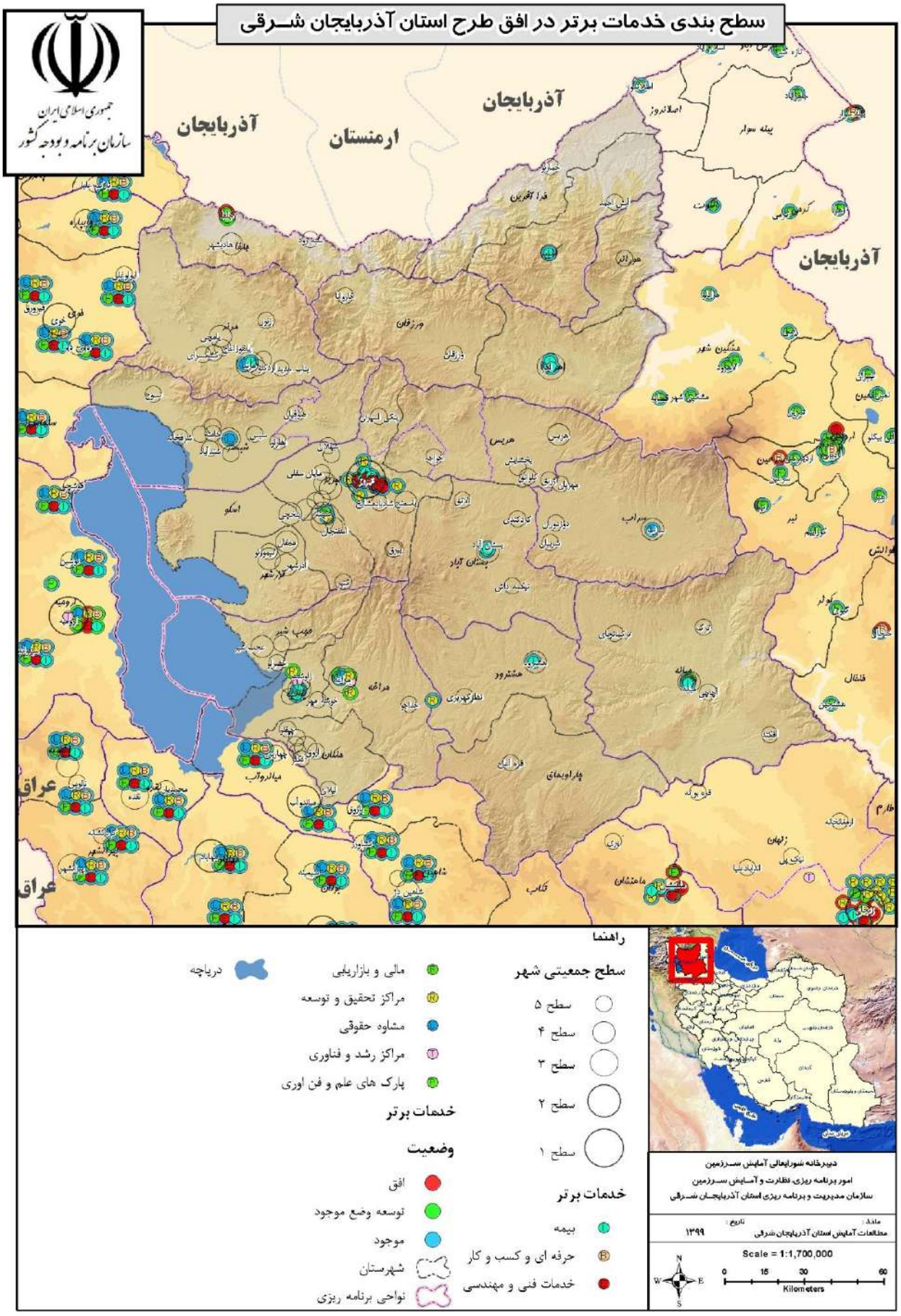
سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان آذربایجان شـــرقی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
عراق
عراق
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
خدمات برتر
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
خدمات فنی و مهندسی
مالی و بازاریابی
مراکز تحقیق و توسعه
مشاوره حقوقی
مراکز رشد و فناوری
پارک های علم و فن اوری
دریاچه
خدمات برتر
وضعیت
افق
توسعه وضع موجود
موجود
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان شـرقی
ماخذ :
مطالعات آمایش استان آذربایجان شرقی
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,700,000
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان آذربایجان شـــرقی

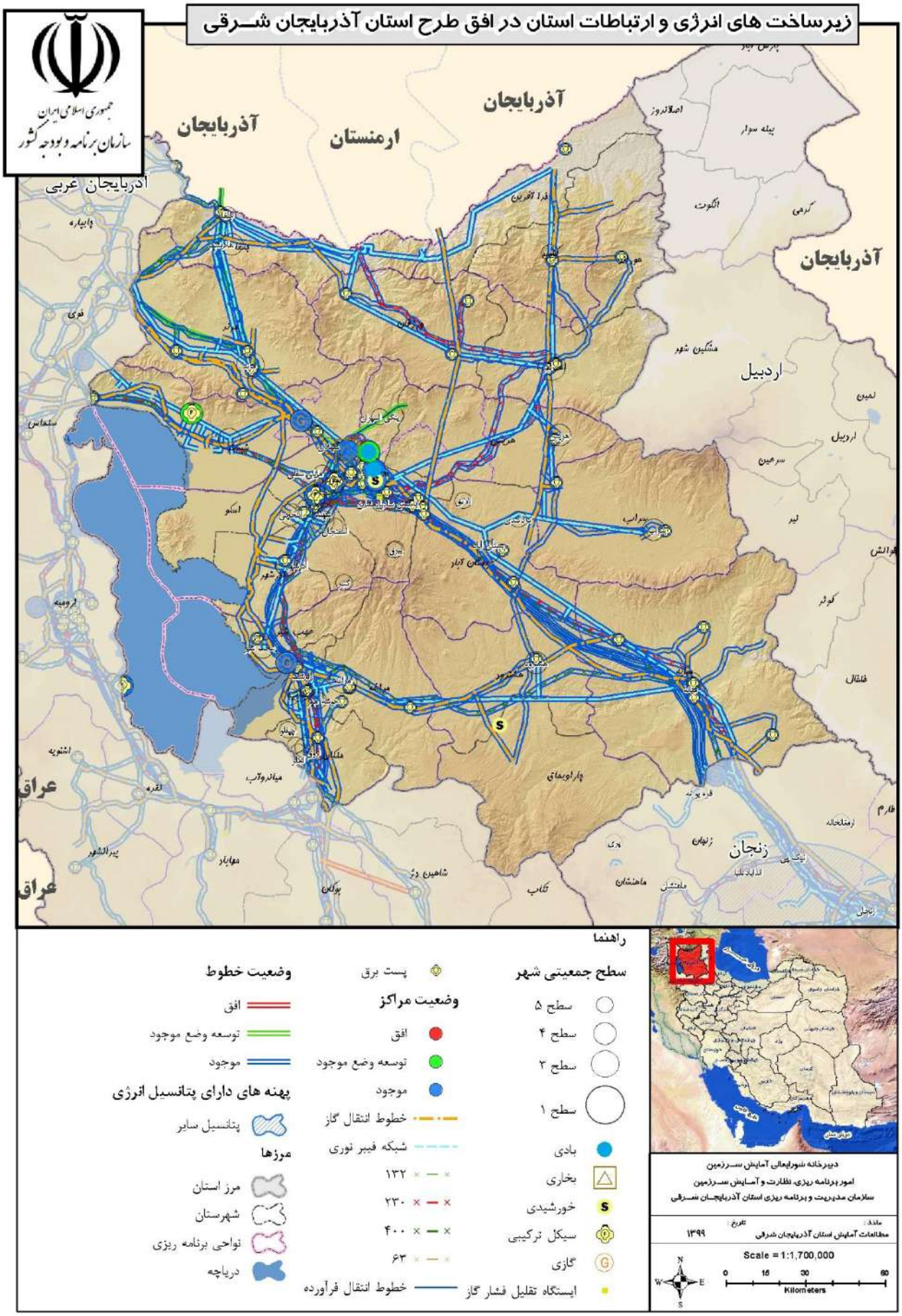

روستاهای مرکزی سطح یک استان آذربایجان شرقی

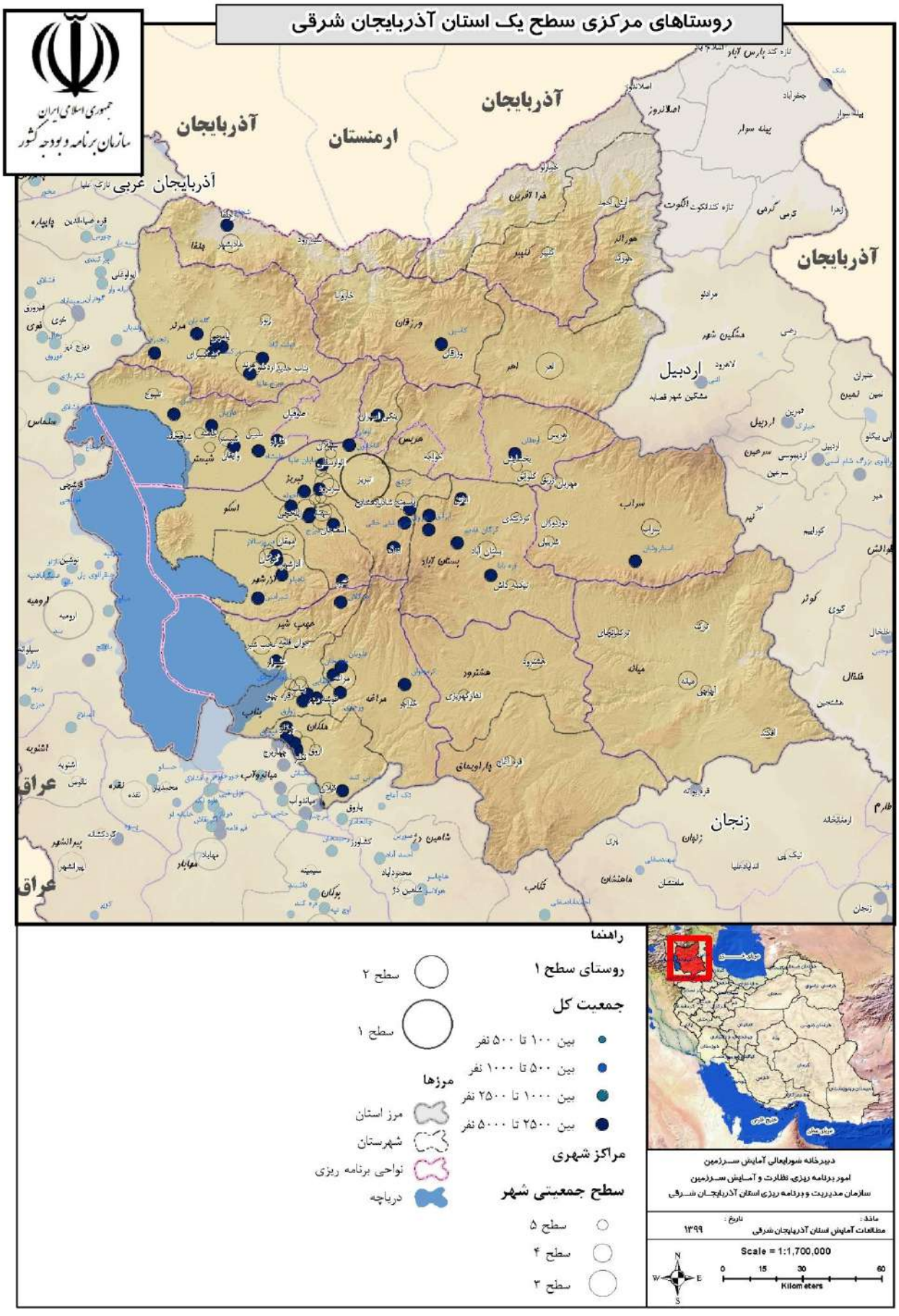

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان آذربایجان شـرقی

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

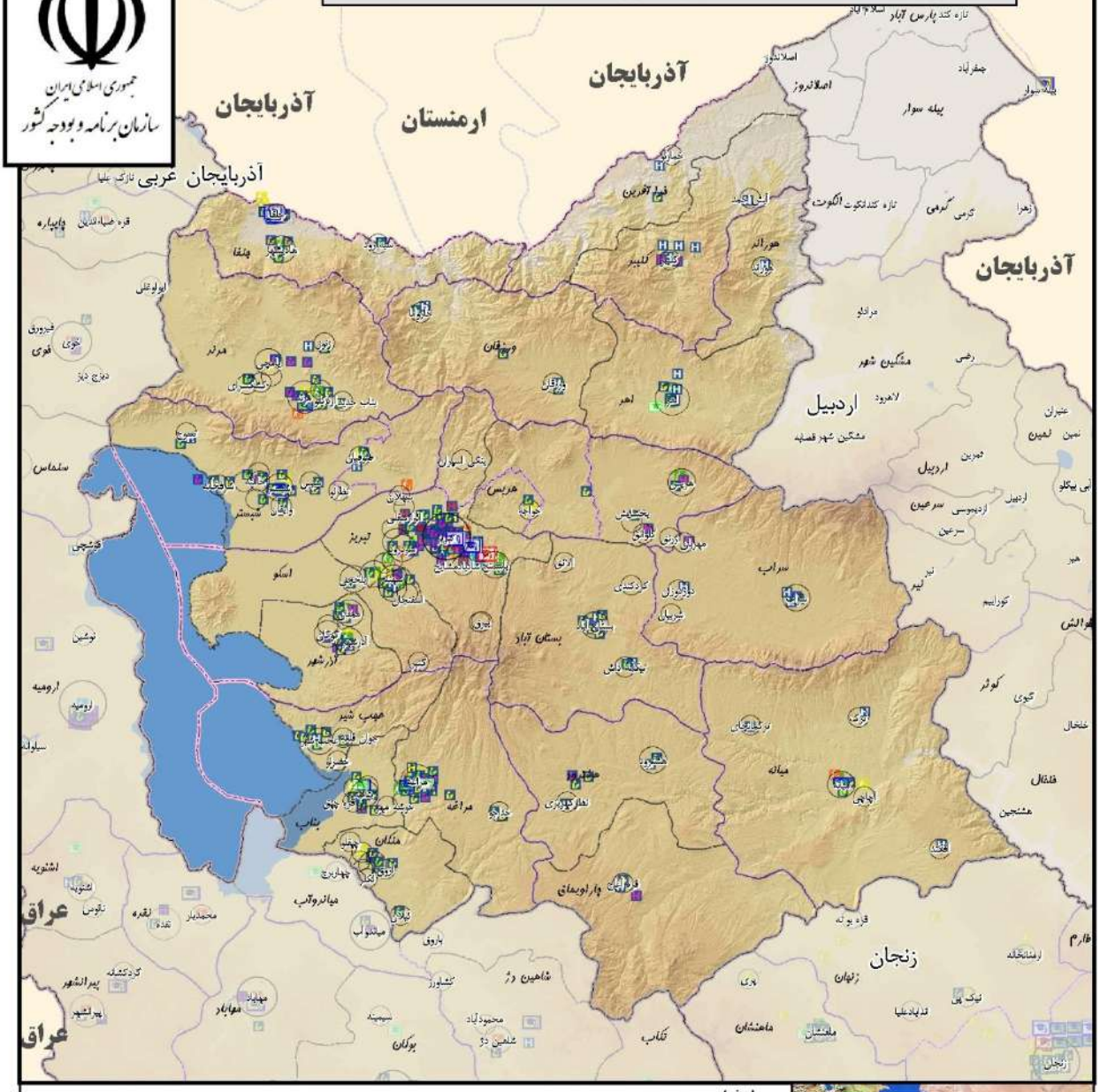
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
آذربایجان عربی
اردبیل
زنجان
عراق
عراق
تبریز
مراغه
میانه
بناب
مرند
جلفا
سلماس
ارومیه
اشنویه
نوشین
کشیش
اسکو
آذرشهر
هریس
بستان آباد
سراب
ورزقان
هوراند
پیله سوار
اصلاندوز
چمن آباد
مشگین شهر
اردبیل
اردبیل
سرعین
نمین
نمین
عنبران
خلخال
فلشال
عشنجین
کوثر
گیوی
هیر
کورایم
فولاش
زنجان
ماهنشان
ابهر
خدابنده
میانه
ترکمانچای
قره بوته
زرنق
ارشق
کردکندی
دیزج دیز
ایلوغلی
چنگی لیلان
شبستر
وایقان
هشترود
شبستر
تسوج
خواجه
بخشایش
مهرانرود
شیرین
ترک
ترکمانچای

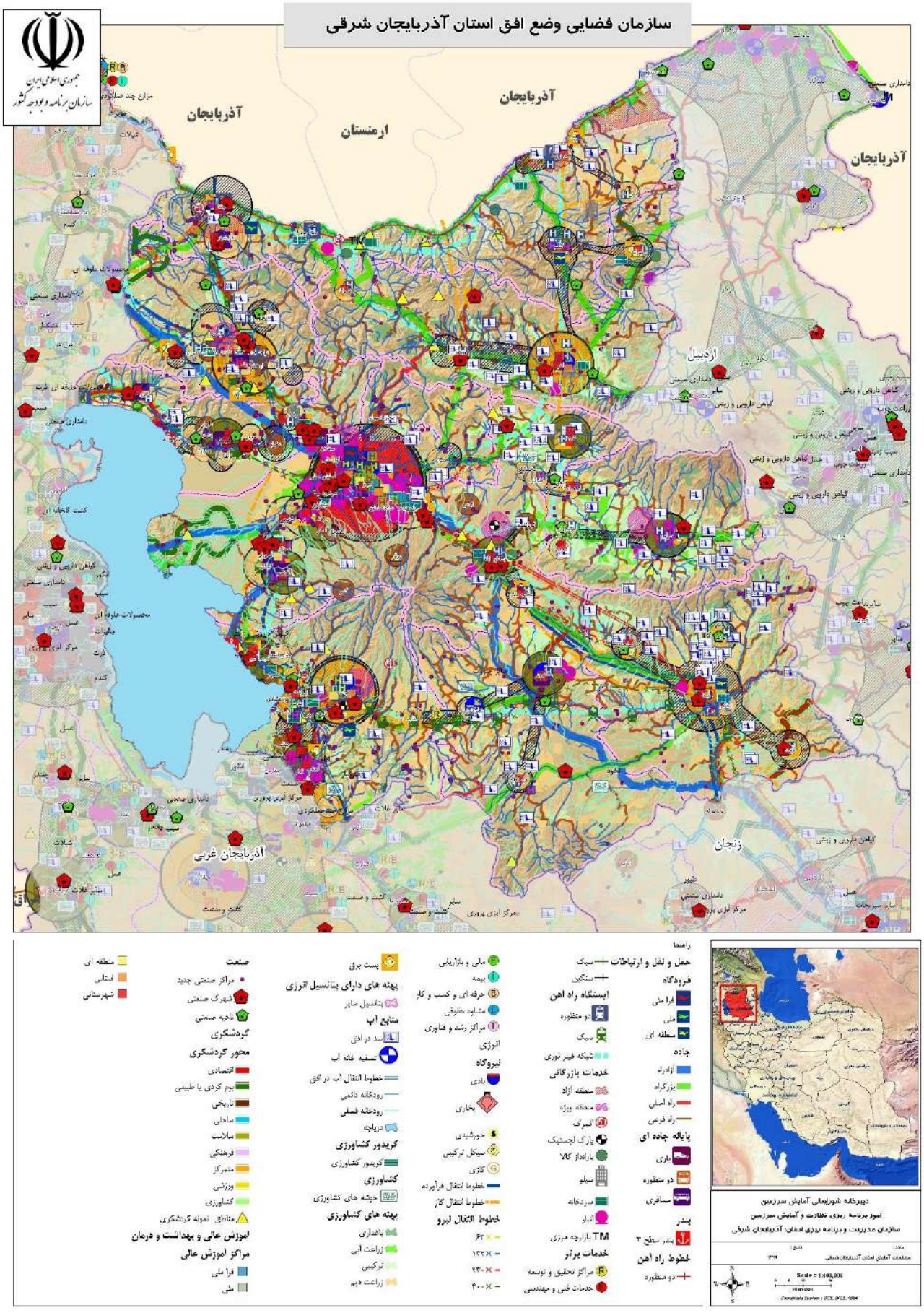
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان فضایی وضع افق استان آذربایجان شرقی
آذربایجان
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
اردبیل
زنجان
آذربایجان غربی
راهنما
حمل و نقل و ارتباطات
سبک
سنگین
ایستگاه راه آهن
دو منظوره
سبک
شبکه فیبر نوری
خدمات بازرگانی
منطقه آزاد
منطقه ویژه
گمرک
پارک لجستیک
باراندار کالا
سیلو
سردخانه
انبار
TM بارانداز هوایی
خدمات برتر
مراکز تحقیق و توسعه
خدمات فنی و مهندسی
فرودگاه
فرا ملی
ملی
منطقه ای
جاده
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
پایانه جاده ای
باری
دو منظوره
مسافری
بندر
بنادر سطح ۳
خطوط راه آهن
دو منظوره
ملی و بازاریابی
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
مشاوره حقوقی
مراکز رشد و فناوری
انرژی
نیروگاه
بادی
بخاری
خورشیدی
سیکل ترکیبی
گازی
خطوط انتقال فرآورده
خطوط انتقال گاز
خطوط انتقال نیرو
۶۳ ×
۱۳۲ ×
۲۳۰ ×
۴۰۰ ×
پست برق
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سایر
منابع آب
سد در اتی
تصفیه خانه آب
خطوط انتقال آب در اتی
روخانه دائمی
رودخانه فصلی
دریاچه
کریدور کشاورزی
کریدور کشاورزی
کشاورزی
خوشه های کشاورزی
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت آبی
ترکیبی
زراعت دیم
صنعت
مراکز صنعتی جدید
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
گردشگری
محور گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
منبرکز
ورزشی
کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
آموزش عالی و بهداشت و درمان
مراکز آموزش عالی
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی
شهرستانی
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان شرقی
مطالعات آمایش استان آذربایجان شرقی
Scale = 1:400,000

به استناد جزءِ یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان آذربایجان غربی در افق ۱۴۲۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان آذربایجان غربی

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا بِرند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان آذربایجان غربی به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- ایفای نقش اساسی در تعاملات و مبادلات بین‌المللی کشور در بخش ترانزیت، لجستیک، تجارت و گردشگری
- شکست تله محرومیت استان و دستیابی به سهم مطلوب از اقتصاد ملی
- دستیابی به فرصت‌های برابر توسعه مبتنی بر ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی استان
- بسط توان خودپالایی اکولوژیکی سرزمین و تعادل بخشی زیست محیطی در اکوسیستم های استان
- انسجام‌بخشی و دستیابی به یکپارچگی عملکردی در ساختار فضایی استان
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- صنایع تبدیلی کشاورزی (نوشیدنیهای طبیعی و ...)
- تولید محصولات کشاورزی صنعتی (دانه های روغنی، چغندر)
- تولید محصولات باغی (سیب، انگور، میوه های هسته دار)
- کشت در محیطهای کنترل شده

صنعت و معدن

- استخراج و فرآوری معادن (طلا، تیتان، باریت، سنگ تزیینی)
- صنایع غذایی (نوشیدنی، خشکبار)
- فرآوری گیاهان دارویی و عرقیجات
- صنعت فرش(نقش افشار و ماهی)
- صنایع با تکنولوژی بالا و فعالیت‌های دانش بنیان

گردشگری

- گردشگری تاریخی- فرهنگی با عملکرد ملی و فراملی(تخت سلیمان در تکاب، قره کلیسا در چالدران، مقبره شمس تبریزی در خوی و تپه حسنلو در نقده)
- گردشگری طبیعی (دریاچه ارومیه، جنگلهای سردشت، رودخانه‌ها و ژئوسایتهای زمین شناختی متعدد)
- گردشگری سلامت (در ارومیه و دیگر مراکز کانونی همچون شهر خوی، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و همچنین شهر پیرانشهر)

– گردشگری تجاری (در ماکو، ارومیه و کانونهای مرزی موجود)

خدمات و خدمات برتر

– خدمات لجستیک، ترانزیت و مبادلات بین‌المللی(در ارومیه، ماکو، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و تمامی کانونهای مرزی)

– علم و فناوری، آموزش و اقتصاد خلاق (با تمرکز بر ارومیه و در سطح دوم در خوی، شبکه شهری همکار بوکان- میاندوآب- مهاباد و همچنین شهرهای ماکو و سلماس)

انرژی

– ترانزیت و انتقال انرژیهای فسیلی به ترکیه و اروپا

– تولید انرژیهای نوین در بخشهای بادی، خورشیدی، زمین گرمایی و برقابی

فرهنگی-اجتماعی

– ارتقای همکاری‌ها و تبادلات فرهنگی و قومی در قطبهای ملی- فراملی فرهنگی در ارومیه و مهاباد

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

– نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

– کشاورزی نوین و مکانیزه

– تولید محصولات باغی و دامی

– آبزی پروری با عرضه در سطح استان و منطقه

– کشاورزی ارگانیک و تولید و فرآوری محصولات ارگانیک

صنعت و معدن

– استخراج و فرآوری سنگ‌های تزئینی و معادن غیر فلزی

– ایجاد اکوپارکهای صنعتی – معدنی با گرایش به فرآوری معادن

– صنایع تکمیلی و تبدیلی کشاورزی (خشکبار، عسل و ...)

خدمات

– زیرساختهای درمانی در ارومیه، خوی و شبکه شهری همکار جنوب استان با پوشش منطقه‌ای

– آموزش و فناوری در ارومیه، خوی و شبکه شهری همکار جنوب استان با پوشش منطقه‌ای

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

– نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

چشم انداز توسعه استان در افق به شرح زیر است:

سرزمین تالاب‌ها، تاج زاگرس، دروازه اروپا و رنگین کمان فرهنگ‌ها

«در مقیاس فراملی، به عنوان دروازه ارتباطات بین‌المللی کشور دارای نقش لجستیک، ترانزیت، بازرگانی و گردشگری است. در مقیاس ملی، برخوردار از نقش کشاورزی نوین و هوشمند، معدن و فعالیت‌های دانش‌بنیان با برخورداری از زنجیره‌های صنعتی مرتبط با نقش ملی است، که با بهره‌گیری از تنوع قومی- فرهنگی موجود، بسط فرصت‌های توسعه برابر و رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل به استانی: در مسیر توسعه، امن، متعامل، با زیست‌بومی پایدار و منسجم و یکپارچه تبدیل شده است.»

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

استان آذربایجان غربی در راستای تحقق چشم انداز توسعه استان و جهت‌گیری های ملی آمایش سرزمین ماموریت دارد به عنوان یکی از دروازه‌های ارتباطات بین‌المللی کشور در حوزه گسترش صادرات، توسعه گردشگری و تامین خدمات لجستیک و توامان با ایفای نقش ملی در حوزه کشاورزی نوین، فعالیت های معدنی و سازماندهی زنجیره‌های صنعتی مرتبط، نسبت به توسعه زیرساختها، ارتقاء قابلیت‌ها، تامین خدمات پشتیبان، سازماندهی ضوابط و قوانین و اصلاح ساختارهای نهادی و هماهنگی نظامات بهره‌برداری اقدام نماید. در این راستا لازم است شورای برنامه ریزی استان شرایط و تمهیدات لازم جهت حفظ و صیانت از این رسالت و تحقق آن را در همه شئون اداری، عملکردی و نهادی استان ایجاد نماید.

۲-۵- راهبردهای پابرجا

– بسط زنجیره‌های فعالیت درون و برون‌بخشی مبتنی بر ارتقای مزیت‌های رقابتی استان و توسعه شبکه‌ای زیرساخت‌ها

– ارتقای شاخص‌های رقابت‌پذیری در رقابت با مراکز اقتصادی مشابه در کشورهای پیرامونی و تنوع بخشی به عملکردها و افزایش تاب‌آوری اقتصادی استان

– خلق مزیت‌های جدید مبتنی بر نقش دروازه‌ای استان و ظرفیت‌های گردشگری آن در پیوند با کریدورهای ملی و بین‌المللی

– قابلیت‌افزایی و تنوع‌بخشی فعالیت‌های اقتصادی در استان

– مدرن‌سازی روابط تولید و ارتقای ارزش افزوده فعالیت‌های اقتصادی در پیوند با کریدور غرب کشور و تقویت ارتباط و تعاملات فزاینده درون و برون استانی

– تخریب خلاق تعادل سطح پایین موجود در استان و قطبیت بخشی به کانون‌های توسعه در پیوند با یکدیگر در حوزه زنجیره فعالیت‌های لجستیک، ترانزیت، فرآوری معادن، کشاورزی نوین، گردشگری با گرایش به اقتصاد دانش بنیان و در ارتباط با کریدورهای ملی و بین‌المللی

– ارتقای رقابت‌پذیری و بسط عدالت فضایی در تمامی عرصه‌های استان در برخورداری از امکانات و ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی

– تحول اساسی در ساختارهای مدیریتی و نهادی استان مبتنی بر شایسته سالاری، بومی‌گرایی و تحرک اجتماعی

– فعال‌سازی ظرفیت‌های اقتصادی و اجتماعی مغفول ناشی از واگرایی ساختارهای نهادی استان

– ارتقای قابلیت‌های محیطی و استفاده مطلوب از مزایای موقعیت سرزمینی با اتکا به غنا و تنوع اکوسیستم‌های طبیعی موجود در استان

– کنترل و کاهش تعارضات از منابع محیطی در استان

– تعادل بخشی و صیانت از منابع محیطی در استان و کاهش شدت استفاده از منابع آب و خاک

– تحول در ساختار بهره‌برداری از منابع بیولوژیک (آب، خاک و پوشش گیاهی) و منابع فیزیکی (مشتمل بر ذخایر معدنی، ژئومورفولوژی و اقلیم) مبتنی بر توان سرزمینی و ظرفیت‌های محیط، ارتقاء نظام بهره‌وری و هماهنگی نظامات بهره‌برداری منابع

– ارتقاء نقش عملکردی و سلسله‌مراتبی ارومیه در استان در پیوند با کریدور غرب کشور

– تقویت نقش و تعاملات مراکز اصلی ساختار فضایی استان (ماکو و خوی در شمال استان و مهاباد، بوکان، نقده و میاندوآب در جنوب استان) در پیوند با شهر ارومیه و کریدور غرب

– تقویت شبکه ارتباطی درونی استان

– خلق مزیّت‌های اقتصادی در ارتباط با کریدورهای ملی و بین‌المللی و تقویت استخوان‌بندی فضایی استان با ایجاد و تقویت کریدورهای درونی

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

– شهرهای موجود، قلمرو و نقاط اصلی استقرار جمعیت و دارای ظرفیت پذیرش سقف جمعیت در آینده

– بسیاری از پهنه های همجوار و کم ارتفاع و فاقد محدودیت ارتفاعی استان

– پهنه‌های شمال استان در حوضه رودخانه زنگمار و جنوب استان در حوضه زرینه رود

– طیف ارتفاعی حداکثر تا ۲ هزار متر شامل؛ طیف ارتفاعی ۸۲۰ تا ۱۴۰۰ متر در شهرستان‌های خوی، ماکو، شوط، چالدران، چایپاره و پلدشت، طیف ارتفاعی ۱۲۸۰ تا ۱۶۰۰ متر در شهرستان‌های ارومیه و اشنویه؛ طیف ارتفاعی ۸۷۰ تا ۱۳۰۰ متر در شهرستان‌های سردشت و پیرانشهر

– شهرهای واجد استقرار جمعیت در جنوب‌غربی استان شامل شهرستان‌های پیرانشهر و سردشت

– شهرهای واجد استقرار جمعیت در شمال غربی استان با حفظ فاصله امنیتی از نوار مرزی

– پهنه های مناسب در مجاورت و نزدیکی به پهنه‌های کار و فعالیت

– پهنه‌های توسعه متصل به کانون‌های رو به رشد مانند بوکان، سردشت و مهاباد

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

فعالیت کشاورزی

– دشت خوی، دشت ارومیه، دشت نقده و دشت میاندوآب جزو پهنه های با ارزش کشاورزی و نیازمند حفاظت ویژه

– اراضی مرغوب درپیرامون شهرهای بزرگ و مهمی چون ارومیه، خوی، مهاباد، میاندوآب

– تمامی دشتها، رود دره ها و دشتهای میانکوهی حتی دامنه های کم شیب و تپه ماهوری استان

– قلمروهای کشت مکانیزه شامل دشتهای هموار و گسترده از خوی تا میاندوآب

– قلمرو محصولات گرمسیری در شمال استان در حوزه ماکو، پلدشت و شوط

– قلمرو محصولات سردسیری در نواحی کوهستانی و دشت میانکوهی از جمله دشتهای چالدران، سیلوانا، موانا و به طور عمومی نیمه غربی استان که پوشیده از کوهستان است.

فعالیتهای خدماتی

– شهر ارومیه به عنوان قطب رشد استان و شهر خوی و شبکه همکار شهری بوکان- میاندوآب- مهاباد در جنوب استان به عنوان دو بازوی خدماتی مرکز استان

– منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو

– تمامی کانونهای مرزی در تمرچین(پیرانشهر)، کیله(سردشت)، سرو(ارومیه)، رازی (خوی)، بازرگان (ماکو)، کوزه‌رش(سلماس) و پلدشت و توسعه عملکردهای مرزی در اشنویه و چالدران (پیراحمد کندی و شیخ سلو سفلی)

– محدوده های مرتبط با ایجاد کریدور پیشنهادی بازرگان – چابهار از جمله تکاب و چالدران

– شهرستانهای ارومیه، ماکو و شبکه همکار شهری مهاباد- بوکان- میاندوآب جهت ایجاد مراکز ملی و فراملی لجستیک

فعالیتهای صنعتی

– منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو

– منطقه ویژه اقتصادی سلماس

– حداکثر فاصله ممکن با مراکز جمعیتی و سکونتی بزرگ استان

– مناطق با امکان ایجاد محدوده های صنعتی با کشورهای مجاور از جمله در شهرستانهای پیرانشهر، ماکو و چالدران

– شهرکها و نواحی صنعتی موجود

فعالیتهای معدنی

– استقرار فعالیت های معدنی در بیشتر نقاط استان اما با حجم بیشتر در زمینه آهن در نواحی جنوبی و مرکزی استان از جمله مهاباد-اشنویه-تکاب-ارومیه-شاهین دژ

– در زمینه طلا و نقره در سراسر استان

– در زمینه مس در نواحی شمالی و جنوب غربی استان

– در زمینه جیوه در نواحی شمالی-غربی-جنوب غربی استان

– در زمینه باریت در سراسر استان به ویژه مهاباد

– در زمینه کرومیت در شمال و شرق استان

فعالیتهای گردشگری

– اراضی کوهستانی و مرتفع و مراتع مختص گردشگری گسترده و متمرکز و طبیعت گردی از جمله در سردشت، چالدران و تکاب و جنوب استان

– مجتمع‌های گردشگری و سایت های زیست بوم گردی در مناطق زرآباد- تالاب کانی برازان- جنگلهای میرآباد- آق گل

– گردشگری تاریخی- فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)

– محورهای گردشگری پیرامون دریاچهٔ ارومیه، محور گردشگری خوی- سیه‌چشمه- ماکو و محور گردشگری بازرگان- ماکو- ایواوغلی و محور گردشگری سلماس- ارومیه و محور سرو- ارومیه – جزیرهٔ شاهی و محور گردشگری ارومیه – اشنویه و محور گردشگری نقده- پیرانشهر و اشنویه و محورهای رودخانه‌ای جنوب استان و محور ارس در شمال استان

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- نواحی در معرض محدوده‌های سیل مانند دلتای رودخانه‌های زرینه رود و سیمینه رود
- اراضی حاشیه جلگه دریاچه ارومیه و دشت‌های کاو و سیلابی ارومیه، رود دره‌های استان، پهنه‌های سیلابی رودخانه‌های بزرگ مانند قطورچای و قادار چای، پهنه‌های حاشیه رود ارس، تالاب‌های فصلی و دائمی رودخانه ارس
- نواحی دارای پتانسیل بالای زمین لرزه و گسل پیرامون شهر سلماس
- نواحی دارای مخاطرات هیدرواقلیمی نظیر یخبندان در ارتفاعات بالاتر از ۲۲۰۰ متر به دلیل یخبندان بیش از ۶ ماه در سال
- نواحی دارای مخاطرات هیدرواقلیمی نظیر بهمن در دامنه‌های کوهستانی استان و پرشیب(بالاتر از ۴۵ درصد)
- پهنه‌های در معرض رانش و لغزش زمین که در اراضی سست و فرسایش‌پذیر استقرار یافته‌اند مانند رسوبات تبخیری و اشکال لندفرم هزار دره در محدوده‌های جنوب مهاباد
- محدوده‌های در معرض ریزش زمین مانند دیوار ماکو و دیوار گسل‌های بزرگ
- قلمرو جنگل‌ها و بیشه زارها و تالاب ها و یا شوره زارها و کفه های رسی و نمکی که دارای موانع طبیعی هستند یا جزو نواحی حفاظت شده محسوب می شوند.

قلمروهای فاقد مزیت برای استقرار جمعیت و توسعه سکونتی (شهری و روستایی)

- نواحی کم آب با محدودیت شدید آبی یا بروز تنش آبی همانند دشت‌ها با بیلان منفی
- نواحی زیست محیطی(جنگل، تالاب، شوره زار، کفه رسی و نمکی) ،جنگل های میرآباد و تالاب های حاشیه‌ای
- نواحی پیرامون دریاچه ارومیه(به لحاظ ویژگی‌های طبیعی و اقتصادی مناسب برای استقرار جمعیت) اما به دلیل تشدید پدیده تمرکزگرایی و نامتعال کردن فضایی جغرافیایی نامناسب برای استقرار جمعیت
- نواحی پیرامون رود درهای استان به دلیل رشد فزایند باغ‌ویلاها در پیرامون شهرچای، بالادست شهر ارومیه و نقده، الند-قطورچای، بالادست شهر خوی و فیرورق
- قلمروهای دارای محدودیت های قانونی استقرار جمعیت و فعالیت مانند مناطق حفاظت شده و یا نواحی نظامی و مناطق مرزی استان

– قلمروهای دارای انزوای جغرافیایی در پهنه کوهستانی و غربی استان که به دور از شبکه ارتباطی و تاسیسات شهری بوده و همچنین محدودیت محیطی دارد

قلمروهای فاقد مزیت در توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی، صنعتی و گردشگری

قلمروهای فاقد مزیت کشاورزی

– کشت محصولات جالیزی و صیفی جات در مناطق دور از بازار مصرف و خرابی این محصولات (دشتهای موانا- سیلوانا- زرآباد- چالدران)

– کشاورزی بر روی خاکهای درجه ۴ و۶ با محدودیت شدید (از جمله پایاب رودخانه سیمینه رود و زرینه رود)

– کشت آبی محصولات زراعی آب بر در پهنه های سیل‌گیر و حاشیه رودخانه ها (حوضه های زرینه رود و سیمینه رود)

– دیم کاری در دامنه های پر شیب و هزاردره و گچی و نمکی (جنوب مهاباد)

– کشت محصولات ارزشمند در مجاورت مناطق پر تردد و یا پهنه های دارای تفرج متمرکز

– کشت محصولات آب بر جالیزی و صیفی جات بر حوضه رودخانه های دارای تنش آبی(حوضه ارومیه)

قلمروهای فاقد مزیت صنعت و معدن

– استقرار شهرک صنعتی در نواحی کم جمعیت و فاقد نیروی متخصص بومی

– بهره برداری معدنی در داخل مناطق حفاظت شده محیط زیست استان

– مکانیابی شهرک صنعتی داخل یا مجاور نواحی تحت حفاظت محیط زیست استان

– عدم استقرار محدوده های صنعتی جدید صنعتی پیرامون شهر ارومیه به دلیل سیاست تمرکززدایی

– معدن کاری در حریم شهرها و مجاور نقاط سکونتی بزرگ استان

قلمروهای فاقد مزیت گردشگری

– مکانیابی پهنه های تفرج متمرکز در نواحی پرت و دور افتاده استان که عوامل جاذبه ای در سطح پایین دارند

– استقرار پهنه های تفرج و گردشگری در نواحی مجاور صنایع و شهرک های صنعتی استان و یا نواحی که در معرض آلودگی های صوتی، بصری و آب و خاک و هوا هستند.

– نواحی که دارای چشم اندازهای محدود و کم تنوعی هستند مانند پهنه دشت های زراعی و یا دیم زارها و مراتع کم تراکم که امکانات و مواهب طبیعی محدودی نیز برای گردشگران دارند از مزیت نسبی کمتری برخوردارند.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های کشاورزی و صنعتی و معدنی و گردشگری

قلمروهای نامناسب توسعه کشاورزی

– نواحی کوهستانی و مرتفع بالای ۲۰۰۰ متر (دامنه‌های کوه اورین، منطقه تخت سلیمان و کوه بلقیس، دیواره ماکو- سنندج)

– نواحی کوهستانی با برونزدگی سنگی و شیب بالای ۱۵٪

– نواحی تپه ماهوری با مورفولوژی هزاردره و رخساره سنگ تبخیری و مارنی (قسمتهایی از شهرستان شوط- ماکو- خوی- چاپپاره- پلدشت و بخشهایی از رودخانه مهاباد و سیمینه رود)

– نواحی جلگه ای حاشیه دریاچه ارس و ارومیه با اراضی پست و شور و کفه نمکی و شوره زار

قلمروهای نامناسب توسعه صنعت

– نواحی منزوی و دورافتاده از امکانات دسترسی و ارتباطات (به ویژه نیمکره غربی استان)

– پیرامون دشتهای کشاورزی و خارج از پهنه خاک حاصلخیز و مناسب کشاورزی

– عدم استقرار بر روی نواحی چهارگانه تحت نظارت سازمان حفاظت محیط زیست

– عدم استقرار این پهنه ها بر روی اراضی کشاورزی مکانیزه و آبخوان آبرفتی

– نواحی دارای معضلات زیست محیطی (پیرامون کریدور جنوبی شهر ارومیه تا کیلومتر ۱۵ به دلیل کوره های آجرپزی)

– نواحی مرتفع و کوهستانی بالای ۲۵۰۰ متر با طول دوره سرما بیش از ۶ ماه از سال (به ویژه نیمکره غربی و جنوب شرق استان)

– پهنه های پرمخاطره و دارای تهدیدات طبیعی به ویژه در خوی و سلماس

– نواحی با فاصله زیاد ار منابع زیرساختی انرژی و حمل و نقل از جمله در جنوب شرق استان

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان آذربایجان‌غربی به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

تخصص اصلی استان در مقیاس فراملی در زمینه لجستیک، ترانزیت، بازرگانی و گردشگری قابل تعریف است و در کنار آن با توجه به کشاورزی نوین و هوشمند، معدن و فعالیت‌های دانش‌بنیان با برخورداری از زنجیره‌های صنعتی مرتبط با آن نیز تخصص کلیدی استان در سطح ملی است. جزییات بیشتر در سطح نواحی و مناطق برنامه‌ریزی استان به شرح زیر است:

– پهنه پلدشت- چالدران- شوط – ماکو با تخصص و اولویت توسعه در زمینه لجستیک، صنایع پاک، مبادلات بین‌المللی و گردشگری و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری

(طبیعی، تاریخی و تجاری)، مبادلات بین المللی، معدن (فلزی)، کشت در محیط‌های کنترل شده، آبزی‌پروری و دامپروری مکانیزه

– پهنه خوی ـ چاپیاره با تخصص و اولویت توسعه در زمینه صنایع تبدیلی، معدن (غیرفلزی)، کشاورزی مکانیزه، گردشگری و لجستیک و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه کشاورزی و دامپروری مکانیزه، زنبورداری، معدن (غیرفلزی)، صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری (تاریخی- فرهنگی، سلامت، طبیعی و تجاری) و سطح دوم خدمات برتر استانی

– پهنه ارومیه ـ سلماس با تخصص و اولویت توسعه در زمینه مختلط چند عملکردی و اقتصاد خلاق و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه خدمات برتر، کشاورزی و دامپروری مکانیزه، آبزی‌پروری، زنبورداری، معدن، صنعت، لجستیک، ترانزیت، گردشگری (چند عملکردی)، بازرگانی و کشت در محیط های کنترل شده

– پهنه اشنویه- پیرانشهر- سردشت با تخصص و اولویت توسعه در زمینه مبادلات بین‌المللی، گردشگری و کشاورزی و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه گردشگری (طبیعی و تجاری)، زنبورداری، ترانزیت، کشاورزی مکانیزه و ارگانیک، مبادلات بین المللی، دامپروری مکانیزه و آبزی‌پروری

– پهنه بوکان- مهاباد- میاندوآب و نقده با تخصص و اولویت توسعه در زمینه لجستیک، صنعت (شیمیایی- تبدیلی- معدنی)، معدن (غیر فلزی)، کشاورزی مکانیزه، گردشگری و قطب فرهنگی و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه کشاورزی و دامپروری مکانیزه، آبزی‌پروری، معدن (غیر فلزی)، گردشگری (تاریخی، سلامت، طبیعی متمرکز و گسترده)، صنعت، لجستیک، ترانزیت، قطب فرهنگی و سطح دوم خدمات برتر استانی

– پهنه تکاب ـ شاهین‌دژ با تخصص و اولویت توسعه در زمینه گردشگری، زنجیره‌های معدنی و دامپروری مکانیزه و با عملکردهای غالب قابل استقرار در زمینه دامپروری مکانیزه، زنبورداری، معدن، صنعت(زنجیره معدنی)، ترانزیت، گردشگری (تاریخی و طبیعی) و کشاورزی (باغداری)

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی

– مدرن سازی و اصلاح الگوهای کشت و نظام بهره‌برداری کشاورزی در جهت ارتقاء کیفیت محصولات کشاورزی و ایجاد مزیت رقابتی برای این محصولات

– برند سازی محصولات کشاورزی

– ارتقا زیرساخت های فرآوری محصولات در جهت توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی و ایجاد و توسعه زنجیره‌های صنعتی- کشاورزی

– هوشمندسازی، افزایش بهره وری و ارتقا مکانیزاسیون فعالیتهای کشاورزی(از طریق مدرن سازی آبیاری، کشت در محیط های کنترل شده، تجمیع و یکپارچه سازی و ...)

– کاهش سطح زیر کشت آبی در محدوده حوزه آبریز دریاچه ارومیه در محدوده‌های متعارض طبیعی

– تغییر الگوی کشت در حوزه های بحرانی

– افزایش سطح زیرکشت گلخانه ای و گسترش کشت هیدروپونیک و کشت پلاستیکی

– تغییر الگوی پرورش دام و ایجاد واحدهای صنعتی و مکانیزه دامداری، مرغداری و طیور در استان از دام کوچک به دام بزرگ برای کاهش فشار بر مراتع در حاشیه دریاچه ارومیه و نواحی جنوبی استان

– توسعه فعالیت های آبزی پروری به ویژه در حوزه زاب و ارس

– توسعه فعالیت های کشاورزی با تمرکز بر محصولات پر آبخواه در حوزه زاب

صنعت

– رویکرد انقباضی و محدوده کننده در تعددبخشی به مناطق ویژه اقتصادی، شهرکها و نواحی صنعتی در استان در جهت تعادل بخشی به بهره برداری واقعی از شهرکها و نواحی صنعتی موجود

– بهره‌مندی از ظرفیت های مرزی در حوزه تولید محصولات نهایی صنعتی و کارخانه‌ای مورد نیاز در بازارهای پیرامونی (به ویژه عراق و آذربایجان)

– خلق مزیت در حوزه فعالیت های مرتبط با علم و فناوری و اقتصاد خلاق در شهر ارومیه

– تمرکز بر توسعه زیرساخت ها مرتبط با ایجاد اکوپارک‌های صنعتی در محدوده جنوب و جنوب شرق استان

– توسعه زیرساخت ها در جهت ایجاد صنایع انرژی بر و سنگین در بخشهای جنوب شرقی استان(شرق میاندوآب و پهنه درونی شبکه شهری همکار جنوبی)

– تمرکز بر توسعه صنایع تبدیلی و برندسازی محصولات

– توسعه صنایع غذایی با تاکید بر گروه آشامیدنی ها و نوشیدنی های طبیعی

– ارتقا رویه ها و زیرساختها در جهت توسعه صنایع پاک در منطقه آزاد ماکو

– تقویت ارتباطات و تعاملات در محور منطقه آزاد ماکو –منطقه ویژه سلماس در پیوند با مرکزیت فناوری در شهر ارومیه

– مدرن‌سازی و ارتقای تکنولوژی تولید بخش صنعت در شهر ارومیه

معدن

– ایجاد و توسعهٔ اکوپارک‌های صنعتی با محوریت صنایع مرتبط با کانسارهای فلزی در تکاب و مهاباد و همچنین شمال استان

– توسعه بهره برداری از معادن غیرفعال استان و زنجیره سازی فعالیت های صنعتی و معدنی

– کاهش خام فروشی و توسعه بخش فرآوری معدنی با تکنولوژی روز دنیا و رویکرد توسعه صادرات محصولات در راستای افزایش ارزش افزوده به ویژه در محصولات با ارزش اقتصادی بالا

– ایجاد و توسعه صنایع متکی بر فرآوری معادن در راستای کاهش خام فروشی در بخش معادن

– ایجاد زنجیره‌ها و شبکه‌های تولید در بخش صنایع متکی بر کشاورزی و معدن

نظام سکونتگاهی

– تقویت نقش ارومیه به عنوان مرکز استان در پیوند با عرصه‌های عملکردی و سکونتی(سایر شهرهای استان)

– ایجاد قطب‌های رشد منطقه‌ای

– تقویت یکپارچگی و انسجام فضایی استان و پیوند میان سکونتگاه‌های شهری استان با استفاده از کریدور توسعه غرب کشور

– قطبیت‌بخشی به منطقه آزاد ماکو و ارتقای سطح عملکردی شهر ماکو در نیمه شمالی استان

– تقویت و ارتقاء سطح عملکردی شهرهای میانی و بزرگ استان

– ایجاد شبکه همکار شهری در جنوب استان مابین مهاباد، میاندوآب و بوکان

– ایجاد مراکز همیار مدیریت سرزمین شامل تقویت ارومیه (به عنوان سطح یک خدمات برتر) و خوی و شبکه همکار جنوب استان (به عنوان سطح دو)

– نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها

– تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق مرزی بامناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا در مناطق

– توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

حمل و نقل

– توسعه زیرساخت‌های لجستیکی استان در پیوند با منطقه آزاد ماکو

– ایفای نقش استان در ترانزیت و حمل‌ونقل بین‌المللی (هوایی، ریلی و جاده ای)

– تقویت شبکه ارتباط سریع و ایمن با سایر استان‌های همجوار

– تقویت زیرساخت های حمل و نقل در راستای تحقق اهداف مرتبط با کریدور غرب

– ارتقای عملکردهای کریدوری استان در سطح ملی و ملی

– توسعه زیرساختهای فناوری محور در حوزه حمل و نقل هوشمند

محیط زیست

– توسعه در زمینه کشاورزی با تاکید بر مکانیزاسیون کشاورزی آبی و افزایش بهره وری اراضی دیم با اصلاح ساختار فیزیکی زمین

– کاهش سهم آب در بخش کشاورزی از ۹۰ درصد فعلی به ۷۵ درصد در کشت های مکانیزه و ۸۰ درصد در بخش های نیمه مکانیزه و کشت های آبی ومعمول

– اصلاح الگوی کشت با تاکید بر کشت در محیط های کنترل شده و کاشت گیاهان زراعی کم آب بر

– خروج از انزوای جغرافیایی با بسط کریدورهای ارتباطی و ارتقاء موقعیت های دروازه ای

– زیست بوم گردی و صیانت از خرده فرهنگ ها در جهت ترویج فضای جغرافیایی و حفاظت از تاریخ و فرهنگ پربار منطقه

– آبزی پروری و توسعه باغات و محصولات باغی به منظور تکمیل زنجیره های صنایع غذایی و کشاورزی

– توسعه واحد های کانه آرایی و ایجاد ارزش افزوده بر روی محصولات معدنی استان

– بسط دانش فنی و بومی استان با واحدهای دانشگاهی و آموزش عالی در خصوص صنایع دستی و تجارب کشاورزی و دامپروری استان (فرش های دست باف، و سایر بافتنی ها و نیز صنایع خشکبار و محصولات دامی و لبنی) در راستای تحقق توسعه پایدار

– برخوردرای از انرژی‌های نوین و پاک با توجه به پتانسیل های طبیعی محیط (انرژی بادی و خورشیدی)

– بررسی طرح های انتقال آب از حوزه آبریز مرزی غرب به سمت حوضه ارومیه

– بهره برداری از انرژی جنبشی آبها و تامین نیروی برق و احداث سدهای برقابی به ویژه در حوضه زاب و قطورچای و زنگمار

اجتماعی و فرهنگی

– ارتقاء پوشش نیازهای خدماتی منطقه‌ای در حوزه آموزش و بهداشت به تناسب ظرفیت های جمعیتی

– توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی خانوارها و شاغلین (به ویژه در نقاط مرتبط با اشتغال غیررسمی، فقر و حاشیه‌نشینی)

– توسعه قطب فرهنگی برای تعاملات اقوام و فرهنگ ها در سطح ملی و فراملی در ارومیه و مهاباد

– ارتقاء رقابت پذیری و بهبود فضای کسب و کار استان با اولویت تنوع بخشی به عملکردهای اقتصادی استان و توسعه مناطق و نواحی (معافیت‌ها و مشوق ها و...)

– ظرفیت سازی جهت بکارگیری الگوهای ضابطه‌مند در حوزه ساختار اداری- مدیریت استان

– ظرفیت سازی جهت توسعه و ارتقا همکاریهای اقتصادی و فرهنگی فراقومی در استان و تغییر انگاره‌های ذهنی یا عینی موجود

تجارت و بازرگانی

– توسعه زیرساخت‌های لجستیکی استان در پیوند با منطقه آزاد ماکو

– ایجاد مراکز ملی لجستیکی در جنوب استان

– تمرکز بر توسعه موضوع ترانزیت در استان از منظر ارتقای زیرساخت و قوانین

– ارتقا نقش آفرینی کانون های مرزی در اقتصاد استان و توسعه عملکردهای بین المللی آنها و توسعه زیرساختهای مرتبط با آنها به درون استان

– توسعه ظرفیت‌های انبارداری و سردخانه‌ای و لجستیکی در نوار مرزی

– توسعه همکاری اقتصادی و فرهنگی منطقه ای با کشورهای پیرامونی ذیل سیاست ها و توافقات ملی صورت گرفته و یا پیشنهاد تمهیدات نوین منطقه‌ای

گردشگری

– توسعه گردشگری متمرکز در بخش های سلامت، تاریخی، فرهنگی، تفریحی و تجاری (زیرساخت ها، خدمات، رویه‌ها، تسهیلات و...)

– توسعه گردشگری متمرکز و گسترده طبیعی و ارتقاء و توسعه محورهای گردشگری (زیرساخت ها، خدمات، رویه‌ها، تسهیلات و...)

– تقویت زیرساخت ها در جهت توسعه عملکردهای بین‌المللی عناصر گردشگری تاریخی- فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)

– ارتقا زیرساختهای فناوری و توسعهٔ ارتباطات، تبلیغات و بازاریابی در سطح ملی و فراملی برای شناساندن جاذبه‌های گردشگری استان و برندسازی آنها

– ایجاد زنجیره‌های هوشمند گردشگری در بین جاذبه‌های متنوع گردشگری استان با هدف افزایش جذب و نگهداشت گردشگران داخلی و خارجی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

– منطقه آزاد تجاری و صنعتی ماکو و منطقه ویزه اقتصادی سلماس

– مسیر ترانزیتی کریدور شمال غرب کشور

– مسیر کریدور غرب کشور از شبکه شهری همکار جنوب استان به سمت ارومیه و در ادامه ماکو با گذر از چالدران)

– کریدور پیشنهادی شمال غرب- جنوب شرق کشور در راستای بهبود کریدورهای ترانزیتی ملی و استانی در مسیر بازرگان- تکاب (از درون استان) به سمت بیجار و مرکز کشور

– تقویت شبکه راه‌های شریانی موجود و آتی به ویژه از کانونهای مرزی و همچنین شهرستانهای چالدران، تکاب و سردشت به مرکز استان و مراکز منطقه ای

– توسعه شبکه ریلی استان (از جمله تمرچین – نقده، ارومیه- بازرگان، ارومیه – تبریز

– تقویت شبکه کریدوری بین استانی(آزادراه سرو- ارومیه- تبریز و همچنین رازی- خوی-تبریز، بزرگراه خوی-جلفا و آزادراه خوی- مرند و بوکان – سقز، آزاد راه و راه آهن تکاب-زنجان)

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

– گسترش کشت محصولات هیدروپونیک (کشت در محیطهای کنترل شده) در شهرستان های شوط، پلدشت و ارومیه

– کشاورزی مکانیزه و هوشمند و ایجاد کشت و صنعت و یکپارچه‌سازی اراضی در حوزه سیمینه و زرینه در جنوب استان شامل شهرستانهای میاندوآب، بوکان، مهاباد و شاهین دژ و همچنین در حوزه نقده و پیرانشهر و دشت خوی و شهرستانهای ارومیه و سلماس در حوزه باغی و زراعی

– برنامه ایجاد مزارع چند عملکردی در شرق میاندوآب، چالدران، سردشت، تکاب و پلدشت

– شهرستانهای پیرانشهر، سردشت، پلدشت، ارومیه، میاندوآب، بوکان و شاهین دژ در حوزه آبزی‌پروری

– شهرستانهای خوی، چایپاره، ارومیه، تکاب، اشنویه، پیرانشهر و سردشت در حوزه زنبورداری

– شهرستانهای میاندوآب، نقده و مهاباد، ارومیه، سلماس، خوی، چالدران، تکاب دامپروری مکانیزه

– گسترش و توسعه قطب تأمین ماشین‌آلات و خدمات پشتیبان کشاورزی در بوکان

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

– گسترش صنایع پاک و دانش بنیان در محدوده منطقه آزاد ماکو و منطقه ویژه اقتصادی سلماس

– صنایع انرژی بر و توسعه اکوپارک‌های صنعتی در شبکه همکار شهری میاندوآب-مهاباد- بوکان به ویژه در شرق میاندوآب

– تقویت زیرساختها جهت ایجاد شهرک صنعتی مشترک با کشورهای پیرامونی در کانونهای مرزی به ویژه در تمرچین پیرانشهر، سرو ارومیه، بازرگان ماکو، رازی خوی و چالدران

– امکان سنجی برداشت از منابع معدنی درون دریاچه ارومیه

– توسعه اکتشافات و بهره برداریها و ایجاد زنجیره های صنعتی- معدنی در شهرستانهای تکاب، مهاباد، ارومیه، خوی، چاپپاره، سلماس، چالدران، میاندوآب، شاهین‌دژ و ماکو

– برنامه توسعه و تکمیل زنجیره فعالیت‌های صنایع غذایی و کشاورزی در شهرستانهای خوی، ارومیه، سلماس، ماکو و شبکه شهری همکار جنوب استان

– توسعه صنایع دستی به ویژه صنعت فرش در تکاب، شاهین دژ و خوی

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

– تمامی کانونهای مرزی در تمرچین(پیرانشهر)، کیله (سردشت)، سرو (ارومیه)، رازی (خوی)، بازرگان (ماکو)، کوزه‌رش (سلماس) و پلدشت و توسعه عملکردهای مرزی در اشنویه و چالدران (پیراحمد کندی و شیخ سلو سفلی)

– توسعه و تجهیز مراکز مرتبط با اقتصاد خلاق، هوشمندسازی و علم و فناوری با تمرکز بر شهر ارومیه و توسعه زیرساختهای فناوری و هوشمندسازی شبیه فعالیتها در سراسر استان

– ایجاد مراکز ملی و فراملی لجستیک در شهرستانهای ارومیه، ماکو و شبکه همکار شهری مهاباد- بوکان- میاندوآب

– تقویت زیرساخت‌ها در جهت توسعه عملکردهای بین المللی عناصر گردشگری تاریخی- فرهنگی سطح یک استان در چالدران (قره کلیسا)، تکاب (تخت سلیمان)، خوی (شمس تبریزی) و نقده (تپه حسنلو)

– بهبود عملکرد و زیرساختها در محورهای گردشگری پیرامون دریاچهٔ ارومیه محور گردشگری خوی- سیه‌چشمه- ماکو و محور گردشگری بازرگان- ماکو- ایواوغلی و محور گردشگری سلماس- ارومیه و محور سرو- ارومیه – جزیرهٔ شاهی و محور گردشگری ارومیه – اشنویه و محور گردشگری نقده- پیرانشهر و اشنویه و محورهای رودخانه‌ای جنوب استان و محور ارس در شمال استان

– ایجاد زیرساخت ها و مرکزیت فوق تخصصی گردشگری سلامت جهت عملکرد در مقیاس فراملی در شهر ارومیه در قالب شبکه همکار با شهر تبریز

– توسعه زیرساخت های پاراکلینیکی در حوزه گردشگری سلامت در مناطق استان در همکاری با شهر ارومیه در شهر خوی، شهر ماکو، شهر پیرانشهر و شبکه همکار شهری مهاباد- میاندوآب و بوکان

– توسعه خدمات برتر و دانش بنیان و تجهیز مراکز مرتبط با اقتصاد خلاق، هوشمندسازی و علم و فناوری در ارومیه، خوی، ماکو سلماس و شبکه همکار شهری مهاباد-بوکان- میاندوآب

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

– سطح بندی خدمات برتر در استان با مرکزیت ارومیه در سطح یک جهت پوشش کل استان آن و در سطح دوم خوی جهت پوشش حوزه های جمعیتی شمالی و شبکه همکار شهری مهاباد- میاندوآب و بوکان جهت پوشش حوزه‌های جمعیتی جنوبی

– تقویت نقش و جایگاه شهر ارومیه به عنوان تنها قطب رشد استان

– تقویت پیوندها و تعاملات قطب رشد استان(شهر ارومیه) با کانون های توسعه و رشد منطقه ای استان (در شهرهای خوی، ماکو، بوکان، میاندوآب ، مهاباد و نقده)

– تقویت نقش عملکردی - خدماتی شهرهای پیرانشهر، تکاب و چالدران (سیه چشمه)

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

– در شهرستانهای سردشت، چالدران، تکاب، شوط، اشنویه و شاهین دژ متمرکز بر بهبود شاخص های توسعه انسانی از طریق ارتقاء زیرساختهای فرهنگی و خدماتی

– توسعه خدمات اجتماعی در حوزه سلامت و آموزش، مبتنی بر سرانه ها در تمامی شهرستانها و مراکز سکونتی شهری و روستایی با استقرار سلسله مراتبی عملکردهای تخصصی تر در ارومیه، خوی و شبکه همکار شهری مهاباد- میاندوآب و بوکان جهت پوشش حوزه‌های جمعیتی مجاور

– ایجاد قطبهای ملی و فراملی همکاری‌ها و تبادلات فرهنگی و قومی در ارومیه و مهاباد

– در مناطق مواجه با اسکان غیررسمی و حاشیه‌نشینی در مناطق شهری استان به ویژه ارومیه، خوی، مهاباد، میاندوآب، بوکان و پیرانشهر متمرکز بر کاهش فقر شهری ساکنین، توسعه خدمات اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان آذربایجان‌غربی به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه سیاست‌گذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی
- برنامه تقویت کانون‌های تولید روستایی و جایگزینی توسعه فعالیت محور روستایی با توسعه خدمات محور آنها

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن

- برنامه ارتقای بهره وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)
- برنامه تهیه ضوابط اختصاصی مکان‌یابی و استقرار فعالیت‌های صنعتی مبتنی بر نقش پهنه‌ها

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی
- برنامه توسعه کاربردها و خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

آموزش، علم و فناوری

- برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت‌سنجی منطقه‌ای
- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی
- برنامه طراحی و ایجاد زنجیره‌های گردشگری در بین جاذبه‌های متنوع گردشگری استان با هدف افزایش جذب و نگهداشت گردشگران داخلی و خارجی

حمل و نقل

- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل جاده‌ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه سیاستگذاری توسعه زیر ساخت های حمل و نقل و تهیه برنامه های حمل و نقل
- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌های مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)

بازرگانی

- برنامه تدوین طرح ها، برنامه ها و راه اندازی مراکز تحقیقاتی مرتبط با بازرگانی
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه توسعه پرورش دام و طیور
- برنامه توسعه کشت و صنعت
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- تجاری سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی
- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات باغی
- ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات زراعی
- مقابله با بیابان‌زایی

آب

- برنامه مدیریت تقاضا آب
- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه جامع مدیریت مراتع و جنگل‌ها
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک

- تحقیق و توسعه در امور محیط زیست
- حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی
- حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی

انرژی

- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی
- برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فنآوری اطلاعات و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها

اقتصاد و سرمایه‌گذاری

- برنامه توسعه زیرساخت‌های صادراتی
- برنامه تسهیل تجارت با تاکید بر بازگشایی بازارچه‌های مرزی

فرهنگ و هنر

- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم و سُنن فرهنگی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

مدیریت نهادی

- برنامه توانمندسازی و بهره گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور
- برنامه ارتقای نظام تصمیم‌گیری استان مبتنی بر تمرکززدایی و توسعهٔ اختیارات نواحی
- تدوین برنامه جامع ارتقا رقابت پذیری و بهبود فضای کسب و کار استان

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع افق استان آذربایجان غربی

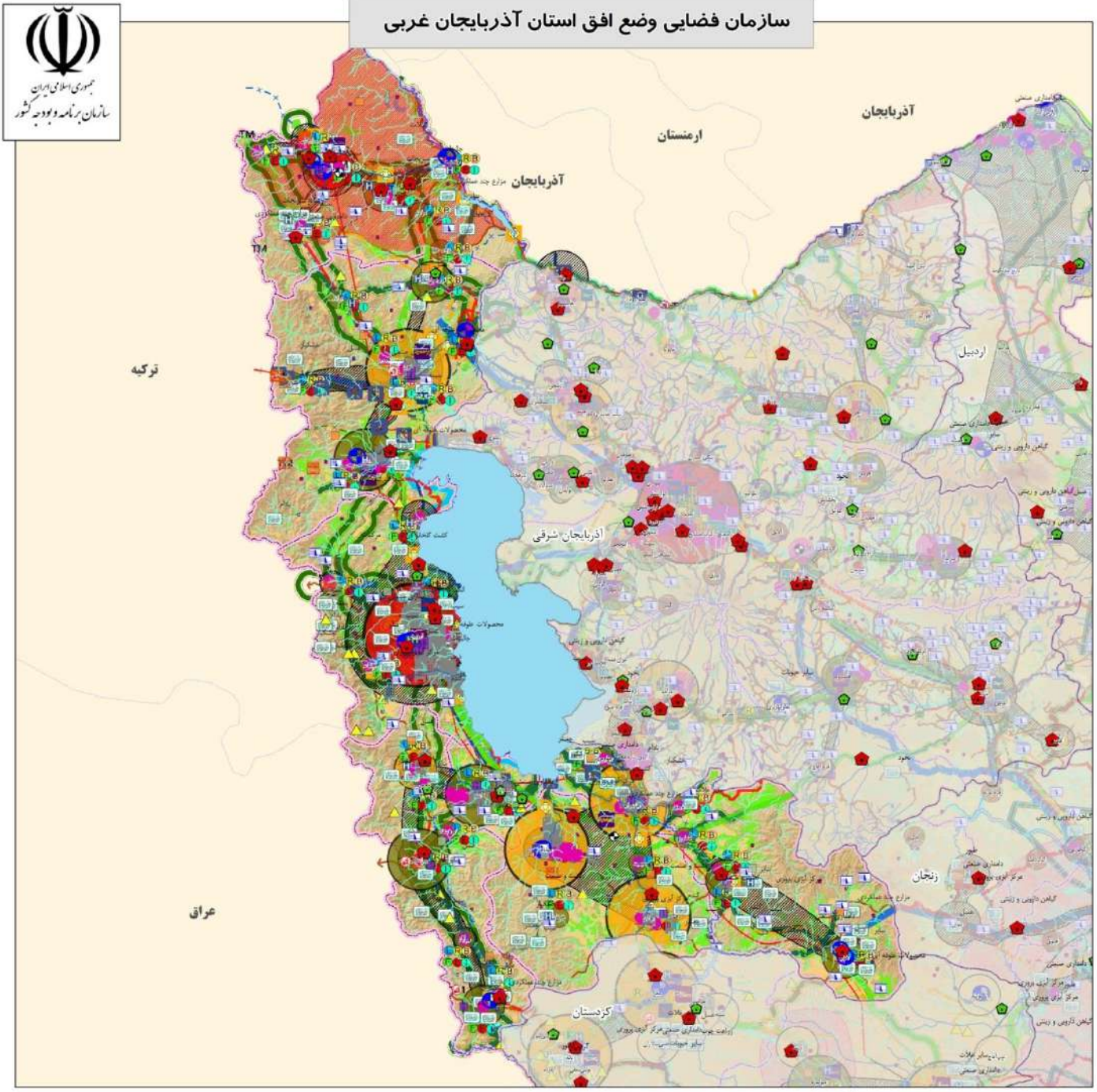

راهنما

حمل و نقل و ارتباطات
- سبک
- سنگین

ایستگاه راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

خدمات پازرگانی
- منطقه آزاد
- منطقه ویژه
- گمرک
- پارک لجستیک
- بارانداز کالا
- سیلو
- سردخانه
- انبار

TM بازارچه مرزی

خطوط راه آهن
- دو منظوره

فرودگاه
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای

جاده
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی
- راه فرعی

پایانه جاده ای
- باری
- دو منظوره
- مسافری

بندر
- بندر سطح ۳

خدمات برتر
- مراکز تحقیق و توسعه
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازاریابی
- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- مشاوه حقوقی
- مراکز رشد و فناوری

انرژی
نیروگاه
- بادی
- بخاری
- خورشیدی
- سیکل ترکیبی
- گازی
- خطوط انتقال فراورده
- خطوط انتقال گاز

خطوط انتقال نیرو
- ۶۳ ک
- ۱۳۲ ک
- ۲۳۰ ک
- ۴۰۰ ک
- پست برق

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل سایر

منابع آب
- سد در افق
- تصفیه خانه آب
- خطوط انتقال آب در افق
- رودخانه دائمی
- رودخانه فصلی
- تالاب و مرداب
- دریاچه

گریدور کشاورزی
- گریدور کشاورزی

کشاورزی
- خوشه های کشاورزی

پهنه های کشاورزی
- باغداری
- زراعت آبی
- ترکیبی
- زراعت دیم

صنعت
- مراکز صنعتی جدید
- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی

گردشگری
محور گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- ساحلی
- سلامت
- فرهنگی
- متمرکز
- ورزشی
- کشاورزی
- مناطق نمونه گردشگری

آموزش عالی و بهداشت و درمان
مراکز آموزش عالی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

بیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

سکونتگاه ها
اندازه جمعیتی شهر
- کمتر از ۱۰ هزار نفر
- بین ۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
- بین ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
- بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
- بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار نفر
- بین ۱ تا ۲ میلیون نفر

سطح خدمات رسانی شهر
- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همکار
- نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان: آذربایجان غربی

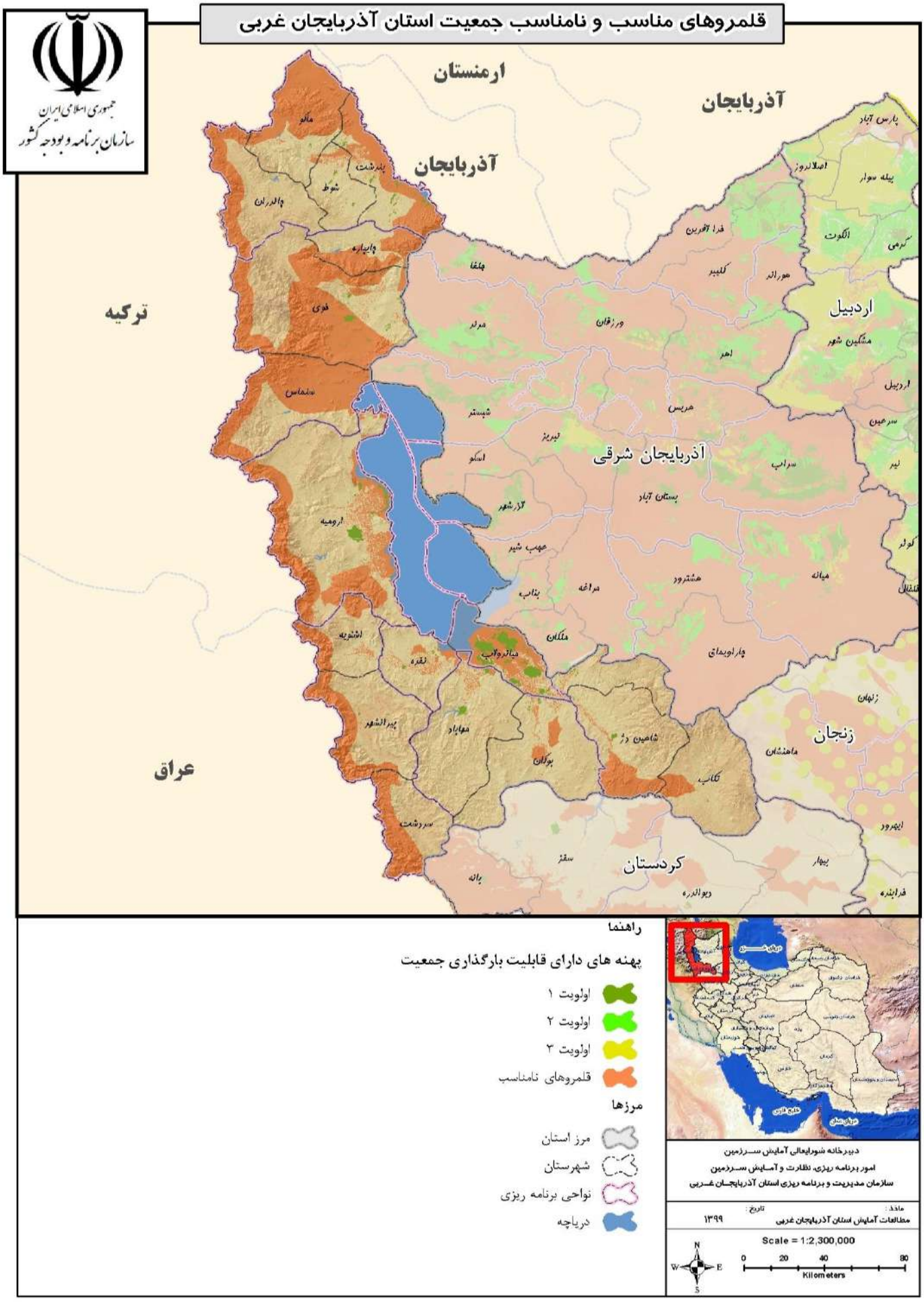
قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان آذربایجان غربی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
ترکیه
عراق
آذربایجان شرقی
اردبیل
زنجان
کردستان
ماکو
پلدشت
شوط
چالدران
پایپاره
فوی
جلفا
مرند
ورزقان
کلیبر
خداآفرین
هوراند
اهر
هریس
شبستر
تبریز
اسکو
سراب
بستان آباد
آذرشهر
عجب شیر
بناب
مراغه
هشترود
میانه
ارومیه
نقده
میاندوآب
ملکان
چاراویماق
اشنویه
پیرانشهر
مهاباد
بوکان
شاهین دژ
تکاب
ماهنشان
سردشت
سقز
بانه
دیواندره
بیجار
ابهرود
خرمدره
زنجان
طارم
ایجرود
فرابنده
راهنما
پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان غربی
ماخذ:
مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers
N
W
E
S

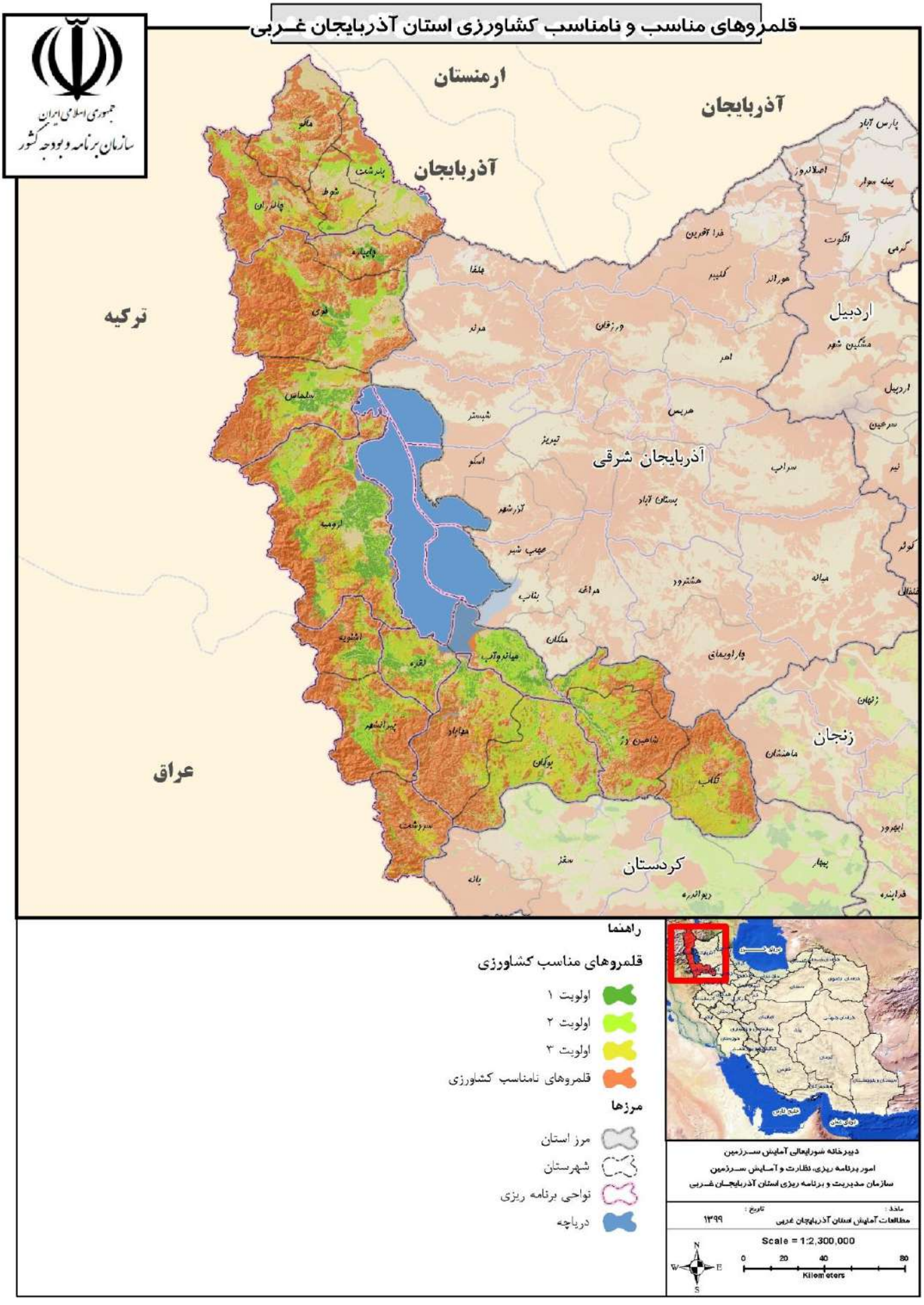
قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان آذربایجان غربی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
ترکیه
عراق
آذربایجان شرقی
اردبیل
زنجان
کردستان
راهنما
قلمروهای مناسب کشاورزی
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
قلمروهای نامناسب کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان غربی
ماخذ :
مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers
N
W
E
S

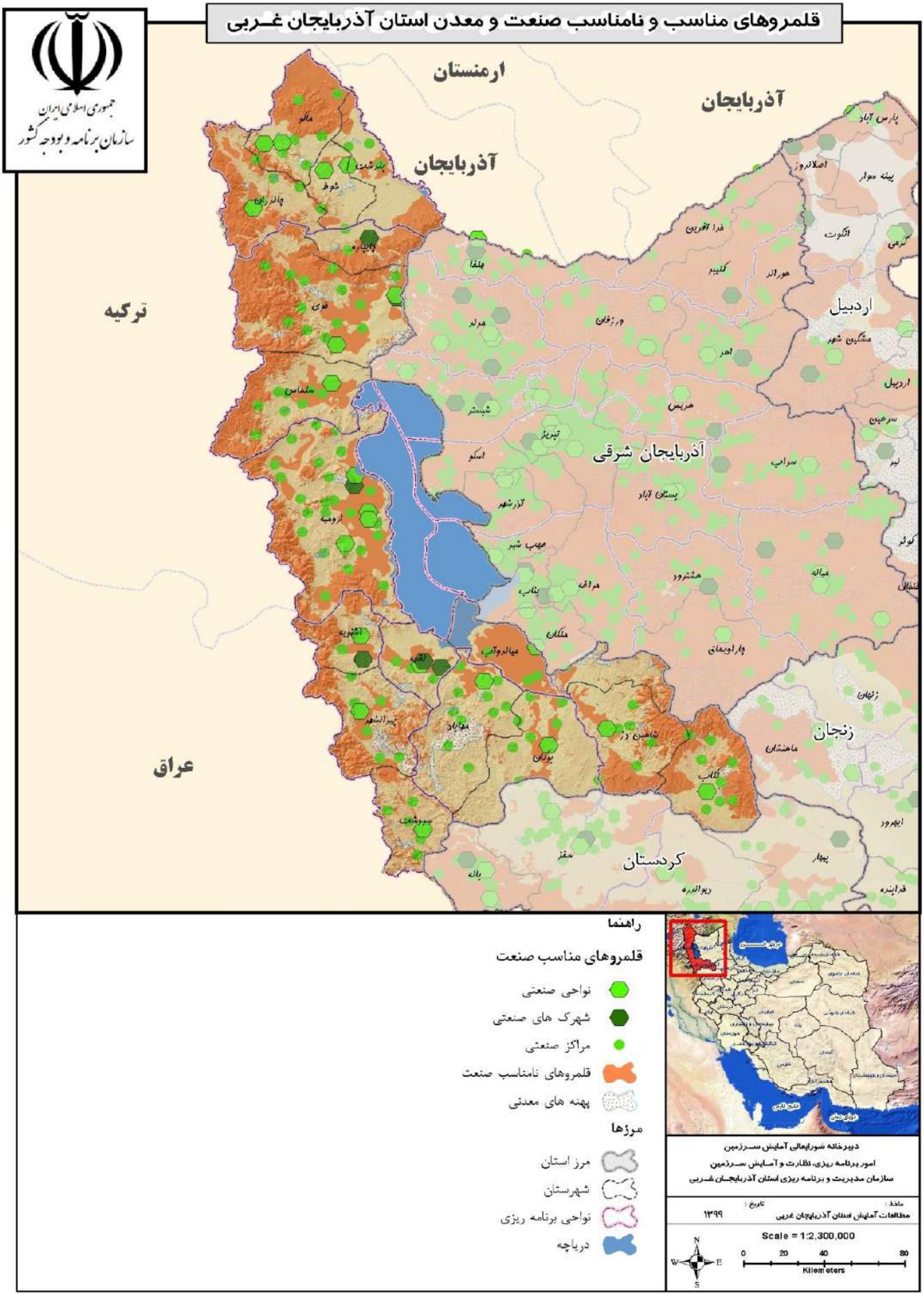
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان آذربایجان غـربی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
ترکیه
عراق
آذربایجان شرقی
اردبیل
زنجان
کردستان
ارومیه
تبریز
مراغه
میانه
بناب
مهاباد
بوکان
سلماس
خوی
ماکو
پیرانشهر
نقده
اشنویه
شاهین دژ
ماهنشان
سقز
بانه
دیواندره
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
نواحی صنعتی
شهرک های صنعتی
مراکز صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان غـربی
ماخذ :
مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers
N
W
E
S

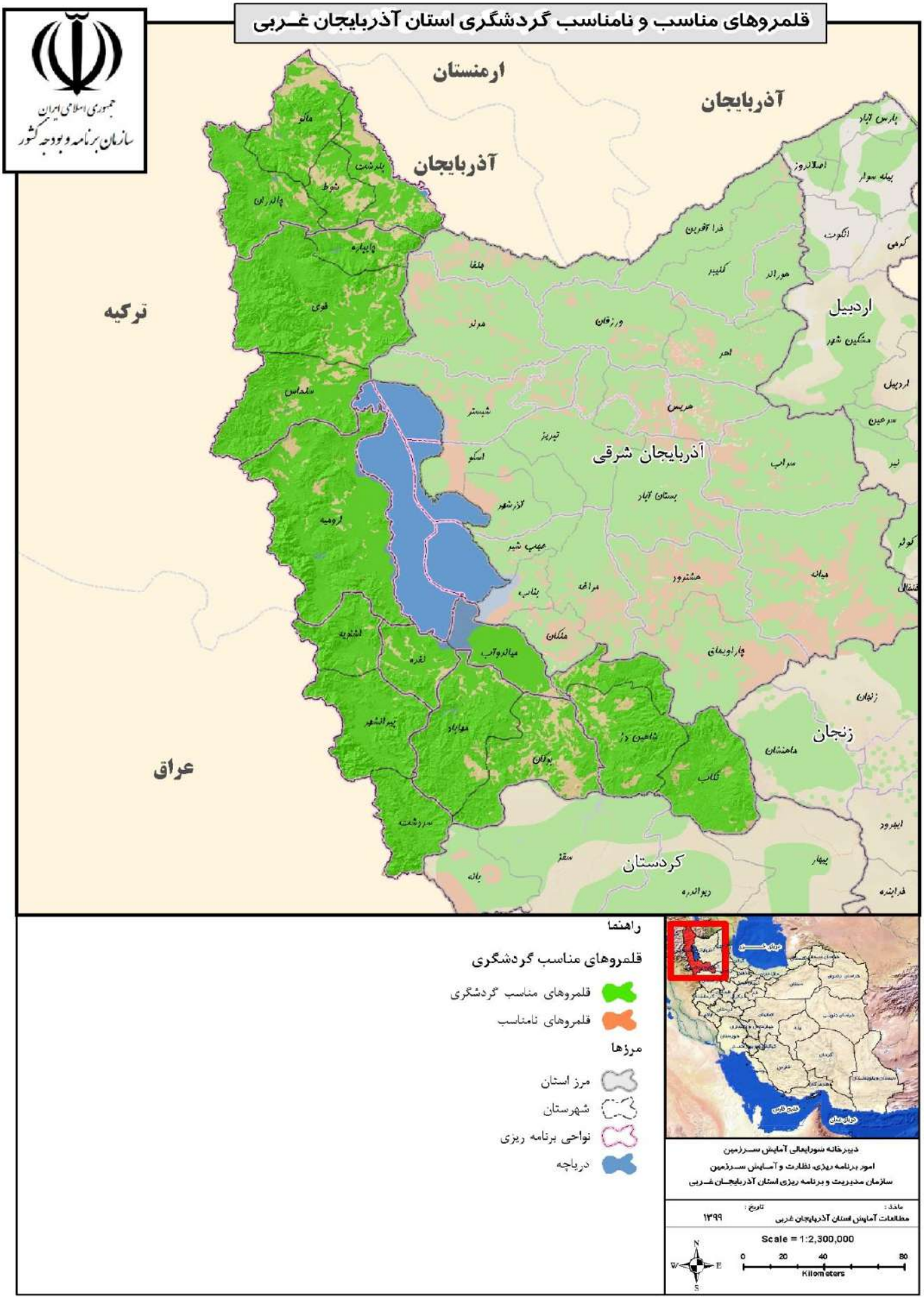
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان آذربایجان غـربی
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
ترکیه
عراق
آذربایجان شرقی
اردبیل
زنجان
کردستان
ماکو
پلدشت
چالدران
پایبارته
فوی
سلماس
ارومیه
نقده
اشنویه
پیرانشهر
میاندوآب
شاهین دژ
بوکان
سردشت
مهاباد
بانه
سقز
مرند
ورزقان
هریس
تبریز
شبستر
اسکو
عجب شیر
بناب
مراغه
ملکان
هشترود
چاراویماق
سراب
بستان آباد
کلیبر
هوراند
خداآفرین
هیر
میانه
ترکمانچای
کوثر
نیر
سرعین
مشگین شهر
گرمی
بیله سوار
پارس آباد
زنجان
ماهنشان
ابهر
خدابنده
راهنما
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان غـربی
مأخذ :
مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers
N
W
E
S

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان آذربایجان غربی

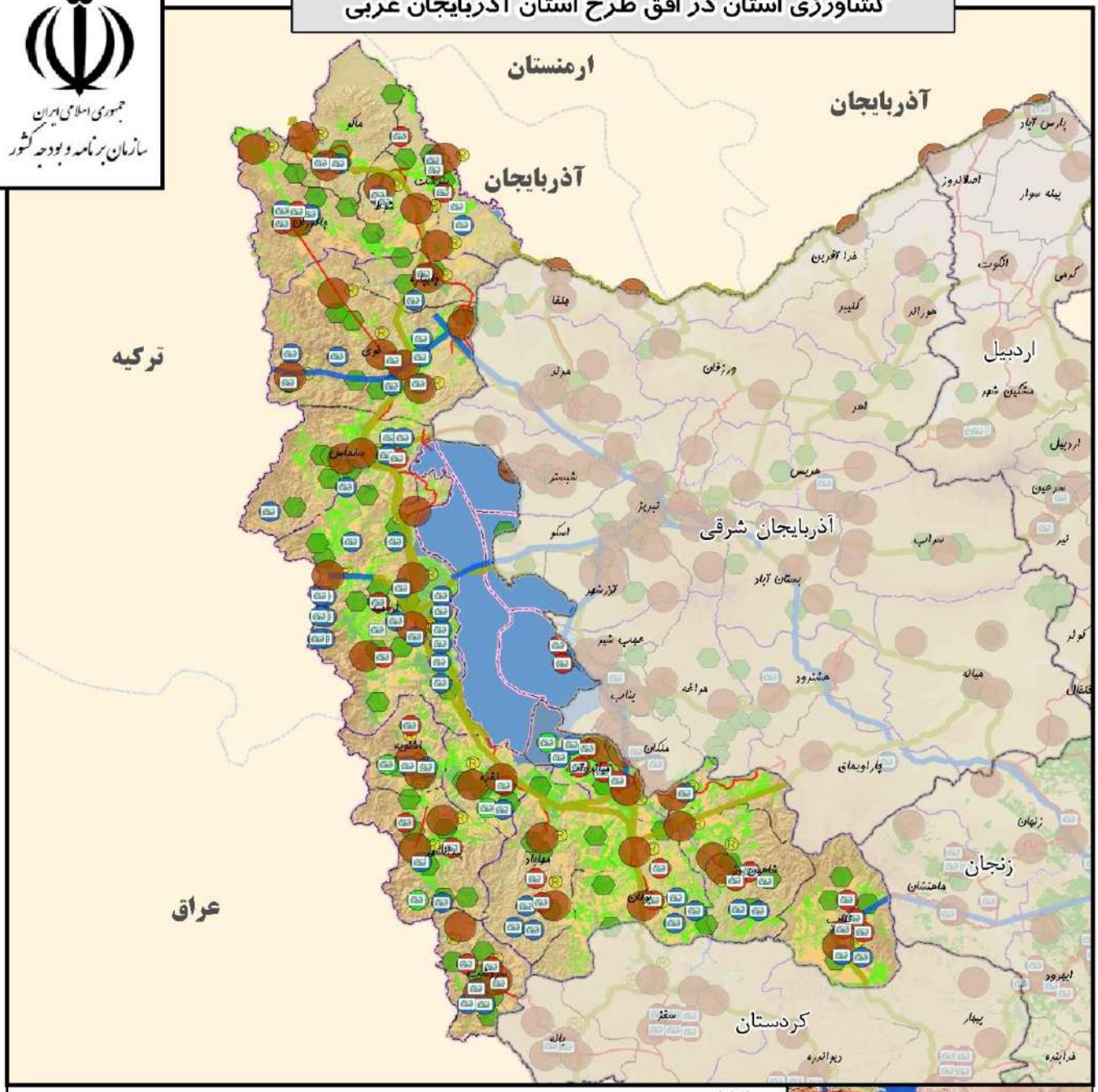

راهنما

شهر کارکردی خوشه

خوشه های کشاورزی

خوشه های کشاورزی

مرکز رشد و کارآفرینی

وضعیت خوشه ها

افق

توسعه وضع موجود

موجود

بندر صیادی

پارک کشاورزی-صنعتی

پهنه های کشاوری

باغداری

زراعت و باغ

زراعت آبی

زراعت دیم

نوع راه

آزادراه

بزرگراه

راه اصلی

مرزها

مرز استان

شهرستان

نواحی برنامه ریزی

دریاچه

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان غربی

ماخذ: مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

صنعت و معدن در افق طرح استان آذربایجان غربی

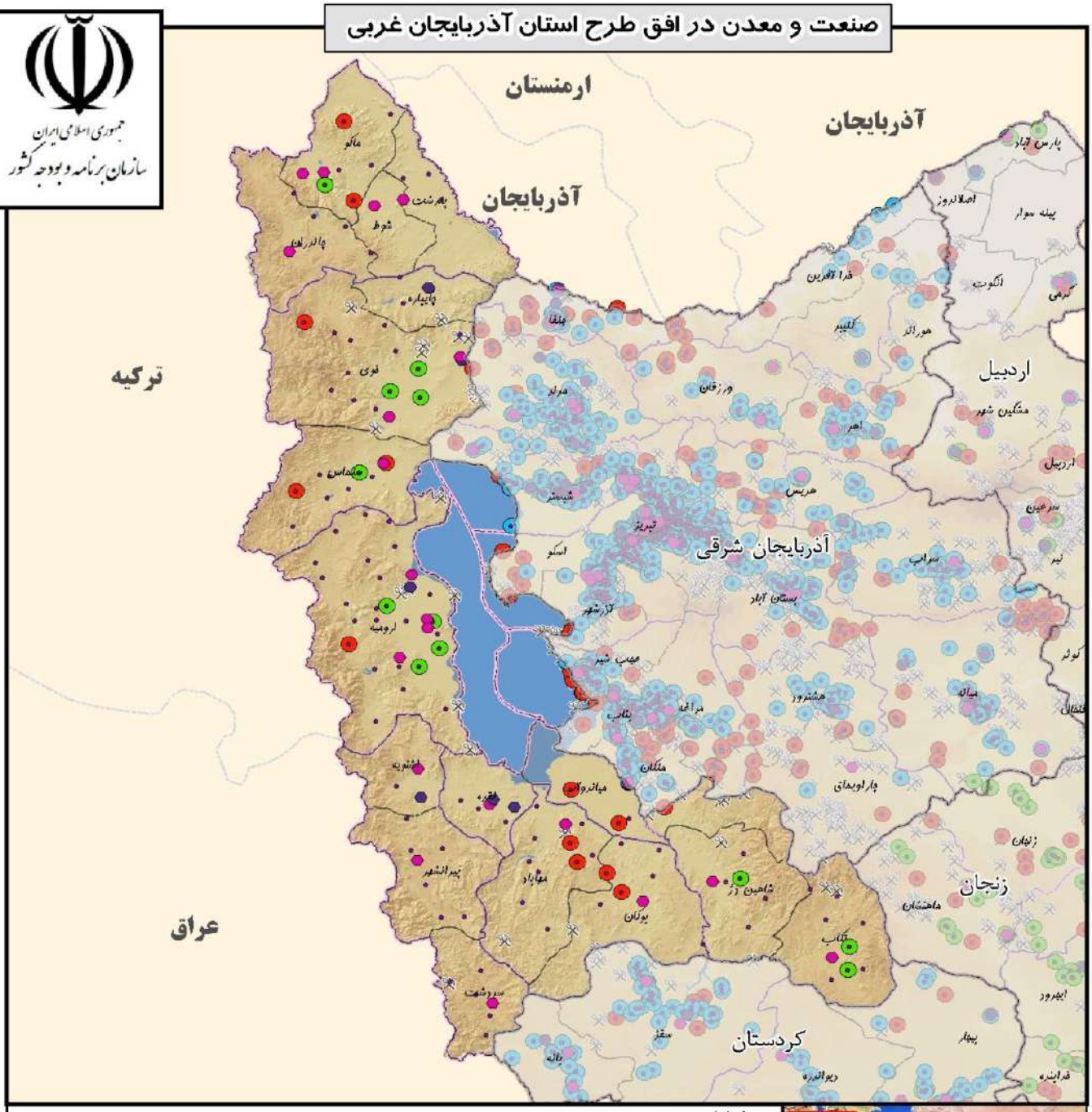

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

معدن

وضعیت

- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان غربی

ماخذ: مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:2,300,000

0 20 40 80
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان آذربایجان غـربی

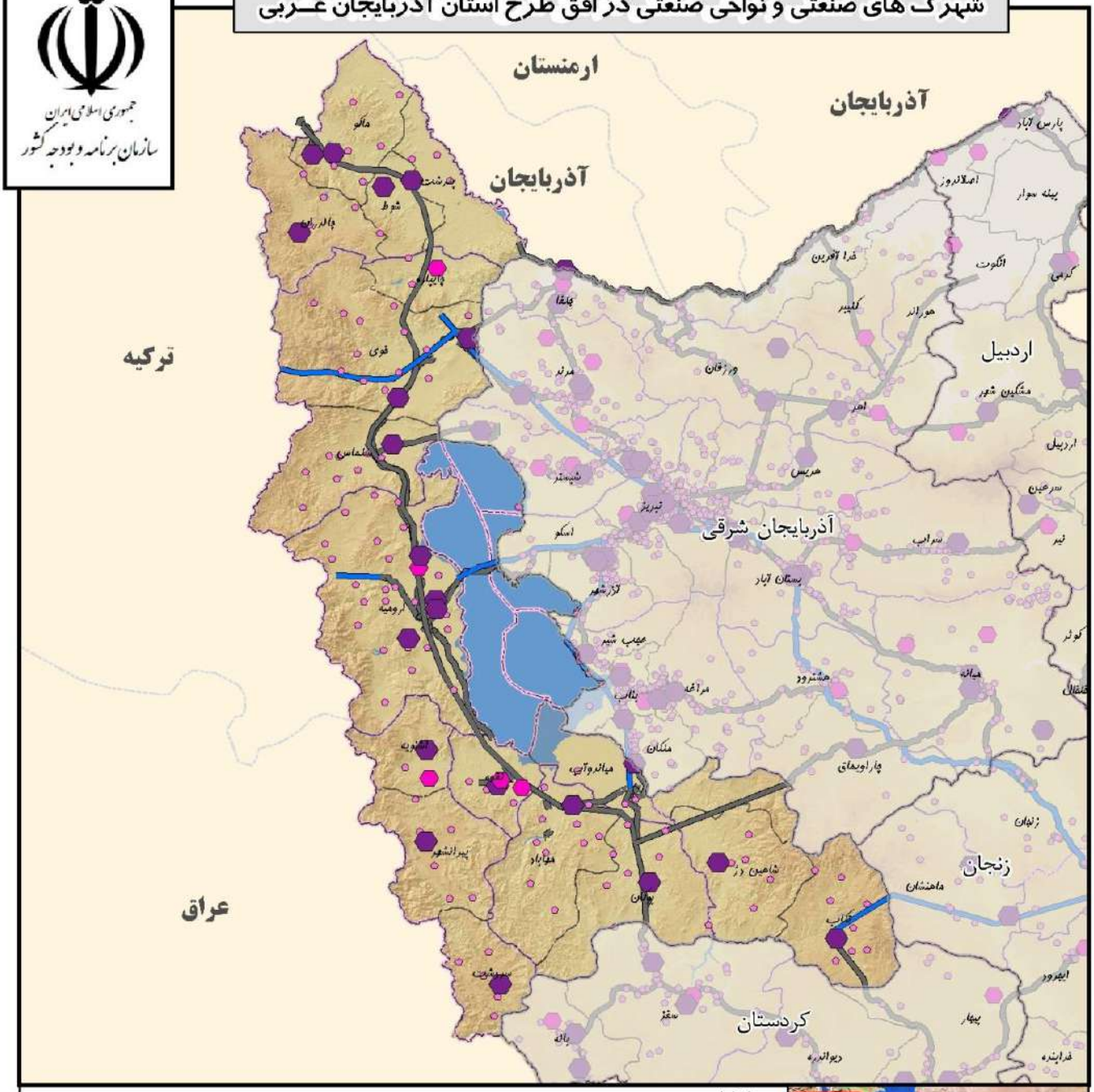

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

جاده

- آزادراه
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان غـربی

ماخذ: مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:2,300,000

0 20 40 80
Kilometers

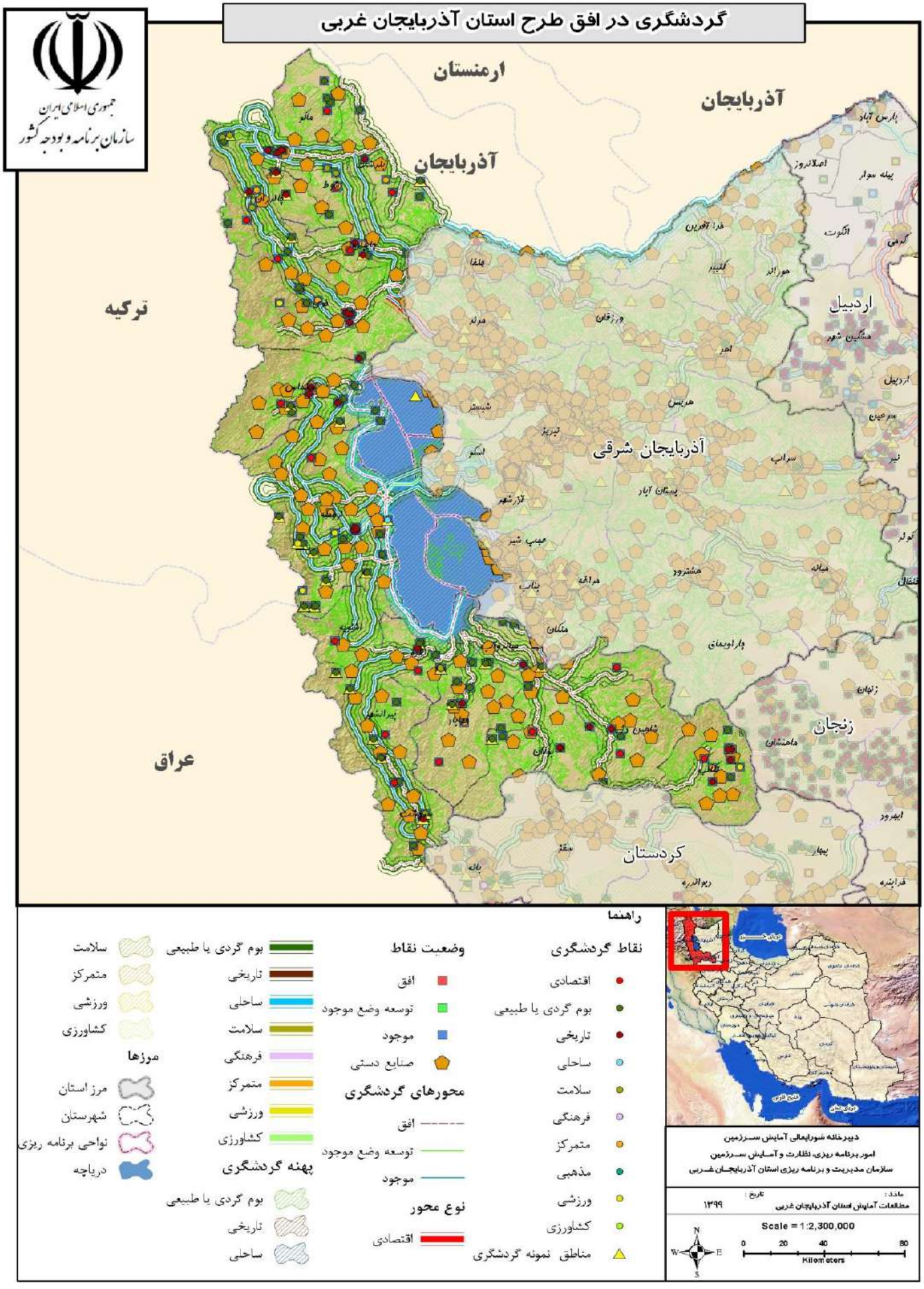
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
گردشگری در افق طرح استان آذربایجان غربی
ارمنستان
آذربایجان
آذربایجان
ترکیه
عراق
اردبیل
آذربایجان شرقی
زنجان
کردستان
راهنما
نقاط گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
مذهبی
ورزشی
کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
صنایع دستی
محورهای گردشگری
افق
توسعه وضع موجود
موجود
نوع محور
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
ورزشی
کشاورزی
پهنه گردشگری
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
متمرکز
ورزشی
کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان غربی
ماخذ :
مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی شهرها در افق استان آذربایجان غربی

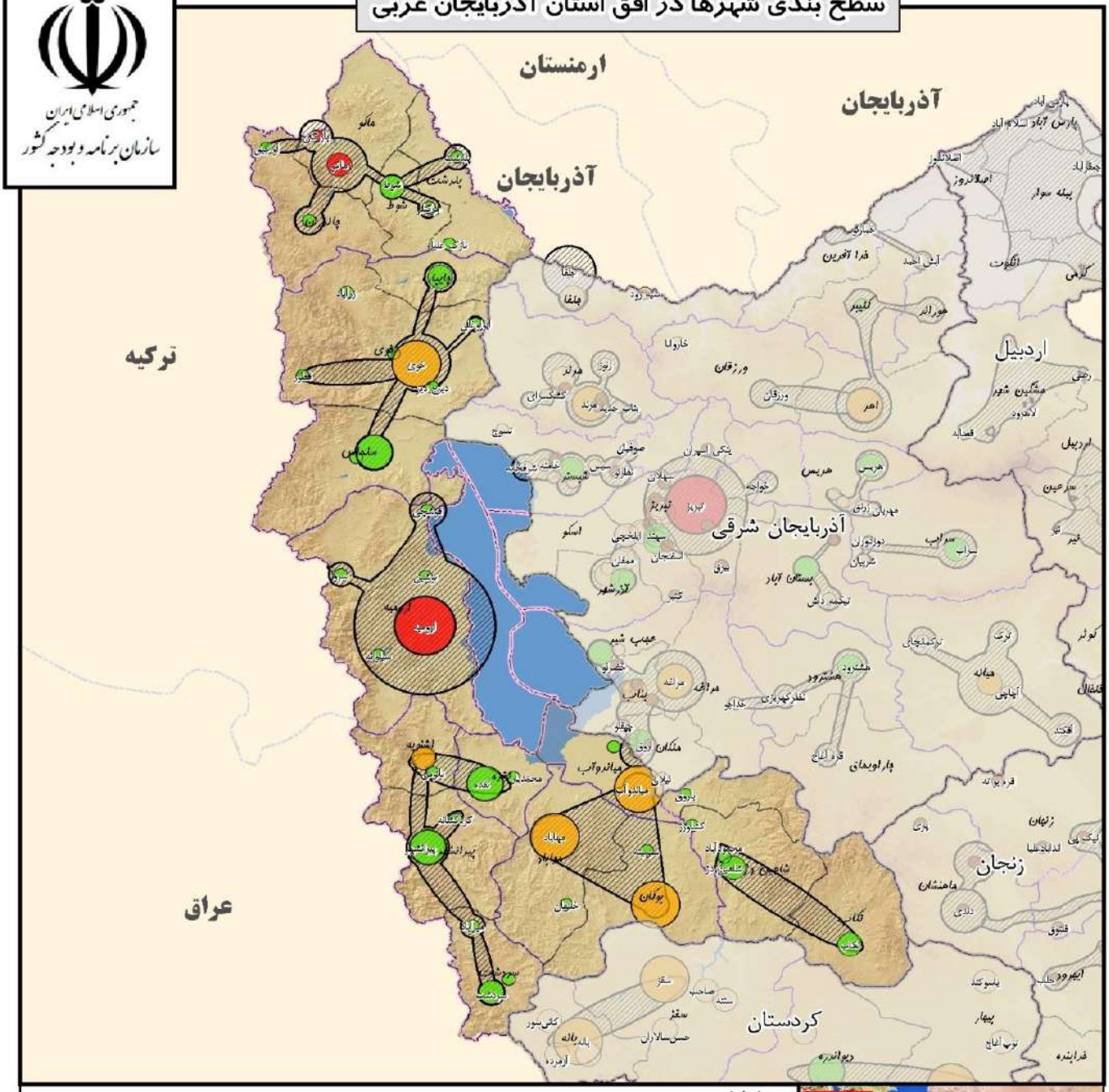

راهنما

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

سطح خدمات رسانی شهر
- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همکار

دریاچه

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان غربی

مأخذ: مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان آذربایجان غـربی

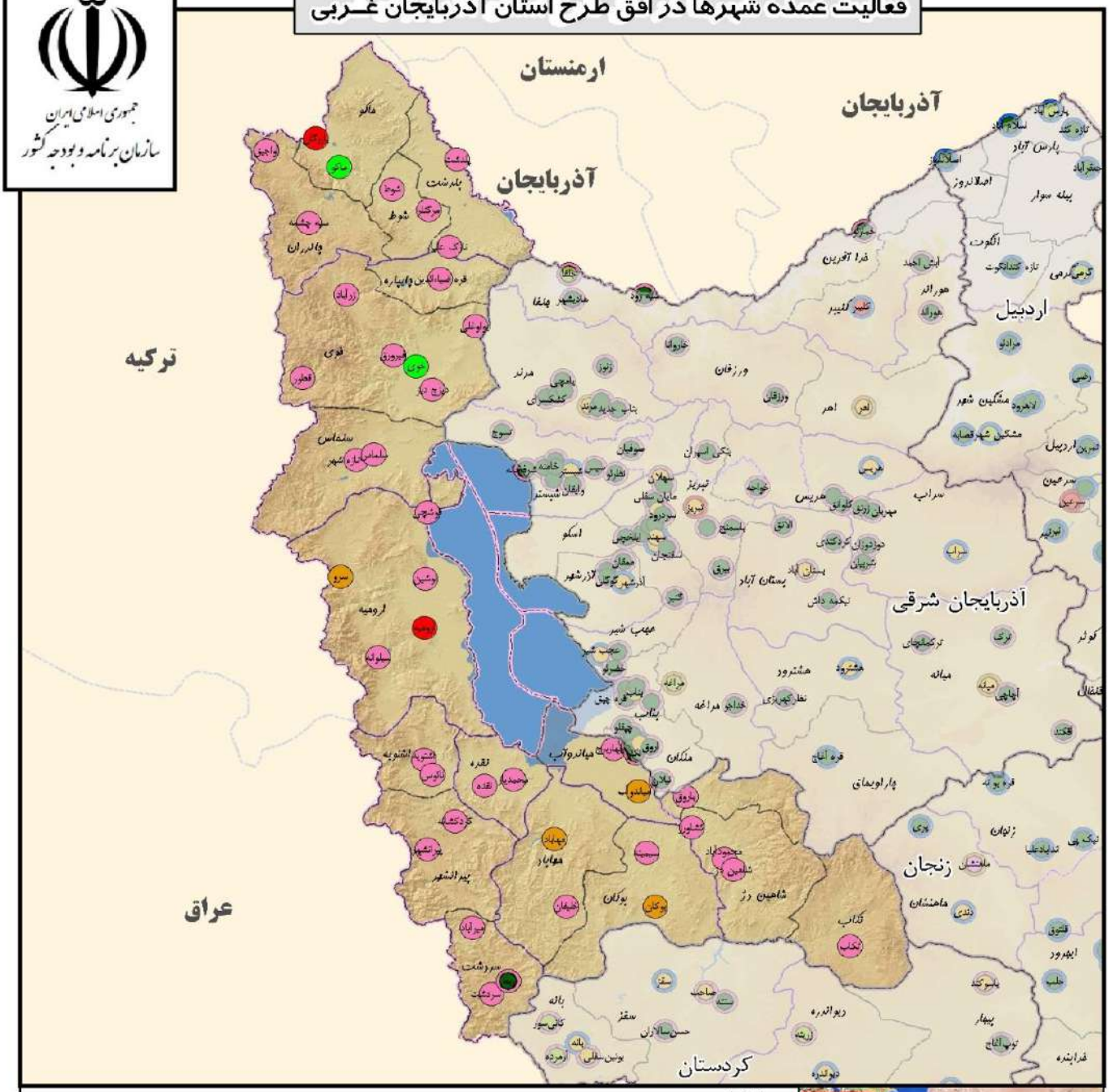

راهنما

شهر

فعالیت غالب

- فعالیت غالب خدمات
- فعالیت غالب صنعتی
- فعالیت غالب کشاورزی
- فعالیت غالب گرشگری
- چند نقشی

شهر

کارکرد

- استانی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- شهرستانی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان غـربی

ماخذ: مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers
N W E S

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

روستاهای مرکزی سطح یک استان آذربایجان غربی

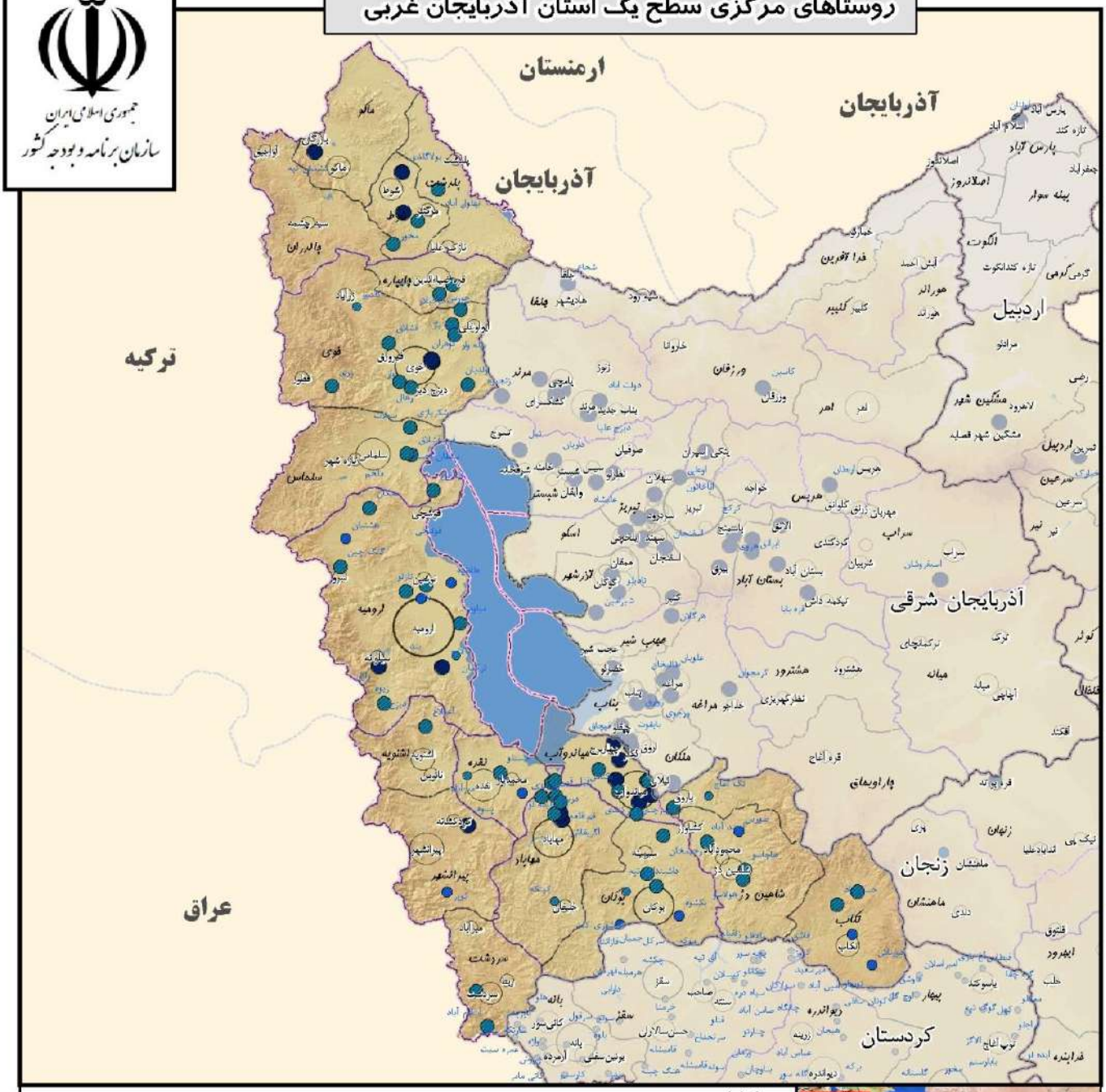

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

- کمتر از ۱۰۰ نفر
- بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ نفر
- بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر
- بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجان غربی

ماخذ: مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان آذربایجان غـربی

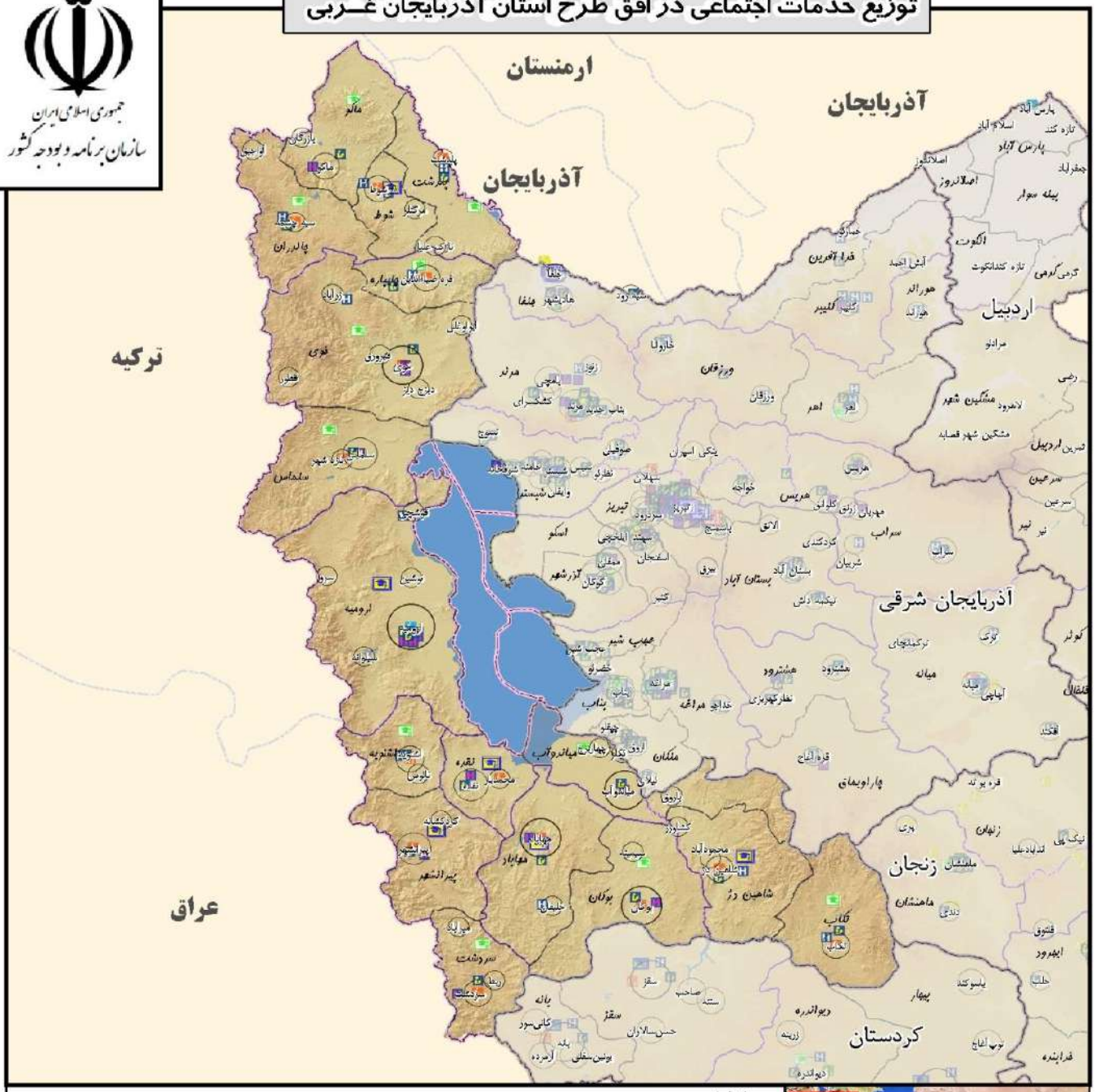

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان آذربایجان غـربی

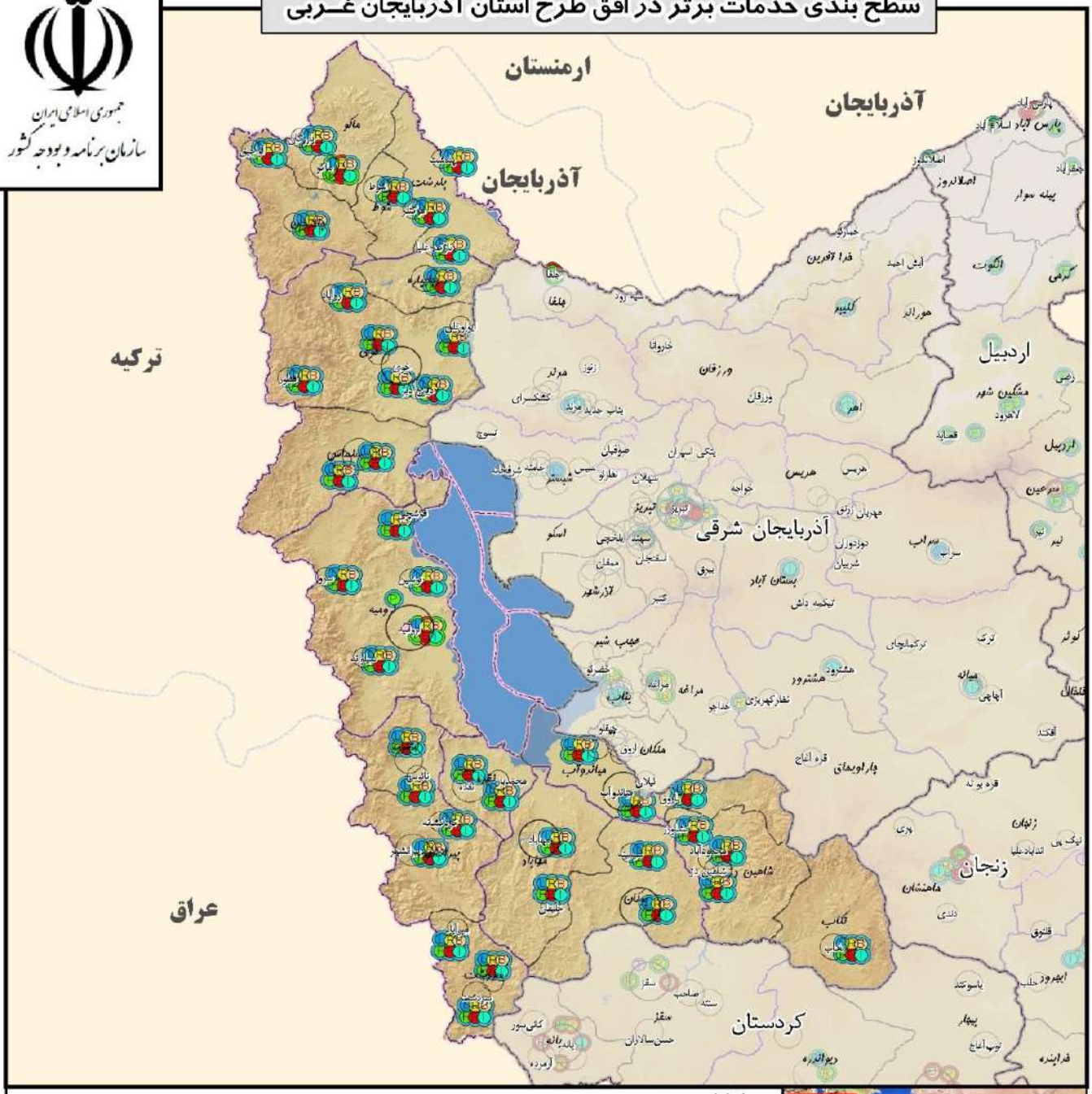

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر
- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازاریابی
- مراکز تحقیق و توسعه
- مشاوره حقوقی
- مراکز رشد و فناوری
- پارک های علم و فن اوری

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

وضعیت
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان غـربی

ماخذ: مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان آذربایجان غـــربی

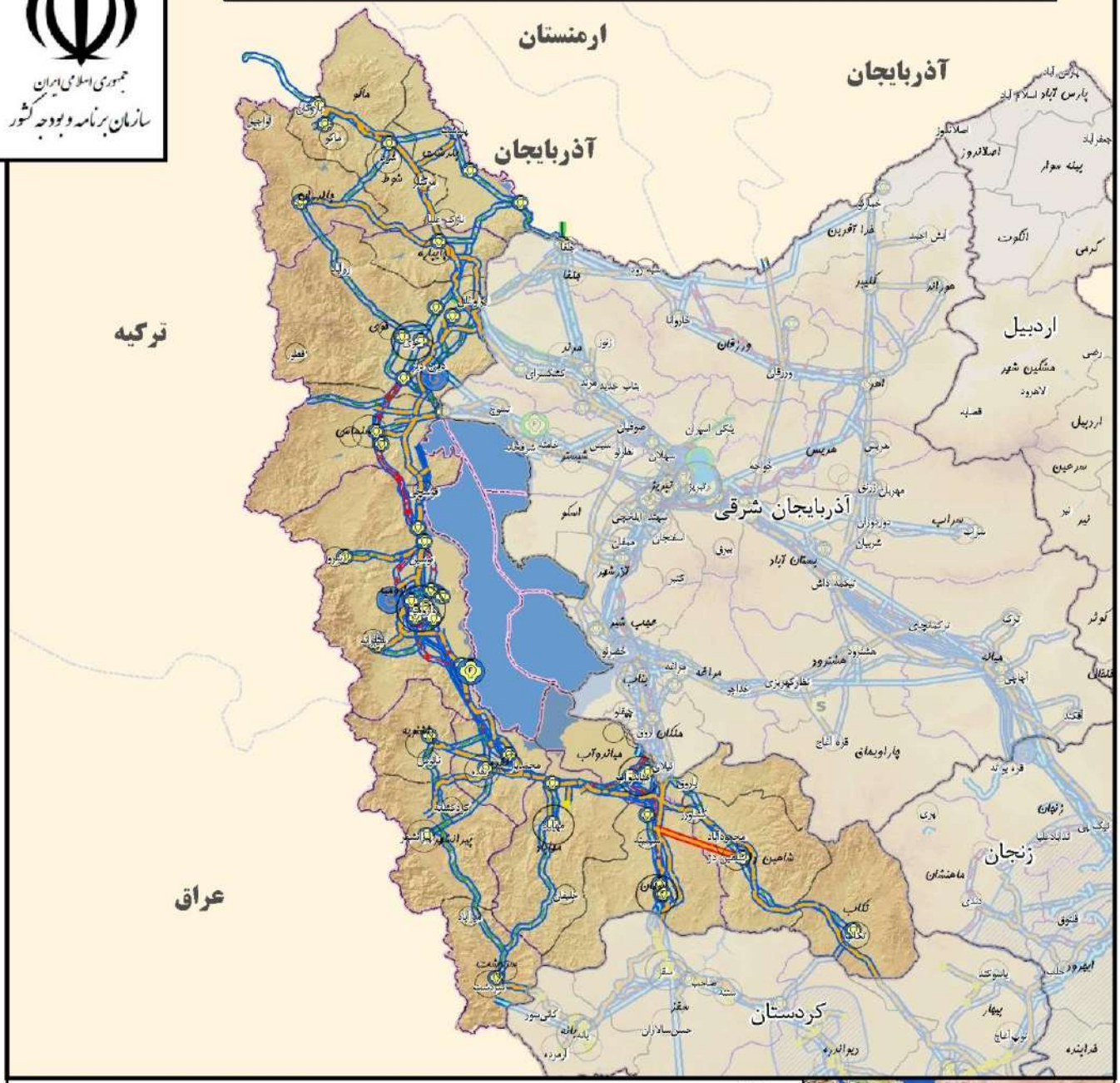

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

- بادی
- بخاری
- خورشیدی
- سیکل ترکیبی

- گازی
- ایستگاه تقلیل فشار گاز
- پست برق

وضعیت مراکز
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود
- خطوط انتقال گاز
- شبکه فیبر نوری
- ۱۳۲
- ۲۳۰

- ۴۰۰
- ۶۳
- خطوط انتقال فرآورده

وضعیت خطوط
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل سایر

مرزها
- مرز استان

- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان غـربی

ماخذ: مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان آذربایجان غـــربی

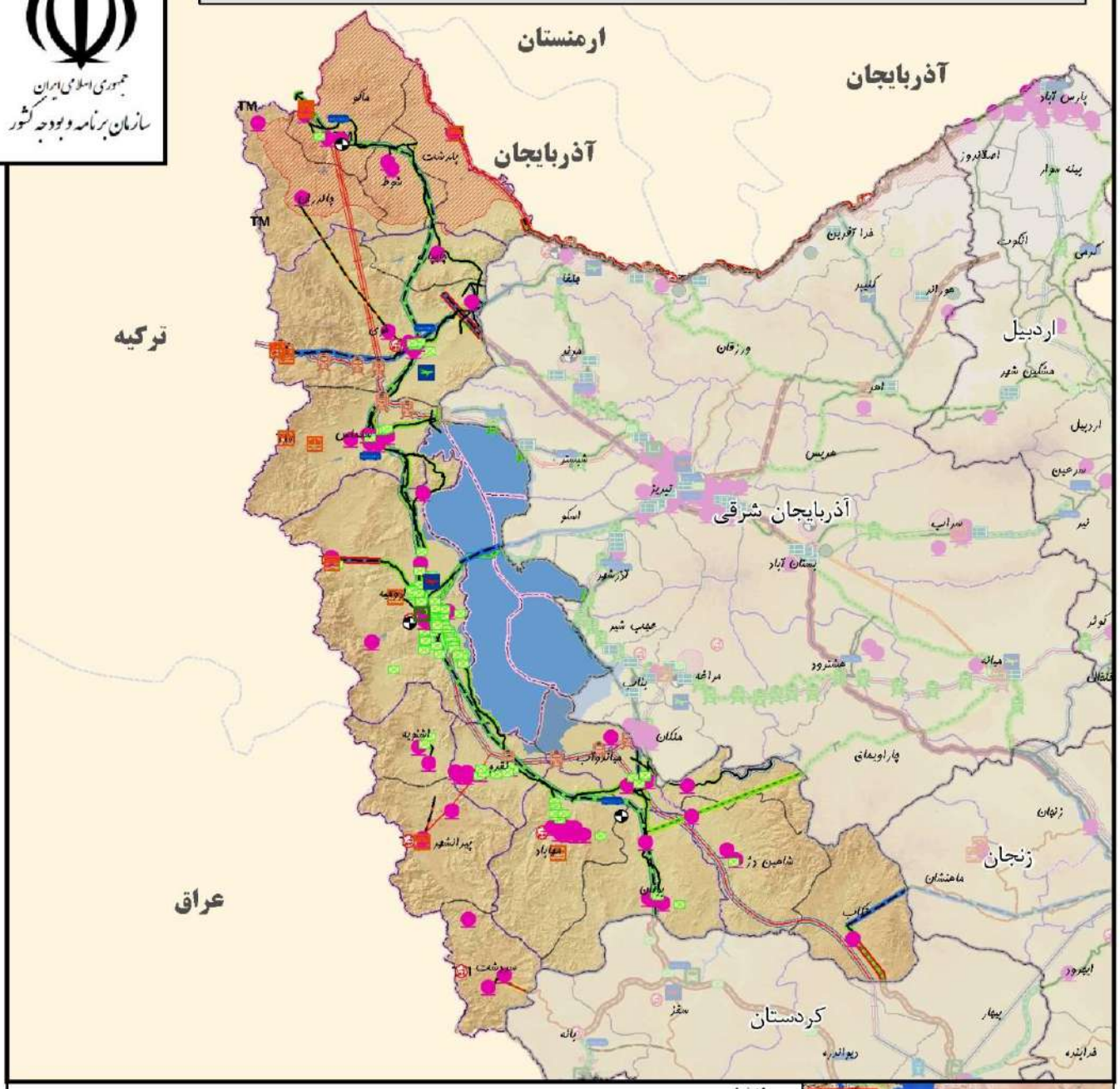

راهنما

فرودگاه

کارکرد
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای

پایانه جاده ای

نوع
- باری
- دو منظوره
- مسافری

مراکز لجستیک

نوع
- انبار
- پارانداز کالا
- سردخانه
- سیلو
- پارک لجستیک
- گمرک
- TM
- بازارچه مرزی
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

وضعیت محور
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

کارکرد محور
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی

نوع راه
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی

راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

نواحی اقتصادی

نوع
- منطقه آزاد
- منطقه ویژه

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان غـربی

ماخذ : مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ : ۱۳۹۹

Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

منابع آبی استان در افق طرح استان آذربایجان غـربی

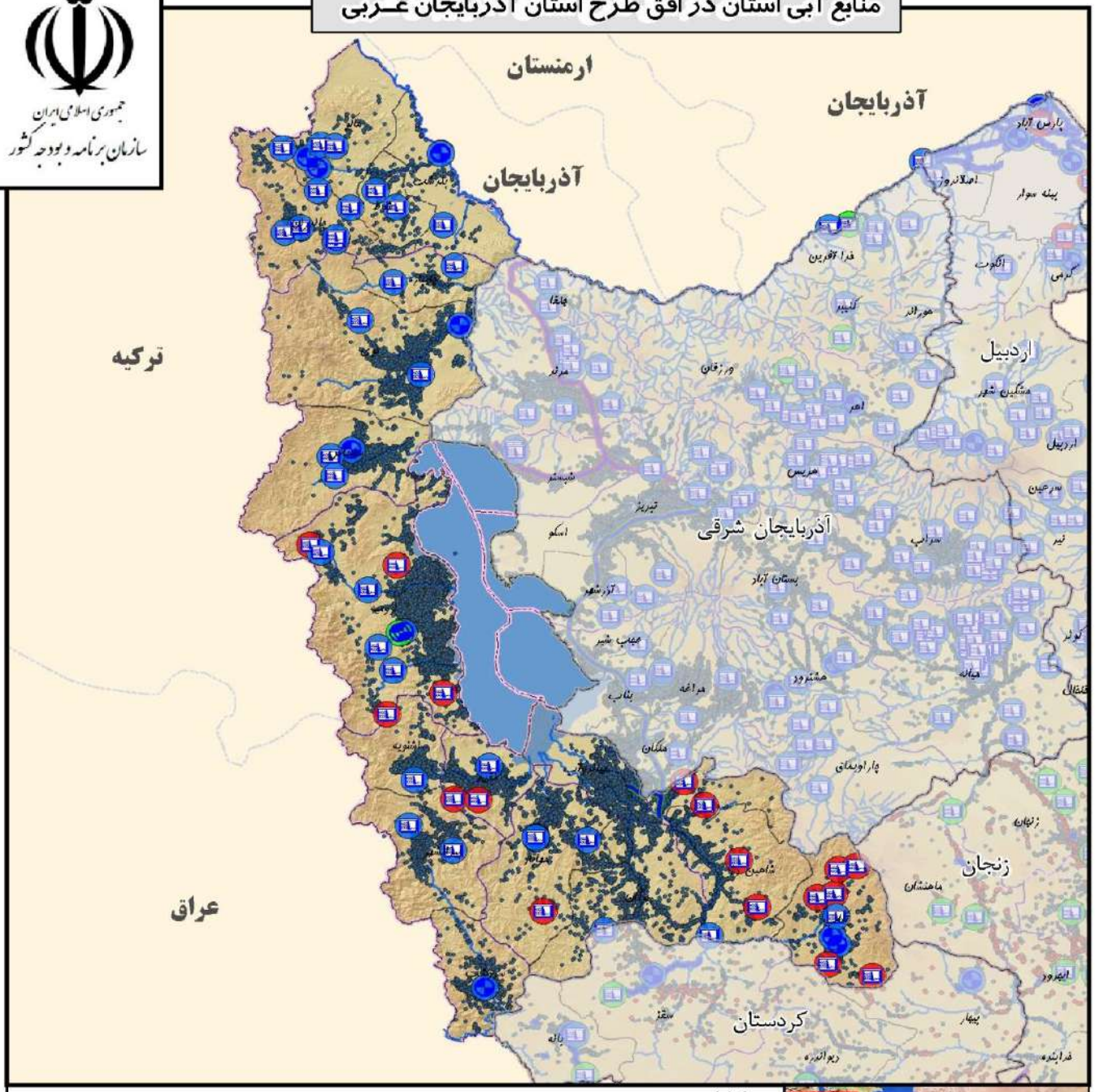

راهنما

سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود

موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان آذربایجـان غـربی

ماخذ: مطالعات آمایش استان آذربایجان غربی
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:2,300,000
0 20 40 80
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع موجود استان آذربایجان غربی

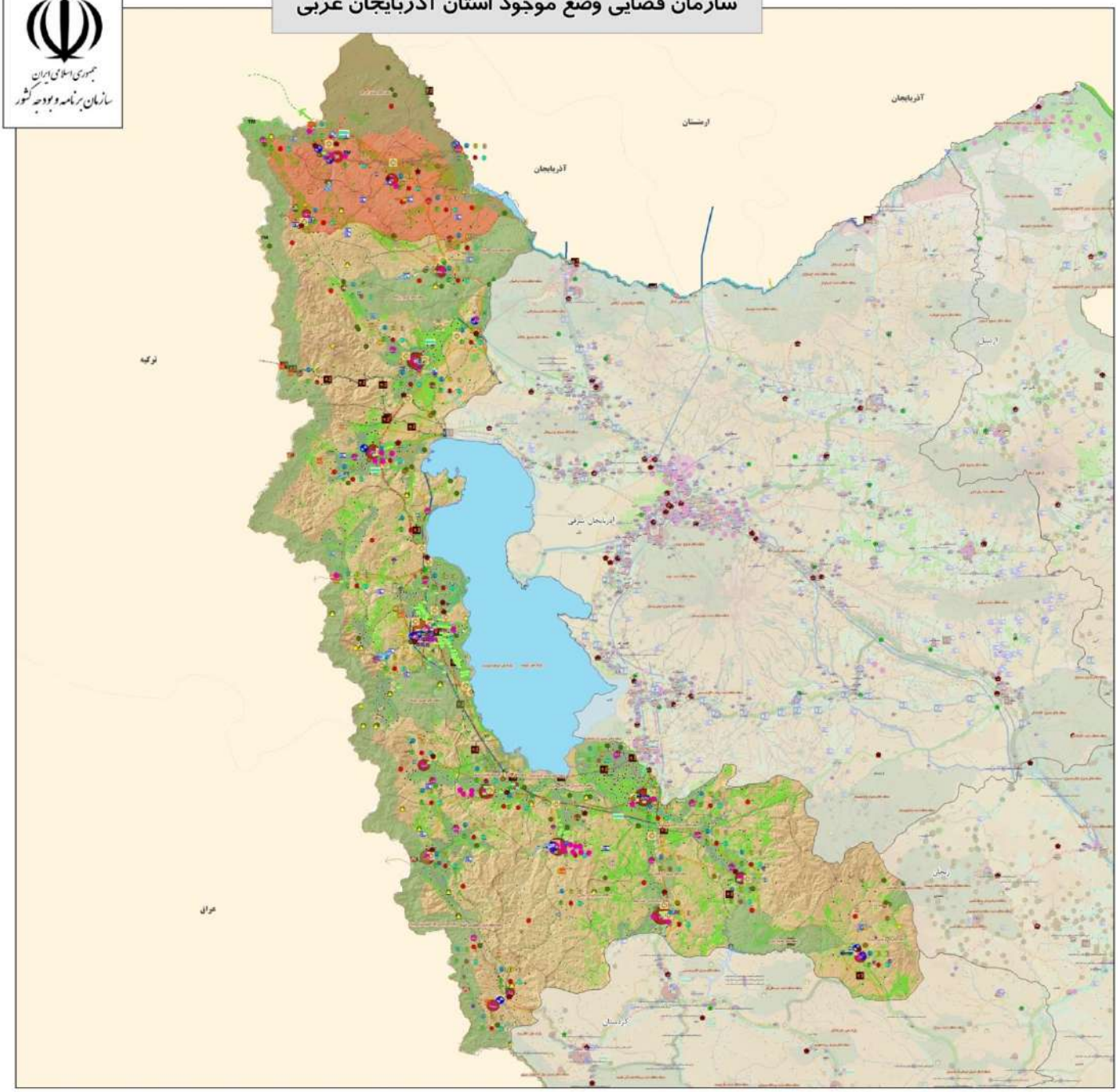

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان اردبیل در افق ۱۴۲۴ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان اردبیل

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آنکه در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش-های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان اردبیل به قرار زیر است:

۲-۱-اهداف بنیادین

- مهار رشد و بازآرایی فعالیت‌های مستقر مرکز استان و ایجاد زمینه استقرار جمعیت در نواحی مختلف؛
- پایدارسازی ساختار و تنوع اقتصادی محیط روستا در چارچوب مزیت‌های محلی؛
- بازساماندهی، بازسازی و توانمندی استان در نگهداشت جمعیت و جدب جمعیت از سایر مناطق؛
- یکپارچگی و انسجام فضایی و تقویت وابستگی‌های بین منطقه‌ای(پیوند شمال، مرکز و جنوب)؛
- کارایی اقتصادی و اقتصاد فضا و رقابت‌پذیری منطقه‌ای؛
- توسعه بخش کشت و صنعت، گردشگری، خوشه‌های صنعتی و بازرگانی؛
- بیشینه‌سازی بهره‌مندی استان از فعالیت‌های گردشگری، کشاورزی و هم پیوندی خوشه‌های فعالیتی مزیتی؛
- تولید ثروت و و ارزش افزوده بر پایه نقش دانش و فناوری؛
- سازماندهی و پیوستگی منطقه‌ای شبکه حمل و نقل درون منطقه‌ای، بین منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای؛
- افزایش سهم تولید انرژی از منابع انرژی‌های نو و ارتقاءسطح کارایی این بخش از اقتصاد؛
- دستیابی به سازمان فضایی متعادل و پایدار و جلوگیری از قطبی شدن فضای توسعه؛
- محرومیت زدایی و عدالت اجتماعی و توزیع فرصت های پایه توسعه؛
- توسعه یکپارچه عمودی و افقی و فراگیر؛
- حفاظت از میراث طبیعی و فرهنگی وبهره برداری پایدار از این منابع؛
- حکمروایی کارآمد منابع آبی استان متناسب با ارزش اقتصادی آب و توان سرزمین؛
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- قطب کشاورزی هوشمند و ارگانیک در کل قلمرو استان با تاکید بر سه دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.
- قطب خوشه هم‌پیوند صنایع مرتبط با کشاورزی و صنایع غذایی (Agri-Food Cluster) در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.
- کانون خوشه ناب صنعتی دام و فرآورده های دامی در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.

– مرکز توسعه عملکردهای اقتصادی مبتنی بر منابع طبیعی و اکوسیستم‌های خاص(پرورش آبزیان، گیاهان دارویی، چشمه‌های معدنی، تالاب‌ها و دریاچه‌ها) در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.

– گیاهان دارویی در شهرستان‌های اردبیل، نیر، سرعین، مشگین شهر، نمین و خلخال.

– دام و فرآورده‌های دامی در شهرستان‌های خلخال، اردبیل، بیله سوار، پارس‌آباد، مشگین‌شهر و گرمی.

صنعت و معدن

– چوب و محصولات چوبی در شهرستان‌های خلخال و اردبیل و نمین.

– کاغذ و محصولات کاغذی در شهرستان‌های اردبیل و خلخال.

– تولید چرم و فرآورده‌های وابسته در شهرستان‌های پارس آباد و اردبیل.

– صنایع پلاستیک در شهرستان‌های نمین و اردبیل.

– بسته‌بندی مواد غذایی در شهرستان‌های نمین و اردبیل.

– صنایع ساختمانی مرتبط با آب در شهرستان گرمی.

– فرش و صنایع دستی و آثار فرهنگی در شهرستان‌های کوثر، مشگین شهر، پارس آباد، بیله سوار، گرمی، نمین و خلخال.

– محصولات غذایی – آشامیدنی در شهرستان‌های نیر، سرعین و مشگین شهر، بیله سوار، اردبیل و خلخال.

– خوشه عسل در شهرستان‌های اردبیل، سرعین، مشگین شهر و خلخال.

– فراورده‌های باغی در شهرستان‌های خلخال و مشگین شهر.

– خوشه معدن و فرآوری مواد معدنی هم پیوند با بخش گردشگری، صنایع دستی (سنگ‌های قیمتی و تزیینی) در شهرستان‌های نمین، اردبیل، خلخال و مشگین شهرو کوثر.

آموزش

– منطقه هاب دانش و خلاق ملی در حوزه‌های مزیتی در حوزه فناوری‌ها و نوآوری‌های زیستی، فناوری‌های کشاورزی و غذایی، دارویی، IT و ICT و ...در شهرستان اردبیل.

– هاب دانش و منطقه خلاق در حوزه‌های تخصصی کشت و صنعت، دامپروری و خوشه‌های مرتبط در شهرستان پارس آباد.

بازرگانی

– خدمات بازرگانی تخصصی در شهرستان‌های اردبیل، بیله سوار، پارس آباد و سرعین.

– پایگاه صادرات مجدد و مشوق صادراتی به کشورهای حوزه CIS در شهرستان‌های اردبیل، بیله سوار، پارس آباد و نمین.

– ایفای نقش پارک لجستیک کشاورزی

گردشگری

– قطب گردشگری سلامت (تندرستی، درمانی و پزشکی)، گردشگری طبیعی، گردشگری غذا (برند حلال و سبز)، گردشگری کشاورزی، ژئوتوریسم و گردشگری ورزشی در شهرستان‌های اردبیل-سرعین-مشگین شهر-بیله سوار-خلخال-کوثر.

– خدمات فرهنگی، سرگرمی، تفریحی و ورزشی(هاب ورزش‌های زمستانی و اردوگاه‌های حرفه‌ای) مکمل بخش گردشگری در شهرستان‌های اردبیل-سرعین- مشگین شهر-خلخال- نمین.

خدمات برتر

– مرکز خدمات حرفه‌ای مالی و بازار سرمایه با کشورهای آذربایجان، حوزه CIS و روسیه در شهرستان‌های اردبیل-پارس آباد-بیله‌سوار- سرعین

– خدمات فنی و مهندسی در حوزه کشاورزی، دامپروری، صنایع غذایی و انواع آشامیدنی در شهرستان‌های پارس آباد و اردبیل.

حمل و نقل

– دهلیز و دروازه ملی شمال غرب و غرب کشور به کشورهای حوزه قفقاز، جنوب روسیه و حاشیه خزردر شهرستانهای اردبیل-نمین-بیله سوار-پارس آباد.

– هاب لجستیک تخصصی زمینی(جاده‌ای و ریلی)، کشاورزی-غذایی ، هوایی (با تاکید بر کریدور باری پارس‌آباد-پیام) و معکوس (لجستیک تخصصی خدمات گردشگری) در شهرستان‌های اردبیل، نمین، بیله سوار و پارس آباد.

انرژی

– قطب تولید کارا و دانش بنیان انرژی‌های نو و پاک(بادی، زمین‌گرمایی و خورشیدی)در شهرستان‌های مشگین شهر، خلخال، اردبیل، کوثر و نمین.

امنیتی و پدافندغیرعامل

– نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافند غیرعامل

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

– قطب کشاورزی هوشمند و ارگانیک در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.

– قطب خوشه هم‌پیوند صنایع مرتبط با کشاورزی و صنایع غذایی (Agri-Food Cluster) در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.

دامداری و جنگلداری و منابع طبیعی

– کانون خوشه ناب صنعتی دام و فرآورده‌های دامی در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.

– مرکز توسعه عملکردهای اقتصادی مبتنی بر منابع طبیعی و اکوسیستم‌های خاص(پرورش آبزیان، گیاهان دارویی، چشمه‌های معدنی، تالاب‌ها و دریاچه‌ها) در دشت مغان، اردبیل و مشگین شهر.

صنعت و معدن

– چوب و محصولات چوبی در شهرستان‌های خلخال و اردبیل.

– کاغذ و محصولات کاغذی در شهرستان‌های اردبیل و خلخال.

– تولید چرم و فرآورده‌های وابسته در شهرستان‌های پارس آباد و اردبیل.

– صنایع پلاستیک در شهرستان‌های نمین و اردبیل.

– بسته‌بندی مواد غذایی در شهرستان‌های نمین و اردبیل.

– صنایع ساختمانی مرتبط با آب در شهرستان گرمی.

– فرش و صنایع دستی و آثار فرهنگی در شهرستان‌های کوثر، مشگین شهر، پارس آباد، بیله سوار، گرمی، نمین و خلخال.

– محصولات غذایی - آشامیدنی در شهرستان‌های نیر، سرعین و مشگین شهر، بیله سوار، اردبیل و خلخال.

– عسل در شهرستان‌های اردبیل، سرعین، مشگین شهر و خلخال.

– فراورده‌های باغی در شهرستان‌های خلخال و مشگین شهر.

– خوشه معدن و فرآوری معدنی هم پیوند با بخش گردشگری، صنایع دستی (سنگ‌های قیمتی و تزیینی) در شهرستان‌های نمین، اردبیل، خلخال و مشگین شهرو کوثر.

انرژی

– قطب تولید کارا و دانش بنیان انرژی های نو و پاک(بادی، زمین‌گرمایی و خورشیدی) در شهرستان‌های مشگین شهر، خلخال، اردبیل، کوثر و نمین.

بهداشت و سلامت

– قطب سلامت در حوزه های هم‌پیوند و تخصصی با گردشگری سلامت(تندرستی، درمانی و پزشکی) و مکمل با استان‌های همجواردر شهرستانهای اردبیل، مشگین شهر، سرعین، نیر و پارس آباد.

آموزش

- سیستم آموزشی مدرن، پیشرفته وتوسعه یافته دولتی در کل قلمرو استان.
- ارایه آموزش‌های عالی و فنی و حرفه‌ای در چارچوب برنامه ریزی در راستای ۱۴ خوشه تخصصی و مدیریت آنها از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی.

امنیتی و پدافندغیرعامل

- نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

اردبیل در افق ۱۴۲۴ استانی است با محیط زیست پایدار، ساختار اقتصادی رقابت پذیر و سبز، سازمان فضایی متعادل، آهنگ رشد همگام و ساختار عملکردی هم افزا با منطقه همکار و مکمل، پیشرو در توسعه مرزهای بازار و دانشِ کریدور سه خوشه هم پیوند کشاورزی-غذایی (Agri-Food Cluster)، گردشگری، صنایع فرهنگی و خلاق، متکی به مناطق هاب دانش، نوآور و زیست‌پذیر با جامعه‌ای کارآفرین و نهادمحور؛ دارای جایگاه ممتاز در لجستیک تخصصی و چابک، گردشگری چندمنظوره، کشاورزی ارگانیک و هوشمند، خوشه-های صنعتی و بنگاه‌های متوسط و کوچک مکمل، علوم و فناوری زیستی، خدمات سلامت و فعالیت‌های هنری، فرهنگی، تفریحی و ورزش با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل.

این چشم انداز دارای ویژگی‌های زیر است:

- دارای جوامع گیاهی بکر و تنوع زیستی، موثر بر سیاست گذاری خرید کالا و خدمات برای بازیافت که توانسته است از طریق بوم کارایی و ایجاد ارزش از خدمات اکوسیستم، دارای محیط زیست پایدار و تاب آور در برابر مخاطرات طبیعی باشد.
- دارای سازمان فضایی متعادل مبتنی بر تخصص کلیدی درهر منطقه که توانسته است از طریق توسعه فضایی مبتنی بر کریدور شمال –جنوب وکریدور شرق- غرب استان، حلقه کارکردی بین بین ۴ خوشه فضایی اردبیل، پارس آباد، مشگین شهر و خلخال را به وجود آورد. سازمان فضایی در این استان مبتنی بر الگوی شبکه شهری همکار و مکمل در دو سطح درون و بین منطقه ای شکل گرفته است. و روستاها مبتنی بر الگوی توسعه فضایی هر روستا یک محصول توسعه یافته اند.
- دارای مجموعه متنوع و منحصر به فرد، ماندگار و پویا و ممتازکننده با سایر مناطق (تشخص منطقه ای) که با ایجاد زنجیره تامین و تسهیلات ویژه گردشگری (خاص، یکپارچه متنوع و قابل اطمینان-Block Chain) توانسته است بازارهای با ارزش افزوده بالا، متنوع و پایدار به وجود آورد.

– اقتصاد متنوع، پویا و پایدار، دارای رشد متوازن کلیه بخش های اقتصادی در چهارچوب بالفعل شدن سه خوشه کلان کشاورزی، گردشگری و صنایع خلاق وفرهنگی ، متکی بر مشارکت همه جانبه بخش خصوصی، مردم،دولت ونهادهای توسعه منطقه ای، با جامعه ای کارآفرین، مشارکت خواه، امکان پذیر در بیان و اجرای خلاقیت ها و نوآوری

– دارای تناسب، پیوستگی و هم‌افزایی درکسب و کارهای کوچک و متوسط SMEs

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

– ایجاد بستر لازم جهت تمدن‌سازی اکولوژیک و توسعه شهری مبتنی بر زیست‌پذیری منطقه‌ای در جهت جذب جامعه خلاق و متخصص؛

– تغییر الگوی توسعه فضایی به سمت سازمان فضایی چندهسته‌ای- خوشه‌ای؛

– دستیابی به رشد اقتصادی مستمر و سطح رقابت‌پذیری مطلوب؛

– ایجاد تشخص منطقه‌ای از طریق ایجاد کریدور بین ۱۴ فعالیت دارای ظرفیت توسعه خوشه‌ای؛

– سازمان‌دهی قلمروهای خلاق و هاب دانش در مجموعه شهری اردبیل نمین و کریدور اصلاندوز-پارس-آباد-بیله‌سوار؛ و خلخال کوثر

– ایجاد کریدور علم و فناوری در سه خوشه-کریدور گردشگری، کشاورزی-غذایی و صنایع خلاق و فرهنگی؛

– هماهنگ‌سازی و تناسب فضایی فعالیت‌ها در طول کریدور شمال-جنوب و شرق-غرب؛

– انتظام‌بخشی به جریان سرمایه‌گذاری در چارچوب ۱۴ خوشه فعالیتی هم‌پیوند؛

– تغییر ساختار الگوی توسعه مبتنی بر چارچوب رقابت‌پذیری، مزیت رقابتی، راهبرد اقیانوس آبی و محیط نوآوری؛

۲-٤-راهبردهای پابرجا

-تبدیل استان اردبیل به قطب گردشگری سلامت کشور در راستای توسعه زنجیره گردشگری (تندرستی، سلامت و پزشکی) در دهلیزهای اصلی جریان تقاضا؛

-ارتقاء کمی و کیفی زیرساخت های حمل و نقل و لجستیک کالا در راستای راهبرد زنجیره تامین چابک (در برابر ناب) و لجستیک تخصصی؛

-توسعه همپیوند، هم افزا و مبتنی بر چارچوب برندسازی منطقه ای ۱۴ خوشه صنعتی استان مشترک با استان‌های دارای زمینه پیوند کارکردی قوی (تولید کالای واسطه ای با کیفیت و ممتاز) و زمینه مستقل (تولید کالای نهایی در مقیاس برند خاص استان) ؛

-تبدیل اردبیل به الگوی پایه کشور و در زمینه کشاورزی دانش بنیان، ارگانیک، سالم، دقیق و هوشمند در حوزه محصولات سردسیری و نیمه گرمسیری؛

-انتظام بخشی به جریان سرمایه گذاری و مداخلات توسعه ای در چارچوب مزیت های منطقه ای و هم پیوندی خوشه های فعالیتی؛

-توسعه و تکمیل زنجیره ارزش صنایع غذایی و انواع نوشیدنی ها با تاکید بر برند سبز، حلال، ارگانیک، (Bio and Trade Mark) ؛

-ارتقاء و زمینه سازی اکوسیستم نوآوری استان-RIP- منتج از شکل گیری کریدورهای علم و فناوری بین خوشه های فعالیتی (دانشگاه، پژوهشگاه و مراکز تحقیق و شرکت های دانش بنیان-تجاری سازی)؛

-تخصص گرایی و منطقه گرایی شبکه لجستیک صادرات منطقه ای با بندر آستارا و منطقه آزاد شمال استان؛

-ارتقاء سهم صنعت گردشگری در تولید ناخالص داخلی و ساختار اشتغال (تبدیل استان اردبیل به هاب گردشگری زمستانی، رویدادهای ورزشی بین المللی و قطب گردشگری سلامت و پزشکی و غذا (راهبرد ایجاد تمایز و تشخص منطقه‌ای) ؛

-توانمندسازی جامعه محلی متناسب با الگوهای مهارت جدید، کارآفرینی و استمرار در سطح محیط بهره‌وری؛

-اولویت دهی به توسعه منطقه شهری همکار و مکمل در طول کانونهای واقع بر کریدور تعادلی شمال-جنوب و کریدورهای پیشران شرق-غرب؛

-ایجاد بستر و زمینه شکل گیری تمدن اکولوژیک به ویژه در حوزه مدیریت و بهره برداری از خدمات اکوسیستم‌های منحصربه فرد استان در چارچوب اقتصاد سبز؛

-ارتقاء سطح کمی و کیفی زیرساخت‌های ارتباطی، توسعه خدمات مبتنی بر فناوری اطلاعات و تولید محتوای بومی در راستای توسعه کسب و کارهای نوپای فاوا؛

-تبدیل استان اردبیل به هاب گردشگری زمستانی و رویدادهای ورزشی بین المللی-ایجاد تمایز و تشخص منطقه ای و ایجاد تنوع در ساختار تقاضا؛

-توسعه فعالیت‌های مشترک و نهادینه شدن الگوی یکپارچه مکمل و هم افزایی درون منطقه ای، استان ها (خوشه مکمل گردشگری سلامت، ورزشی، طبیعی- و فرهنگی-تاریخی و توریسم غذا) ؛

-توسعه مبتنی بر چارچوب One Village One Product و تخصص گرایی و تنوع بخشی محیط روستا؛

-توسعه شهری مبتنی بر چارچوب شهر هوشمند/اکوسیتی/شهر مهارت/شهرهای تولیدی-کشاورزی شهری؛

-هماهنگ سازی و ارتقاء زمینه‌های اجرایی برنامه های توسعه با محیط حقوقی استان؛

-تغییر الگوی سازمان دهی فضا از وضعیت قطبی-جزیره ای به سازمان فضایی دوقطبی گسترده (دو خوشه فضایی هم پیوند)-کاهش شکاف توسعه بین شمال، مرکز و جنوب؛

-حفاظت از میراث ملموس و غیرملموس جاذبه‌های فرهنگی-تاریخی و طبیعی

۲-۵-شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

-اولویت اول استقرار جمعیت در منطقه مرکزی استان و مناطق واقع در دشت اردبیل (شهرستانهای اردبیل و نمین)؛

-اولویت دوم استقرار جمعیت در کریدور شمال به جنوب استان (مشگین شهر، کوثر، گرمی و بیله سوار) ؛

-اولویت سوم استقرار جمعیت در سکونتگاه‌های نزدیک استان های مجاور و سکونتگاههای مرزی استان با کشور آذربایجان، نظیرشهرستانهای نیر، خلخال و پارس آباد؛

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

زراعت آبی

-اولویت اول توسعه فعالیت‌های زراعی آبی درمنطقه شمالی(دشت مغان شامل شهرستان‌های پارس آباد و بیله‌سوار) ؛

-اولویت دوم توسعه فعالیت‌های زراعی آبی در راستای هسته مرکزی کریدور شمال به جنوب (دشت اردبیل شامل شهرستان‌های اردبیل و نمین) ؛

-اولویت سوم شامل نواحی پراکنده خطی و خوشه‌ای شامل شهرستان‌های گرمی، نیر و مشگین شهر؛

زراعت دیم

-اولویت اول توسعه فعالیت‌های زراعی دیم که سهم کمتر از یک درصد مساحت استان را شامل می‌شود در شهرستانهای اردبیل و نمین؛

-اولویت دوم توسعه فعالیت‌های زراعی دیم درمنطقه مرکزی استان شامل شهرستان‌های سرعین و نیر؛

-اولویت سوم توسعه کشاورزی دیم در بخش‌های شمالی و جنوبی دشت اردبیل شامل شهرستان‌های مشگین شهر، گرمی، کوثر و خلخال؛

-اولویت چهارم توسعه کشاورزی دیم در منطقه جنوب غربی-شهرستان کوثر؛

باغداری

-اولویت اول توسعه باغداری در منطقه جنوبی و شهرستان خلخال؛

-اولویت دوم توسعه باغداری در منطقه غربی و حوزه پیرامون توده سبلان (شهرستان مشگین شهر)؛

-اولویت سوم توسعه باغداری در منطقه جنوب غربی (شهرستان کوثر)؛

دامداری و دامپروری

-اولویت اول پرورش دام سنگین در منطقه شمالی با محوریت شهرستان پارس آباد و گرمی و منطقه مرکزی با محوریت شهرستانهای مشگین شهر و اردبیل؛

-اولویت پرورش دام سبک در منطقه شمالی و مرکزی استان شامل شهرستان‌های پارس آباد، بیله سوار، اردبیل، نمین، سرعین و خلخال؛

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش صنعت

-اولویت اول در نیمه شرقی مرکز استان (شرق شهرستان‌های اردبیل و نمین)

-اولویت دوم در نیمه غربی مرکز استان (غرب شهرستان‌های اردبیل و نیر)

-اولویت سوم در نواحی مرزی استان(شهرستان‌های پارس آباد و بیله سوار)

-اولویت چهارم در قلمرو شمالی و جنوبی (شهرستان‌های گرمی، خلخال، کوثر و مشگین شهر)

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش معدن

-اولویت اول درشهرستان های نمین و خلخال.

-اولویت دوم در جنوب استان و شهرستانهای خلخال و کوثر.

-اولویت سوم در منطقه غرب استان و شهرستان مشگین شهر.

-اولویت چهارم در شمال شرقی استان.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش خدمات

خدمات بازرگانی و لجستیک

-اولویت توسعه فعالیت‌های بازرگانی (بازارچه‌های مرزی و مناطق ویژه اقتصادی) در مناطق شمالی و شمال شرقی(شهرستان‌های پارس آباد، بیله سوار و گرمی)؛

-اولویت توسعه حمل و نقل و لجستیک تخصصی در منطقه شمالی با تاکید بر شهرستان‌های بیله سوار و پارس-آباد و منطقه مرکزی با تاکید بر شهرستان‌های نمین و اردبیل.

آموزش

-اولویت توسعه فعالیتهای آموزش عالی در منطقه مرکزی استان.

-اولویت توسعه فعالیتهای آموزش عمومی در کل قلمرو استان.

گردشگری

-اولویت اول در منطقه مرکزی استان شهرستان اردبیل.

-اولویت دوم در شهرستان‌های نمین و بیله سوار.

-اولویت سوم در شهرستان‌های پارس آباد، سرعین، خلخال و مشگین شهر.

-اولویت چهارم در شهرستان‌های گرمی،کوثر و نیر.

بهداشت و سلامت

-اولویت توسعه خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل شهرهای اردبیل و پارس آباد.

-اولویت توسعه خدمات عمومی درمانی در کانون‌های شهری و مراکز منظومه های روستایی واقع در قلمروهای مستعد توسعه یکپارچه.

-اولویت توسعه مراکز بهداشت و سلامت در مراکز مجموعه‌های روستایی.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

-مناطق حفاظت شده ۴ گانه محیط زیست

-بخشی از قلمروهای مرکزی استان شامل بخش‌هایی از شهرستان نمین، مشگین شهر و سرعین.

-جنوب استان شامل بخشهایی ازشهرستان‌های خلخال و کوثر.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی آبی

-منطقه جنوب استان شامل شهرستان‌های خلخال و کوثر.

-بخش‌هایی از شمال غربی استان شامل شهرستان‌های گرمی و مشگین شهر.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های کشاورزی دیم

-منطقه جنوب استان و شهرستان خلخال و بخش‌های از شهرستان کوثر.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

-مناطق حفاظت شده ۴ گانه محیط زیست با تاکید بر شهرستان‌های مشگین شهر، سرعین، نیر، خلخال و کوثر.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان اردبیل به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

زراعت

-در شهرستان‌های پارس آباد، اردبیل و بیله سوار.

باغداری

-در شهرستان‌های مشگین شهر، خلخال، کوثر، پارس آباد.

دامداری

- در شهرستان پارس آباد، گرمی و بیله سوار.

صنعت

- صنایع شیمیایی، بهداشتی و دارویی در شهرستان‌های اردبیل و نمین.
- صنایع خلاق و های‌تک در شهرستان اردبیل.
- صنایع کشاورزی و ماشین آلات مرتبط با خوشه کشاورزی در شهرستان‌های اردبیل و پارس آباد.
- صنایع غذایی در شهرستان‌های اردبیل، مشگین شهر، سرعین و پارس آباد.
- صنایع بسته بندی مواد غذایی در شهرستان اردبیل.
- صنعت چرم و منسوجات در شهرستان پارس آباد.
- صنایع پلاستیک در شهرستان نمین.
- صنایع مرتبط با آب در حوزه ساختمان در شهرستان گرمی.
- صنایع مربوط به آب معدنی و انواع آشامیدنی‌ها در شهرستان‌های نیر و سرعین.
- صنعت خوشه عسل در شهرستان‌های مشگین شهر و سرعین، اردبیل و خلخال.
- صنایع مرتبط با چوب و فراورده‌های چوبی در شهرستان‌های خلخال و اردبیل.
- صنایع کانی‌های فلزی و غیر فلزی در شهرستان‌های نمین، کوثر و اردبیل.

معدن

- بهره‌برداری معدنی (سنگ‌های قیمتی) در شهرستان‌های نمین و کوثر و خلخال.
- بهره‌برداری معدنی شن و ماسه در شهرستان‌های خلخال و نمین.
- سایر معادن(پوزلان) در شهرستان‌های مشگین شهر و اردبیل، سنگ ساختمانی در شهرستان نمین، تراورتن در شهرستان مشگین شهر.

بازرگانی

- نقش لجستیکی و بازرگانی در شهرستان‌های بیله سوار، پارس‌آباد و اردبیل.
- مناطق آزاد تجاری در شهرستان‌های گرمی، بیله سوار و پارس آباد.
- مناطق ویژه اقتصادی استان در شهرستان‌های نمین و گرمی.
- بازارچه‌های مرزی در شهرستان بیله سوار و گرمی.
- خدمات پشتیبان تجارت و بازرگانی در شهرستان‌های پارس آباد، بیله سوار و اردبیل.

گردشگری و صنایع دستی

- گردشگری فرهنگی - تاریخی در شهرستان‌های مشگین شهر و اردبیل.
- گردشگری آبی در شهرستان اردبیل.
- گردشگری غذا در شهرستان‌های اردبیل، سرعین و پارس آباد.
- گردشگری فرهنگ عشایر در شهرستان‌های مشگین شهر و پارس آباد.
- گردشگری روستایی در شهرستان گرمی
- گردشگری ورزش در شهرستان‌های خلخال، کوثر، نمین، نیر و مشگین شهر.
- گردشگری طبیعی و ژئوتوریسم در شهرستان‌های خلخال، کوثر، نیر، نمین، مشگین‌شهر و پارس آباد و سرعین.
- گردشگری سلامت در شهرستان‌های سرعین و مشگین شهر.
- گردشگری کشاورزی در شهرستان‌های بیله سوار و پارس‌آباد.
- صنایع دستی در شهرستان‌های اردبیل، مشگین شهر، گرمی، نمین، خلخال و کوثر.

خدمات عمومی و برتر

- خدمات برتر در شهرستان‌های اردبیل، پارس آباد، خلخال و بیله سوار.
- خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل شهرهای اردبیل و پارس آباد.
- خدمات تخصصی حمل‌و نقل و انبارداری در شهرستان‌های اردبیل، نمین و پارس آباد.
- خدمات تخصصی مرتبط با مهندسی کشاورزی در شهرستان‌های اردبیل، نمین، پارس‌آباد، مشگین شهر و گرمی.

انرژی

- تولید انرژی خورشیدی در شهرستان مشگین شهر، اردبیل و نمین،
- تولید انرژی بادی در شهرستانهای خلخال، کوثر و نمین.
- تولید انرژی زمین گرمایی درشهرستان مشگین شهر .

تامین آب

- آبیاری نوین و تبدیل اراضی دیم به اراضی آبی در شهرستان های پارس آباد و بیله سوار.

۳-۲-سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی و دامپروری

- تجمیع، تجهیز و نوسازی اراضی زراعی جهت ارتقاء حد نصاب فنی اراضی در جذب روش های نوین و مکانیزاسیون و صرفه های اقتصادی بازار و نظام توزیع-بکارگیری روش های مناسب مدیریت مزرعه.
- برندسازی وچابک سازی ساختار تولید و توزیع محصولات دامی.

- طراحی و ایجاد نظام نوین ترویج کشاورزی و منابع طبیعی از طریق ایجاد شبکه مدیریت و خدمات دانش.
- ایجاد و گسترش شرکت‌های خصوصی مشاوره ای ترویج، آموزش و دفاتر خدمات فنی و تخصصی.
- تقویت نقش نهادهای تحقیقات بین المللی و بخش خصوصی در انتقال دانش کاربردی و بنیادی به بخش کشاورزی.
- حمایت از زیرساخت‌های اطلاعاتی و ارتباطی در فرایند تولید، عرضه و بازار محصولات.
- بسترسازی جهت ارتقاء مستمر کارایی و محیط بهره وری و سطح رقابت پذیری محصولات اصلی، کلیدی و
- مزیتی به ویژه در حوزه محصولات سردسیری، صنعتی، سبزیجات، غلات و حبوبات.

صنعت و معدن

- برندسازی محصولات غذایی و کشاورزی با تاکید بر برند سبز، حلال، ارگانیک و ویژه بومی.
- توسعه محیط نوآوری به منظور توسعه محصولات جدید و دارای ارزش افزوده بالا.
- آسیب شناسی صنایع فرسوده و غیرفعال و تعیین اولویت نوسازی در چارچوب ۷ معیار آمایشی.
- توسعه سازوکارهای هم افزایی و کاهش هزینه های بنگاه های متوسط و کوچک موثر بر خوشه های صنعتی.
- توسعه استانداردهای لازم در صنایع پیشرفته و انطباق آن با استانداردهای بازارهای هدف صادراتی-بازارهای خارجی.
- جاری شدن حقوق مالکیت فکری و صنعتی در زنجیره ارزش از ایده تا محصول.
- متناسب سازی فعالیت‌های معدنی با هزینه فرصت های آتی استان در بخش گردشگری و ارزش های زیست محیطی و اولویت دهی به توسعه مناطق عقب مانده.

نظام سکونتگاهی

ـ توزیع متناسب خدمات و جمعیت متناسب با الگوی سازمان فضایی پیشنهادی.

ـ بازتوزیع فعالیت های صنعتی و کاربر در قلمروهای دارای ظرفیت شبکه ای و در طول کریدور راه آهن (ایجاد منطقه ویژه فناوری و پردازش صادرات در شهرستان نمین ومنطقه ویژه گردشگری سلامت در شهرستانهای سرعین و مشگین شهر)

ـ تشکیل کارگروه مناطق شهری مکمل و تمرکززدایی.

ـ توسعه کمی و کیفی و ایجاد تنوع در الگوهای ساخت و ساز.

ـ ایجاد گستره های وسیع طبیعی و سبز در مناطق شهری و توسعه الگوهای متمرکز کشاورزی شهری در شهرهای بزرگ و میانی.

ـتوسعه شهرک های جدید سبز و پایدار در مناطق دارای اقلیم آسایش و کیفیت زیست منحصربه فرد.

–نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها

–تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی–اجتماعی مناطق مرزی

–توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

بازرگانی

- قراردهی نهاد بازار به عنوان مرکز ثقل و نقطه عطف جهت گیری های فعالیتی و فناوری در نظام تصمیم گیری و تصمیم سازی.
- مدیریت اثربخش کسب و کار اینترنتی و یکپارچه سازی و تقویت سیستم های هدفمند نظارتی با تاکید بر استفاده از IT و ICT.
- توسعه شیوه های نوین نظام تامین، شبکه توزیع، بازاریابی و فروش در جهت کاهش هزینه های مبادله و یکپارچه سازی زنجیره توزیع.

گردشگری

- قراردهی الزامات بخش گردشگری در صدر اولویت سازماندهی فضا و تخصص مناطق دارای ظرفیت چندعملکردی.
- ارتقاء جایگاه بخش خصوصی و توسعه روابط اجزاء خوشه گردشگری.
- تنوع بخشی به گروه‌های هدف گردشگری و ساختار تقاضا به ویژه در حوزه خوشه گردشگری سلامت با تاکید بر افزایش درآمدها و سطح بهره‌وری نیروی انسانی.
- توسعه نظام یکپارچه و کارامد تولید، ارتقاء محیط خلاق و نوآوری و صادرات جهانی صنایع دستی.
- ارتقاء جایگاه بخش خصوصی و توسعه روابط اجزاء خوشه گردشگری.
- سازماندهی فضایی فعالیت گردشگری در قلمروهای اصلی دارای ظرفیت چندعملکردی در راستای تلفیق و یکپارچه سازی مزیت های متنوع گردشگری.
- متناسب سازی برنامه‌ها و مداخلات سرزمینی با معیارهای اکولوژی منظر.

فن آوری و اطلاعات

- استفاده از ظرفیت فناوری اطلاعات از قبیل داده‌های فضایی، اینترنت اشیا، هوشمندسازی جهت تغییر الگو سنتی کشاورزی و خدمات نوین گردشگری و توسعه کسب و کارهای فضاپایه.

بهداشت و درمان

- ایجاد مراکز تحقیقات گیاهان دارویی و آبهای معدنی.

- توسعه و تناسب رشته‌ها و قطب‌های دانشگاهی در رشته‌های مرتبط با آب‌های گرم در دانشگاه علوم پزشکی و همچنین توسعه بیمارستان‌های تخصصی استان در این خصوص.
- ایجاد دهکده‌های گردشگری سلامت و اردوگاه‌های تخصصی آماده سازی ورزش حرفه‌ای.

حمل و نقل شبکه زیر بنایی و انرژی

- توسعه شبکه بزرگراهی بین کانون‌ها و قلمروهای اصلی تولید و نواحی خاص اصلی استان با کریدورهای اصلی ملی و منطقه ای.
- توسعه کریدور آستارا-نمین-اردبیل-سرعین در چارچوب عملکردی گردشگری، کریدور اکولوژیک و صنایع خلاق.
- توسعه ناوگان و کریدور حمل و نقل هوایی کوتاه برد با تاکید بر منطقه مکمل (فرودگاه پیام) و بازار تخصصی منطقه قفقاز و روسیه.
- توسعه مناطق ویژه و پردازش تخصصی صادرات.
- ایجاد نظام نوآوری و چرخه دانش بنیان انرژی
- الزام‌آوری ایجاد شهرک‌ها و نواحی خاص صنعتی، مناطق نمونه گردشگری، شهرک های گلخانه ای و مسکونی با در نظرگرفتن مصارف انرژی به این بخش (بادی، زمین گرمایی و خورشیدی).
- طراحی و اجرای مدل رقابتی کارایی انرژی از طریق تجدید توسعه و پایش مستمر بنگاه های اصلی مصرف انرژی
- درنظرگرفتن تسهیلات و امتیازات ویژه برای پیمانکاران با اهداف و تخصص سبز و اتصال حلقه ایده های تجاری سازی شده شرکت های دانش بنیان با مجریان و صاحبان کالا و خدمات.

اجتماعی فرهنگی

- تقویت الگوی مدیریت یکپارچه و نهادی بخش سلامت با ظرفیت‌های بخش گردشگری سلامت (تندرستی، درمانی و پزشکی.
- تبدیل دارایی‌های نامشهود فرهنگی-هنری به مشهود و ارتقاء سطح تولید ثروت و ارزش افزوده از بستر فرهنگی استان به عنوان بخشی از الگوی توسعه هم پیوند صنایع فرهنگی-گردشگری-کشاورزی.
- افزایش سطح مشارکت اقتصادی و توسعه اشتغال زنان با تاکید بر توسعه کسب و کارهای کوچک، بوم گردی و صنایع دستی.

محیط زیست

- حفظ و ارتقاء تنوع زیستی، حیات وحش و بهبود شرایط زیست بوم های ارزشمند، بحرانی و حساس جلب مشارکت جوامع بومی در مدیریت مناطق ۴ گانه.

- حمایت از پژوهش‌های کاربردی در توسعه کشاورزی ارگانیک و سبز.
- حفاظت و پایش فعال و مدیریت هوشمند و ارتقا محیط بهره وری از منابع آب، خاک و هوا متناسب و مدیریت پدیده بیابان زایی و خشکسالی به عنوان دو پدیده نوظهور.
- تطبیق و تغییر الگوی کشت استان متناسب با سطح توازن اکولوژیکی، ظرفیت برد آب و ساختار بازار (بازارهای صادراتی و دارای ارزش افزوده بالا) در هر برنامه ۵ ساله.
- ارتقاء مدیریت تقاضای آب بخش کشاورزی و افزایش راندمان و تغییر روش های آبیاری پربازده و نوین در کشاورزی و حصول اطمینان از کاهش مصرف آب های زیرزمینی به نسبت کارایی ایجاد شده.

آموزش

- مدرن سازی سیستم آموزشی و توسعه سیستم‌های پیشرفته و هوشمند دولتی.
- هدایت موسسات آموزش عالی و فنی و حرفه ای در چارچوب برنامه ریزی در راستای ۱۴ خوشه تخصصی و مدیریت آنها از طریق مشارکت بخش عمومی و خصوصی.
- ارتقای کیفیت آموزشی در مراکز آموزش عالی استان از طریق توسعه روش‌های آموزشی پیشرفته و مورد تایید.
- جهت گیری روش‌های برنامه ریزی آموزشی بر پایه مدل بازگشت سرمایه- ROI.

سیاسی – اداری

- توسعه تشکل‌های مردم نهاد.
- پایش مستمر شاخص‌های رقابت پذیری منطقه‌ای و عدم تعادل‌های ساختاری و سرزمینی.
- هدایت هدفمند جریان سرمایه‌گذاری بر اساس ۷ معیار آمایش تدوین شده.
- بسترسازی جهت جذب سرمایه‌گذاری های داخلی و خارجی در استان.

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت‌ها در استان

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- توسعه شبکه آزادراهی در محور بیله‌سوار-گرمی-اردبیل- زنجان و محور بندر آستارا- نمین- اردبیل- سراب- تبریز.
- توسعه راه اصلی درجه یک در محور اردبیل – مشگین شهر-اهر، محور اردبیل – خلخال، محور خلخال- ماسوله، محور مشگین‌شهر – پارس‌آباد، محور پارس آباد – اصلاندوز.
- توسعه زیرساخت های حمل و نقل (ریلی) در محور میانه- اردبیل-پارس‌آباد-جمهوری آذربایجان.

- توسعه زیرساخت های حمل و نقل (هوایی) در فرودگاه بین المللی اردبیل، فرودگاه جدید در محور اردبیل- مشگین شهر و فرودگاه پارس آباد.

- زنجان ، در محور اردبیل- سراب- تبریز ، در محور اردبیل- گرمی- بیله سوار و محور اردبیل- آستارا.

- توسعه شریان اصلی درجه یک در محور اردبیل – مشگین شهر، محور اردبیل - خلخال، محور پارس آباد - اصلاندوز، محور مشگین شهر – اهر و مشگین شهر- پارس آباد و محور خلخال - ماسوله.

- شبکه ریلی محور میانه – اردبیل، محور اردبیل- تازه کند انگوت و محور تازه کند انگوت – پارس آباد و پارس‌آباد-جمهوری آذربایجان .

حمل و نقل هوایی

- فرودگاه‌های بین المللی با کارکرد فراملی در شهرستان اردبیل.

- فرودگاه‌های بین‌المللی بار با کارکرد فراملی و مسافر با کارکرد ملی در شهرستان پارس‌آباد.

- توسعه زیرساخت‌های پشتیبان حمل و نقل و لجستیک تخصصی در شهرستان‌های اردبیل، نمین، پارس‌آباد و بیله سوار.

- توسعه زیرساخت های فیبر نوری در پهنه جنوبی استان شامل شهرستان‌های کوثر و خلخال.

- توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی‌های بادی- خورشیدی در شهرستان های مشگین شهر، اردبیل، نمین، کوثر و خلخال و تولید انرژی زمین گرمایی در شهرستان مشگین‌شهر.

- توسعه زیرساخت‌ها و تاسیسات گازرسانی در کلیه شهرستان‌های استان.

- توسعه زیرساخت‌های صادرات برق با محوریت شهرستان پارس‌آباد و دشت مغان.

- توسعه زیرساخت‌های آبرسانی، شبکه آبیاری وزهکشی و احداث سد و بندهای ذخیره آب در شهرستان های پارس آباد، گرمی و بیله‌سوار.

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- توسعه سکونتگاه‌های شهری در پهنه مرکزی و شمالی استان (منطقه شهری اردبیل و پارس آباد).

- توسعه سکونتگاه‌های شهری و روستایی واقع در مناطق دارای ظرفیت شبکه‌ای و متصل کننده استان با استان‌های مجاور در کانون های شهری خلخال و مشگین شهر و نمین.

- توسعه سکونتگاه‌های شهری مرزی و متصل کننده با استان‌های همجوار وکشور آذربایجان در کانون‌های شهری نیر، سرعین، خلخال وبیله سوار.

- ساماندهی حاشیه نشینی در پیرامون شهرهای اردبیل، مشگین شهر و پارس آباد.

- توانمندسازی و جلوگیری از تخلیه روستاهای مرزی در پهنه شمال شرقی استان با تاکید بر منطقه گرمی و بیله-سوار و مناطق روستایی واقع در قلمرو جنوبی شامل شهرستان‌های خلخال و کوثر.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- توسعه فعالیت‌های کشاورزی (زراعت آبی) با محوریت کشاورزی دانش بنیان، دقیق و هوشمند و بازار محور و الگوی کشت و صنعت های منطقه‌ای در مناطق شمالی و مرکزی استان شامل شهرستان‌های پارس آباد و بیله-سوار و اردبیل و نمین و (زراعت دیم) در شهرستانهای اردبیل، نمین، سرعین، نیر .
- توسعه فعالیت های کشاورزی (باغداری) در شهرستان‌های خلخال، کوثر و مشگین شهر.
- توسعه فعالیت های کشاورزی (گلخانه‌ای) در شهرستان‌های پارس آباد، بیله‌سوار، اردبیل و نمین.
- توسعه فعالیت کشت گیاهان دارویی در شهرستان‌های نمین، مشگین شهر، اردبیل، سرعین، نیروخلخال .
- توسعه فعالیت های دامداری – دام سنگین و سبک- در شهرستان های بیله‌سوار، پارس‌آباد، گرمی، اردبیل، گرمی و مشگین‌شهر.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

خوشه های صنعتی و فعالیتی

- خوشه دام و فرآورده های لبنی با محوریت شهرستان‌های اردبیل، پارس‌آباد، مشگین‌شهر و بیله‌سوار.
- خوشه صنایع مرتبط با چوب و کاغذ و بسته‌بندی با محوریت شهرستان‌های خلخال، کوثر، اردبیل و نمین.
- خوشه صنایع غذایی با محوریت شهرستان‌های اردبیل، مشگین‌شهر و پارس‌آباد.
- خوشه عسل با محوریت شهرستان‌های سرعین، مشگین‌شهر، خلخال و اردبیل.
- خوشه سیب زمینی و سبزیجات با محوریت شهرستان‌های اردبیل و نمین.
- خوشه پلاستیک و صنایع بسته‌بندی با محوریت شهرستانهای نمین و اردبیل.
- خوشه فرآوری محصولات کشاورزی و صنایع تبدیلی با محوریت شهرستان‌های اردبیل، سرعین، پارس‌آباد و بیله‌سوار.
- خوشه صنایع ساختمانی مرتبط با آب با محوریت شهرستان گرمی.
- خوشه انواع آشامیدنی‌ها و آب معدنی با محوریت شهرستانهای سرعین و نیر.
- خوشه صنایع غذایی با محوریت شهرستان‌های اردبیل، مشگین شهر، سرعین و پارس آباد.
- خوشه صنایع دستی با محوریت شهرستان‌های خلخال، سرعین، ، نمین، گرمی، مشگین‌شهر و کوثر.
- خوشه گیاهان دارویی با محوریت شهرستان‌های اردبیل، نیر، سرعین، مشگین‌شهر و نمین.
- خوشه فراورده‌های باغی با محوریت شهرستان‌های خلخال، مشگین‌شهر و کوثر.
- خوشه چرم و منسوجات با محوریت شهرستانهای اردبیل و پارس آباد.
- خوشه ماشین‌آلات سبک با محوریت شهرستان اردبیل.
- خوشه سنگ‌های تزیینی و قیمتی با محوریت شهرستان‌های نمین، کوثر، خلخال و مشگین‌شهر

سایر

- توسعه صنایع عمومی و گروه ج و د طبقه‌بندی سازمان محیط‌زیست با محوریت کریدور اربیل-میانه در شهرستان‌های کوثر و خلخال.
- توسعه صنایع محصولات شیمیایی، بهداشتی و دارویی در شهرستان نمین.
- توسعه فعالیت های معدنی (پوزالان) در شهرستان مشگین شهر و اردبیل، سنگ ساختمانی در شهرستان نمین، تراورتن در شهرستان مشگین شهر.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- توسعه و ایجاد مناطق آزاد تجاری-صنعتی در شهرستان‌های گرمی، بیله سوار و پارس آباد با محوریت پردازش صادرات و خوشه‌های صنعتی ذکر شده.
- توسعه و ایجاد مناطق ویژه اقتصادی استان در شهرستان نمین و گرمی با محوریت خوشه‌های صنعتی مرتبط.
- توسعه و ساماندهی بازارچه‌های مرزی در شهرستان‌های بیله‌سوار و گرمی.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- گردشگری فرهنگی - تاریخی در شهرستان‌های مشگین شهر و اردبیل.
- گردشگری آبی در شهرستان اردبیل.
- گردشگری غذا در شهرستان‌های اردبیل، سرعین و پارس آباد.
- گردشگری فرهنگ عشایردر شهرستانهای مشگین شهر و پارس آباد.
- گردشگری روستایی در شهرستان گرمی.
- گردشگری ورزشی در شهرستان‌های خلخال، کوثر، نمین،نیر و مشگین شهر.
- گردشگری طبیعی (ژئوتوریسم) در شهرستان‌های خلخال، کوثر، نیر، نمین، مشگین شهر و پارس آباد و سرعین.
- گردشگری سلامت در شهرستان سرعین
- گردشگری کشاورزی در شهرستانهای بیله سوار و پارس آباد.
- صنایع دستی و بازارچه‌های مرتبط با محوریت شهرستان خلخال و مشگین شهر، نمین و تولیدات عشایر در شهرستان مشگین شهر و پارس آباد.

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های شهری:

- سطح یک (شهرهای بزرگ) مشتمل بر شهرهای اردبیل و پارس آباد.
- سطح دو (شهرهای میانی بزرگ) مشتمل بر شهرهای مشگین شهر و خلخال.

- سطح سه (شهرهای میانی متوسط) مشتمل بر شهرهای گرمی، بیله سوار، نمین، اصلاندوز، سرعین و نیر.
- سطح چهار(شهرهای کوچک) مشتمل بر شهرهای جعفرآباد، گیوی، اسلام آباد، تازه کند انگوت و مرادلو.
- سطح پنج (روستا-شهرها) مشتمل بر شهرهای آبی بیگلو، هشتجین، تازه کند، کلور، لاهرود، قصابه، هیر، رضی، فخرآباد و کورائیم.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

خدمات فرهنگی و ورزشی

- مراکز فرهنگی و ورزشی در کانون‌های روستایی با اولویت مراکز مجموعه و حوزه روستایی واقع در قلمروهای مستعد توسعه یکپارچه در کلیه شهرستان‌های استان.
- مراکز فرهنگی و ورزشی در کانون‌های شهری استان با محوریت شهرهای سطح یک.
- دهکده‌های ورزشی در شهرستان‌های اردبیل، سرعین، پارس‌آباد.

خدمات درمانی

- خدمات تخصصی درمانی در کانون‌های شهری اصلی استقرار جمعیت استان شامل شهرهای اردبیل و پارس آباد.
- خدمات عمومی درمانی در کانون های شهری سطح ۲ و مراکز منظومه‌های روستایی.
- مراکز بهداشت و سلامت در مراکز مجموعه‌های روستایی.
- مراکز گردشگری سلامت (گردشگری پزشکی) در شهرستان سرعین و مشگین‌شهر.

آموزش عالی و فنی و حرفه‌ای

- آموزش عالی با تاکید بر قطب‌های مرتبط با ۱۴ خوشه فعالیتی هم‌پیوند در شهرستان‌های اردبیل و پارس آباد.
- مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای مهارت محور در مراکز مناطق برنامه‌ریزی.
- مرکز آموزش عالی پزشکی مرتبط با خوشه گردشگری سلامت در شهرستان‌های اردبیل، سرعین و پارس‌آباد.
- پارک علم و فناوری، مراکز رشد و مراکز تحقیقاتی با محوریت خوشه‌های فناوری مرتبط با ۱۴ خوشه صنعتی هم‌پیوند در تمامی شهرستان‌های استان با اولویت شهرستان اردبیل.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان اردبیل به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه ها ، زنجیره ها و شبکه های بازرگانی
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز
- توسعه زیرساختهای بخش تجارت خارجی با رویکرد بهره گیری از فناوری های پیشرفته
- برنامه توسعه و ساماندهی پایانه‌های مرزی

صنعت و معدن

- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی ها ی منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه های همپیوند، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال و غیرفعال صنعتی
- برنامه ارتقای بهره‌وری صنایع (مصرف بهینه آب و ...)
- برنامه ارتقاء بهره وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)

-برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

-برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

- توسعه زیر ساخت های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- کادرسازی و برنامه تربیت انسانی در بخش فناوری
- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی

کشاورزی و امنیت غذایی

-برنامه ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)

-برنامه تجاری‌سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی

-برنامه مدیریت صادرات محصولات کشاورزی

-برنامه مدیریت مخاطرات محصولات کشاورزی

-برنامه مدیریت نهاده‌های کشاورزی با تأکید بر کاهش مصرف کود و سم

-برنامه توسعه پرورش زنبورداری

-برنامه ارتقاء تولید محصولات اساسی و استراتژیک

-برنامه مدیریت جامع جنگل‌ها و مراتع استان

-برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی

-برنامه بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان

-برنامه ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات باغی

-برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان

-برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی

-برنامه ارتقاء بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید محصولات زراعی

-برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم

-برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت

-برنامه بازسازی و تکثیر آبزیان

-برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی

-برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی ها، تشکل‌های و بهره‌برداران کشاورزی

-برنامه توسعه پرورش دام و طیور

-برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان

- برنامه توسعه کشت و صنعت

آب

-برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف

-برنامه مدیریت تقاضای آب

-برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی

-برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

-برنامه ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف

-برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

-برنامه ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها

محیط زیست و منابع طبیعی

-برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری

-برنامه حفاظت خاک

-برنامه احیاء و بهره‌برداری پایدار از مراتع و جنگل‌ها

-برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها

-تحقیق و توسعه در امور محیط زیست

-حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی

-حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی

-برنامه مدیریت و بازیافت پَسماند

انرژی

- برنامه تامین انرژی
- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر

حمل و نقل

- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی و جاده ای
- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها(شهری و روستایی)
- برنامه ساماندهی عشایر
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌های شهری(برنامه توسعه کالبدی وپژه)
- برنامه سیاست‌گذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

فرهنگ و هنر

- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم وسنن فرهنگی
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی - هنری

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه بهینه‌سازی و توسعه زیرساخت‌های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیاء آثار تاریخی

آموزش، علم و فناوری

-برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی

-برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

-برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

-برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران

-برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)

-برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

-برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)

-برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

-برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

-برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فنآوری اطلاعات و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها

اقتصاد و سرمایه گذاری

-برنامه توسعه زیرساخت‌های صادراتی

-برنامه تسهیل تجارت با تاکید بر بازگشایی بازارچه‌های مرزی

-برنامه توسعه اشتغال و کارآفرینی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان اردبیل

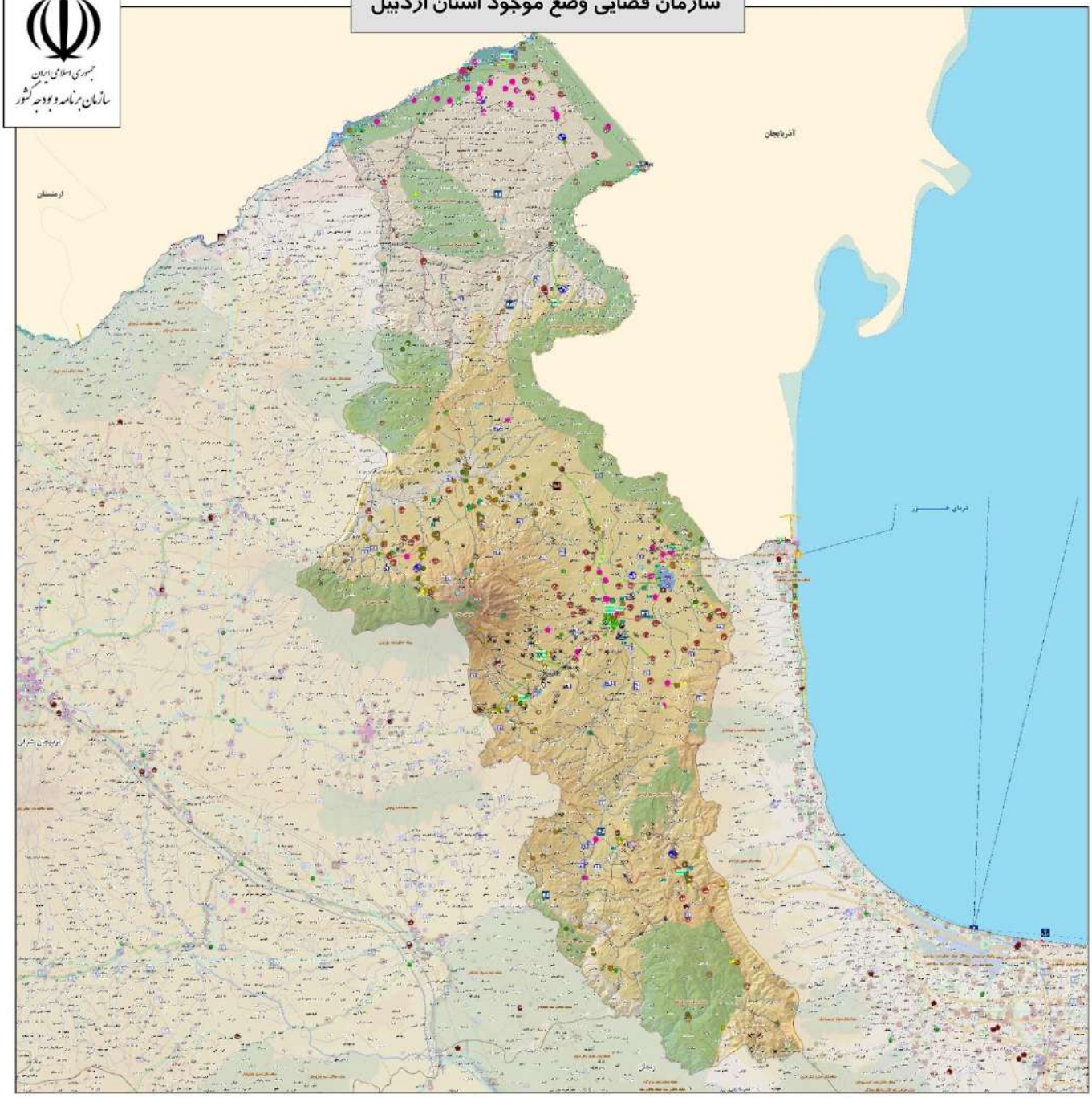

راهنما

جاده
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
پایانه جاده ای
جاری
سافری
دو منظوره
بندر
بندر سطح ۱
بندر سطح ۲
مسیر دریایی
راه آهن
ایستگاه راه آهن
دو منظوره
سبک
سنگین

شبکه فیبر نوری
خدمات بازرگانی
منطقه آزاد
منطقه ویژه
گمرک
پارک لجستیک
سیلو
سردخانه
انبار
TM بازارچه مرزی
خدمات برتر
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
مالی و بازاریابی
مراکز تحقیق و توسعه
مشاوه حقوقی
انرژی
نیروگاه
سیگل ترکیبی

گازی
خطوط انتقال فرآورده
خطوط انتقال گاز
خطوط انتقال نیرو
۶۳
۱۳۲
۲۳۰
۴۰۰
پست برق
منابع آب
سد
تصفیه خانه آب
رودخانه دائمی
تالاب و مرداب
دریا
دریاچه
گردشگری
نقاط گردشگری
اقتصادی

پوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
مذهبی
کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
محورهای گردشگری
محور گردشگری
پوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
متمرکز
مناطق چهارگانه محیط زیست
آموزش عالی و بهداشت و درمان
مراکز آموزش عالی
فرا ملی
ملی

منطقه ای
استانی
شهرستانی
بیمارستان
قطبی
منطقه ای
ناحیه ای
شهرستانی
مرزها
شهرستان
استانها
صنعت و معدن
معادن
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز رشد و فناوری
مراکز صنعتی
سکونتگاه ها
کمتر از ۱۰ هزار نفر
روستا

۵۰۰ - ۱۰۱
۱۰۰۰ - ۵۰۱
۵۰۰۰ - ۱۰۰۱
۲۰۰۰۰ - ۵۰۰۱

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان اردبیل

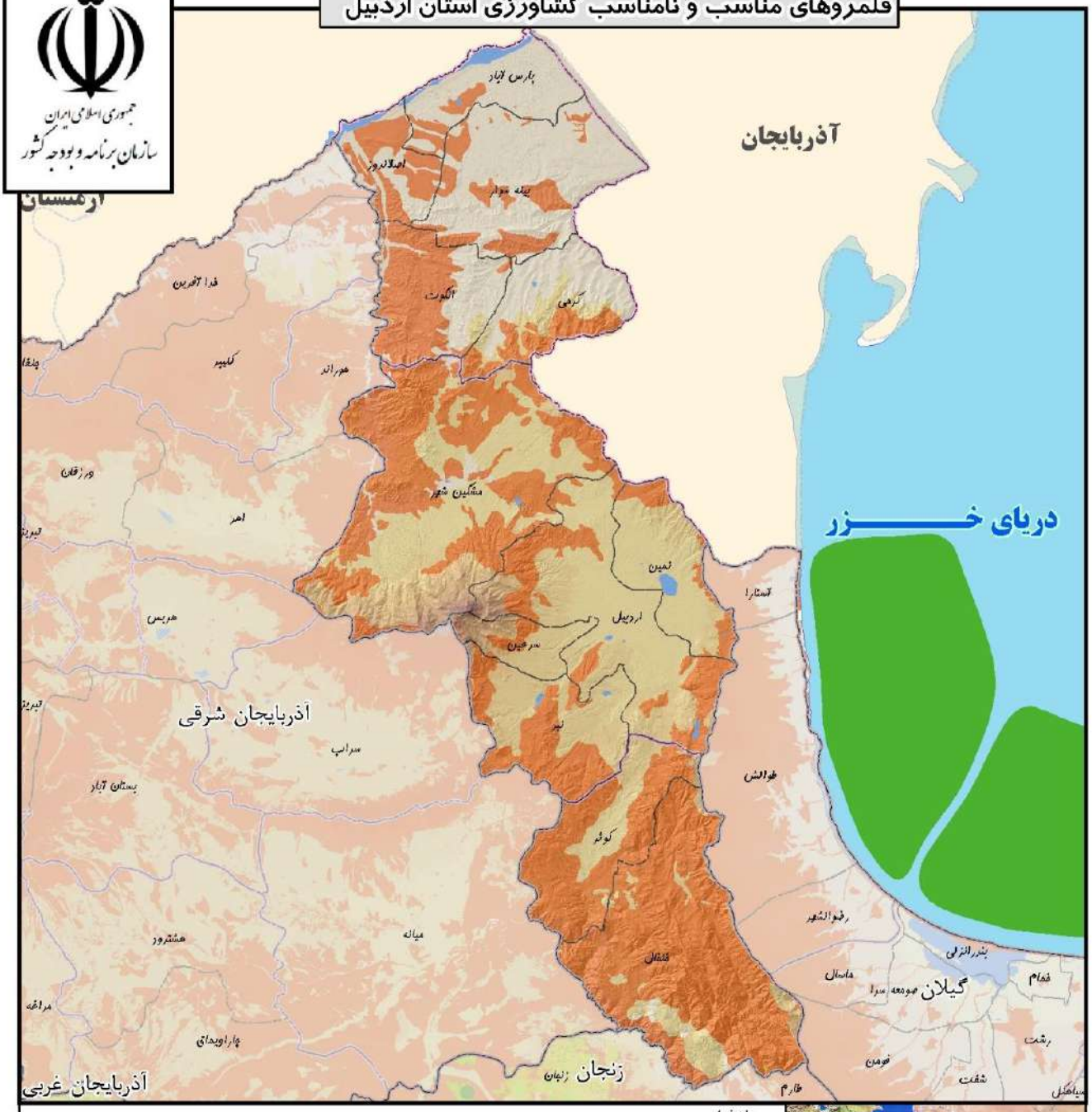

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل

ماخذ: مطالعات آمایش استان اردبیل
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,600,000
0 12.5 25 50
Kilometers
N W E S

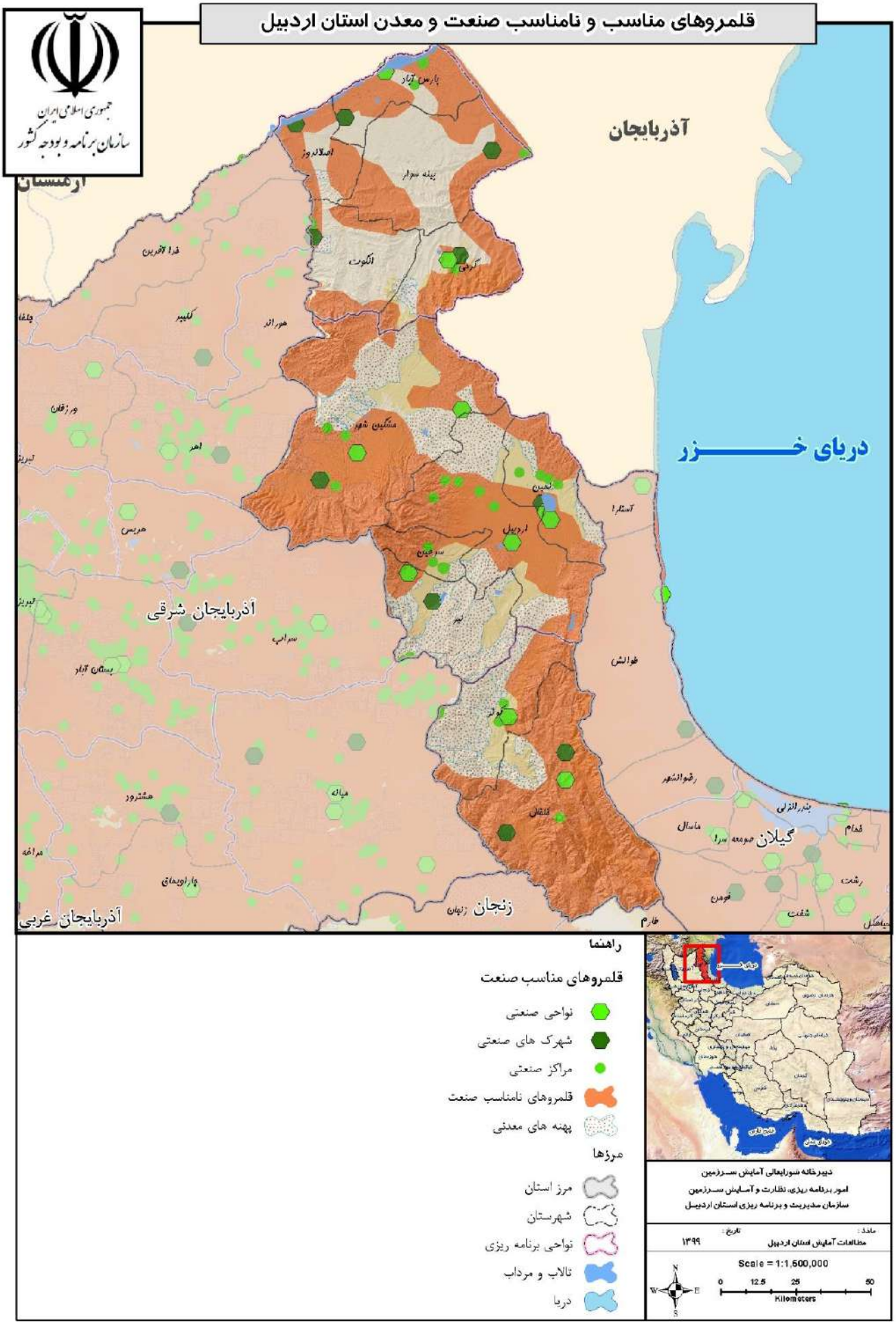
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان اردبیل
آذربایجان
ارمنستان
دریای خـــــــزر
آذربایجان شرقی
آذربایجان غربی
گیلان
زنجان
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
نواحی صنعتی
شهرک های صنعتی
مراکز صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل
مأخذ:
مطالعات آمایش استان اردبیل
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers

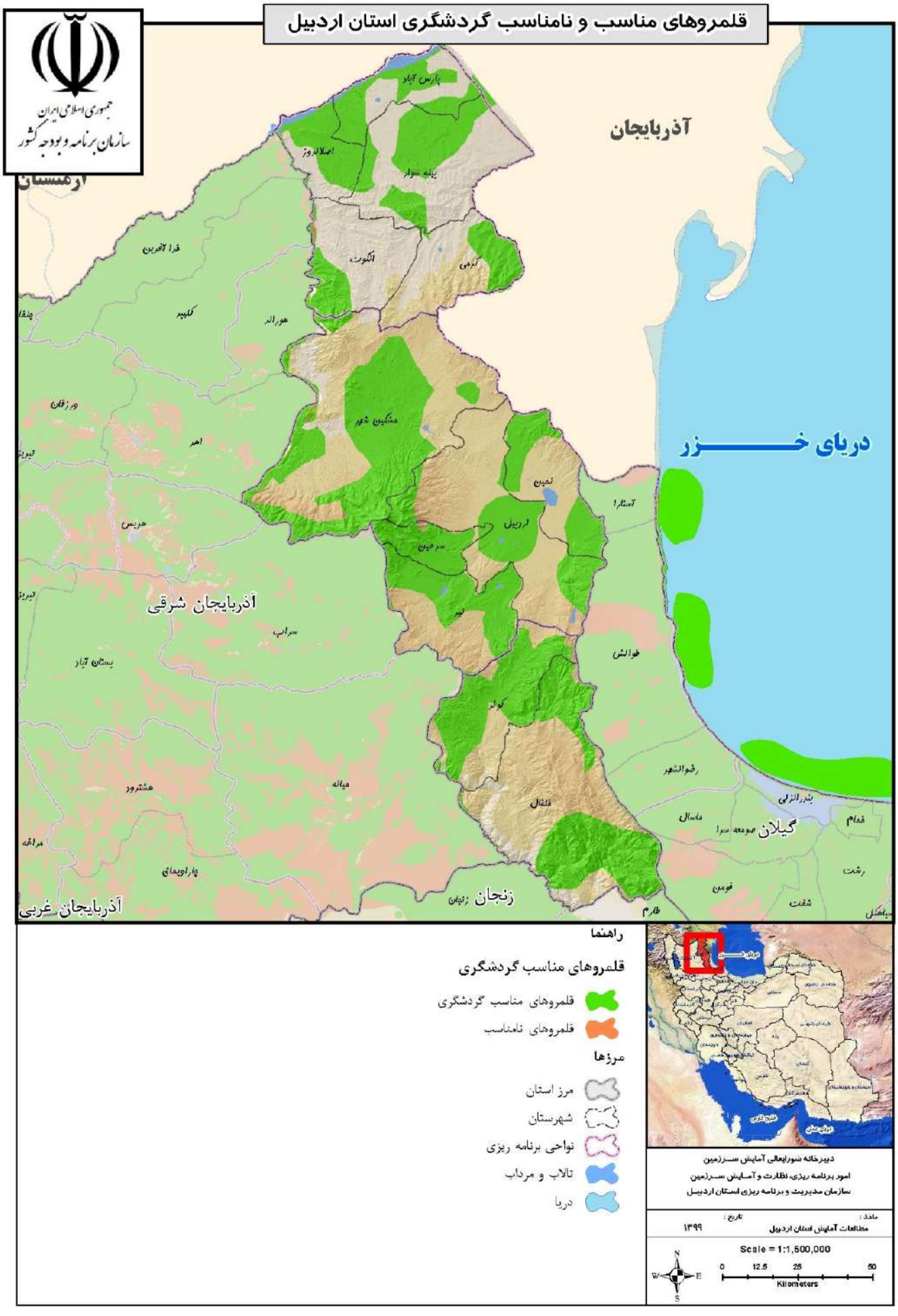
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان اردبیل
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
دریای خـــــزر
آذربایجان شرقی
آذربایجان غربی
زنجان
گیلان
راهنما
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل
ماخذ :
مطالعات آمایش استان اردبیل
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers

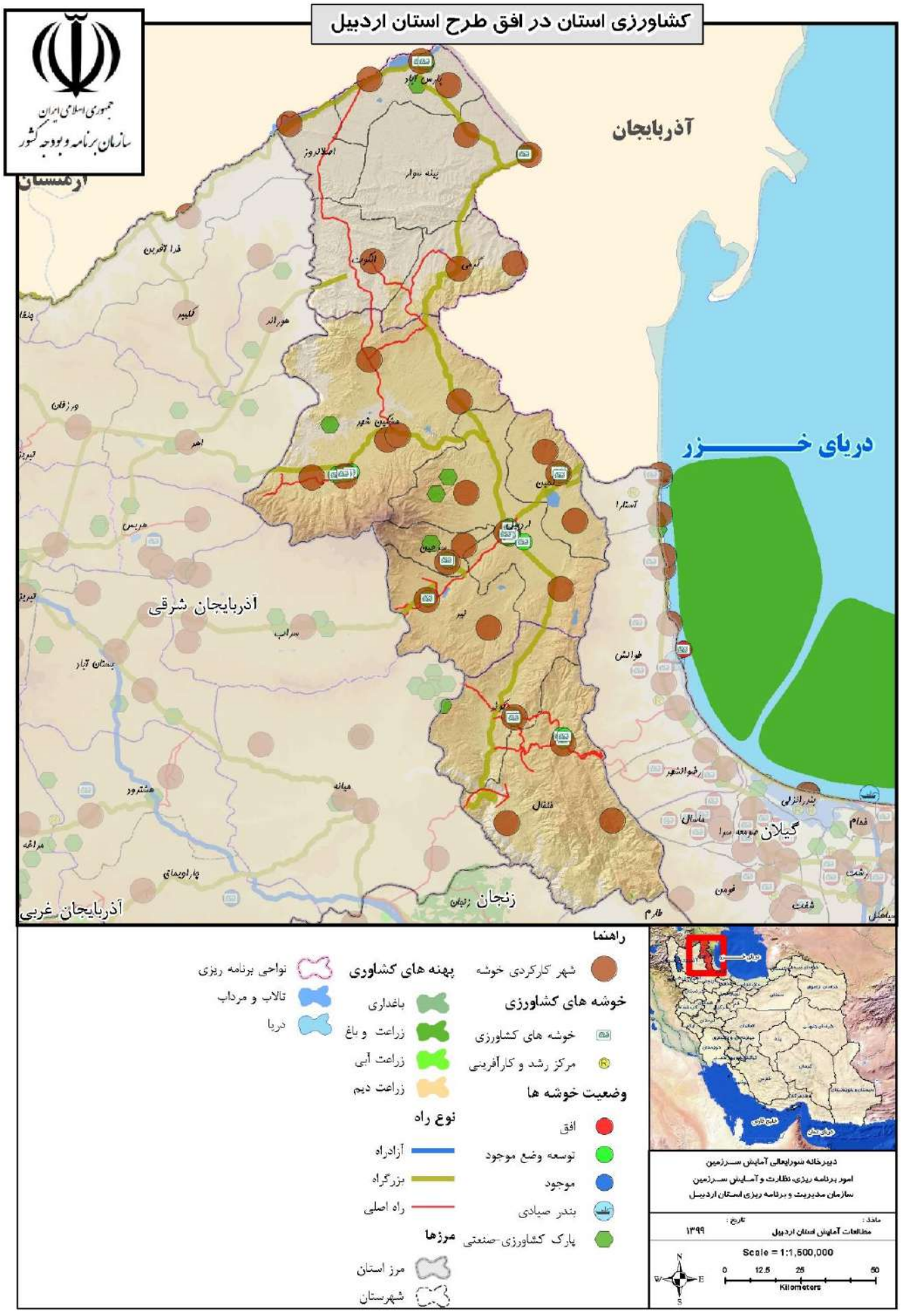
کشاورزی استان در افق طرح استان اردبیل
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
دریای خـــــزر
آذربایجان شرقی
آذربایجان غربی
زنجان
گیلان
راهنما
شهر کارکردی خوشه
خوشه های کشاورزی
خوشه های کشاورزی
مرکز رشد و کارآفرینی
وضعیت خوشه ها
افق
توسعه وضع موجود
موجود
بندر صیادی
پارک کشاورزی-صنعتی
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت و باغ
زراعت آبی
زراعت دیم
نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل
مأخذ :
مطالعات آمایش استان اردبیل
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers

صنعت و معدن در افق طرح استان اردبیل

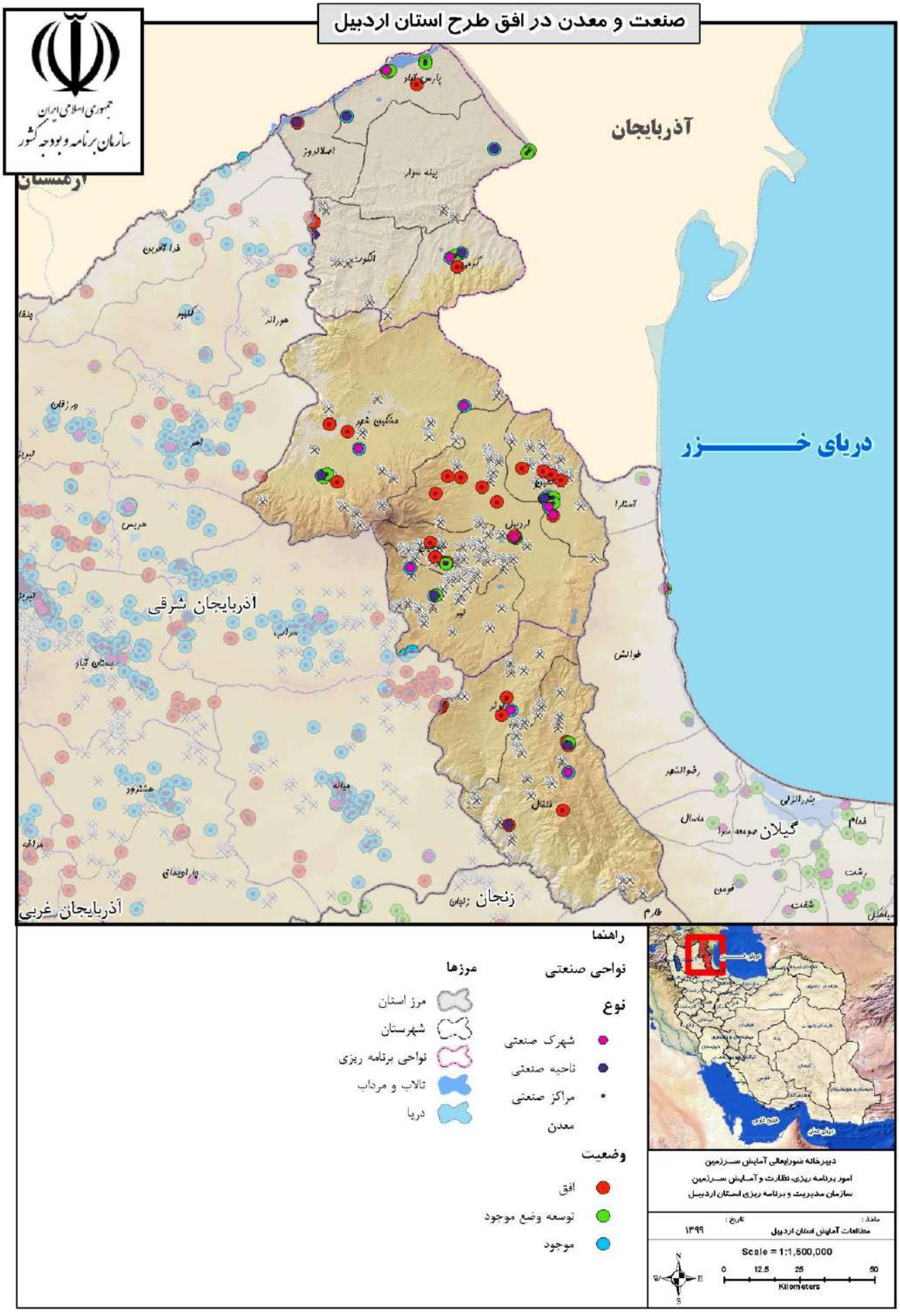

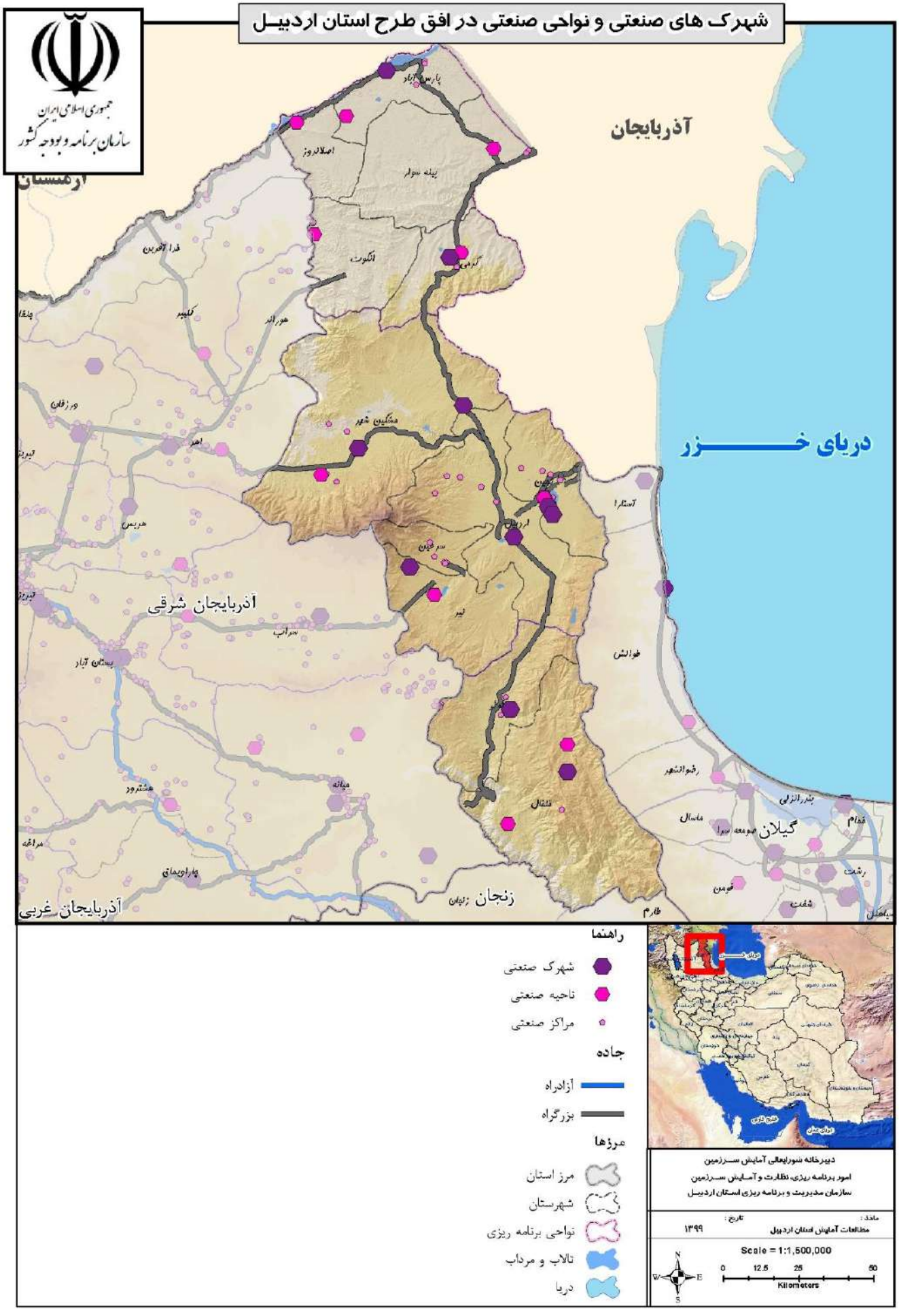
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان اردبیل
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
ارمنستان
دریای خزر
آذربایجان شرقی
آذربایجان غربی
زنجان
گیلان
راهنما
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
جاده
آزادراه
بزرگراه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل
مأخذ:
مطالعات آمایش استان اردبیل
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers

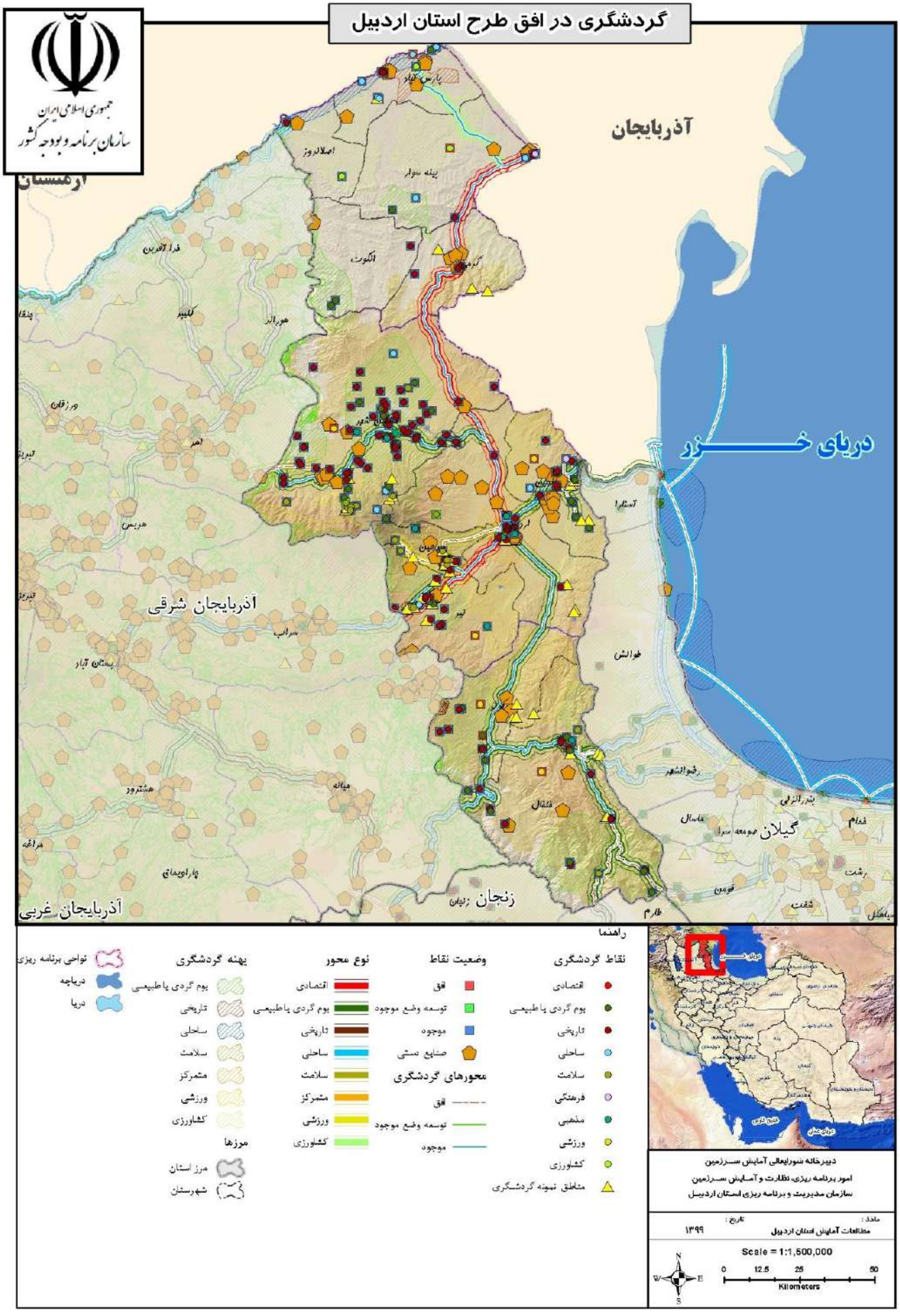
گردشگری در افق طرح استان اردبیل
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
دریای خزر
آذربایجان شرقی
آذربایجان غربی
زنجان
گیلان
راهنما
نقاط گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
مذهبی
ورزشی
کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
وضعیت نقاط
فعال
توسعه وضع موجود
موجود
صنایع دستی
محورهای گردشگری
فعال
توسعه وضع موجود
موجود
نوع محور
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
متمرکز
ورزشی
کشاورزی
پهنه گردشگری
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
متمرکز
ورزشی
کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل
مأخذ :
مطالعات آمایش استان اردبیل
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers

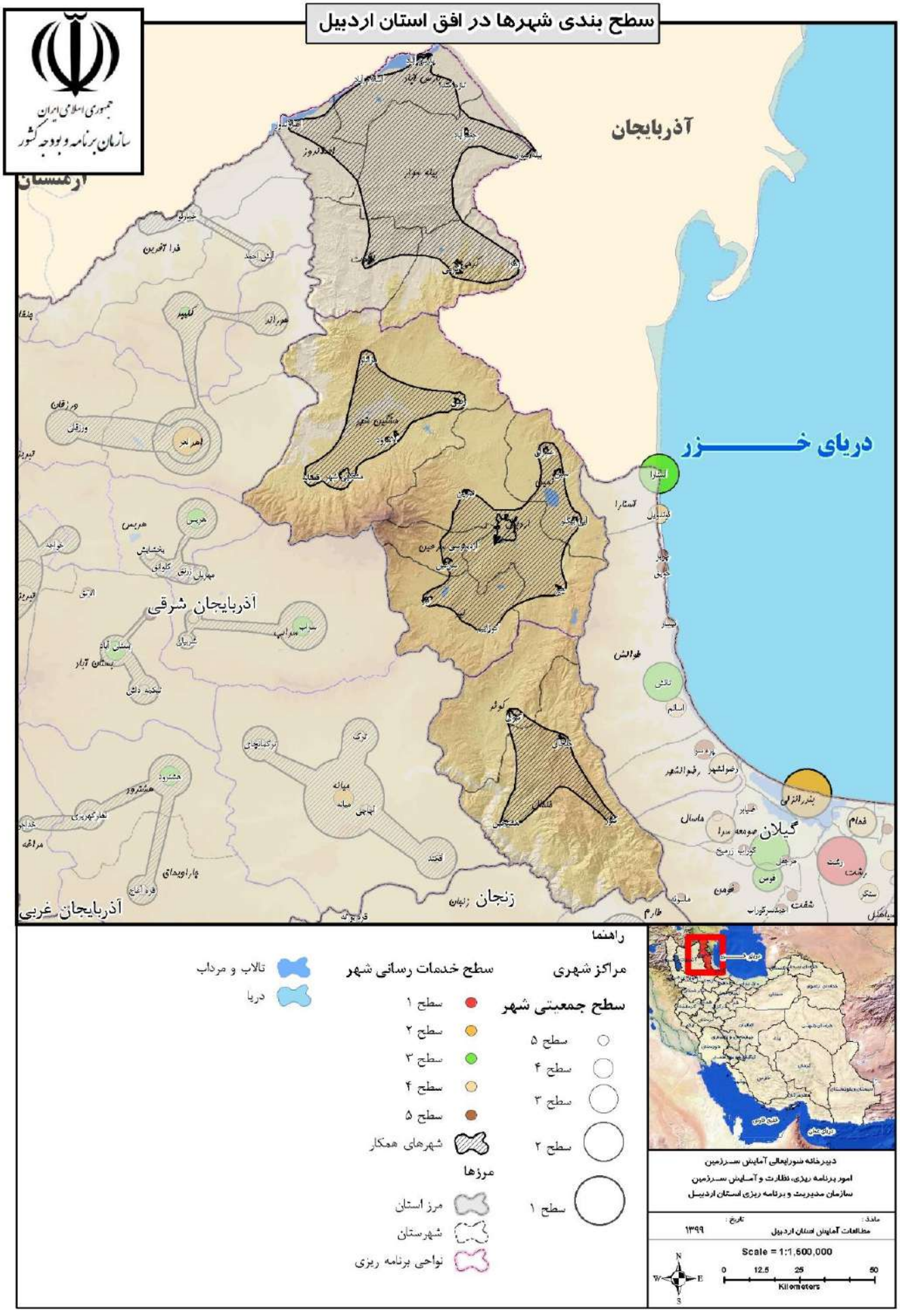
سطح بندی شهرها در افق استان اردبیل
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
دریای خـــــزر
آذربایجان شرقی
آذربایجان غربی
زنجان
گیلان
راهنما
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
شهرهای همکار
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل
مأخذ:
مطالعات آمایش استان اردبیل
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers

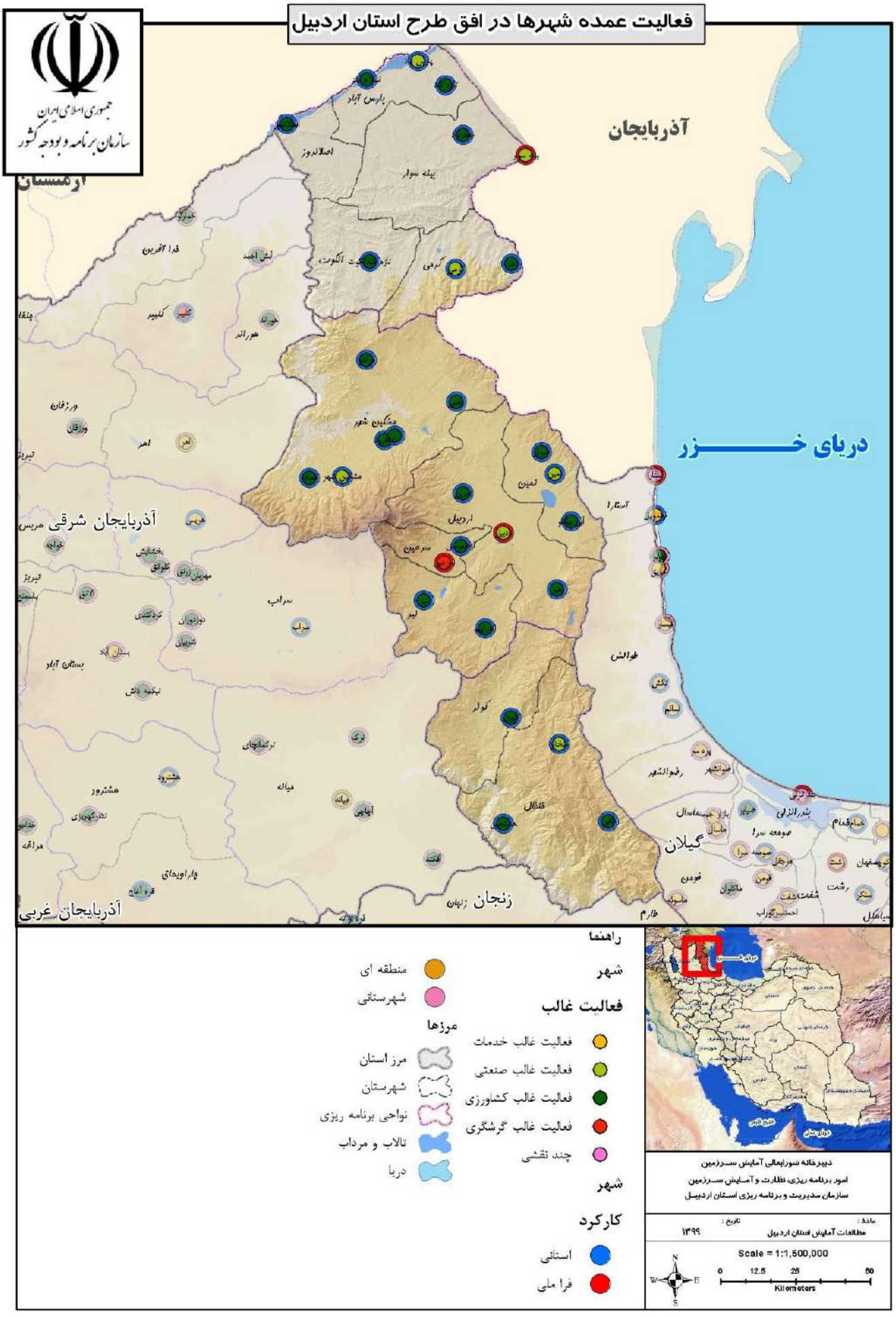
فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان اردبیل
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
دریای خـــــــزر
آذربایجان شرقی
آذربایجان غربی
زنجان
گیلان
راهنما
شهر
منطقه ای
شهرستانی
فعالیت غالب
فعالیت غالب خدمات
فعالیت غالب صنعتی
فعالیت غالب کشاورزی
فعالیت غالب گرشگری
چند نقشی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
شهر
کارکرد
استانی
فرا ملی
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل
ماخذ :
مطالعات آمایش استان اردبیل
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers

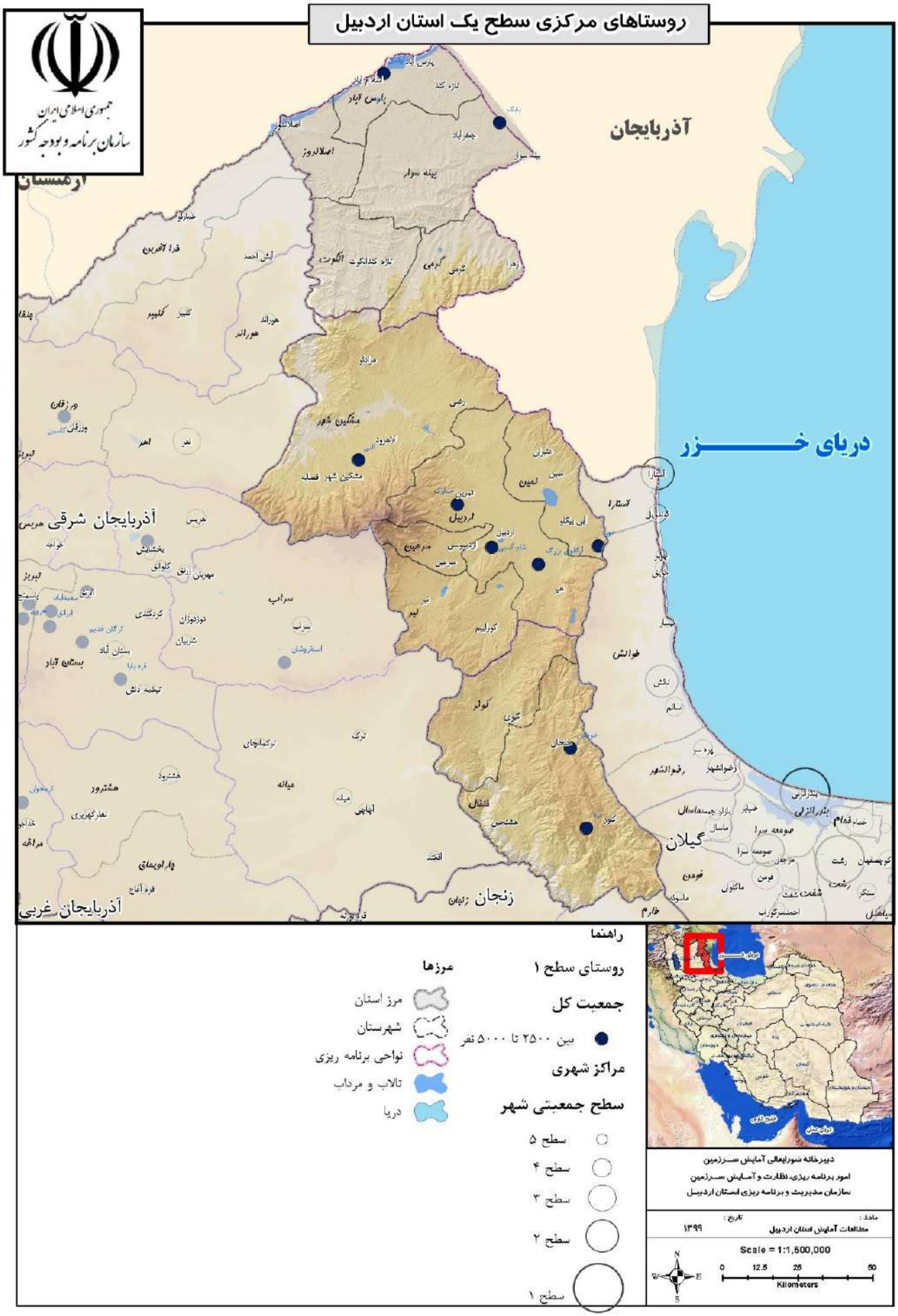
روستاهای مرکزی سطح یک استان اردبیل
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
دریای خـــــزر
آذربایجان شرقی
آذربایجان غربی
زنجان
گیلان
راهنما
روستای سطح ۱
جمعیت کل
بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل
مأخذ :
مطالعات آمایش استان اردبیل
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers

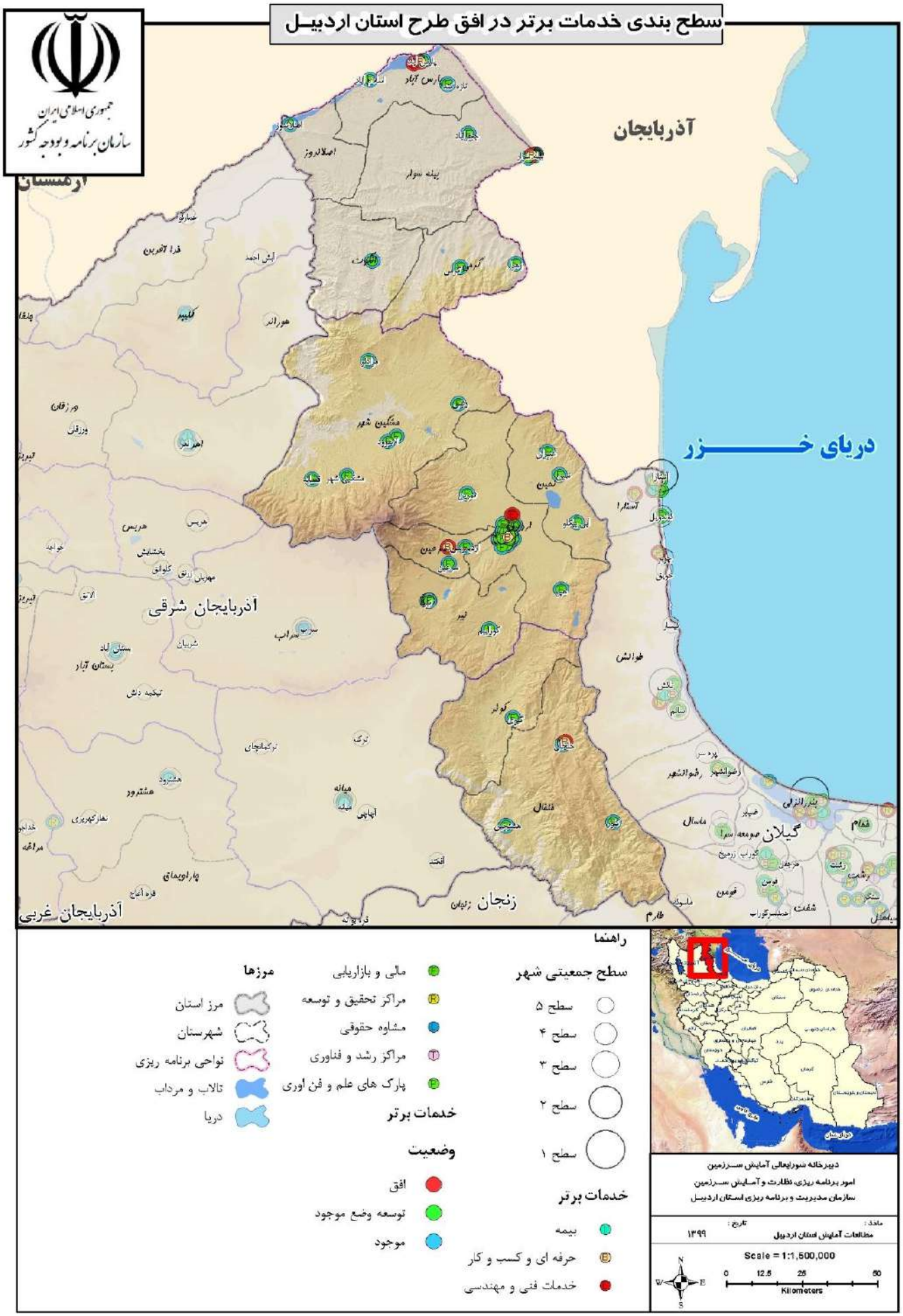
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان اردبیل
آذربایجان
دریای خـــــــزر
آذربایجان شرقی
آذربایجان غربی
زنجان
گیلان
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
خدمات برتر
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
خدمات فنی و مهندسی
مالی و بازاریابی
مراکز تحقیق و توسعه
مشاوره حقوقی
مراکز رشد و فناوری
پارک های علم و فن اوری
خدمات برتر
وضعیت
افق
توسعه وضع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل
مأخذ :
مطالعات آمایش استان اردبیل
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
N
S
E
W

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان اردبیل

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

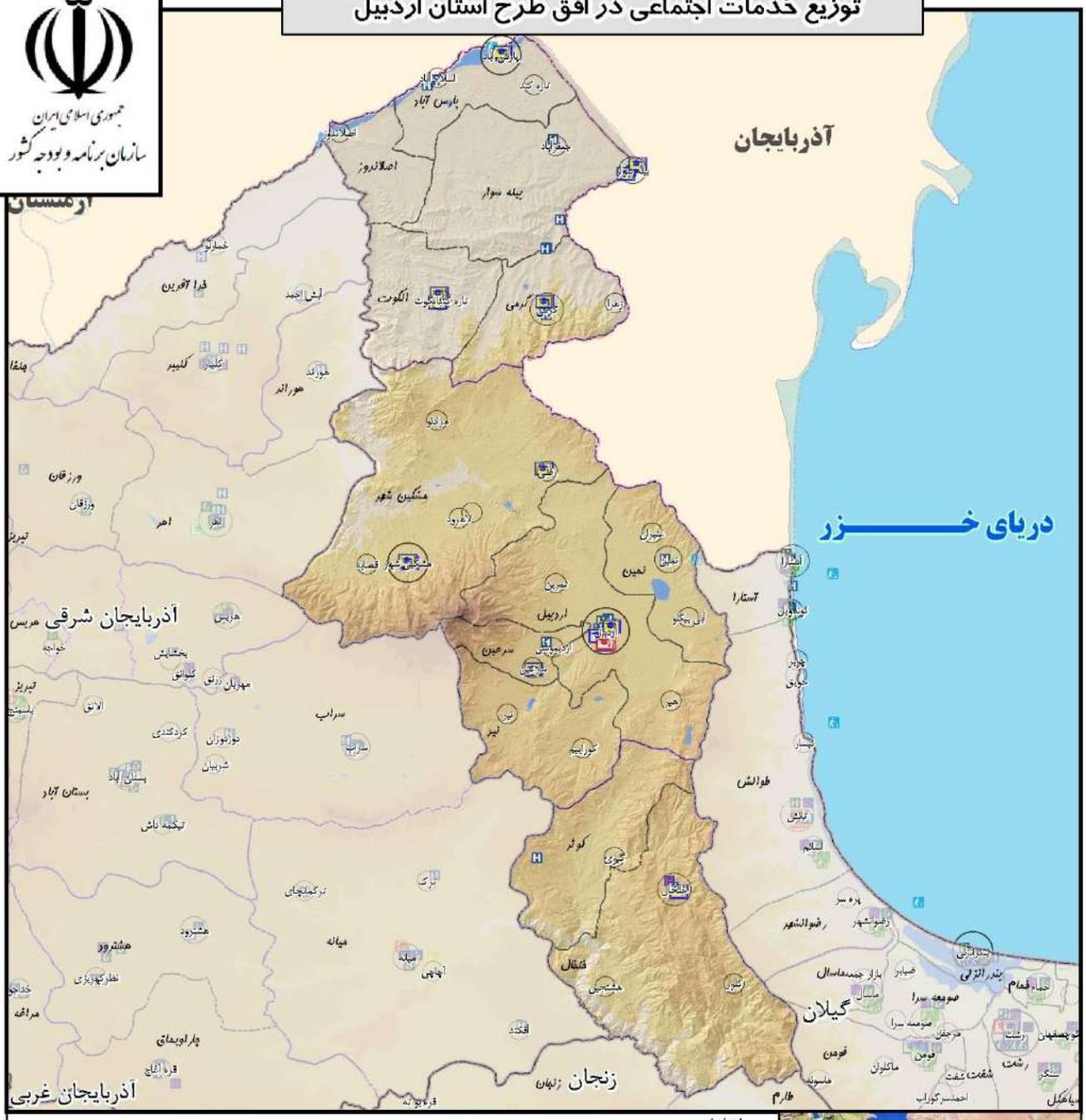

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان اردبیل

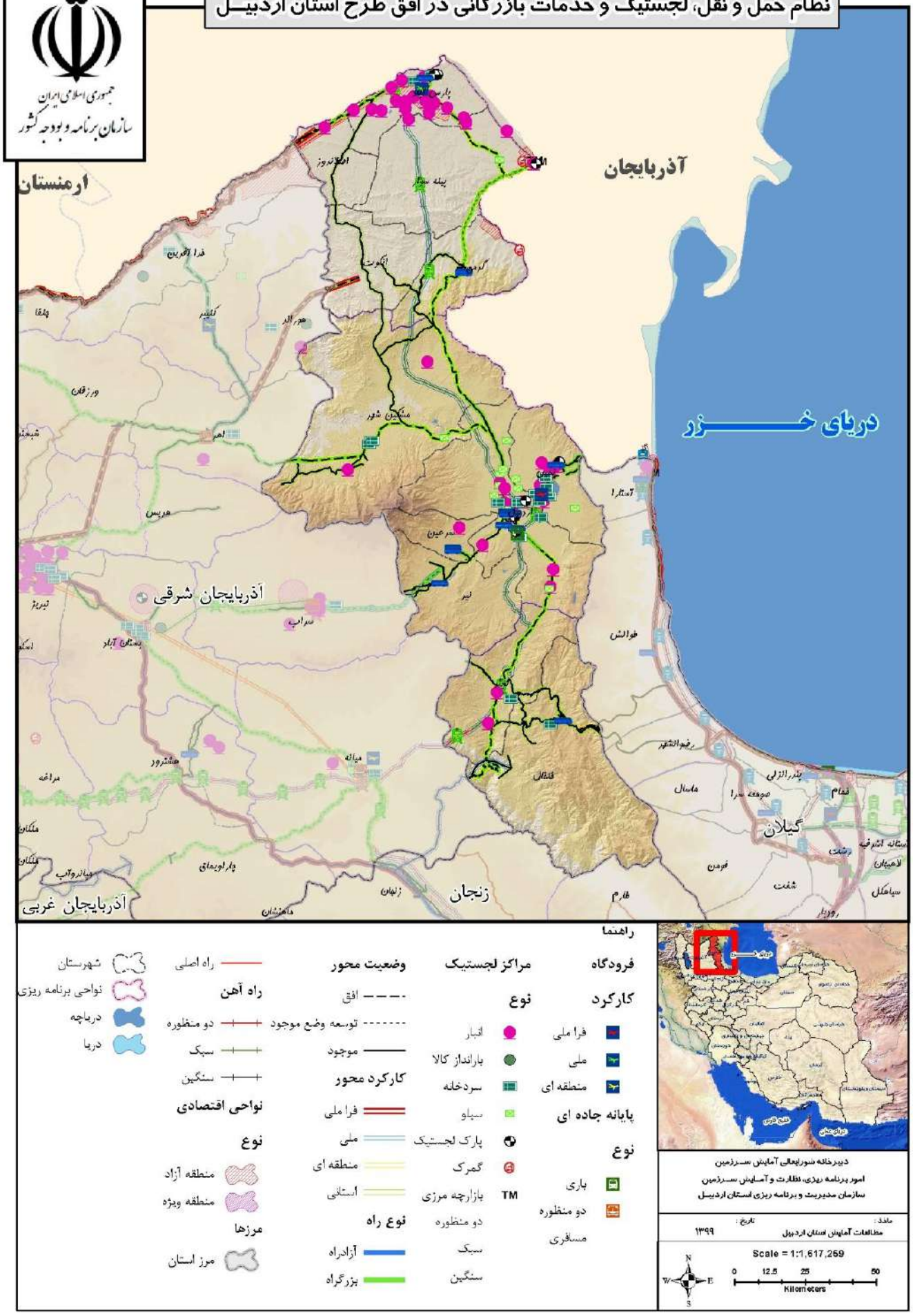

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح۱ استان اردبیل

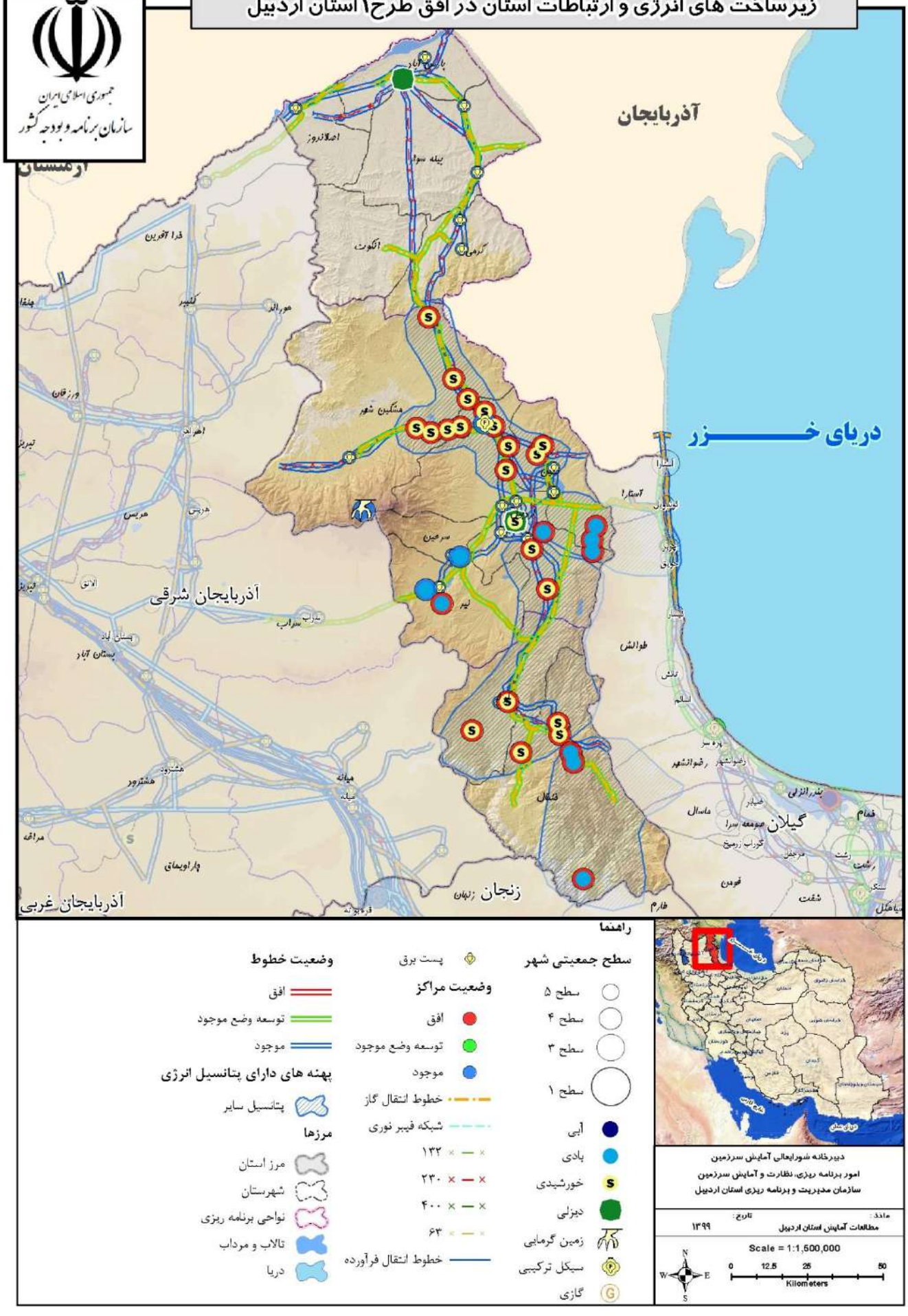

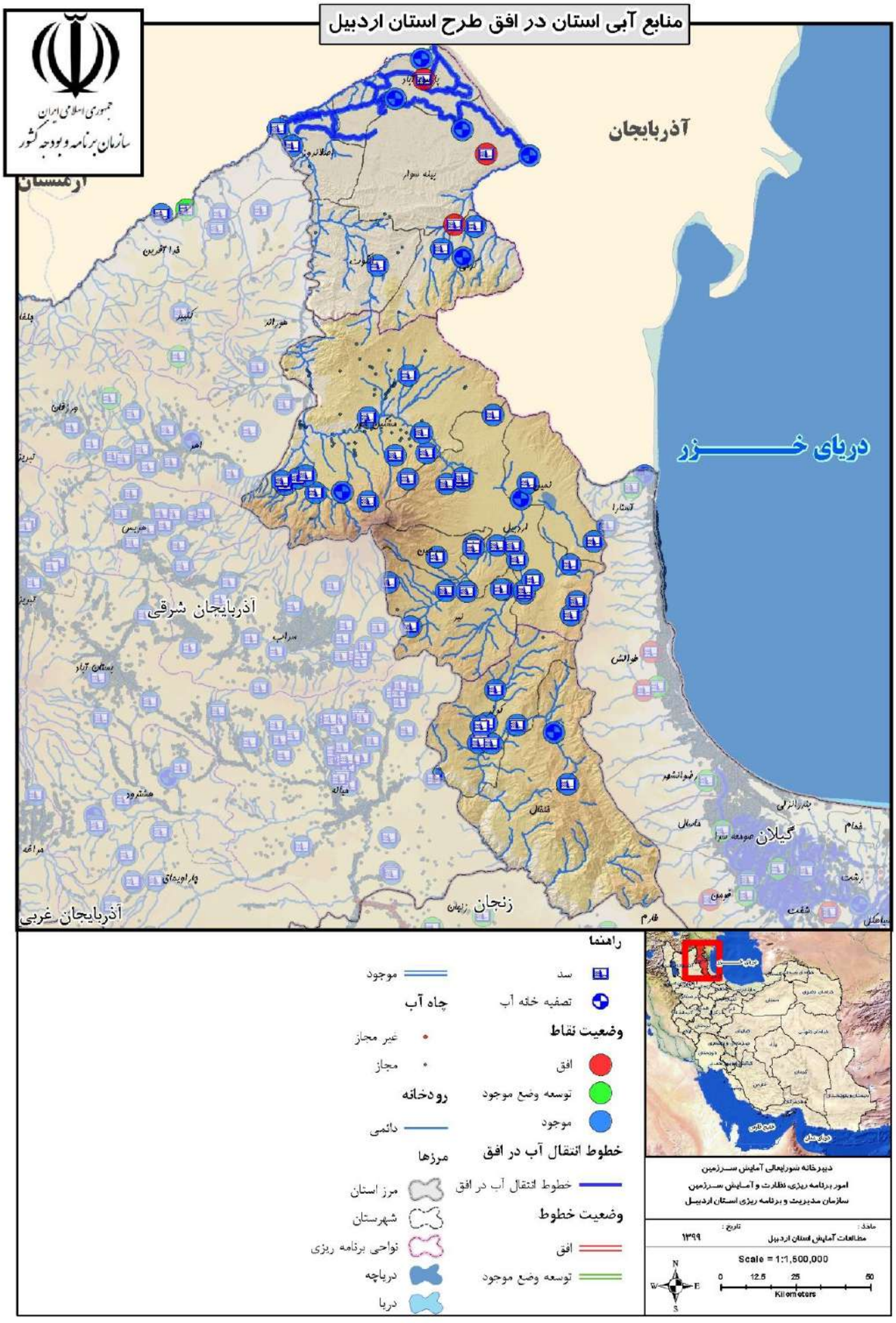
منابع آبی استان در افق طرح استان اردبیل
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
آذربایجان
دریای خزر
آذربایجان شرقی
آذربایجان غربی
زنجان
گیلان
راهنما
سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اردبیل
ماخذ :
مطالعات آمایش استان اردبیل
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,500,000
0 12.5 25 50
Kilometers
N
W
E
S

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع افق استان اردبیل

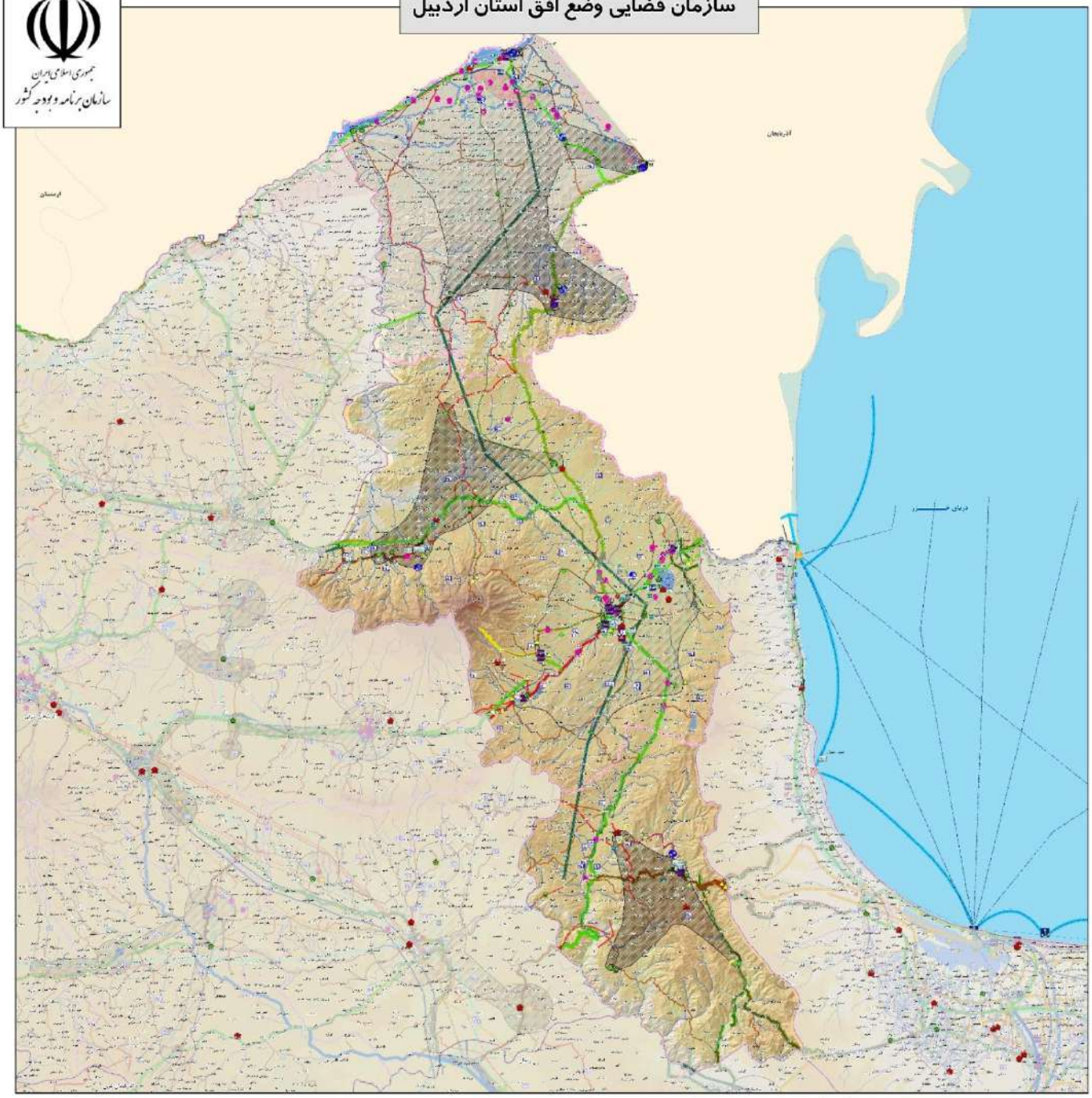

راهنما

حمل و نقل و ارتباطات خطوط راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

ایستگاه راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

خدمات بازرگانی
- منطقه آزاد
- منطقه ویژه
- گمرک
- پارک لجستیک
- بارانداز کالا
- سیلو
- سردخانه
- انبار
- بازارچه مرزی

فرودگاه
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای

جاده
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی
- راه فرعی

بایانه جاده ای
- باری
- دو منظوره
- مسافری

بندر
- بندر سطح ۱
- بندر سطح ۲
- بندر سطح ۳
- مسیر دریایی

خدمات برتر
- مراکز تحقیق و توسعه
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازاریابی
- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- مشاوره حقوقی
- مراکز رشد و فناوری

انرژی
- شبکه فیبر نوری

نیروگاه
- آبی
- خورشیدی
- سیکل ترکیبی
- گازی

خطوط انتقال نیرو
- ۴۰۰ kV
- ۲۳۰ kV
- ۱۳۲ kV
- ۶۳ kV

خطوط انتقال گاز

خطوط انتقال آب در افق

تصفیه خانه آب

منابع آب
- سد در افق
- پست برق

کشاورزی
- خوشه های کشاورزی

پهنه های کشاورزی
- باغداری
- زراعت آبی
- ترکیبی
- زراعت دیم

کریدور کشاورزی

رودخانه فصلی

رودخانه دائمی

تالاب و مرداب

دریا

دریاچه

محور گردشگری
- اقتصادی
- بوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- ساحلی
- سلامت
- متمرکز
- ورزشی
- کشاورزی

گردشگری
- ناحیه صنعتی

شهرک صنعتی

صنعت
- مراکز صنعتی جدید

مراکز آموزش عالی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای

آموزش عالی و بهداشت و درمان
- بین ۱ تا ۳ میلیون نفر

اندازه جمعیتی شهر
- کمتر از ۱۰ هزار نفر
- بین ۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
- بین ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
- بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
- بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار نفر

سطح خدمات رسانی شهر
- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵

بیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

سکونتگاه ها
- استانی
- شهرستانی

- شهرهای همکار
- نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان: اردبیل

به استناد جزءِ یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، ، سند آمایش سرزمین استان اصفهان را در افق ۱۴۰۴ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان اصفهان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا بِرند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان اصفهان

۲-۱- اهداف بنیادین

- تقویت و پایدارسازی اقتصاد فرهنگ و هنر و تحکیم جایگاه استان در تعاملات ملی و بین المللی این حوزه
- ارتقای شاخص های زیست محیطی، حفاظت و بهره برداری بهینه از منابع پایه، منابع طبیعی و بسترهای تولیدی و ذخائر ژنتیکی درچارچوب توسعه پایدار
- مدیریت صحیح منابع آب در زمینه های تولید، تامین و استحصال، انتقال، توزیع و اصلاح الگوهای مصرف
- ساماندهی سکونتگاه های شهری با توسعه مراکز ناحیه ای بیرون از منطقه متراکم مرکزی استان و در تعاملی سازنده با سکونتگاه های روستایی و عشایری و برخورداری شهروندان از آب، هوا و غذای سالم
- ارتقاء سطح کیفیت زندگی از طریق افزایش شاخص سطح سلامت، تامین اجتماعی و رفاه با تاکید بر بهبود آموزش، تقویت سرمایه اجتماعی و انسانی، رفع فقر و تحقق عدالت اجتماعی
- دستیابی به نقش تخصصی استان در بخش های مختلف و درسطوح منطقه ای، ملی و بین المللی
- بهبود مستمر فضای کسب و کار و توسعه اقتصادی پایا و پویا مبتنی بر فعالیت های مزیت دار استان با تکمیل زنجیره ارزش کارکردی- فضایی بخش های کشاورزی، صنعت و خدمات
- پیشتازی اقتصاد دانش بنیان و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان
- تحرک بخشی به اقتصاد استان و ایجاد توازن منطقه ای با تاکید بر ایجاد فرصت های شغلی در بخش گردشگری، صنایع دستی و میراث فرهنگی و ارتقاء جایگاه استان به عنوان یکی از کانون‌ها و مقاصد اصلی گردشگری کشور
- ایجاد زیرساخت‌های حمل و نقل و توسعه مشارکت عمومی خصوصی در حوزه حمل و نقل
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

آموزش، علم و فناوری

- دانش بنیان و فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (منطقه ویژه علم و فناوری) دارای مقیاس عملکرد

بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان و خمینی‌شهر(مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۲ استان) و عملکرد ملی در شهرستان‌های کاشان، نجف‌آباد و لنجان (مناطق برنامه‌ریزی ۲، ۳ و ۷ استان)

- تولید علم و آموزش عالی دارای مقیاس عملکرد بین‌المللی در قلمرو شهرستان اصفهان(منطقه ۱ برنامه‌ریزی استان) و عملکرد ملی در قلمرو شهرستان کاشان (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان)
- گسترش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با تاکید بر صنایع دستی و روابط استاد شاگردی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان های اصفهان، کاشان، نایین، نجف آباد و شهرضا(مناطق برنامه ریزی ۱ ، ۳، ۴ ، ۵ و ۷ استان)
- سلول‌های بنیادین و فناوری‌های زیستی در قلمرو شهرستان اصفهان (منطقه برنامه‌ریزی ۱ استان)

فرهنگ و هنر

- جریان سازی عرصه فرهنگی و هنری دارای مقیاس عملکرد ملی– بین‌المللی در قلمرو شهرستان اصفهان (منطقه ۱ برنامه‌ریزی استان)

بهداشت و درمان

- خدمات درمانی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی (کشورهای همسایه) در قلمرو شهرستان اصفهان (منطقه برنامه‌ریزی ۱ استان)
- خدمات نقاهت دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های خوانسار و گلپایگان (منطقه ۶ برنامه‌ریزی استان)

صنعت و معدن

- فلزات اساسی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های لنجان، مبارکه، نطنز و آران و بیدگل (مناطق برنامه‌ریزی ۲ و ۷ استان)
- نساجی، پوشاک و چرم دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، کاشان، آران و بیدگل، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، شاهین‌شهر و میمه، مبارکه و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷ استان)
- فرش ماشینی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های کاشان و آران و بیدگل (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان)
- شیمیایی، پالایش نفت و پتروشیمی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، شاهین‌شهر و میمه، شهرضا، فلاورجان، گلپایگان و نجف‌آباد (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان)

- مصالح ساختمانی (سیمان، آجر، سفال، کاشی و سرامیک، انواع سنگ و چینی بهداشتی) دارای مقیاس عملکرد بین المللی و ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، برخوار، نایین، شاهین‌شهر و میمه، نجف‌آباد، فلاورجان، مبارکه، اردستان، شهرضا، کاشان، تیران و کرون و آران و بیدگل (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان)
- صنایع هوایی و فضایی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان شاهین‌شهر و میمه (منطقه برنامه‌ریزی ۳ استان)
- صنایع هسته‌ای دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان و نطنز (مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۷ استان)
- وسایل نقلیه موتوری (خودرو، قطعه‌سازی خودرو و موتورسیکلت بنزینی و برقی) و تجهیزات حمل و نقل دریایی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های کاشان، نجف‌آباد، شاهین‌شهر و میمه، مبارکه، گلپایگان و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان)
- ساخت و تعمیر انواع دیزل لوکوموتیو، تراموا، واگن‌های حمل بار و مسافر و سایر تجهیزات حمل و نقل ریلی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۱ و۴)
- ساخت، تعمیر و بروزرسانی ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی شامل انواع پمپ، کمپرسور، شیر، سوپاپ، بلبرینگ، چرخ‌دنده، تجهیزات مکانیکی انتقال نیرو، ماشین‌آلات متالوژی، استخراج معدنی، راه‌سازی، ساختمان و نسوز دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، شاهین‌شهر و میمه، نجف‌آباد، فلاورجان، مبارکه، شهرضا و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷ استان)
- ماشین‌آلات و دستگاه‌های برقی، وسایل ارتباطی، تجهیزات پزشکی، صنایع اپتیک و لوازم الکترونیکی خانگی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، شاهین‌شهر و میمه و خمینی‌شهر (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲ و ۳ استان)
- صنایع تبدیلی، غذایی و آشامیدنی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، کاشان، آران و بیدگل، شاهین‌شهر و میمه، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، شهرضا، گلپایگان، خوانسار، تیران و کرون، لنجان، دهاقان و برخوار (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان)
- صنایع دارویی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان اصفهان (منطقه برنامه‌ریزی ۱ استان)
- تجهیزات و تاسیسات گلخانه دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان دهاقان (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان)

- فعالیت‌های معدنی شامل استخراج و استحصال کانی‌های غیرفلزی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شرق شهرستان اصفهان و شهرستان‌های خور و بیابانک، نایین، سمیرم، نطنز، برخوار، اردستان، شهرضا، دهاقان، تیران و کرون و آران و بیدگل (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان)
- فعالیت‌های معدنی شامل استخراج و استحصال کانی‌های فلزی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های نطنز، اردستان، نایین، خور و بیابانک و گلپایگان (مناطق برنامه‌ریزی ۵، ۶ و ۷ استان)

صنایع‌دستی

- آموزش و تولید صنایع دستی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، برخوار، شهرضا، نایین و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان)

بازرگانی

- بازرگانی خارجی در حوزه‌های آهن و فولاد، پتروشیمی، فرآورده‌های نفتی، صنایع دستی و فرش دستبافت و فرش ماشینی، محصولات باغی، فرآورده‌های لبنی و صیفی‌جات، طلا و فلزات گران‌بهاء و خدمات فنی و مهندسی، خوراکیها و سوغات دارای مقیاس عملکرد بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، کاشان، مبارکه و لنجان (مناطق برنامه‌ریزی ۱ ، ۲ و ۷)
- بازرگانی داخلی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، گلپایگان، کاشان، شهرضا و شاهین‌شهر و میمه (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷)

میراث فرهنگی و گردشگری

- گردشگری تاریخی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان
- گردشگری فرهنگی و رویدادمحور دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، نایین، فریدونشهر و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵، ۶ و ۷ استان)
- گردشگری طبیعی (کوهستان، کویر، حاشیه رودخانه‌ها و تالاب‌ها) دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، لنجان، چادگان، سمیرم، خوانسار، فریدونشهر، نطنز، کاشان، خور و بیابانک، نایین و آران و بیدگل (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۴، ۵، ۶ و ۷ استان)
- گردشگری سلامت در حوزه خدمات درمانی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۷ استان) و در حوزه خدمات نقاهت دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های گلپایگان و خوانسار (منطقه برنامه‌ریزی ۶ استان)

- گردشگری صنعتی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، مبارکه، لنجان، شاهین‌شهر، نایین، نطنز و خور و بیابانک (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۵ و ۷ استان)
- گردشگری دفاع مقدس دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان اصفهان، شهرضا و نجف‌آباد (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳ و ۴ استان)
- گردشگری ورزشی (فوتبال، ورزش‌های سالنی و آبی و...) دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، لنجان و مبارکه (مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۲ استان)

کشاورزی

- تولید سیب‌زمینی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های فریدن، فریدونشهر، بویین و میاندشت، چادگان (منطقه برنامه‌ریزی ۶ استان) و سمیرم (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان)
- تولید گیاهان دارویی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان
- تولید سیب درختی دارای مقیاس عملکرد ملی– بین‌المللی در قلمرو شهرستان سمیرم، دهاقان و شهرضا (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان)
- تولید پیاز در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، فریدن و فلاورجان (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲ و ۶ استان).
- تولید زعفران در قلمرو شهرستان های نطنز، نجف آباد، تیران و کرون، شاهین شهر و میمه، کاشان و آران و بیدگل (مناطق برنامه ریزی ۳ و ۷ استان)
- انار دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های شهرضا، اردستان، اصفهان، نطنز وکاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ، ۴، ۵ و ۷ استان)
- تولید محصولات گلخانه (گل‌های شاخه‌بریده، گلدانی و فصلی، سبزی و صیفی، قارچ و نشاء) دارای مقیاس عملکرد بین‌المللی در قلمرو شهرستان‌های تیران و کرون، دهاقان، اصفهان و شهرضا، دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های مبارکه، فلاورجان، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، شاهین‌شهر و میمه، (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۴)
- تولید گل محمدی در قلمرو شهرستان کاشان، نطنز، آران و بیدگل، شاهین شهر و میمه، گلپایگان، فریدن، فریدونشهر، بوئین و میاندشت، چادگان، سمیرم (مناطق برنامه ریزی ۳، ۴، ۶ و ۷ استان)
- تولید محصولات دامی و پرورش دام (گاو، گوسفند، بز) و طیور (مرغ گوشتی، مرغ تخم‌گذار، بوقلمون، شترمرغ، بلدرچین) دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان

- پرورش شتر دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های نایین، خور و بیابانک، آران و بیدگل و اردستان (مناطق برنامه‌ریزی ۵ و ۷)
- پرورش اسب دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، سمیرم، نجف‌آباد، برخوار، خمینی‌شهر، شاهین‌شهر و میمه و فلاورجان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۴ استان)
- تولید عسل در قلمرو شهرستان های اصفهان، خوانسار، شهرضا، نجف آباد و خمینی شهر (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان)
- تولید نهال گواهی شده در قلمرو شهرستانهای شهرضا و اردستان (مناطق برنامه ریزی ۴ و ۵ استان)
- تولید نهال اصیل و سالم در قلمرو شهرستانهای فلاورجان، مبارکه و نجف آباد (مناطق برنامه‌ریزی ۲ و ۳ استان)
- تولید نهال و اندام های تکثیری به روش کشت بافت در قلمرو شهرستانهای اصفهان، کاشان و اردستان (مناطق برنامه ریزی ۱، ۵ و ۷ استان)
- تولید ماهیان زینتی در قلمرو شهرستان کاشان (منطقه برنامه ریزی ۷ استان)

انرژی

- تولید انرژی الکتریکی دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان اصفهان

حمل و نقل

- ترانزیت و لجستیک دارای مقیاس عملکرد ملی در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، اردستان، نایین، نجف‌آباد، مبارکه و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۵ و ۷ استان)

سکونتگاهی

- جریان ساز توسعه کیفی و بازآفرینی فضای شهری و تثبیت سکونتگاه‌های روستایی در مرکز کشور دارای مقیاس عملکرد ملی

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

- تامین و پشتیبانی انسانی، فنی، توسعه، تحقیق و لجستیکی بخش دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل دارای مقیاس عملکرد ملی– فراملی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای (منطقه ٤ کشور)

آموزش، علم و فناوری

- ارائه خدمات آموزش عالی دوره‌های کاردانی،کارشناسی و تحصیلات تکمیلی دارای مقیاس عملکرد

منطقه‌ای در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، کاشان، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، شهرضا، دهاقان، گلپایگان، خوانسار و لنجان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان)

- ارائه خدمات آموزش فنی و حرفه‌ای دارای مقیاس عملکردی منطقه‌ای در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، کاشان و نجف‌آباد (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳ و ۷ استان)

فرهنگ و هنر

- تولید محتواهای فرهنگی و هنری و جریان سازی عرصه فرهنگی و هنری دارای مقیاس عملکردی منطقه‌ای در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، خمینی‌شهر، نجف‌آباد، لنجان، کاشان، خوانسار، شاهین‌شهر و میمه، شهرضا، اردستان (مناطق برنامه‌ریزی استان)

بهداشت و درمان

- ارائه خدمات بهداشتی و درمانی دارای مقیاس عملکردی منطقه‌ای در قلمرو شهرستان‌های اصفهان، خمینی‌شهر، کاشان، گلپایگان، شهرضا، شاهین‌شهر و میمه و نجف‌آباد (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان)

صنعت و معدن

- شامل تولید تجهیزات صنعت نفت و گاز، صنایع غذایی و مصالح ساختمانی دارای مقیاس عملکردی منطقه‌ای در مناطق برنامه‌ریزی استان

کشاورزی

- تولید میوه‌های سردرختی دارای مقیاس عملکرد منطقه‌ای در قلمرو شهرستان‌های نجف‌آباد، فلاورجان، تیران و کرون، خوانسار و گلپایگان (مناطق برنامه‌ریزی ۲، ۳ و ۶ استان)
- تولید پسته دارای مقیاس عملکرد منطقه‌ای در قلمرو شهرستان آران و بیدگل (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان)
- تولید صیفی و محصولات جالیزی دارای مقیاس عملکرد منطقه‌ای در قلمرو شهرستان‌های شاهین‌شهر و میمه، برخوار، نجف‌آباد، فلاورجان،شهرضا، کاشان و اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷)

خدمات برتر

- پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و فناوری، خدمات حرفه‌ای و کسب و کار، خدمات مالی و بازاریابی، خدمات مشاوره حقوقی، مراکز پژوهشی وتحقیق و توسعه، خدمات فنی و مهندسی با تاکید بر فعالیت‌های مزیت دار شهرستان‌های استان دارای مقیاس منطقه‌ای در قلمرو مناطق استان

۲-۳-چشم‌انداز توسعه استان

گزاره‌های چشم‌انداز با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل مبتنی بر اهداف بنیادین در سه مقیاس بین‌المللی، ملی و منطقه‌ای تنظیم شده است بطوری‌که:

- در مقیاس بین‌المللی، دروازه مرکز ارائه خدمات گردشگری تاریخی، طبیعی و سلامت در سطح بین‌الملل به ویژه کشورهای همسایه، بازاریابی و صادرات صنایع دستی، دارای نقش مؤثر در حوزه صنایع مادر و نوین و دانش بنیان با جایگاه ویژه در حوزه فرهنگ، هنر، علم و فن‌آوری و ارائه الگوی جامع ایرانی-اسلامی در مدیریت و برنامه‌ریزی سرزمینی و شهری؛
- در مقیاس ملی، یکی از مقاصد اصلی گردشگری تاریخی، فرهنگی، طبیعی و رویدادمحور کشور، قطب ملی فعالیت‌های صنعتی در حوزه‌های آهن و فولاد، شیمیایی و پتروشیمی، تولید لوازم خانگی، خودرو و قطعات آن، مصنوعات طلا و نقره و سایر سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی، تولید صنایع دستی و فعالیت‌های فرهنگی، هنری، علمی، آموزشی و دانش‌بنیان؛
- در مقیاس منطقه‌ای، تامین‌کننده دانش فنی نوین برای بخش‌های مختلف اقتصادی منطقه، هماهنگ کننده و تنظیم‌کننده فرآیندهای لجستیکی منطقه و حوزه مرکزی کشور؛

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- توسعه گردشگری با توجه به ظرفیت ها و توانمندی‌های استان در انواع گردشگری (طبیعی، تاریخی، فرهنگی، دفاع مقدس، صنعتی، سلامت، روستایی و عشایری) به عنوان یکی از قطب‌های اصلی گردشگری کشور به منظور معرفی فرهنگ اصیل ایرانی اسلامی در سطح جهان و تقویت جایگاه گردشگری کشور در عرصه-های بین‌المللی و در رقابت با سایر مقاصد گردشگری مطرح جهان و منطقه.
- به کارگیری ظرفیت‌ها و قابلیت‌های استان در راستای ارتقای سطح تعاملات اقتصادی، تجاری و فرهنگی استان در سطح بین‌المللی با توجه به اهمیت و جایگاه جهانی میراث فرهنگی، صنایع دستی و فرصت‌های گردشگری و ایجاد نظام کارآمد اقتصادی بر پایه آن و اتخاذ تدابیر موثر برای اشتغال پایدار.
- تامین نظام ارائه خدمات سلامت با کیفیت و عدالت‌محور و کاهش ناهنجاری‌ها و ارتقای سلامت اجتماعی و امنیت غذایی با تاکید بر حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر اجتماعی.

- تقویت و تجهیز و ارتقاء سطح کیفی مراکز درمانی با هدف معرفی توانایی‌ها و قابلیت‌های درمانی استان به منظور جذب گردشگران سلامت در سطح منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی (با محوریت کشورهای همسایه).
- گسترش ورزش عمومی و حمایت از ورزش قهرمانی در رشته‌های مختلف با تاکید بر باشگاه‌داری حرفه‌ای و توجه ویژه به بخش خصوصی در توسعه ورزش و گسترش گردشگری ورزشی.
- تحکیم جایگاه استان به عنوان مرکز و کانون اصلی آفرینش‌های فرهنگی و هنری و ارتقاء کمی و کیفی فعالیت‌های مربوط در سطوح ملی و فراملی و مشارکت حداکثری مردمی در مدیریت و اجرای فعالیت‌های فرهنگی و هنری و ارائه خدمات فرهنگی هنری بر پایه فرصت و دسترسی برابر و با بهره-گیری از فناوری‌های نوین.
- ایجاد نشاط و شادابی اجتماعی، تقویت و توسعه آیین و رسوم دینی، بومی و محلی با رویکرد تحکیم پیوندهای فامیلی و اجتماعی.
- احیاء و استقرار اصل مدیریت یکپارچه و بهم‌پیوسته منابع آب و تأمین منابع پایدار و مطمئن آب از طریق مهار و انتقال (درون حوضه‌ای و برون‌حوضه‌ای) آب، شناسایی و اجرای طرح‌های تأمین و تحویل آب شرب استان و سایر شهرهای تحت پوشش در چارچوب پدافند غیرعامل، بهره‌برداری بهینه از منابع آب در بخش‌های کشاورزی، صنعت و شرب با ارتقاء سطح فن‌آوری و بهره‌وری در بهره‌برداری از منابع آبی، کنترل افت سطح آب زیرزمینی آبخوان‌ها و استفاده از آب‌های غیرمتعارف.
- جهت‌گیری مناسب توسعه بخشی با توجه به محدودیت‌های منابع آب و اصلاح ساختار اقتصاد آب.
- کاهش آلودگی هوا به منظور بهبود شرایط محیط زیستی با اولویت مجموعه‌های شهری اصفهان از طریق گسترش استفاده از انرژی‌های پاک و جانشین و توسعه‌ی فناوری در بهره‌برداری از انرژی‌های تجدیدشونده با تاکید بر انرژی خورشیدی.
- تنظیم فرآیند توسعه استان برپایه‌ی توان محیطی سرزمین، ظرفیت برد و ملاحظات محیط زیستی به منظور ارتقای سطح پایداری توسعه، بهره‌برداری صحیح و حفاظت منابع آب و خاک و هوا، تنوع زیستی و ذخایر ژنتیکی.
- تعادل بخشیدن به نظام استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه استان، تراکم زدایی از شهر اصفهان با توجه به ملاحظات زیست محیطی، تقویت نقش شهرهای متوسط و کوچک مستعد در خارج از محدوده مجموعه شهری اصفهان برای پذیرش برخی از نقش‌های محلی و منطقه‌ای آن و ساماندهی روستاها.

- توسعه متوازن کیفی و کمی، بهسازی و تجهیز زیرساخت‌های شبکه حمل و نقل جاده‌ای، ریلی، هوایی و افزایش سهم شبکه ریلی در ترانزیت منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی با ایجاد مراکز لجستیک و پارک‌های تخصصی حمل و نقل.
- بهبود وضعیت حمل و نقل همگانی جهت نیل به بهینه‌سازی مصرف انرژی، کاهش آلاینده‌های تولید شده و افزایش سطح ایمنی حمل و نقل جاده‌ای.
- دگرگونی ساختار فعالیت‌های صنعتی، توسعه‌ی صنایع از طریق ارتقای تولید و بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف انرژی و آب، با تاکید بر صنایع با فن‌آوری برتر و پاک و افزایش سهم تولیدات دانش پایه و رعایت ملاحظات محیط زیستی و ارزیابی توان سرزمین در توسعه‌ی صنعتی استان و ارتقاء سطح تعاملات اقتصادی، تجاری استان در سطح بین‌الملل.
- رقابت‌پذیر کردن محصولات معدنی در بازار داخل و خارج کشور با تأکید بر توسعه فن‌آوری اکتشاف و فرآوری و تکمیل زنجیره های تولید (کاهش خام فروشی) با لحاظ توسعه پایدار.
- توسعه‌ی خدمات فنی–مهندسی و خدمات تخصصی و خلاق با عملکرد بین‌المللی با تاکید بر خدمات پشتیبان تولید، خدمات گردشگری، بورس‌های تخصصی (فلزات اساسی)، خدمات مالی و بازرگانی به منظور تامین نیازهای توسعه ملی و پاسخگویی به تقاضای کشورهای منطقه.
- توسعه‌ی خدمات بازرگانی نوین و تقویت زیرساخت‌های مورد نیاز.
- توسعه صادرات کالاها و خدمات استان با تاکید بر صادرات کالاها و خدمات دانش بنیان یا دارای ارزش افزوده بالا.
- توسعه پایدار بخش کشاورزی با تأکید بر ارتقاء سطح فن‌آوری و بکارگیری روش‌های نوین تولید، افزایش بهره‌وری عوامل و منابع تولید به‌ویژه بهره‌برداری بهینه از منابع آب و خاک متناسب با ظرفیت واحدهای هیدرولوژی با رعایت الگوی کشت، تجهیز و توسعه منابع انسانی ، بهبود و اصلاح نظام‌های بهره‌برداری.
- بهبود سطح درآمد و زندگی کشاورزان بر پایه اگرواکوسیستم، توسعه بخش کشاورزی با تأکید بر تولید محصولات کشاورزی عاری از باقیمانده سموم و آنتی‌بیوتیک‌ها (محصولات ویژه) و ارگانیک، گسترش روش‌های غیرشیمیایی کنترل آفات و بیماری‌ها، بهبود شاخص تغذیه و توجه به افزایش ارزش صادرات محصولات بخش به خارج از کشور.

- اصلاح و احیای مراتع و توسعه آبخیزداری در نواحی مستعد استان با هدف حفظ اراضی و نگهداشت آب و تضمین بهره‌برداری بلندمدت از این منابع و مبارزه با پیشروی کویر و خطر بیابان‌زایی.
- تامین زیرساخت‌های لازم در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها به منظور جذب سرمایه‌گذاری، با تاکید بر حفظ و نگهداری منابع محیطی و کارکردهای کشاورزی در فضاهای روستایی و عشایری و توسعه و بهبود کارکردهای اقتصادی غیرکشاورزی روستاها.
- توسعه‌ی زیرساخت‌های لازم برای رشد فعالیت‌های دانش‌بنیان از طریق ساماندهی مجموعه‌ای از مراکز علمی، پژوهشی و فناوری در قالب منطقه ویژه علم و فناوری اصفهان و پارک های علم و فناوری.
- تقویت و تجهیز مراکز آموزشی و تحقیقاتی استان با محدود کردن توسعه‌ی کمی سطوح پایه آموزش عالی و توسعه کیفی آن به نفع سطوح بالاتر به منظور دستیابی به مرزهای جدید دانش و فناوری، توسعه همکاری‌های علمی بین‌المللی و تامین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز کشور و کشورهای منطقه.
- تحقق عدالت اجتماعی در بخش آموزش با تاکید بر بهبود بهره‌وری و توسعه‌ی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مناطق کم‌برخوردار با توجه به الزامات توسعه و گرایش‌های تخصصی فعالیت‌ها در استان.
- تامین امکانات و تجهیزات لازم متناسب با میزان آسیب‌های احتمالی برای پیشگیری، آمادگی، مقابله، بازسازی و بازتوانی در مقابله با بحران‌های احتمالی با توجه به نقش استان اصفهان به عنوان استان معین.

۲-۵- راهبردهای پابرجا

محیط زیست و منابع طبیعی

- حفظ، احیا و مدیریت پایدار منابع طبیعی و محیط زیست (منابع آبی، جنگل‌ها و مراتع، هوا، خاک و گیاهان و جانوران)
- حفظ کیفیت و پایداری منابع آب زیرزمینی و سطحی و پیش بینی اقدامات حفاظتی و پایش منابع آب
- کاهش و کنترل انتشار آلاینده های زیست محیطی
- ساماندهی فعالیت‌های ناسازگار با محیط زیست و کاهش تمرکز گرایی از محدوده شهری اصفهان و توزیع متعادل خدمات و فعالیت‌ها

سرمایه اجتماعی

- تهیه و اجرای برنامه های توسعه انسانی و توسعه اجتماعی
- اجرای طرح های ارتقای شاخص های سرمایه اجتماعی
- توانمندسازی و افزایش تاب آوری اجتماعی در جهت کاهش آسیب های اجتماعی

فرهنگ و هنر

- توسعه ارتباطات فرهنگی بین مناطق مختلف در جهت هم افزایی ظرفیتهای دینی، قومیتی و زبانی
- تقویت و توسعه زیرساخت های اجتماعی، فرهنگی و هنری
- توسعه روابط فرهنگی هنری استان در حوزه بین‌الملل

میراث فرهنگی

- توسعه کمی و کیفی حفاظت، مرمت، معرفی و احیای میراث فرهنگی منقول و غیرمنقول با مشارکت تمامی بخشهای دولتی و غیردولتی
- حفاظت، پژوهش و معرفی میراث ناملموس با بهره گیری از ذخایر فرهنگی و تاریخی ویژه استان

گردشگری و صنایع دستی

- شناسایی پتانسیل ها و فرصت های بخش گردشگری و توسعه صنعت گردشگری در سطح استان (طبیعی، تاریخی- فرهنگی و سلامت و ...) جذب حداکثری سرمایه ها و حمایت از بخش خصوصی در زمینه توسعه، تجهیز و ارتقاء زیرساخت ها و امکانات گردشگری در مناطق مستعد جذب گردشگر
- تقویت و گسترش عملیات بازاریابی گردشگری در سطح ملی و بین المللی و ساماندهی تولید و توزیع اقلام تبلیغاتی گردشگری
- معرفی، آموزش، توسعه و ترویج صنایع دستی با توجه به ظرفیت‌های هر منطقه و شهرستان
- تقویت و گسترش عملیات بازاریابی صنایع دستی از طریق برند سازی اختصاصی صنایع دستی استان

آب

- تامین آب پایدار متناسب با نیاز استان
- استقرار حکمرانی خوب براساس اصول و فرآیند مدیریت بهم پیوسته منابع آب مبتنی بر مدیریت تقاضا در سطح استان، حوضه های آبریز ومحلی، ایجاد و توسعه نهادها و تشکلهای مردمی
- حفاظت از آبخوان‌ها و منابع آب زیرزمینی با عملیات آبخوان‌داری وکنترل و کاهش تدریجی بهره برداری از منابع آب زیرزمینی به ویژه در دشت‌های ممنوعه
- اصلاح الگوی مصرف در فعالیت های مختلف اقتصادی و افزایش راندمان آب در مصارف مختلف از طریق اصلاح قیمت آب برای بخش ها بویژه کشاورزی و صنعت
- ساماندهی شبکه های فرعی آبیاری
- ایجاد زمینه های لازم برای جلب مشارکت مردمی و بخش خصوصی در بهره برداری و مدیریت آب

- مدیریت جامع حوزه آبی زاینده رود
- استقرار شهر حساس به آب WSUD
- بکارگیری منابع آب نامتعارف نظیر بازچرخانی پساب، آب خاکستری،آب مجازی

کشاورزی

-تنظیم الگوی کشت و بهره‌برداری بهینه از آب
-شناسایی مناطق کشت تخصصی براساس مزیت نسبی اراضی مختلف تحت پوشش
- گسترش کشت‌های گلخانه‌ای و صنایع تکمیلی و تبدیلی مرتبط با بخش کشاورزی
- ساماندهی نظام دامداری گسترده نواحی استان
- توسعه پایدار بخش کشاورزی با تاکید بر ارتقاء سطح فناوری و به کارگیری روش‌های نوین تولید، افزایش بهره وری عوامل و منابع تولید و تکمیل نمودن چرخه‌های تولید

انرژی

- توسعه بهره‌برداری از انرژی‌های نو (بادی و خورشیدی)
- ارتقاء سطح بهره‌وری نیروگاه‌های موجود استان
- تامین انرژی و نوسازی و بهسازی شبکه‌های انتقال انرژی

علم و فن آوری

- ارتقای سطح مهارت و تخصص نیروی کار استان از طریق اجرای برنامه های آموزشی متناسب با فعالیت‌های اقتصادی
- توسعه زیرساخت های لازم برای رشد فعالیت‌های دانش بنیان از طریق ساماندهی مجموعه‌ای از مراکز علمی، پژوهشی و فناوری و پایدار نمودن ارتباط دائمی این مراکز با بخش‌های تولیدی استان و کشور
- توسعه شهرک‌های علمی و پارک های فن آوری و برپایی کریدور علمی و فن‌آوری و بازار دانایی

بهداشت و درمان

- ارتقای سطح فرهنگ عمومی و افزایش نشاط اجتماعی و تامین سلامت جسمی، روحی، اجتماعی مردم
- تقویت، تجهیز و ارتقاء سطح کمی و کیفی مراکز بهداشتی و درمانی
- تامین نظام ارائه خدمات سلامت با کیفیت و عدالت محور

صنعت و معدن

- بکارگیری فن‌آوری‌های برتر در زمینه استخراج و فرآوری محصولات معدنی به منظور ارتقاء بهره وری بخش معدن مبتنی بر توسعه پایدار

- ارتقاء بهره وری بخش صنعت مبتنی بر توسعه پایدار از طریق تکمیل و توسعه زنجیره ارزش و پایین دستی صنایع

حمل و نقل

- توسعه متوازن کیفی و کمی، بهسازی و تجهیز زیرساخت‌های شبکه حمل و نقل جاده‌ای، ریلی و هوایی
- توسعه حمل و نقل ترکیبی و چندوجهی و ایجاد مدیریت یکپارچه کلیه شیوه‌های حمل و نقل
- توسعه و تقویت شبکه راه‌های استان
- بهسازی و نگهداری و هوشمندسازی شبکه راه‌های استان با هدف ارتقای ایمنی و برقراری تردد ایمن و روان
- نوسازی و بهبود شبکه حمل و نقل بار و مسافر

بازرگانی

- مدیریت اثر بخش عرضه و تقاضای بازار
- ایجاد و گسترش نواحی صنعتی ویژه پردازش و صادرات مجدد در مناطق ویژه اقتصادی استان
- حمایت از برندسازی، شناسنامه‌دار شدن و هویت‌دهی به تولیدات استان
- مدیریت اثربخش واردات وتوسعه صادرات غیرنفتی استان (توسعه صادارت کالاها و خدمات صادراتی)
- مدیریت اثربخش در فضای کسب و کار اینترنتی
- تکمیل و توسعه زنجیره ارزش
- گسترش و تقویت ظرفیت‌های نگهداری (سردخانه، سیلو و انبار) در قطب‌ها و مراکز تولید کشاورزی استان و پیوند بین مراکز تولید و مصرف

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- بهبود سکونتگاه‌ها و ارتقاء بهره‌وری از فضاهای کالبدی شهری و روستایی بر مبنای برنامه‌ریزی «با مردم»
- مطالعه و اجرای طرح‌های تثبیت جمعیت روستایی
- تعادل بخشیدن به نظام استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه استان و تراکم زدایی از کلان‌شهر اصفهان بر مبنای قابلیت و پتانسیل تامین زیرساخت‌های اساسی
- جلوگیری از ایجاد سکونتگاه‌های غیررسمی
- جلوگیری از افزایش تعداد و گسترش محدوده شهرهای منطقه شهری اصفهان و سوق جمعیت مازاد به شهرهای جدید موجود (بهارستان، مجلسی و فولادشهر)

مدیریت نهادی

- ساماندهی و اعمال مدیریت جامع بر اراضی ملی

- سنددار نمودن اراضی کشاورزی در جهت حفظ کاربری و افزایش توانمندی اقتصادی کشاورزان
- ساماندهی و یکپارچه‌سازی اسناد مالکیت شهری و روستایی

دفاعی- امنیتی، پدافند غیر عامل و مخاطرات طبیعی

- اجرای مفاد سیاست‌های ملی در حوزه دفاعی- امنیتی، پدافند غیر عامل و مخاطرات طبیعی
- جلوگیری از ایجاد و توسعه صنایع پرخطر در مجاورت شهرها و سکونتگاه‌ها
- شناسایی محدوده‌های پرمخاطره و پهنه‌های سرزمینی بر اساس شدت خطر و نوع مخاطرات

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- بخش‌هایی از شهرستان‌های برخوار و شاهین‌شهر و میمه در شمال منطقه شهری، بخش‌هایی از شهرستان‌های نجف‌آباد و تیران و کرون در غرب منطقه شهری، بخش‌هایی از شهرستان‌های لنجان، مبارکه، دهاقان و شهرضا در جنوب منطقه شهری و بخش‌هایی از شهرستان اصفهان در شرق منطقه شهری و خارج از شعاع ۵۰ کیلومتری اصفهان دارای اولویت استقرار جمعیت در منطقه مرکزی استان می‌باشند.
- در شمال استان، بخش‌هایی از قلمرو شهرستان‌های نطنز، کاشان، آران و بیدگل و اردستان دارای اولویت استقرار جمعیت می‌باشند.
- در غرب استان بخش‌هایی از قلمرو شهرستان گلپایگان دارای اولویت استقرار جمعیت می‌باشند.

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

- حریم رودخانه‌ها و مسیل‌های بزرگ، محدوده و حریم سدها و دریاچه‌های پشت آن‌ها محدود کننده استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها است.
- محدوده‌های نظامی، امنیتی، هسته‌ای و حریم‌های آن‌ها، حریم شهرک‌ها و مراکز بزرگ صنعتی، حریم راه‌ها، راه‌آهن، خطوط انتقال انرژی، فرودگاه‌ها و پهنه‌های دفع پسماندهای ویژه از محدود کننده استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها است.

قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار جمعیت و فعالیت

- وجود گسل‌های فعال و نیمه فعال در قلمرو کل استان از مهم‌ترین محدود کننده‌های استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها هستند.
- مناطق حفاظتی و تحت مدیریت و محدوده‌های مشخص طبیعی همچون تالاب گاوخونی و دریاچه نمک محدود کننده استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها است.

- پهنه‌های دارای فرونشست زمین در قلمرو بخش‌هایی از شهرستان‌های شهرضا، اصفهان، برخوار، شاهین‌شهر و میمه، نجف‌آباد، فریدن و... محدود کننده استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها است.
- پهنه‌های دارای فرسایش بادی و شن‌های روان در قلمرو بخش‌هایی از شهرستان‌های خور و بیابانک، نایین، اردستان، آران و بیدگل و شرق شهرستان اصفهان محدود کننده استقرار جمعیت و سکونتگاه‌ها است.

قلمروهای اولویت‌دار استقرار گردشگری

- شهرستان‌های اصفهان، کاشان، نایین، اردستان، نطنز، آران و بیدگل و شهرضا قلمرو اولویت‌دار گردشگری فرهنگی و تاریخی هستند.
- شهرستان‌های اصفهان، نجف‌آباد و شهرضا قلمرو اولویت‌دار گردشگری دفاع مقدس هستند.
- شهرستان‌های اصفهان، فریدونشهر، فریدن، بویین و میاندشت، چادگان، سمیرم، شهرضا و دهاقان در پهنه غربی و جنوبی استان با دارا بودن زندگی عشایری، تنوع قومیت‌ها و پیروان مذاهب مختلف قلمرو اولویت‌دار گردشگری فرهنگی (مردم‌نگارانه و رویدادمحور) هستند.
- شهرستان‌های فریدن، فریدونشهر، چادگان، بویین و میاندشت گلپایگان و خوانسار (منطقه برنامه‌ریزی ۶ استان) و شهرستان‌های سمیرم و دهاقان (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان) به دلیل قرارگیری در محدوده سلسله جبال زاگرس و برف‌گیر بودن عرصه‌های از آن و همچنین پهنه کوه کرکس در شهرستان‌های نطنز و کاشان (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار گردشگری طبیعی (کوهستان) هستند.
- پهنه کویری استان شامل شهرستان‌های خور و بیابانک، نایین، اردستان، آران و بیدگل و شرق شهرستان اصفهان قلمرو اولویت‌دار گردشگری طبیعی (کویر) هستند.
- محور زاینده‌رود شامل شهرستان‌های چادگان، لنجان، مبارکه، فلاورجان و اصفهان به همراه محدوده تالاب گاوخونی و دریاچه سدها و سایر رودخانه‌های دائمی و فصلی استان قلمرو اولویت‌دار گردشگری طبیعی هستند.
- مراکز بزرگ صنعتی استان همچون ذوب‌آهن، فولاد مبارکه، پتاس خور و بیابانک و معادن شهرستان-های نایین و نطنز قلمرو اولویت‌دار گردشگری صنعت هستند.
- شهرهای اصفهان و کاشان قلمرو اولویت‌دار گردشگری سلامت (خدمات بهداشتی و درمانی) و شهرستان‌های خوانسار و گلپایگان جزء قلمرو گردشگری سلامت (نقاهت) هستند.

قلمروهای نامناسب استقرار زیرساخت‌های گردشگری

- حریم رودخانه‌ها و مسیل‌های بزرگ، محدوده و حریم سدها و دریاچه‌های پشت آن‌ها محدود کننده استقرار زیرساخت‌های گردشگری است.

قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار زیرساخت‌های گردشگری

- محدوده‌های نظامی، امنیتی، هسته‌ای و حریم‌های آن‌ها، حریم شهرک‌ها و مراکز بزرگ صنعتی، حریم راه‌ها، راه‌آهن، خطوط انتقال انرژی، فرودگاه‌ها و پهنه‌های دفع پسماندهای ویژه از محدود کننده استقرار زیرساخت‌های گردشگری است.

قلمروهای اولویت‌دار استقرار صنعت و معدن

- شهرستان‌های مبارکه، لنجان، نطنز، آران و بیدگل، دهاقان و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۲، ۴ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار استقرارتکمیل زنجیره تولید فولاد
- شهرستان‌های خوروبیابانک، نایین، کاشان و نطنز (مناطق برنامه‌ریزی ۵ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع سنگ ساختمانی (استخراج، فرآوری و تکمیل زنجیره تولید مواد معدنی)
- شهرستان‌های اصفهان،شاهین شهر و میمه، نطنز، نجف‌آباد، خمینی‌شهر، آران و بیدگل،لنجان، مبارکه و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار استقرار صنایع نساجی و پوشاک
- شهرستان خوروبیابانک (منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع پتاس (استخراج، فرآوری و تکمیل زنجیره تولید مواد معدنی)
- شهرستان‌های کاشان، گلپایگان، تیران و کرون، نجف آباد، برخوار و نایین (مناطق برنامه‌ریزی۳، ۵، ۶ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع خودرو و قطعه‌سازی خودرو (منطقه ویژه اقتصادی کاشان)
- شهرستان‌های آران و بیدگل، اردستان، نایین، خوروبیابانک و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه-ریزی ۱، ۵ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع معدنی کانی‌های استحصالی از کویر و دریاچه نمک (تکمیل زنجیره تولید مواد معدنی)
- شهرستان شهرضا (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان) قلمرو اولویت‌دار استقرار تکمیل زنجیره تولید محصولات پایین دستی پتروشیمی (تبدیلات گازی) و تجهیزات نفت و گاز (منطقه ویژه اقتصادی شهرضا)
- شهرستان شهرضا، شرق شهرستان اصفهان و کاشان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۴ و ۷ استان) قلمرو اولویت-دار توسعه و استقرار صنایع ریلی (منطقه ویژه اقتصادی شرق)

- شهرستان‌های کاشان و آران و بیدگل (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار تکمیل زنجیره تولید فرش ماشینی
- شهرستان‌های برخوار، شاهین‌شهر و میمه، آران و بیدگل، نطنز، اردستان، شهرضا، دهاقان، تیران و کرون، نایین و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۵ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع مصالح ساختمانی (آجر، سفال، کاشی و سرامیک)
- شهرستان شاهین‌شهر و میمه (منطقه برنامه‌ریزی ۳ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع هوایی (منطقه ویژه صنایع هوایی شاهین‌شهر-هسا)
- شهرستان‌های خمینی‌شهر، لنجان، اصفهان و شاهین‌شهر و میمه (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲ و ۳ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع الکترونیک و IT (منطقه ویژه اقتصادی IT لنجان)
- شهرستان‌های فریدن، فریدونشهر، چادگان، خوانسار، گلپایگان، بویین و میاندشت (منطقه برنامه‌ریزی ۶ استان)، سمیرم و دهاقان (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار صنایع غذایی و تبدیلی محصولات کشاورزی (تکمیل زنجیره تولید محصولات کشاورزی)
- شهرستان‌های دهاقان، شهرضا و اصفهان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار صنایع فرآوری و تولید قطعات نسوز
- شهرستان دهاقان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار صنایع تجهیزات گلخانه
- شهرستان‌های اصفهان و شاهین‌شهر و میمه قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار صنایع ابتیک
- شهرستان‌های نایین، نطنز، آران و بیدگل و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه و استقرار فرآوری سنگ آهن (تکمیل زنجیره تولید مواد معدنی)
- شهرستان‌های اردستان، خور و بیابانک و نایین (منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه بهره‌برداری از کانی‌های فلزی ارزشمند (طلا، مس، سرب و روی)
- شهرستان‌های خوروبیابانک، نایین، اردستان، نطنز، کاشان، آران و بیدگل و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان) قلمرو اولویت‌دار توسعه فعالیت معدنی

قلمروهای نامناسب استقرار صنعت و معدن

- شرایط کوهستانی مناطق غربی و جنوبی استان به دلیل بالا بودن شیب زمین و قرارگیری در گستره تامین آبی استان و منطقه ۴ کشور قلمرو نامناسب استقرار صنعت و صنایع معدنی

- دشت‌های دارای فرونشست در محدوده شهرستان‌های فریدن، فریدونشهر، چادگان، بویین و میاندشت، شهرضا و سمیرم قلمرو نامناسب استقرار صنعت و صنایع معدنی
- گسل‌ها و حریم آن‌ها، بستر و حریم رودخانه‌ها، محدوده و حریم سدها و دریاچه‌های آن‌ها و نواحی تحت مدیریت حفاظت محیط زیست قلمرو نامناسب استقرار صنعت و معدن
- پهنه‌های فرسایش بادی در محدوده شهرستان‌های اردستان، آران و بیدگل، نطنز و شرق شهرستان اصفهان قلمرو نامناسب استقرار صنعت و معدن

قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار صنعت و معدن

- مشخص‌ترین قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار صنعت، شعاع زیست محیطی ۵۰ کیلومتری شهر اصفهان است که منطبق با مجموعه شهری اصفهان است.
- به دلیل کمبود شدید آب و شرایط کیفی آب و هوایی، کل قلمرو استان برای استقرار صنایع آب‌بر و آلاینده دارای محدودیت است.
- حریم ۱۱۰ شهر استان، محدوده روستاها، حریم خطوط انتقال نیرو، گاز و فرآورده‌های نفتی و محدوده‌های نظامی قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار صنعت
- کلیه محدودیت‌های ذکر شده برای فعالیت صنعتی و معدنی در قانون معادن

قلمروهای اولویت‌دار استقرار کشاورزی

- شهرستان‌های دهاقان، تیران و کرون، گلپایگان، خمینی‌شهر، فلاورجان، لنجان، مبارکه، برخوار، شاهین‌شهر و میمه، نجف‌آباد، سمیرم، شهرضا، چادگان، فریدن، آران و بیدگل، کاشان و اصفهان قلمرو دارای اولویت توسعه کشت گلخانه‌ای (سبزی و صیفی، گل، قارچ و نشاء)
- مناطق برنامه‌ریزی استان قلمرو دارای اولویت توسعه کشت گیاهشهرستان‌های فریدن، فریدونشهر، چادگان، بویین و میاندشت (منطقه برنامه‌ریزی ۶ استان) و سمیرم (منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش طیور (مرغ گوشتی و تخم‌گذار، بوقلمون و بلدرچین)
- شهرستان‌های دهاقان، شهرضا، برخوار، نطنز، اردستان، نایین،خور و بیابانک، ران و بیدگل، کاشان و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش شترمرغ
- شهرستان‌های خوروبیابانک، اردستان، آران و بیدگل، نایین، شهرضا و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۴، ۵ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش شتر

- مناطق برنامه ریزی استان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش دام سبک پربازده
- شهرستان‌های سمیرم، خمینی‌شهر، شاهین شهر و میمه، شاهین شهرومیمه، برخوار، نجف‌آباد، فلاورجان و اصفهان (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۴ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش اسب
- شهرستان کاشان (منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای پرورش آبزیان تزیینی (شهرک ماهیان تزیینی کاشان)
- شهرستان‌های آران و بیدگل، اردستان، نایین، اصفهان، کاشان، خور و بیابانک، شاهین شهر و میمه، نطنز، گلپایگان، برخوار و شهرضا (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۴، ۵ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه کشت پسته
- شهرستان‌های نجف‌آباد، شهرضا، کاشان، آران و بیدگل، نطنز، اردستان، اصفهان، آران و بیدگل، شاهین شهر و میمه، برخوار، خوروبیابانک و مبارکه (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه کشت انار
- شهرستان خور و بیابانک (منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه کشت خرما
- شهرستان های فریدن، فریدونشهر، بوئین میاندشت، چادگان، فلاورجان، گلپایگان، سمیرم، اصفهان، خوانسار، خمینی شهر، نجف آباد،تیران و کرون، شاهین شهر و میمه ، مبارکه (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان) قلمرو دارای اولویت حفظ و استقرار کشت سیب زمینی
- شهرستان های فریدن، فریدونشهر، بوئین و میاندشت، سمیرم، نجف آباد، اردستان، شاهین شهر و میمه، مبارکه، چادگان، اصفهان و فلاورجان (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ ، ۵ و ۶ استان) قلمرو دارای اولویت حفظ و استقرار کشت پیاز
- شهرستان های اصفهان، خوانسار، شهرضا، نجف آباد و خمینی شهر (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار واحدهای تولید عسل
- شهرستان های نجف آباد، شهرضا، نطنز، برخوار، شاهین شهر و میمه، گلپایگان، فریدن، چادگان، بوئین و میاندشت، دهاقان و شرق شهرستان اصفهان (مناطق برنامه ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ ، ۶ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت حفظ و استقرار واحدهای پرورش دام شیری
- شهرستان های نطنز، نجف آباد، تیران و کرون، شاهین شهر و میمه، کاشان و آران و بیدگل (مناطق برنامه ریزی ۳ و ۷ استان)قلمرو دارای اولویت توسعه کشت زعفران

- شهرستان های کاشان، نطنز، آران و بیدگل، شاهین شهر و میمه، گلپایگان، فریدن، فریدونشهر، بوئین و میاندشت، چادگان، سمیرم، نجف آباد، تیران و کرون (مناطق برنامه ریزی ۳، ۴، ۶ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار کشت گل محمدی
- شهرستان های سمیرم، دهاقان و جنوب شهرضا (منطقه برنامه ریزی ۴ استان) قلمرو دارای اولویت حفظ و استقرار کشت سیب درختی
- شهرستان های شاهین شهرومیمه، برخوار، فلاورجان، کاشان، آران و بیدگل، نطنز، اردستان، فریدن، فریدونشهر، چادگان، اصفهان (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲، ۳ ، ۵ ، ۶ و۷) قلمرو دارای اولویت استقرار کشت صیفی و محصولات جالیزی
- شهرستان های نجف آباد، فلاورجان، تیران و کرون، مبارکه، لنجان، خوانسار و گلپایگان، خمینی شهر، کاشان، نطنز، چادگان، فریدونشهر، بوئین و میاندشت، سمیرم (مناطق برنامه ریزی ۲، ۳ و ۶ استان) قلمرو دارای اولویت حفظ و استقرار درختان میوه
- شهرستان های شهرضا، اردستان، فلاورجان، مبارکه، نجف‌آباد، اصفهان، کاشان، تیران و کرون (مناطق برنامه ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه کشت و تولید نهال

قلمروهای نامناسب استقرار کشاورزی استان اصفهان

- اراضی با شیب زیاد و سنگی غرب و جنوب استان و پهنه‌های شن‌زار و فرسایش بادی موجود در شمال و شرق استان قلمروهای نامناسب استقرار کشاورزی

قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار کشاورزی:

- به دلیل کمبود آب و منفی شدن بیلان آبی دشت‌ها سراسر استان برای توسعه زراعت در قلمروهای دارای محدودیت
- محدوده و حریم سکونتگاه‌های شهری، محدوده‌های نظامی و اتمی و حرایم آن‌ها، حرایم خطوط انتقال انرژی و فرآورده‌های نفتی در سراسر استان قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای توسعه واحدهای دام و طیور

قلمروهای اولویت‌دار استقرار خدمات

- شهرستان‌های اصفهان، خمینی‌شهر، کاشان، نجف‌آباد، لنجان و شاهین‌شهر و میمه (مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۷ استان) قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات برتر (شامل پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و فناوری، خدمات حرفه‌ای و کسب و کار، خدمات مالی، بیمه و بازاریابی، خدمات مشاوره حقوقی، مراکز پژوهشی وتحقیق و توسعه، خدمات فنی و مهندسی)

- شرق شهرستان اصفهان و شهرستان اردستان و نایین (هاب لجستیک اصفهان)، شهرستان نجف‌آباد (پارک لجستیک محصولات کشاورزی) و شهرستان مبارکه (پارک لجستیک صنعت) قلمرو دارای اولویت توسعه خدمات حمل و نقل
- مجموعه شهری اصفهان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات تخصصی خودرویی
- مجموعه شهری اصفهان و شهرستان نایین قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات تخصصی ماشین‌آلات معدنی و راهسازی
- شهر اصفهان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات بازرگانی فلزات و سنگ‌های قیمتی
- شهرستان‌های اصفهان، خمینی‌شهر، کاشان، شاهین‌شهر و میمه، نجف‌آباد، گلپایگان و شهرضا قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات درمانی
- شهرستان‌های اصفهان، نجف‌آباد و کاشان قلمرو دارای اولویت توسعه و استقرار خدمات آموزش فنی و حرفه‌ای

قلمروهای نامناسب استقرار خدمات استان اصفهان

- اراضی با شیب زیاد و سنگی غرب و جنوب استان و پهنه‌های شن‌زار و فرسایش بادی موجود در شمال و شرق استان، قلمروهای نامناسب استقرار خدمات
- گسل‌ها و حریم آن‌ها، بستر و حریم رودخانه‌ها، محدوده و حریم سدها و دریاچه‌های آن‌ها و نواحی تحت مدیریت حفاظت محیط زیست قلمرو نامناسب استقرار خدمات

قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای استقرار خدمات

- به دلیل کمبود آب و منفی شدن بیلان آبی دشت‌ها سراسر استان برای توسعه خدمات آب‌بر در قلمروهای دارای محدودیت
- محدوده‌های نظامی و اتمی و حرایم آن‌ها، حرایم خطوط انتقال انرژی و فرآورده‌های نفتی در سراسر استان قلمروهای دارای محدودیت استان اصفهان برای توسعه خدمات در قلمروهای دارای محدودیت

ماده ۳ - سند اجرایی آمایش استان اصفهان

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان اصفهان بر اساس مناطق برنامه‌ریزی:

منطقه ۱: دانش‌بنیان، فرهنگ و هنر، خدمات برتر، لجستیک، صنعت و معدن (صرفا برای شرق شهرستان

اصفهان)،آموزش، بازرگانی، صنایع دستی وگردشگری (طبیعی،سلامت، تاریخی، فرهنگی)، کشاورزی (دام و طیور و آبزیان، گلخانه، گیاهان دارویی)

منطقه ۲: دانش‌بنیان، هنر(آیینی و نمایشی) ،خدمات، صنعت، کشاورزی (گلخانه، گیاهان دارویی)، لجستیک، گردشگری (صنعت، طبیعی)

منطقه ۳: هنر(نمایشی)، کشاورزی(دام و طیور، گلخانه، گیاهان دارویی، آبزیان)، صنعت، خدمات ،آموزش، بازرگانی، لجستیک، گردشگری (طبیعی)

منطقه ۴: هنر(تجسمی)، کشاورزی(دام و طیور و آبزیان،گلخانه، گیاهان دارویی)، آموزش، صنعت، صنایع دستی و گردشگری (مذهبی، عشایر، طبیعی)

منطقه ۵: فرهنگ (میراث معنوی)، معدن، صنایع معدنی، صنایع دستی و گردشگری (کویر)، کشاورزی (دام و طیور، نخلستان، گیاهان دارویی)

منطقه ۶: فرهنگ(مفاخر فرهنگی) و هنر (موسیقی)،کشاورزی (دام و طیور و آبزیان،گلخانه، گیاهان دارویی) صنعت، صنایع دستی و گردشگری (طبیعی،عشایر، سلامت)

منطقه ۷: فرهنگ (فرهنگ مکتوب)، صنعت، معدن، خدمات، بازرگانی، آموزش، صنایع دستی و گردشگری (طبیعی، مذهبی،تاریخی، کویر، سلامت) ، کشاورزی (گیاهان دارویی، گلخانه ،دام و طیور، آبزیان)

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان اصفهان بر اساس شهرستان‌ها

اصفهان: دانش‌بنیان، فرهنگ و هنر، خدمات برتر، لجستیک، کشاورزی (دام و طیورو آبزیان، گلخانه، گیاهان دارویی)، صنعت و معدن (صرفا برای شرق شهرستان اصفهان)،آموزش، بازرگانی، صنایع دستی وگردشگری (طبیعی، سلامت، تاریخی، فرهنگی)

خمینی‌شهر: هنر(آیینی)، خدمات، کشاورزی(گلخانه، گیاهان دارویی)، صنایع تبدیلی

فلاورجان: صنعت (با تکنولوژی پیشرفته)، کشاورزی(گلخانه، گیاهان دارویی)، گردشگری (طبیعی)

لنجان: هنر(نمایشی)، دانش‌بنیان، صنعت(با تکنولوژی پیشرفته)، کشاورزی (گلخانه، گیاهان دارویی)، گردشگری (صنعت، طبیعی)

مبارکه: هنر(آیینی)، صنعت(با تکنولوژی پیشرفته)، کشاورزی(گلخانه، گیاهان دارویی)، لجستیک، گردشگری (صنعت، طبیعی)

برخوار: هنر(آیینی)، کشاورزی (دام و طیور، گلخانه، گیاهان دارویی)، خدمات، بازرگانی

تیران و کرون: کشاورزی(دام و طیور، گلخانه، گیاهان دارویی)، صنعت(با تکنولوژی پیشرفته)، گردشگری (طبیعی)

شاهین‌شهر و میمه: دانش بنیان، هنر(نمایشی)، صنعت(با تکنولوژی پیشرفته)، کشاورزی (دام و طیور، گلخانه، گیاهان دارویی)، معدن، بازرگانی، خدمات، گردشگری

نجف‌آباد: دانش بنیان ، هنر(سینما)، کشاورزی (دام و طیور، آبزیان،گلخانه و گیاهان دارویی)، صنعت(با تکنولوژی پیشرفته)، معدن (خارج از شعاع زیست محیطی اصفهان)، آموزش، لجستیک، گردشگری (طبیعی)

دهاقان: کشاورزی (دام و طیور، گلخانه ، گیاهان دارویی)، آموزش، گردشگری (عشایر، طبیعی)، صنعت و معدن (صنایع تبدیلی، صنایع معدنی، تکمیل زنجیره ارزش فولاد)

سمیرم: کشاورزی (دام و طیورو آبزیان،گلخانه، گیاهان دارویی) صنایع‌دستی و گردشگری (عشایر، طبیعی)، معدن

شهرضا: هنر(تجسمی)،کشاورزی (دام و طیور،آبزیان ، گیاهان دارویی، گلخانه)، آموزش، صنعت و معدن (خارج از شعاع زیست محیطی اصفهان)، صنایع دستی و گردشگری (مذهبی، طبیعی)

اردستان: کشاورزی (دام و طیور، گیاهان دارویی)، صنعت و معدن، خدمات، گردشگری

خورو‌بیابانک: کشاورزی (دام و طیور،نخلستان، گیاهان دارویی)، معدن، صنعت، گردشگری (کویر)

نایین: فرهنگ (میراث معنوی)، کشاورزی (دام و طیور، گیاهان دارویی)، معدن، صنعت، صنایع دستی و گردشگری (کویر و صنعت)

بویین میاندشت: کشاورزی (دام و طیورو آبزیان، گیاهان دارویی)، صنایع تبدیلی، گردشگری (طبیعی)، معدن

چادگان: کشاورزی (دام و طیور و آبزیان،گلخانه، گیاهان دارویی)، صنایع تبدیلی، گردشگری (طبیعی) ، معدن

خوانسار: فرهنگ(مفاخر فرهنگی)، کشاورزی(دام و طیور و آبزیان،گیاهان دارویی)، صنایع تبدیلی، گردشگری (طبیعی، سلامت)

فریدن: هنر (موسیقی)،کشاورزی(دام و طیور و آبزیان،گلخانه، گیاهان دارویی)، صنایع تبدیلی، گردشگری (طبیعی)

فریدونشهر: هنر (موسیقی)،کشاورزی(دام و آبزیان، گیاهان دارویی)، صنایع دستی و گردشگری (طبیعی، عشایر)

گلپایگان: فرهنگ(مفاخر فرهنگی)، کشاورزی(دام و طیور و آبزیان، گلخانه، گیاهان دارویی)، صنعت، گردشگری (سلامت، طبیعی)

آران و بیدگل: فرهنگ (فرهنگ مکتوب)، صنعت، خدمات، گردشگری (کویر)، کشاورزی (دام و طیور، آبزیان، گلخانه، گیاهان دارویی)

کاشان: فرهنگ (فرهنگ مکتوب)، صنعت (با تکنولوژی پیشرفته)، خدمات، بازرگانی، آموزش، صنایع دستی و گردشگری (مذهبی، تاریخی، کویر، سلامت)، کشاورزی(دام و طیور و آبزیان، گلخانه، گیاهان دارویی)

نطنز: فرهنگ (فرهنگ مکتوب)، کشاورزی (دام و طیور، آبزیان، گیاهان دارویی) صنعت، معدن، صنایع دستی و گردشگری (مذهبی، طبیعی)

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

کشاورزی

- بهینه سازی الگوی کشت متناسب با اقلیم مناطق مختلف استان
- ارتقای بهره وری آب و خاک کشاورزی و صرفه جویی در مصرف آب کشاورزی و اعمال مدیریت تقاضا
- ارتقای مدیریت آب بخش کشاورزی و در اولویت قراردادن افزایش راندمان آبیاری در کلیه مراحل با تأکید براجرای روش های نوین آبیاری
- افزایش تولید در محیط های کنترل شده گلخانه ای
- بهینه سازی الگوی کشت و توسعه کشت های گلخانه ای و انتقال تولیدات سبزی و صیفی از فضای باز به گلخانه
- تشویق به ایجاد و گسترش صنایع تبدیلی کشاورزی
- ارتقای سطح درآمد و زندگی روستاییان و کشاورزان با تهیه طرح‌های توسعه روستایی، گسترش کشاورزی صنعتی، صنایع روستایی و خدمات نوین و اصلاح نظام قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی
- گسترش و تنوع کشت محصولات صادراتی همچون گیاهان دارویی و بذرهای اصلاح شده و سایر محصولات با ارزش افزوده بالا به سایر استانها و کشور ها
- اقتصادی نمودن طرحهای تولید دام و طیور
- ارتقای کیفیت، اثربخشی و ایمنی داروهای موجود در بازار داروهای دامپزشکی

صنعت و معدن

- رعایت الزامات آمایشی اقلیم خشک در استقرار صنایع آب بر و گسترش تصفیه پساب های صنعتی و بازچرخانی آن در فرایند تولید واحدهای صنعتی

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- حمایت از توسعه صنایع نوین و صنایع پیشین و پسین در صنایع شیمیای و پتروشیمی
- حمایت از توسعه زنجیره پایین دستی صنایع مبتنی بر منابع
- جلوگیری از خام فروشی محصولات معدنی استان

نظام سکونتگاهی

- بازآفرینی شهری
- ایجاد زمینه های مشارکت ذی نفعان در برنامه ریزی های منطقه ای و شهری
- ساماندهی سکونتگاه های شهری و روستایی و ایجاد تعادل در سلسله مراتب شهری استان
- توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی سکونتگاه های روستایی استان
- ایجاد مدار پدافندی در زیرساخت های استان

بازرگانی

- ارتقاء بهره وری و افزایش رقابت پذیری صنوف
- ایجاد و گسترش نواحی صنعتی ویژه پردازش و صادرات مجدد در مناطق ویژه اقتصادی
- حفظ و احیاء و ارتقاء جنبه های هنری و فرهنگی فرش دستباف استان
- حمایت از شناسنامه دار کردن و هویت دهی به فرش و صنایع دستی تولیدی استان
- تنوع بخشی به ظرفیت های صادراتی استان و تولید کالاها و خدمات جدید صادراتی
- فراگیر نمودن تجارت الکترونیکی از جمله سامانه تولید و تجارت
- مدیریت اطلاعات تجارت خارجی
- برون گرایی و تولید محصولات رقابت پذیر در بازارهای جهانی
- حمایت از برند سازی ، شناسنامه دار شدن
- تاکید بر راهبرد توسعه صادرات غیر نفتی در استان

گردشگری و صنایع دستی

- ارتقاء هدفمند و هوشمند زیرساخت ها و امکانات گردشگری
- تنوع بخشی در دسترسی به خدمات و زیرساخت‌های گردشگری و ایجاد زیرساخت‌های متناسب با آن‌ها
- تهیه ضوابط تشویقی و حمایتی با هدف جذب سرمایه گذاران در بخش های پشتیبان گردشگری متناسب با تخصص و مزیت شهرستان ها

- هدایت، حمایت و تشویق مشارکت بخش خصوصی و سازمان‌های مردم نهاد، صنعت، هیات‌ها و انجمن‌های ورزشی، شوراهای اسلامی و شهرداری‌ها در جهت سرمایه‌گذاری در توسعه فعالیت‌های فرهنگی-ورزشی در سطح استان
- توسعه گردشگری مبتنی بر جاذبه‌های طبیعی و تاریخی و فرهنگی استان با تاکید بر رویکرد توسعه پایدار
- بکارگیری روش‌های تبلیغاتی موثر و حرفه ای برای توسعه و ترویج صنعت گردشگری
- توسعه اقتصاد پزشکی مبتنی بر توسعه گردشگری سلامت
- افزایش سطح آگاهی های عمومی و دانش تخصصی در حوزه صنایع دستی
- حفظ و تقویت جایگاه و اعتبار صنایع دستی استان
- حمایت از ایجاد غرفه های مناسب و آبرومند فروش صنایع دستی استان در مراکز گردشگری

حمل و نقل

- توسعه حمل و نقل ترکیبی و چند وجهی
- توسعه خطوط پروازی مسافر و بار
- تقویت سامانه های عمومی بالاخص ریلی در کلانشهرها و شهرهای جدید به منظور کاهش مصرف انرژی
- توسعه خطوط ریلی و تقدم توسعه ریلی به جاده ای در طرحهای جدید
- بهبود کیفیت خدمات حمل و نقل جاده ای
- مدیریت یکپارچه کلیه شیوه های حمل و نقل از طریق ایجاد سامانه های هوشمندITS
- استفاده از فناوریهای نوین به ویژه ICT در انجام امور مربوط به محموله های ترانزیتی
- نوسازی ناوگان حمل و نقل جاده ای

اجتماعی

- ارتقای شاخص های توسعه انسانی استان
- ارتقای شاخص های سرمایه اجتماعی استان
- ارتقای شاخص های توسعه اجتماعی استان (با محوریت نهاد خانواده)
- افزایش سطح تاب آوری اجتماعی

مدیریت نهادی

- ساماندهی و اعمال مدیریت جامع بر اراضی ملی

- افزایش توانمندی اقتصادی کشاورزان
- ساماندهی و یکپارچه سازی اسناد مالکیت شهری و روستایی
- شناسایی عوامل تاثیرگذار بر توسعه استان

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- همگامی با طرحهای ملی دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل
- کاهش اثرپذیری از مخاطرات طبیعی
- استفاده حداکثری از جغرافیای طبیعی و خصوصیات ژئومورفولوژیک قلمروهای سرزمینی درارتقاء امنیت و پدافند غیر عامل صنایع و پروژه های حیاتی، حساس و مهم

محیط زیست و منابع طبیعی

- اصلاح و احیای مراتع و توسعه آبخیزداری
- جلوگیری از تخریب و آلودگی محیط زیست و منابع طبیعی و احیای آن
- استقرار سامانه پایش آنلاین هوا و آب
- مقابله با بیابان زایی و کنترل کانون های بحرانی فرسایش بادی استان
- حفاظت و ساماندهی مناطق چهارگانه تحت حفاظت محیط زیست
- ارتقای کمیت و کیفیت مناطق تحت مدیریت برای حفاظت از تنوع زیستی
- مدیریت پسماندهای تولیدی استان با محوریت کاهش تولید، تفکیک از مبدا و بازیافت
- ارزش گذاری اقتصادی زیست بوم ها و تعیین خسارات زیستی
- حفاظت از تنوع زیستی استان

آب

- مدیریت یکپارچه حوضه زاینده رود
- بهبود تراز آب زیرزمینی
- تقویت آبخوان
- برنامه ریزی و مدیریت یکپارچه منابع و مصارف با رویکرد حوضه ای وبهره برداری پایدار از منابع آب
- اعمال مدیریت بهینه تقاضای آب با مشارکت بهره برداران و ایجاد و توسعه تشکلهای بهره برداران
- تحویل حجمی آب در انتهای شبکه های آبیاری اصلی
- انتقال آب ازحوضه‌های مجاور درچارچوب ظرفیت حوزه‌های آبریز و بهره‌برداری مطلوب از آب های

سطحی و تقویت منابع آب‌های زیرزمینی با اولویت آبخوان‌های با بیلان منفی،کنترل و ذخیره سازی آب‌های سطحی با استفاده از روش‌های مناسب ودر نظرگرفتن شرایط پایین‌دست

- شناسایی منابع آب جدید و مهار آب‌هایی که از استان خارج می‌شود با اولویت استفاده از حوضه‌های آبی مشترک و حفاظت از منابع آب موجود
- تحقیق و توسعه و به کارگیری روشهای نوین استحصال آب و ظرفیت سازی نیروی انسانی وآموزش در موضوعات خاص وجدید
- الزام واحدهای آلاینده به احداث وبهره برداری از تصفیهخانه های فاضلاب
- تامین آب صنایع با استفاده از پساب و رعایت الزامات زیست محیطی مربوطه

علم و فناوری

- توجه به نیازهای منطقه ای و آمایش سرزمین و بازنگری در عناوین، رشته، محلها و برنامه های آموزشی مراکز فنی و حرفه ای ، هنرستان ها و آموزش عالی متناسب با نیازهای استان
- تقویت شبکه پژوهش و فناوری استان، کنسرسیوم خدمات فنی و مهندسی، شبکه آموزش واحدهای صنعتی
- حمایت مالی و معنوی از کارآفرینان در راستای تبدیل ایده‌های ارزشمند به طرح‌های اقتصادی و اجرایی نمودن آنها
- رقابتی کردن فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی در مؤسسات آموزش عالی در راستای تقاضا محور نمودن این فعالیت‌ها
- توسعه شهرک‌های علمی و پارک‌های فناوری و کریدور علم و فناوری در استان و حمایت‌های ویژه تسهیلاتی از صنایع نانو، بیوتکنولوژی و صنایع نوین

بهداشت و درمان

- استقرار برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع در بخش سلامت
- متناسب سازی برنامه های جاری سلامت با اولویتها و نیازهای اساسی و عوامل مخاطره آمیز سلامت
- برنامه ریزی صحیح در جهت بیشگیری بهداشتی از معلولیت ها و آسیب های اجتماعی
- طراحی و تدوین برنامه سطح بندی خدمات درمانی در دانشگاه(آینده نگاری توسعه بخش های بستری استان در برنامه ششم توسعه و متناسب با آمایش سرزمین)
- افزایش اثربخشی مراقبتهای سلامت به کمک دانش و فناوری های نوین

- یکپارچه سازی کمی و کیفی خدمات هتلینگ
- استفاده از ظرفیتهای موجود و ایجاد شده توسط سایر بخشها (خصوصی، خیریه و ...) در راستای تحقق اهداف بخش سلامت

میراث فرهنگی

- حفاظت از میراث فرهنگی، و توسعه شاخصهای کمی و کیفی آن
- آموزش، ظرفیت سازی و اشاعه فرهنگ حراست از میراث ناملموس

فرهنگ و هنر

- احداث، توسعه، تجهیز، بهسازی و نوسازی فضاهای فرهنگی و هنری
- حمایت از تولید و نشر آثار فرهنگی و هنری اقوام و نواحی
- حمایت از آئین ها و مناسک مذهبی و نیز فرهنگ و هنر فولکلوریک
- تقویت تعاملات و ارتباطات فرهنگی ملی و بین المللی
- افزایش سطح آگاهی عمومی و دانش تخصصی در حوزه فرهنگ و هنر
- سرمایه پذیر کردن اقتصاد فرهنگ و هنر

انرژی

- استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر و پاک
- ارتقاء بهره‌وری در حوزه تولید، انتقال و توزیع انرژی برق
- توسعه گاز رسانی به واحدهای تولیدی ، شهرها و روستاهای بالای ۲۰خانوار (دارای توجیه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی)
- توسعه جایگاه‌های سوخت استان (به‌ویژه CNG)

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- مجموعه شهری اصفهان مستعد توسعه قطار حومه‌ای و قطار شهری و همچنین توسعه بزرگراه‌های انتقالی (کمربندی) می‌باشد.
- تکمیل کریدورهای جاده‌ای شمالی- جنوبی و شرقی - غربی استان و ارتقاء محورهای موجود.
- ارتقای زیرساخت‌های فرودگاهی در سه پهنه اصفهان، شاهین‌شهر و میمه و کاشان
- ارتقای ظرفیت ریلی استان و توسعه خطوط ریلی و اتصال راه آهن استان به راه‌آهن استان‌های مرکزی، لرستان و خوزستان

- ایجاد هاب و پارک‌های لجستیک تخصصی در شرق اصفهان و شهرستان‌های نایین و اردستان، نجف-آباد و مبارکه
- احداث قطارهای سریع‌السیر اصفهان – تهران در قلمرو شهرستان‌های اصفهان و شاهین‌شهر و میمه ، اصفهان - شیراز در قلمرو شهرستان‌های شهرضا و اصفهان و خط اتصال این دو مسیر در قلمرو شهرستان‌های اصفهان و برخوار
- توسعه شبکه گازرسانی در نواحی شهری و روستایی دارای برنامه انتقال گاز و حوزه های شهرکها و نواحی صنعتی موجود در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان
- توسعه شبکه برق‌رسانی در قلمرو مناطق برنامه‌ریزی استان
- پهنه‌های شرق شهرستان اصفهان، بخش‌هایی از شهرستان‌های نایین، خور و بیابانک، اردستان، شاهین‌شهر و میمه، نطنز، آران و بیدگل و کاشان با داشتن پهنه‌های گسترده بیابانی و همچنین وجود ظرفیت‌های خالی در زیرساخت‌های انتقال برق مستعد توسعه نیروگاه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر (خورشیدی و بادی)

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه فعالیت کشت گلخانه‌ای (سبزی و صیفی، گل، قارچ و نشاء)
- کلیه مناطق برنامه‌ریزی استان مستعد توسعه فعالیت کشت گیاهان دارویی
- مناطق برنامه‌ریزی ۴ و ۶ استان مستعد توسعه فعالیت پرورش طیور (مرغ گوشتی و تخم‌گذار، بوقلمون و بلدرچین)
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه فعالیت پرورش شترمرغ
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه فعالیت پرورش شتر
- کلیه مناطق برنامه‌ریزی استان مستعد توسعه فعالیت پرورش دام سبک پربازده
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۴ استان مستعد توسعه فعالیت پرورش اسب
- منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان مستعد توسعه فعالیت پرورش ماهیان تزیینی (شهرک ماهیان تزیینی کاشان)
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان مستعد بهینه‌سازی کشت پسته
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۴، ۵ و ۷ استان مستعد بهینه‌سازی کشت انار
- منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان مستعد توسعه فعالیت کشت خرما

- مناطق برنامه‌ریزی ۴ و ۶ استان مستعد بهینه‌سازی کشت سیب زمینی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ ، ۵ و ۶ استان مستعد بهینه‌سازی کشت پیاز
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان مستعد توسعه واحدهای تولید عسل
- کلیه مناطق برنامه‌ریزی استان مستعد بهینه‌سازی واحدهای پرورش دام شیری
- کلیه مناطق برنامه‌ریزی استان مستعد توسعه کشت زعفران
- مناطق برنامه‌ریزی ۳، ۴، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار کشت گل محمدی
- منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان مستعد بهینه‌سازی کشت سیب درختی

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- مناطق برنامه‌ریزی ۲، ۴ و ۷ استان مستعد بهینه‌سازی و استقرارتکمیل زنجیره تولید فولاد
- مناطق برنامه‌ریزی ۵ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع سنگ ساختمانی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷ استان مستعد بهینه‌سازی و استقرار صنایع نساجی و پوشاک
- منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع پتاس
- مناطق برنامه‌ریزی۳، ۵، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع خودرو و قطعه‌سازی خودرو
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع معدنی کانی‌های استحصالی از کویر و دریاچه نمک
- منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان مستعد استقرار تبدیلات گازی و تجهیزات نفت و گاز
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۴ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع ریلی
- منطقه برنامه‌ریزی ۷ استان مستعد تکمیل زنجیره تولید فرش ماشینی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه و استقرار صنایع مصالح ساختمانی
- منطقه برنامه‌ریزی ۳ استان مستعد توسعه صنایع هوایی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲ و ۳ استان مستعد توسعه صنایع الکترونیک و IT
- مناطق برنامه‌ریزی ۴ و ۶ استان مستعد توسعه صنایع غذایی و تبدیلی محصولات کشاورزی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۴ استان مستعد توسعه صنایع فرآوری و تولید قطعات نسوز
- منطقه برنامه‌ریزی ۴ استان مستعد صنایع تجهیزات گلخانه
- مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۳ استان مستعد توسعه صنایع اپتیک
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه فرآوری سنگ آهن

- منطقه برنامه‌ریزی ۵ استان مستعد توسعه بهره‌برداری از کانی‌های فلزی ارزشمند
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه فعالیت معدنی

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات برتر (شامل پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و فناوری، خدمات حرفه‌ای و کسب و کار، خدمات مالی، بیمه و بازاریابی، خدمات مشاوره حقوقی، مراکز پژوهشی وتحقیق و توسعه، خدمات فنی و مهندسی)
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲ و ۳ مستعد توسعه زیرساخت‌های خدمات حمل و نقل و لجستیک
- مجموعه شهری اصفهان مناطق مستعد توسعه خدمات تخصصی خودرویی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱ و ۵ مستعد توسعه خدمات تخصصی ماشین‌آلات معدنی و راهسازی
- شهر اصفهان منطقه مستعد توسعه خدمات بازرگانی مصنوعات طلا و نقره و سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات درمانی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۳، و ۷ استان مستعد توسعه خدمات آموزش فنی و حرفه‌ای
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات عمده‌فروشی
- کلیه مناطق برنامه‌ریزی استان مستعد توسعه خدمات گردشگری تاریخی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۴، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری فرهنگی (مردم‌نگارانه و رویدادمحور)
- مناطق برنامه‌ریزی ۴، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری طبیعی (کوهستان)
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۵ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری طبیعی (کویر)
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری طبیعی
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۵ و ۷ استان توسعه خدمات گردشگری صنعت
- منطقه برنامه‌ریزی ۱ ، ۶ و ۷ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری سلامت
- مناطق برنامه‌ریزی ۱، ۲ و ۳ استان مستعد توسعه خدمات گردشگری ورزشی

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- در مجموع نظام سلسله مراتبی شهرهای استان به گونه‌ای است که پس از کلان‌شهر اصفهان به عنوان شهر سطح اول، شهرهای کاشان، نجف‌آباد و شاهین‌شهر در سطح سوم و شهرهای شهرضا، گلپایگان،

مبارکه و زرین‌شهر در سطح چهارم و سایر شهرهای استان در سطوح پنجم قرار دارند و استان فاقد شهر سطح دوم است .

- ۱۱/۹ درصد از جمعیت استان ساکن روستاها می‌باشند که در ۱۲۷ دهستان و ۱۶۷۳ آبادی ساکن هستند. ۷۲۰ آبادی دارای طرح هادی مصوب است. اکثر روستاهای موجود در منطقه شهری اصفهان دارای جمعیت بالای ۳۰۰۰ نفر هستند. احیاء بافت‌های فرسوده و ناکارآمد و اجرای طرح‌های توسعه اشتغال روستایی در اولویت می‌باشد.
- با توجه به محدودیت زیرساخت‌ها به‌ویژه آب، ایجاد شهر جدید در استان پیشنهاد نمی‌گردد. بازآفرینی شهری و به تبع آن احیاء بافت‌های فرسوده و ناکارآمد مرکزی شهرها، ساماندهی حاشیه‌نشینی و انتقال مراکز صنعتی و نظامی از محدوده شهرها و استفاده حداکثری از اراضی آن‌ها برای تامین سرانه‌های استاندارد غیرمسکونی شهرها از رویکردهای ساماندهی سکونتگاه‌های شهری استان است.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

- تمرکز خدمات پزشکی در استان اصفهان در دو شهر اصفهان و کاشان است که مهم‌ترین دلیل آن وجود دانشگاه‌های علوم پزشکی در این دو شهر است.
- در شهرهای اصفهان و کاشان امکان توسعه خدمات سلامت و درمان در سطح فراملی، ملی، قطبی، منطقه‌ای، استانی و شهرستانی با افزایش بهره‌وری و نوسازی امکانات موجود و فراهم‌سازی خدمات جانبی بیمارستان (همچون همراه‌سرا، پارکینگ و...) تکمیل و توسعه شهرک سلامت اصفهان و بیمارستان‌ها و مراکز درمانی بخش خصوصی در اصفهان و کاشان زمینه توسعه خدمات گردشگری سلامت (درمان) را در این دو شهرستان فراهم می‌نماید.
- شهرستان‌های نجف‌آباد، گلپایگان، خمینی‌شهر و شهرضا زمینه توسعه خدمات پزشکی در سطوح ناحیه‌ای و شهرستانی را دارا می‌باشند.
- دانشگاه های اصفهان، صنعتی اصفهان، کاشان و علوم پزشکی اصفهان به عنوان دانشگاه‌های سطح اول استان مستعد توسعه خدمات آموزش عالی در سطح فراملی، ملی، قطبی، منطقه‌ای، استانی و شهرستانی هستند
- در زمینه خدمات پژوهشی مکمل دانشگاه‌های مادر استان، مجموعه شهرک علمی و تحقیقاتی و پژوهشکده‌های زیرمجموعه جهاد دانشگاهی است که نقش اصلی اقتصادی‌سازی خدمات پژوهشی آموزشی را به عهده دارند.

- علاوه بر منطقه ویژه علم و فناوری اصفهان که شامل شهرستان‌های اصفهان، شاهین‌شهر و میمه، نجف-آباد، خمینی‌شهر و لنجان می‌شود، شهرستان کاشان نیز با دارا بودن پارک علم و فناوری و اخذ مصوبه شهرک صنعتی صنایع هایتک به عنوان مناطق مستعد استان مطرح می‌باشد.
- در بخش خدمات آموزش عمومی به‌ویژه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای افزایش بهره‌وری مراکز موجود و متناسب‌سازی نظام آموزشی با نیازهای بازار کار استان، کشور و جهان
- خدمات تربیت‌بندی و ورزش با توجه به سابقه طولانی حضور استان اصفهان در باشگاه‌داری حرفه‌ای در رشته‌های مختلف و همچنین پراکنش نسبتا مناسب اماکن ورزشی در استان و بهره‌گیری هم‌زمان از امکانات دولتی، عمومی، خصوصی و خیریه در این بخش، زمینه مساعد توسعه خدمات اجتماعی ورزشی در سطح کل استان فراهم می‌باشد.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان اصفهان

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه افزایش محصولات کشاورزی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان
- برنامه ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره‌های ارزش محصولات کشاورزی

صنعت و معدن

- برنامه ارتقاء بهره وری صنایع
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن

بازرگانی:

- برنامه بهبود فضای کسب و کار
- برنامه توسعه ، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب‌ها، کریدورها و...)
- حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات مورد نیاز

میراث فرهنگی، صنایع دستی وگردشگری

- برنامه بهینه سازی و توسعه زیرساخت های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه حفظ و احیای بناها، بافت ها و محوطه های تاریخی استان

حمل و نقل:

- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه سیاست‌گذاری، توسعه زیرساختهای حمل و نقل و تهیه برنامه‌های حمل‌و نقل
- برنامه هوشمندسازی حمل و نقل کالا و مسافر

نظام سکونتگاهی

- برنامه تاب‌آوری و توانمند سازی چند وجهی قلمروها (شهرستان‌ها، شهرها و روستاها)
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها (شهری، روستایی)

سرمایه اجتماعی

- برنامه توسعه، مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی

مدیریت نهادی

- برنامه تهیه اسناد، برنامه ها، طرح ها و مطالعات موردنیاز ارتقا کیفیت سیستم مدیریت و نظام حکمرانی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل:

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

محیط زیست و منابع طبیعی:

- حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی
- حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده ها
- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت از خاک
- برنامه مقابله با بیابان زایی

آب:

- برنامه تامین از منابع متعارف و نامتعارف
- ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه ارائه خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

علم و فناوری:

- برنامه توسعه و ساماندهی زیر ساخت های آموزش عالی
- برنامه انطباق فعالیت‌های آموزشی و دانش‌بنیان با مزیت‌سنجی منطقه‌ای
- برنامه ایجاد، توسعه و تکمیل و تجهیز زیر ساخت های پارک های علم و فناوری ، ایستگاه های تحقیقاتی و مراکز رشد

بهداشت و درمان:

- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی
- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی- درمانی

فرهنگ و هنر:

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تجهیز فضاهای فرهنگی– هنری و دینی
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم و سنن فرهنگی

انرژی:

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- برنامه تامین انرژی
- بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه های انتقال و توزیع انرژی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان اصفهان

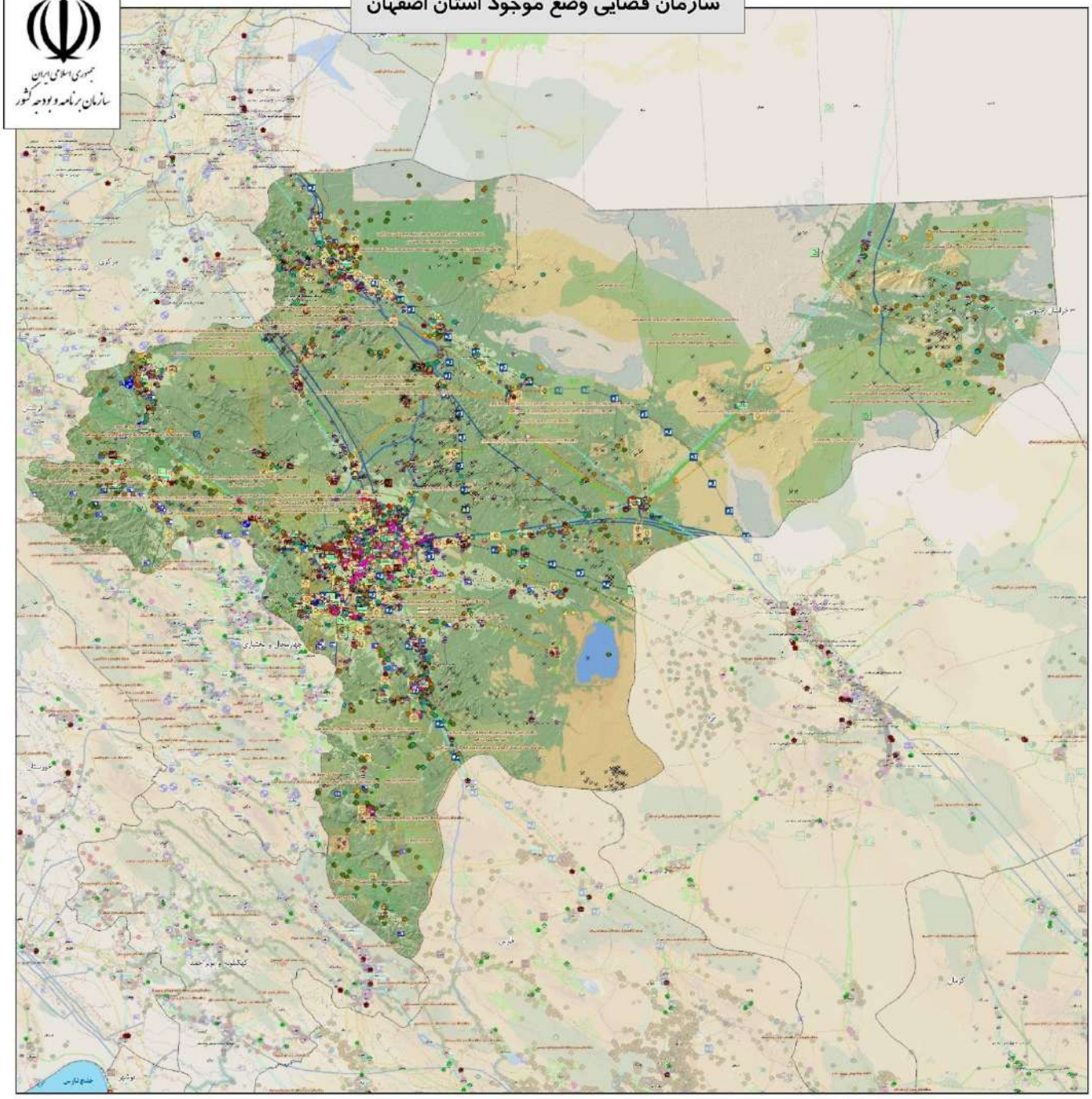

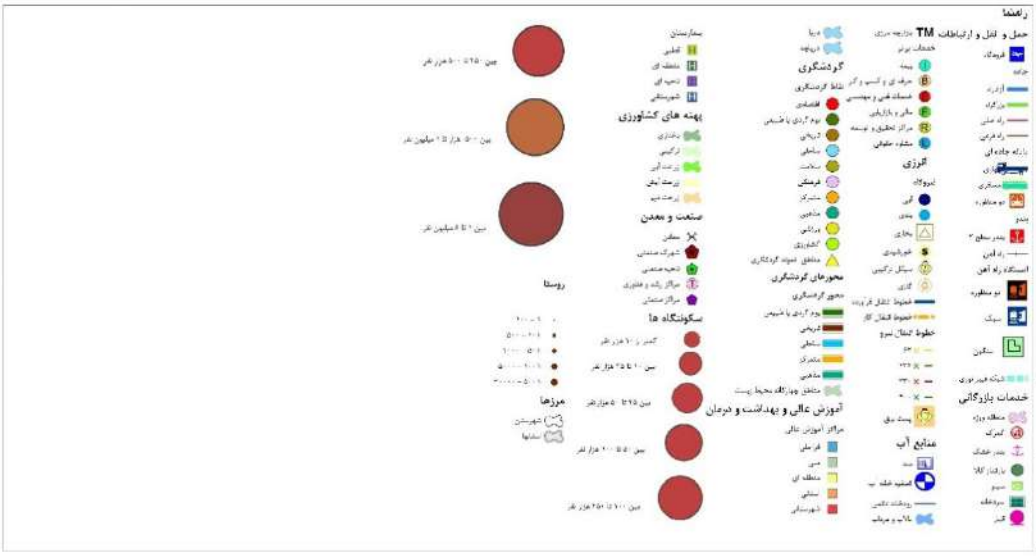

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان اصفهان

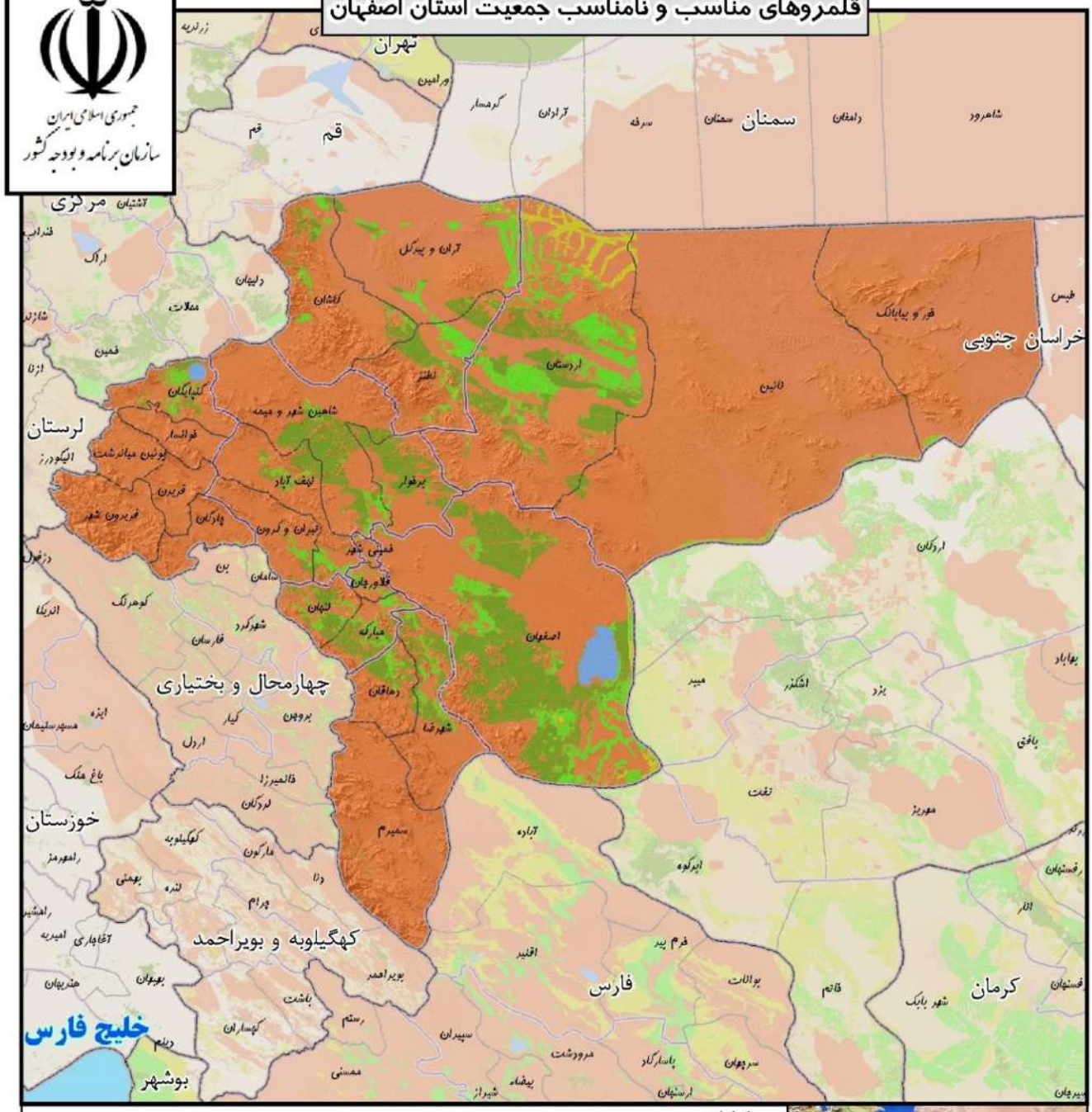

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصـفهان

ماخذ: مطالعات آمایش استان اصفهان
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:3,000,000

0 25 50 100
Kilometers

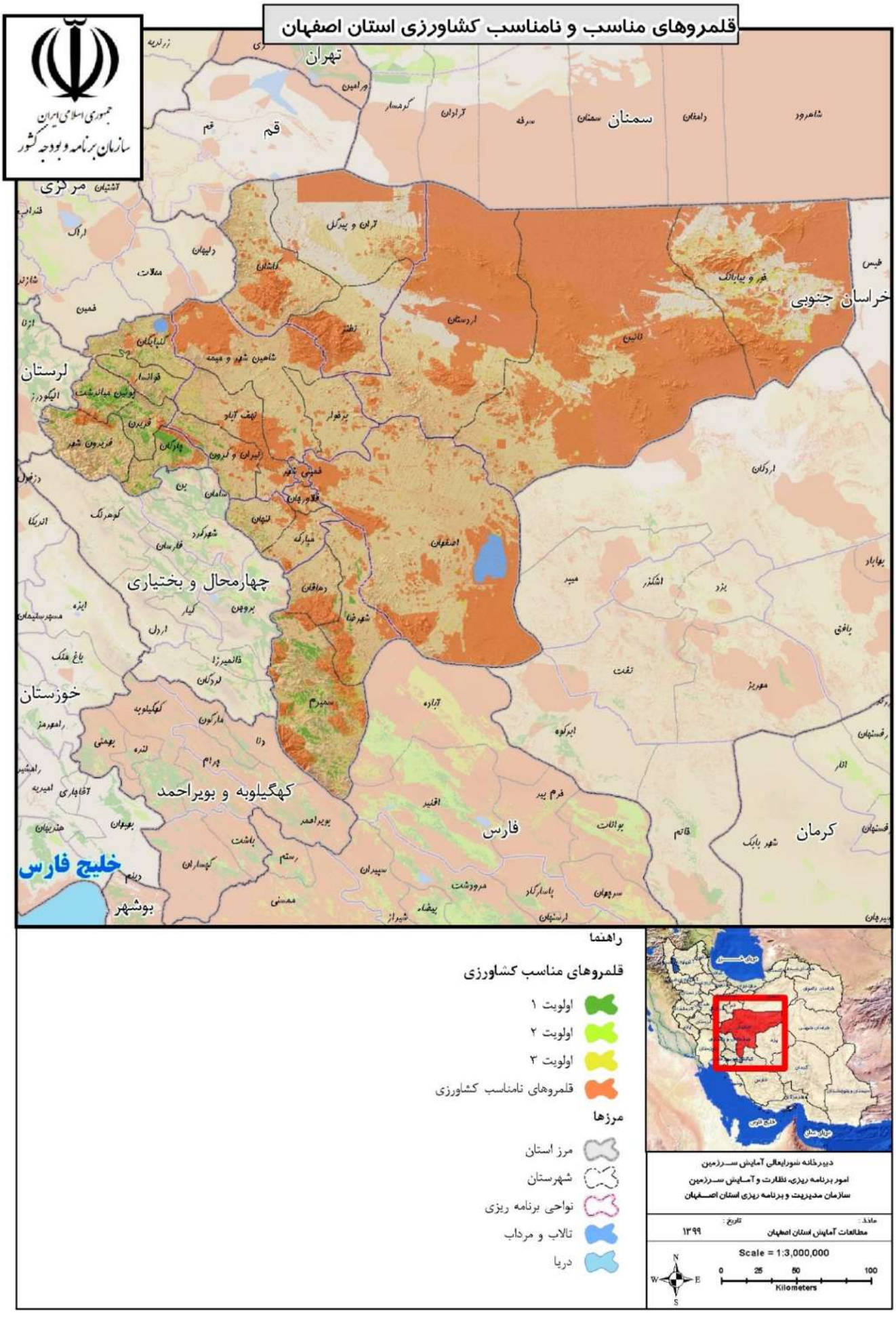
قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان اصفهان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
تهران
سمنان
خراسان جنوبی
لرستان
چهارمحال و بختیاری
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
کرمان
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
قلمروهای مناسب کشاورزی
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
قلمروهای نامناسب کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان
تهیه :
مطالعات آمایش استان اصفهان
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:3,000,000
0 25 50 100
Kilometers
N
W
E
S

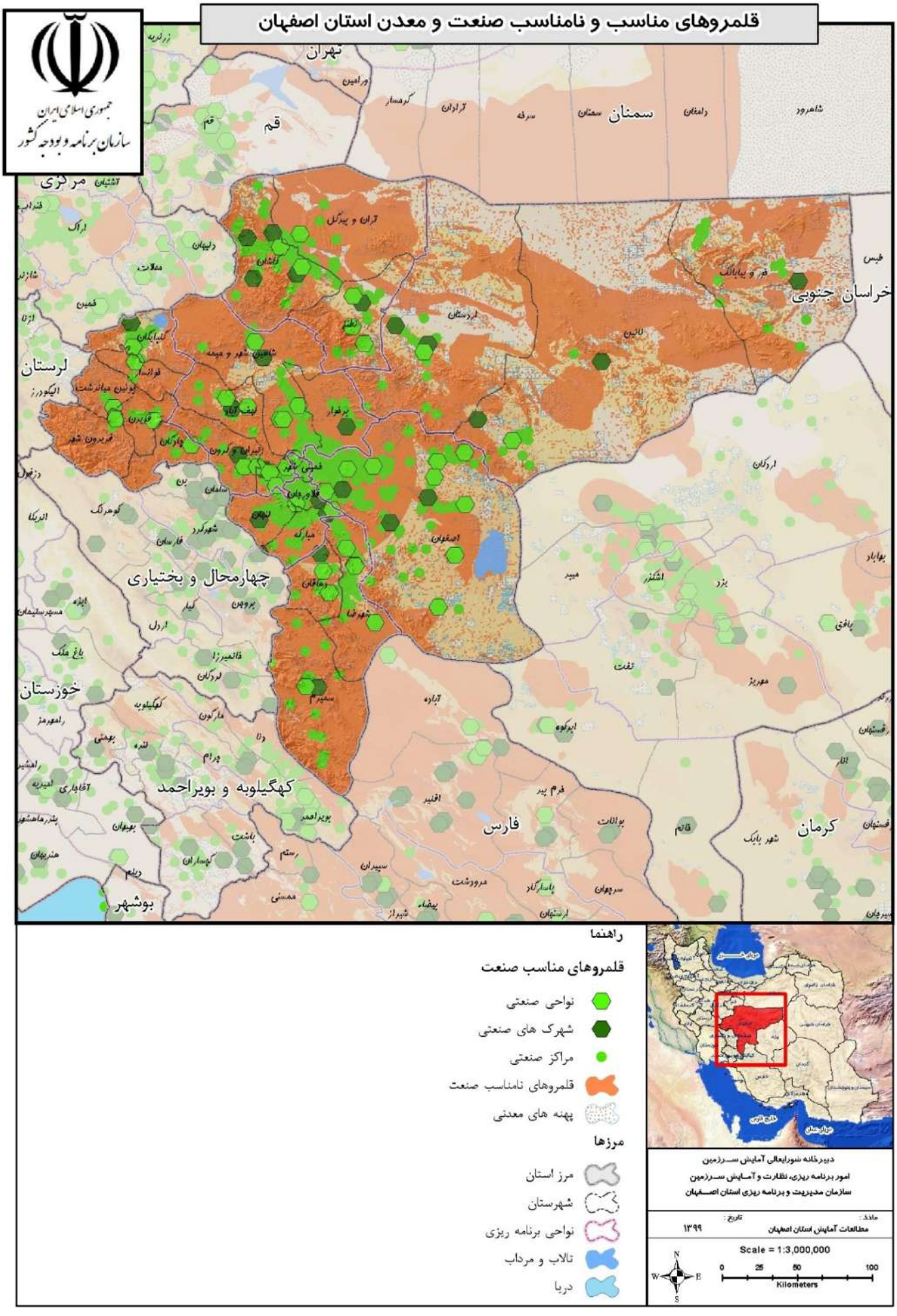
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان اصفهان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
تهران
قم
سمنان
مرکزی
خراسان جنوبی
لرستان
چهارمحال و بختیاری
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
کرمان
بوشهر
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
نواحی صنعتی
شهرک های صنعتی
مراکز صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان
مأخذ:
مطالعات آمایش استان اصفهان
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:3,000,000
0 25 50 100
Kilometers
N
W
E
S

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان اصفهان

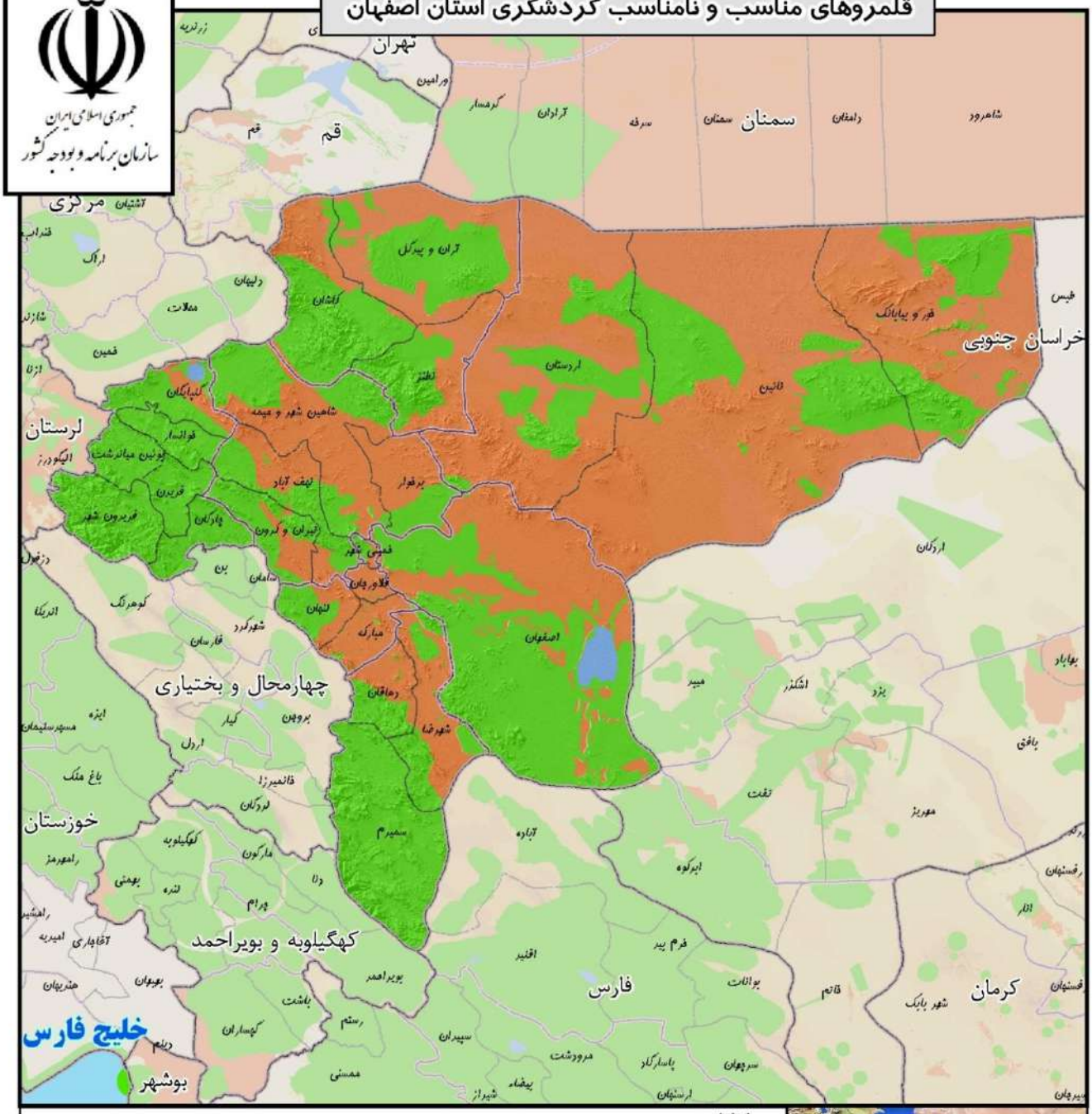

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان

ماخذ : مطالعات آمایش استان اصفهان
تاریخ : ۱۳۹۹

Scale = 1:3,000,000

0 25 50 100
Kilometers

N
W E
S

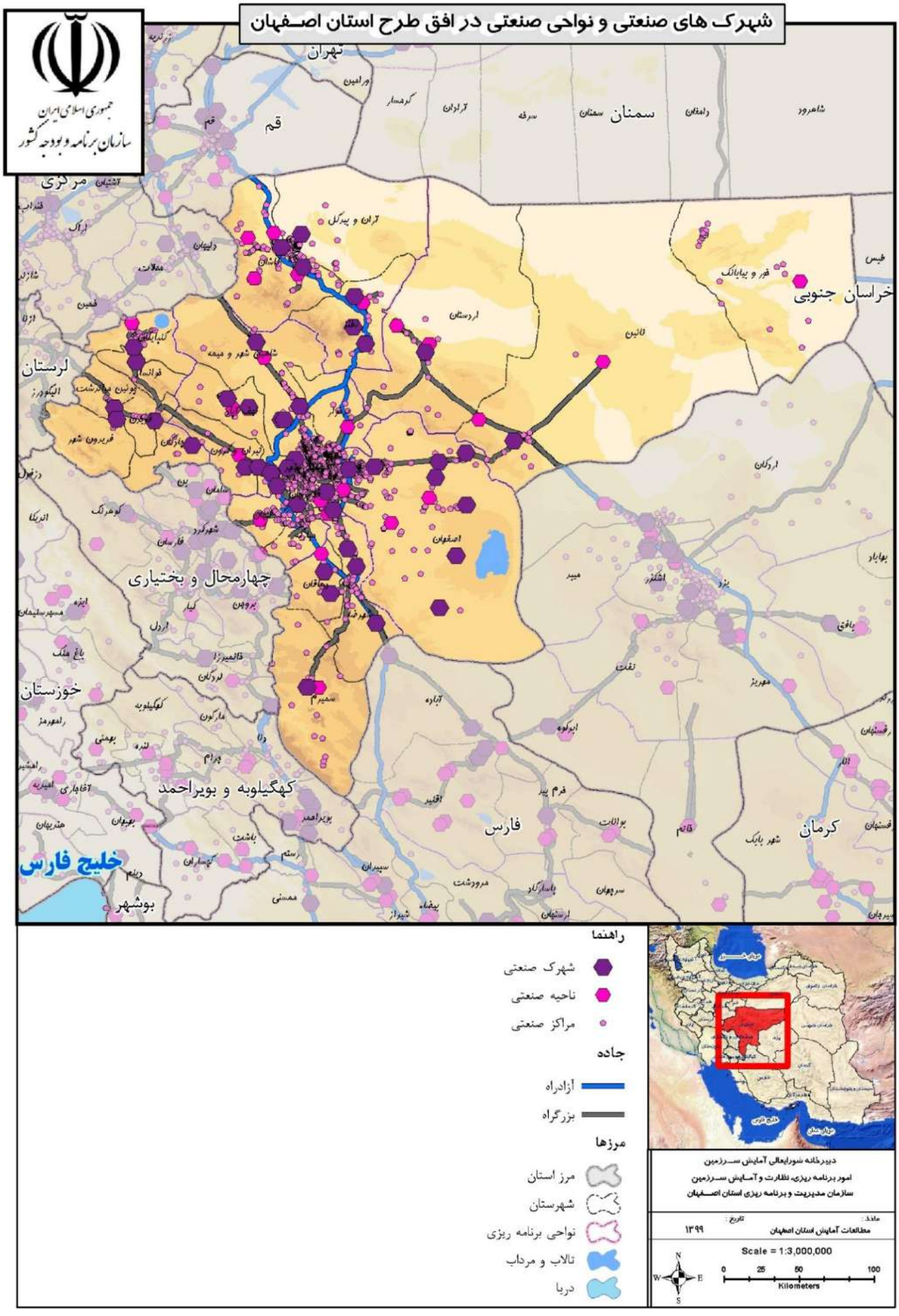
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان اصـفهان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
تهران
قم
سمنان
مرکزی
خراسان جنوبی
لرستان
چهارمحال و بختیاری
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
کرمان
بوشهر
خلیج فارس
راهنما
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
جاده
آزادراه
بزرگراه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصـفهان
مطالعات آمایش استان اصفهان
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:3,000,000
0 25 50 100
Kilometers
N
W
E
S

صنعت و معدن در افق طرح استان اصفهان

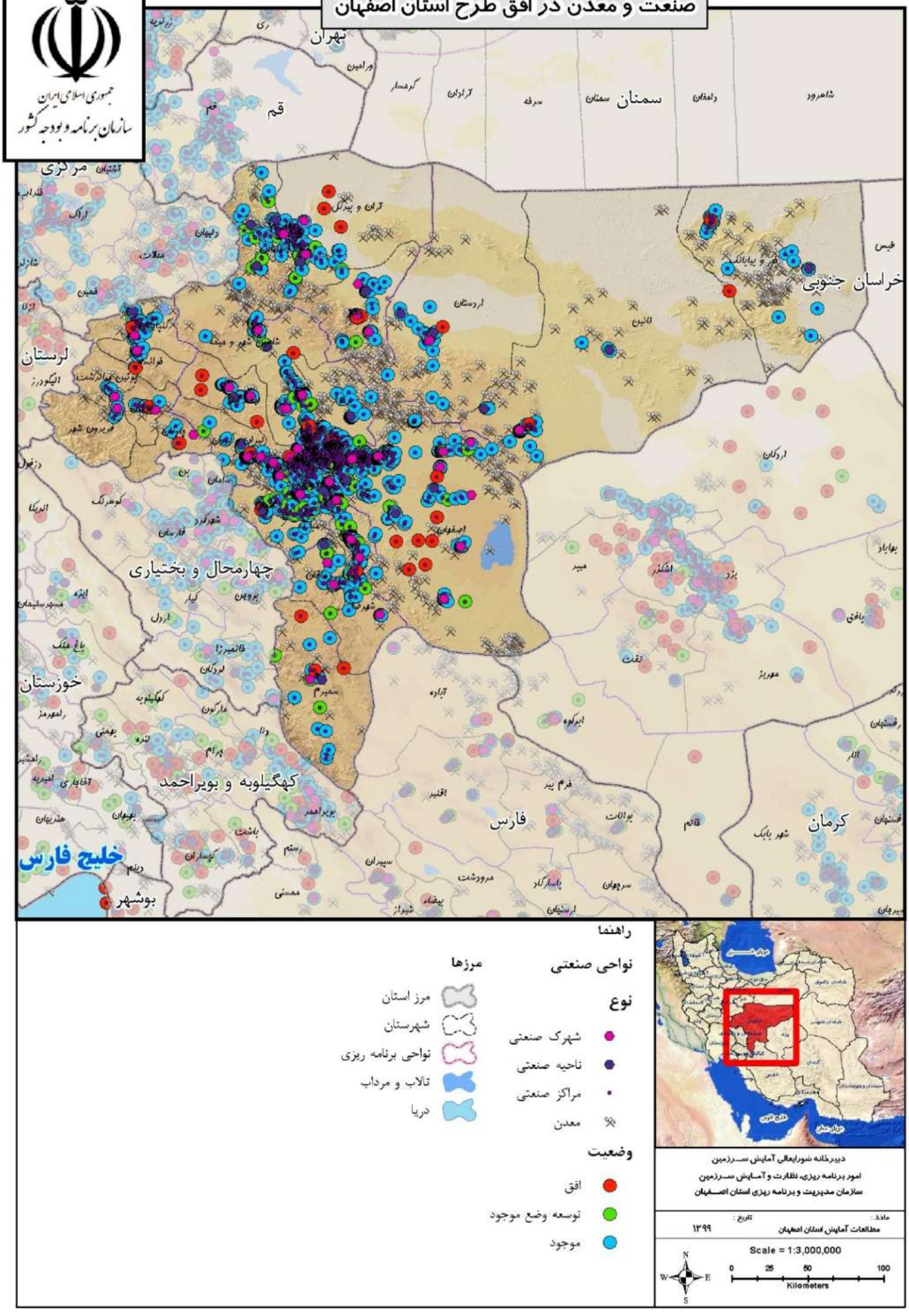

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان اصفهان

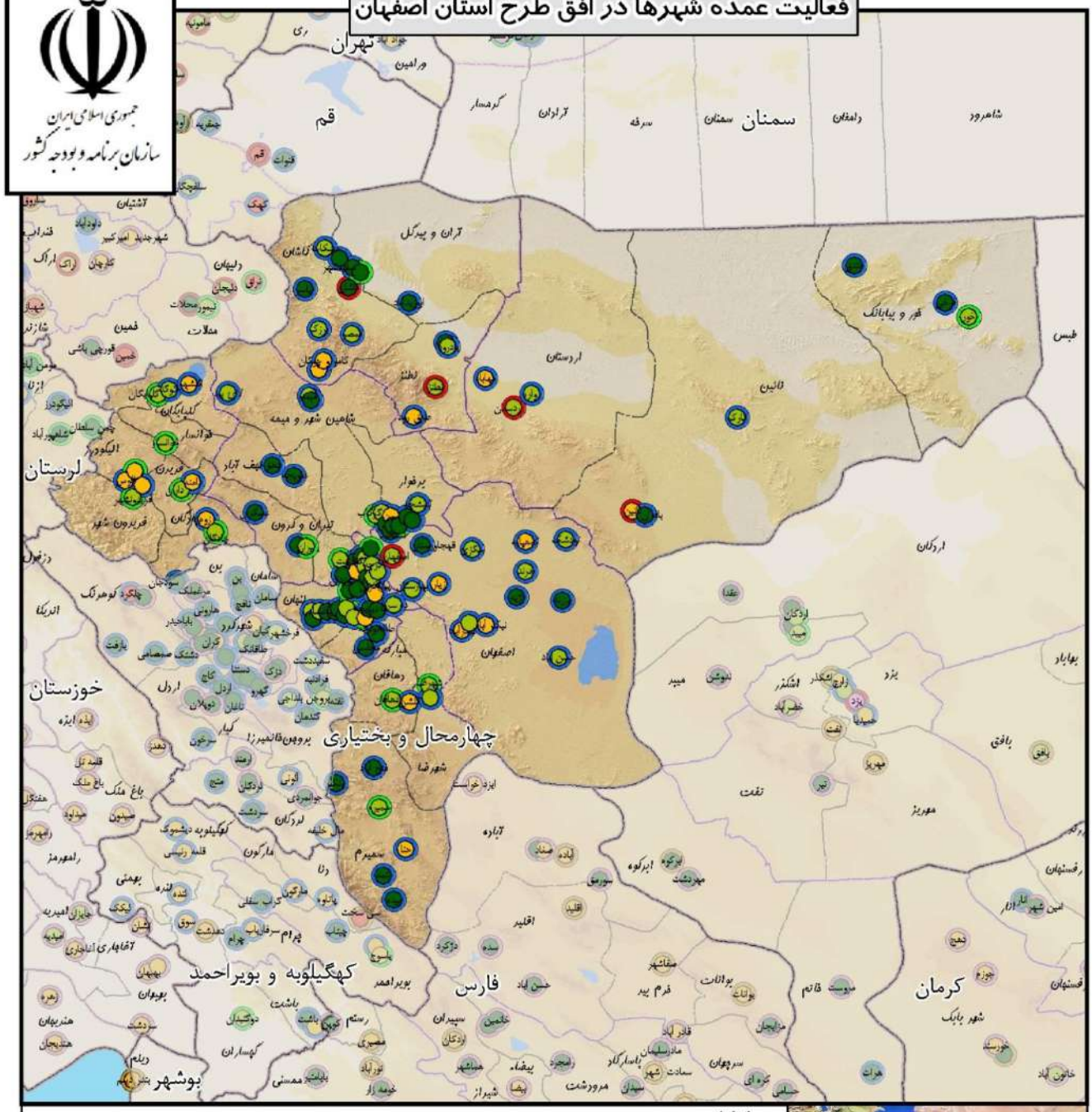

سطح بندی شهرها در افق استان اصفهان

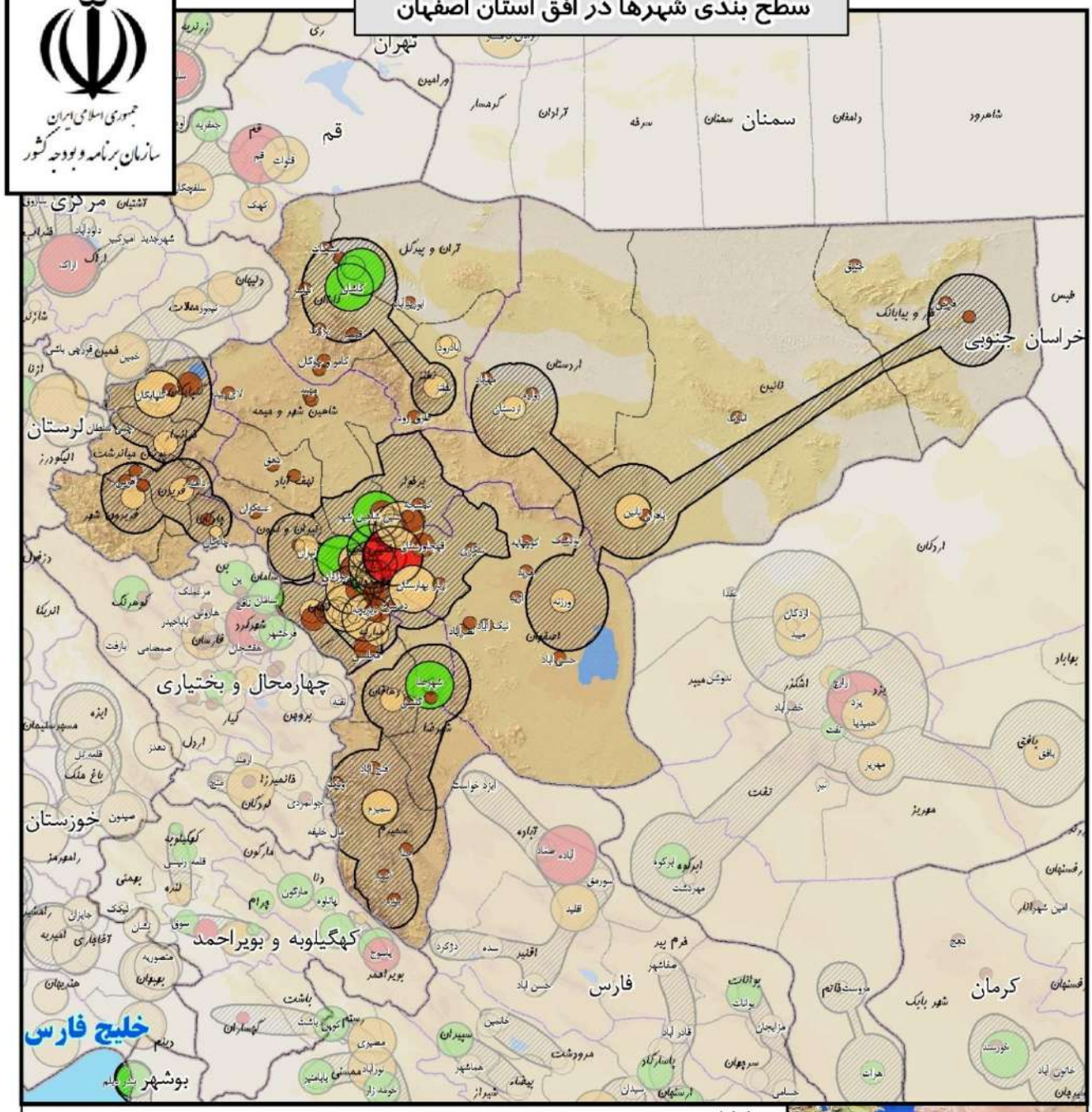

روستاهای مرکزی سطح یک استان اصفهان

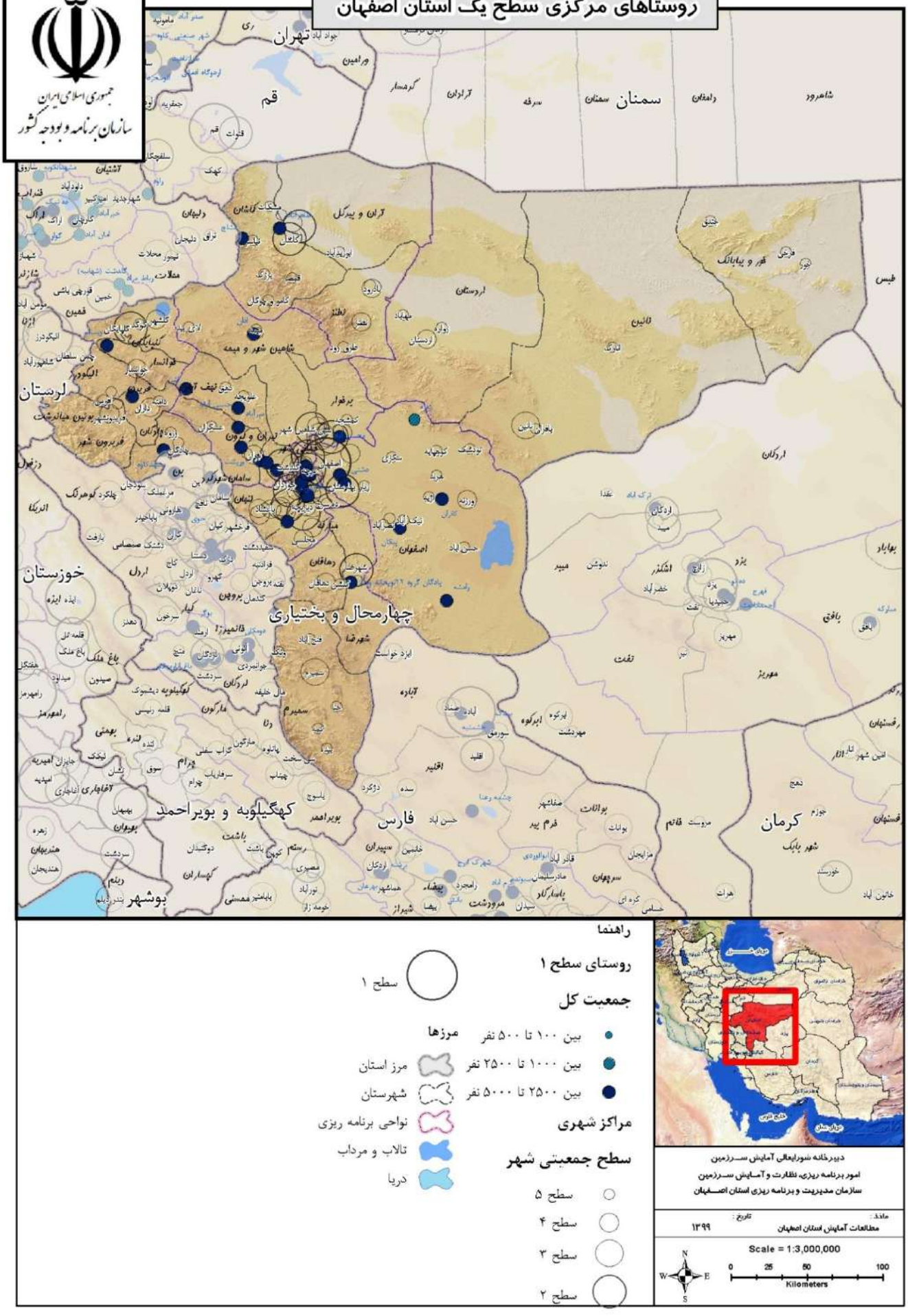

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان اصـفهان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

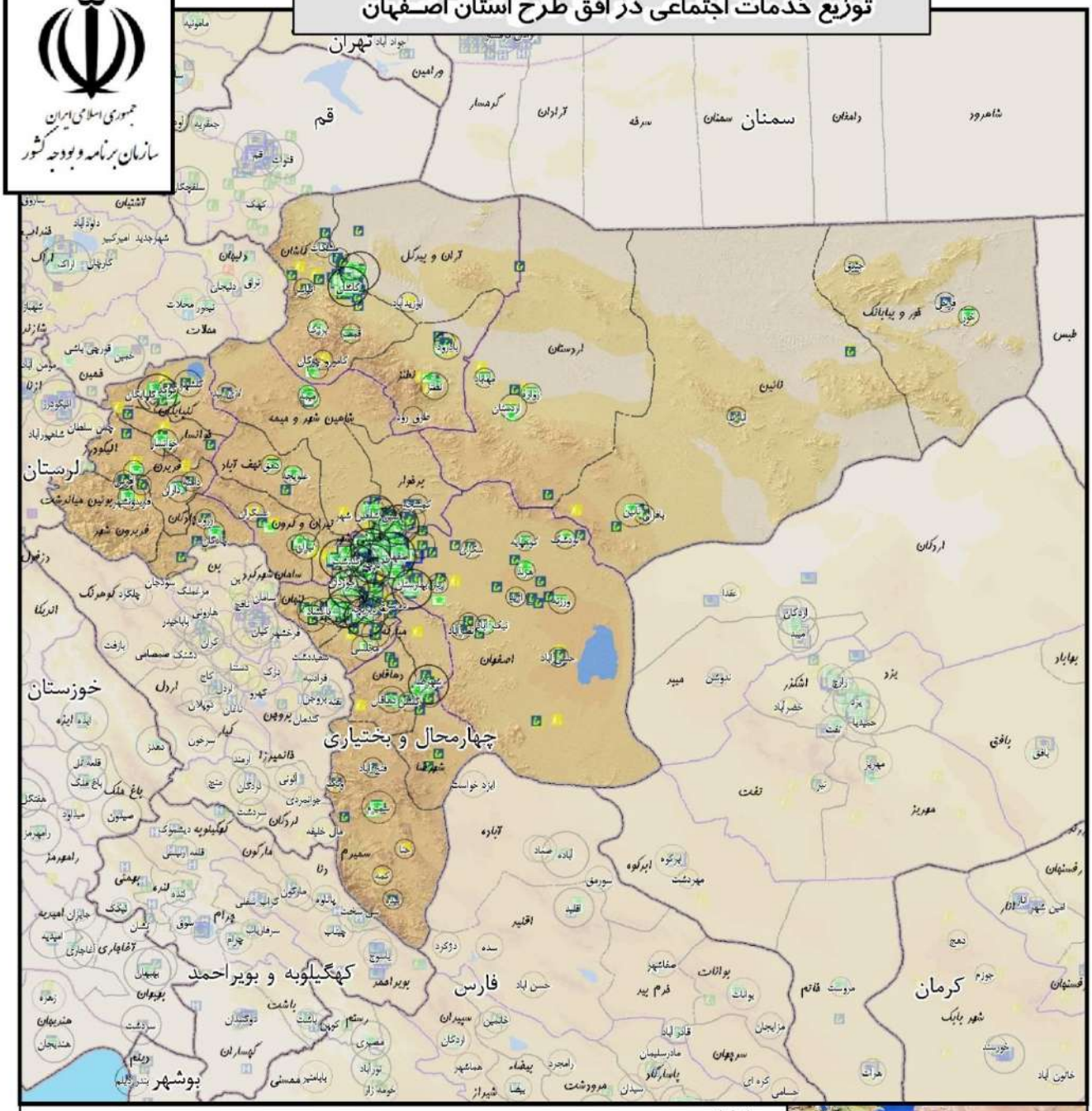

راهنما

بیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد، نوع
- فرا ملی، علوم پزشکی
- فرا ملی، جامع
- ملی، جامع
- استانی، جامع
- منطقه ای، جامع
- شهرستانی

مراکز فرهنگی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان

- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصـفهان

ماخذ: مطالعات آمایش استان اصفهان
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:3,000,000
0 25 50 100
Kilometers

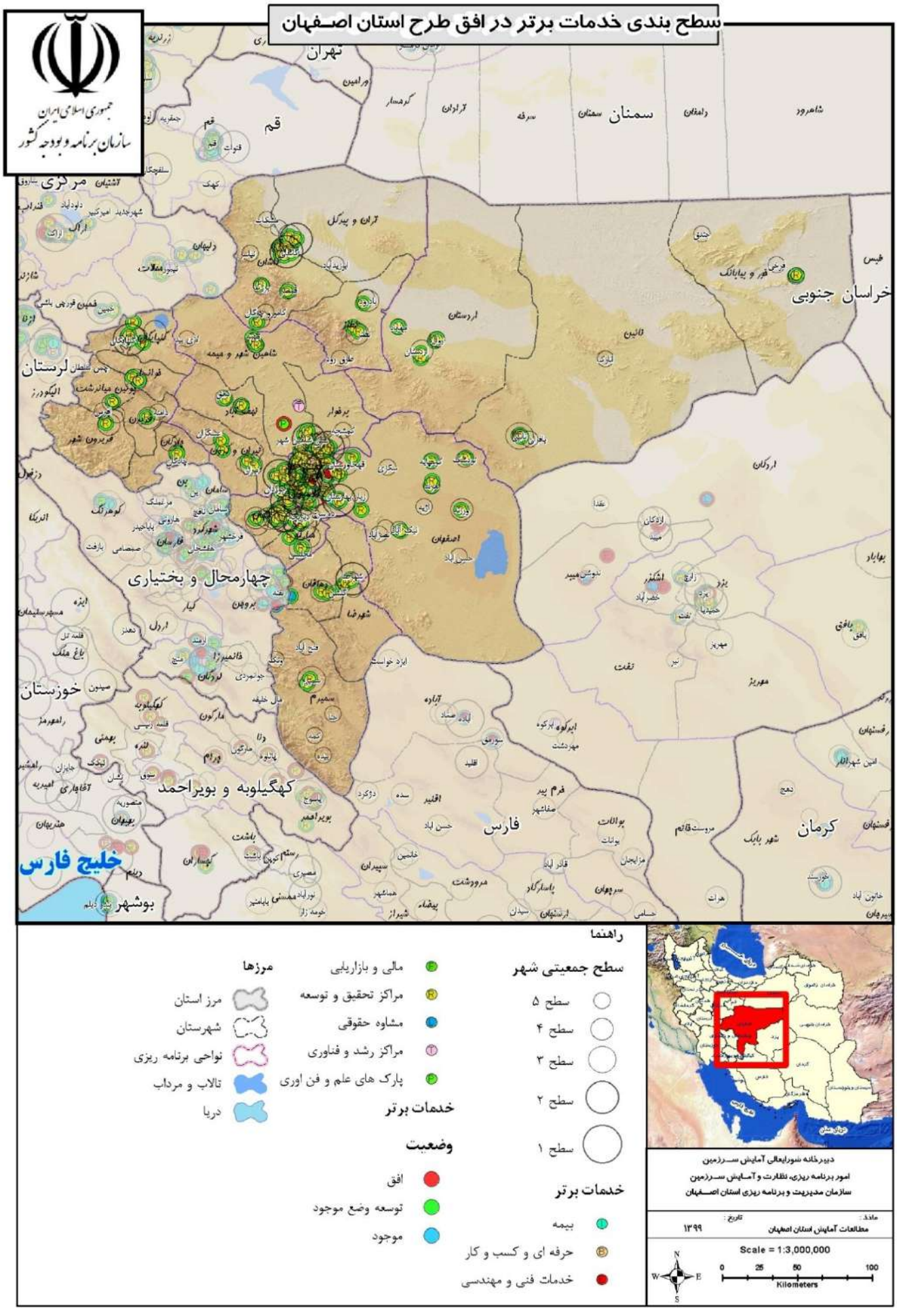
سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان اصـفهان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
تهران
قم
سمنان
مرکزی
گلپایگان
خوانسار
تران و پیرکل
خراسان جنوبی
لرستان
الیگودرز
بروجرد
شازند
اراک
دلیجان
اردستان
نائین
فهرج و بیابانک
چهارمحال و بختیاری
شهرکرد
بروجن
فارسان
لردگان
اردل
کیار
شهرضا
اصفهان
نطنز
کاشان
آران و بیدگل
آبیک
بوئین میاندشت
فریدن
فریدون شهر
محلات
شاهین شهر و میمه
خمینی شهر
نائین
اردکان
میبد
یزد
بافق
ابرکوه
مهریز
تفت
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
یاسوج
بویراحمد
فارس
شیراز
کرمان
شهر بابک
خلیج فارس
بوشهر
دیلم
گناوه
کنگان
لامرد
مهر
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
خدمات برتر
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
خدمات فنی و مهندسی
مالی و بازاریابی
مراکز تحقیق و توسعه
مشاوه حقوقی
مراکز رشد و فناوری
پارک های علم و فن اوری
خدمات برتر
وضعیت
افق
توسعه وضع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصـفهان
مأخذ:
مطالعات آمایش استان اصفهان
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:3,000,000
0 25 50 100
Kilometers
N
W
E
S

کشاورزی استان در افق طرح استان اصفهان

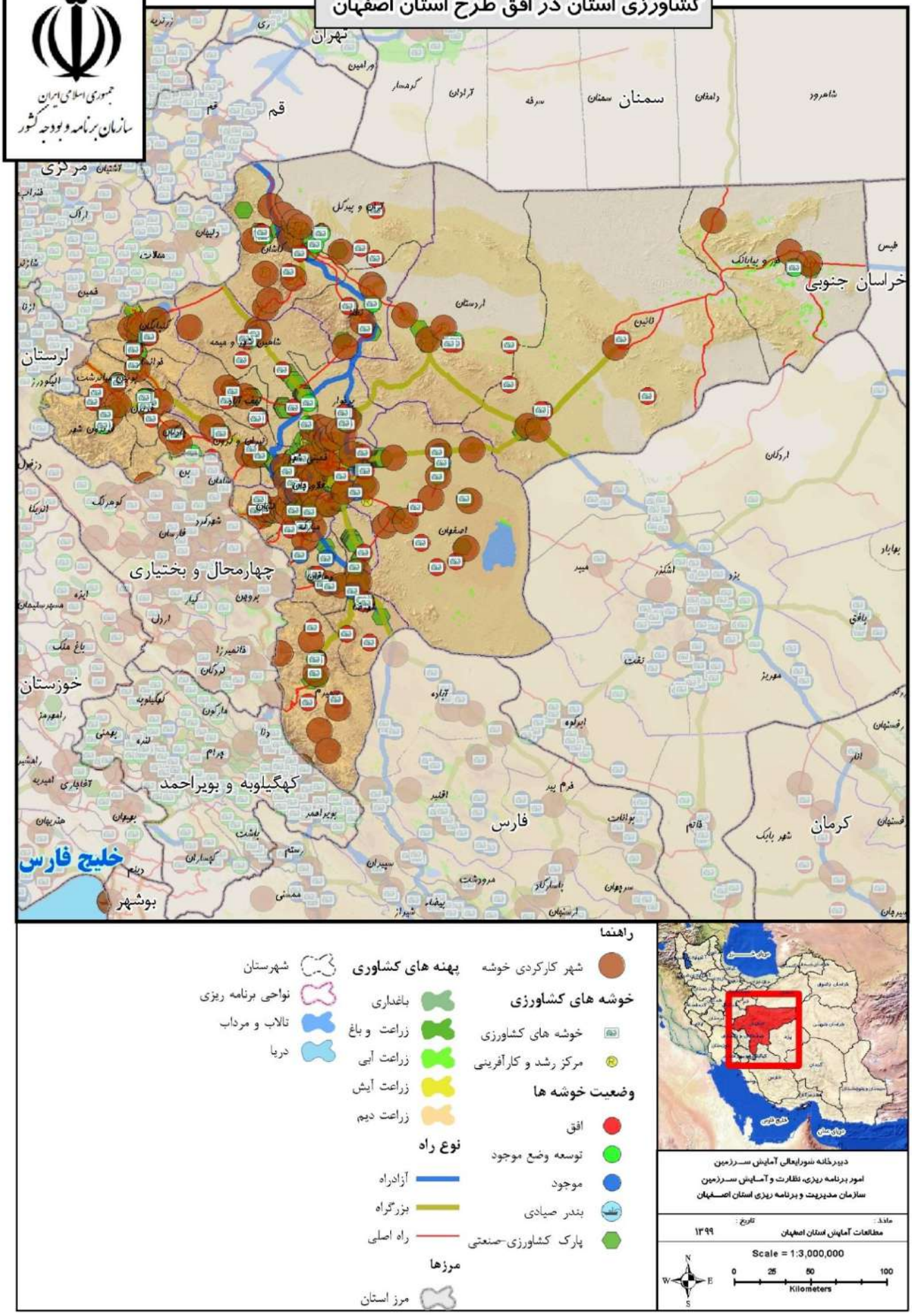

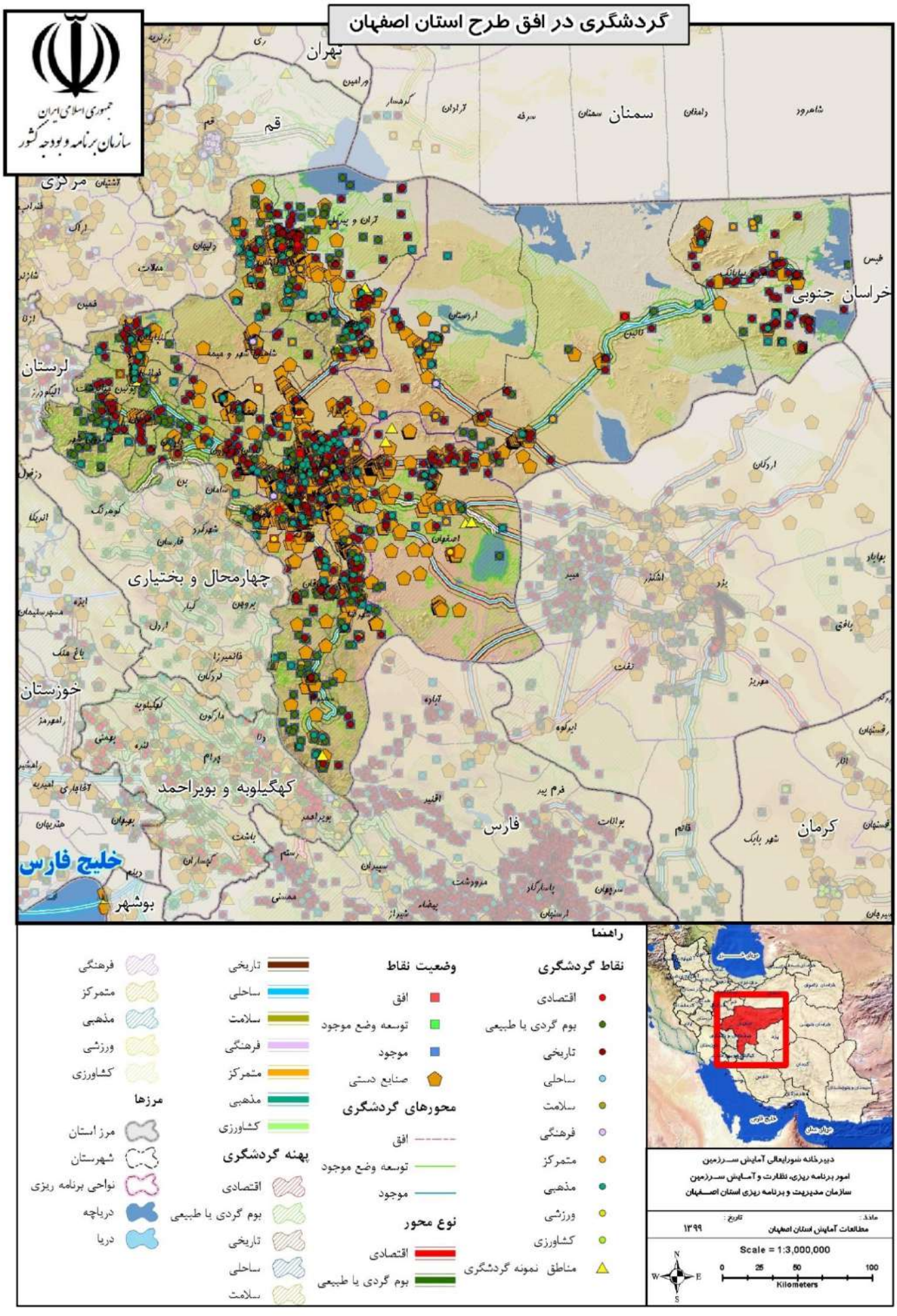
گردشگری در افق طرح استان اصفهان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
تهران
قم
سمنان
مرکزی
خراسان جنوبی
لرستان
چهارمحال و بختیاری
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
کرمان
خلیج فارس
بوشهر
راهنما
نقاط گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
مذهبی
ورزشی
کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
صنایع دستی
محورهای گردشگری
افق
توسعه وضع موجود
موجود
نوع محور
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
مذهبی
ورزشی
کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصفهان
مأخذ:
مطالعات آمایش استان اصفهان
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:3,000,000
0 25 50 100
Kilometers
N
W
E
S

منابع آبی استان در افق طرح استان اصفهان

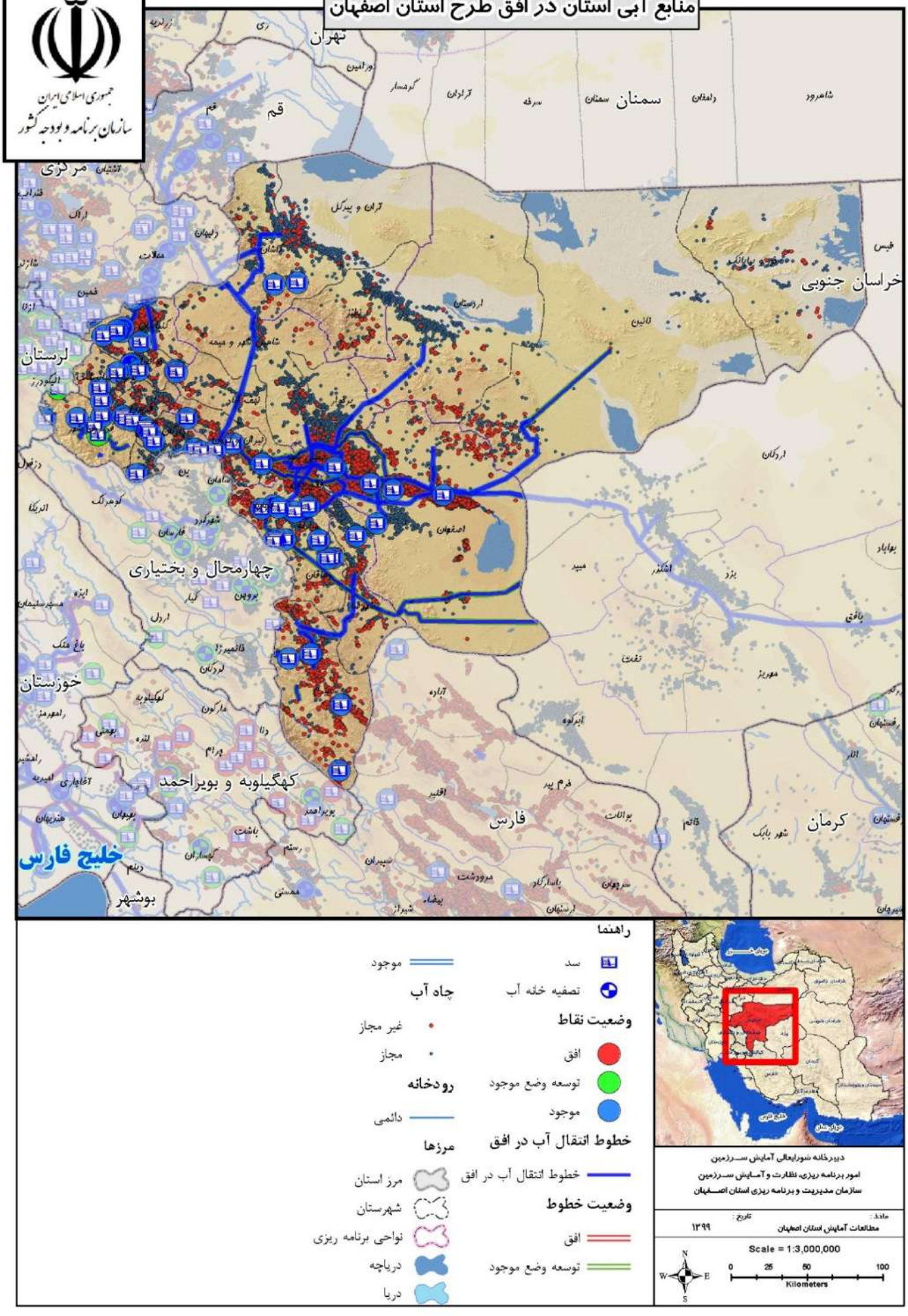

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان اصـفهان

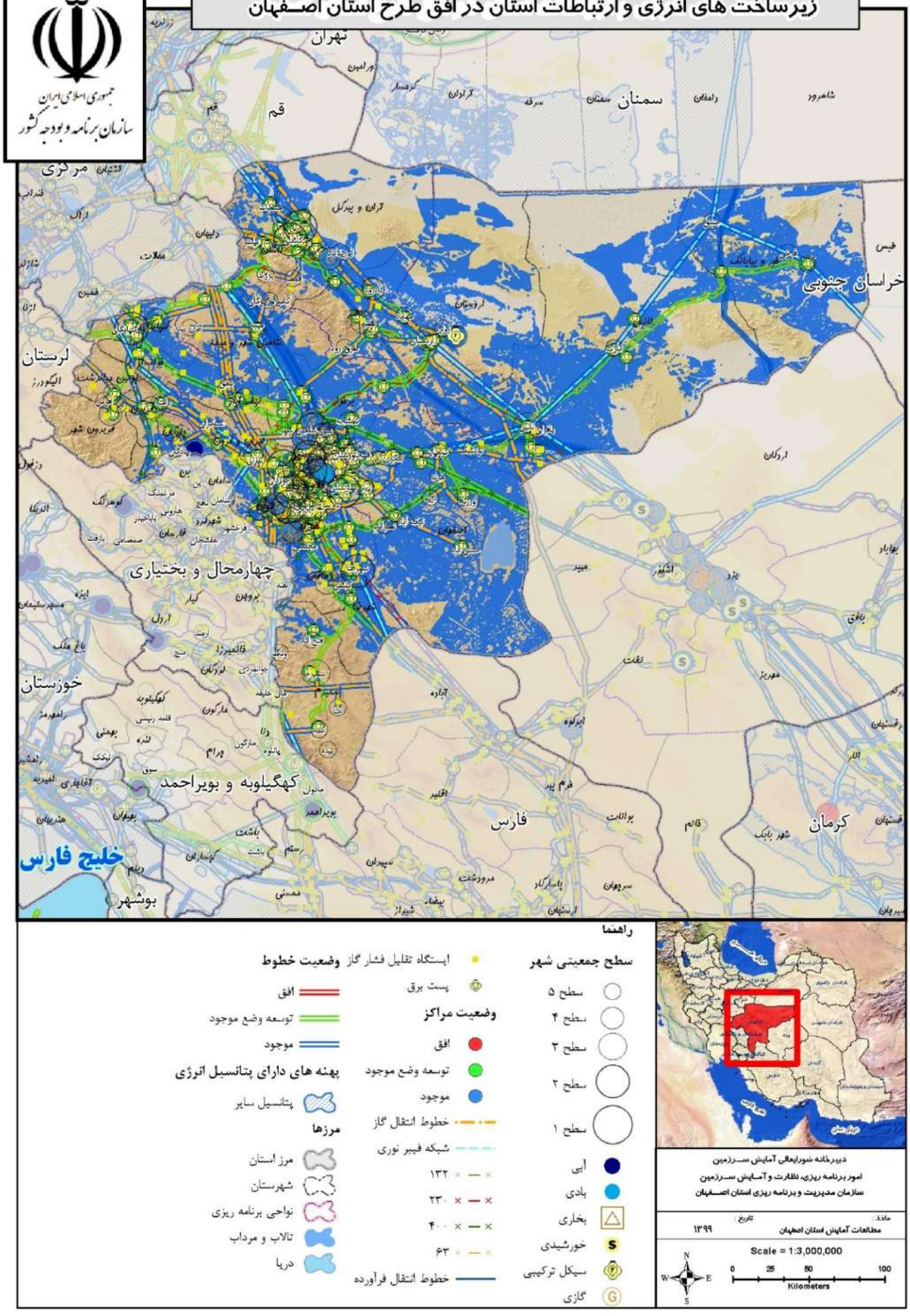

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان اصـــفهان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

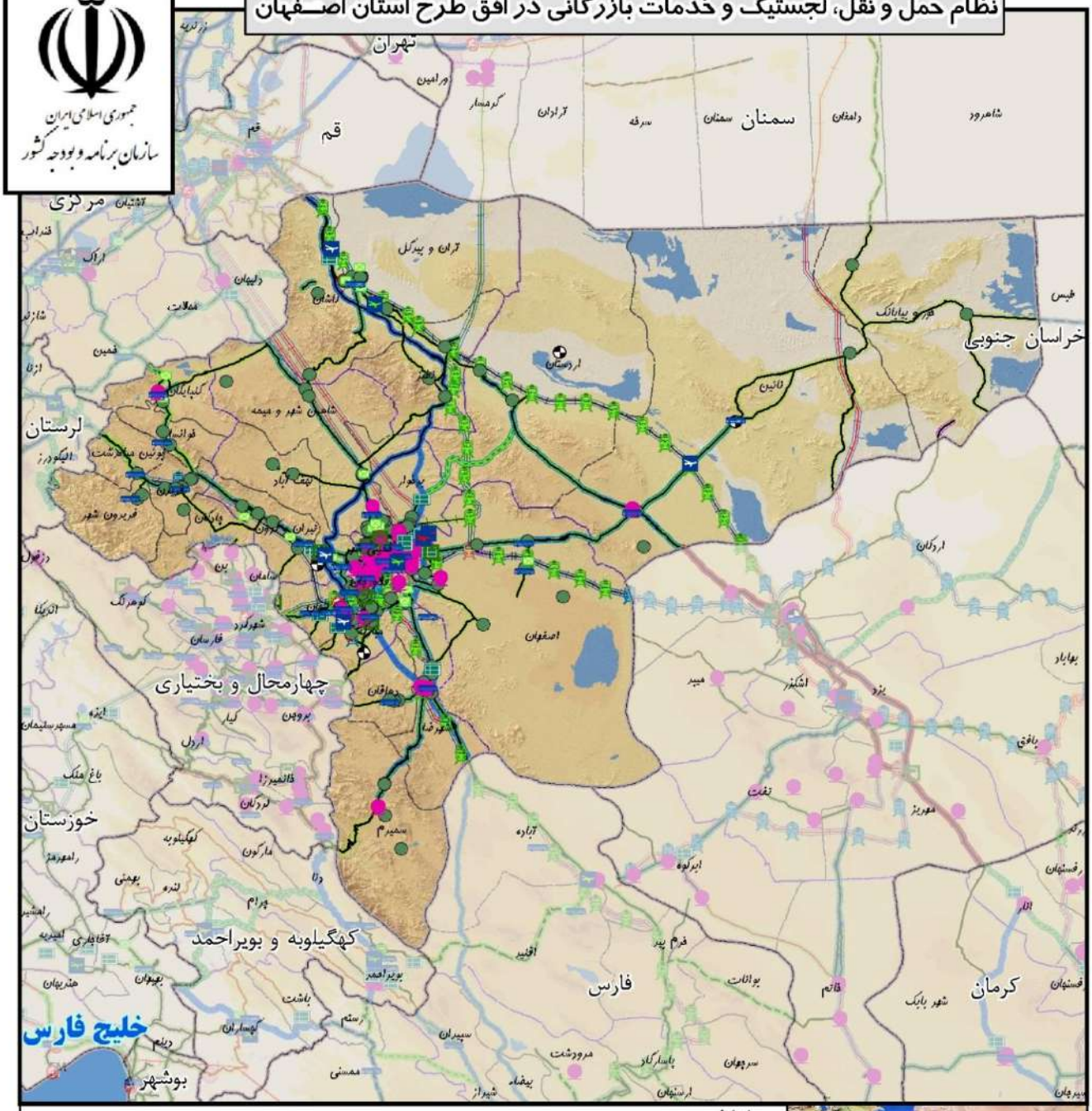

راهنما

فرودگاه

کارکرد
- استانی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای

پایانه جاده ای

نوع
- باری
- مسافری

مراکز لجستیک

نوع
- انبار
- بارانداز کالا
- بندر خشک
- سردخانه
- سیلو
- پارک لجستیک
- گمرک
- بازارچه مرزی
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

وضعیت محور
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

کارکرد محور
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

نوع راه
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی

راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

نواحی اقتصادی

نوع
- منطقه ویژه

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- دریاچه
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اصـــفهان

ماخذ: مطالعات آمایش استان اصفهان
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:3,000,000

0 25 50 100
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع افق استان اصفهان

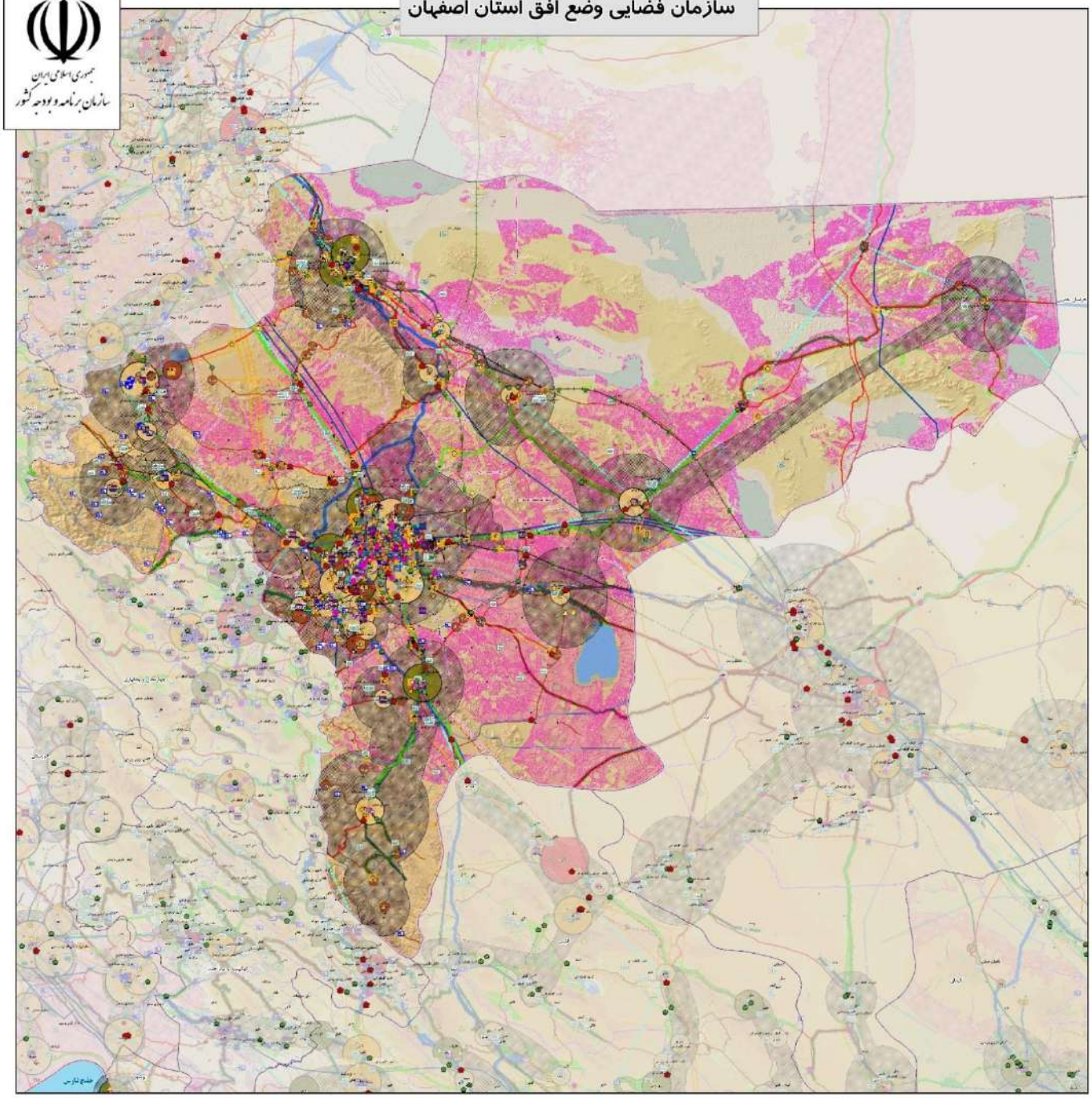

راهنما

حمل و نقل و ارتباطات ایستگاه راه آهن
دو منظوره
سبک
سنگین
شبکه فیبر نوری
خدمات پازرگانی
منطقه ویژه
گمرک
بندر خشک
پارک لجستیک
بارانداز کالا
سیلو
سردخانه
انبار
TM بازارچه مرزی
خدمات برتر
مراکز تحقیق و توسعه
خدمات فنی و مهندسی
مالی و بازاریابی
بیمه

فرودگاه
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی
جاده
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
پایانه جاده ای
باری
مسافری
بندر
بندر سطح ۲
خطوط راه آهن
دو منظوره
سبک
سنگین

حرفه ای و کسب و کار
مشاوه حقوقی
مراکز رشد و فناوری
انرژی
نیروگاه
آبی
بادی
بخاری
خورشیدی
سیکل ترکیبی
گازی
خطوط انتقال فرآورده
خطوط انتقال گاز
خطوط انتقال نیرو
۶۳
۱۳۲
۲۳۰
۴۰۰
پست برق

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سایر
منابع آب
سد در افق
تصفیه خانه آب
خطوط انتقال آب در افق
رودخانه دائمی
رودخانه فصلی
تالاب و مرداب
دریا
دریاچه
کریدور کشاورزی
کریدور کشاورزی
کشاورزی
خوشه های کشاورزی
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت آبی
ترکیبی
زراعت دیم

زراعت آبش
صنعت
مراکز صنعتی جدید
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
گردشگری
محور گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
مذهبی
کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
آموزش عالی و بهداشت و درمان
مراکز آموزش عالی
فرا ملی

ملی
منطقه ای
استانی
شهرستانی
پیمارستان
قطبی
منطقه ای
ناحیه ای
شهرستانی
سکولنگاه ها
اندازه جمعیتی شهر
کمتر از ۱۰ هزار نفر
بین ۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
بین ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار نفر
بین ۱ تا ۲ میلیون نفر

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان: اصفهان

به استناد جزءِ یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان البرز در افق ۱۴۱۰ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان البرز

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا بِرند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان البرز به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- بهبود نظام بهره‌وری از محیط
- پالایش زیست‌محیطی فعالیت‌ها
- تقویت نظام توسعه در راستای پایداری
- ارتقای جایگاه اجتماعی و فرهنگی استان در کشور
- ارتقای ظرفیت اجتماعی و فرهنگی استان در سطح منطقه
- تحول ساختار صنعتی - خدماتی استان
- تقویت تنوع اقتصادی متناسب با ظرفیت استان
- تقویت نظام مدیریت غیرمتمرکز و یکپارچه همسو با تحکیم ساختار
- نهادینه‌سازی نظام مدیریت مبتنی بر ظرفیت‌های درونی استان
- توسعه نظام ارتباط‌پذیری استان در سطح منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای
- بهبود و ارتقای سازمان فضایی و شبکه سکونتی - فعالیتی استان
- تقویت نظام تعادل فضایی در سطح استان در راستای توازن فضایی و تعادل منطقه ای، محرومیت زدائی و تجهیز فضائی-عملکردی
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

- استان دارای نقشی چندگانه (صنعتی، خدماتی، کشاورزی) در نواحی مختلف
- تولیدکننده صنعت در مقیاس ملی
- تمرکز زدا(جمعیتی و فعالیتی) از شهر تهران
- دارای نقش‌های ملی در بخش گردشگری
- مفصلی مهم در شبکه ارتباطات ملی و بین‌المللی
- دارای ظرفیت های پژوهشی کشاورزی و مراکز تحقیقاتی در سطح ملی

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

- قطب فعالیت‌های صنعتی، خدماتی و بازرگانی منطقه (با تمرکز بر محور کرج-قزوین)
- مرکز سطح دوم مجموعه شهری تهران(تمرکز جمعیت و فعالیت)
- مرکز گردشگری منطقه البرز جنوبی
- مکمل نقش پایتخت(در سطح و عملکرد منطقه‌ای)
- قطب خدماتی ویژه در منطقه البرز جنوبی
- مفصل مهم ارتباطی(جمع‌وپخش‌کننده) شرق و غرب منطقه البرز جنوبی
- دارای نقش‌های منطقه‌ای چندگانه با پیوندهای منطقه‌ای درونی و بیرونی
- متمایل به پذیرش نقش‌های جدید در سطح منطقه و در ارتباط با همسایگان

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

"استان البرز، منطقه‌ای است استراتژیک و حیاتی در زنجیره فعالیتی کلان اقتصادی کشور که ضمن تأمین نیازهای اشتغال استان و مناطق هم‌جوار(از جمله استان تهران) و سهم بسزا در تولید ناخالص ملی، متکی به ویژگی‌های محیطی و موقعیت نسبی خود بوده و ضمن برخورداری از محیط زیست سالم و مطلوب، توسعه‌ای پایدار را در تمامی زمینه‌ها به‌ویژه منابع محیطی دارا بوده و ضمن برخورداری از توازن منطقه‌ای، توسعه متعادل و امکانات متنوع و تخصصی در ساختار فضایی و عملکردی خود، نقشی مکمل را برای سطوح مدیریتی و عملکرد اقتصادی پایتخت کشور، در عین استقلال عملکردی، ایفا نموده و در عین حال از شبکه نهادی و سکونتگاهی و ساختار سیاسی و اجتماعی مترقی و هم‌پیوند در درون خود برخوردار بوده و نواحی سکونتگاهی و فعالیتی این استان از ارتباطات منطقی، تنگاتنگ و تعریف‌شده‌ای برخوردار است."

ویژگی‌های استان البرز در افق چشم‌انداز با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل به صورت زیر ترسیم گردیده است:

- منطقه ای استراتژیک و حیاتی در زنجیره فعالیتی کلان اقتصاد کشور
- برتر در تامین نیازهای اشتغال استان و مناطق همجوار
- برخوردار از توسعه پایدار در تمامی زمینه ها (صنعت،کشاورزی،بازرگانی،گردشگری)، متناسب با توان اکولوژیکی استان
- موفق در مدیریت محیط زیست و برخوردار از محیط زیست سالم و مطلوب
- برخوردار از توازن منطقه ای و دارای توسعه متعادل در ساختار فضایی و عملکردی پهنه جغرافیایی

- پذیرنده نقش مکمل در سطوح مختلف مدیریتی و عملکرد اقتصاد پایتخت در عین صیانت از استقلال عملکردی خود
- استانی مترقی به لحاظ ساختار اجتماعی
- برخوردار از ارتباطات منطقی و تعریف شده در نظام سکونتگاهی و فعالیتی

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- تأمین بستر مناسب برای پذیرش عملکردی وظایف استان تهران
- دستیابی به شبکه متعادل سکونتگاهی
- زمینه‌سازی برای دریافت نقش‌های جدید ملی و منطقه‌ای
- آماده شدن برای تحقق ساختار اقتصادی مولد و پایدار
- دستیابی به توسعه همه‌جانبه فضایی

۲-۵- راهبردهای پابرجا

- به‌کارگیری راهبرد توسعه مناطق شهری چند مرکزی(PUR) و توسعه شهرهای مجاور هم رتبه در توزیع خدمات تخصصی و متنوع
- تمرکز زدایی از منطقه کلان‌شهری کرج و تقویت سایر مناطق مستعد برای پذیرش جمعیت و فعالیت
- برقراری پیوندهای اقتصادی فراملی و تسهیل روابط درونی و بیرونی اقتصاد (به‌کارگیری توان فرودگاه پیام و...)
- جلوگیری از توسعه ناهمگون با ساختار طبیعی و یا مخاطره‌آمیز
- تقویت استقلال و خودبسندگی درونِ مجموعه‌ها و نواحی شهری موجود
- تأمین شبکه همگن و هم‌پیوند در ساختار شبکه شهری و روستایی استان، با توجه به زیرساخت‌های موجود
- تقویت و توسعه نظام ارتباطات و هم پیوندی‌های استان با استان‌های هم‌جوار
- ارتقاء عملکرد شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود و ایجاد شهرک‌های صنعتی جدید تخصصی مبتنی بر فناوری‌های برتر
- توسعه ارتباطات متعامد و غیر کرج مبنا
- گسترش فضای توسعه از نواحی شرقی و مرکزی استان به نواحی غربی و جنوبی

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- بخش مرکزی استان و کاهش نفوذ کلان‌شهر کرج بر ساختار نظام شهری استان
- اراضی واقع در غرب و جنوب غرب استان در شهرستان‌های نظرآباد و اشتهارد
- مراکز حاشیه به دور از کریدورهای جمعیتی فعلی استان به خصوص در قسمت‌های جنوبی، غربی و تا حدودی شمال استان

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت(فعالیتهای کشاورزی، صنعت ومعدن،خدمات و ...)

- بخش شمالی و بکر استان و قسمت شمالی شهرستان ساوجبلاغ با اولویت توسعه فعالیت‌های گردشگری و کشاورزی بسیار محدود(دام‌پروری و باغداری و زراعت دیم) و فعالیت‌های معدنی
- منطقه شرقی استان(مجموعه شهری کرج) با اولویت گسترش خدمات برتر و توسعه صنایع کم آب بر، با فنآوری بالا (High Tech) و سبز
- منطقه غربی و جنوبی استان(به‌ویژه بخش جنوبی شهرستان نظر آباد و شهرستان اشتهارد) با اولویت توسعه فعالیت‌های صنعتی و کشاورزی
- منطقه بیابانی مرکزی با اولویت توسعه فعالیت‌های ورزشی و گردشگری

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- پهنه‌های با ارتفاع بالا و شیب زیاد، کاربری جنگل، مراتع و حفاظت شده و پهنه‌هایی باقابلیت مناسب جهت توسعه فعالیت‌های صنعتی و کشاورزی و حرائم کمی و کیفی رودخانه ها
- شهرستان کرج و طالقان به ترتیب دارای بیشترین سطح فاقد توان برای استقرار جمعیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت

- منطقه جنوب غربی شهرستان نظرآباد
- منطقه شمالی شهرستان اشتهارد و قسمت جنوبی شهرستان‌های نظرآباد و ساوجبلاغ، منطقه کوهپایه‌ای کوهستان‌های البرز
- منطقه کوهستانی شمال استان و همچنین جنوب شهرستان اشتهارد

- مناطق حفاظت شده و شکار ممنوع بخش شمال غربی استان، شمال طالقان و پیرامون رودخانه شور در اشتهارد
- منطقه کوهستانی شمال استان به‌استثنای بخش کوچکی از جنوب شهرستان اشتهارد بر اساس پهنه بندی توان اکولوژیک و قابلیت اراضی
- ذخیره گاه‌های جنگلی و مراتع استان
- مناطق بیابانی مرکزی
- محدوده سکونت و فعالیت شرقی استان به دلیل تمرکز بیش از حد(به‌ویژه برای صنایع آب بر و سنگین)
- پهنه های در معرض مخاطرات طبیعی از جمله پهنه های سیل خیز، مستعد فرسایش، زمین لغزش و ...

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان البرز به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

- گردشگری طبیعی، کشاورزی-باغداری، دامداری، معدنی در پهنه شمالی استان
- خدمات بین راهی، صنعتی،گردشگری شهری، حمل‌ونقل و بازرگانی، کشاورزی-باغداری در پهنه مرکزی استان
- فعالیت‌های صنعتی- خدماتی و معدنی در پهنه جنوبی استان

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

بخش طبیعی

- پیش‌بینی و تدوین ضوابط ویژه محدودکننده استفاده از اراضی طبیعی، در چارچوب پهنه‌بندی و چشم‌انداز توسعه سرزمینی استان
- الزام رسمی در به‌کارگیریِ راهکارهای پایدار در هر گونه اقدامات محیطی و پایش مداوم آن
- تشکیل کارگروه‌های مشترک بین سازمانی(محیط زیست، استانداری، شهرداری‌ها و ...) در ارتباط با نحوه پالایش فعالیت‌ها و توسعه فعالیت‌های جدید
- برنامه احیای سفره های زیرزمینی ، تعادل موازنه بیلان دشت ها و کنترل فرونشست ها
- ارتقای مؤلفه های توسعه پایدار و بهبود محیط زیست طبیعی و انسانی

بخش اجتماعی-فرهنگی

- زمینه‌سازی برای افزایش تعاملات بین قومی، مانند همایش‌ها و نشست‌های فرهنگی، چند فرهنگی و اقدامات تبلیغی و ترویجی مرتبط

- زمینه‌سازی برای توجه به ظرفیت‌های بومی و فرهنگی در راستای توسعه منطقه‌ای
- توسعه و عرضه نیروی انسانی ماهر و خلاق و ارتقای منابع انسانی و سطح فرهنگی جامعه
- کاهش شدید روند مهاجر پذیری استان، تغییر نوع و بافت مهاجرت، ضمن مهار مهاجرت‌های بی رویه و کیفی نمودن مهاجرت ها
- کنترل و هدایت جریان‌های مهاجرتی از روستا به شهر و تلاش در جهت افزایش سهم نقاط شهری کوچک
- برنامه‌ریزی برای ارتقاء شاخص‌های توسعه انسانی (دست یابی به هدف‌های توسعه هزاره M.D.G)
- توسعه امکانات ورزشی و فرهنگی روزآمد و متناسب با نیازهای جمعیت جوان و حمایت از تشکیل تیم‌های ورزشی قهرمانی با هویت استانی و برگزاری مسابقات ملی و استانی
- زمینه سازی برای تشکیل تشکل‌های غیردولتی، ارتقاء مهارت‌های حرفه ای و بسترسازی مناسب برای حضور فعال‌تر زنان در فرآیند توسعه

بخش سیاسی-اداری

- آموزش کارکنان ادارات استان در راستای ارتقای آگاهی‌های وظایف سازمانی و تقویت انگیزش‌های درون‌سازمانی
- زمینه‌سازی برای ایجاد همکاری‌های بین سازمانی، با هدف افزایش سطح تعاملات درون‌استانی
- تشکیل کارگروه‌های مشترک بین استانی، به‌منظور بسترسازی برای توسعه ظرفیت‌های درون‌استانی و همکاری‌های بین استانی
- پیش‌بینی ساختارهای جدید سازمانی در راستای نظارت و پایشِ اقدامات مرتبط با آمایش سرزمین

بخش کالبدی-فضایی

- همسو کردن مطالعات ناحیه‌ای و محلی با اصول و چشم‌اندازهای آمایش سرزمین (در نحوه استفاده از زمین، ارتباطات، الگوی توسعه و ...)
- پیش‌بینی برنامه‌ها و طرح‌های موضوعی دیگر در سطح منطقه و پهنه‌های استان
- حمایت ویژه و حفظ روستاهای در معرض شهری شدن، ضمن تسهیل و تجهیز بیشتر و خدمات رسانی شهرهای همجوار حتی الامکان پرهیز از شهری شدن
- سیاست تعدیل و کاهش وسعت حریم شهرها و پرهیز از پراکنده رویی در اراضی کشاورزی و منابع طبیعی
- ساماندهی حاشیه نشینی، اصلاح محیط و زیباسازی منظر شهری بر اساس طرح‌های نوین توسعه شهری

حوزه گردشگری

- توسعه همه جانبه خدمات گردشگری و اوقات فراغت
- گردشگری ورزش و دیپلماتیک در شمال شرق استان
- ارتقای ظرفیت‌های گردشگری طبیعی و تاریخی
- ساماندهی مراکز و نواحی دارای جاذبه و تجهیز آن‌ها به امکانات زیربنایی و پذیرایی از گردشگران
- تشویق سرمایه گذاری برای احداث و ایجاد سایت گردشگری و استراحتگاه های موقت
- ایجاد زیرساخت های لازم برای توسعه گردشگری طبیعی و کویرگردی در حاشیه نواحی جنوب و غرب استان
- توسعه و اصلاح راه‌های فرعی منتهی به نقاط دارای جاذبه های گردشگری
- ارتقای ظرفیت اقامتگاه ها و هتلها به ویژه در شهر کرج و سایر پهنه های متناسب برای تفرج متمرکز

حوزه کشاورزی

- آبیاری مکانیزه، تغییر الگوی کشت و الگوی توسعه کشاورزی بر مبنای آب مجازی و راندمان تولید
- مطالعات راهبردی کشاورزی با توجه به شرایط بحرانی منابع آب و ارزش افزوده پایین فعالیتهای کنونی به منظور ارتقای بهره وری و تغییر و اصلاح الگوی کشت و کاهش مصرف آب با توجه به توانمندی دانشگاه ها و پژوهشکده های کشاورزی استان
- اصلاح الگوی کشت و توسعه کشت‌های کم آب بر و مقاوم در برابر شوری
- تاکید بر ساماندهی توسعه بهره‌وری باغات، کشت‌های متراکم و گلخانه ای در استان
- توسعه کشت گیاهان داروئی
- توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی

حوزه خدمات

- توسعه مراکز پیشرفته درمانی و اقامتی در غرب و مرکز استان
- گسترش آموزش عالی وتحصیلات تکمیلی بویژه در غرب استان
- افزایش تعامل دانشگاه با فعالان و مدیران و صاحبان صنایع استان در غالب پارک های علم و فناوری
- گسترش فناوری اطلاعات و تسریع در احداث شهرک IT و پارک فناوری اطلاعات در منطقه ویژه اقتصادی فرودگاه پیام
- افزایش ضریب نفوذ اینترنت در شهرها و روستاها، بویژه گسترش شبکه فیبر نوری

- حمایت از مؤسسات و شرکت‌های بخش خصوصی در ارائه خدمات IT
- تقویت سخت افزاری و نرم افزاری دستگاه‌هایی دولتی
- گسترش بازرگانی نوین و مبتنی بر فناوری های ارتباطی
- ایجاد مجتمع بزرگ بار انداز کالا وابسته به منطقه ویژه شامل پایانه های باری با استفاده از قابلیت بندر خشک و یا به صورت پارک لجستیک
- تقویت اتاق‌های بازرگانی و تعاون برای فراهم نمودن زمینه های مبادله با کشورهای هدف
- حمایت‌های مالی و اجرایی از برگزاری نمایشگاه های ملی، منطقه ای و بین‌المللی در استان

حوزه صنعت

- توسعه خوشه صنعتی و تکمیل زنجیره ارزش افزوده صنایع ریلی، صنایع صنایع غذایی و دارویی و صنایع ساخت خودرو و ماشین آلات با ملاحظات آب و محیط زیست
- برنامه ریزی در خصوص انتقال صنوف آلاینده به شهرکها و مناطق تعیین شده
- توسعه صنایع مبتنی بر فناوری و دانش بنیان و پاک و کم آب بر در تمامی حوزه های صنعتی مجاز استان
- ارتقاء کیفیت و استاندارد سازی محصولات صنعتی و معدنی استان
- توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی با تأکید بر صنایع بسته بندی محصولات با توجه به موقعیت جغرافیایی استان
- ارتقاء عملکرد شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود و تکمیل ظرفیت آن‌ها متناسب با توان زیست محیطی نواحی مختلف استان
- اتصال شهرک‌های صنعتی استان به شبکه راه آهن

حوزه حمل و نقل و ارتباطات

- تنوع‌بخشی به نظام ارتباطی استان، با تأکید بر توسعه حمل و نقل درون‌منطقه‌ای و پایدار
- تقویت ساختارِ حمل و نقل درونی و بهبود شبکه ارتباطات، درونِ هسته‌های سکونتی-فعالیتی موجود و مجموعه‌ها و نواحی شهری
- جداسازی دسترسی‌های ملی از منطقه‌ای، با توجه به نقش و کارکرد مجموعه‌ها و نواحی سکونتی-فعالیتی
- تقویت نظام ارتباطات و هم‌پیوندی‌های درون‌مجموعه‌ای، و جدا ساختن آن از ارتباطاتِ منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل در ابعاد مختلف، در راستای تقویت جایگاه ملی و منطقه‌ای

- ساماندهی نظام ارتباطیِ شمال استان، ناشی از گردشگری در ارتفاعات
- رفع تعارضات موجود در شبکه حمل و نقلی و نظام ارتباطاتِ درون‌استانی، با رویکرد توسعه ناحیه‌ای
- توسعه حمل و نقل محور(TOD) در پیرامون کانون‌های حمل و نقل انبوه مسافر، ایستگاه مترو و راه‌آهن
- حمل و نقل عمومی پیوسته درون و برون شهری

حوزه زیرساخت‌ها و تاسیسات

- تولید انرژی تجدید پذیر در محل بویژه در مناطق روستایی و گردشگری
- بازسازی شبکه های انتقال و توزیع آب بویژه در مناطق شهری
- گسترش و پوشش کامل شبکه جمع‌آوری فاضلاب و توسعه و تکمیل تصفیه خانه‌ها
- توسعه و اصلاح شبکه های برق و گاز با افزایش اتصالات شبکه ای و کاهش ریسک نوسان و قطعی برق
- بهبود زیرساخت‌های مخابراتی و افزایش پهنای باند و سرعت خطوط انتقال اطلاعات و اینترنت
- تخصیص حداقل ۲۰٪ آب پساب به حقآبه طبیعی سفره های زیرزمینی و رودخانه‌ها
- شبکه ای نمودن زیرساخت گازرسانی استان و کاهش آثار قطعی و سوانح و نوسانات افت فشار

حوزه اقتصادی و مالی

- افزایش ارزش افزوده و بهره‌وری سرانه
- ایجاد زمینه های لازم برای افزایش سرمایه گذاری‌های مولد در بخش‌های تخصصی استان مثل گردشگری، آموزش، فرهنگی و صنعت و معدن با اولویت فعالیت‌های نوین و دانش پایه
- ایجاد و توسعه مراکز رشد در زمینه‌های مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی استان و ارائه تسهیلات لازم برای استقرار فعالیت‌های دانش پایه در این مراکز
- تلاش در جهت بومی نمودن سرمایه گذاری‌های صنعتی و کاهش خروج ارزش افزوده آن‌ها از استان با توجه به نزدیکی به تهران
- ارتقاء کیفیت و استاندارد سازی محصولات صنعتی و معدنی استان
- ترویج به کارگیری فناوری‌های نوین و دانش پایه در بخش‌های تولیدی و خدماتی
- تقویت و سازماندهی تشکل‌های صادراتی استان
- تقویت تالار بورس اوراق بهادار به منظور تمرکز کارگزاریهای بورس
- توسعه خدمات بازرگانی نوین و تقویت زیرساخت‌های مورد نیاز با تأکید بر تمرکززدایی محوری

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت و جمعیت در استان

ناحیه یک(مجموعه شهری کرج): کلانشهری مدرن با هویت مستقل در عرصه ملی، قطب دانشگاهی و پژوهشی کشاورزی

ناحیه دو(هشتگرد و نظرآباد): تولید پاک، رقابتی و پایدار

ناحیه سه(طالقان و آسارا): کوهستانی پاک، بهشت گردشگران با محیط زیستی بالنده و پایدار

ناحیه چهار(شهرستان اشتهارد): صنعت مدرن و ارتباطات توسعه یافته

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- دشت گسترده و حاصلخیز کرج و ساوجبلاغ در نوار مرکزی استان با قابلیت کشت آبی زراعت(با تأکید بر کشت گلخانه‌ای)، باغی و پرورش گل
- مجموعه روستایی منطقه طالقان در شمال با قابلیت های کشت دیم و محصولات باغی
- توسعه کاشت گیاهان دارویی در کوهپایه ها و ارتفاعات شمال و جنوب استان
- کشت پسته در اراضی پست و کم ارتفاع و لب شور جنوب و جنوب غربی استان با رویکرد جایگزینی با کشت های آب بر
- تجمیع اراضی و اصلاح الگوی کشت و آبیاری در قلمرو اصلی دشت مرکزی استان
- متنوع سازی پرورش ماهی در استخر آب مزارع و نیز سرچشمه رودها، زنبورداری در مراتع و مزارع و پرورش اسب، شتر و شترمرغ در مناطق مستعد

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- محور آزادراه تهران - کرج و کرج - قزوین برای توسعه سرمایه گذاری(خارجی) در حوزه‌های ماشین آلات و خودروسازی،صنایع های‌تک‌و سبز، صنایع دارویی، غذایی و استقرار کارگاه های بالای ۱۰۰ نفر کارکن
- پهنه شمالی(طالقان، شمال شهرستان کرج و شمال شهرستان ساوجبلاغ) برای صنایع تبدیلی و بسته بندی غذایی و آب معدنی
- محور ماهدشت به اشتهارد، توسعه و تکمیل صنایع با رعایت الزامات زیست محیطی و محدودیت های آب و رویکرد تکمیل زنجیره ارزش افزوده صنایع
- حوزه پیرامون فرودگاه پیام، صنایع با محصولات صادراتی کم حجم و باارزش مبتنی بر فناوری

- حوزه نظرآباد و نجم آباد توسعه عام با ملاحظات آب و محیط‌زیست
- حوزه صنعتی اشتهارد، توسعه صنایع پایین دستی نفت و گاز
- حوزه صنعتی سیپورکس و سیمان آبیک در زمینه احیای زنجیره ارزش افزوده صنعتی و معدنی صنایع‌ساختمانی
- در غرب کرج تا هشتگرد جدید توسعه صنایع های تک، بیو و نانو و فناوری های مرتبط با صنایع عمده مستقل

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- تمام دره رودهای شمالی استان(شامل مجموعه کوهستانی دیزین ـ گچسر، حوزه کردان و برغان، آزادراه تهران ـ شمال، جاده شمشک به تهران، جاده چالوس به کرج و جاده فرعی به سمت طالقان) در حوزه‌های گردشگری سلامت(تندرستی و درمانی)، دهکده دیپلماتیک، گردشگری کشاورزی، پرورش لاله، گردشگری ورزشهای زمستانی و پیست های اسکی
- حوزه میانی با گستره باغات و مزارع کشاورزی در گردشگری کشاورزی
- حوزه جنوبی با چشم انداز خشک و بیابانی و مناظر ارتفاعات حلقه دره و فرصت های کویرنوردی و کمپینگ و ورزشهای موتوری و آفرود
- گردشگری تاریخی- فرهنگی و شهری در مجموعه شهری کرج ومنطقه نظرآباد
- توسعه گردشگری متمرکز در محدوده اراضی فرودگاه پیام

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- شهر کرج در سطح ۱، شهرهای فردیس، شهر جدید هشتگرد –نظرآباد –ماهدشت در سطح۲،شهرهای اشتهارد –هشتگرد –کمال شهر –محمدشهر –مشکین دشت در سطح ۳ جمعیتی، چهارباغ در سطح۴، شهرهای لشگرآباد، هیو، گلسار ، گرمدره، کوهسار در سطح ۵، طالقان، تنکمان، کردان، دیزین، شهرستانک، نجم آباد، در سطح ۶ و آسارا در سطح ۷ طبقه بندی جمعیتی شهرهای استان البرز در افق طرح دیده شده اند.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- شهر کرج با بعد خدماتی گسترده خود با اختلاف زیادی در سطح یک درمیان شهرهای استان قرار گرفته است. با اختلاف زیاد در سطح دوم شهرهای فردیس کمال‌شهر، محمدشهر و نظرآباد و سپس شهرهای هشتگرد، مشکین‌دشت و ماهدشت در سطح سوم سلسله‌مراتب خدماتی استان قرار می گیرند. پس از آن

شهرهای اشتهارد و شهر جدید هشتگرد در سطح چهارم سلسله‌مراتب و شهرهای طالقان، کوهسار، سیف‌آباد، چهارباغ، تنکمان، آسارا و گرم‌دره در سطح پنجم سلسله مراتب واقع شده اند.

- خدمات بیمه با عملکرد فراملی در کلانشهر کرج و فرودگاه پیام پیش بینی می شود.
- تمرکززدایی از فعالیت های مهندسین مشاور و پیمانکاران و مشاورین حقوقی از تهران و توسعه خدمات فنی و مهندسی تهران و توسعه خدمات حقوقی در البرز عمدتا متمرکز بر کلانشهر کرج
- کلانشهر کرج و دو بازوی شرقی و جنوبی آن کانون توسعه فعالیت های خدمات فناورانه
- دو حوزه کرج در شرق و هشتگرد در غرب مزیت مکانی برای استقرار خدمات موسسات بازاریابی
- توسعه خطوط ریلی از کرج به سمت ماهدشت، اشتهارد و بویین زهرا و تاکستان، پیشنهاد بندر خشک و ترمینال ریلی و توسعه بحث کارگو در فرودگاه بین المللی پیام و همچنین توسعه ظرفیت سردخانه‌ای در این فضاها

خدمات اداری، سیاسی، بانکی و مالی

- توسعه مشترک حوزه شهری هشتگرد ـ نظرآباد، تاکید بر شکل گیری مفهوم جدید چند شهری در فضای اداری و سیاسی استان
- کلانشهر کرج قطب مبادلات بانکی و مالی استان و استقرار فعالیتهای بورس و شعب موسسات سرمایه گذاری و اعتباری
- حوزه شهری هشتگرد ـ نظرآباد به عنوان قطب توسعه جدید استان و اشتهارد به عنوان معین خدمات بانکی مرتبط با شهرک صنعتی اشتهارد

آموزش عالی

- توسعه و ساماندهی آموزش عالی به ترتیب در کلانشهر کرج، حوزه شهری هشتگرد ـ نظرآباد و حوزه شهری مشکین دشت-محمدشهر ـ ماهدشت ـ فردیس

خدمات درمانی- بهداشتی

- توسعه شبکه درمانی به ترتیب در کلانشهر کرج، حوزه شهری هشتگرد ـ نظرآباد و حوزه شهری مشکین دشت-محمدشهر ـ ماهدشت ـ فردیس

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- شهرستان کرج به عنوان کانون حمل و نقل چندوجهی

- خط آهن کرج ماهدشت –اشتهارد- بویین زهرا تاکستان و پتانسیل توسعه ترمینال ریلی و پارک لجستیک و بندر خشک، گمرک، انبارداری و توسعه صنعتی مجاور خط آهن
- تعریف یک محور پیوسته اصلی از هشتگرد جدید به طالقان(در امتداد بزرگراه نظرآباد به هشتگرد جدید)
- تبدیل فرودگاه آزادی در غرب استان به یک کانون گردشگری و هوانوردی و آموزش پرواز فعال در منطقه
- توسعه نیروگاه های خورشیدی و بادی و پکیج های نیروگاهی کوچک در کنار مصرف کنندگان عمده نظیر شهرک های صنعتی و یا فرودگاه
- توسعه شبکه جمع آوری و تصفیه فاضلاب در سطح کل استان
- توسعه فرودگاه پیام و افزوده شدن خدمات مسافری و توسعه خدمات وابسته به فرودگاه و دسترسی به مترو و شکل گیری شهرک فناوری و بسط ایده شهر فرودگاهی در پیرامون آن
- تبدیل حوزه شهری هشتگرد-نظرآباد با توجه به رشد جمعیت و فعالیت به کانون منطقه ای ترابری
- تبدیل شهر اشتهارد با عبور کمربندی چهارم تهران به یکی از کانون های ارتباطی عمده استان

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان البرز به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه تاب‌آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها (شهرستان ها، شهرها و روستاها)
- برنامه ساماندهی کیفیت محیطی سکونتگاه‌ها
- برنامه هوشمندسازی شهر

صنعت و معدن

- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی‌ها و واحدهای فعال و نیمه‌فعال صنعتی
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب ، حامل های انرژی و..)
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه کاربردها و خدمات بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- کادرسازی و برنامه تربیت انسانی در بخش فناوری

- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های پارک علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد
- برنامه بهره‌گیری از تفکر دانشی و ایده‌های فناورانه (نخبگان،انجمن ها و..)

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه توسعه زیرساخت‌ها و تأسیسات و خدمات مرتبط با گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی
- برنامه توسعه گردشگری روستایی- عشایری و کشاورزی

حمل و نقل

- برنامه تجاری‌سازی زیر ساخت‌های حمل و نقل جاده‌ای
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل

بازرگانی

- برنامه توسعه و گسترش تجارب مدرن و تجارت الکترونیک و فراهم‌سازی زیرساخت‌ها و تسهیلات مرتبط

کشاورزی و امنیت غذایی

- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه تحقیق و توسعه در امور کشاورزی
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره های ارزش محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی ها،تشکل های و بهره‌برداران کشاورزی
- برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان

- توسعه پرورش دام و طیور
- توسعه کشت گلخانه‌ای
- مقابله با بیابان‌زایی

آب

- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده‌ها
- برنامه مدیریت و بازیافت پَسماند

انرژی

- برنامه تامین انرژی
- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه‌گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها
- برنامه بهبود فضای کسب و کار

مدیریت نهادی

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری ها مبتنی بر طرح آمایش سرزمین

ماده ٥- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع افق استان البرز

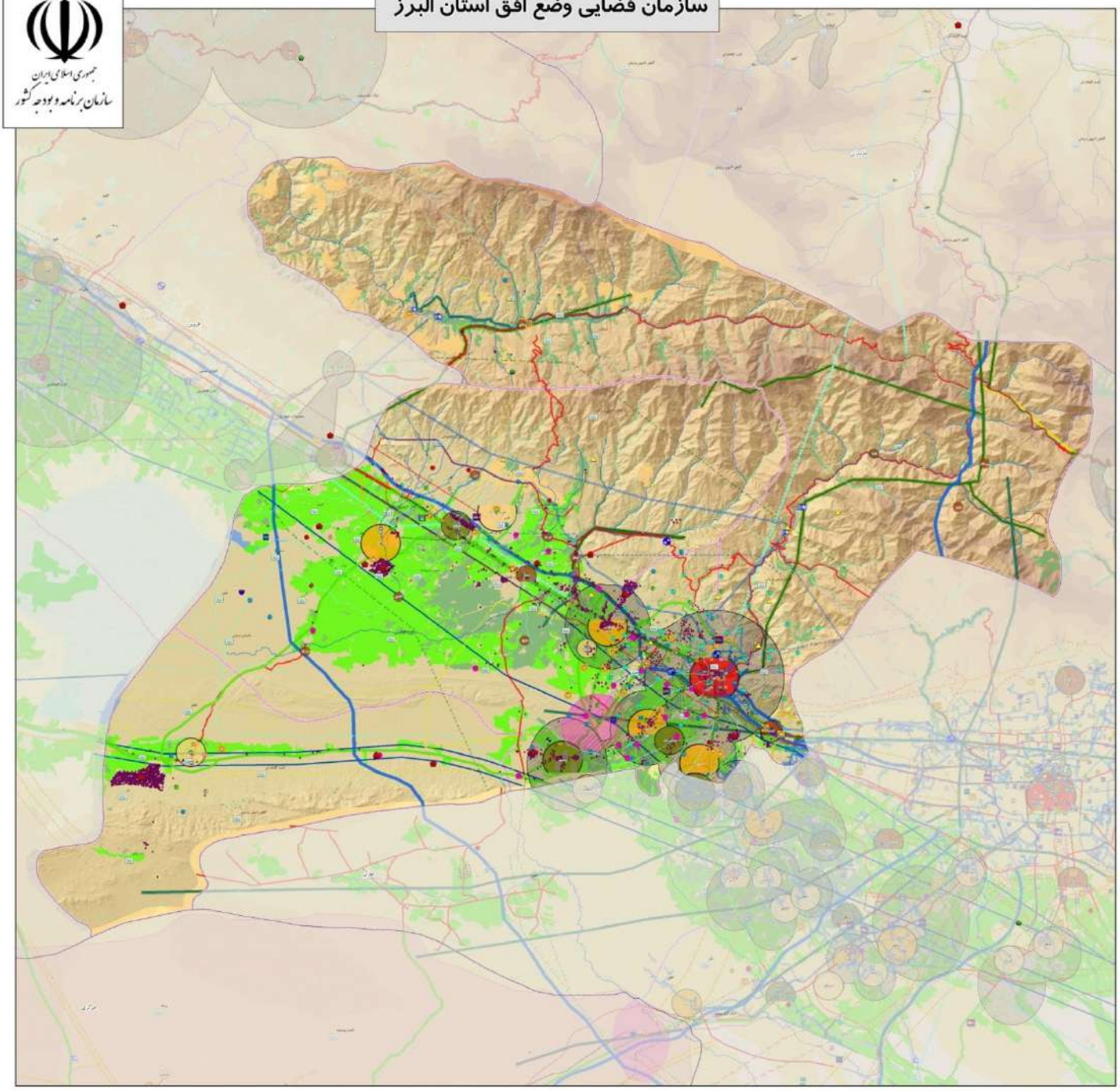

راهنما

حمل و نقل و ارتباطات
- سنگین
- شبکه فیبر نوری

خدمات بازرگانی
- منطقه ویژه
- گمرک
- بندر خشک
- پارک لجستیک
- سیلو
- سردخانه
- انبار

خدمات برتر
- مراکز تحقیق و توسعه
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازاریابی
- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- مشاوه حقوقی
- مراکز رشد و فناوری

فرودگاه
- فرا ملی
- ملی
- استانی

جاده
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی
- راه فرعی

پایانه جاده ای
- باری
- مسافری

خطوط راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

ایستگاه راه آهن
- دو منظوره
- سبک

انرژی

نیروگاه
- آبی
- بادی
- بخاری
- خورشیدی
- سیکل ترکیبی
- گازی

- خطوط انتقال فرآورده
- خطوط انتقال گاز

خطوط انتقال نیرو
- ۶۳×
- ۱۳۲×
- ۲۳۰×
- ۴۰۰×

- پست برق

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل سایر

منابع آب
- سد در افق
- تصفیه خانه آب
- خطوط انتقال آب در افق
- رودخانه دائمی
- رودخانه فصلی
- تالاب و مرداب
- دریاچه

کریدور کشاورزی
- کریدور کشاورزی

کشاورزی
- خوشه های کشاورزی

پهنه های کشاورزی
- باغداری
- زراعت آبی
- ترکیبی
- زراعت دیم
- زراعت آیش

صنعت
- مراکز صنعتی جدید
- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی

گردشگری

محور گردشگری
- بوم گردی یا طبیعی
- متمرکز
- مذهبی
- ورزشی
- کشاورزی
- مناطق نمونه گردشگری

آموزش عالی و بهداشت و درمان

مراکز آموزش عالی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

بیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

سکونتگاه ها

اندازه جمعیتی شهر
- کمتر از ۱۰ هزار نفر
- بین ۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
- بین ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
- بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
- بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار نفر
- بین ۱ تا ۲ میلیون نفر

سطح خدمات رسانی شهر
- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همکار
- نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان: البرز

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان البرز

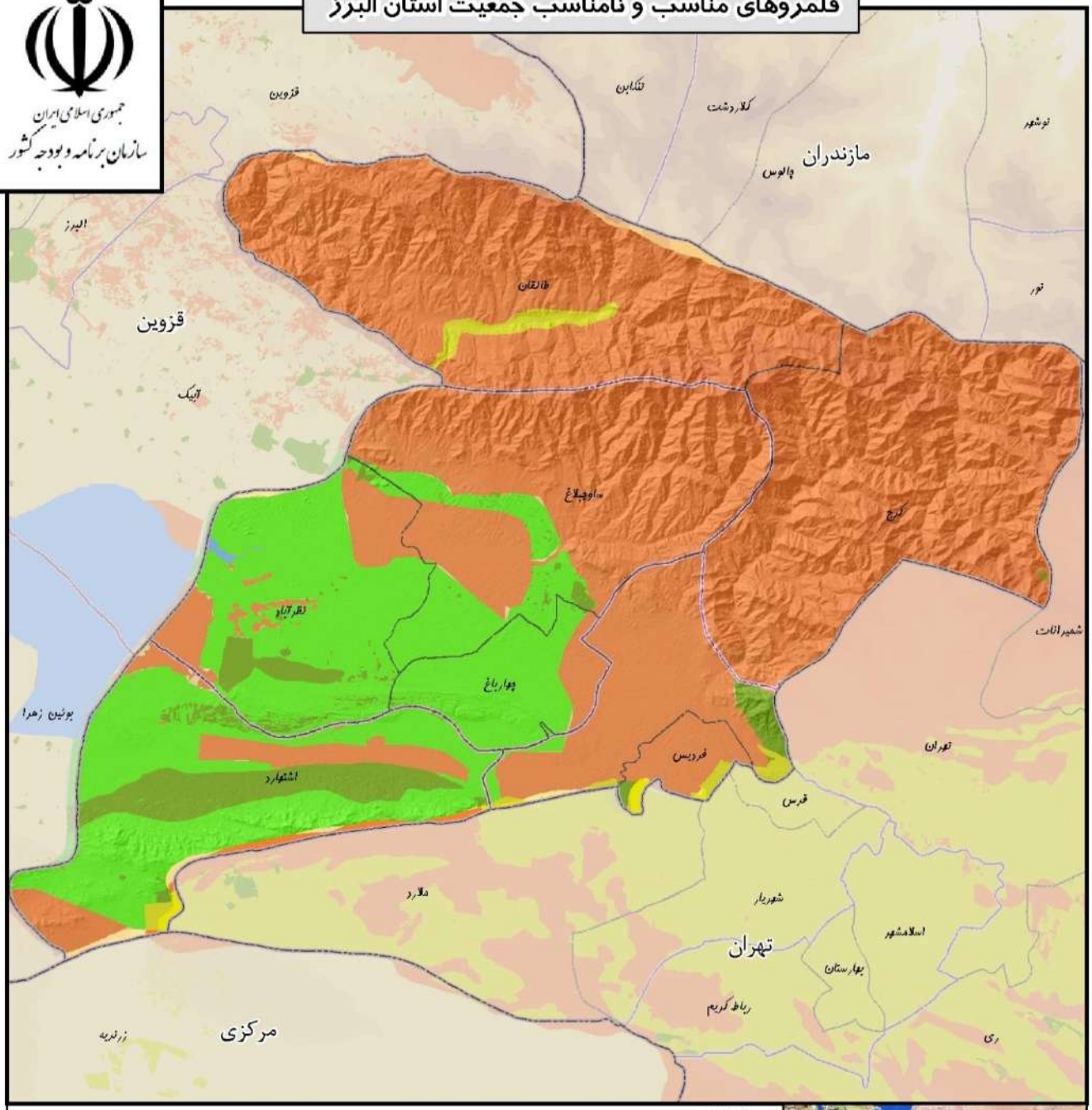

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان الـبرز

ماخذ: مطالعات آمایش استان البرز
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:600,000

N W E S

0 5 10 20
Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان البرز

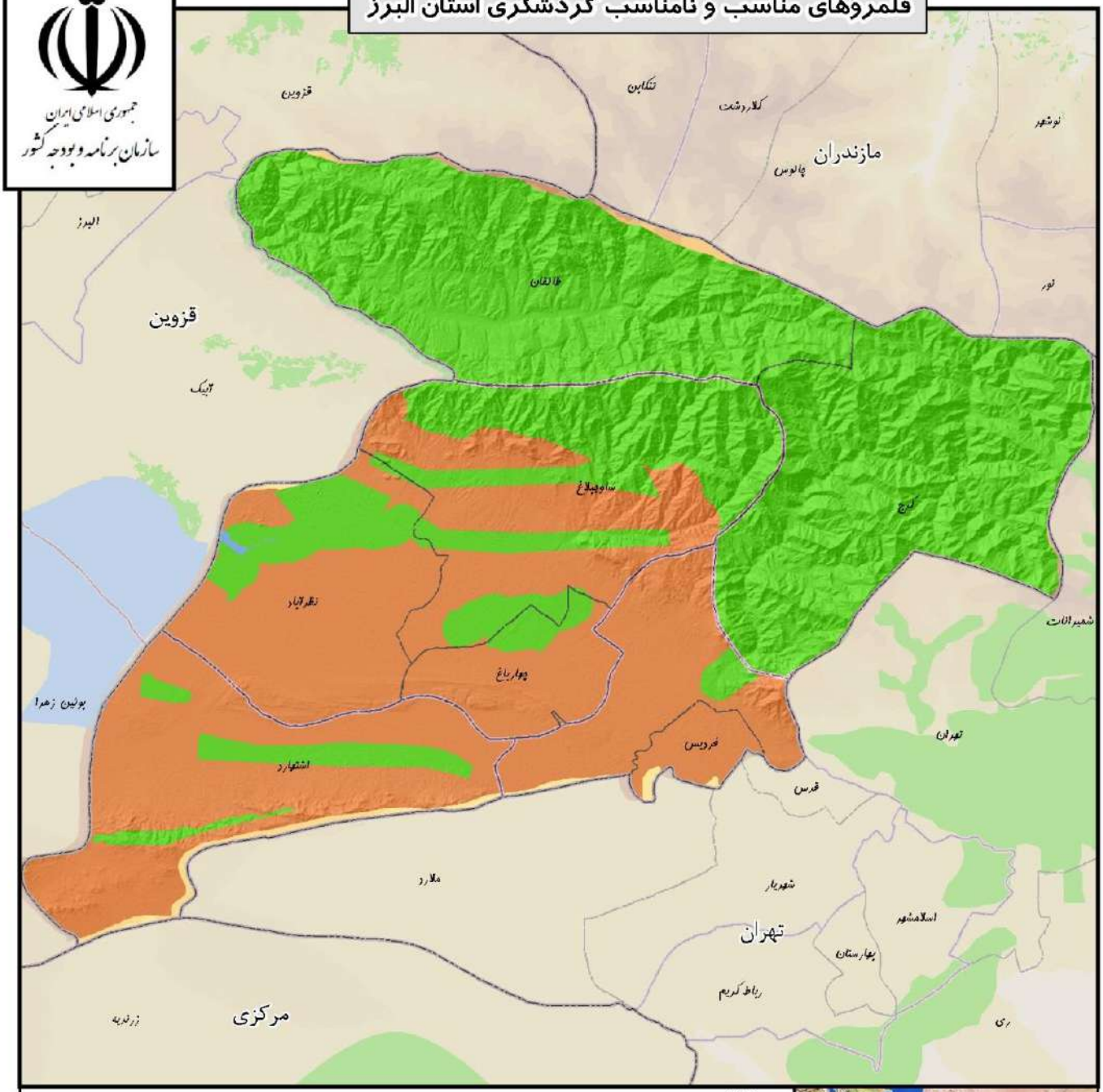

راهنما

قلمروهای مناسب گردشگری

- قلمروهای مناسب گردشگری
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

ماخذ: مطالعات آمایش استان البرز
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:600,000

N W E S

0 5 10 20
Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان البرز

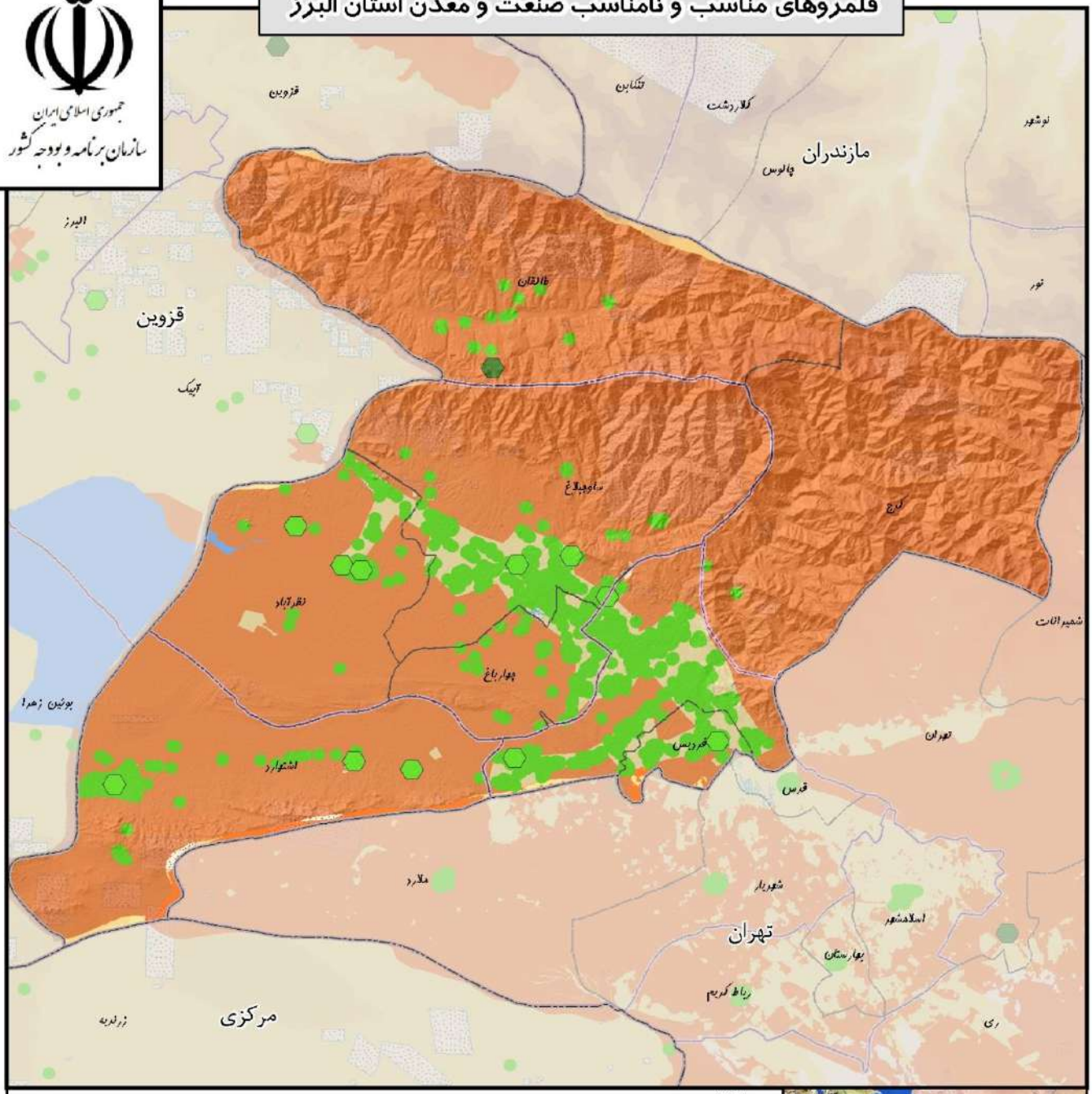

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

ماخذ: مطالعات آمایش استان البرز
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:600,000

N W E S

0 5 10 20
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان البرز

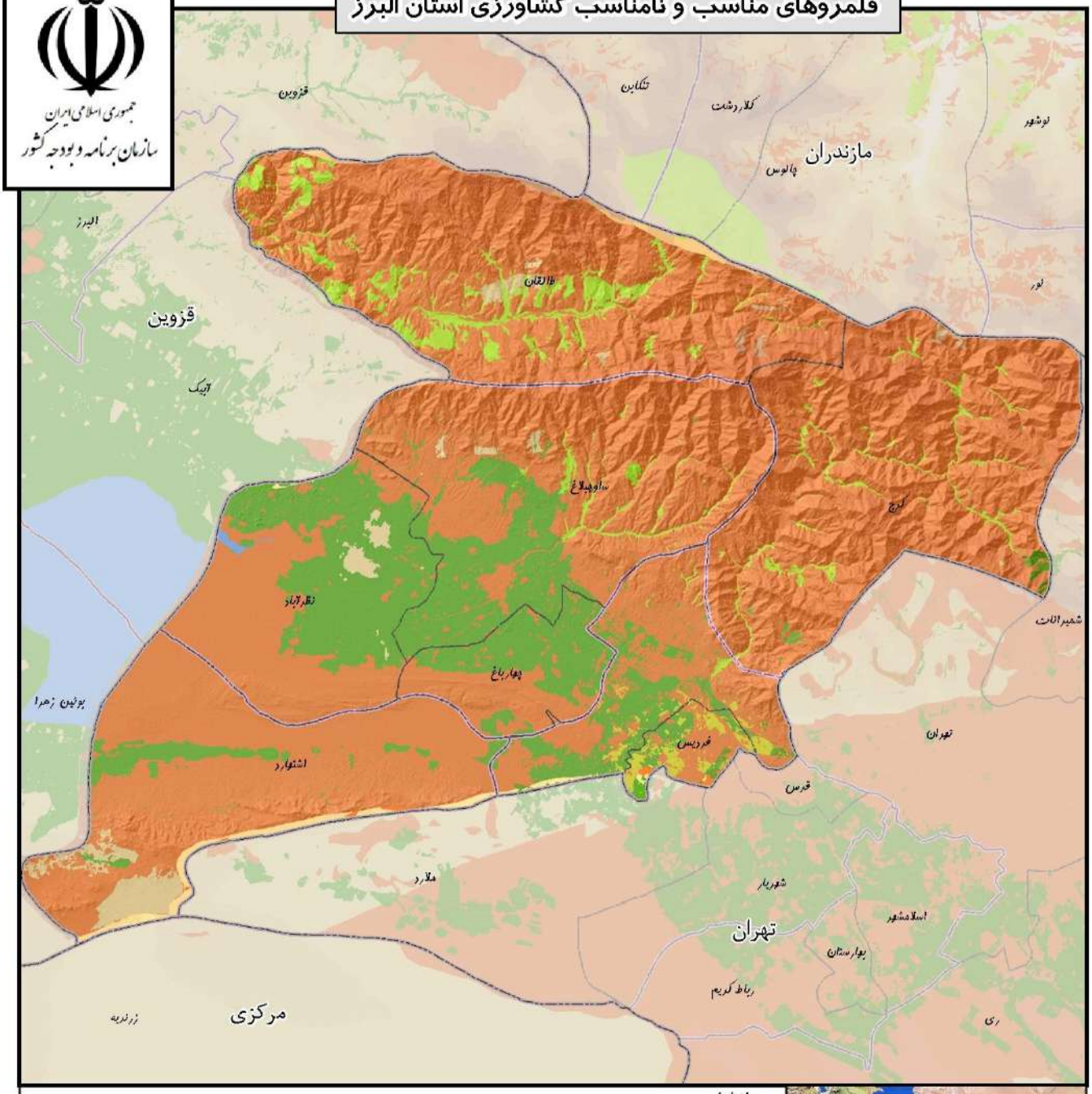

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

ماخذ : مطالعات آمایش استان البرز
تاریخ : ۱۳۹۹

Scale = 1:600,000

N W E S

0 5 10 20
Kilometers

کشاورزی استان در افق طرح استان البرز

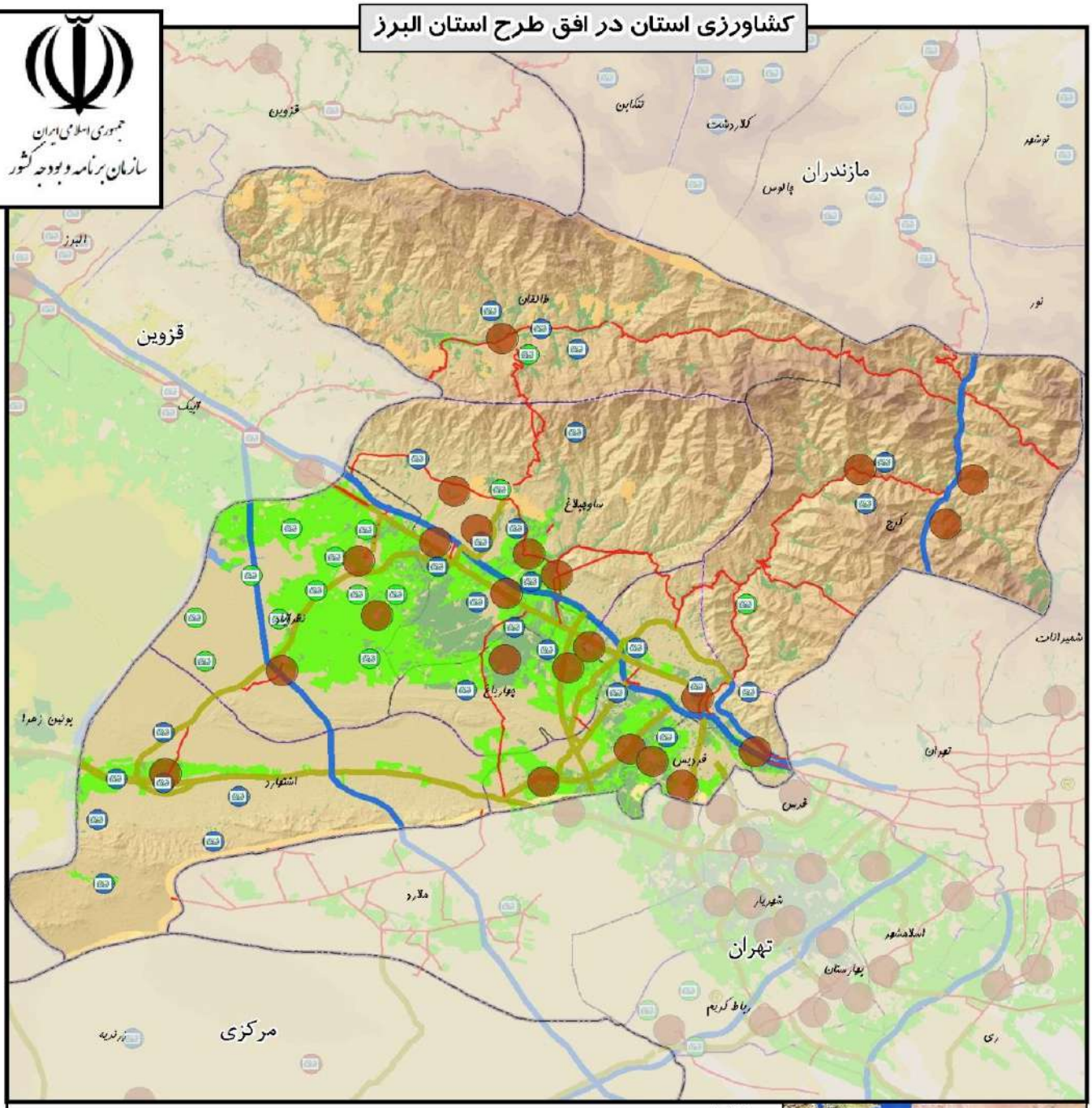

راهنما

- شهر کارکردی خوشه
- خوشه های کشاورزی
  - خوشه های کشاورزی
  - مرکز رشد و کارآفرینی
- وضعیت خوشه ها
  - افق
  - توسعه وضع موجود
  - موجود
- پهنه های کشاورزی
  - باغداری
  - زراعت و باغ
  - زراعت آبی
  - زراعت آیش
  - زراعت دیم
- نوع راه
  - آزادراه
  - بزرگراه
  - راه اصلی
- مرزها
  - مرز استان
  - شهرستان
  - نواحی برنامه ریزی
  - تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

ماخذ : مطالعات آمایش استان البرز
تاریخ : ۱۳۹۹

Scale = 1:600,000

0 5 10 20
Kilometers

صنعت و معدن در افق طرح استان البرز

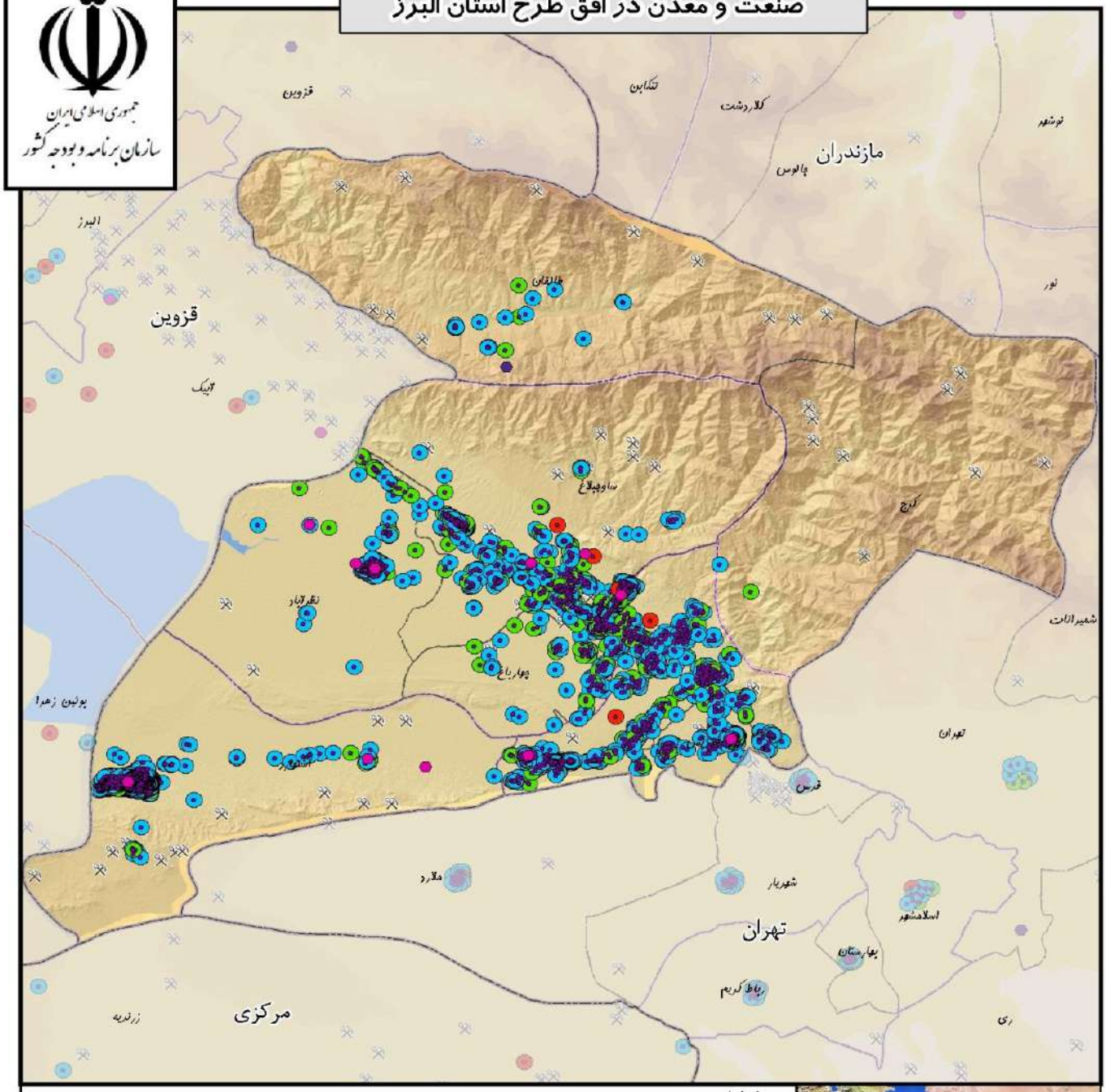

راهنما

نواحی صنعتی

نوع

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

معدن

وضعیت

- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

ماخذ : مطالعات آمایش استان البرز
تاریخ : ۱۳۹۹

Scale = 1:600,000

0 5 10 20
Kilometers

گردشگری در افق طرح استان البرز

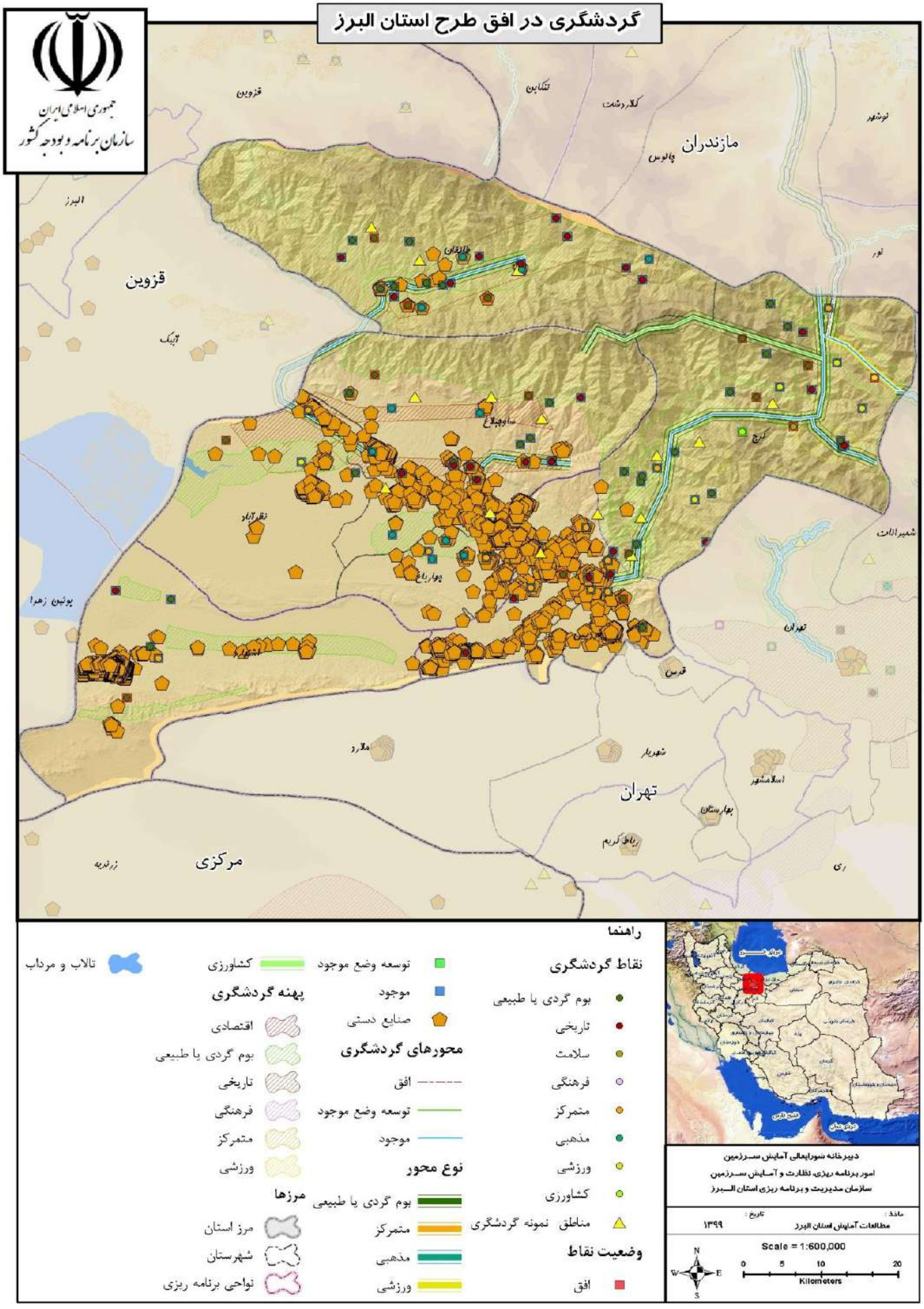

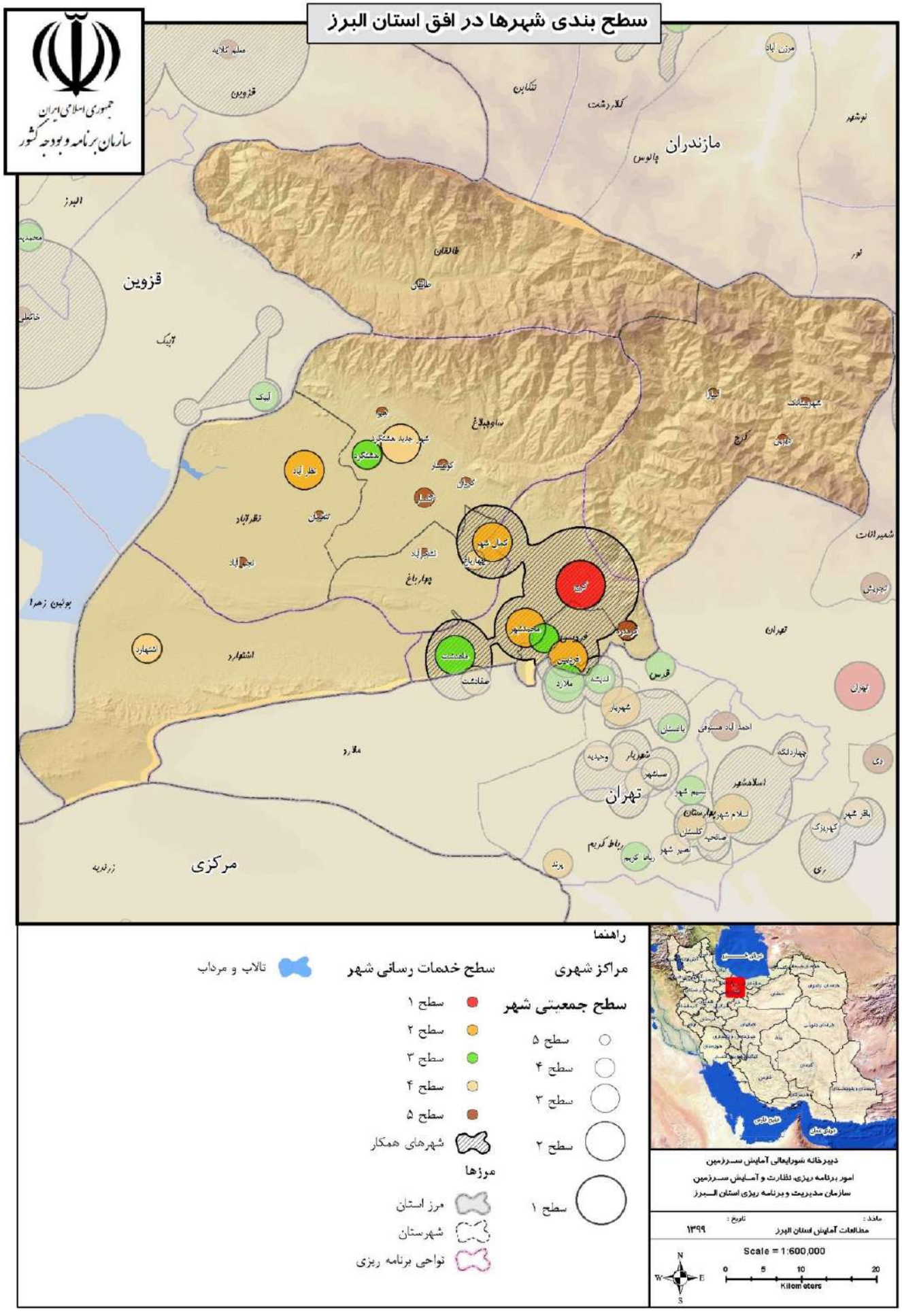
سطح بندی شهرها در افق استان البرز
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
قزوین
مازندران
تهران
مرکزی
البرز
زنجان
همدان
ملایر
اشتهارد
نظرآباد
تاکستان
آوج
بویین زهرا
شهریار
اسلامشهر
پاکدشت
ورامین
کرج
راهنما
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
شهرهای همکار
تالاب و مرداب
موزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
ذیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز
مأخذ :
مطالعات آمایش استان البرز
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:600,000
0 5 10 20
Kilometers
N
W
E
S

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان البرز

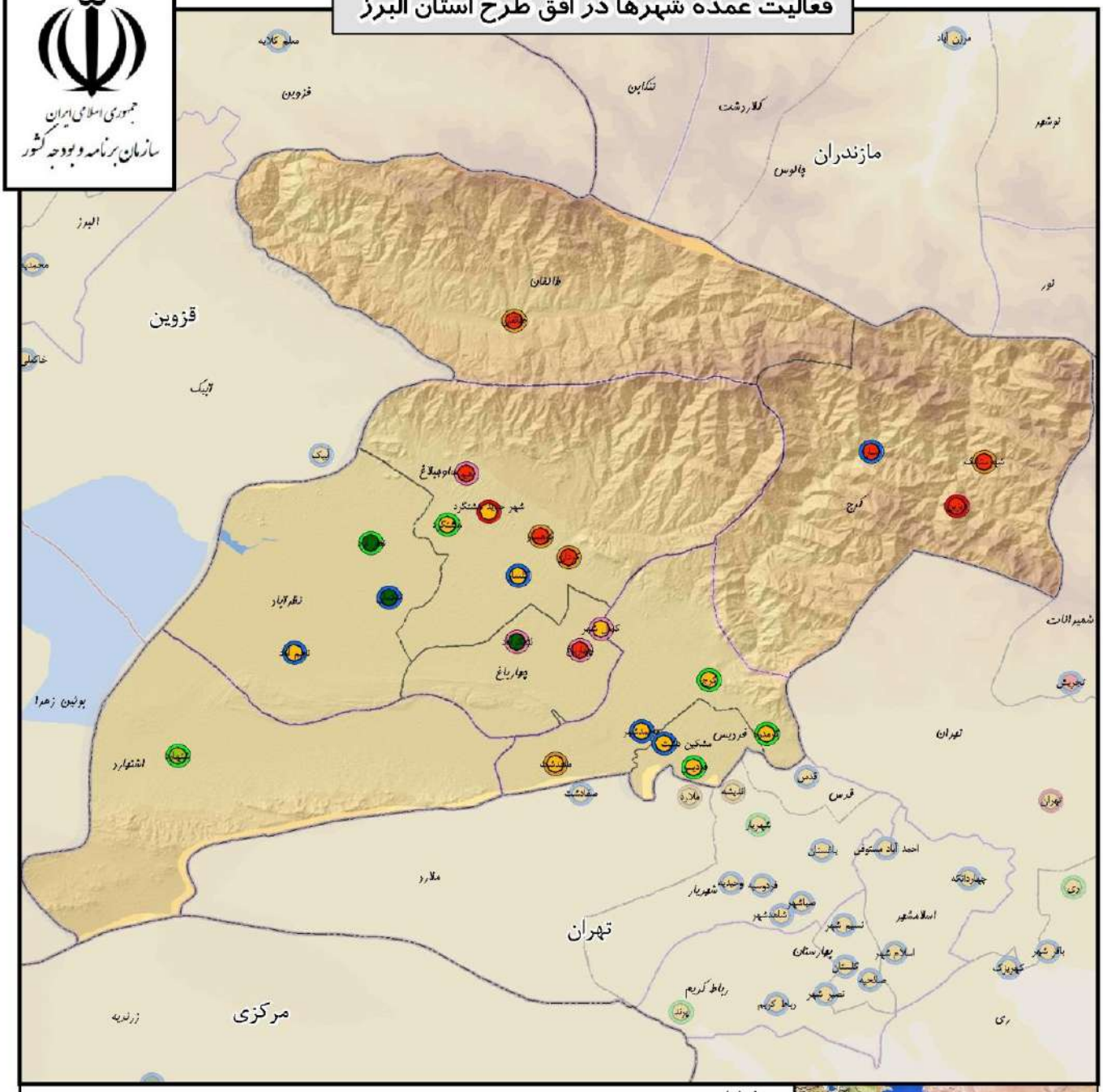

راهنما

شهر

فعالیت غالب

- فعالیت غالب خدمات
- فعالیت غالب صنعتی
- فعالیت غالب کشاورزی
- فعالیت غالب گردشگری

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

شهر

کارکرد

- استانی
- فرا ملی
- ملی

- منطقه ای
- شهرستانی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

ماخذ : مطالعات آمایش استان البرز
تاریخ : ۱۳۹۹

Scale = 1:600,000

0 5 10 20
Kilometers

روستاهای مرکزی سطح یک استان البرز

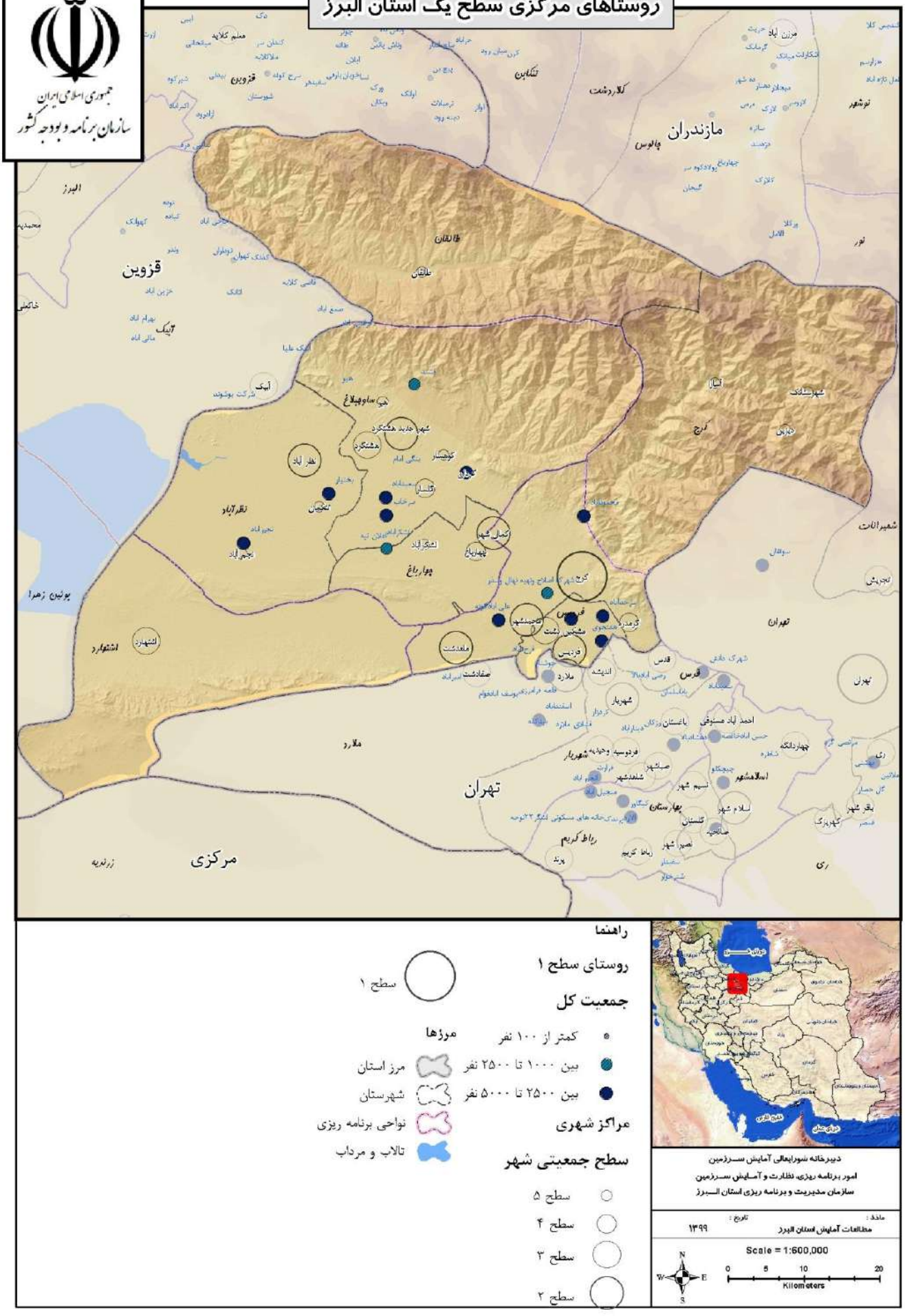
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
البرز
قزوین
مازندران
تهران
مرکزی
طالقان
کرج
ساوجبلاغ
نظرآباد
اشتهارد
تنکابن
کلاردشت
چالوس
نوشهر
نور
آبیک
شهریار
ملارد
فردیس
شهرستانک
شهرانات
تجریش
پونین زهرا
رباط کریم
ورامین
پیشوا
صفادشت
ماهدشت
چهارباغ
کمال شهر
نظر آباد
تنکمان
آسارا
دیزین
رزندیه
ری
بقر شهر
گلستان
بهارستان
اسلامشهر
چهاردانگه
احمد آباد مستوفی
باغستان
قدس
ملارد
اندیشه
گرمدره
شکیب شت
فردیس
کوهسار
محمودآباد
نجم آباد
تنکمان
لشکرآباد
گلسار
هشتگرد
شهر جدید هشتگرد
هیو
ساوجبلاغ
آبیک
شرکت پوشنه
آبیک علیا
بهرام آباد
مالی آباد
خاکعلی
قزوین
طالقان
البرز
محمدیه
کهوارک
کوهسار
نظر آباد
تنکمان
نجم آباد
لشکرآباد
چهارباغ
کمال شهر
کرج
فردیس
شهریار
ملارد
اشتهارد
پونین زهرا
تهران
مرکزی
مازندران
تنکابن
کلاردشت
چالوس
نوشهر
نور
آسارا
دیزین
شهرستانک
شهرانات
تجریش
رباط کریم
ورامین
پیشوا
صفادشت
ماهدشت

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان البرز

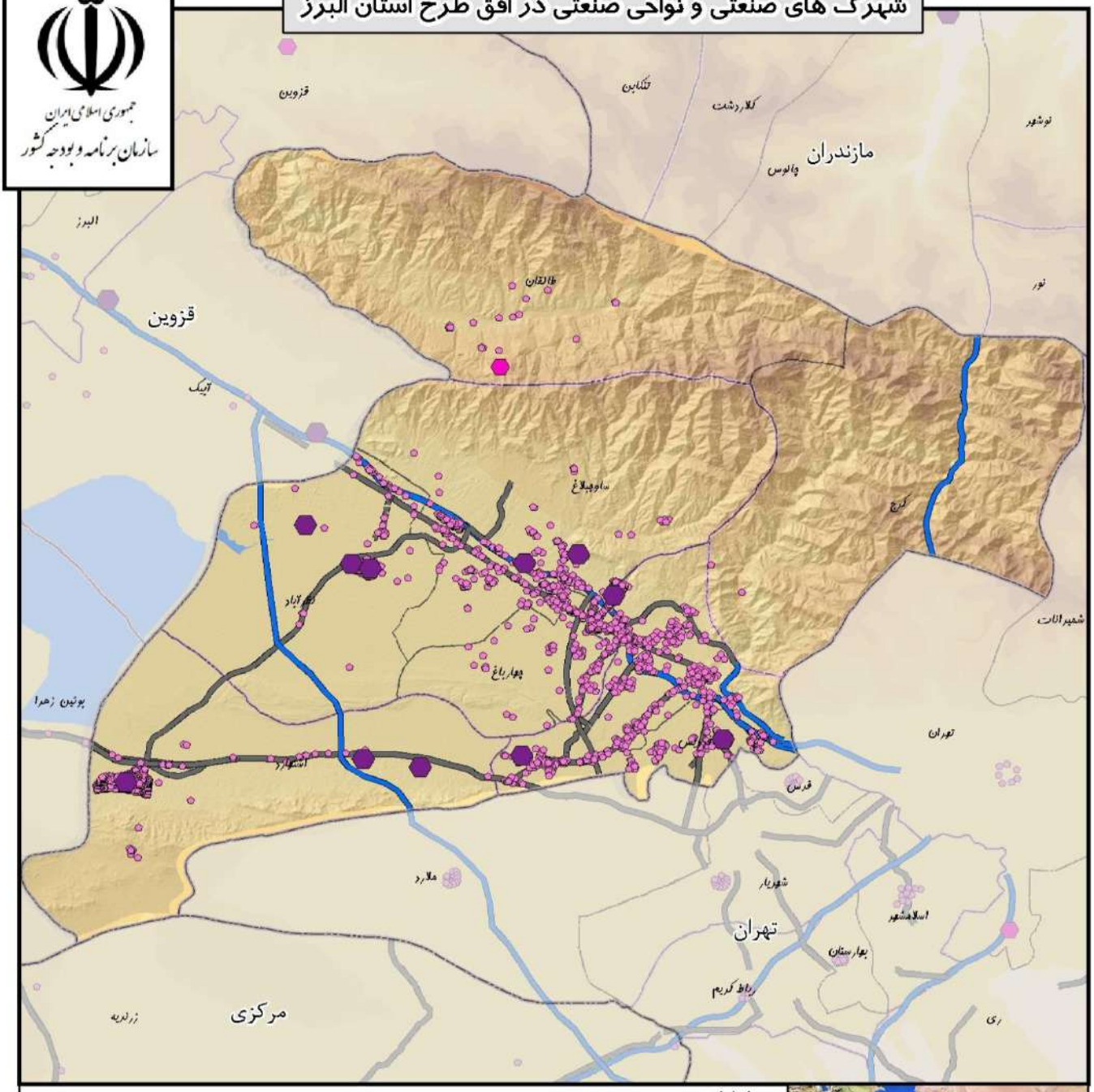

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان البرز

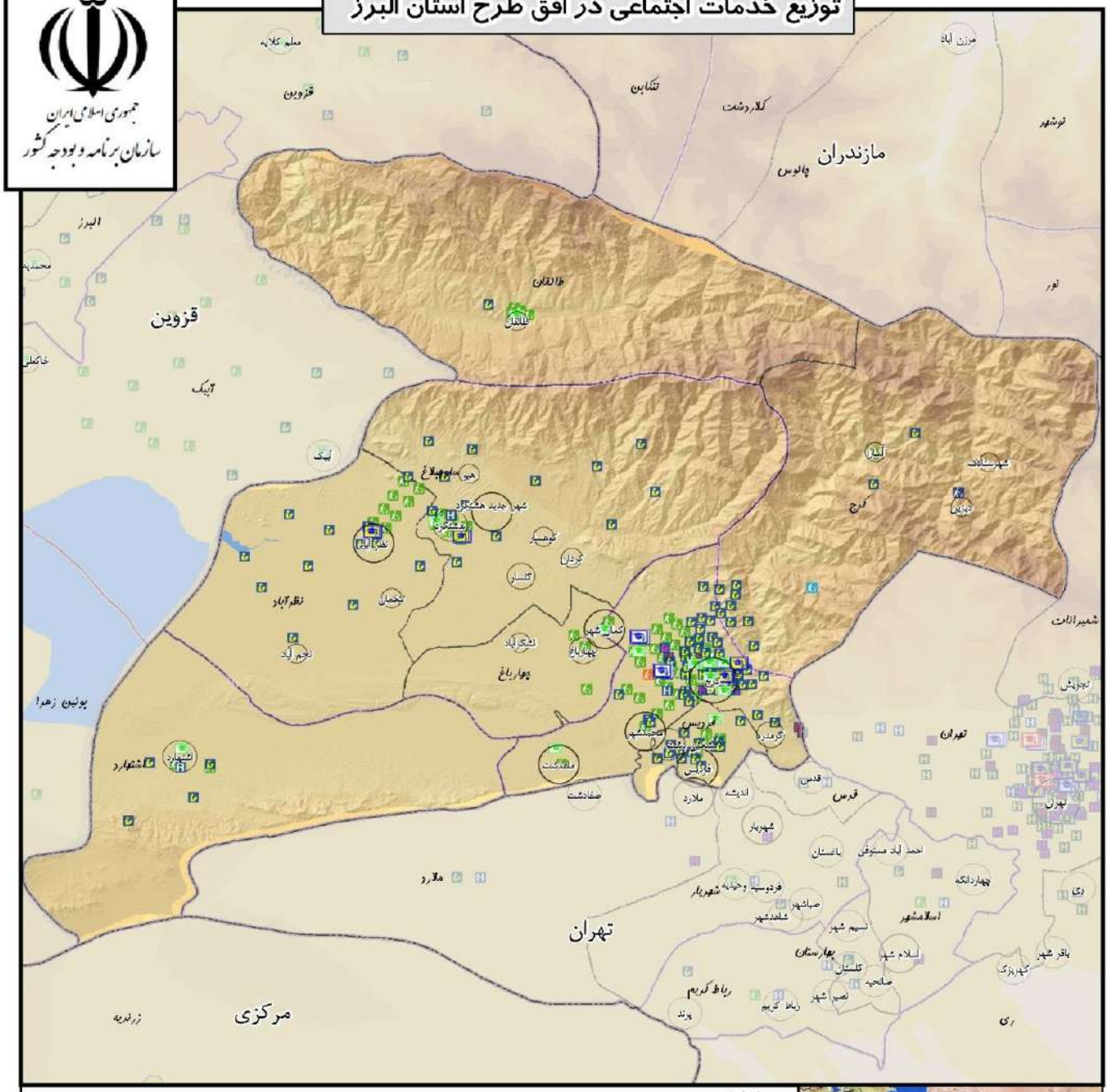

راهنما

پیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد. نوع
- فرا ملی. علوم پزشکی
- فرا ملی. جامع
- ملی. جامع
- استانی. جامع

مراکز فرهنگی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- منطقه ای. جامع
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

ماخذ: مطالعات آمایش استان البرز
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:600,000
0 5 10 20
Kilometers

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان البرز

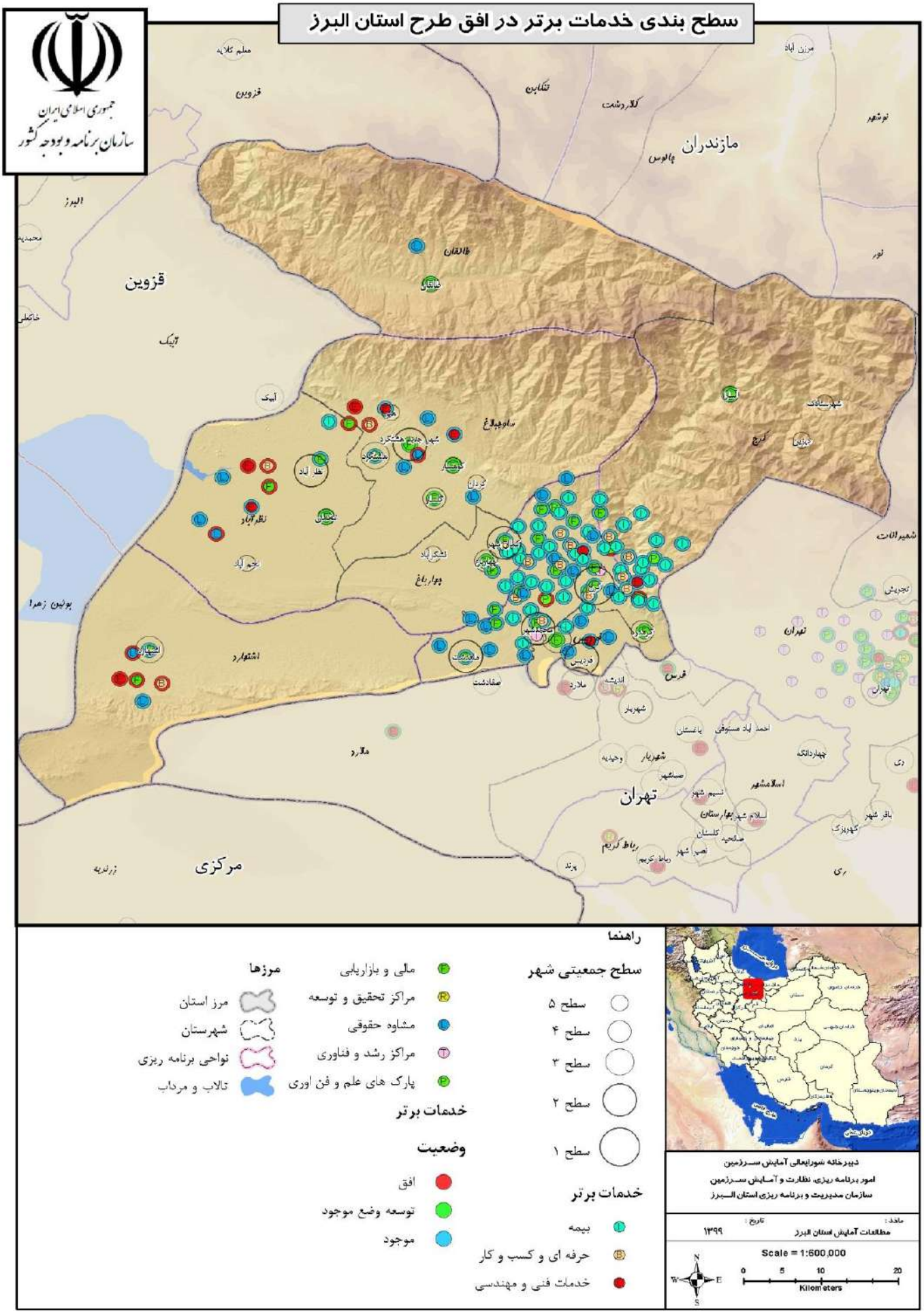

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان البرز

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

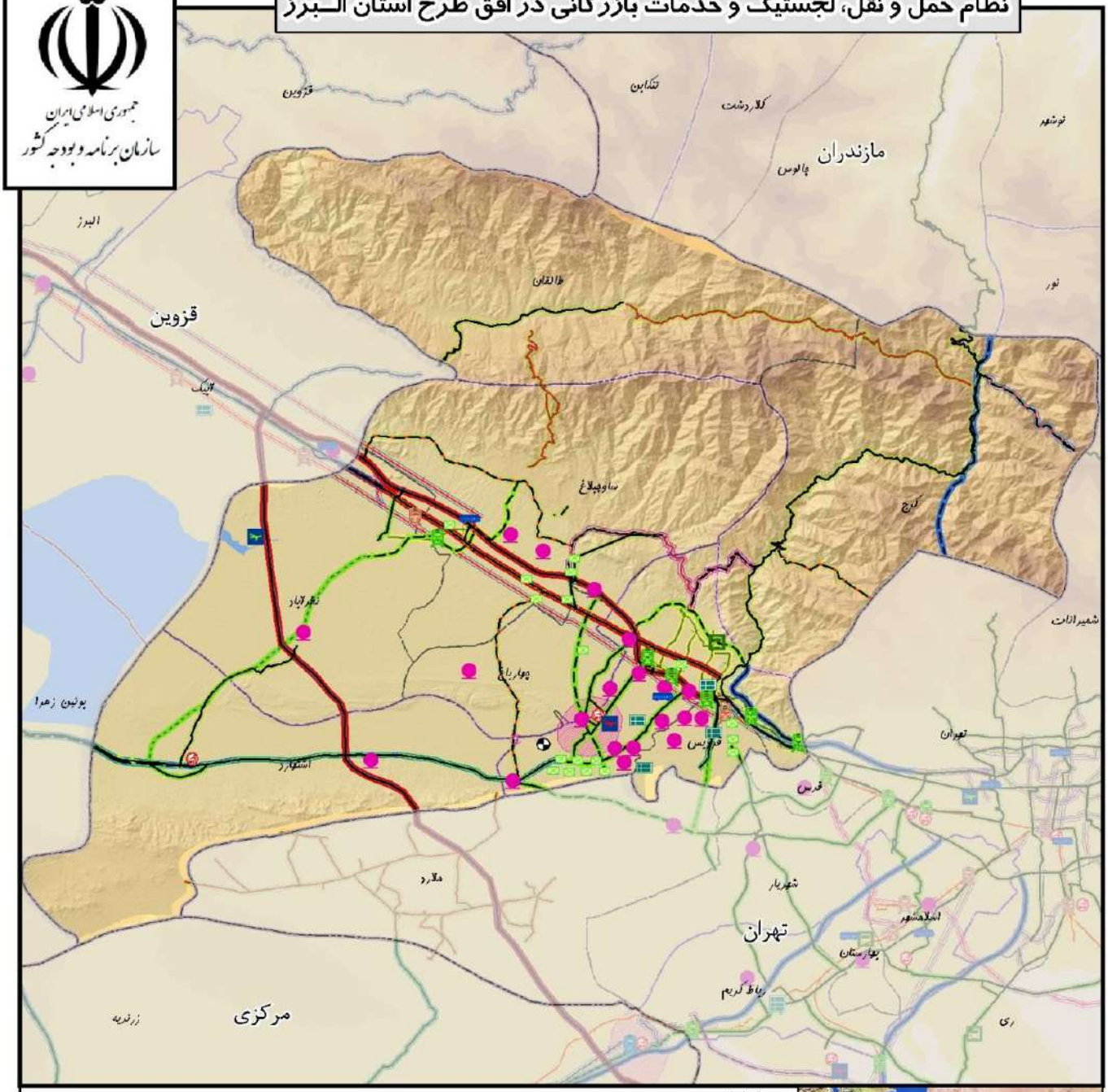

راهنما

فرودگاه

کارکرد
- فرا ملی
- ملی

پایانه جاده ای

نوع
- باری
- مسافری

مراکز لجستیک

نوع
- انبار
- بندر خشک
- سردخانه
- سیلو
- پارک لجستیک
- گمرک
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

وضعیت محور
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

کارکرد محور
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

نوع راه
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی

راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

نواحی اقتصادی

نوع
- منطقه ویژه

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

ماخذ: مطالعات آمایش استان البرز
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:600,000

0 5 10 20
Kilometers

N W E S

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان البرز

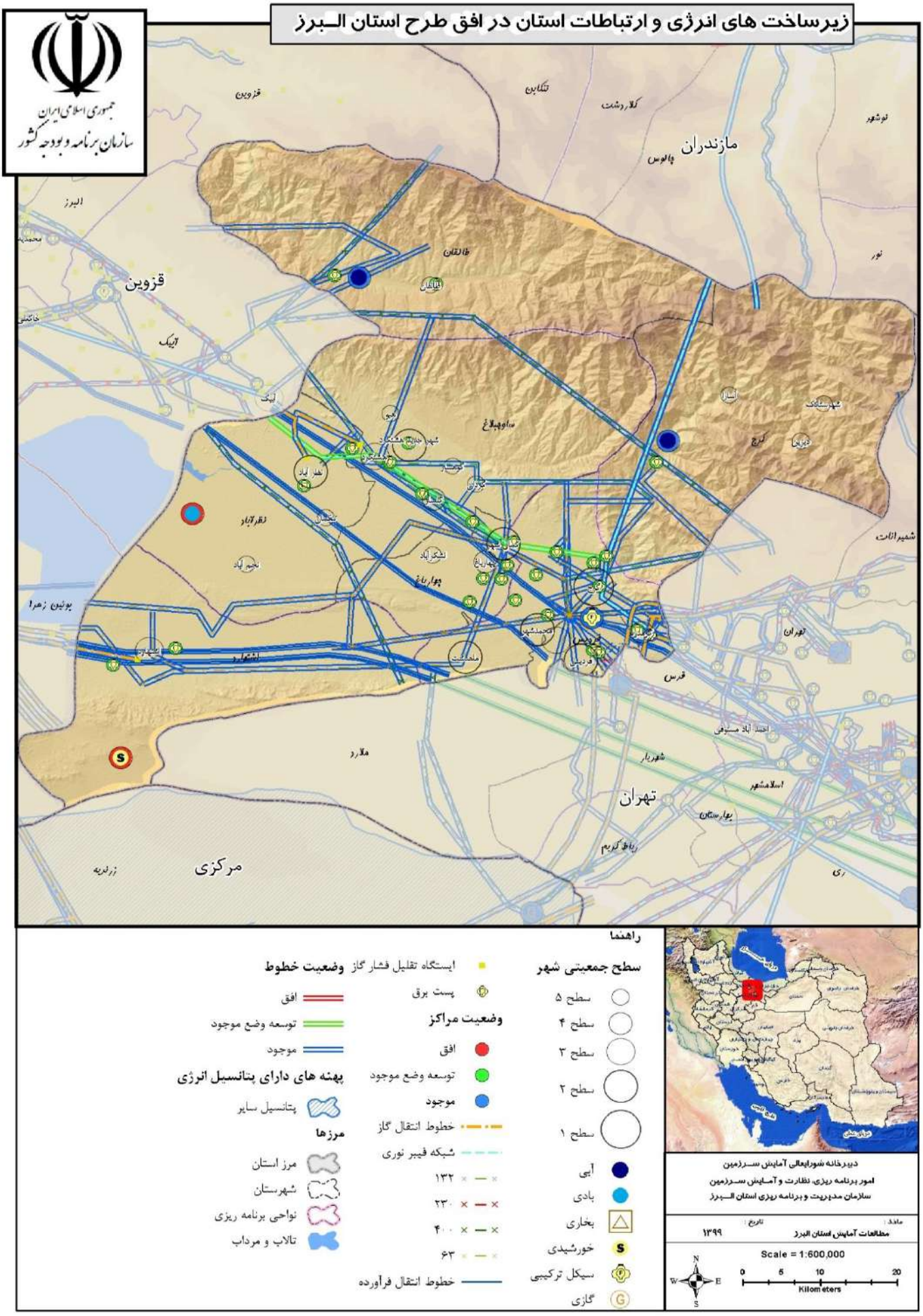

منابع آبی استان در افق طرح استان البرز

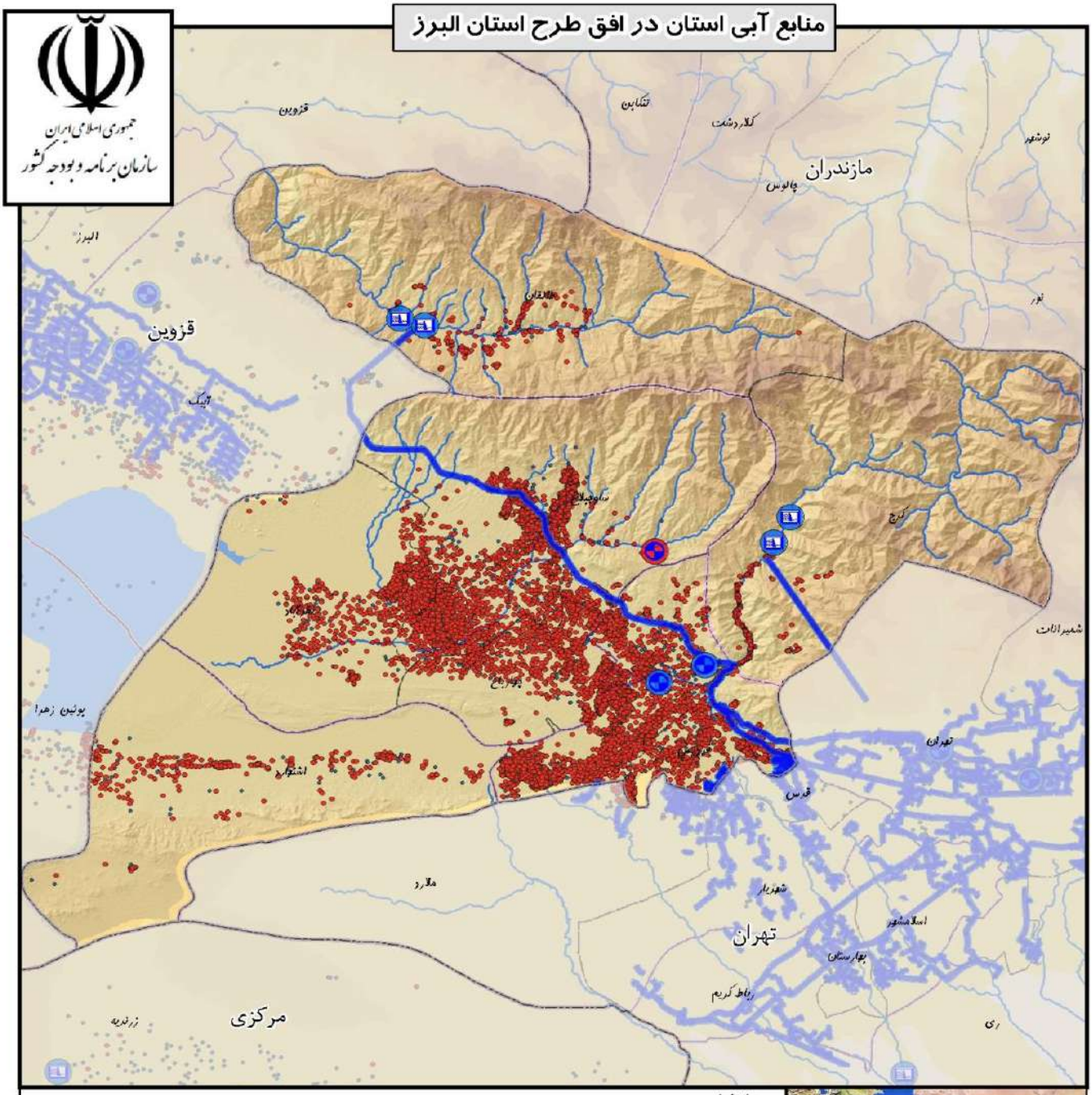

راهنما

- سد
- تصفیه خانه آب
- موجود
- چاه آب
- غیر مجاز
- مجاز
- وضعیت نقاط
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود
- رودخانه
- دائمی
- خطوط انتقال آب در افق
- مرزها
- خطوط انتقال آب در افق
- مرز استان
- شهرستان
- وضعیت خطوط
- نواحی برنامه ریزی
- افق
- تالاب و مرداب
- توسعه وضع موجود

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز

ماخذ : مطالعات آمایش استان البرز
تاریخ : ۱۳۹۹

Scale = 1:600,000

0 5 10 20
Kilometers

N W E S

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع افق استان البرز

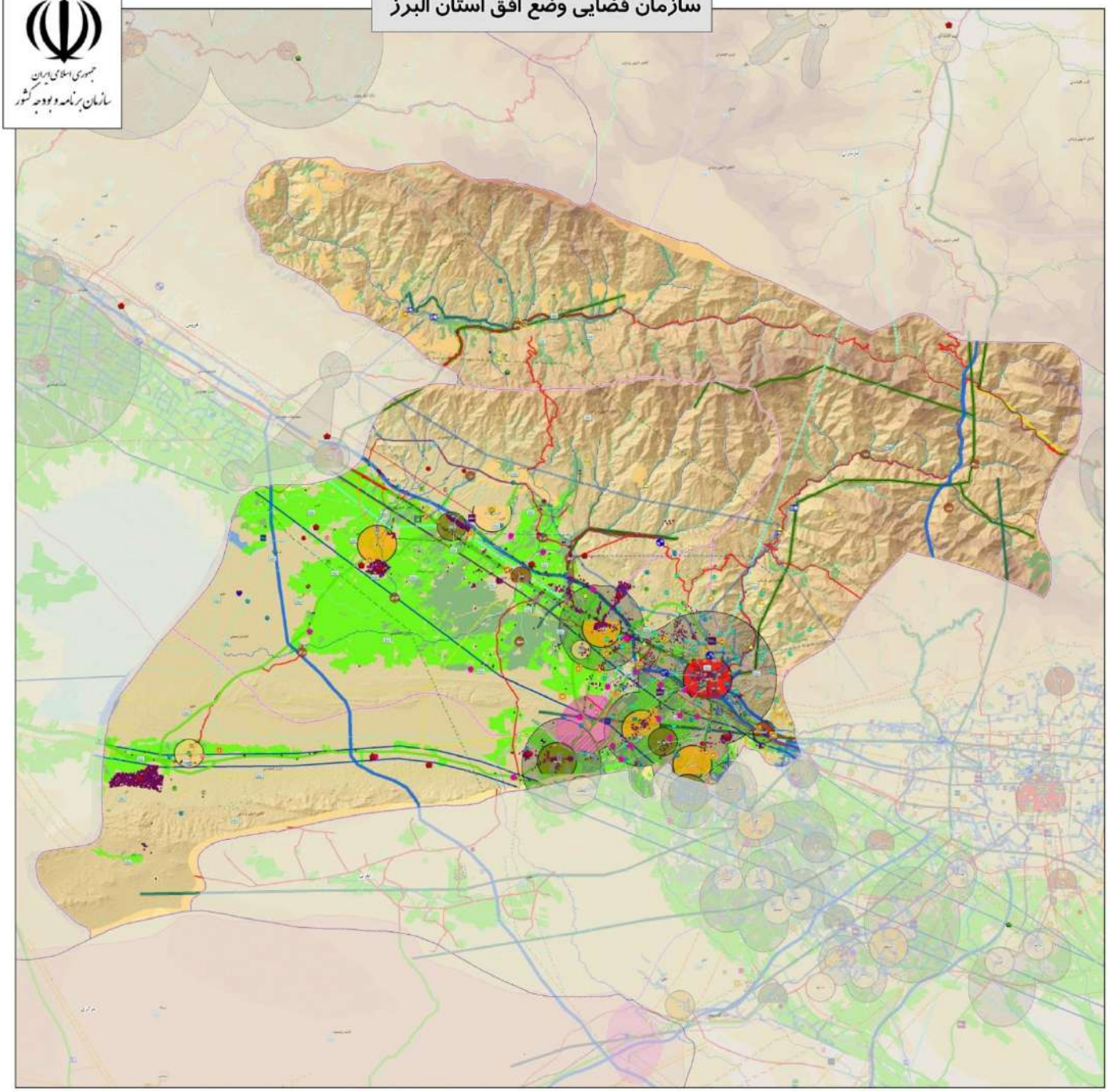

راهنما

حمل و نقل و ارتباطات
- سنگین
- شبکه فیبر نوری

فرودگاه
- فرا ملی
- ملی
- استانی

جاده
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی
- راه فرعی

پایانه جاده ای
- باری
- مسافری

خطوط راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

ایستگاه راه آهن
- دو منظوره
- سبک

خدمات بازرگانی
- منطقه ویژه
- گمرک
- بندر خشک
- پارک لجستیک
- سیلو
- سردخانه
- انبار

خدمات برتر
- مراکز تحقیق و توسعه
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازاریابی
- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- مشاوره حقوقی
- مراکز رشد و فناوری

انرژی

نیروگاه
- آبی
- بادی
- بخاری
- خورشیدی
- سیکل ترکیبی
- گازی
- خطوط انتقال فرآورده
- خطوط انتقال گاز

خطوط انتقال نیرو
- ۶۳
- ۱۳۲×
- ۲۳۰×
- ۴۰۰×
- پست برق

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل سایر

منابع آب
- سد در افق
- تصفیه خانه آب
- خطوط انتقال آب در افق

محور گردشگری
- رودخانه دائمی
- رودخانه فصلی
- تالاب و مرداب
- دریاچه

کریدور کشاورزی
- کریدور کشاورزی

کشاورزی
- خوشه های کشاورزی

پهنه های کشاورزی
- باغداری
- زراعت آبی
- ترکیبی
- زراعت دیم
- زراعت آیش

صنعت
- مراکز صنعتی جدید
- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی

گردشگری
- بوم گردی یا طبیعی
- متمرکز
- مذهبی
- ورزشی
- کشاورزی
- مناطق نمونه گردشگری

آموزش عالی و بهداشت و درمان

مراکز آموزش عالی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

بیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

سکونتگاه ها

اندازه جمعیتی شهر
- کمتر از ۱۰ هزار نفر
- بین ۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
- بین ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
- بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
- بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار نفر
- بین ۱ تا ۲ میلیون نفر

سطح خدمات رستایی شهر
- سطح ۱
- سطح ۲
- سطح ۳
- سطح ۴
- سطح ۵
- شهرهای همکار
- نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان: البرز

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان ایلام را درافق ۱۴۲۰ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان ایلام

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان ایلام به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- ارتقای کیفیت محیط زیست، بازآفرینی ساختارهای طبیعی و زیستی استان و تبدیل شدن به الگوی کشوری در رفع مساله زوال جنگل‌های بلوط
- ارتقای سطح کیفیت محیط اجتماعی و جایگاه اجتماعی و فرهنگی استان در کشور
- تأمین سطح مناسب توسعه‌یافتگی همه‌ی مناطق استان، متناسب با ظرفیت‌های زیستی آن‌ها و خروج استان از انزوای نسبی جغرافیایی و ارتباطی
- توسعه‌ی ساختارهای مدیریت یکپارچه و بین‌بخشی در استان، فارغ از مناسبات و روابط قومی و طایفه‌ای
- رقابت‌پذیر و متنوع شدن نظام اقتصادی استان
- تبدیل‌شدن به الگوی کشوری در رفع محرومیت‌ها و عقب‌ماندگی‌های تاریخی مناطق مرزی کشور و تبدیل شدن به استانی ایمن و تاب‌آور در برابر مخاطرات طبیعی و نظامی با نگاه توسعه‌گرایانه
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی و دامداری

کشاورزی ارگانیک و سالم، دامداری سنتی و صنعتی و کشت گیاهان دارویی، جنگل‌داری

صنعت و معدن

صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی،صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع دستی و استخراج معادن

حمل و نقل

ترانزیت کالا و مسافر با توجه به وجود ۴۲۵ کیلومتر مرز مشترک با کشور عراق با تاکید بر محورهای ایلام- مهران – دهلران در قالب ارتباط توسعه یافته با کشور عراق

نفت و گاز

ذخیره‌گاه، تولید و استخراج نفت، گاز

گردشگری

گردشگری سلامت، تاریخی، طبیعی، بوم‌گردی، مذهبی و دفاع مقدس

محیط‌زیست

محافظ محیط زیست، آب و منابع طبیعی(حفظ و توسعه جنگل‌ها، حفظ آثار ملی طبیعی)

بازرگانی و ترانزیت

مبادلات بازرگانی با کشورهای منطقه با توجه به مرز بین‌المللی مهران

خدمات

خدمات برتر گمرکی و لجستیکی، واسطه گری های مالی(بانکی و بیمه‌ای)، سلامت

دفاعی و امنیتی

حافظ امنیت مرزهای کشور در لایه‌ی اول دفاعی و پدافندی

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کشاورزی

کشاورزی ارگانیک، دامداری سنتی و صنعتی،کشت گیاهان دارویی، آبزی‌پروری وتامین بخشی از نیازهای غذایی منطقه

گردشگری

گردشگری تاریخی، طبیعی، بوم‌گردی، مذهبی و دفاع مقدس

انرژی

قطب انرژی منطقه در تولید و تامین نفت، گاز، و بخشی از نیاز برق

حمل و نقل

حمل‌ونقل و ترانزیت منطقه در ارتباط با کشورهای منطقه

بازرگانی و ترانزیت

صادرات محصولات صنعتی ، تجاری و بازرگانی منطقه و تامین نیازهای واردات بخش های مختلف منطقه

صنعت و معدن

صنایع غذایی و آشامیدنی، صنایع شیمیایی، لاستیک و پلاستیک، پتروشیمی و صنایع کاغذی

خدمات

خدمات برتر بازرگانی گمرک و بیمه، سلامت، آموزش عالی،انبارداری و لجستیک

دفاعی و امنیتی

نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی

۳-۲- چشم‌انداز توسعه استان

استان ایلام با محوریت قرار دادن توانمندی‌ها و قابلیت‌های بومی و درونی خود و با مدیریت خردمندانه‌ی داشته‌ها و استعدادهایش، توانسته است ضمن اتخاذِ رویکردی هماهنگ و یکپارچه میان جامعه‌ی محلی، بخش‌ها، نهادها و کنشگران درونی خود؛ موقعیت منطقه‌ای مناسب و منابع طبیعی غنی‌اش را در راستای دستیابی به سطح بالایی از تولیدات کشاورزی و دامی، تولید انرژی و مشتقات آن، افزایش ارزش افزوده‌ی بخش گردشگری، ایفای نقش بارز حمل‌ونقل و بازرگانی، حفظ و تقویت سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی و نیلِ به حکمروایی مشارکتی، در چارچوب بایسته‌ها و قابلیت‌های اکولوژیک و با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل به کار گیرد.

٤-۲- ماموریت‌های توسعه استان

اقتصادی

- تبدیل شدن به کانون مهم و تولیدکننده‌ی برتر محصولات کشاورزی و دامی رقابت‌پذیر در منطقه
- کسب سهم بالای بازارهای داخلی و خارجی محصولات کشاورزی در منطقه
- تبدیل شدن به قطب تولید انرژی و مشتقات وابسته به آن در منطقه (فسیلی و تجدیدپذیر)
- تبدیل به مرکزیت راهبردی در تعاملات اقتصادی، بازرگانی و فرهنگی با شهرهای کشور عراق و عتبّات عالیات
- تبدیل شدن به پیوندگاه بازرگانی و کارکردی (صادرات و واردات) با کشور عراق
- تبدیل شدن به قطب گردشگری طبیعی، بوم‌گردی، دفاع مقدس و مذهبی غرب کشور
- بسترساز استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی در مقیاس منطقه و استان

فرهنگی و اجتماعی

- حافظ فرهنگ و پیشینه‌ی هویتی غنی و ساختار اجتماعی همگرا
- حافظ و حامی ساکنان و نخبگان استان و رفع آسیب‌های اجتماعی (خودکشی، طلاق و...)
- فراهم کننده‌ی کیفیت بالای زندگی و رفاه مادی و معنوی برای ساکنان استان و حداکثرسازی تاب‌آوری اجتماعی
- تامین خدمات آموزشی، فرهنگی و درمانی مناسب برای ساکنان استان

سیاسی - اداری

- رفع مناسبات قومی و طایفه‌ی در ارتباطات سیاسی و تأمین مدیریت یکپارچه و بین‌بخشی

- تکیه کردن بر خرد جمعی و مشارکت نخبگان و نهادهای مردم‌نهاد و برخوردار از ساختاری مردمدار و نخبه‌گرا
- همکاری‌های فرابخشی در راستای اجرای برنامه‌ها و دستیابی به اهداف و چشم‌انداز

سکونت‌گاهی و حمل‌ونقل

- تامین الگوهای حمل‌و نقلی متنوع در پیوند با عراق و کریدورهای منطقه‌ای منتهی به آن
- مدیریت شبکه ارتباطی و هم‌افزایی بین‌بخشی در تعامل با کانون‌ها و کریدورهای مرتبط با عراق
- بسترسازی برای دستیابی ساختار سکونت گاهی متعادل و چندمرکزی و رقابت‌پذیر
- پیشرو شدن در تقسیم کار و همکاری منطقه‌ای
- پذیرش نقش‌های رقابت‌پذیر با کانون‌های رقیب همچون کرمانشاه و اهواز
- تأمین سطح مناسب توسعه‌یافتگی همه مناطق متناسب با ظرفیت‌های زیستی

محیط‌زیست

- حافظ منابع طبیعی و عرصه‌های با ارزش محیط‌زیستی
- تبدیل شدن به الگوی کشوری در رفع مشکل زوال جنگل‌های زاگرس
- برخوردار از محیط زیست تاب‌آور و طبیعتی پاک و عاری از ریزگرد و آلودگی
- الگو و پیشرو در بهره‌برداری پایدار از منابع و اقتصاد سازگار با محیط زیست
- پیش رو در همکاری‌های مدیریتی و سیاسی بین‌منطقه‌ای و بین‌المللی در مدیریت محیط زیستی

امنیتی – دفاعی

- ضامن امنیت مرزهای استان، منطقه و کشور در لایه‌ی اول دفاعی و پدافندی کشور
- رفع نگاه‌های امنیتی و محدودکننده‌ی توسعه
- پیشرو در نخبه‌گرایی و مردم‌سالاری
- تاب‌آور در برابر مخاطرات طبیعی و بحران‌های اقتصادی و سیاسی

۵-۲- راهبردهای پابرجا

- شفاف‌سازی اقدامات و عملکرد سازمان‌ها و نهادهای مسئول اداره‌ی استان و الزام آنها به اطلاع‌رسانی و استماع عمومی در زمینه‌ی تصمیمات و اقدامات
- ارتقای خودآگاهی استانی، ظرفیت یادگیری منطقه‌ای و حس تشخص استانی (با تاکید بر سرمایه‌های نمادین استان)، در مقابله با تعارضات و گرایش‌های طایفه‌ای و محلی
- بسترسازی جذب و بکارگیری نیروهای نخبه و دارای وزن و جایگاه سیاسی بالا، در نظام مدیریتی استان

- چابک‌سازی نظام اداری استان و دستیابی به ساختاری چابک و غیرمتمرکز در مرکز استان
- توسعه‌ی چارچوب آموزشی مهارت‌های فنی و حرفه‌ای و تخصصی آموزش عالی، متناسب با زمینه‌ها و نقش‌های تخصصی استان و شهرستان‌های تابعه
- ارتقای کیفیت و توان خدماتی شهر ایلام به منظور پوشش کامل خدماتی استان (به ویژه خدمات برتر)
- ارتقای فرصت‌های آموزشی مهارت‌افزا و مراکز خدمات رفاه و تأمین اجتماعی بر مبنای سبد نیازهای هر شهرستان
- سیاست‌گذاری توسعه‌ی استان (به ویژه استقرار جمعیت و فعالیت) بر مبنای آب به جای سیاست‌گذاری بر مبنای سایر منابع (زمین، مواد معدنی و ...): تعیین آب به عنوان متغیر اصلی و اولویت‌دار برنامه‌های توسعه استان
- تثبیت و کنترل تدریجی کانون‌های تولید گرد و غبار در استان
- توسعه و استقرار نظام جامع آمار و اطلاعات مدیریت و کنترل فرایندهای زیست محیطی استان (در سطوح استانی، شهرستانی و شهری)
- ارتقای روش‌ها و سازوکارهای نوین مدیریت منابع آبی و خاکی استان
- به‌کارگیری راهبرد دیپلماسی زیست‌محیطی در مقیاس ملی و بین‌المللی
- ارتقای مشارکت ساکنان و جوامع محلی (به ویژه کشاورزان و دامداران) در مدیریت و حفظ منابع محیطی
- به‌کارگیری سازوکار نظارت و پایش‌پذیری زیست محیطی در برنامه‌ها و اقدامات توسعه‌ای استان
- ارتقای شیوه‌ها و سازوکارهای مدیریت احیای جنگل‌ها و مراتع با استفاده از فناوری‌های نوین
- توسعه‌ی فعالیت‌ها و تعریف نقش‌های تخصصی استان متناسب با فرصت‌های برون‌زای توسعه‌ی حاصل از همجواری‌های منطقه‌ای استان
- توسعه‌ی جامع انرژی‌های نو و تجدیدپذیر در پهنه‌ها و نقاط دارای این مزیت‌ها
- نوین‌سازی کشاورزی، متناسب با شرایط جدید طبیعی و اقلیمی و الزامات بازار (تعیین الگوی کشت، ارتقای بهره‌وری تولید و مصرف آب،کشت‌های گلخانه‌ای بازارمحور، دام‌پروری مکان‌محور به جای دام-داری کوچ‌محور)
- ارتقای دسترسی کارآمد و اثربخش به خدمات پشتیبان تولید، متناسب با سبد نیازهای هر شهرستان
- برندسازی از مزیت‌های نسبی و محصولات شاخص استان به ویژه در بخش کشاورزی و گردشگری
- توسعه‌ی زنجیره‌ها و شبکه‌های کسب و کار کشاورزی با رویکرد بازارمحوری(استان‌های مرکزی، پایتخت و کشور عراق)

- تقویت خدمات پشتیبان کشاورزی در بخش‌های لجستیک، بازاریابی و صادرات
- توسعه‌ی صنایع پایین دستی مرتبط با نفت و گاز در استان
- توسعه‌ی چندمرکزی در نظام سکونتگاهی استان
- توسعه و تجهیز زیرساخت‌های شبکه حمل و نقل پرسرعت جاده‌ای، ریلی و هوایی
- تقویت نقش و جایگاه منطقه‌ای شهر ایلام در تعاملات منطقه‌ای و ملی
- تمرکززدایی ارتباطی و تضمین ارتباط‌پذیری کارآمد پهنه‌ها و مناطق منزوی استان
- متنوع‌سازی و یکپارچه‌سازی نظام حمل و نقل استان
- توسعه‌ی نظام و شبکه ارتباطات و هم‌پیوندی‌های استان با استان‌های هم‌جوار و کشور عراق، متناسب با نقش همکارانه‌ی استان با استان‌های هم‌جوار و کشور عراق
- تبدیل رفع سریع محرومیت‌های اقتصادی و اجتماعی به گفتمان اصلی استان با رویکرد مطالبه‌گری از حاکمیت در رفع محرومیت‌ها و عقب‌ماندگی‌های استان
- هم‌افزایی روابط و تعاملات درونی و بیرونی استان در بهره‌برداری از منابع محیطی و جغرافیایی با استان‌های همجوار و کشور عراق در رفع تضاد منافع
- توسعه و ارتقای چارچوب جامع مدیریت بحران استان

٦-٢- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان(تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت و فعالیت

- محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- شهرهای موجود در مناطق پنجگانه با تاکید بر شهرهای میانی
- مناطق ۳ ، ۱ و ۲ شامل شهرستان‌های دهلران(دهلران، موسیان و دشت عباس)، شهرستان ایلام(بخش بولی و دهستان گنجوان) و شهرستان آبدانان (بخش مورموری) به عنوان ذخیره‌گاه

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

- کشت آبی مناطق ۲و۳و۵
- کشت دیم در مناطق ۳و۴و۵
- توسعه باغات در مناطق ۱و۴

- توسعه دام و طیور در مناطق ۱، ۲، ۳، ۴، ۵
- توسعه گیاهان دارویی در مناطق ۱، ۲، ۳، ۴، ۵

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های صنعتی، معدنی وانرژی

- قلمروهای موجود در مناطق ۱ و۲ و۳ و۴ و۵

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بخش خدمات

خدمات برتر

- قلمروهای اصلی مناطق ۱و۳و۵

گردشگری

- گردشگری در قلمرو فضایی مناطق ۱و۲و۳و۴و۵

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

- محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)
- مناطق حفاظت شده مانشت و قلارنگ، دینارکوه، کبیرکوه، کولک و قلاجه دارای محدودیت استقرار جمعیت و فعالیت‌های صنعتی و معدنی
- دو اثر طبیعی ملی در شهرستان‌های دهلران و ایلام دارای ممنوعیت استقرار جمعیت و محدودیت فعالیت-های صنعتی و کشاورزی
- نوار حاشیه‌ای مرز استان ایلام با کشور عراق دارای محدودیت استقرار جمعیت
- بخش‌هایی از اراضی آبی موجود در حوزه آبریزکرخه دارای محدودیت افزایش مصرف آب کشاورزی
- بخشی های از استان با توجه به قرارگیری در پهنه خطر زمین‌لرزه با خطر زیاد
- شهرستان دهلران (شهر میمه) با توجه به خطر حرکات دامنه‌ای زیاد
- در شهرستان‌های مهران و ایوان و شهر آسمان‌آباد، با توجه به قرار گرفتن در محدوده‌ی دشت‌های سیلابی

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان ایلام به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

- **شهرستان ایلام**

کشاورزی، دامداری،نفت و گاز، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع غذایی و آشامیدنی، تولید برق، صنایع کاغذ، حمل و نقل چند وجهی، گردشگری، بازرگانی و خدمات برتر

- **شهرستان ملکشاهی**

کشاورزی، دامداری،گردشگری، استخراج معادن

- **شهرستان مهران**

نفت و گاز، کشاورزی، دامداری، گردشگری، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع کاغذ، حمل و نقل چندوجهی، بازرگانی و ترانزیت، لجستیک، استخراج معادن و خدمات برتر

- **شهرستان دهلران**

نفت و گاز، کشاورزی، دامداری، گردشگری، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، حمل و نقل چند وجهی، بازرگانی و ترانزیت، لجستیک، استخراج معادن و خدمات برتر

- **شهرستان ایوان**

کشاورزی، دامداری، صنایع شیمیایی و غذایی، استخراج معادن، گردشگری، حمل ونقل

- **شهرستان بدره**

کشاورزی و دامداری، تولید برق، گردشگری، صنایع شیمیایی، نفت و گاز

- **شهرستان آبدانان**

کشاورزی و دامداری، استخراج معادن، نفت و گاز، گردشگری

- **شهرستان سیروان**

کشاورزی و دامداری، گردشگری، صنایع شیمیایی، استخراج معادن، نفت

- **شهرستان چرداول**

کشاورزی و دامداری، گردشگری، استخراج معادن، صنایع غذایی، حمل و نقل و ترانزیت

- **شهرستان دره شهر**

کشاورزی ودامداری، گردشگری، خدمات انبارداری، حمل و نقل چند وجهی، صنایع شیمیایی و غذایی

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

محیط زیست و منابع طبیعی

- برندسازی از عناصر واجد ارزش زیست محیطی استان (جنگل‌های ارغوان، زمین‌لغزش سیمره، کبیرکوه، تنگه‌ها و دره‌های استان به ویژه دره سیمره و ...)
- سیاست‌گذاری توسعه استان (به ویژه استقرار جمعیت و فعالیت) بر مبنای آب به جای سیاست‌گذاری بر مبنای سایر منابع (زمین، مواد معدنی و ...)؛ تعیین آب به عنوان متغیر اصلی و اولویت‌دار برنامه‌های توسعه استان

ارتقای حمایت و تعهد سیاسی (ملی و استانی) و رویه‌ای کردن تعهد به بازیابی جنگل‌های بلوط در نظام مدیریتی استان و تبدیل آن به گفتمان و مطالبه اصلی ساکنان استان

- ارتقای مشارکت ساکنان و جوامع محلی (به ویژه کشاورزان و دامداران) در مدیریت و حفظ منابع محیطی
- محدودسازی و رفع تدریجی کشت زیراشکوبی و کشت در مراتع و اراضی شیب‌دار استان
- توسعه چارچوب جامع رفع زوال جنگل‌های بلوط استان
- تثبت و کنترل تدریجی کانون‌های تولید گرد و غبار در استان
- بکارگیری سازوکار نظارت و پایش‌پذیری زیست محیطی در برنامه‌ها و اقدامات توسعه‌ای استان
- توسعه و استقرار نظام جامع آمار و اطلاعات مدیریت و کنترل فرایندهای زیست محیطی استان (در سطوح استانی، شهرستانی و شهری)
- ارتقای روش‌ها و سازوکارهای نوین مدیریت منابع آبی استان
- بکارگیری راهبرد دیپلماسی زیست‌محیطی در مقیاس ملی و بین‌المللی
- بکارگیری راهبرد دیپلماسی آب در تعامل در سطح ملی و بین‌المللی
- ارتقای شیوه‌ها و سازوکارهای مدیریت احیای جنگل ها و مراتع با استفاده از فناوری‌های نوین

فرهنگی و اجتماعی

- باززنده‌سازی و برندسازی از رویدادهای مکانی و عناصر تاریخی- فرهنگی هویت‌بخش استان
- اصلاح و تغییر تصویر فرهنگی دیگران از استان به ویژه رفع تصویر "ایلام به عنوان پایتخت خودسوزی ایران"
- توسعه چارچوب آموزشی مهارت‌های فنی و حرفه‌ای و تخصصی آموزش عالی متناسب با زمینه‌ها و نقش‌های تخصصی استان و شهرستان‌های تابعه
- توسعه تعاملات اجتماعی- فرهنگی حاصل از همجواری‌های استان در سطح ملی و بین المللی
- ارتقای دسترسی به نیازهای اولیه و زیرساخت‌های پایه، بر مبنای سبد نیازهای هر شهرستان
- ارتقای فرصت‌های آموزشی مهارت‌افزا و مراکز خدمات رفاه و تامین اجتماعی بر مبنای سبد نیازهای هر شهرستان
- ارتقای فرصت‌های آموزشی مهارت‌افزا و مراکز خدمات رفاه و تامین اجتماعی بر مبنای سبد نیازهای هر شهرستان
- توسعه و تدارک خدمات عمومی و اجتماعی ویژه و متناسب با نیازهای واقعی استان به ویژه تامین نیازهای نیروهای نخبه و متخصص
- بکارگیری نیروهای بومی واجد مهارت در فعالیت‌های اقتصادی دارای عملکرد ملی و بین‌المللی

- ارتقای مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و صنایع بزرگ و ملی استان در تدارک خدمات اجتماعی و بکارگیری نیروهای بومی
- ارتقای کیفیت و توان خدماتی شهر ایلام به منظور پوشش کامل خدماتی استان (به ویژه خدمات برتر)

نظام سکونت‌گاهی و حمل‌و نقل

- توسعه چندمرکزی در نظام سکونتگاهی استان
- تجهیز و تقویت سکونتگاه‌های مرزی با رویکرد تعادل‌بخشی در نظام سکونتگاهی استان و تقویت تعاملات فرامرزی استان
- تقویت نقش و جایگاه منطقه‌ای شهر ایلام در تعاملات بین‌منطقه‌ای
- تقویت و تجهیز مراکز شهری در ناحیه جنوب و جنوب غربی
- تمرکززدایی ارتباطی و تضمین ارتباط‌پذیری کارآمد پهنه‌ها و مناطق منزوی استان
- متنوع‌سازی و یکپارچه‌سازی نظام حمل و نقل استان
- تقویت شبکه‌ها و زیرساخت‌های ارتباطی دارای کارکرد فرااستانی
- توسعه و تجهیز زیرساخت‌های شبکه حمل و نقل پرسرعت جاده‌ای، ریلی و هوایی
- توسعه نظام و شبکه ارتباطات و هم‌پیوندی‌های استان با استان‌های هم‌جوار و کشور عراق متناسب با نقش همکارانه استان با استان‌های هم‌جوار و کشور عراق
- توسعه ارتباطات هوایی با قابلیت ارائه خدمات فرودگاهی و تسهیل ترانزیت هوایی کالا و مسافر در مقیاس ملی و فراملی
- فضاسازی برای استفاده مناسب در مجاورت راه‌ها (منظره و چشم‌انداز، خدمات، پایگاه‌های ویژه و ..) با توجه به وجود راه‌های ملی و بین‌المللی
- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها
- توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

نظام سیاسی و اداری

- شبکه‌سازی نهادی و سیاسی بر مبنای مطالبات و نیازهای جمعی و مورد وفاق کلیه ذی‌نفعان استان
- ارتقای خودآگاهی استانی، ظرفیت یادگیری منطقه‌ای و حس تشخص استانی (با تاکید بر سرمایه‌های نمادین استان) در مقابله با تعارضات و گرایشات طایفه‌ای و محلی
- ارتقای نقش کنشگران غیردولتی در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های توسعه‌ای و غیرتوسعه‌ای استان

- بسترسازی جذب و بکارگیری نیروهای نخبه و دارای وزن و جایگاه سیاسی بالا در نظام مدیریت استان
- شفاف‌سازی اقدامات و عملکرد سازمان‌ها و نهادهای مسئول اداره استان و الزام آنها به اطلاع‌رسانی و استماع عمومی در زمینه تصمیمات و اقدامات
- همسوسازی و یکپارچه‌سازی سازمان‌ها و نهادهای بخشی اداره استان
- توسعه چارچوب مدیریت و نگهداشت استعدادهای انسانی استان

نظام اقتصادی

- ارتقای دسترسی کارآمد و اثربخش به خدمات پشتیبان تولید، متناسب با سبد نیازهای هر شهرستان
- توسعه زیرساخت‌ها و خدمات مورد نیاز مناطق (EPZ- منقطه آزاد مهران و بازارچه‌های مرزی استان)
- برندسازی از مزیت‌های نسبی و محصولات شاخص استان به ویژه در بخش کشاورزی و گردشگری
- توسعه چارچوب تامین مالی توسعه فعالیت‌ها به ویژه در بخش کشاورزی، صنایع تبدیلی، گردشگری و خدمات
- توسعه و ارتقای زیرساخت‌ها و خدمات توسعه گردشگری (سلامت، طبیعت‌گردی، بوم‌گردی، مذهبی و دفاع مقدس) با رویکرد ملی و بین‌المللی
- توسعه زیرساخت‌های آموزشی و بهداشتی با رویکرد جذب دانشجو و گردشگر از عراق
- توسعه فعالیت‌ها و تعریف نقش‌های تخصصی استان متناسب با فرصت‌های برونزای توسعه‌ی حاصل از همجواری‌های منطقه‌ای استان
- توسعه فعالیت‌های تخصصی مرتبط با شبکه حمل و نقل استان (خدمات بین‌راهی، تعمیرگاهی، پذیرایی و ...)
- توسعه زنجیره‌های تولید در توسعه صنعتی و کشاورزی استان
- گسترش فعالیت‌های شناسایی و پی‌جویی کانی‌های معدنی با ارزش افزده بالا و توسعه اینگونه کانی‌ها
- توسعه زنجیره‌ها و شبکه‌های کسب و کار کشاورزی با رویکرد بازارمحوری (استان‌های مرکزی و پایتخت ملی و کشور عراق)
- تکمیل توسعه میادین نفت وگاز (درون استان و مشترک با عراق) و زنجیره صنایع وابسته به آن
- توسعه جامع انرژی‌های نو و تجدیدپذیر در پهنه‌ها و نقاط دارای این مزیت‌ها
- توسعه خدمات بازرگانی و تقویت زیرساخت‌های مورد نیاز در شهرهای اصلی استان
- توسعه چارچوب‌های جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در فعالیت‌های تخصصی تعریف شده و تعریف بسته‌های مشخص سرمایه‌گذاری

- تجهیز مبادی ورودی و خروجی استان به تاسیسات و تجهیزات ذخیره‌سازی، نگهداری و انبار کالا
- توسعه پارک‌ها و مراکز علم و فنآوری متناسب با زمینه‌های تخصصی و رقابت‌پذیر استان
- توسعه سرمایه‌گذاری در ظرفیت‌های تاریخی، طبیعی و فرهنگی اقتصاد محلی (به ویژه دامداری و صنایع وابسته به آن) با رویکرد صادرات محوری در ملی و فراملی
- نوین‌سازی کشاورزی متناسب با شرایط جدید طبیعی و اقلیمی و الزامات بازار(تعیین الگوی کشت، ارتقای بهره‌وری تولید و مصرف آب، کشت‌های گلخانه‌ای بازارمحور، دامپروری مکان‌محور به جای دامداری کوچ محور)
- تقویت خدمات پشتیبان کشاورزی در بخش های لجستیک ، بازاریابی و صادرات
- ایجاد فرصت‌های زیست پایدار مرزنشینان استان از طریق شکل‌دهی به فعالیت‌های پایین‌دستی صادرات و فراهم‌سازی زیرساخت‌های لازم
- حفظ و گسترش منابع تولید کشاورزی در حاشیه مرز، با هدف نگهداشت جمعیت در این مناطق و تقویت مبادلات با کشور همسایه

نظام دفاعی و امنیتی

- هم‌افزایی روابط و تعاملات درونی و بیرونی استان در بهره‌برداری از منابع محیطی و جغرافیایی با استان‌های همجوار و کشور عراق در رفع تضاد منافع
- همسوسازی و یکپارچه‌سازی مطالبات نظام مدیریتی (مسئولان و کارگزاران رسمی) و اجتماعی (نخبگان و ساکنان) استان با رویکرد مطالبه‌گری از حاکمیت در رفع نگاه‌های امنیتی و مخالف با توسعه
- تبدیل رفع سریع محرومیت‌های اقتصادی و اجتماعی به گفتمان اصلی استان با رویکرد مطالبه‌گری از حاکمیت در رفع محرومیت‌ها و عقب‌ماندگی‌های استان
- توسعه چارچوب جامع ارتقای امنیت مرزها در همکاری با استان‌های هم‌مرز عراق
- توسعه و ارتقای چارچوب جامع مدیریت بحران استان

–نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها

–تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی-اجتماعی مناطق مرزی بامناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا در مناطق

–توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد کشاورزی

هرگونه توسعه کشاورزی شامل توسعه کشت گلخانه‌ای و توسعه باغات در اراضی شیبدار، منوط به جایگزینی با کشت سُنتی دارای منابع آب مجاز و فعال(در حال بهره‌برداری) در سقف آب قابل برنامه‌ریزی ابلاغی استان برای مُصارف کشاورزی می‌باشد.

- گندم، جو، گیاهان دارویی و حبوبات در دشت های مهران، دهلران، چرداول، ایوان، سیروان، ایلام، بدره، آبدانان، دره شهر و ایوان
- توسعه گلخانه‌های کوچک مقیاس در سطح استان
- دانه های روغنی کلزا و ذرت در مهران، دهلران و آبدانان
- محصولات جالیزی دره شهر، چرداول و سیروان
- محصولات باغی نظیر گردو، سیب، هلو و انگور شهرستان های ایوان، ایلام و ملکشاهی
- انار و پسته شهرستان سیروان
- انجیر، انگور، هلو و بادام کوهی شهرستان بدره
- انگور بخش زرین‌آباد
- خرما و مرکبات دهلران و مهران
- انگور و زیتون چرداول
- گل نرگس آبدانان، دره شهر و مهران

مناطق مستعد دام و طیور

- شهرستان های ایلام، ایوان، مهران، دهلران، بدره، چرداول، ملکشاهی، آبدانان، دره‌شهر وسیروان پرورش دام سبک
- دهلران و مهران دام سنگین
- ملکشاهی، بدره، آیدانان، مهران، چرداول پرورش طیور
- ملکشاهی، بدره، دهلران، چرداول زنبورداری و تولید عسل

شیلات و آبزی پروری

- بدره، دره شهر، سیروان و آبدانان

صنعت و معدن

- صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع فولادی، صنایع غذایی و آشامیدنی، صنایع لاستیکی و پلاستیک در ایلام، مهران، دره شهر، ایوان و دهلران
- تولید سیمان سیروان، مهران و دهلران
- استخراج قیر طبیعی ایوان و ملکشاهی
- استخراج گچ و آهک مهران

نفت و گاز

- استخراج نفت و گاز ایلام، مهران، دهلران، آبدانان و بدره

خدمات بازرگانی

- منطقه آزاد مهران، ایلام و دهلران
- انبارداری نفت دره‌شهر

گردشگری

- عرصه‌های طبیعی و تاریخی استان به استثناء مناطق چهارگانه حفاظتی
- گردشگری مذهبی و دفاع مقدس تا مرز مهران و دهلران
- گردشگری سلامت در شهرهای ایلام، مهران و دهلران
- توسعه صنایع دستی در بدره و دره شهر
- عرصه‌های روستایی دارای پتانسیل‌های توسعه گردشگری طبیعی، تاریخی و فرهنگی(روستاهای هدف گردشگری)

خدمات اجتماعی

- خدمات برتر آموزش عالی در شهر ایلام به‌عنوان سطح نخست در مقیاس فراملی، ملی و منطقه‌ای
- خدمات برتر بهداشتی و درمانی شهر ایلام و مهران در سطح نخست در مقیاس فراملی، ملی و منطقه‌ای
- سطح دوم خدمات برتر بهداشتی و درمانی در مقیاس منطقه ای در شهر دهلران
- خدمات برتر فرهنگی و اجتماعی در شهرهای ایلام، مهران، ایوان، دهلران
- سطح دوم خدمات برتر فرهنگی و اجتماعی در شهرهای سرابله، بدره ، دره شهر
- خدمات برتر ورزشی در شهرهای ایلام و دهلران

حمل ونقل

- اتصال ایلام به شبکه ریلی از طریق کرمانشاه و خوزستان

- ارتقای سطح خدماتی بخش اعظم شبکه حمل‌ونقلی استان به آزادراه (کرمانشاه – ایلام – مهران)
- اتصال مرکز کشور- لرستان- دهلران- مرز چیلات از طریق آزادراه
- اتصال دره‌شهر و دهلران به کریدور شماره ده جاده‌ای
- بندرخشک دهلران و پارک لجستیک مهران
- توسعه فرودگاه ایلام

زیرساخت ها

- توسعه نیروگاه‌های خورشیدی در هلیلان، لومار و بلاوه، نیروگاه گازی صالح‌آباد و نیروگاه سیکل ترکیبی موسیان
- توسعه خطوط انتقال برق
- توسعه شبکه های فیبرنوری
- خطوط انتقال آب، سدها، شبکه های آبیاری

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- کلیه شهرهای موجود
- روستاهای شهید کشوری، چالسرا، هفت چشمه، شهرک اسلامیه، بانقلان، شهرک هزارانی، زنجیره علیا، چالاب، ارمو، جعفرآباد، ولیعصر، عباس آباد، هفت چشمه آبدانان، کهره، کل کل علیا، گنبد پیرمحمد، فاطمیه، شهرک نبوت، مهدی آباد، قلعه جوق، پشت قلعه، چنگوله، زرانگوش، سراب، شیراوند، بانرحمان، وارگه، چم کبود، چشمه شیرین، گنداب، مورت، نهر عنبر، میدان، پاکل گراب
- دهستان بولی واقع در قسمت غربی استان
- بخش‌هایی از منطقه جنوبی شامل دهستان ابوغویر بخش موسیان شهرستان دهلران و دهستان آب انار بخش کلات شهرستان آبدانان

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی سکونتگاهی

- شهرهای ایلام، دره شهر، دهلران و مهران در سطح اول مکان مرکزی
- شهرهای ایوان، آبدانان، سرابله و ارکواز در سطح دوم مکان مرکزی
- سایر شهرها در سطح سوم

جدول شماره ۱- الگوی سطح‌بندی عملکردی و جمعیتی استان

طبقات جمعیتی	سلسله‌مراتب جمعیتی	وضعیت شهر در افق طرح ۱۴۲۰
شهرهای بزرگ (شهرهای بالای ۲۵۰هزار نفر جمعیت)	بیش از ۲۵۰ هزار نفر	ایلام
شهرهای میانی بزرگ (شهرهای بالای ۱۰۰هزار نفر جمعیت)	۲۵۰-۱۰۰ هزار نفر	دهلران
شهرهای میانی (شهرهای ۵۰هزار تا ۱۰۰هزار نفر جمعیت)	۱۰۰-۵۰ هزار نفر	ایوان/ دره شهر/ مهران
شهرهای میانی کوچک (شهرهای ۲۵هزار تا ۵۰هزار نفر جمعیت)	۵۰-۲۵ هزار نفر	سرابله/ آبدانان
شهرهای کوچک (شهرهای ۱۰هزار تا ۲۵هزار نفر جمعیت)	۲۵-۱۰ هزار نفر	ارکواز/ آسمان‌آباد/ چوار/ بدره
شهرهای بسیار کوچک (شهرهای ۵هزار تا ۱۰هزار نفر جمعیت)	۱۰-۵ هزار نفر	مورموری/ شباب/ سراب باغ/ پهله/ موسیان/ لومار/ صالح‌آباد/ زرنه/ توحید
روستا – شهرها (شهرهای کمتر از ۵هزار نفر جمعیت)	کمتر از ۵ هزار نفر	میمه/ دلگشا/ ماژین/ مهر/ بلاوه

ماده ٤- **برنامه‌های اجرایی آمایش** استان ایلام به قرار زیر است:

بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

- برنامه توسعه زیرساخت‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات
- توسعه فناوری‌های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت‌های مجازی
- برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

بخش حمل‌ونقل

- برنامه توسعه خدمات پشتیبان و لُجستیک
- برنامه توسعه و تجهیز حمل‌ونقل جاده‌ای
- برنامه توسعه حمل‌ونقل چندوجهی
- برنامه سیاست‌گذاری توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل و تهیه برنامه‌های حمل‌ونقل
- برنامه توسعه زیر ساخت های ویژه اربعین
- برنامه ایجاد و توسعه موسسات و پایانه های حمل و نقل
- برنامه ارتقاء ایمنی حمل و نقل

بخش میراث فرهنگی،صنایع دستی وگردشگری

- برنامه بهینه سازی و توسعه زیر ساخت های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی،
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی/ فرهنگی/مذهبی

- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه‌ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

بخش سرمایه اجتماعی

- توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه توسعه و ارتقا سطح خدمات فرهنگی و اجتماعی

بخش آموزش آموزش، علم و فناوری

- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه توسعه و زیرساخت‌های آموزشی در مراکز و موسسات آموزش عالی

بخش تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

بخش سکونتگاهی

- برنامه تعادل‌بخشی فضایی سکونتگاه‌ها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها(شهری،روستایی)

بخش انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر
- افزایش بهره-وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- برنامه تامین انرژی
- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز

صنعت و معدن

- برنامه تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته های تشویقی توسعه صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی
- برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب و ...)
- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مورد نیاز توسعه معادن
- برنامه حفاظت و صیانت از محیط زیست و کاهش آلودگی ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی

آب

- برنامه تامین آب
- برنامه عرضه آب
- برنامه ارایه خدمات آب شهری و روستایی
- برنامه توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- بهبود بهره وری آب در عرصه شرب

کشاورزی

- تحقیق و توسعه در امور کشاورزی
- توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- توسعه کشت گلخانه ای
- توسعه کشت گیاهان دارویی
- بهبود بهره‌وری آب در عرصه‌ی کشاورزی و اصلاح الگوی کشت
- افزایش محصولات باغی
- توسعه پرورش دام و طیور
- تکثیر پرورش آبزیان
- تکمیل زنجیره های ارزش و تولید محصولات کشاورزی

محیط‌زیست و منابع طبیعی

- حفاظت و بهره‌برداری پایدار از زیست‌بوم‌های خشکی
- برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک
- تحقیق و توسعه امور محیط زیست
- **دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل**

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز امکانات و زیرساخت‌های مورد نیاز در مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش، مصون‌سازی و کاهش آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت از طریق رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران، متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران

- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه ارتقاء امنیت پایدار، فراگیر و هوشمند مناطق مرزی مبتنی بر نقش مردم و فنآوری اطلاعاتی و صیانت از توسعه و کارکردهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قانونی در مرزها

نظام نهادی و مدیریتی

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری‌ها، مبتنی بر آمایش سرزمین
- برنامه انطباق و نهادسازی آموزش و فرهنگ کار
- برنامه توسعه کارآفرینی و نوآوری

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه بیمارستانهای تخصصی و فوق تخصصی
- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی
- برنامه توسعه زیرساخت‌های بهداشتی – درمانی

بازرگانی

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها
- برنامه رفع موانع کسب و کار و گسترش ارتباطات بازرگانی فرامرزی
- برنامه بهبود فضای کسب و کار
- برنامه توسعه کارآفرینی و نوآوری

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع موجود استان ایلام

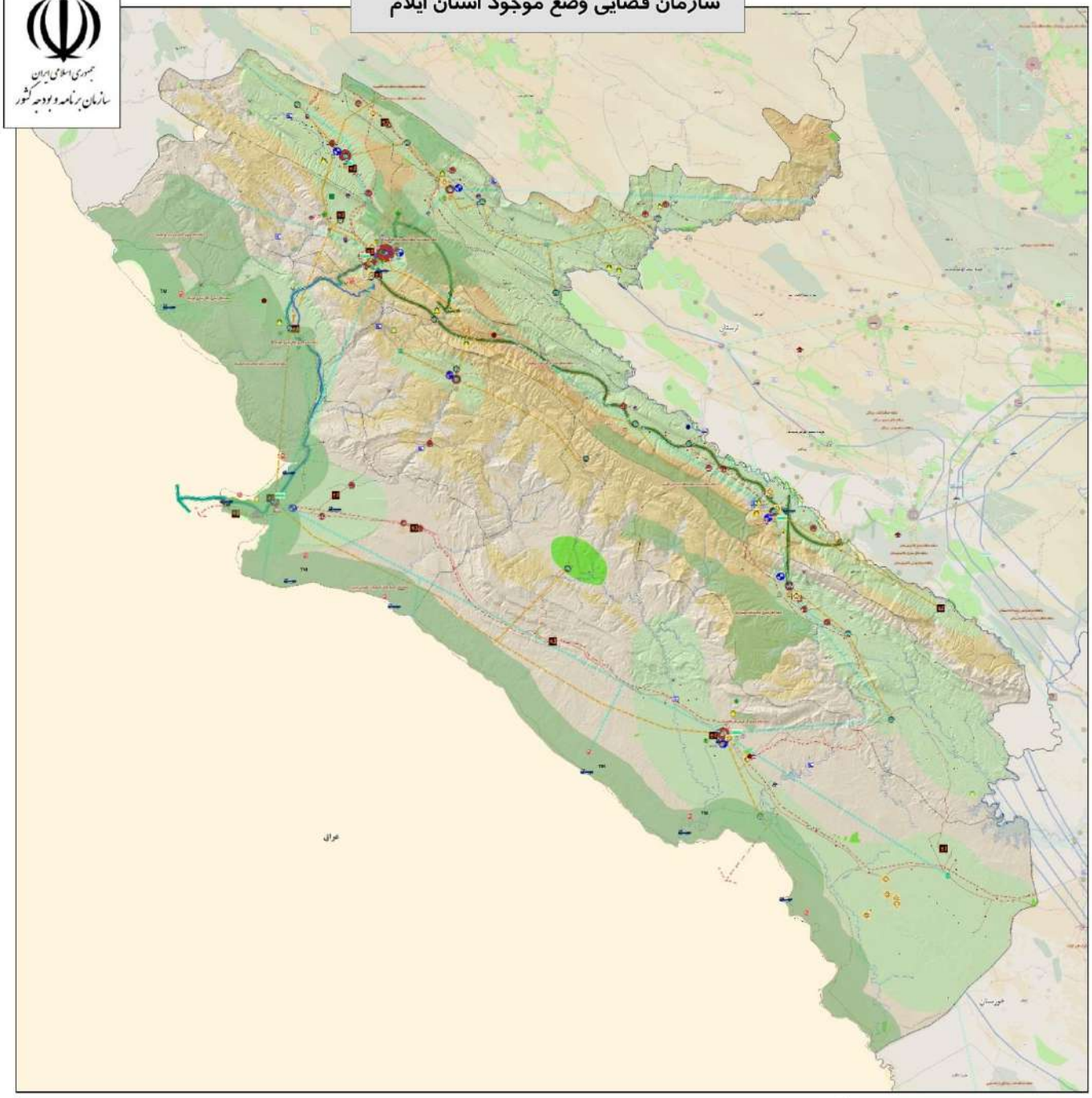

راهنما

جاده
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
پایانه جاده ای
باری
مسافری
ایستگاه راه آهن
دو منظوره
سنگین
شبکه فیبر نوری
خدمات بازرگانی
منطقه ویژه
گمرک
سیلو
انبار
بازارچه مرزی

خدمات برتر
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
خدمات فنی و مهندسی
مالی و بازاریابی
مراکز تحقیق و توسعه
انرژی
نیروگاه
آبی
دیزلی
گازی
خطوط انتقال فرآورده
خطوط انتقال گاز
خطوط انتقال نیرو
۶۳
۱۳۲
۲۳۰
۴۰۰
پست برق

منابع آب
سد
تصفیه خانه آب
رودخانه دائمی
تالاب و مرداب
دریاچه
گردشگری
نقاط گردشگری
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
مناطق نمونه گردشگری
محورهای گردشگری
محور گردشگری
بوم گردی یا طبیعی
مذهبی
مناطق چهارگانه محیط زیست

آموزش عالی و بهداشت و درمان
مراکز آموزش عالی
ملی
منطقه ای
استانی
شهرستانی
بیمارستان
ناحیه ای
شهرستانی
پهنه های کشاورزی
باغداری
ترکیبی
زراعت آبی
زراعت دیم
صنعت و معدن
معادن
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز رشد و فناوری
مراکز صنعتی

سکونتگاه ها
کمتر از ۱۰ هزار نفر
بین ۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
بین ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
بین ۱۰۰ تا ۲۵۰ هزار نفر
روستا
۱ - ۱۰۰
۱۰۱ - ۵۰۰
۵۰۱ - ۱۰۰۰
۱۰۰۱ - ۵۰۰۰
۵۰۰۱ - ۲۰۰۰۰
مرزها
شهرستان
استانها

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان: ایلام

منابع :
تاریخ :
مطالعات آمایش استان ایلام
۱۳۹۸

Scale = 1:200,000
Kilometers
Coordinate System: GCS_WGS_1984

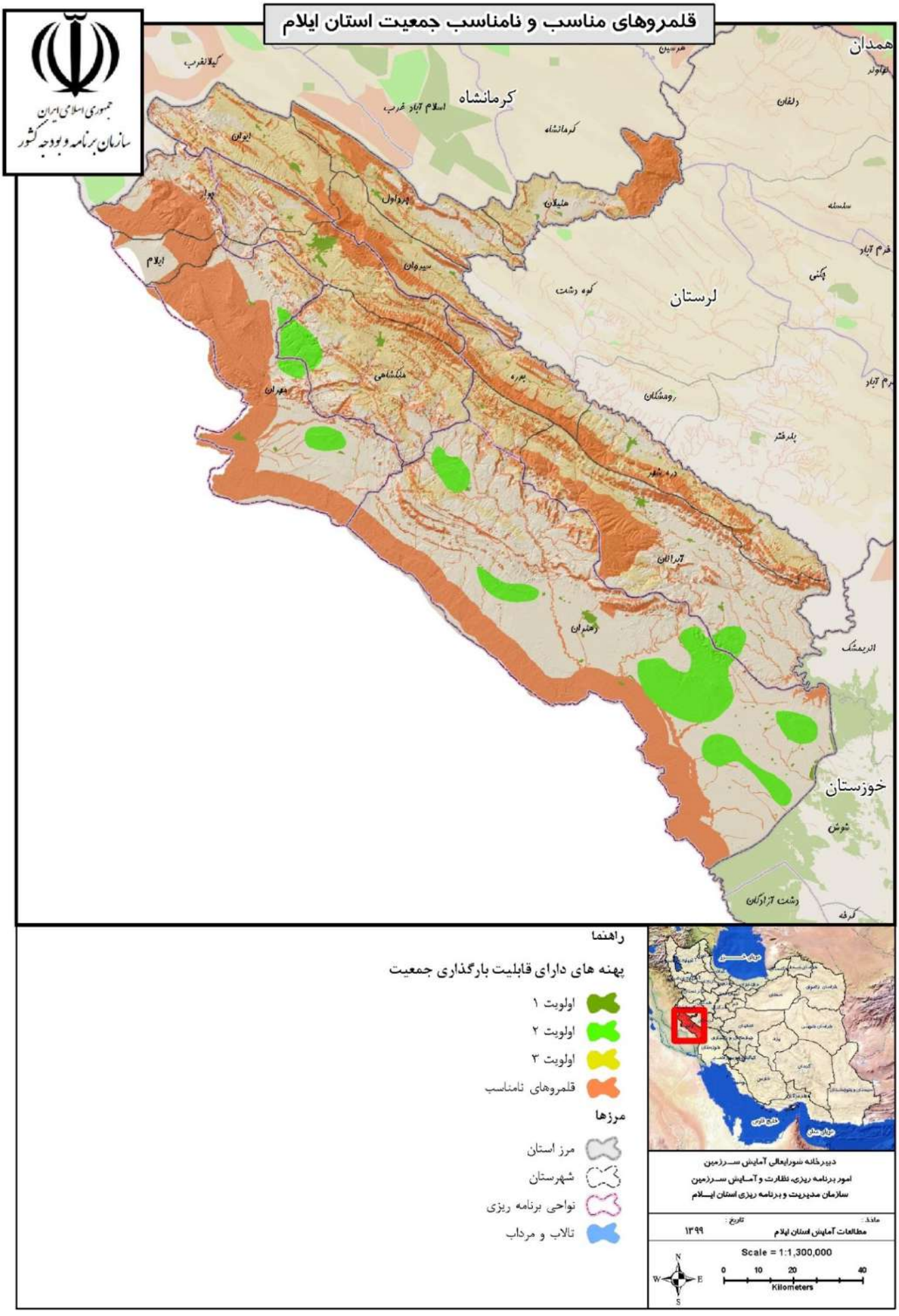
قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
همدان
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
ایلام
ایوان
دره شهر
آبدانان
دهلران
راهنما
پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایلام
ماخذ:
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

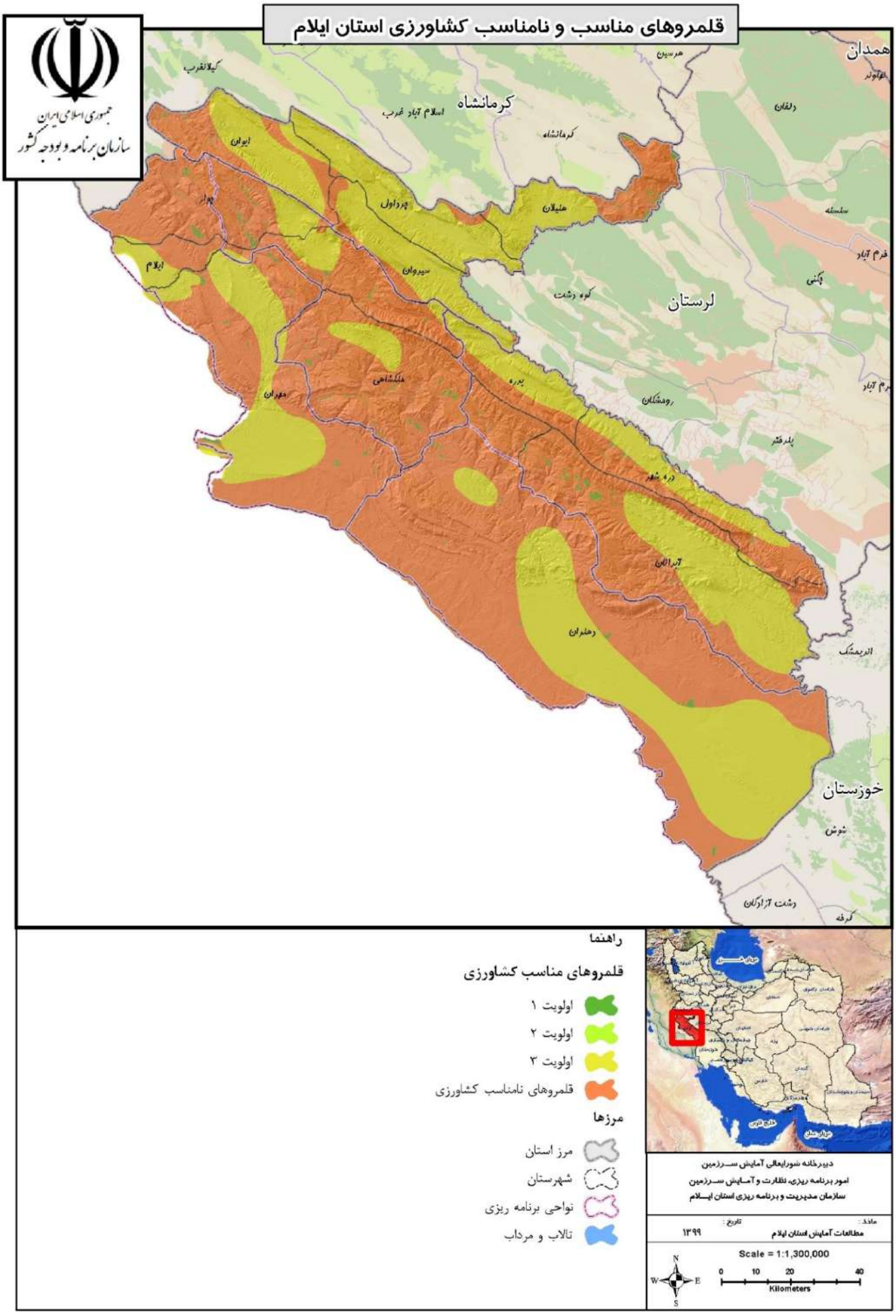
قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
همدان
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
ایلام
اسلام آباد غرب
کرمانشاه
ایوان
چرداول
هلیلان
سیروان
کوه دشت
دلفان
سلسله
فرم آباد
بکنی
ملکشاهی
بدره
دره شهر
آبدانان
دهلران
مهران
ایلام
رومشکان
پلدختر
الیمشک
شوش
دشت آزادگان
گرمه
کیلانغرب
هرسین
راهنما
قلمروهای مناسب کشاورزی
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
قلمروهای نامناسب کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایـلام
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

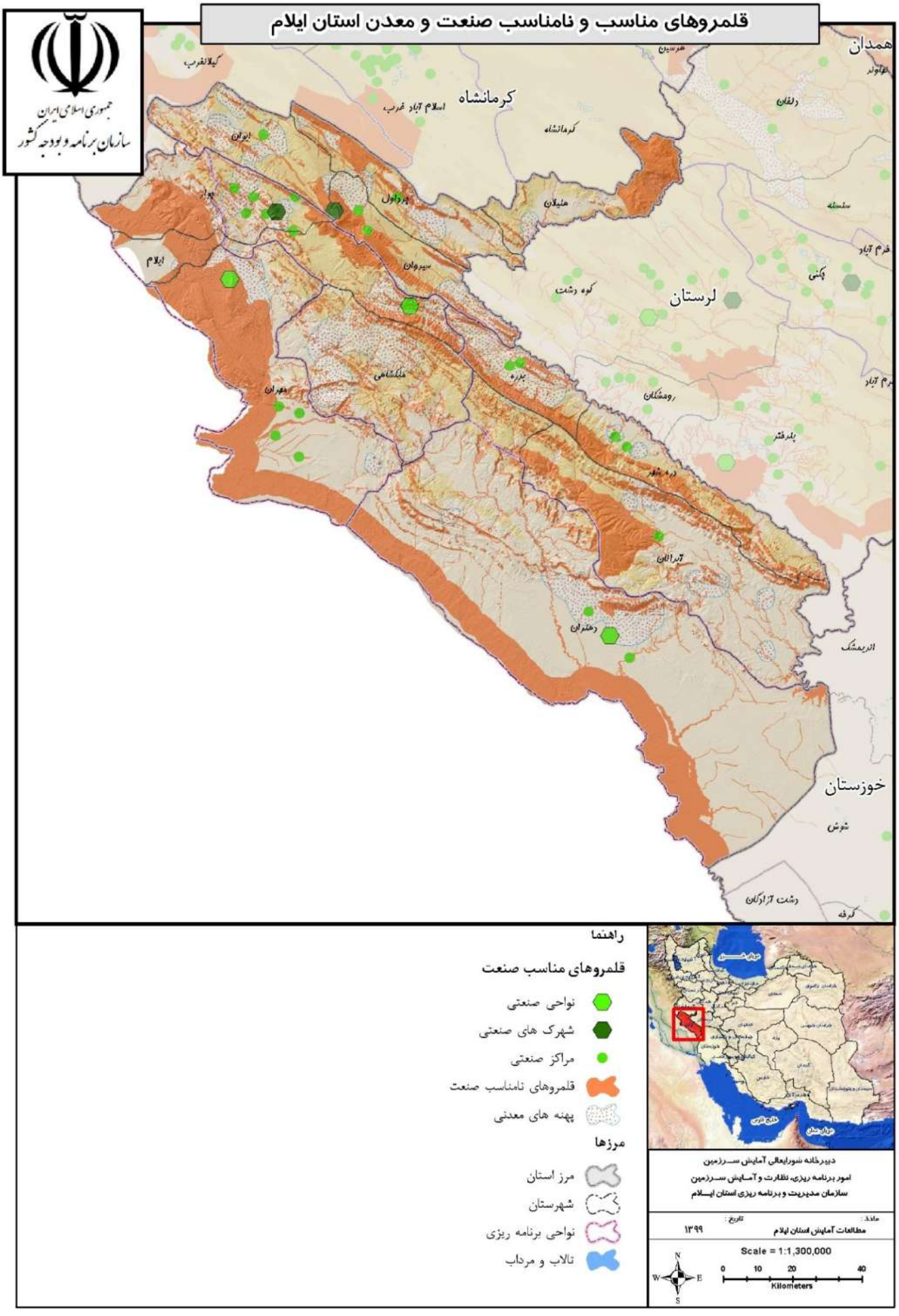
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
همدان
ایلام
ایوان
دره شهر
مهران
آبدانان
دهلران
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
نواحی صنعتی
شهرک های صنعتی
مراکز صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایلام
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

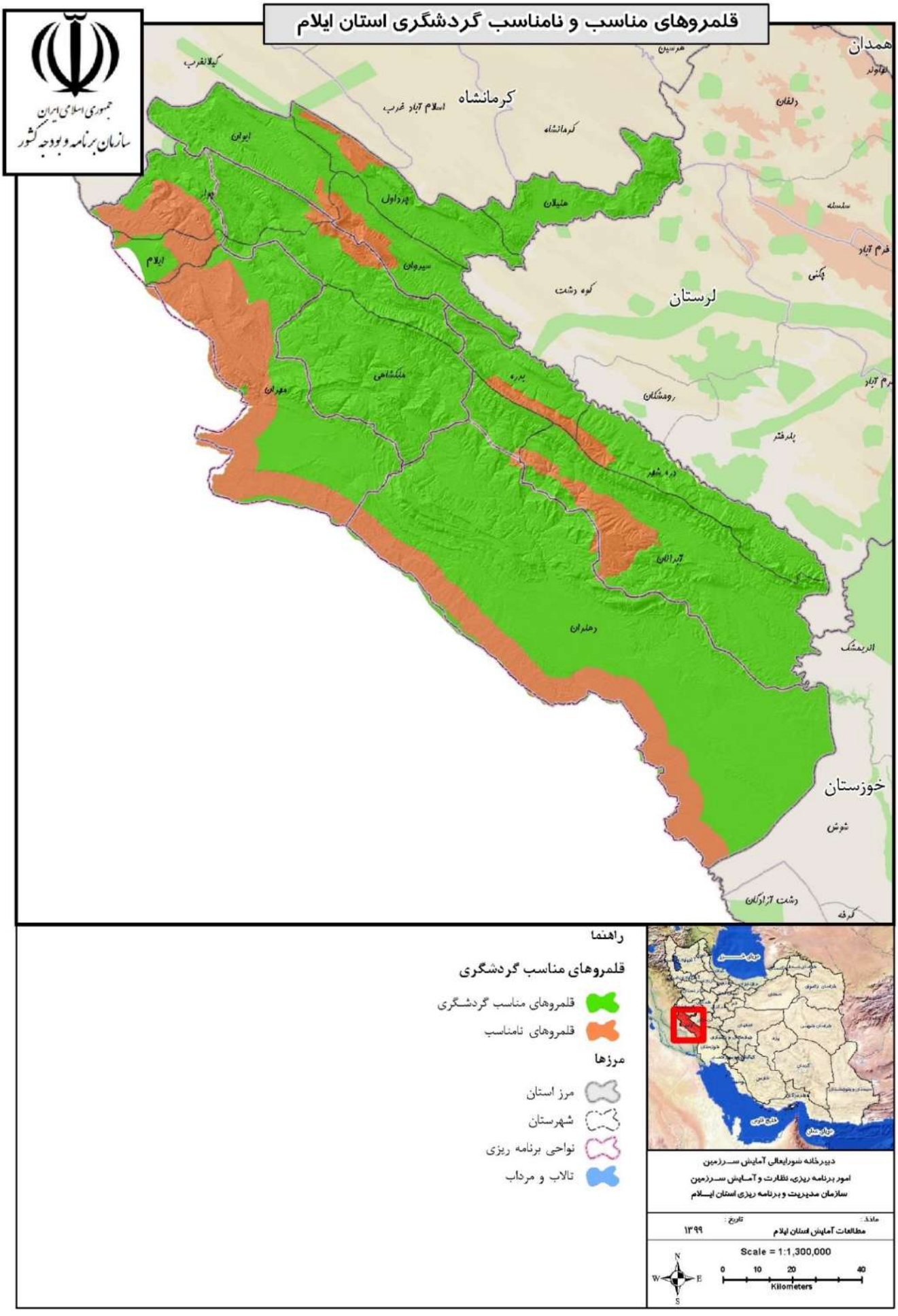
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
همدان
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
ایلام
ایوان
دره شهر
آبدانان
مهران
ملکشاهی
چرداول
ملیلان
سیروان
بدره
رومشکان
پلدختر
دلفان
سلسله
پاکنی
الریمشک
شوش
راهنما
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایلام
ماخذ:
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

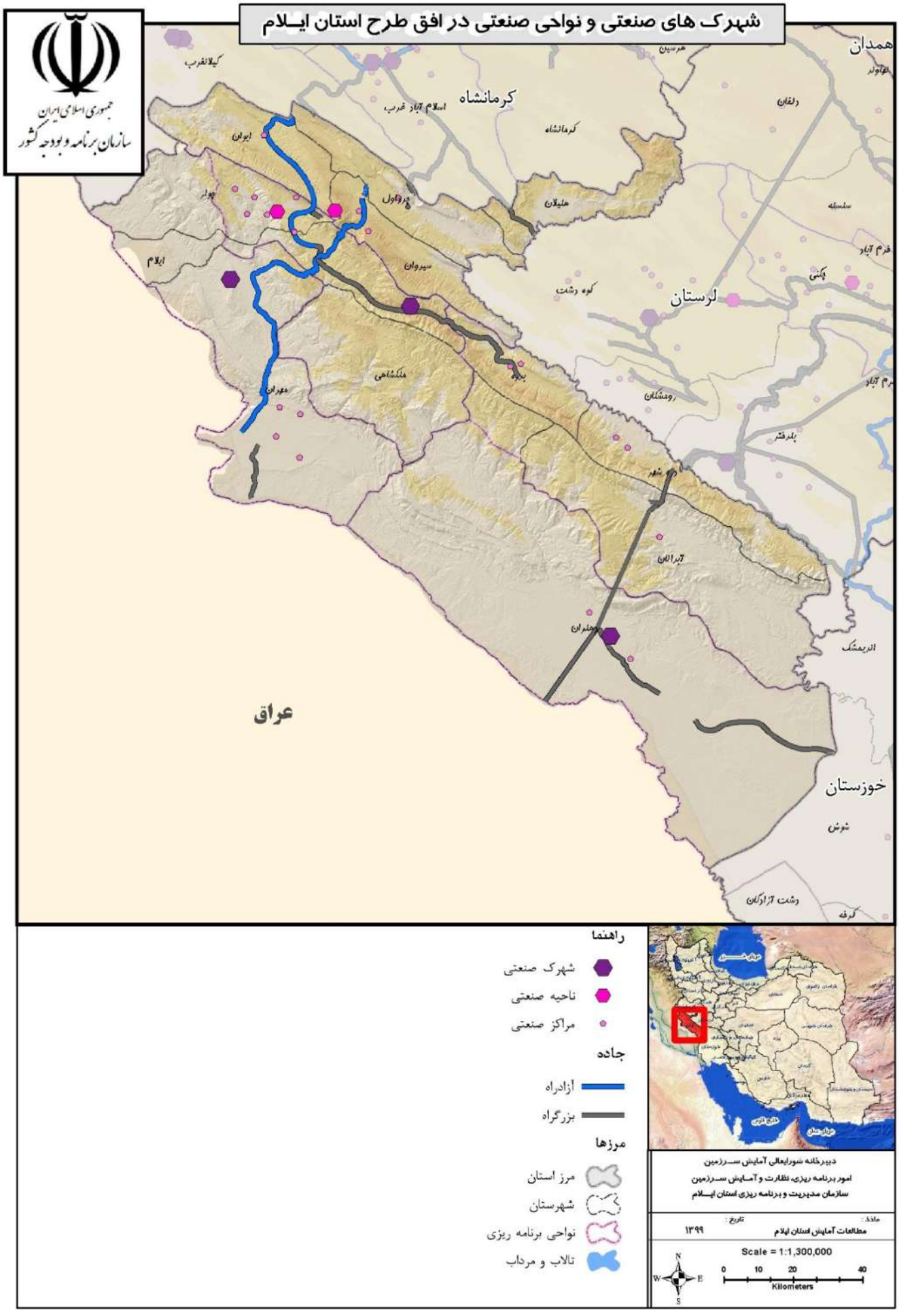
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان ایـلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
همدان
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
عراق
کیلانغرب
اسلام آباد غرب
کرمانشاه
دلفان
سلسله
ایوان
دره‌تول
هلیلان
ایلام
سیروان
کوه دشت
پلدختر
مهران
ملکشاهی
بدره
دهلران
آبدانان
اندیمشک
شوش
دشت آزادگان
راهنما
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
جاده
آزادراه
بزرگراه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایـلام
ماخذ:
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N
S
W
E

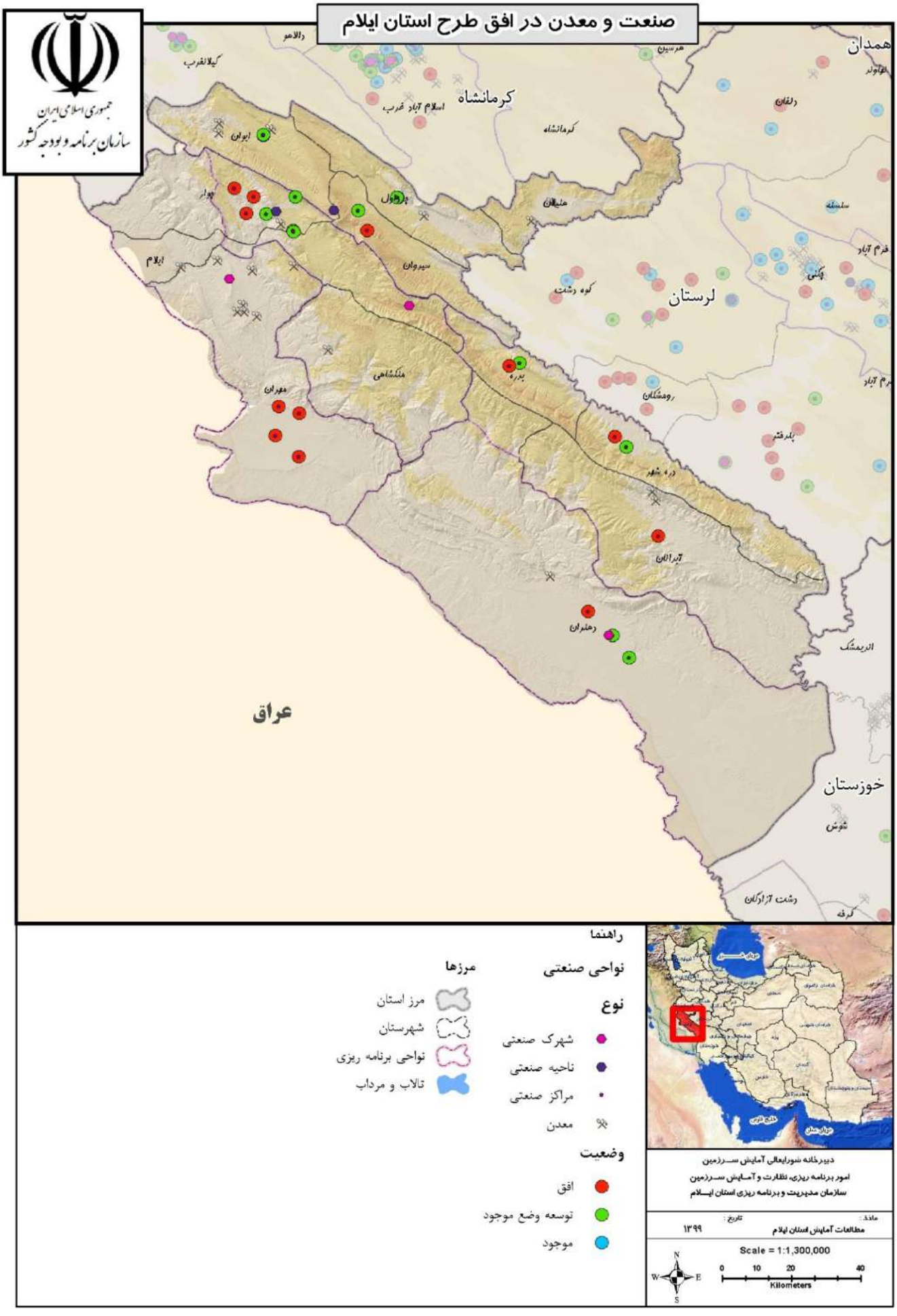
صنعت و معدن در افق طرح استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
همدان
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
عراق
ایلام
ایوان
دره شهر
مهران
آبدانان
دهلران
راهنما
نواحی صنعتی
نوع
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
معدن
وضعیت
افق
توسعه وضع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایلام
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان ایلام

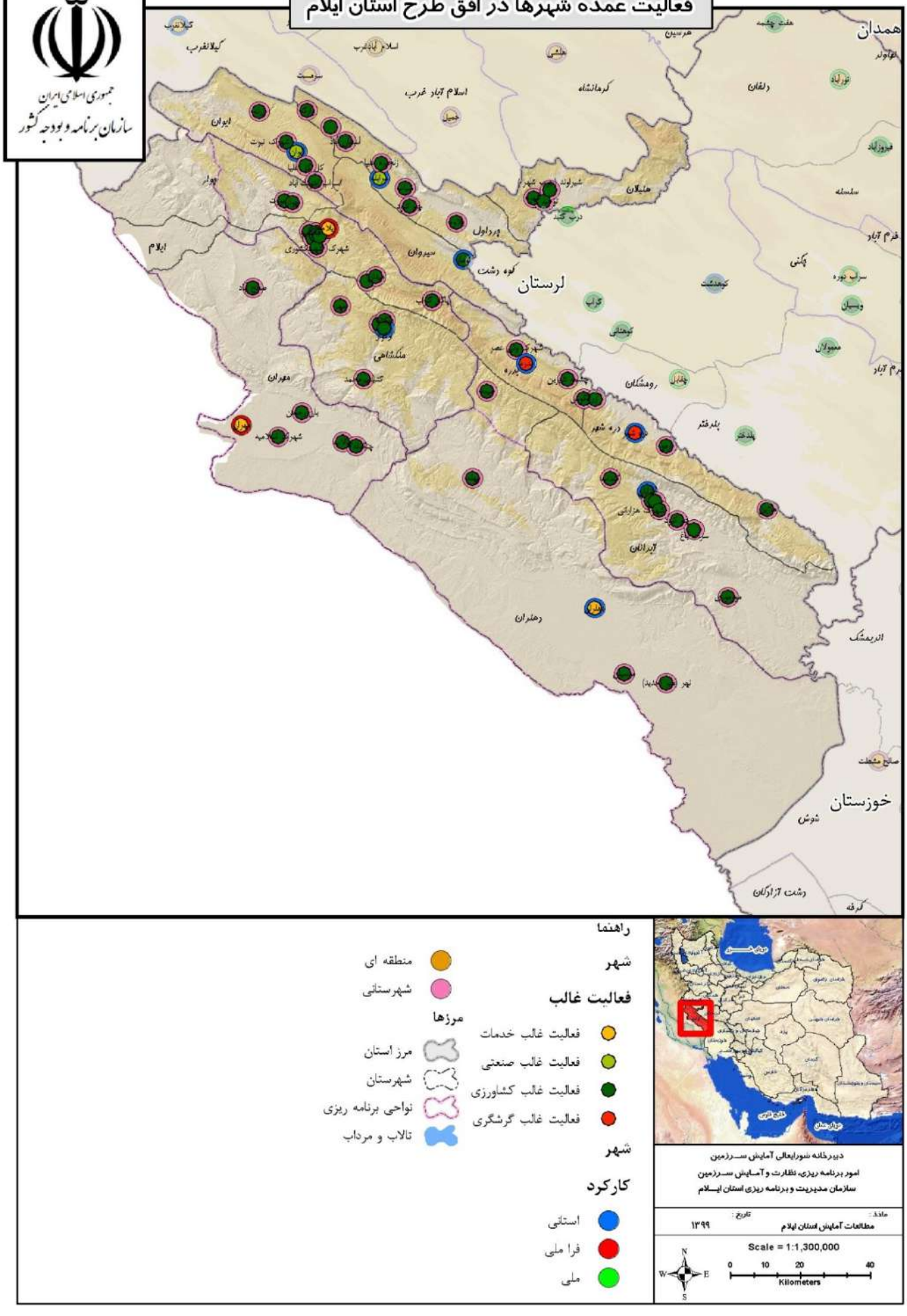

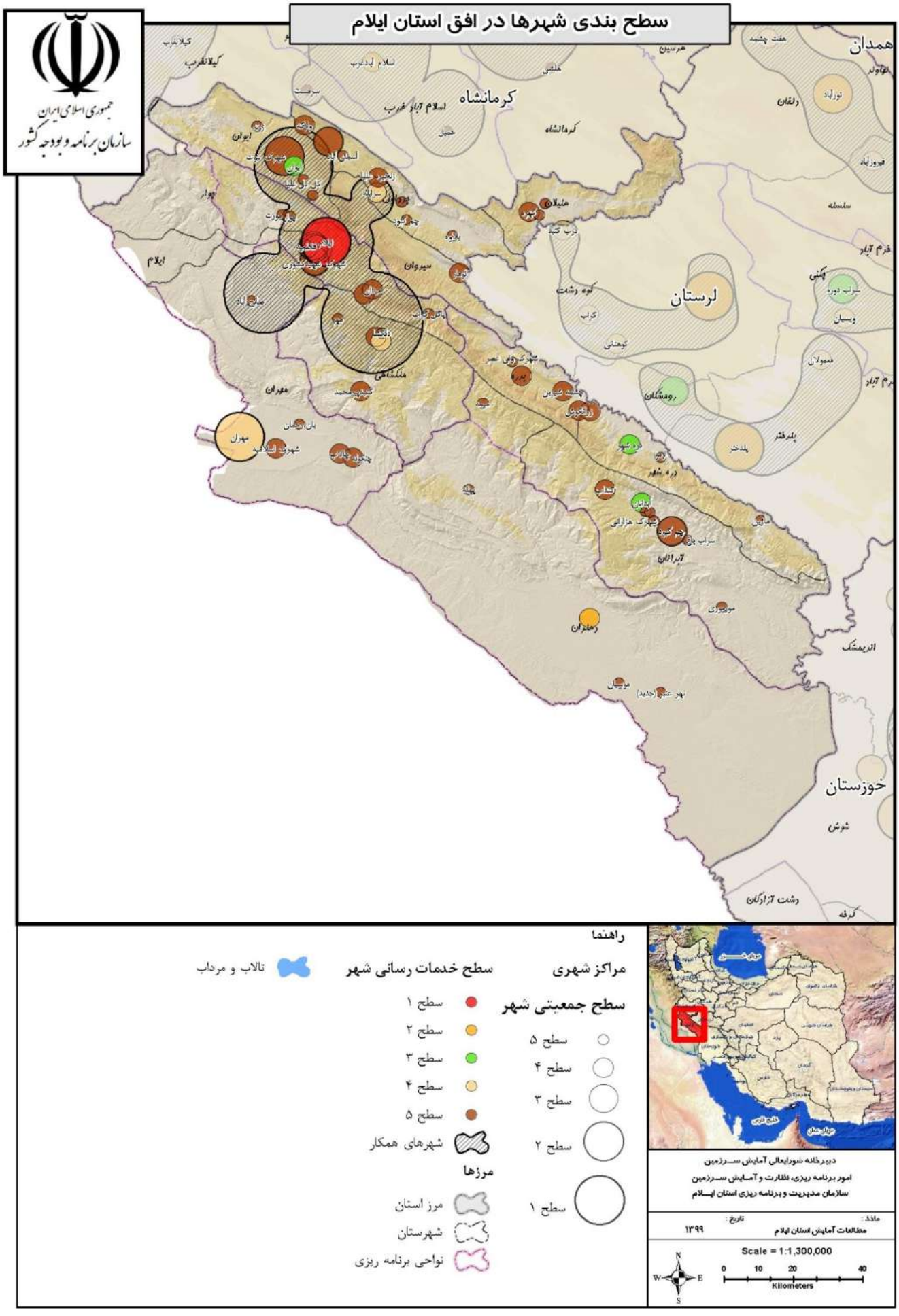
سطح بندی شهرها در افق استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
همدان
ایلام
راهنما
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
شهرهای همکار
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایلام
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers

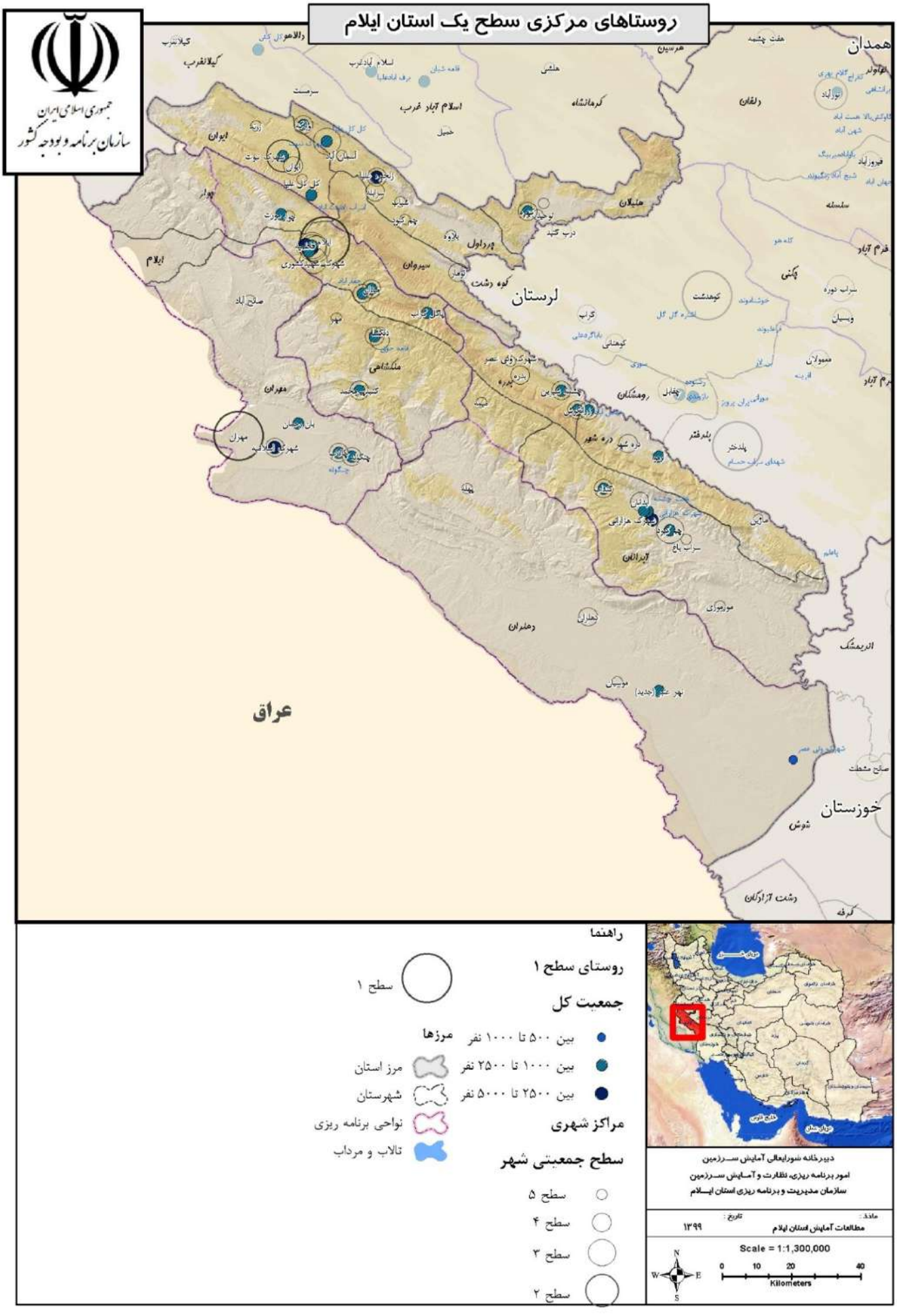
روستاهای مرکزی سطح یک استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
همدان
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
عراق
ایلام
ایوان
دره شهر
مهران
آبدانان
دهلران
راهنما
روستای سطح ۱
سطح ۱
جمعیت کل
بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر
بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر
مرزها
مرز استان
شهرستان
مراکز شهری
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایلام
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان ایـلام

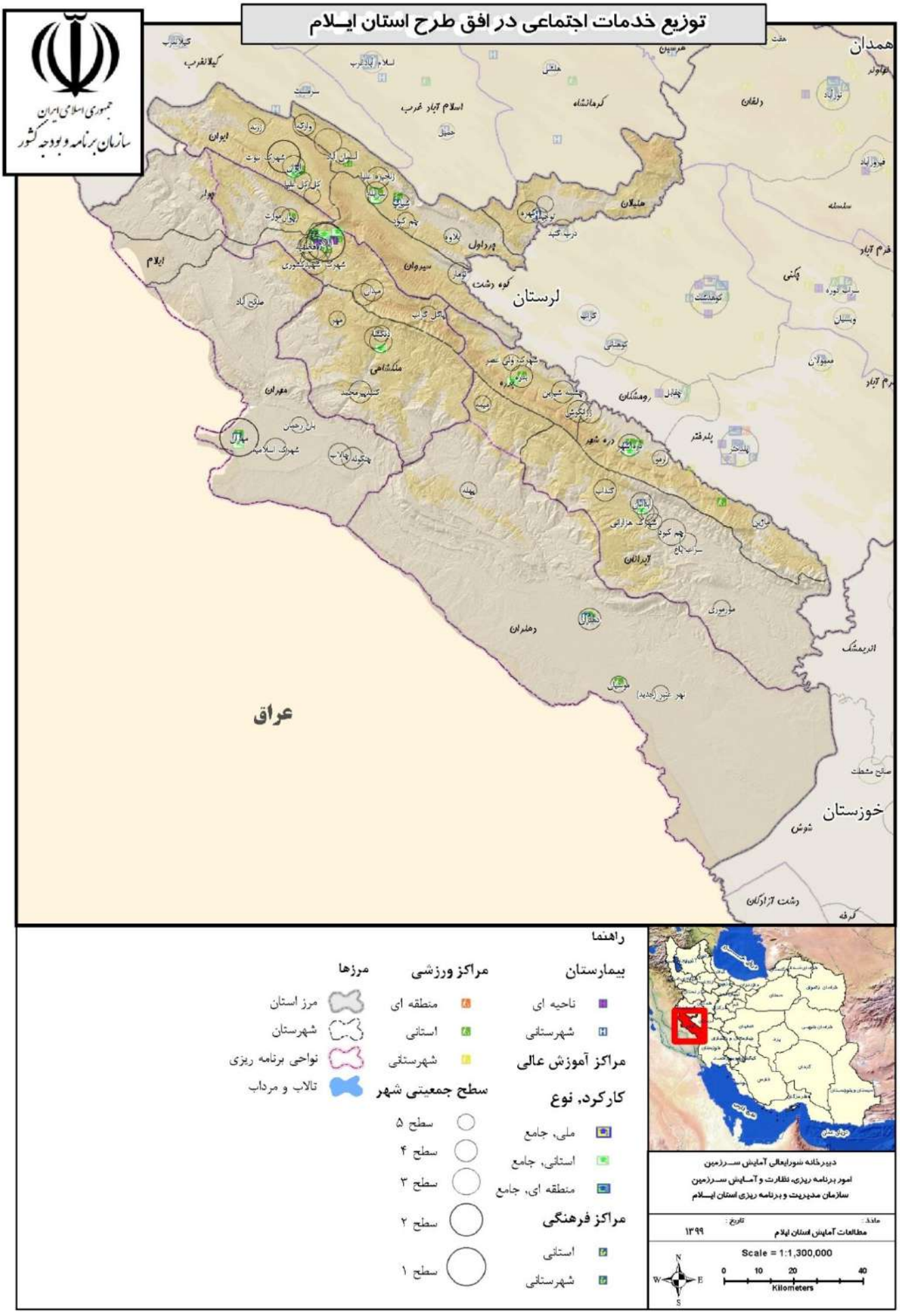

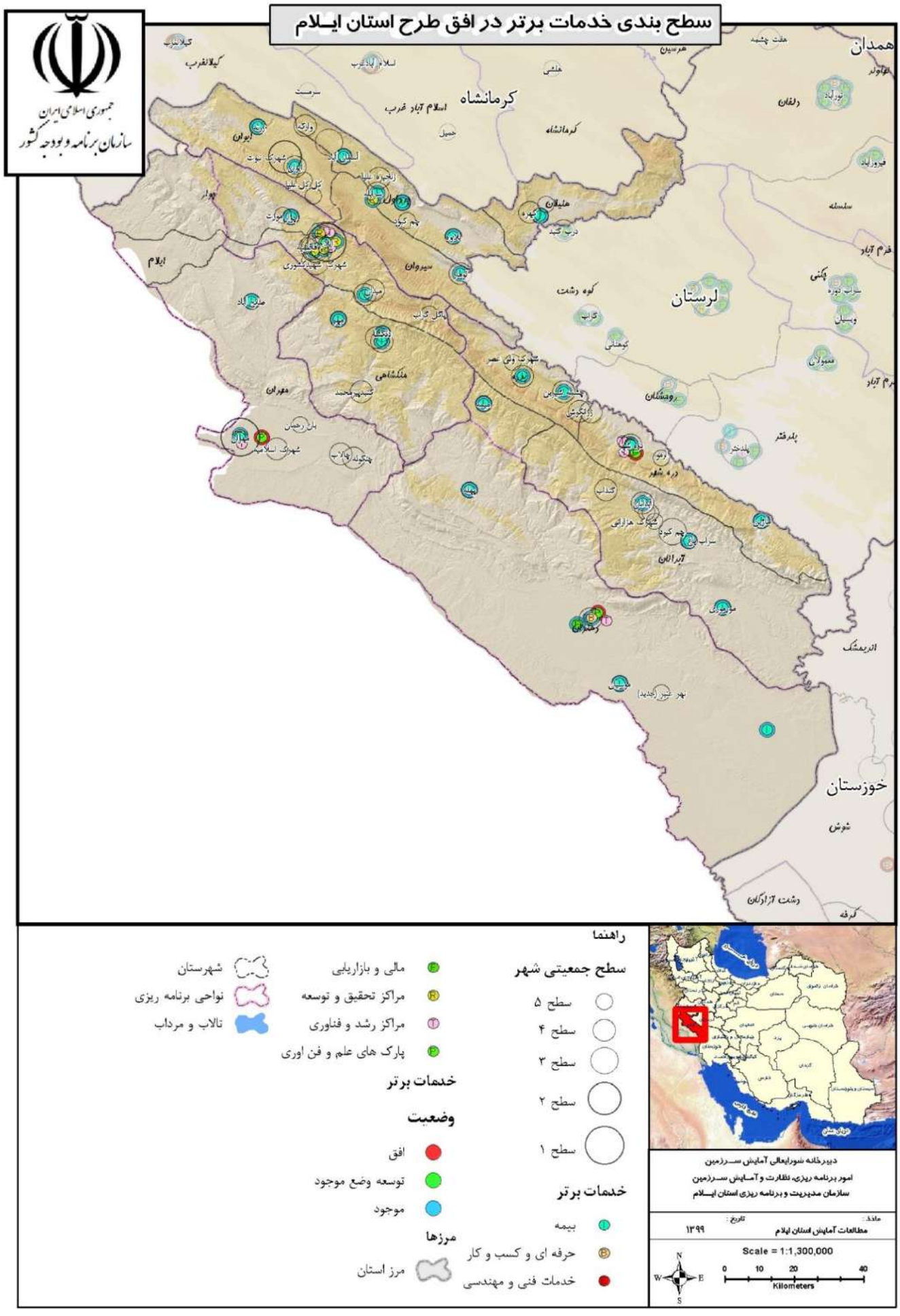
سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان ایـلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
همدان
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
ایلام
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
خدمات برتر
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
خدمات فنی و مهندسی
مالی و بازاریابی
مراکز تحقیق و توسعه
مراکز رشد و فناوری
پارک های علم و فن اوری
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
وضعیت
افق
توسعه وضع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایـلام
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers

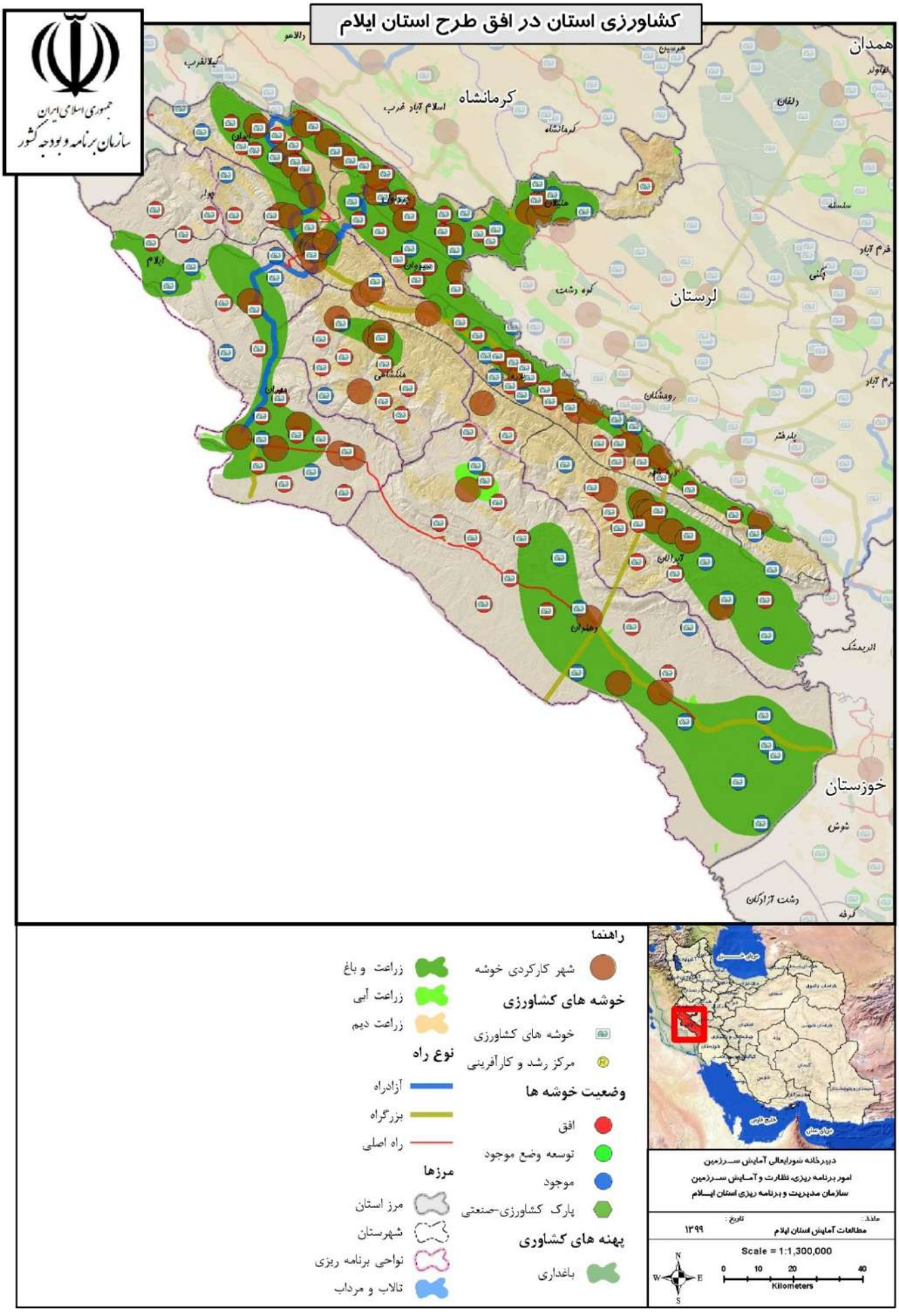
کشاورزی استان در افق طرح استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
همدان
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
ایلام
راهنما
شهر کارکردی خوشه
خوشه های کشاورزی
خوشه های کشاورزی
مرکز رشد و کارآفرینی
وضعیت خوشه ها
افق
توسعه وضع موجود
موجود
پارک کشاورزی-صنعتی
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت و باغ
زراعت آبی
زراعت دیم
نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایلام
تاریخ :
۱۳۹۹
مطالعات آمایش استان ایلام
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

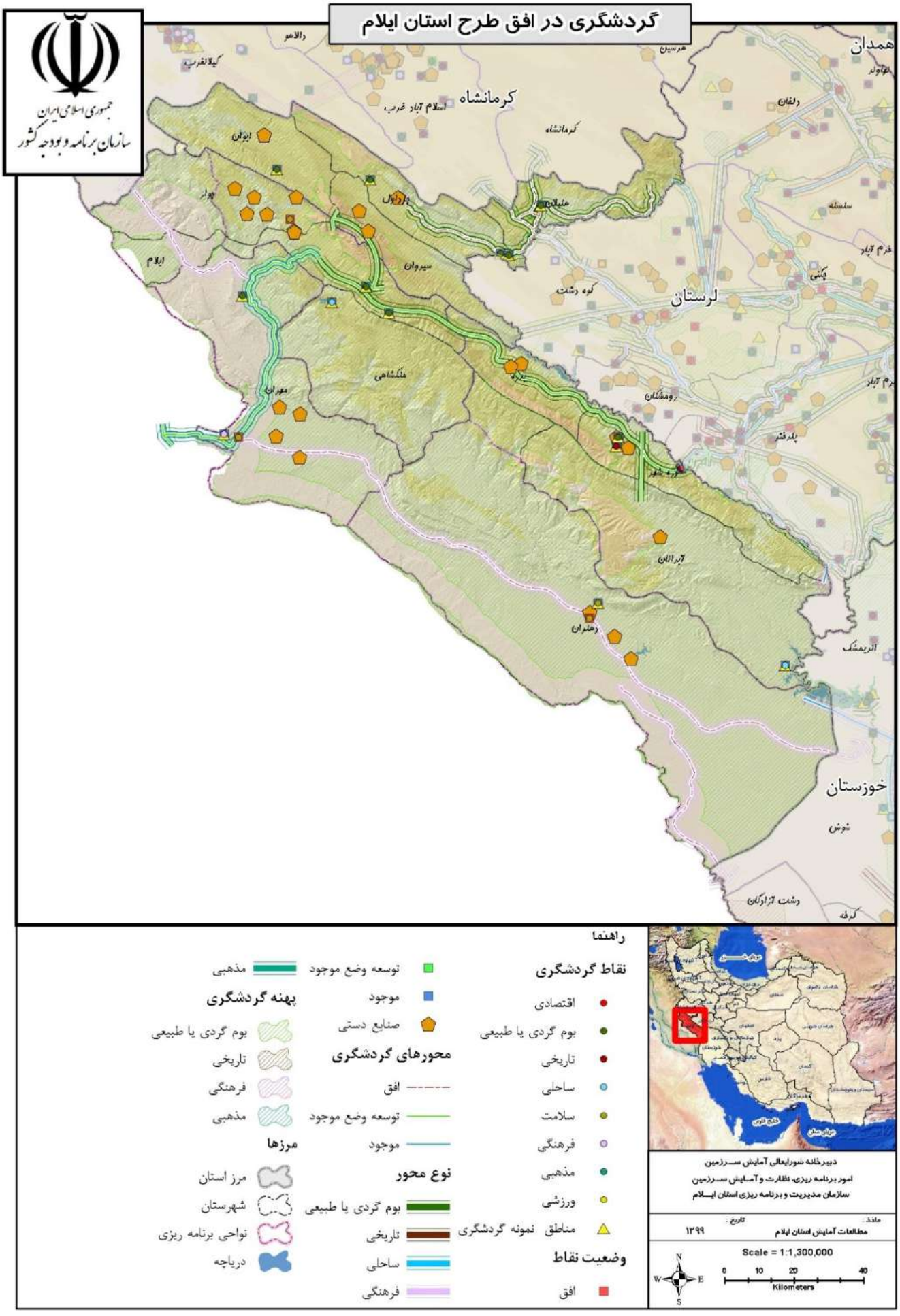
گردشگری در افق طرح استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
همدان
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
ایلام
ایوان
دره شهر
آبدانان
دهلران
راهنما
نقاط گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
مذهبی
ورزشی
مناطق نمونه گردشگری
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
صنایع دستی
محورهای گردشگری
افق
توسعه وضع موجود
موجود
نوع محور
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
فرهنگی
مذهبی
پهنه گردشگری
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
فرهنگی
مذهبی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایلام
ماخذ:
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

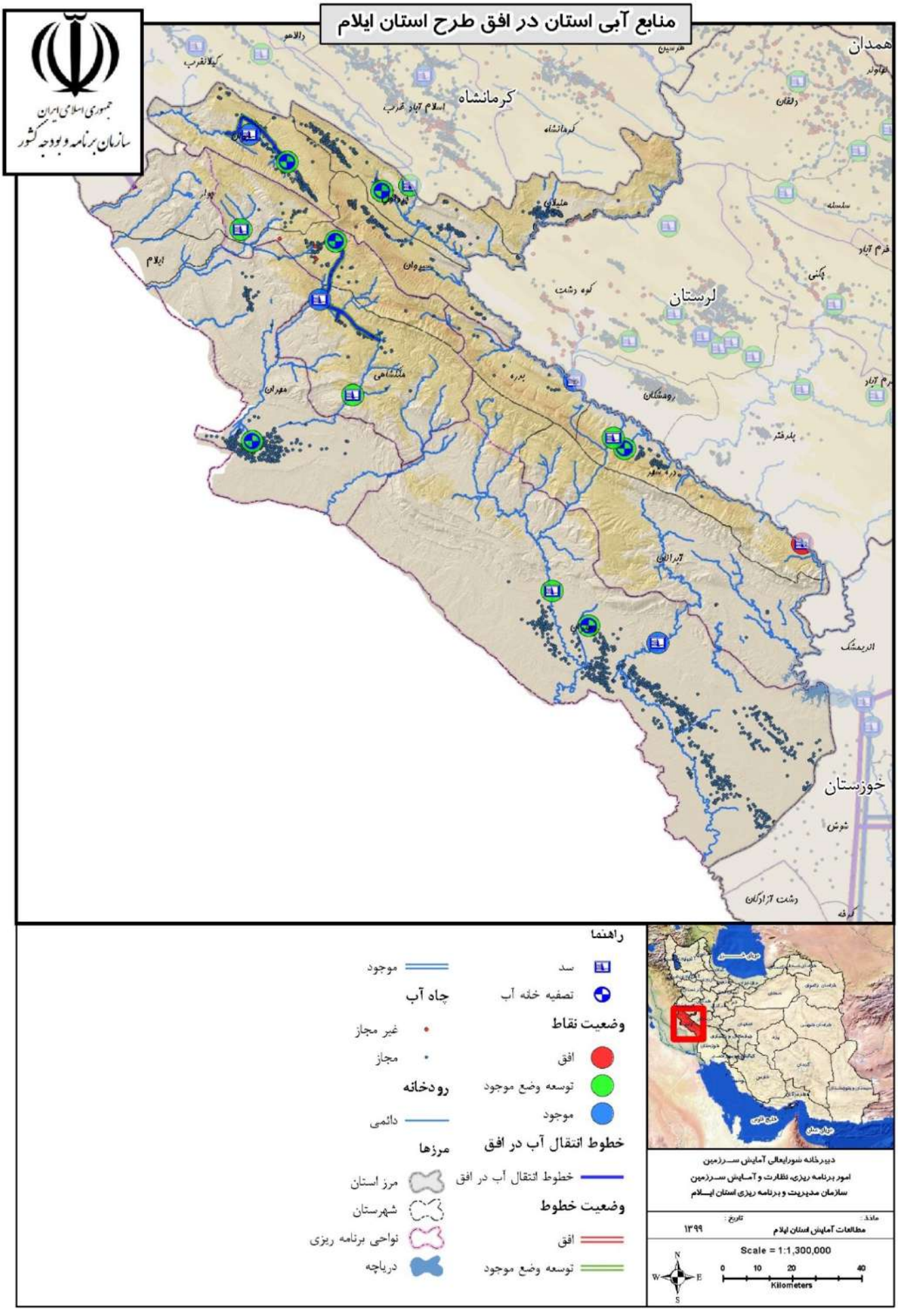
منابع آبی استان در افق طرح استان ایلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
همدان
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
ایلام
راهنما
سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریاچه
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایـلام
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

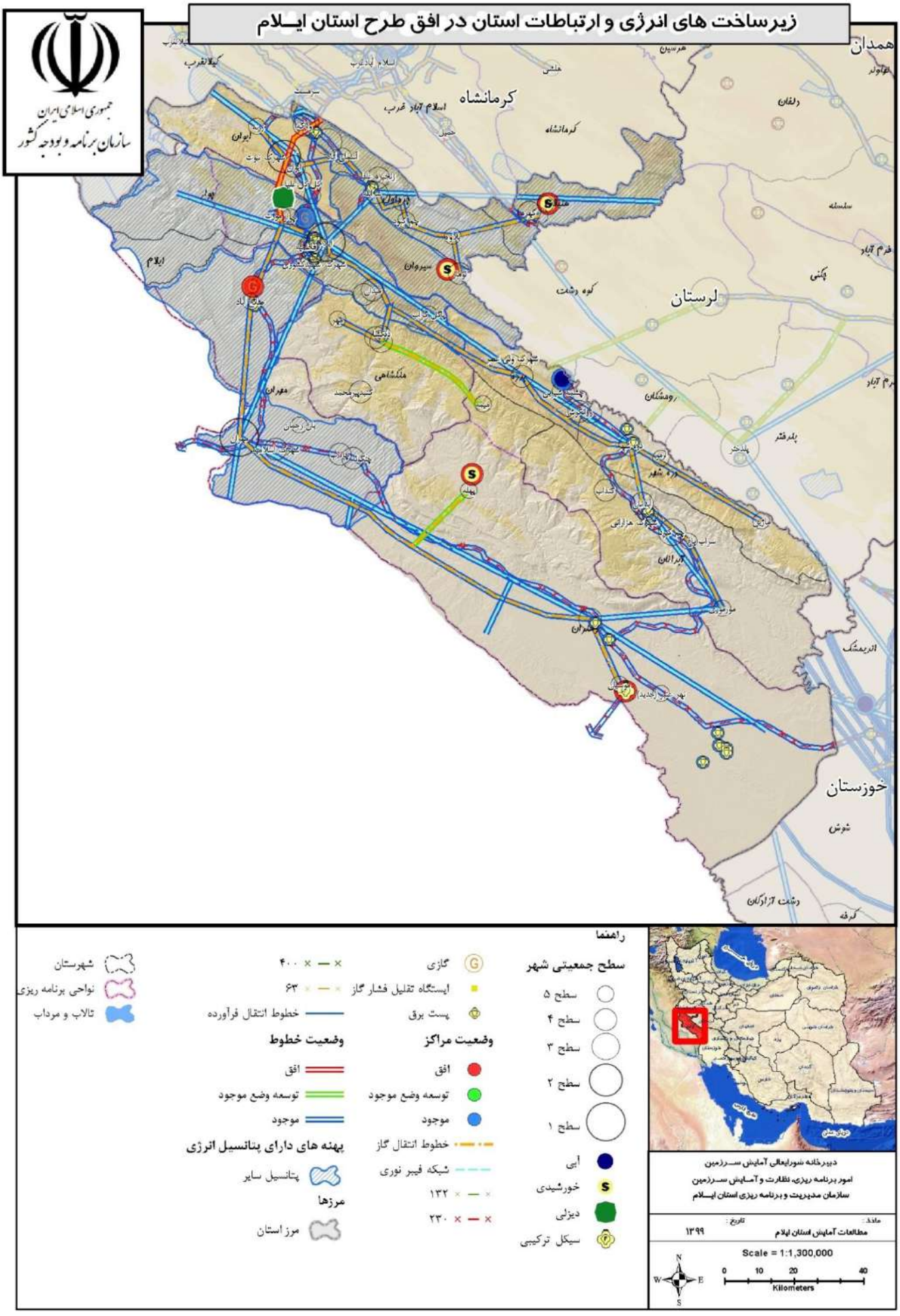
زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان ایـــلام
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کرمانشاه
لرستان
خوزستان
همدان
ایلام
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
ابی
خورشیدی
دیزلی
سیکل ترکیبی
گازی
ایستگاه تقلیل فشار گاز
پست برق
وضعیت مراکز
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال گاز
شبکه فیبر نوری
۱۳۲
۲۳۰
۴۰۰
۶۳
خطوط انتقال فرآورده
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سایر
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ایـــلام
مأخذ:
مطالعات آمایش استان ایلام
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان ایــلام

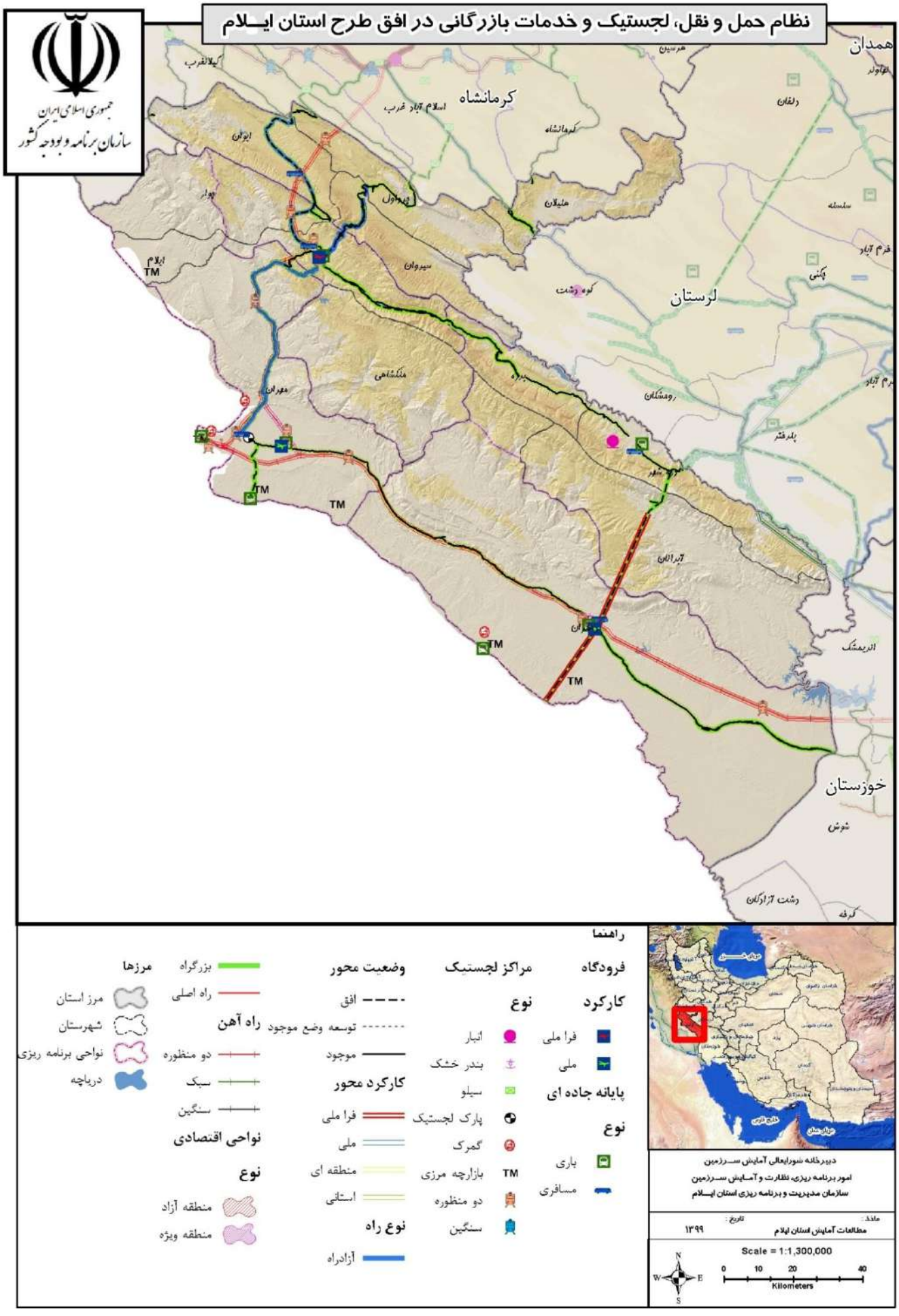

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع افق استان ایلام

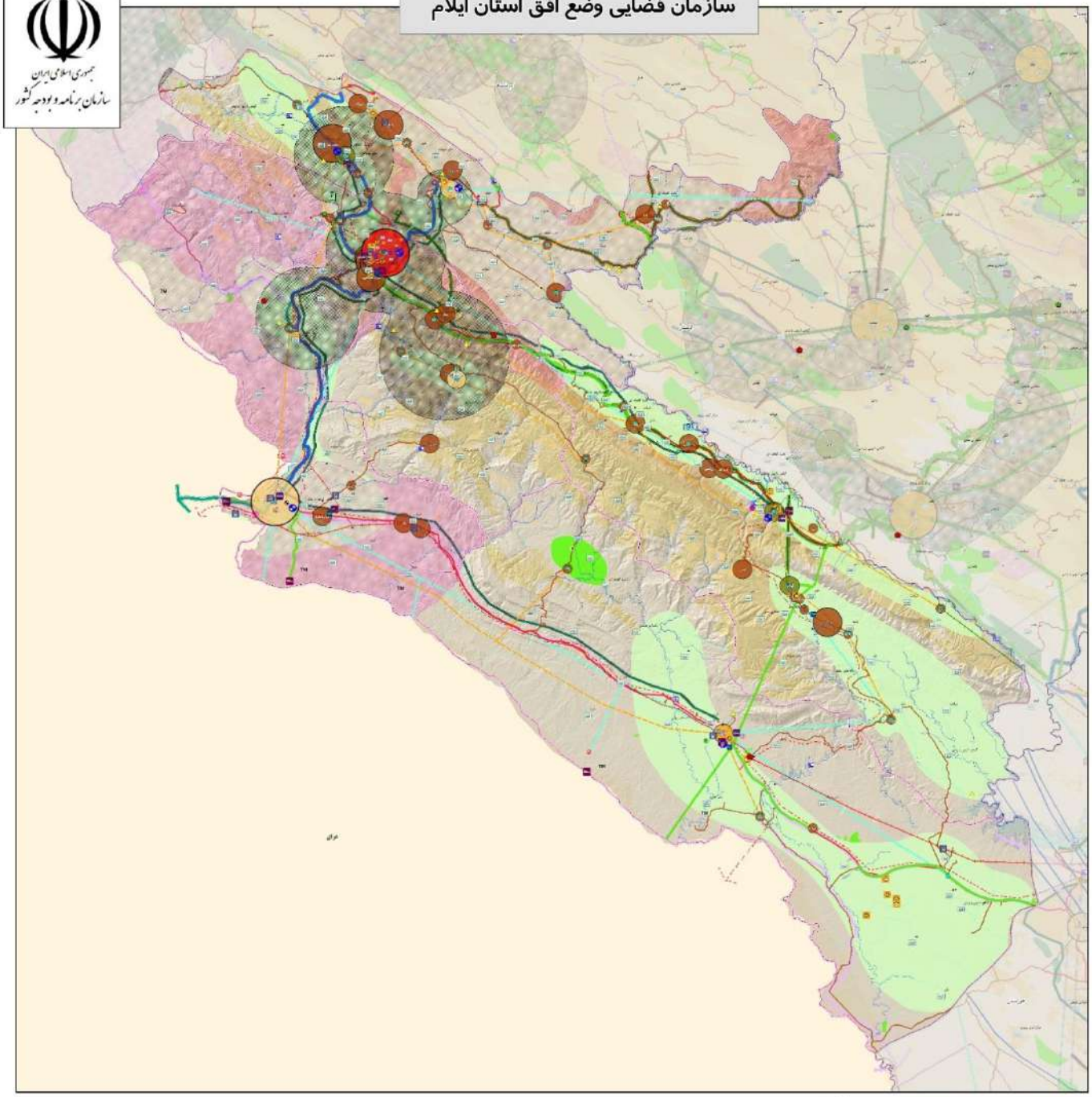

راهنما

حمل و نقل و ارتباطات
فرودگاه
فرا ملی
ملی
جاده
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
پایانه جاده ای
باری
مسافری
خطوط راه آهن
دو منظوره
سبک
سنگین
ایستگاه راه آهن
دو منظوره
سنگین
شبکه فیبر نوری

خدمات بازرگانی
منطقه آزاد
منطقه ویژه
گمرک
بندر خشک
پارک لجستیک
سیلو
انبار
TM بازارچه مرزی
خدمات برتر
مراکز تحقیق و توسعه
خدمات فنی و مهندسی
مالی و بازاریابی
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
مراکز رشد و فناوری
انرژی
نیروگاه
آبی
خورشیدی

دیزلی
سیکل ترکیبی
گازی
خطوط انتقال فرآورده
خطوط انتقال گاز
خطوط انتقال نیرو
۶۳ ×
۱۳۲ ×
۲۳۰ ×
۴۰۰ ×
پست برق
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سایر
منابع آب
سد در افق
تصفیه خانه آب
خطوط انتقال آب در افق
رودخانه دائمی
رودخانه فصلی
تالاب و مرداب

دریاچه
کریدور کشاورزی
کریدور کشاورزی
کشاورزی
خوشه های کشاورزی
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت آبی
ترکیبی
زراعت دیم
صنعت
مراکز صنعتی جدید
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
گردشگری
محور گردشگری
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
فرهنگی
مذهبی

مناطق نمونه گردشگری
آموزش عالی و بهداشت و درمان
مراکز آموزش عالی
ملی
منطقه ای
استانی
شهرستانی
بیمارستان
ناحیه ای
شهرستانی
سکونتگاه ها
اندازه جمعیتی شهر
کمتر از ۱۰ هزار نفر
بین ۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
بین ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار نفر
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
شهرهای همکار
نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان: ایلام

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان بوشهر را درافق ۱۴۱۴ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان بوشهر

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا بِرند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان بوشهر به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- بیشینه و بهینه سازی بهره مندی استان از فعالیت های حوزه نفت، گاز و پتروشیمی
- شکل گیری و گسترش تولید انرژی از منابع انرژی های تجدید پذیر و افزایش بازدهی انرژی و کاربردهای انرژِی هسته ای
- بهبود کیفیت زندگی و ارتقاء سرمایه اجتماعی و حفظ میراث بومی و تاریخی
- ارتقاء زیست پذیری مناطق ساحلی
- دستیابی به سازمان فضایی متعادل و پایدار
- ارتقاء کارایی و ظرفیت شبکه حمل و نقل ترکیبی با تاکید بر پیوندهای منطقه ای و بین المللی
- حفظ، احیاء، توسعه و بهره برداری پایدار از منابع طبیعی و محیط زیست
- کمینه کردن آثار سوء زیست محیطی فعالیت های اقتصادی با تاکید بر حوزه انرژی
- کارآمدویکپارچه سازی نظام مدیریت وبرنامه‌ریزی در گستره‌های دریا وخشکی،بین بخشی، ملی و استانی
- سازماندهی و پیوستگی منطقه ای شبکه تجاری و لجستیک
- افزایش سهم بنادر استان از ظرفیت بنادر کشور
- بهبود جایگاه معادن و صنایع استانی با فناوری متوسط و بالا در کشور
- تبدیل استان به سرزنجیره فعالیت های صنایع دریا محور
- دستیابی به جایگاه ممتاز گردشگری با تاکید بر گردشگری ساحلی و دریایی جنوب کشور
- تولید پایدار محصولات کشاورزی و شیلات و دستیابی به‌سلامت و امنیت غذایی
- حکمرانی اثر بخش منابع آب (سطحی، زیرزمینی و دریا)
- تولید ثروت و ارزش آفرینی در چارچوب اکوسیستم نوآوری و فناوری
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کشاورزی

- نخیلات (خرما) در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان و جم

- تولید عسل (خارج از فصل) در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی و جم
- محصولات سبزی و صیفی (گوجه فرنگی، فلفل دلمه، تولید نشاء و ...) و تنباکو در شهرستان‌های دشتی، دیر، دشتستان و تنگستان
- گیاهان دارویی (آلوئه ورا و ...) در شهرستان‌های دشتستان، دشتی، جم
- تولید مرغ گوشتی در شهرستان‌های دشتستان، گناوه، بوشهر، تنگستان و دشتی
- توسعه شورورزی و کشت گیاهان کم آب‌بر در شهرستان‌های تنگستان، بوشهر، دیلم، گناوه، دشتی و دیر.

شیلات

- شیلات و آبزی‌پروری (ماهی و میگو) در پهنه قلمروهای ساحلی استان (شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و کنگان)
- تولید بچه ماهی دریایی و لارو میگو در شهرستان‌های تنگستان، بوشهر، دشتی، دیر، گناوه و دیلم
- تولید جلبک و آرتیمیا در شهرستان های بوشهر، گناوه، دیلم، تنگستان، دشتی و دیر

صنعت و معدن

- صنایع میانی و پایین دستی حوزه نفت، گاز و پتروشیمی در شهرستان های عسلویه، کنگان، دیر، بوشهر و دیلم
- صنایع دریایی(شناورهای دریایی قطعات و لوازم یدکی آنها و کارخانه تعمیر و اسکراپ کشتی) در شهرستان‌های بوشهر، تنگستان، دیر، کنگان، گناوه و دیلم.
- صنایع معدنی در شهرستان های دشتی، دشتستان، دیر و کنگان
- تولید فلزات اساسی (انواع فولاد با کاربرد در صنایع نفت و گاز و پتروشیمی و صنایع دریایی) در شهرستان دیر، تنگستان، گناوه و دیلم
- تولید انواع کودهای شیمیایی در شهرستان های بوشهر، دشتستان و عسلویه
- ماشین آلات و تجهیزات پزشکی در شهرستان بوشهر
- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با نفت، گاز و پتروشیمی و انرژی اتمی در شهرستان های بوشهر، کنگان و عسلویه
- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با صنایع کشاورزی و شیلاتی در شهرستان های بوشهر، دشتستان، تنگستان، گناوه و دیلم
- بهره‌برداری معدنی (عناصر نادر خاکی) در شهرستان‌های دشتی، تنگستان، دیر و جم.
- بهره‌برداری معدنی (قیر طبیعی، دولومیت) در شهرستان دشتی، دشتستان و دیر.

- بهره‌برداری معدنی (استخراج کانسارهای حاوی آلومین) در شهرستان دشتی.
- صنایع غذایی، فرآوری و بسته بندی محصولات کشاورزی (خرما، صیفی جات، آبزیان و...) در شهرستان‌های دشتستان، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و جم
- تولید خوراک آبزیان و طیور در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و دیر.

انرژی

- تولید و صادرات نفت در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر و عسلویه
- تولید و صادرات گاز در شهرستان‌های عسلویه، جم، کنگان و دیر (پارس شمالی)
- تولید و صادرات برق از گاز در شهرستان‌های عسلویه، بوشهر و گناوه
- تولید برق از انرژی هسته ای در شهرستان بوشهر.

بازرگانی

- ایفای نقش به عنوان قطب صادرات (نفت، محصولات پتروشیمی، مواد معدنی، محصولات کشاورزی و شیلاتی) کشور در شهرستان های گناوه، دیلم، بوشهر، تنگستان، دیر، و کنگان
- تجارت و بازرگانی خارجی در شهرستان های گناوه، بوشهر، دیر، کنگان و عسلویه
- پردازش و صادرات کالا در منطقه آزاد تجاری و منطقه ویژه اقتصادی بوشهر
- عرضه و صادرات محصولات پایین دستی نفت، گاز و پتروشیمی در منطقه ویژه اقتصادی شهرستان دیلم
- توسعه خدمات تخصصی حمل و نقل و انبارداری در شهرستان‌های بوشهر، گناوه و عسلویه.

گردشگری

- گردشگری ساحلی و دریایی در پهنه های ساحلی شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان،کنگان و عسلویه
- گردشگری تاریخی در شهرستان های بوشهر، دشتستان، تنگستان و کنگان
- گردشگری طبیعی و اکوتوریسم در شهرستان های دشتستان، دیر، دشتی و عسلویه
- گردشگری جزیره ای در جزایر عباسک، خارگ، خارگو، ام الگرم و نخیلو
- گردشگری سلامت در شهرستان تنگستان و بوشهر
- گردشگری تجاری در شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و عسلویه
- گردشگری صنعتی در شهرستان‌های بوشهر، کنگان و عسلویه
- گردشگری فرهنگی در شهرستان بوشهر

- گردشگری مایس (رویدادها، همایش‌ها، جشنواره‌ها و ...) در شهرستان‌های بوشهر و عسلویه.

علم و فناوری

- فناوری های زیست دریایی (جلبک ها، آبزی پروری، استخراج ترکیبات زیست فعال شامل دارو و مکمل های غذایی و ...) در شهرستان های بوشهر و تنگستان
- فناوری های تشخیصی و درمانی پزشکی هسته‌ای در شهر بوشهر
- توسعه فناوری های نمک زدایی، شورورزی و سازگاری با کم آبی در شهرستان‌های بوشهر و دشتستان
- فناوری ساخت و تامین قطعات و تجهیزات صنایع نفت و گاز و صنایع دریایی (شناورهای سبک گردشگری) در شهرستان های بوشهر و عسلویه
- توسعه زیست فناوری گیاهی و دامی در شهرستان های دشتستان و جم.

خدمات برتر

- خدمات فنی و مهندسی در زمینه های سازه های ساحل و فراساحل در شهرستان‌های گناوه، بوشهر، تنگستان، دیر، کنگان و عسلویه.
- خدمات کسب و کار در حوزه صادرات و واردات در شهرستان‌های بوشهر، گناوه، دیر، کنگان و عسلویه.

حمل و نقل

- ترانزیت دریا محور در شهرستان‌های گناوه، بوشهر، دیر و عسلویه
- خدمات لجستیک در شهرستان‌های گناوه، بوشهر، دیر، کنگان و عسلویه
- خدمات تخصصی حمل و نقل و نهادهای حرفه‌ای فعال در زمینه ترانزیت کالا در شهرستان‌های گناوه، بوشهر، عسلویه، دیر
- حمل و نقل چند وجهی (دریایی، ریلی، جاده ای و هوایی) در شهرستان های بوشهر، عسلویه

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافندغیرعامل در کل قلمرو استان

تعیین نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه ای

کشاورزی

- کشاورزی هوشمند، تولید محصول سالم و ارگانیک در کل قلمرو استان با تاکید بر شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی، دیر و جم
- پرورش شتر در شهرستان‌های دیر، دشتی، تنگستان، دشتستان و بوشهر

- تولید محصولات خارج از فصل در گلخانه ها (تولید گل، خیار سبز و ...) در شهرستان های دیر، دشتی و دشتستان

شیلات

- صید ماهی ساردین در شهرستان کنگان و ماهی مرکب در شهرستان گناوه
- صید ماهیان یال اسبی در شهرستان دیر

صنعت و معدن

- تولید کاغذ سنگی در شهرستان‌های دیر ودشتی
- صنایع بهداشتی، سلولزی و دارویی در شهرستان‌های بوشهر و دشتستان.
- صنایع پشتیبان شیلات (ادوات صید و پرورش آبزیان) در شهرستان‌های بوشهر، گناوه، تنگستان و دیر

نظام سکونتگاهی

- شبکه شهری کنگان (کنگان، دیر، بردستان، دوراهک، بنک)
- شهرهای جدید سیراف و پارس در شهرستان‌های عسلویه و دیر

بازرگانی

- تجارت و بازرگانی خارجی در شهرستان های دیلم و تنگستان
- توسعه خدمات تخصصی حمل و نقل و انبارداری در شهرستان‌های دیلم، دشتستان، تنگستان، دیر و کنگان.

گردشگری

- گردشگری ساحلی و دریایی در پهنه های ساحلی شهرستان های دشتی و دیر
- گردشگری تاریخی در شهرستان‌های دشتی، دیر و دیلم
- گردشگری طبیعی و اکوتوریسم در شهرستان جم
- گردشگری جزیره ای در جزیره میرمهنا (شهرستان گناوه)
- گردشگری سلامت در شهرستان دیر
- گردشگری تجاری در شهرستان‌های دیر و کنگان
- گردشگری فرهنگی در شهرستان‌های دیلم، گناوه، دشتستان، تنگستان، دشتی، دیر، کنگان، جم و عسلویه
- گردشگری روستایی در شهرستان‌های گناوه، دشتی، دشتستان، تنگستان و جم

علم و فناوری

- توسعه فناوری های نمک زدایی، شورورزی و سازگاری با کم آبی در شهرستان دشتی

- فناوری ساخت و تامین قطعات و تجهیزات صنایع نفت و گاز و صنایع دریایی (شناورهای سبک گردشگری) در شهرستان های کنگان، دیر و گناوه
- قطب پژوهشی و درمانی بیماری‌های قلبی و عروقی در شهر بوشهر
- توسعه فناوری و دانش سلامت، ایمنی و محیط زیست (HSE) در شهرستان‌های بوشهر و عسلویه
- توسعه زیست فناوری گیاهی و دامی در شهرستان دشتی

خدمات برتر

- خدمات کسب و کار در حوزه صادرات و واردات در شهرستان های دیلم و تنگستان.

حمل و نقل

- ترانشیب در شهرستان های بوشهر و عسلویه
- ترانزیت دریا محور در شهرستان‌های دیلم، تنگستان
- خدمات لجستیک در شهرستان‌های دیلم، تنگستان، دشتستان، دشتی و جم
- خدمات تخصصی حمل و نقل و نهادهای حرفه‌ای فعال در زمینه ترانزیت کالا در شهرستان‌های دیلم، تنگستان، دشتستان، دشتی و جم
- حمل و نقل چندوجهی (دریایی، جاده ای و هوایی) در شهرستان های دیلم، گناوه، دشتستان، تنگستان، دشتی، دیر، کنگان و جم

انرژی

- تولید انرژی‌های تجدیدپذیر خورشیدی در شهرستان‌های دشتی، جم، دشتستان، تنگستان، گناوه و دیلم.

دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش اساسی در دفاع و امنیت منطقه و تحقق اهداف پدافند غیرعامل و امنیت ملی در کل قلمرو استان

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

رویکرد پایه توسعه استان

توسعه پایدار دریا محور در پیوند سرزمین مبتنی بر فناوری های نوین و ارتقاء شبکه همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی

بیانیه چشم انداز

بوشهر استانی است با جامعه ای خلاق، توانمند، کارآفرین، دارای زندگی با کیفیت مطلوب و سازمان فضایی متعادل و برخوردار از توسعه پایدار بر پایه اقتصاد دانش بنیان، دریا محور، رقابت پذیر و دارای جایگاه ممتاز در تجارت، گردشگری، صنایع دریایی، علوم و فناوری زیستی، انرژی و پتروشیمی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

مأموریت‌ها در دو دسته مأموریت‌های توسعه فضایی آینده استان و مأموریت‌های کلان توسعه‌ای ارائه می‌شود.

مأموریت‌های توسعه فضایی

-دستیابی به توسعه‌ای متعادل و متوازن و رفع نابرابری‌های فضایی

- ارتقای سطح توسعه‌یافتگی همه مناطق متناسب با توان‌های محیطی و لجستیکی

- توسعه و تقویت شهرهای میانی و ایجاد و توسعه شهرهای جدید و دستیابی به نظام سکونتگاهی متعادل و ایجاد شبکه شهری در موقعیت‌های مناسب استان

مأموریت‌های بخشی استان بوشهر:

- توسعه صنعت آبزی پروری (ماهی و میگو و سایر آبزیان)

-توسعه متوازن زیرساخت‌های حمل‌ونقل دریایی در نوار ساحلی استان

- توسعه و ایجاد زیرساخت‌های گردشگری

- شناسایی و معرفی جاذبه های گردشگری

-توسعه و تقویت پارک‌ها، مناطق ویژه علم و فناوری و پژوهشکده‌ها و حمایت از طرح های فناوری و نوآورانه

- ارتقای زیرساخت‌های خدمات آموزشی، پژوهشی و درمانی و بهبود کیفیت خدمات

- ارتقای کمیت و کیفیت خدمات آموزشی

-ارتقای سلامت، کیفیت زندگی و ایجاد نشاط اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم اجتماعی

-حفاظت از منابع و میراث فرهنگی ملموس و ناملموس استان بوشهر

-ارتقای تاب‌آوری محیطی و برخورداری از سواحلی پاک

-تامین پایدار منابع آب با اولویت سرمایه گذاری در سدها و آب شیرین کن‌ها

-مدیریت بهینه، اصلاح و بهبود شبکه‌های انتقال و توزیع آب

-کاهش و کنترل آلودگی منابع آب و خاک و احیاء منابع آلوده شده

-افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی با ارتقاء و تکمیل زنجیره‌های ارزش محصولات، توسعه کشت‌های گلخانه‌ای، اصلاح الگوی کشت بویژه در نخیلات و توسعه سیستم‌های نوین آبیاری

-توسعه صنایع دریایی، ساحلی و فراساحلی و صنایع معدنی

-توسعه صنایع پایین دستی نفت، گاز و پتروشیمی و تقویت پیوندهای آن با بخش های عمده فعالیت

- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با نفت، گاز و پتروشیمی ، انرژی اتمی، کشاورزی و شیلاتی
- تامین پایدار گاز و برق واحدهای تولیدی و صنعتی و سایر مصارف
- توسعه و تقویت شهرهای میانی و ایجاد شهرهای جدید
- تقویت پیوندهای برون‌استانی و برخوردار سازی استان از شبکه حمل‌ونقل یکپارچه و چندوجهی (دریایی، ریلی، هوایی و زمینی) در راستای تکمیل و توسعه کریدور شمال – جنوب وکریدور ساحلی جنوب کشور
- ایجاد شهرهای جدید سیراف و پارس
- ایجاد شبکه شهری کنگان (شامل شهرهای کنگان، بنک، دوراهک، بردشتان و دیر)

۲-۵- راهبردهای پابرجا

انرژی

- توسعه پایدار و تقویت زیرساخت ها در کانون های حوزه تاثیر فعالیت های نفت، گاز و پتروشیمی
- توسعه پایدار صنایع نفت، گاز و پتروشیمی
- ارتقاء سهم مشارکت منابع انسانی و نظام فنی- اجرایی در طرح های نفت و گاز استان
- بهره گیری از مزایای تمرکز فعالیت های هسته ای ناشی از توسعه نیروگاه بوشهر
- بهبود شاخص های مصرف انرژی
- افزایش سهم تولید انرژی از منابع تجدیدپذیر

صنعت و معدن

- ارتقاء سهم صنایع دانش بنیان استان از صنایع دانش بنیان کشور
- تقویت خوشه های معدنی و صنعتی دارای مزیت
- توسعه خوشه های فعالیت های صنایع دریایی

اجتماعی و فرهنگی

- تاکید بر آموزش های متناسب با ارتقاء سرمایه اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم
- ارتقاء سرمایه اجتماعی و فرهنگ عمومی در راستای ایجاد جامعه ای پویا و خلاق
- ارتقاء سلامت، کیفیت زندگی و ایجاد نشاط اجتماعی و کاهش آسیب ها و جرائم اجتماعی
- حفاظت از منابع و میراث فرهنگی ملموس و ناملموس استان بوشهر و آب های خلیج فارس

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- ارتقاء و انتظام بخشی به روابط اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و عملکردی-خدماتی کانون¬های ساحلی، پسکرانه و پیوندهای شهری-روستایی
- سازماندهی و توسعه یکپارچه مناطق کرانه ای-پسکرانه ای دارای ظرفیت توسعه فضایی شبکه ای
- دستیابی به الگوی بهینه توسعه سکونتگاه¬های پایدار و مبتنی بر هویت فرهنگی-تاریخی
- ارتقای توان خدماتی سکونتگاه های استان
- تثبیت اسکان شاغلین کانون های صنعتی از طریق شاخص های کیفیت زندگی در سکونتگاه های موجود

حمل و نقل

-ایجاد، حفاظت و توسعه خدمات حمل و نقل ترکیبی(هوایی، زمینی، ریلی و دریایی)

محیط زیست و منابع طبیعی

-حفاظت، اصلاح، احیا و توسعه اکوسیستم های آبی و خشکی در منابع محیطی استان در چارچوب توسعه پایدار و گسترش اقتصاد سبز

-افزایش میزان سازگاری با شرایط اقلیمی منطقه و مقابله با پیامدهای حاصل از اثرات تغییر اقلیم

-مدیریت فعالیت های تاثیرگذار انسانی

آب

-افزایش بهره وری و مدیریت مصرف آب

-مدیریت پایدار تامین و عرضه آب

-تصمیم گیری مشارکتی مدیریت آب

بازرگانی

-تسهیل فضای کسب و کار و مدیریت اثربخش عرضه و تقاضای بازار در استان

-ایجاد، توسعه و سازماندهی شبکه لجستیک کالا و خدمات در استان(ایجاد کریدور لجستیک)

-توسعه مرکز منطقه ای خدمات برتر بندری و ارتقاء کارکردی بندر بوشهر از نسل دوم به نسل سوم بنادر با کارکرد صنعتی و لجستیکی

مدیریت نهادی

-ارتقاء عملکرد نظام های اداری و افزایش هماهنگی بین نهاد های بخشی و بین بخشی

-ارتقاء مولفه های حکمروایی خوب

-افزایش قدرت حاکمیت محلی

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

-توسعه گردشگری دریایی، ساحلی، طبیعت گردی و گردشگری سلامت

-توسعه فناوری های نوین در گردشگری

-برندسازی جاذبه های طبیعی، فرهنگی و پهنه های تاریخی - معماری

-توسعه گردشگری صنعتی

-ارتقاء سطح شراکت عمومی-خصوصی و اجتماعی در توسعه و بهره برداری از جاذبه های گردشگری

-تبدیل بوشهر به پایتخت فرهنگی خلیج فارس

کشاورزی

-ارتقاء سطح رقابت پذیری و تکمیل زنجیره ارزش محصولات مزیت دار

-توسعه فناوری های نوین

-حفاظت و صیانت از منابع پایه

-ارتقاء بهره وری از منابع

-تولید پایدار و سلامت محصولات مزیت دار

آموزش، علم و فناوری

-توسعه نهادها و زیرساخت های علم و فناوری

-توسعه فناوری در حوزه های مزیتی و اولویت دار

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت اول استقرار جمعیت در ناحیه شمالی استان شامل مکان مرکزی‌های بندر ریگ، بندر گناوه و بندر دیلم (پهنه های مرکزی و غربی شهرستان گناوه و بندر ریگ، پهنه های مرکزی بندر دیلم)، ناحیه میانی استان شامل مکان مرکزی‌های بوشهر، چغادک، عالی شهر، برازجان، خورموج، اهرم و دلوار (بخش‌های مرکزی و شرقی شهرستان بوشهر، بخش مرکزی و غربی شهرستان تنگستان، بخش هایی از غرب شهرستان دشتستان) و در ناحیه جنوبی استان شامل مکان مرکزی‌های بندر کنگان، بندر دیر، بردستان، بنک و دوراهک

- اولویت دوم استقرار جمعیت ناحیه شمالی استان شامل پهنه‌های شمال تا جنوب شهرستان دیلم، بخش های شمال غربی و مرکز و جنوب شرق شهرستان گناوه. در ناحیه میانی استان، بخش های غربی و جنوب غربی شهرستان دشتستان، شمال و غرب شهرستان تنگستان و بخش هایی از شمال غرب و مرکز شهرستان دشتی و در ناحیه جنوبی استان، بخش هایی از جنوب شرقی شهرستان دیر، بخش محدودی از شرق شهرستان کنگان و بخش های مرکزی شهرستان جم.
- اولویت سوم استقرار جمعیت در ناحیه شمالی استان بخش های شمال و شرق شهرستان دیلم، شمال و شمال شرق شهرستان گناوه. در ناحیه میانی استان، بخش هایی از شمال شهرستان دشتستان، بخش هایی از شمال شرقی و شرق و پهنه ساحلی جنوب غربی شهرستان تنگستان، بخش های مرکزی و غرب شهرستان دشتی و در ناحیه جنوبی استان بخش هایی از شمال تا جنوب شهرستان دیر، بخش هایی از شمال تا شرق شهرستان جم و پهنه شرقی شهرستان عسلویه(شهر جدید سیراف).

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

-اولویت اول توسعه کشاورزی در بخش های مرکزی و غرب شهرستان دشتستان.

-اولویت دوم توسعه کشاورزی در بخش هایی از مرکز و غرب شهرستان دشتستان، بخش هایی از شمال و غرب شهرستان تنگستان، بخش هایی از شمال شرقی شهرستان دشتی، بخش‌های مرکزی شهرستان جم، بخشی از شرق شهرستان کنگان و بخش هایی از جنوب شهرستان عسلویه.

-اولویت سوم توسعه کشاورزی در بخش های شرقی شهرستان دشتستان، بخش های مرکزی و جنوب شهرستان دشتی، بخش هایی از شمال تا شمال غرب و جنوب شرقی شهرستان دیر و بخش های مرکزی شهرستان جم.

- آبزی پروری در همه شهرستان‌های ساحلی(دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و کنگان).

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت‌های بخش صنعت

-قلمروهای اولویت اول توسعه صنعت در ناحیه میانی استان شامل مکان مرکزی های چغادک، عالی شهر و برازجان (بخش هایی از جنوب شهرستان بوشهر و بخشی از مرکز شهرستان دشتستان) و در ناحیه جنوبی استان شامل مکان مرکزی های بندر کنگان، بندر دیر، بردستان و بنک (بخش هایی از جنوب شرقی شهرستان دیر و غرب شهرستان کنگان).

- قلمروهای اولویت دوم توسعه صنعت در ناحیه شمالی استان شامل مکان مرکزی های دیلم، امام حسن، بندرگناوه و بندر ریگ (بخش غربی شهرستان دیلم و مرکز و جنوب شرق شهرستان گناوه). در ناحیه میانی استان شامل مکان مرکزی های شبانکاره، سعد آباد، وحدتیه، دلوار، اهرم و خورموج (بخش هایی از مرکز و غرب شهرستان دشتستان، بخش شرقی شهرستان بوشهر، بخش هایی از مرکز و غرب شهرستان تنگستان و بخشی از شمال غربی شهرستان دشتی) و در ناحیه جنوبی استان شامل مکان مرکزی های بندر دیر، جم و سیراف (بخش هایی از شرق شهرستان دیر، بخش هایی از مرکز تا شمال غربی شهرستان جم، بخشی از شرق شهرستان کنگان و بخش محدودی از شرق شهرستان عسلویه).
- قلمروهای اولویت سوم توسعه صنعت در ناحیه شمالی استان شامل پهنه‌هایی از شمال تا جنوب شهرستان دیلم، شمال غربی تا جنوب شرق شهرستان گناوه، در ناحیه میانی استان شامل پهنه‌هایی از شمال و غرب شهرستان دشتستان، بخش هایی از شمال و جنوب غربی شهرستان تنگستان و بخش غربی شهرستان دشتی، در ناحیه جنوبی استان پهنه‌هایی از شمال تا جنوب شهرستان دیر و پهنه‌هایی از شمال و شرق شهرستان جم و شرق و جنوب شهرستان عسلویه.
- شکل‌گیری مناطق ویژه در طول خط ساحلی در محدوده شهرستان‌های دیر، دشتی، تنگستان، بوشهر و دیلم.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش معدن

- اولویت اول در ناحیه میانی استان شامل شهرستان های دشتی، دشتستان و تنگستان.
- اولویت دوم در ناحیه جنوبی استان شامل شهرستان های دیر و جم.
- اولویت سوم در شهرستان کنگان.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت‌های بخش خدمات

خدمات بازرگانی و لجستیک

- اولویت توسعه فعالیت‌های بازرگانی در شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، دشتستان، تنگستان، دیر، کنگان و عسلویه.
- اولویت توسعه فعالیت‌های بندری و لجستیک حمل و نقل، در ناحیه شمالی استان بنادر گناوه و دیلم، در ناحیه میانی بنادر بوشهر، بوالخیر و محمد عامری و در ناحیه جنوبی بندر دیر و بندر کنگان.

گردشگری

-قلمروهای اولویت اول توسعه گردشگری درمحدوده میانی استان شامل مکان مرکزی های بوشهر و برازجان.

-قلمروهای اولویت دوم توسعه گردشگری در ناحیه شمالی استان شامل مکان مرکزی های بندر گناوه و بندر ریگ، در ناحیه میانی استان شامل مکان مرکزی های آبپخش، سعدآباد، اهرم، دلوارو خورموج و درناحیه جنوبی استان شامل مکان مرکزی های بندر دیر، بردستان، دوراهک، بنک، بندر کنگان، سیراف، جم، عسلویه و نخل تقی.

- قلمروهای اولویت سوم توسعه گردشگری در ناحیه شمالی استان شامل پهنه های غربی و جنوب شهرستان دیلم، شمال غرب تا شرق شهرستان گناوه، در ناحیه میانی استان شامل شمال و غرب شهرستان دشتستان، شرق و جنوب غربی شهرستان تنگستان و شمال غرب و غرب و مرکز شهرستان دشتی و در ناحیه جنوبی استان شامل پهنه‌هایی از شمال تا شرق شهرستان دیر، شرق تا غرب شهرستان جم و شمال و مرکز شهرستان عسلویه.

-کریدور بوشهر – برازجان که بیشتر اماکن تاریخی ثبت شده در نیمه شمالی استان و در شهرستان های بوشهر و دشتستان واقع شده است.

-کریدور اصلی دیر -کنگان - عسلویه با پتانسیل گردشگری صنعتی، ساحلی و اکوتوریسم و تاریخی که بر کانون های نخل تقی- سیراف - عسلویه-کنگان- بنک و بندر دیر بر محور ساحلی جنوب منطبق است.

بهداشت و سلامت

-اولویت توسعه خدمات تخصصی و فوق تخصصی درمانی در کانون‌های شهری پرجمعیت شامل شهرهای بوشهر، برازجان، گناوه و کنگان.

-اولویت توسعه خدمات عمومی درمانی در کانون‌های شهری استان و مراکز منظومه های روستایی واقع در قلمروهای مستعد توسعه یکپارچه.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

- محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات(از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

- مناطق حفاظت شده ۴ گانه محیط زیست

- ناحیه شمالی استان شامل بخشی از شرق شهرستان دیلم و پهنه‌هایی از شمال و شرق شهرستان گناوه.

- ناحیه میانی استان شامل پهنه‌هایی از شمال و شرق شهرستان دشتستان و بخش‌هایی از مرکز و شرق شهرستان دشتی.

- ناحیه جنوبی استان شامل بخش‌هایی از مرکز شهرستان دیر، بخش های مرکزی و شرقی شهرستان کنگان، شهرستان عسلویه بجز در محدوده شهر جدید سیراف و شمال شهرستان جم.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی

- تمام نواحی استان به غیر از پهنه مرکزی و غربی شهرستان دشتستان، مرکز شهرستان دشتی، بخش هایی از شمال و مرکز و جنوب شرقی شهرستان دیر، مرکز و شرق شهرستان جم و پهنه های ساحلی شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دشتی و دیر.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

- مناطق حفاظت شده ۴ گانه محیط زیست

- ناحیه شمالی استان شامل شمال و شرق شهرستان دیلم و شمال شهرستان گناوه، در ناحیه میانی استان شامل پهنه‌هایی از شمال و شرق شهرستان دشتستان، بخش‌هایی از مرکز و شرق شهرستان دشتی و در ناحیه جنوبی استان شامل شمال شهرستان جم، شهرستان کنگان و شهرستان عسلویه بجز بخش شرقی آن.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های خدمات

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های گردشگری

- ناحیه شمالی استان شامل پهنه‌هایی از شمال و شرق شهرستان دیلم و نیمه شمالی شهرستان گناوه، در ناحیه میانی استان شامل پهنه هایی از شمال و شرق شهرستان دشتستان و نیمه شرقی و جنوب غربی شهرستان دشتی، در ناحیه جنوبی استان شامل بخش هایی از غرب شهرستان دیر، بخش‌های شمالی شهرستان جم و جنوب و شرق شهرستان عسلویه.

ماده۳- سند اجرایی آمایش استان بوشهر به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

زراعت

- در شهرستان‌های دشتستان، دشتی و دیر.

باغداری

- در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی و جم.

دامپروری

-در شهرستان‌های دشتستان، گناوه، تنگستان، دشتی و دیر

زنبورداری و تولیدات وابسته

-در شهرستان‌های دشتستان، جم، تنگستان و دشتی

مرغداری و فعالیت های وابسته

-در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، بوشهر، دیلم، دشتی، دیر و جم

شیلات و آبزی پروری

-در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دشتی و دیر.

صنعت

- صنایع دریایی(شناورهای دریایی قطعات و لوازم یدکی آنها و کارخانه تعمیر و اسکراپ کشتی) در شهرستان‌های بوشهر، تنگستان، دیر، کنگان، گناوه و دیلم؛

- صنایع میانی و پایین دستی حوزه نفت، گاز و پتروشیمی در شرق شهرستان های عسلویه (بخش شرقی)، دیر، بوشهر و دیلم

- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با نفت، گاز و پتروشیمی و انرژی اتمی در شهرستان های بوشهر، کنگان و عسلویه

- صنایع معدنی در شهرستان های دشتی، دشتستان، دیر و کنگان

- تولید فلزات اساسی (انواع فولاد با کاربرد در صنایع نفت و گاز و پتروشیمی و صنایع دریایی) در شهرستان تنگستان، گناوه و دیلم

- تولید انواع کودهای شیمیایی در شهرستان های بوشهر، دشتستان و عسلویه

- ماشین آلات و تجهیزات پزشکی در شهرستان بوشهر

- صنایع بهداشتی، سلولزی و دارویی در شهرستان‌های بوشهر و دشتستان.

- صنایع غذایی، فرآوری و بسته بندی محصولات کشاورزی (خرما، صیفی جات، آبزیان و...) در شهرستان‌های دشتستان، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و جم

- صنایع فرآوری و بسته بندی محصولات کشاورزی (خرما و...) در شهرستان‌های دشتستان، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و جم

- تولید خوراک آبزیان در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و دیر

معدن

- عناصر نادر خاکی در شهرستان‌های دشتی، تنگستان، دیر و جم.

- قیر طبیعی و دولومیت در شهرستان دشتی و دشتستان.

- استخراج کانسارهای حاوی آلومین در شهرستان دشتی.

-سایر معادن (شن و ماسه) در شهرستان‌های دشتستان، دشتی و دیر.

بازرگانی

- تجارت و بازرگانی خارجی در شهرستان های گناوه، بوشهر، دیر، کنگان و عسلویه
- ایجاد منطقه آزاد تجاری در شهرستان بوشهر
- ایجاد و توسعه مناطق ویژه اقتصادی استان در شهرستان‌های دیلم، بوشهر و عسلویه
- صادرات مواد معدنی در شهرستان‌های بوشهر، تنگستان و دیر
- صادرات محصولات کشاورزی و شیلاتی از بنادر بوشهر، تنگستان، گناوه، دیلم، دیر و کنگان
- توسعه خدمات تخصصی حمل و نقل و انبارداری در شهرستان‌های بوشهر، گناوه و عسلویه.

گردشگری و صنایع دستی

- گردشگری ساحلی و دریایی در تمامی پهنه های ساحلی
- گردشگری تجاری در شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و عسلویه
- گردشگری روستایی در شهرستان‌های گناوه، دشتی، دشتستان، تنگستان و جم
- صنایع دستی در شهرستان‌های گناوه، دشتی، دشتستان، تنگستان، بوشهر و عسلویه
- گردشگری تاریخی در شهرستان های بوشهر، دشتستان، تنگستان و کنگان
- گردشگری طبیعی و اکوتوریسم در شهرستان های دشتستان، دیر، دشتی و عسلویه
- گردشگری جزیره ای در جزایر عباسک، خارگ، خارگو، ام الگرم و نخیلو

خدمات

-خدمات تخصصی و فوق تخصصی درمانی با تاکید بر شهرهای بوشهر، برازجان، گناوه و کنگان
-خدمات ویژه قلبی و عروقی و پزشکی هسته ای در شهر بوشهر؛
-خدمات تخصصی حمل‌ونقل و انبارداری در شهرستان‌های بوشهر، دشتستان، گناوه، تنگستان، کنگان و عسلویه؛
-خدمات برتر تجارت و بازرگانی در شهرستان‌های بوشهر و عسلویه.
-خدمات پشتیبان نفت و گاز در شهرستان‌های گناوه، بوشهر، دیر، کنگان، جم و عسلویه
-خدمات برتر (مالی، بیمه ای، خدمات فنی مهندسی، و...) در شهرهای بوشهر، برازجان، گناوه و کنگان

علم و فناوری

-فناوری‌های زیستی دریایی و بیوتکنولوژی در شهرستان‌های بوشهر و دیر؛
-فناوری‌های ساخت کشتی تجاری و صنایع جانبی در شهرستان بوشهر؛

-فناوری‌های مرتبط با کشاورزی در شهرستان‌های دشتستان، دشتی و دیر؛

-فناوری‌های مرتبط با نفت و گاز در شهرستان‌های کنگان، عسلویه و دیلم؛

انرژی

- تولید و صادرات نفت در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر و عسلویه

- تولید و صادرات گاز در شهرستان‌های عسلویه، جم، کنگان و دیر

- تولید و صادرات برق از گاز در شهرستان‌های عسلویه، بوشهر و گناوه

- تولید برق از انرژی هسته ای در شهرستان بوشهر

-تولید انرژی‌های تجدیدپذیر خورشیدی در شهرستان‌های دشتی، جم، دشتستان، تنگستان، گناوه و دیلم؛

تامین آب

-نمک زدایی از آب دریا در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، دشتستان، تنگستان، دیر، کنگان و عسلویه؛

-احداث سد و بندهای ذخیره آب در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، گناوه، دیلم، دشتی، دیر و جم.

-اصلاح و بهبود شبکه‌های انتقال، توزیع و مصرف آب در کل پهنه استان

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

انرژی

-کیفیت بخشی به زیر ساخت های شبکه انرژی و تاسیسات مربوطه

-ساماندهی هدفمند فعالیت های مرتبط با مسئولیت های اجتماعی

-تسهیل فرآیند جذب سرمایه گذار در صنایع میان دستی و پایین دستی

-متنوع سازی محصولات پتروشیمی با رویکرد صادراتی

-گسترش صنایع کوچک و خدماتی در جوار صنایع بزرگ

-تقویت شرکت های دانش بنیان در ارائه خدمات و پشتیبانی

-ظرفیت سازی در بکارگیری نیروهای متخصص بومی

-توسعه ی متوازن بخش های مختلف استان در راستای توسعه ی هسته ای

-توسعه کاربرد فناوری های هسته ای در حوزه های مزیتی استان

-شناسایی ظرفیت های بهینه سازی انرژی در بخش های مختلف استان

-شناسایی و بهره گیری از منابع تولید انرژی های تجدید پذیر در سطح استان

صنعت و معدن

-بکارگیری شبکه همکاری ملی و بین المللی در حوزه صنایع دانش بنیان

- کیفیت بخشی و استانداردسازی محصولات صنعتی دانش بنیان

- توسعه هدفمند صنایع وابسته به کشاورزی پیشرفته و صنعتی

- تکمیل زنجیره ارزش و حلقه های مفقوده فعالیت های معدنی

- گسترش و تنوع بخشی به بازارهای هدف در زمینه صنایع و معادن با فناوری بالای استان

- حمایت ازتولید و عرضه کالاها در عرصه های نوین و پیشتاز فناوری

- تسهیل و حمایت از استقرار صنایع آب بر

-بسترسازی توان رقابت پذیری صنایع و معادن استان

-مدیریت مشارکتی فعالیت های بندری و دریایی استان

- توانمندسازی و افزایش همگرایی اجزای زنجیره ارزش صنایع دریایی

اجتماعی و فرهنگی

-افزایش مهارت زندگی از طریق توسعه آموزش های اجتماع محور

- توسعه همکاری های بین دانشگاه و دستگاه های اجرایی در حوزه های اجتماعی-فرهنگی

- توسعه نظام تولید دانش اجتماعی-فرهنگی در سطح استان

- تاکید بر حمایت های رسمی و غیررسمی از شهروندان در حوزه های اجتماعی -فرهنگی

- تقویت شبکه روابط اجتماعی شهروندان با نهاد های دولتی و غیر دولتی

- تقویت حقوق، تکالیف و هویت شهروندی در استان

- تاکید بر تقویت ارزش ها و هنجارها و افزایش میزان تعلق مردم به استان

-افزایش اعتماد اجتماعی مردم به نهادهای دولتی و مدنی

- پیشگیری، کنترل و کاهش آسیب ها و جرائم اجتماعی در مناطق فعالیتی نفت و گاز

-افزایش سطح سواد مردم در زمینه سبک زندگی سالم

-دسترسی عادلانه به خدمات سلامت و سایر خدمات رفاهی-اجتماعی در محور شمالی-جنوبی استان

-ایفای نقش حاکمیت در ارتقای سلامت و کاهش آسیب های اجتماعی همراه با مدیریت عوامل اجتماعی موثر بر سلامت.

-ایجاد شهر سالم با تاکید بر تعیین کننده های اجتماعی سلامت و گروه ها و اقشار آسیب پذیر

-توسعه ظرفیت‌ها و ارتقاء قابلیت های موجود در زمینه حفاظت میراث تاریخی، طبیعی، فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

-بهینه سازی ارتباط بین مناطق فعالیتی سکونتی ساحلی با مناطق پسکرانه

-برقراری تعادل سرزمینی با قطب های اقتصادی نوار ساحلی استان

-بهینه‌سازی توزیع منطقه‌ای خدمات برتر و اجتماعی

-ارتقاء نظام سکونتگاهی پایدار مبتنی بر معماری بومی

-توزیع متعادل زیرساخت ها و خدمات اجتماعی و رفاهی در سطح سکونتگاه های استان

-ارتقاء خدمات رسانی به مراکز روستایی

-ارتقاء کیفیت سکونتگاه ها

-تقویت ارتباطات و پیوندهای اقتصادی- اجتماعی مناطق مرزی و به‌ویژه جزایر مرزی با مناطق داخلی کشور و مقابله با انزوا در مناطق و بویژه جزایر مرزی

-توجه خاص به توسعه مبتنی بر منافع و شرایط محلی و بومی در مناطق مرزی

حمل و نقل

-ایجاد و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی و اتصال به کانون¬های اصلی بندری و کریدورهای اصلی فعالیتی و جمعیتی

-افزایش سطح کیفی و توسعه کمی شبکه حمل و نقل متناسب با کارکردهای تخصصی هر کریدور

-ایجاد و توسعه سیستم یکپارچه حمل ونقل

-تقویت کریدورهای ارتباطی استان با استان های مجاور و اتصال به کریدورهای ترازیتی ملی

محیط زیست و منابع طبیعی

-حفاظت فعال مشارکتی بین دستگاهی از منابع آب و خاک و ارتقاء بازدهی و کیفیت خاک

-تقویت آبخوان از طریق طرح های تغذیه مصنوعی

-بیابان زدایی مشارکتی و کنترل کانون های بحرانی گرد وغبار

-اتخاذ سیاست های تشویقی برای مشارکت جامعه محلی در بهره برداری پایدار چندمنظوره از اراضی جنگلی و مرتعی

-مدیریت مشارکتی اکوسیستم ها و گونه های حساس و آسیب پذیر

-اتکا نظام تصمیم گیری به پایگاه اطلاعات و سامانه های پایش و ارزشیابی منابع طبیعی و محیط زیست

-مدیریت سازشی با تغییر اقلیم

-به کارگیری فناوری های نوین در صنایع و ارتقاء کیفیت هوا از طریق مشارکت نهادی

آب

-سازگاری با کم آبی

-نوسازی و بهسازی روش های آبیاری

-بهره برداری از آب های نا متعارف

-هم افزایی سازوکارهای جلوگیری از برداشت غیر مجاز آب

-کنترل و بهبود کیفیت منابع آب

-بهره برداری پایدار از آب دریا

-توسعه و بهینه سازی شبکه های انتقال آب

-ایجاد و توسعه تشکل های مردم نهاد آب

-ارزش گذاری واقعی آب

مدیریت نهادی

-پیاده سازی مدیریت یکپارچه در سطوح مختلف مدیریتی استان

-چابک سازی و متناسب سازی تشکیلات اداری استان

-توانمندسازی منابع انسانی دستگاه های دولتی استان

-بستر سازی مشارکت گروه های مردمی

-شفاف سازی فعالیت و عملکرد نهاد های دولتی

-توسعه همکاری های متقابل منطقه ای بین استان های بوشهر، فارس و کهگیلویه و بویر احمد(منطقه ۵)

-بهره گیری از مدیریت مشارکتی سطوح محلی استان

بازرگانی

-توسعه شیوه های نوین تامین، توزیع، بازاریابی، فروش و خدمات مهندسی و بازرگانی

-تجهیز و توسعه و مدیریت یکپارچه شبکه لجستیک خدمات بندری

-هوشمندسازی بنادر استان

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- توسعه زیرساخت های گردشگری دریایی و ساحلی در استان
- ارتقای کمی و کیفی خدمات اقامتی و رفاهی استان با هدف تسهیل گردشگری سلامت
- ارتقاء زیر ساخت های گردشگری مجازی
- بهره گیری از جاذبه های معماری و بافتها و محوطه های تاریخی شهرهای استان به منظور برندسازی معماری در مناطق گرم و مرطوب
- ترویج جاذبه های فرهنگی و هنری بومی استان بوشهر
- استفاده از ظرفیت بوم گردی برای توسعه گردشگری
- توسعه و ترویج گردشگری در مناطق صنعتی
- تسهیل و حمایت از فعالیت های سازمان های مردم نهاد در بخش گردشگری
- فرهنگ سازی و ارتقاء دانش شهروندان در صنعت گردشگری
- تعامل هدفمند و سازنده ملی و بین المللی با تاکید بر حفظ ذخایر فرهنگی و تقویت هویت و تمدن خلیج فارس در استان بوشهر
- حفظ، تقویت و گسترش هویت خلیج فارس در سطح ملی، منطقه ای و بین المللی

کشاورزی

- ایجاد و ارتقای زنجیره ی ارزش برای تمام تولیدات زیستی
- حمایت از پژوهش های به نژادی و زیست فناوری برای بهبود تولیدات
- توسعه بازار و نظام بازرگانی محصولات کشاورزی
- مدیریت دانش و توانمندسازی منابع انسانی و بهره برداران و ترویج دستاوردها
- حمایت از کسب و کارهای جدید و فناورانه
- صیانت از منابع خاک
- توسعه جنگل کاری تلفیقی مشارکتی
- تثبیت و حفظ ذخایر ژنتیکی گیاهی، دام و آبزیان
- بهینه سازی الگوی کشت بر اساس تناسب اراضی
- ساماندهی نظام های بهره برداری
- بهبود مدیریت برداشت ذخایر دریایی

- توسعه آبزی پروری دریایی
- اصلاح و نوسازی نخیلات
- توسعه و بهبود کشت های گلخانه ای و خارج از فصل
- توسعه شورورزی و کشت گیاهان کم آب بر
- توسعه کشت گیاهان دارویی
- استقرار نظام گواهی سلامت محصولات کشاورزی
- بهبود کیفی تولیدات دام و طیور
- سازگاری با پیامدهای تغییر اقلیمی

آموزش، علم و فناوری

- تسهیل گری و شتابدهی کارآفرینی فناورانه
- گسترش زیرساخت های فناوری ارتباطات و اطلاعات
- ترویج فرهنگ علم و فناوری
- بسترسازی آموزش های مهارتی و کارآفرینی در دانشگاه‌ها و جامعه
- بکارگیری خلاقیت دانشگاه ها در تبدیل آموزش به فرآیند تولید دانش
- بکارگیری و گسترش شبکه های علم و فناوری در مقیاس ملی و بین المللی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

تخصص‌های اصلی مناطق برنامه‌ریزی و الگوی استقرار فعالیت‌ها در استان

ناحیه شماره ۱ (ناحیه شمالی): شامل شهرستان های دیلم و گناوه به مرکزیت شهر گناوه با تخصص های؛

- شهرستان دیلم: خدمات پشتیبان گردشگری و بازرگانی، شیلات، فناوری مرتبط با نفت و گاز، گردشگری تجاری و دریایی و صنایع غذایی دریایی (شیلات) وصنایع نفت و گاز و انرژی.
- شهرستان گناوه: بازرگانی متمرکز و تخصصی – خدمات برتر شهری، صنایع نساجی و پوشاک، دامپروری – شیلات، گردشگری (تجاری و دریایی) و صنایع غذایی دریایی (شیلات).

ناحیه شماره ۲ (ناحیه میانی): شامل شهرستان های بوشهر، تنگستان، دشتستان و دشتی به مرکزیت شهر بوشهر با تخصص های؛

- شهرستان بوشهر : خدمات برتر تجاری - خدمات پشتیبان نفت و گاز – خدمات برتر مالی، بیمه، فنی – مهندسی، مشاوره ای و آموزش و درمانی - شیلات، صنایع غذایی، فناوری‌های زیستی دریایی و

بیوتکنولوژی، گردشگری (تاریخی، تجاری و دریایی) و صنایع دریایی (صنایع غذایی دریایی، صنایع کشتی‌سازی و صنایع نفت و گاز وانرژی).

- شهرستان دشتستان : خدمات لجستیک و حمل‌ونقل جاده‌ای- بازرگانی و آموزش، صنایع نساجی و پوشاک - صنایع کشاورزی – صنایع معدنی، فعالیت های زراعی و باغی - دامپروری – مرغداری – زنبورداری، فناوری‌های مرتبط با کشاورزی و گردشگری تاریخی و طبیعی.
- شهرستان تنگستان : خدمات بازرگانی و حمل ونقل دریایی، صنایع کشتی‌سازی و صنایع تبدیلی کشاورزی، باغداری- مرغداری – شیلات، گردشگری تاریخی و دریایی و صنایع غذایی دریایی (شیلات).
- شهرستان دشتی : صنایع معدنی (سنگ‌های تزئینی و تولید سیمان)، فعالیت های زراعی، فناوری‌های مرتبط با کشاورزی – انرژی های تجدیدپذیر، گردشگری (اکوتوریسم)، فعالیت های آبزی پروری و صنایع غذایی دریایی و صنایع نفت، گاز انرژی.

ناحیه شماره ۳ (ناحیه جنوبی): شامل شهرستان‌های دیر، جم، عسلویه و کنگان به مرکزیت شهر کنگان با تخصص‌های؛

- شهرستان دیر : خدمات برتر تجاری، صنایع کشاورزی، فعالیت های زراعی – شیلات و آبزی پروری، فناوری‌های زیستی دریایی و بیوتکنولوژی- فناوری‌های مرتبط با کشاورزی، گردشگری (ژئوتوریسم و اکوتوریسم) وگردشگری جزایر و صنایع نفت، گاز انرژی و صنایع غذایی دریایی(شیلات)
- شهرستان کنگان : خدمات برتر در زمینه درمانی- حمل‌ونقل، خدمات آموزشی فنی و پشتیبان نفت، گاز و پتروشیمی، فناوری مرتبط با نفت و گاز، گردشگری (دریایی و تاریخی) و صنایع غذایی دریایی (شیلات) و صنایع نفت، گاز انرژی
- شهرستان جم : خدمات پشتیبان نفت و گاز، صنایع کشاورزی، باغداری - زنبورداری – مرغداری، گردشگری (توریسم) و صنایع نفت، گاز انرژی.
- شهرستان عسلویه : خدمات پشتیبان نفت و گاز، فناوری مرتبط با نفت و گاز،گردشگری صنعتی و دریایی و صنایع دریایی (صنایع غذایی دریایی و صنایع نفت، گاز انرژی).

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

- ایجاد، توسعه و تکمیل زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای) اعم از آزادراه بوشهر – شیراز، بزرگراه بوشهر- شیراز، برازجان - اهرم و دیلم - بهبهان، بزرگراه ساحلی (عسلویه - دیلم)، راه اصلی درجه یک در محور اهرم – فراشبند و جم به فیروزآباد؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (ریلی) اعم از محور شیراز – بوشهر - عسلویه؛

- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (هوایی) اعم از فرودگاه‌های بین المللی بوشهر و عسلویه و فرودگاه گناوه؛
- توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل (دریایی) اعم از بنادر دیلم، گناوه، بوشهر، بوالخیر و محمد عامری، کنگان، دیر؛
- توسعه زیرساخت‌های پشتیبان حمل و نقل در کلیه شهرستان‌های استان؛
- توسعه زیرساخت‌های فیبر نوری در کل پهنه استان؛
- توسعه زیرساخت‌ها و تاسیسات گازرسانی در کلیه شهرستان‌های استان؛
- توسعه زیرساخت‌های انتقال و توزیع انرژی برق در کلیه شهرستان‌های استان؛
- توسعه و بهبود زیرساخت‌های شبکه آبیاری و زهکشی و احداث سد در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی و جم؛
- توسعه و بهبود زیرساخت‌های آبرسانی و احداث بندهای ذخیره ای در کلیه شهرستان های استان؛
- توسعه و بهبود شبکه های پایش کمی و کیفی منابع آب در کلیه شهرستان های استان؛

مناطق مستعد توسعه شهری و روستایی

- سکونتگاه های شهری در پهنه جنوبی استان با تاکید بر شهر جدید سیراف، شهر جدید پارس و شبکه شهری کنگان.

- سکونتگاه های شهری موجود در پهنه مرکزی استان با تاکید بر منطقه شهری بوشهر، دشتستان و تنگستان.

روستاهای واقع شده در پهنه ساحلی استان.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- هرگونه گسترش اراضی کشاورزی مشتمل بر توسعه اراضی زراعی، توسعه باغات و توسعه کشت گلخانه‌ای در اراضی شیبدار، منوط به جایگزینی با کشت سُنتی دارای منابع آب مجاز و فعال(در حال بهره‌برداری) در سقف آب قابل برنامه‌ریزی ابلاغی استان برای مَصارف کشاورزی می‌باشد.
- فعالیت‌های کشاورزی (زارعت) در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی و دیر
- فعالیت‌های کشاورزی (باغداری) در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی و جم
- فعالیت‌های کشاورزی (گلخانه‌ای) در شهرستان‌های دیر، دشتی، دشتستان، تنگستان
- فعالیت‌های کشاورزی (گیاهان دارویی) در شهرستان‌های دشتستان، تنگستان، دشتی، دیر و جم

- فعالیت‌های کشاورزی (دامداری اعم از دام سنگین و سبک) در شهرستان‌های دشتستان، گناوه، تنگستان، دشتی و دیر.

شیلات

- فعالیت‌های آبزی پروری در شهرستان های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و کنگان
- توسعه شهرک‌های شیلاتی در شهرستان‌های دیلم، گناوه، تنگستان، دشتی و دیر

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- صنایع دریایی (شناورهای دریایی، قطعات و لوازم یدکی آنها و کارخانه تعمیر و اسکراپ کشتی) و سازه‌های ساحلی و فراساحلی در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و دیر
- صنایع میانی و پایین دستی حوزه نفت، گاز و پتروشیمی در شهرستان‌های عسلویه (بخش شرقی)، کنگان (بخش غربی)، دیر، بوشهر و دیلم
- صنایع معدنی در شهرستان های دشتی، دشتستان، دیر و کنگان
- تولید فلزات اساسی (انواع فولاد با کاربرد در صنایع نفت و گاز و پتروشیمی و صنایع دریایی) در شهرستان تنگستان، گناوه و دیلم
- تولید انواع کودهای شیمیایی در شهرستان های بوشهر، دشتستان و عسلویه
- ماشین آلات و تجهیزات پزشکی در شهرستان بوشهر
- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با نفت، گاز و پتروشیمی و انرژی اتمی در شهرستان های بوشهر، کنگان و عسلویه
- ساخت ماشین آلات و تجهیزات و قطعات مرتبط با صنایع کشاورزی و شیلاتی در شهرستان های بوشهر، دشتستان، تنگستان، گناوه و دیلم
- بهره‌برداری معدنی (عناصر نادر خاکی) در شهرستان‌های دشتی، تنگستان، دیر و جم.
- بهره‌برداری معدنی (قیر طبیعی، دولومیت) در شهرستان دشتی، دشتستان و دیر.
- بهره‌برداری معدنی (استخراج کانسارهای حاوی آلومین) در شهرستان دشتی.

- صنایع فرآوری و بسته بندی محصولات کشاورزی (خرما، آبزیان و...) در شهرستان‌های دشتستان، بوشهر، تنگستان، دشتی، دیر و جم
- تولید خوراک آبزیان در شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان و دیر

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- بنادر بوشهر و عسلویه به عنوان بنادر بزرگ استان.
- بنادر گناوه، دیر و کنگان به عنوان بنادر متوسط استان.
- بنادر دیلم، ریگ، بوالخیر، محمدعامری، لاور ساحلی، نخل تقی و بندر تجاری عسلویه به عنوان بنادر کوچک.
- منطقه آزاد تجاری بوشهر.
- مناطق ویژه اقتصادی استان در شهرستان‌های دیلم، بوشهر و دیر.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

- گردشگری ساحلی و دریایی در پهنه های ساحلی شهرستان‌های دیلم، گناوه، بوشهر، تنگستان، دیر، کنگان و عسلویه؛
- گردشگری روستایی در کلیه روستاهای شهرستان‌های استان؛
- گردشگری طبیعی، ژئوتوریسم و اکوتوریسم در شهرستان‌های بوشهر، دشتستان، تنگستان، دشتی، دیر، جم، عسلویه
- گردشگری تاریخی در شهرستان های بوشهر، دشتستان، تنگستان ، دشتی و کنگان
- گردشگری جزیره ای در جزایر عباسک، خارگ، خارگو، ام الگرم و نخیلو
- گردشگری سلامت در شهرستان تنگستان (آبگرم اهرم و روستاهای ساحلی)
- گردشگری تجاری بازار شهرهای دیلم، گناوه، بوشهر، دلوار، عسلویه و نخل تقی
- گردشگری صنعتی در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، جزیره خارگ و نیروگاه اتمی
- گردشگری فرهنگی (آیین های مذهبی و محلی، موسیقی و ...) در کلیه شهرستان‌های استان
- گردشگری مایس (رویدادها، همایش‌ها، جشنواره‌ها و ...) در شهرستان‌های بوشهر و عسلویه
- مناطق نمونه گردشگری حماد (دیلم)، میرمهنا و جفیر(گناوه)، سد رئیسعلی دلواری(دشتستان)، لیان (بوشهر)، دلوار و خاییز(تنگستان)، مند (دشتی)، تپه چگاسه و گلوبردکان (جم)
- دهکده های گردشگری گناوه، بوشهر، تنگستان و کنگان
- صنایع دستی در شهرستان‌های گناوه (گبه شول)، دشتی (عبابافی کردوان و گلیم بافی)، دشتستان (بافته های حصیری آبپخش)، تنگستان (صنایع دستی دریایی)، بوشهر (گرگوربافی، صنایع دستی دریایی و زیورآلات) و عسلویه (خوس دوزی)

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های شهری:

-سطح یک (شهرهای بزرگ) مشتمل بر شهر بوشهر.

-سطح دو (شهرهای میانی بزرگ) مشتمل بر شهرهای کنگان، برازجان و گناوه.

-سطح سه (شهرهای میانی متوسط) مشتمل بر شهرهای عسلویه، جم، دیر، خورموج و دیلم.

-سطح چهار(شهرهای کوچک) مشتمل بر شهرهای عالیشهر، دلوار، خارک، اهرم، بنک، نخل تقی، بندر ریگ، چغادک، آبپخش، وحدتیه و کاکی.

-سطح پنج (روستا-شهرها) مشتمل بر شهرهای تنگ ارم، بوشکان، سعدآباد، شبانکاره،آباد، دالکی، کلمه، شنبه، بادوله، بردستان، دوراهک، بردخون ، آبدان، بندر سیراف، امام حسن، ریز، انارستان، چاه مبارک، بیدخون، بهارستان، شهر جدید سیراف.

سلسله مراتب نظام سکونتگاه های روستایی

- سطح یک؛ سرکره، دهرود سفلی و فاریاب(دشتستان).
- سطح دو؛ روستای خلیفه ای (دشتستان).
- سطح سه؛ روستای نظرآقا (دشتستان).
- ۵۳۲ آبادی مستقل.

شکل بندی کلی الگوی استقرار سکونتگاهی

ناحیه شمالی استان بوشهر (شهرستان های گناوه و دیلم)، در این ناحیه ساختار مورفولوژیک مراکز سکونتگاهی به صورت خطی در بین دو کانون شهری دیلم و گناوه است و سایر مراکز سکونتگاهی در امتداد و ارتباط با این ساختار مورفولوژیک خود را تعریف می نمایند.

ناحیه میانی استان بوشهر (شهرستان های بوشهر، دشتستان و تنگستان و دشتی) ساختار شعاعی-شبکه‌ای را می بایست رایج‌ترین گونه بندی در منطقه داراست. ساختار فعالیت های پیشنهادی در این منطقه نیز مبتنی بر ساختارمحوری و کریدور است. این منطقه در افق های آتی با توجه به واقع بودن در مرکز ثقل خدماتی منطقه می‌تواند در شکل گیری یک منطقه هم پیوند با اقتصاد منطقه ای و بین المللی نقش های به مراتب بزرگتری را ایفا نماید.

ناحیه جنوبی استان بوشهر (شهرستان های جم، عسلویه، کنگان و دیر) مراکز توسعه یافته که بواسطه شبکه‌ای از شهرهای متوسط‌مقیاس و متصل به یکدیگر توسط دو راه زمینی و دریایی، آنها را به یکدیگر وصل

می کند. شکل بر خط مراکز این سازمان فضایی قابلیت انتقال تجمع شهری را به مراکز واقع در کریدورهای منتهی به آن را داراست.

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

خدمات آموزشی

-برخورداری تمامی روستاهای بالای ۲۰ خانوار از خدمات آموزش ابتدایی

-برخورداری ۱۳۹ روستا در سطح استان از خدمات آموزش متوسطه و کار و دانش

-۲۹ کانون روستایی جهت احداث خدمات آموزشی

خدمات فرهنگی

-برخورداری ۵۲ روستا در سطح استان از خدمات فرهنگی

-۴۲ کانون روستایی جهت احداث خدمات فرهنگی

خدمات ورزشی

-برخورداری ۲۵ روستا در سطح استان از خدمات ورزشی

-۵۱ کانون روستایی جهت احداث خدمات زمین ورزشی و سالن ورزشی

خدمات درمانی

-برخورداری تمامی روستاهای بالای ۲۰ خانوار از خدمات خانه بهداشت

-برخورداری ۶۴ روستا در سطح استان از خدمات پایگاه سلامت و مرکز جامع سلامت

-۴۸ کانون روستایی جهت احداث خدمات جامع سلامت

خدمات مالی – ادرای

-برخورداری تمامی روستاهای بالای ۲۰ خانوار از خدمات دهیاری

-برخورداری ۱۴۴ روستا در سطح استان از خدمات دهیاری، بانک وپست

-۱۸ کانون روستایی جهت احداث خدمات مالی - اداری

خدمات برتر

-کانون‌های اصلی ارائه خدمات برتر، شهر بوشهر در تمامی مراکز در سطح یک و شهرهای برازجان، بندر کنگان، بندر دیر، بندر گناوه و جم در سطح ۲ قرار می گیرند.

سازمان فضایی شبکه های اصلی زیربنایی

حمل و نقل زمینی و ریلی

-احداث آزادراه بوشهر – شیراز با کارکرد ملی

- تکمیل کریدور ساحلی هرمزگان – بوشهر – خوزستان با کارکرد ملی
- توسعه و تکمیل کریدور بوشهر - اهرم – بوشکان – فراشبند – فیروزآباد با کارکرد منطقه ای
- توسعه و تکمیل کریدور طاهری – جم – فیروزآباد – شیراز با کارکرد منطقه ای
- توسعه و تکمیل بزرگراه گناوه - برازجان – اهرم – با کارکرد استانی
- توسعه و تکمیل گناوه – دیلم – گچساران با کارکرد منطقه ای
- توسعه و تکمیل گناوه – میشان با کارکرد منطقه ای
- تکمیل بزرگراه بزباز – بندو با کارکرد استانی
- تکمیل کریدور ساحلی دیر – بوشهر با کارکرد استانی
- احداث و تکمیل شبکه ریلی محور شیراز – بوشهر - عسلویه

حمل و نقل هوایی

- فرودگاه بین المللی با کارکرد فراملی در شهرستان بوشهر.
- فرودگاه بین‌المللی با کارکرد فراملی در شهرستان عسلویه.
- فرودگاه خارگ با کارکرد ملی.
- فرودگاه های داخلی با کارکرد منطقه‌ای در گناوه.

حمل و نقل دریایی

- بنادر بوشهر و عسلویه به عنوان بنادر بزرگ استان.
- بنادر گناوه، دیر و کنگان به عنوان بنادر متوسط استان.
- بنادر دیلم، ریگ، بوالخیر، محمدعامری، لاور ساحلی، نخل تقی و بندر تجاری عسلویه به عنوان بنادر کوچک.

ماده ٤ - برنامه‌های اجرایی آمایش استان بوشهر به قرار زیر می باشد:

انرژی

- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز
- افزایش بهره وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدید پذیر

صنعت و معدن

- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی

- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساختها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن
- برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب، حامل های انرژی و..)
- برنامه ایجاد و توسعه زنجیره ارزش صنایع پایین دستی نفت، گاز و پتروشیمی
- برنامه تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته های تشویقی توسعه صنایع

اجتماعی و فرهنگی

- برنامه توسعه مشارکت، تعهد و اعتماد اجتماعی
- برنامه توسعه زیرساخت‌های و فعالیت‌های اجتماعی- فرهنگی
- برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌های شهری (نواحی خاص و ویژه)
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها (شهری، روستایی)
- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها

حمل و نقل

- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل دریایی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک
- برنامه مدیریت جامع جنگل‌ها و مراتع استان
- برنامه حفاظت و بهره برداری پایدار از زیست بوم های خشکی
- برنامه پایش و مدیریت آلاینده‌ها
- برنامه حفاظت و بهره برداری پایدار از زیست بوم های آبی
- برنامه تحقیق و توسعه در امور محیط زیست

آب

- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- برنامه توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
- برنامه ارایه خدمات آب شرب شهری و روستایی
-مدیریت حوضه آبریز و دشت ها

مدیریت نهادی

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست گذاری مبتنی بر طرح آمایش سرزمین
- برنامه اصلاح و تقویت نهادی دولت

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها، کریدورها و ...)
- برنامه توسعه خدمات پشتیان و لجستیک
- برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- برنامه بهینه سازی و توسعه زیر ساخت های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی – فرهنگی
- برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری
- برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه ها و فعالیت‌های گردشگری
- برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

کشاورزی

-افزایش تولید آبزیان پرورشی
-بهبود بهره وری آب در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت
-تکمیل زنجیره‌های ارزش و تولید محصولات کشاورزی

- توسعه کشت گلخانه ای
- توسعه کشت گیاهان دارویی
- تولید محصولات فناورانه نهاده ها با تاکید بر مزیت خاص استانی
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- مدیریت صادرات محصولات کشاورزی
- مدیریت مخاطرات محصولات کشاورزی
- برنامه ارتقاء تولید محصولات اساسی و استراتژیک
- برنامه توسعه پرورش زنبورداری
- برنامه بازسازی و تکثیر آبزیان
- بهینه‌سازی بهره‌برداری تولید و فرآوری آبزیان
- برنامه تولید محصولات ارگانیک و سالم

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاه های تحقیقاتی و مراکز رشد
- برنامه توسعه و گسترش تجارت مدرن و الکترونیک و فراهم سازی زیرساخت ها و تسهیلات مرتبط
- برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی
- برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش
- برنامه انطباق فعالیت های دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه ای

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

-برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ -که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع موجود استان بوشهر

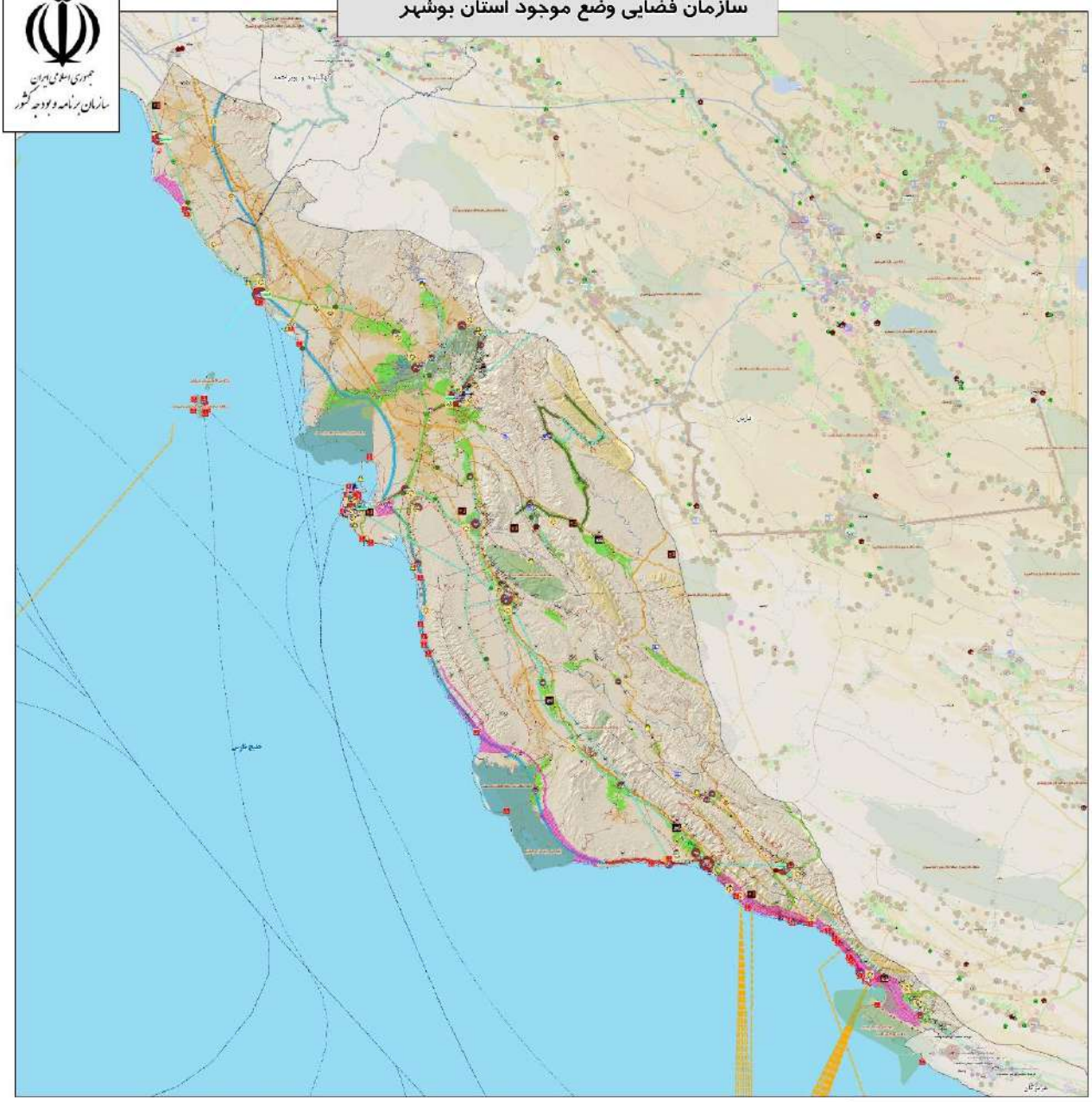

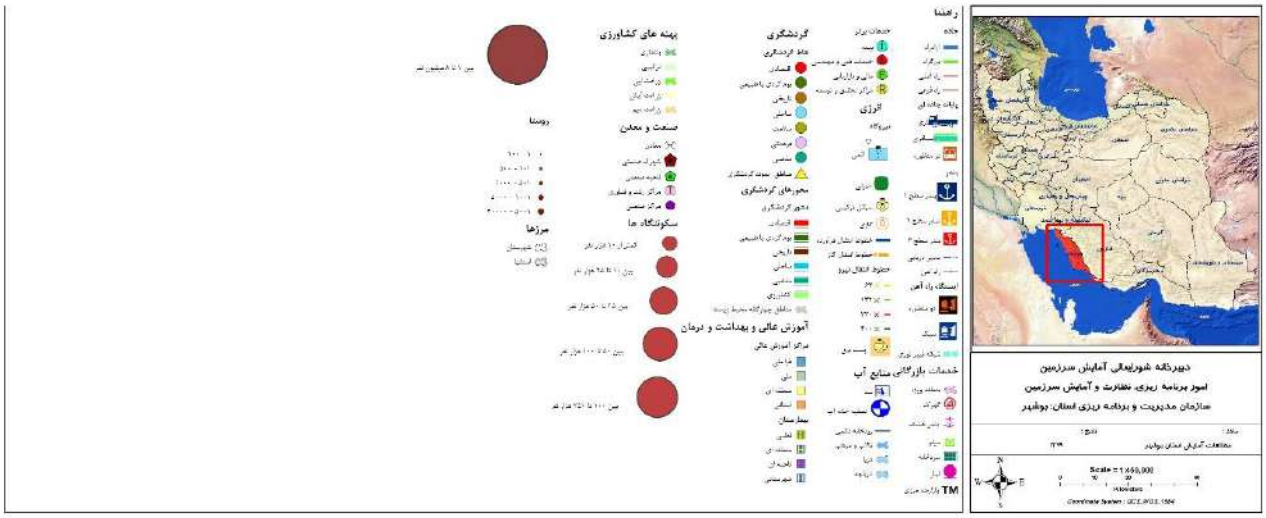

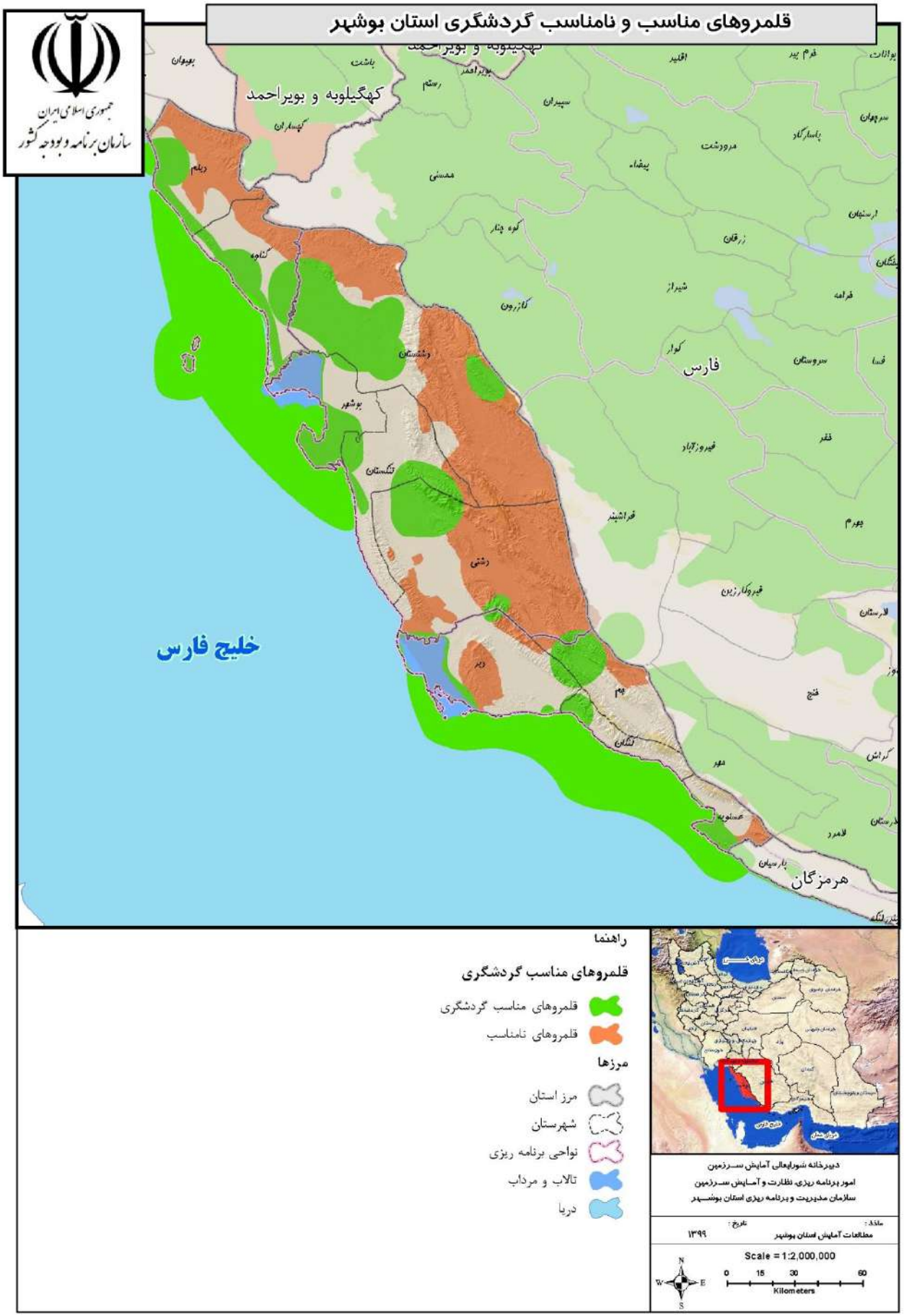
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشـهر
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان بوشهر

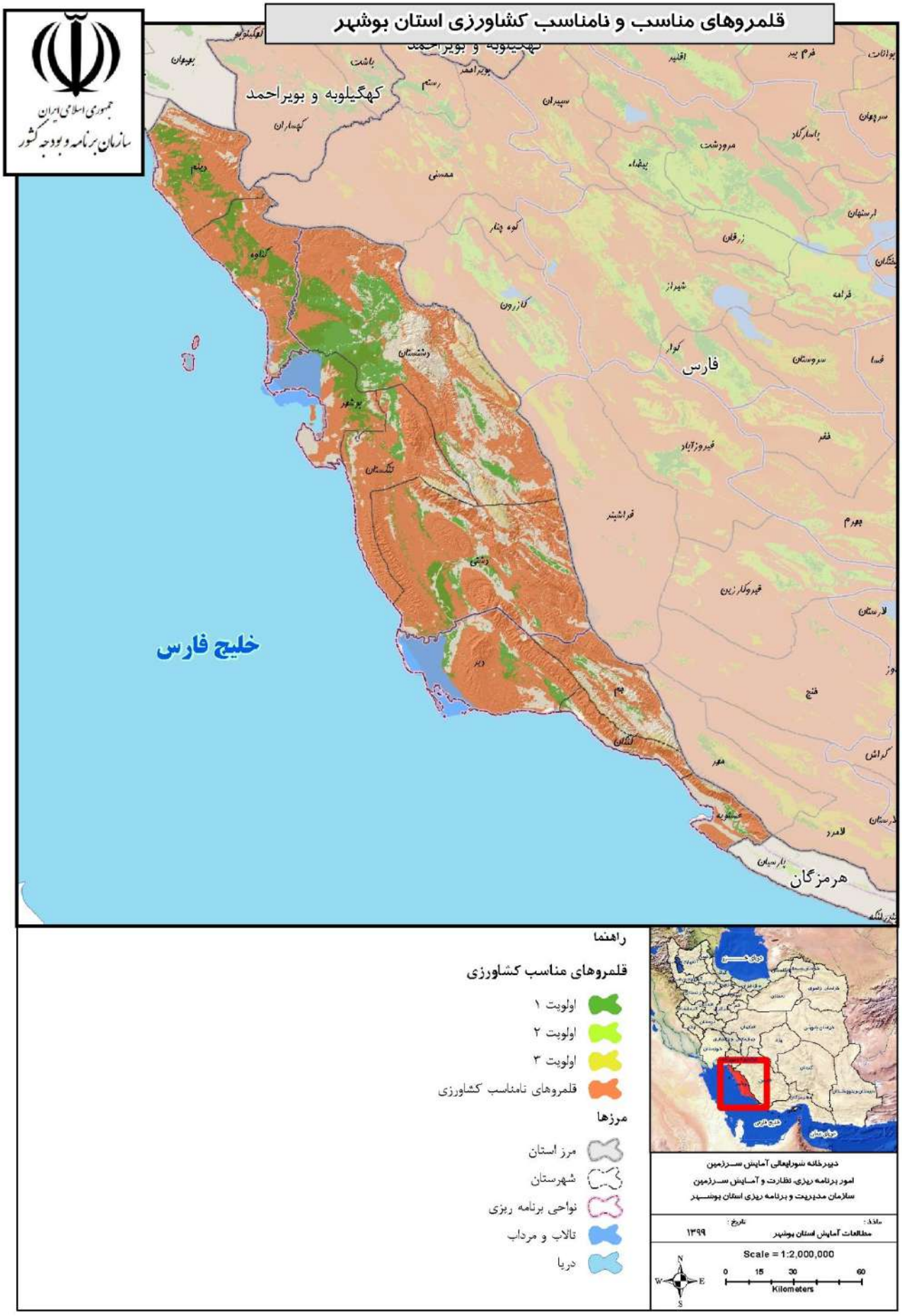

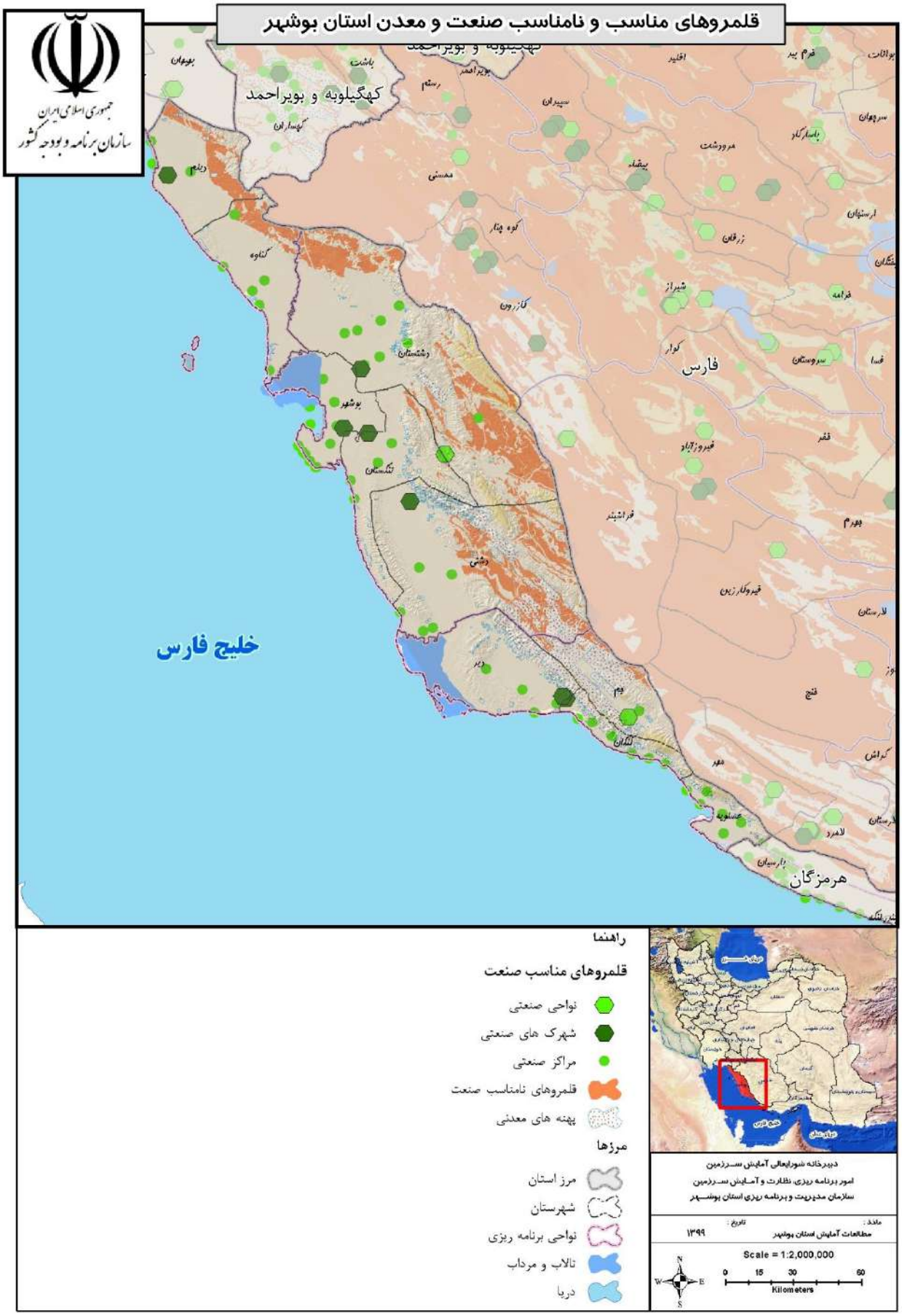
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
نواحی صنعتی
شهرک های صنعتی
مراکز صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشـهر
ماخذ :
مطالعات آمایش استان بوشهر
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers

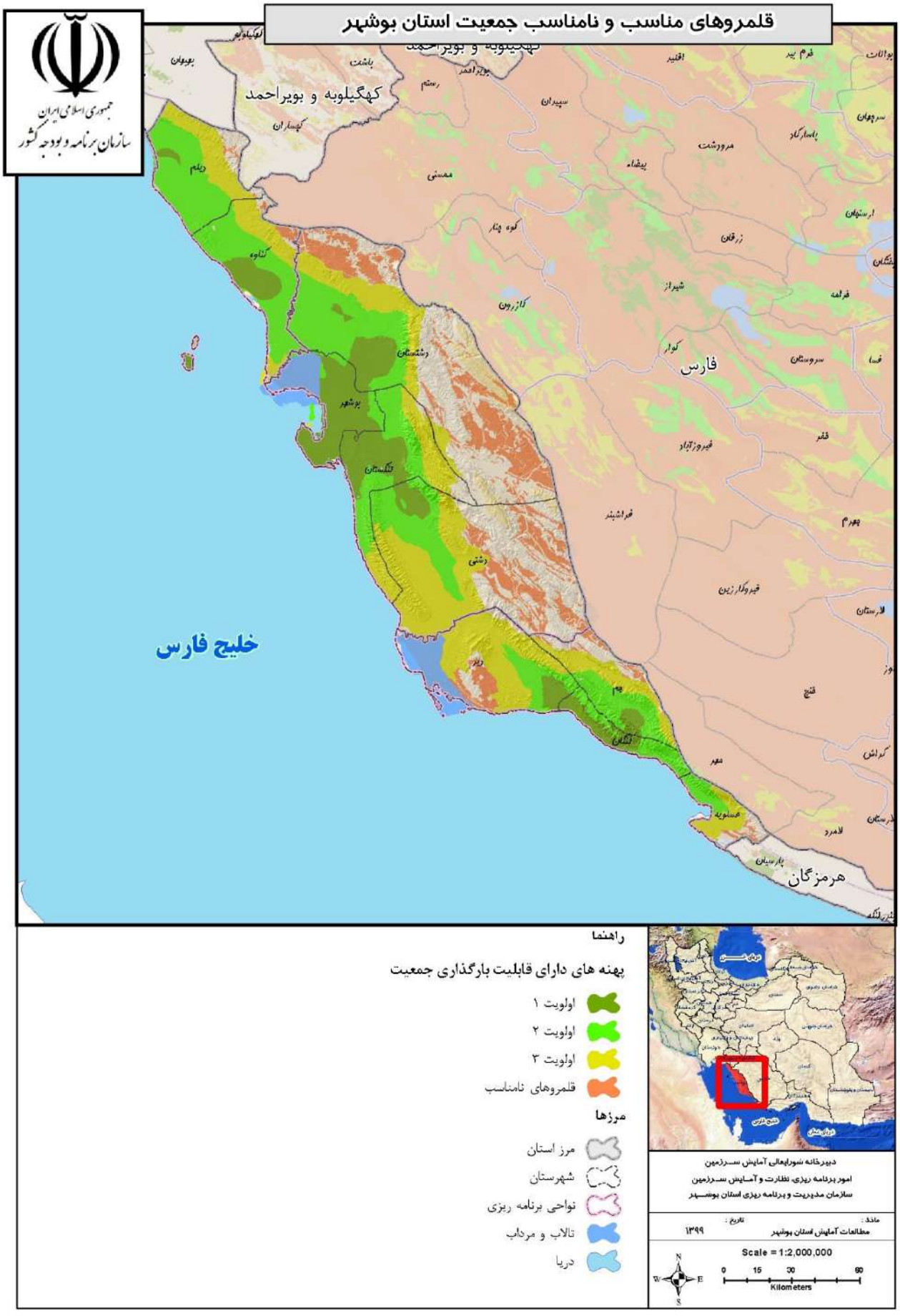
قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شوراهای آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
ماخذ :
مطالعات آمایش استان بوشهر
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

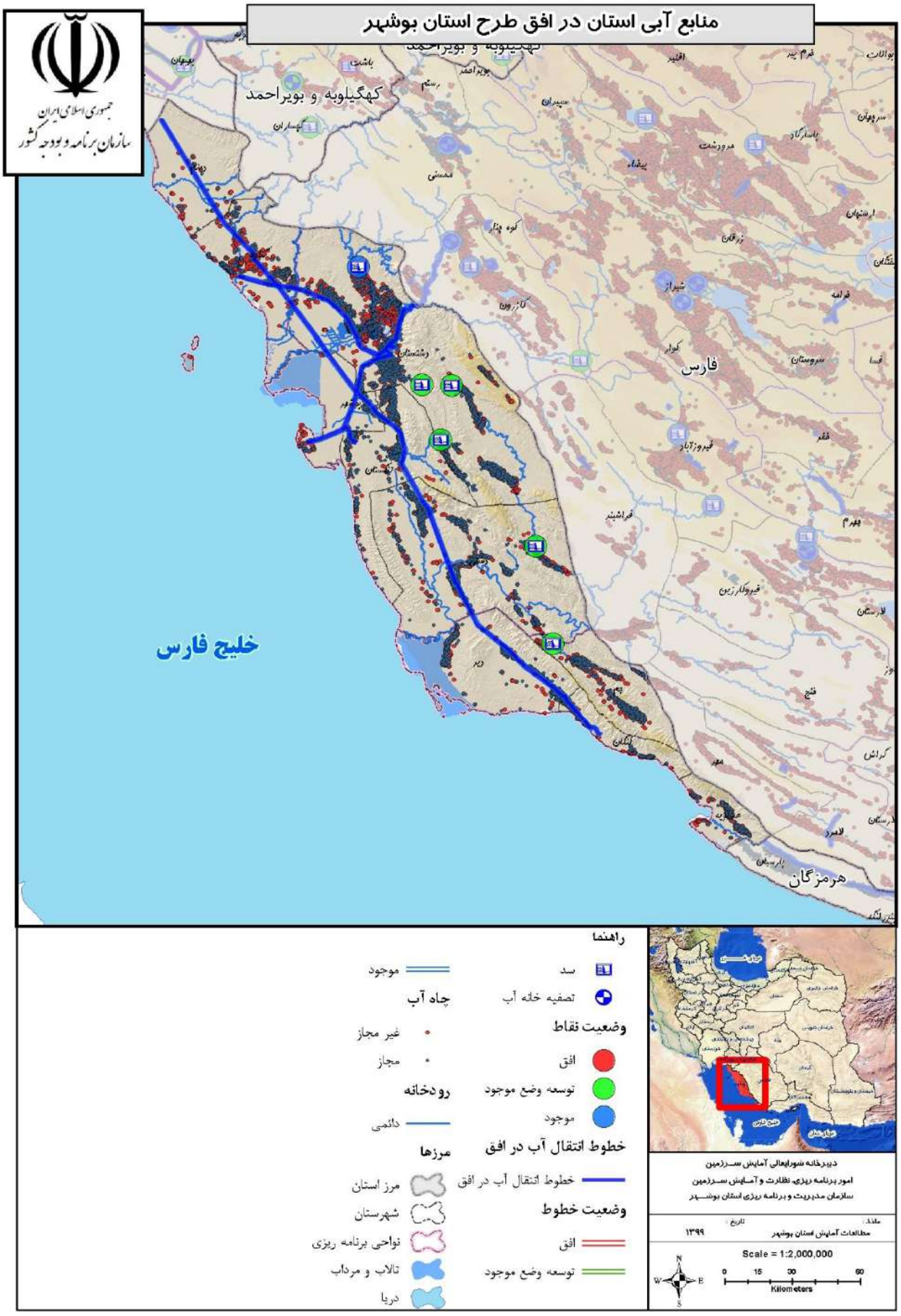
منابع آبی استان در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
تهیه کننده:
مطالعات آمایش استان بوشهر
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers

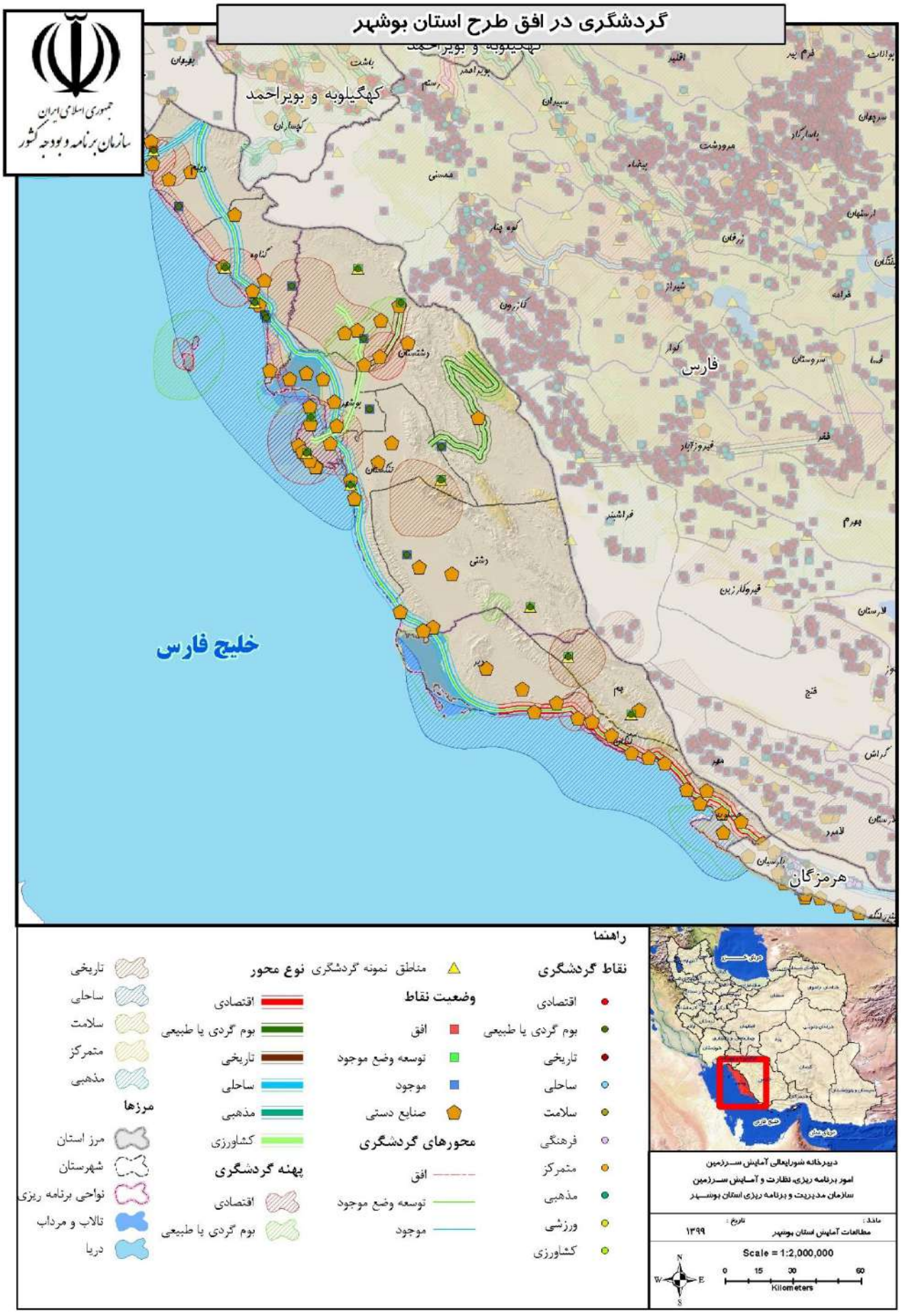
گردشگری در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
نقاط گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
مذهبی
ورزشی
کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
صنایع دستی
محورهای گردشگری
افق
توسعه وضع موجود
موجود
نوع محور
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
مذهبی
کشاورزی
پهنه گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
متمرکز
مذهبی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
ماخذ :
مطالعات آمایش استان بوشهر
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers

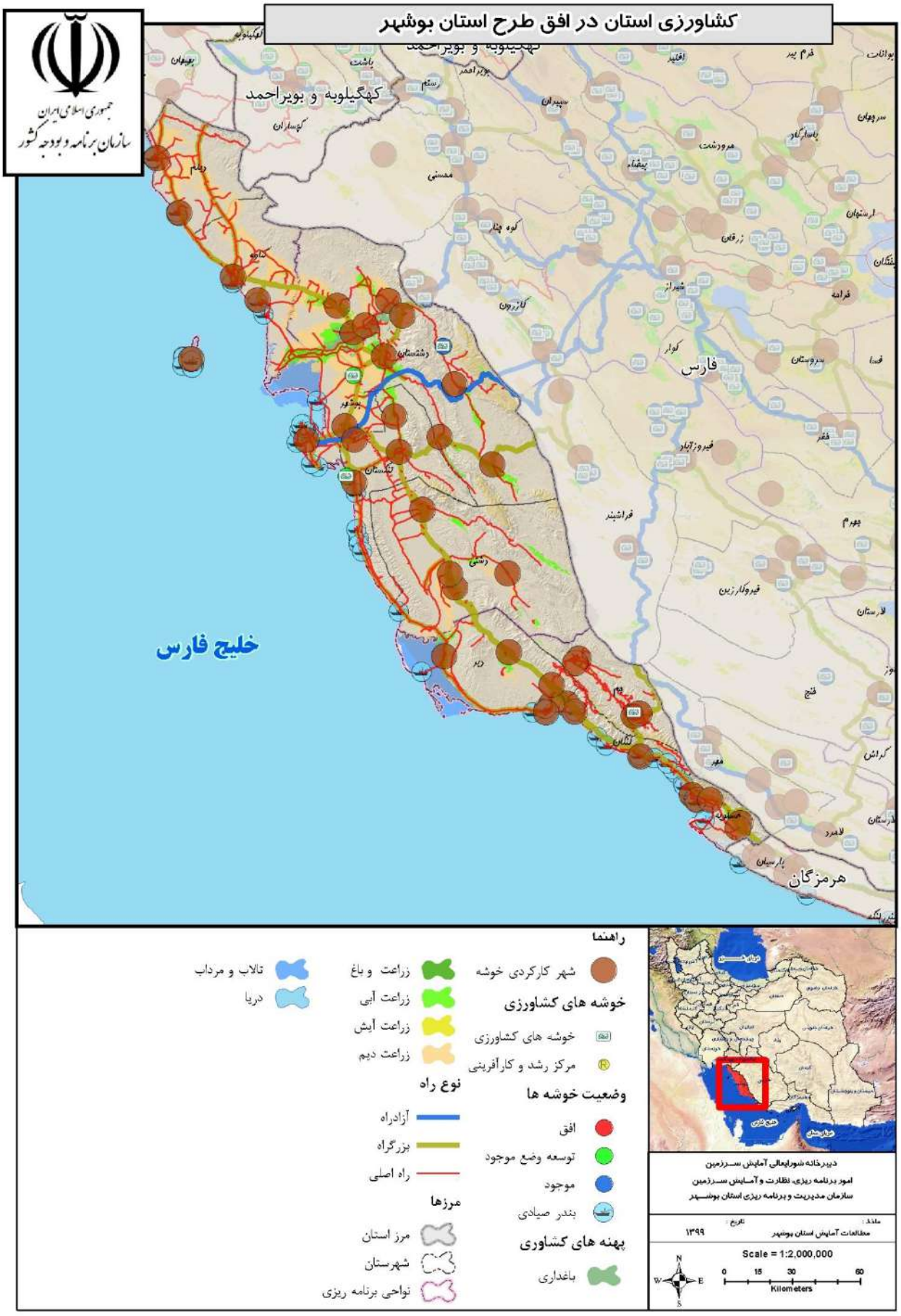
کشاورزی استان در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
شهر کارکردی خوشه
خوشه های کشاورزی
خوشه های کشاورزی
مرکز رشد و کارآفرینی
وضعیت خوشه ها
افق
توسعه وضع موجود
موجود
بندر صیادی
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت و باغ
زراعت آبی
زراعت آیش
زراعت دیم
نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
مأخذ :
مطالعات آمایش استان بوشهر
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers

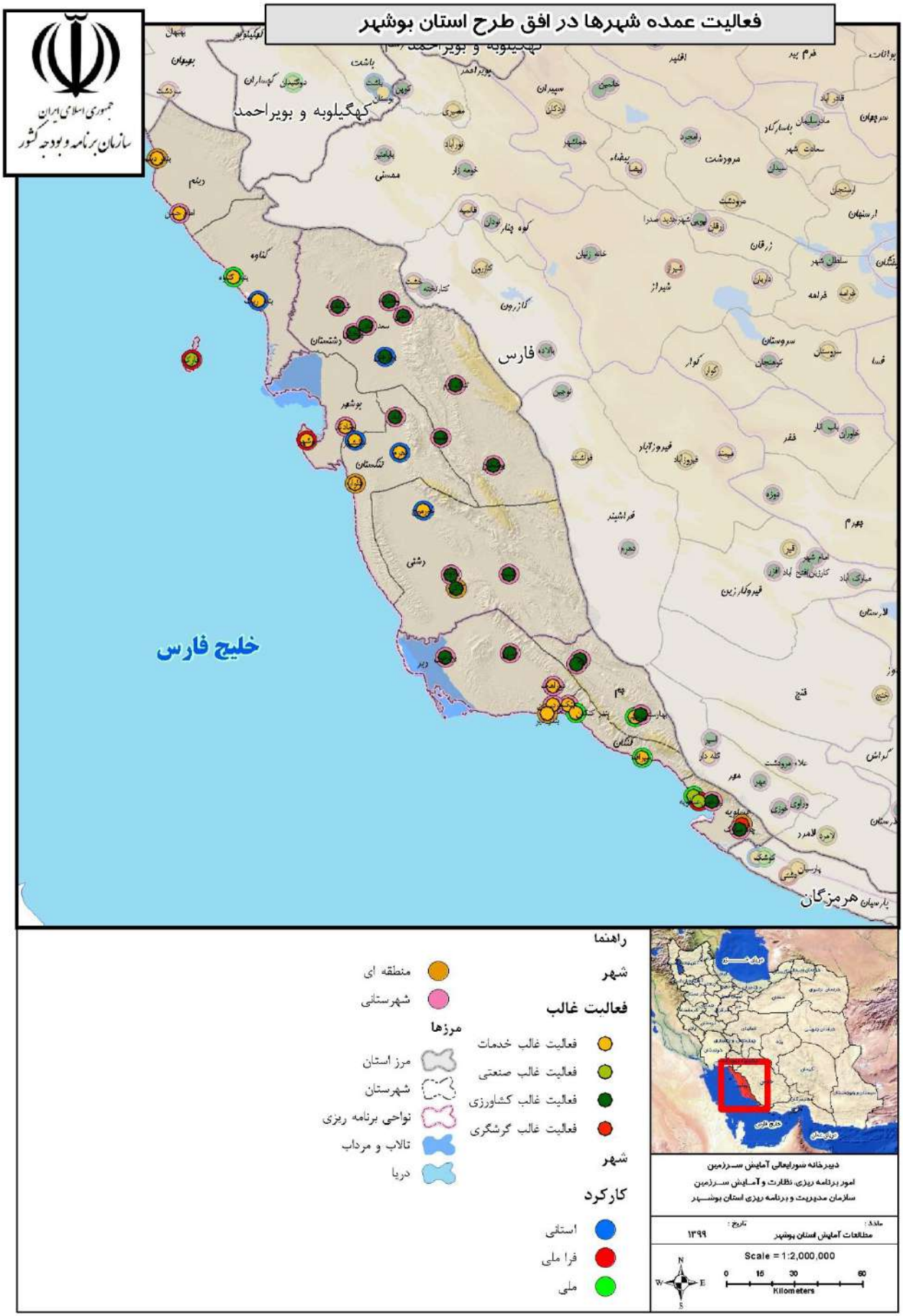
فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
خلیج فارس
هرمزگان
راهنما
شهر
منطقه ای
شهرستانی
فعالیت غالب
فعالیت غالب خدمات
فعالیت غالب صنعتی
فعالیت غالب کشاورزی
فعالیت غالب گرشگری
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
شهر
کارکرد
استانی
فرا ملی
ملی
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
ماخذ :
مطالعات آمایش استان بوشهر
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

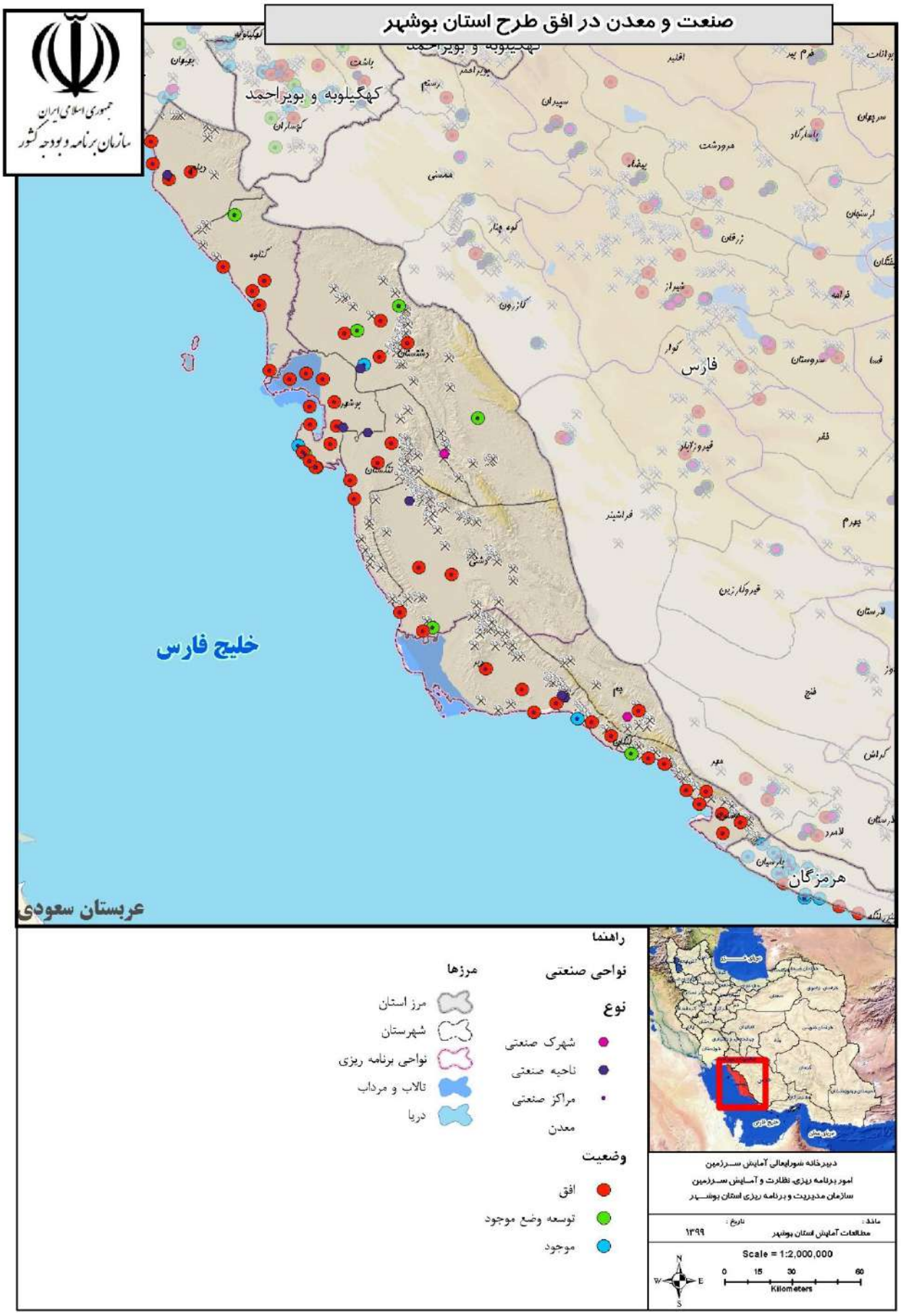
صنعت و معدن در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
عربستان سعودی
راهنما
نواحی صنعتی
نوع
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
معدن
وضعیت
افق
توسعه وضع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
ماخذ :
مطالعات آمایش استان بوشهر
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers

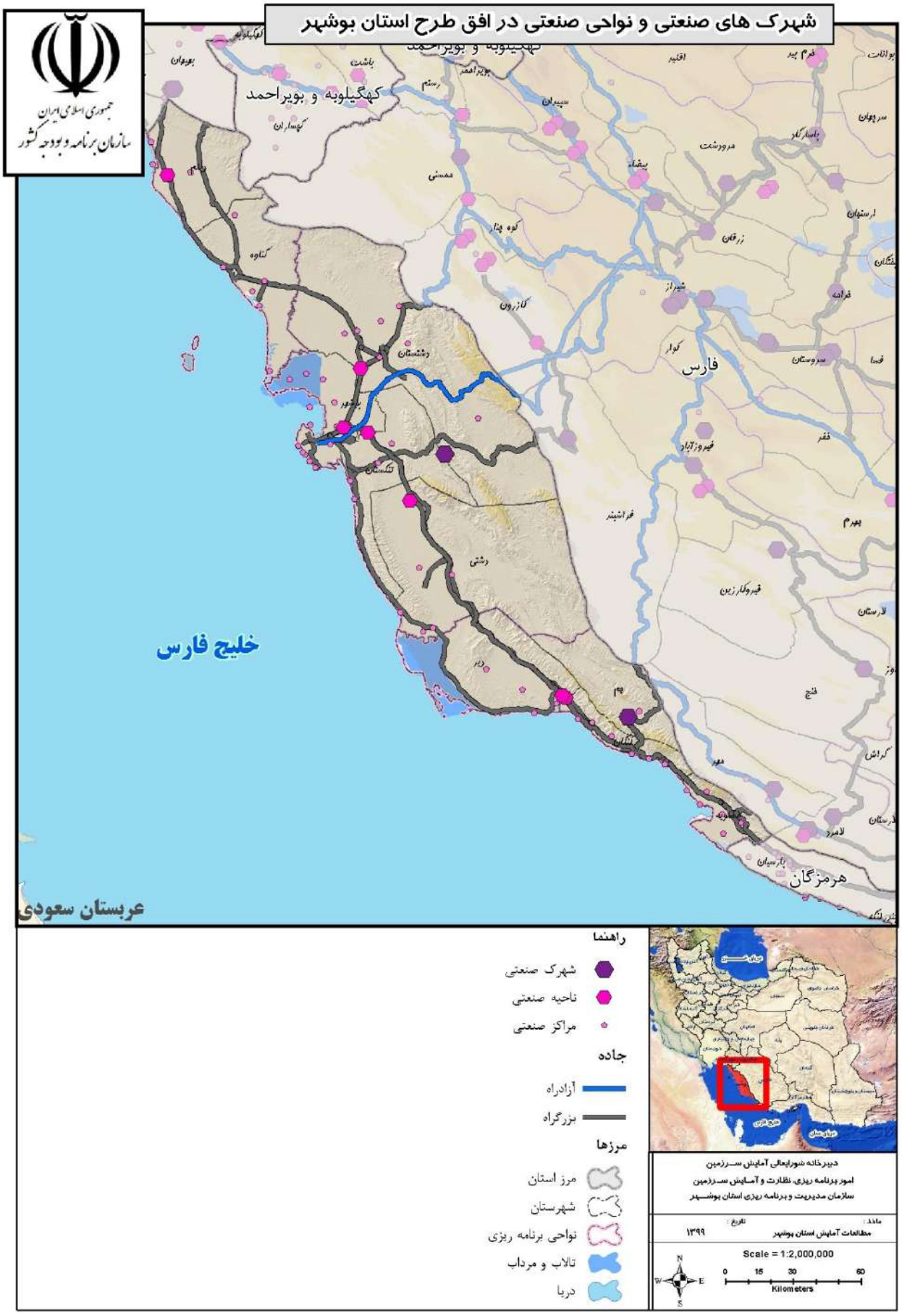
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
عربستان سعودی
راهنما
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
جاده
آزادراه
بزرگراه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
تاریخ :
۱۳۹۹
مطالعات آمایش استان بوشهر
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers

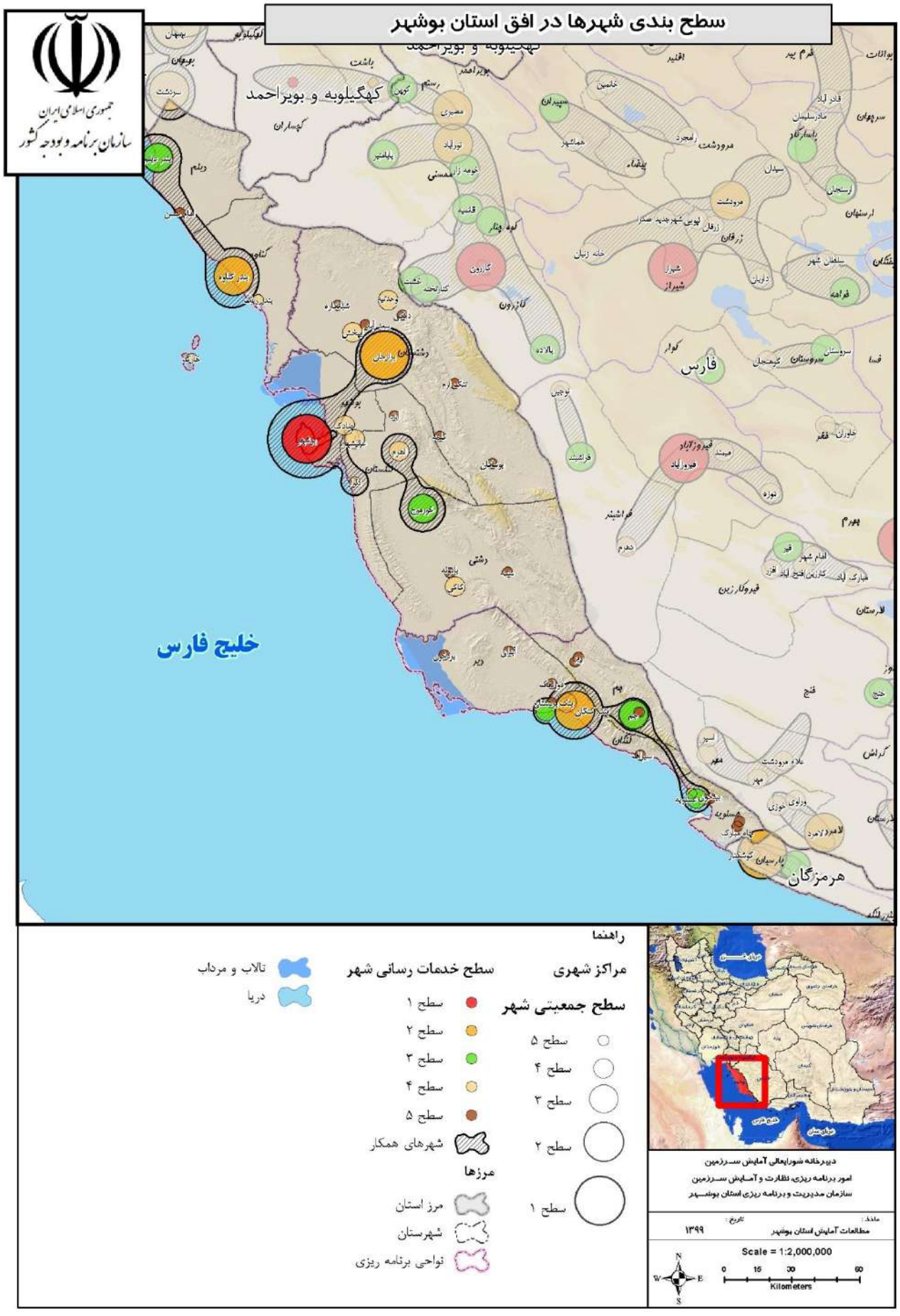
سطح بندی شهرها در افق استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
شهرهای همکار
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
مطالعات آمایش استان بوشهر
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان بوشهر

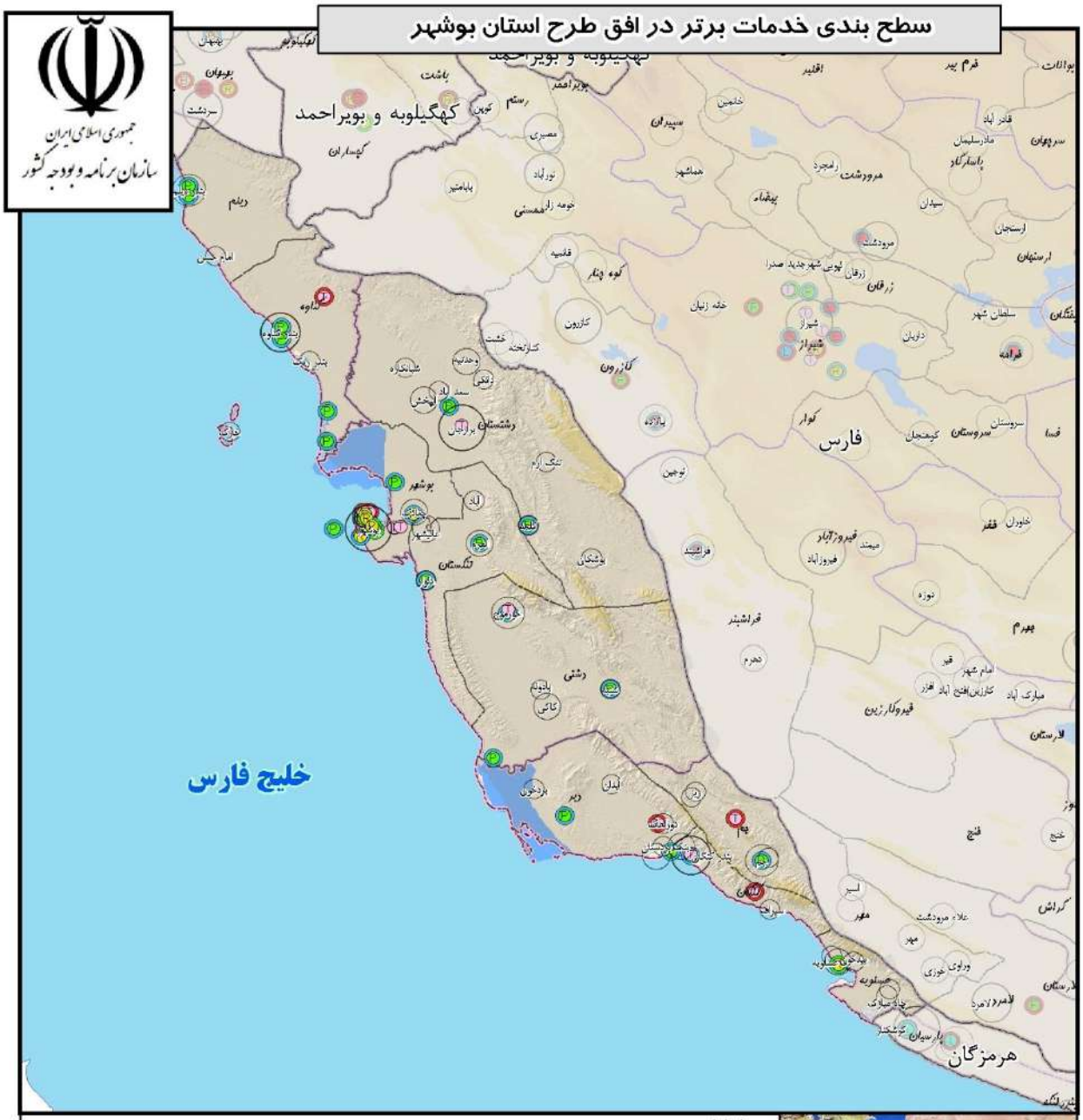

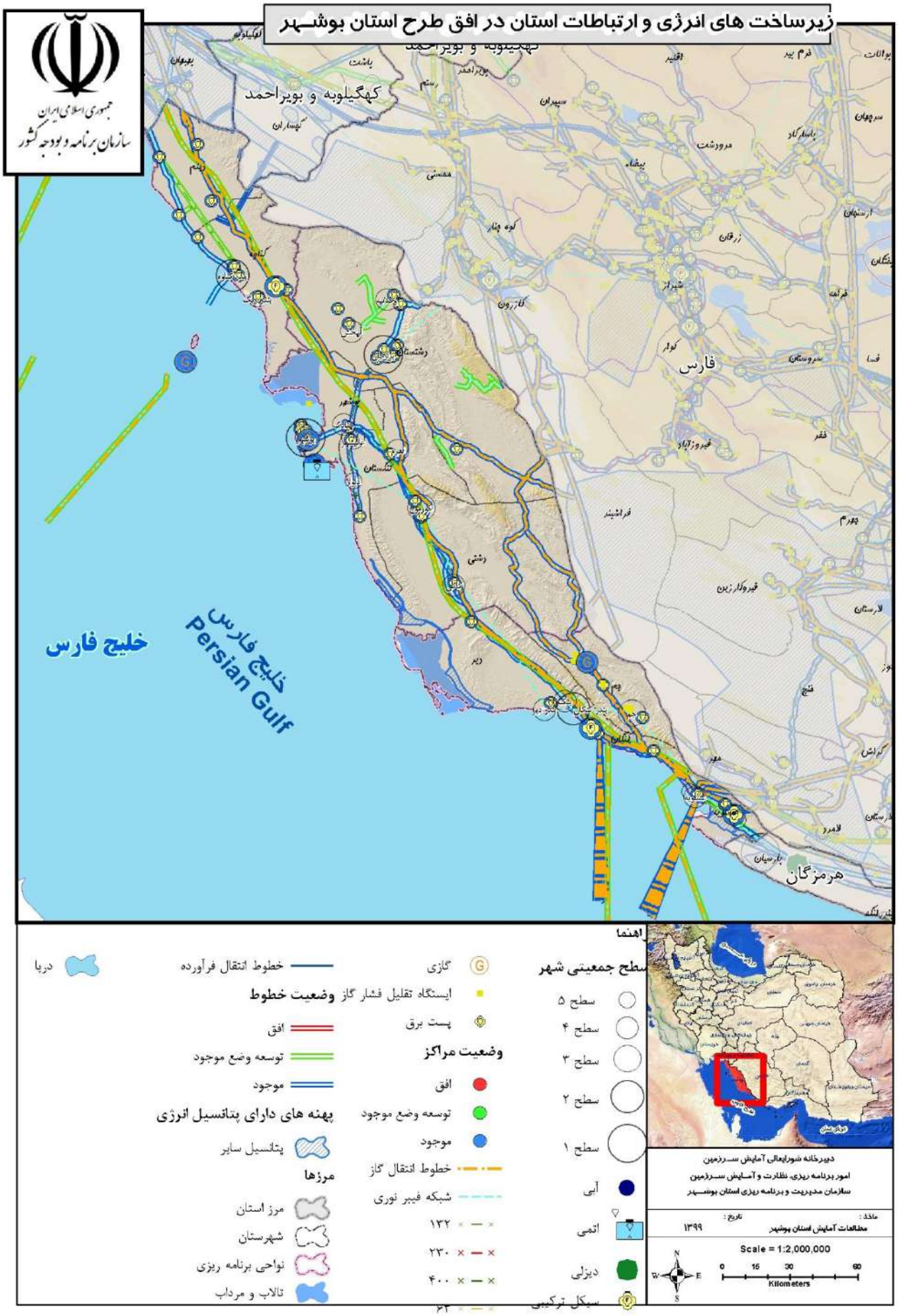
زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
Persian Gulf
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
آبی
اتمی
دیزلی
سیکل ترکیبی
گازی
ایستگاه تقلیل فشار گاز
پست برق
وضعیت مراکز
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال گاز
شبکه فیبر نوری
۱۳۲
۲۳۰
۴۰۰
خطوط انتقال فرآورده
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سایر
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
ماخذ:
مطالعات آمایش استان بوشهر
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers

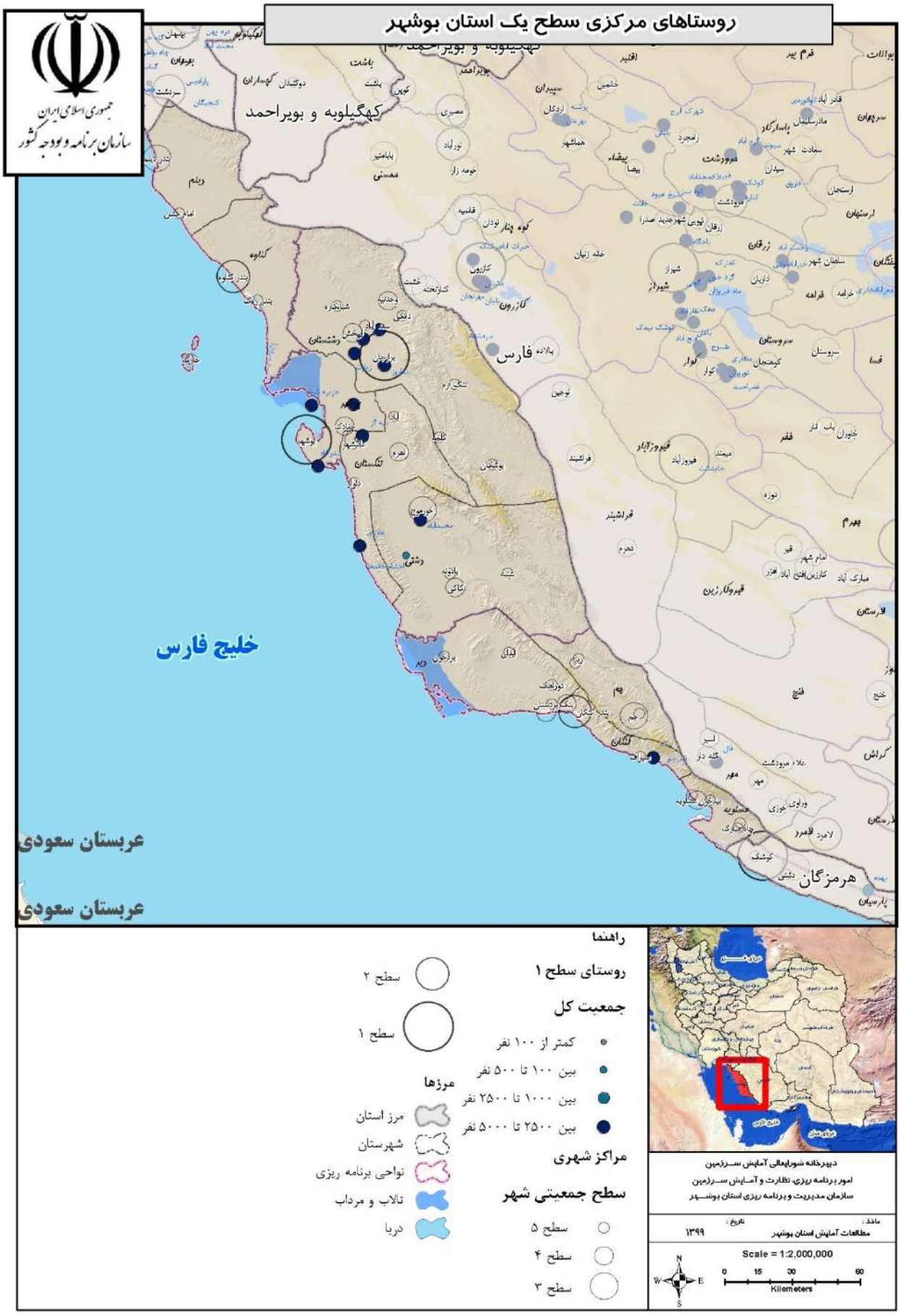
روستاهای مرکزی سطح یک استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
خلیج فارس
عربستان سعودی
عربستان سعودی
هرمزگان
راهنما
روستای سطح ۱
جمعیت کل
کمتر از ۱۰۰ نفر
بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ نفر
بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
ماخذ :
مطالعات آمایش استان بوشهر
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان بوشهر

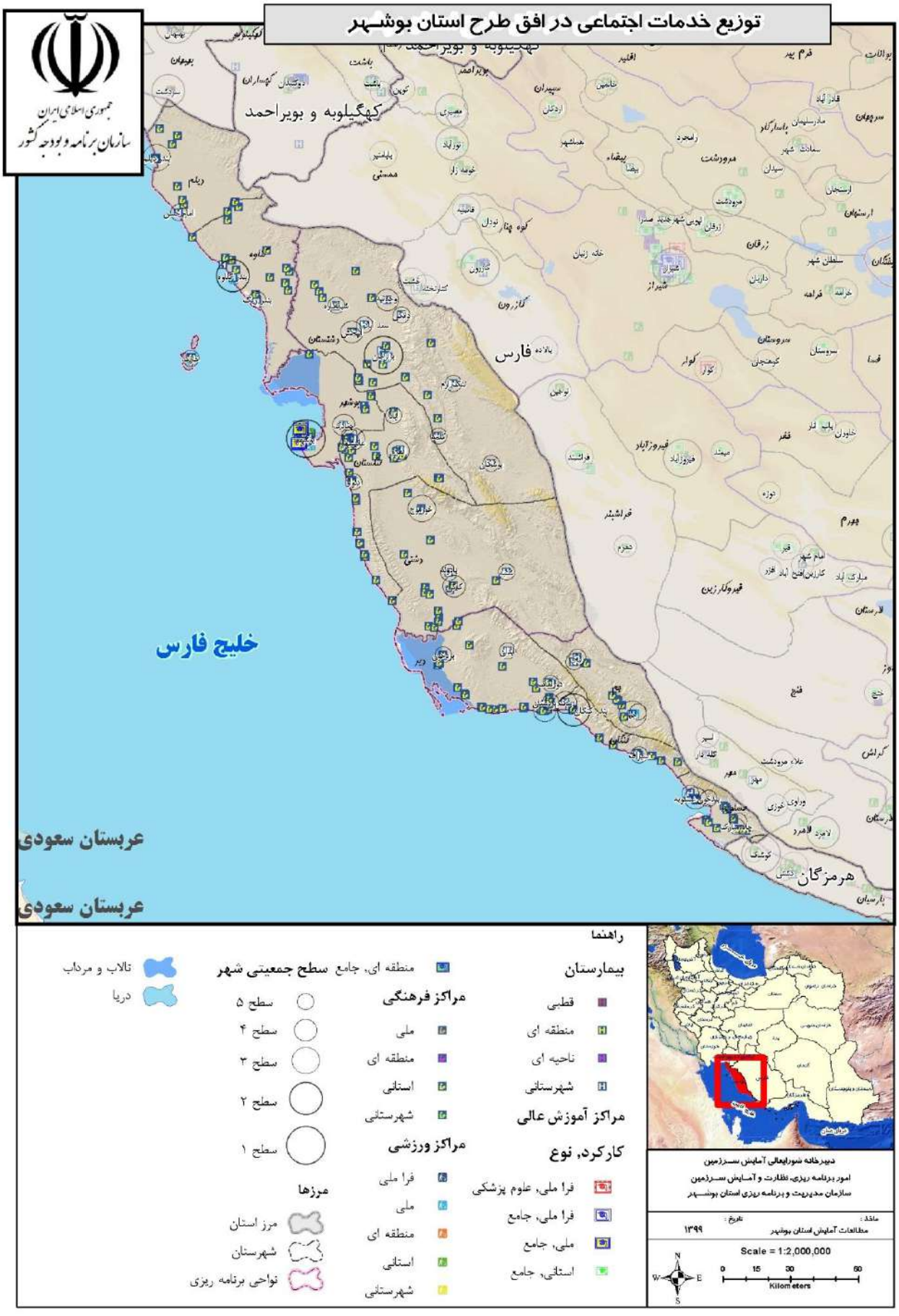

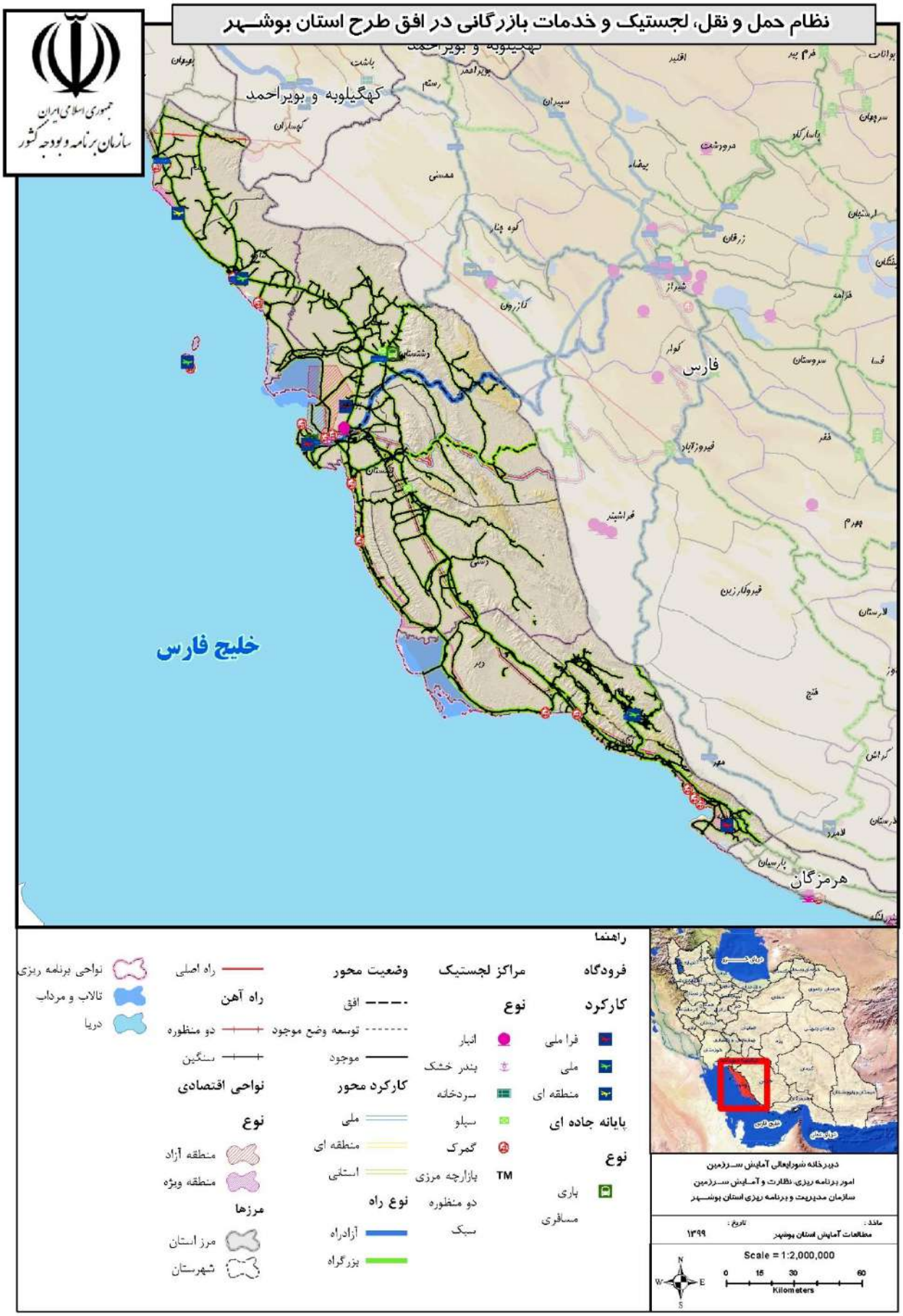
نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان بوشهر
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
هرمزگان
خلیج فارس
راهنما
فرودگاه
کارکرد
فرا ملی
ملی
منطقه ای
پایانه جاده ای
نوع
باری
مسافری
مراکز لجستیک
نوع
انبار
بندر خشک
سردخانه
سیلو
گمرک
TM
بازارچه مرزی
دو منظوره
سیک
وضعیت محور
افق
توسعه وضع موجود
موجود
کارکرد محور
ملی
منطقه ای
استانی
نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه آهن
راه اصلی
دو منظوره
سنگین
نواحی اقتصادی
نوع
منطقه آزاد
منطقه ویژه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
ماخذ :
مطالعات آمایش استان بوشهر
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:2,000,000
0 15 30 60
Kilometers
N
S
W
E

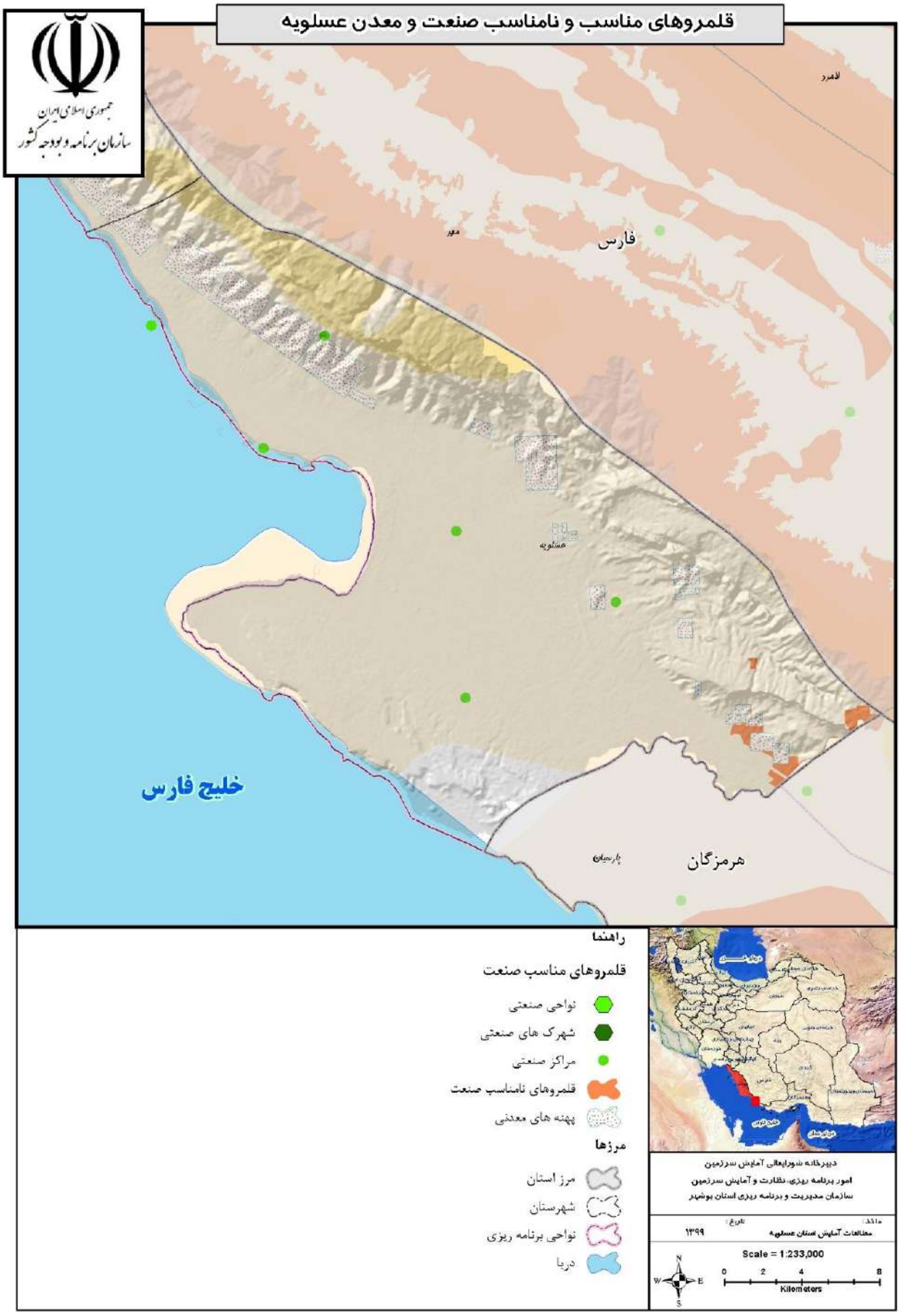
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن عسلویه
لامرد
فارس
مهر
عسلویه
خلیج فارس
پارسیان
هرمزگان
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
نواحی صنعتی
شهرک های صنعتی
مراکز صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
تاریخ :
۱۳۹۹
معاونت آمایش استان عسلویه
Scale = 1:233,000
0 2 4 8
Kilometers
N
W
E
S

سازمان فضایی وضع موجود عسلویه

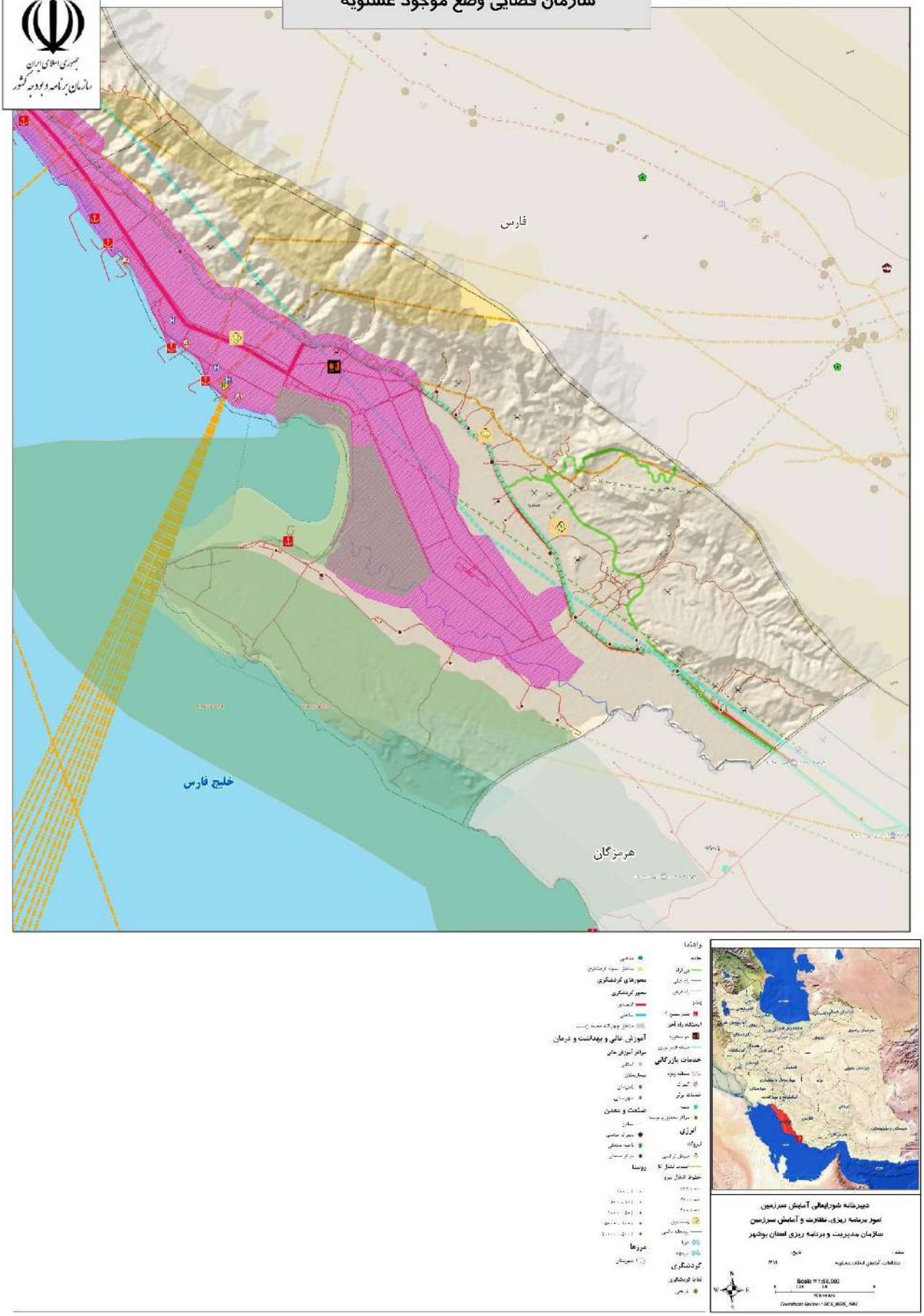

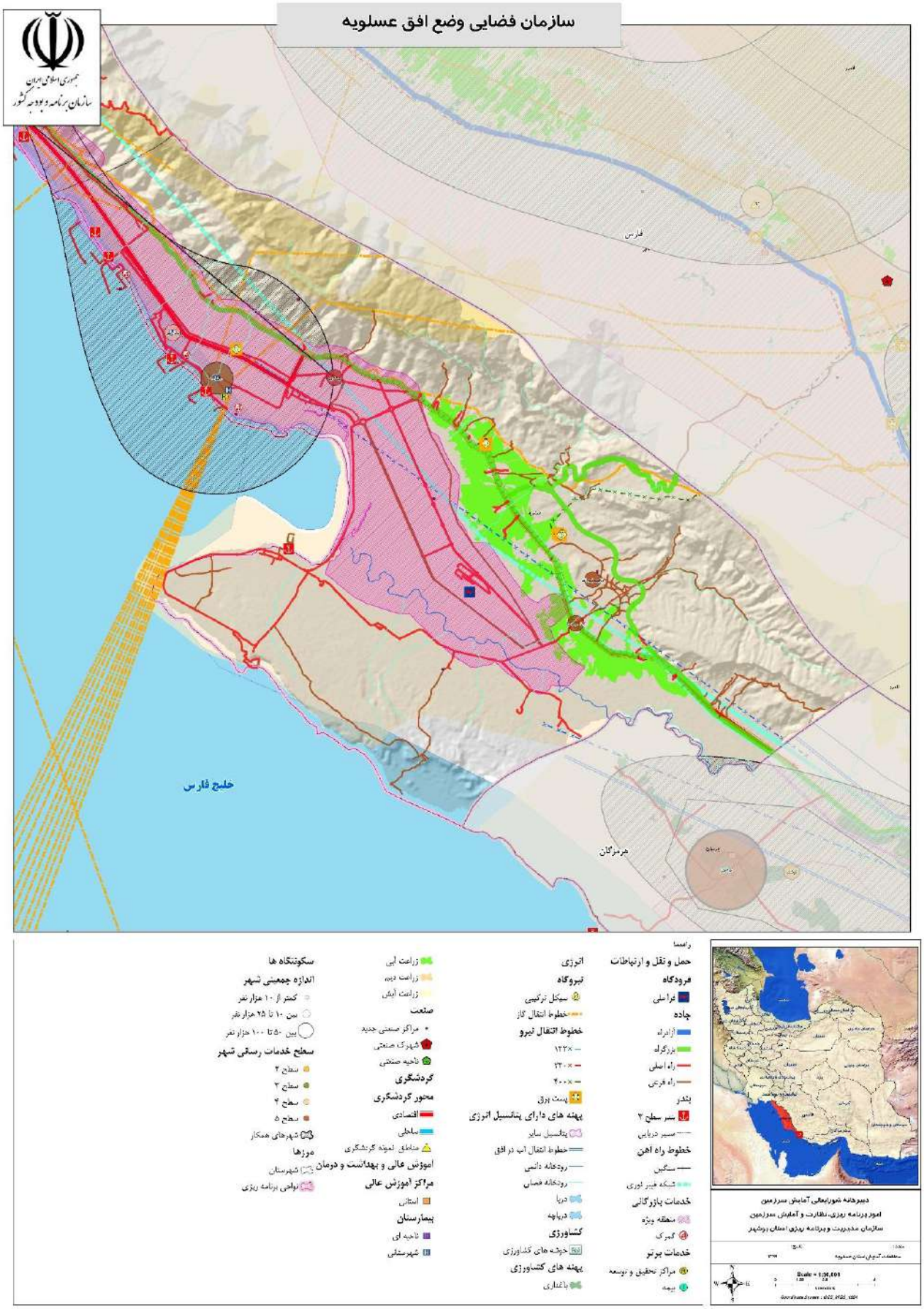
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان فضایی وضع افق عسلویه
فارس
خلیج فارس
هرمزگان
راهنما
حمل و نقل و ارتباطات
فرودگاه
فرا اصلی
جاده
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
بندر
سر سطح ۳
مسیر دریایی
خطوط راه آهن
سنگین
شبکه غیر اوری
خدمات بازرگانی
منطقه ویژه
گمرک
خدمات برتر
مراکز تحقیق و توسعه
بیمه
انرژی
نیروگاه
سیکل ترکیبی
خطوط انتقال گاز
خطوط انتقال نیرو
۱۳۲×
۲۳۰×
۴۰۰×
پست برق
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سایر
خطوط انتقال آب در افق
رودخانه دائمی
رودخانه فصلی
دریا
دریاچه
کشاورزی
حوزه های کشاورزی
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت آبی
زراعت دیم
زراعت آبش
صنعت
مراکز صنعتی جدید
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
گردشگری
محور گردشگری
اقماری
ساحلی
مناطق نمونه گردشگری
آموزش عالی و پژوهش و دومان
مراکز آموزش عالی
استانی
پیمارسنان
ناحیه ای
شهرستانی
سکونتگاه ها
اندازه جمعیتی شهر
کمتر از ۱۰ هزار نفر
بین ۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
شهرهای همکار
موزها
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دبیرخانه شهرابعلی، آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر
Scale = 1:26,001

سازمان فضایی وضع افق استان بوشهر

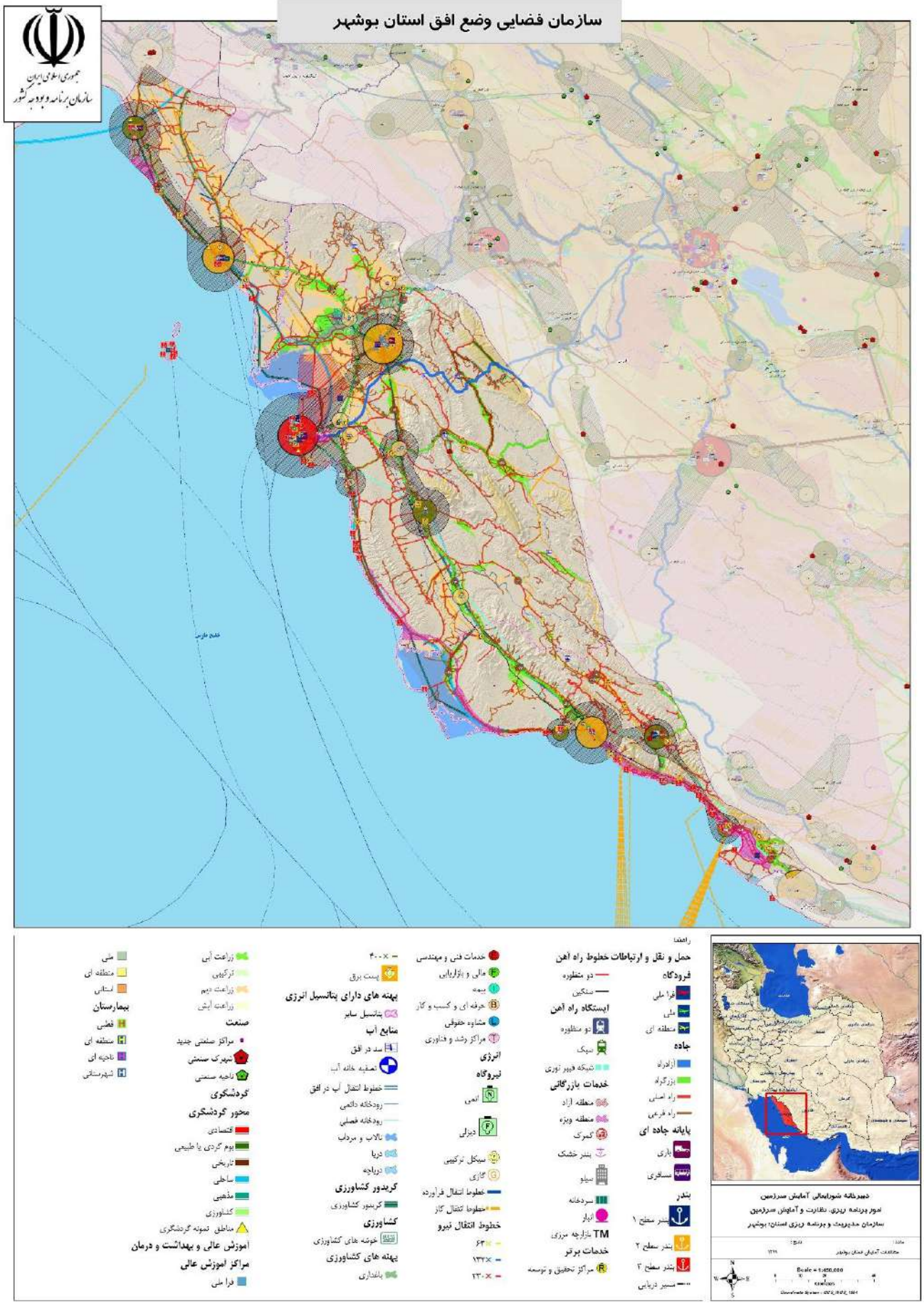

به استناد جزءِ یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور؛ شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان تهران در افق ۱۴۲۵ را در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان تهران

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا بِرند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان تهران به قرار زیر است:

۲-۱-اهداف بنیادین

-تحقق مدیریت مطلوب بهره‌برداری از منابع طبیعی به ویژه آب، متناسب با ظرفیت‌ها و توان محیطی استان

-زمینه‌سازی جهت مهاجرت معکوس از استان به منظور تعادل بخشی به توزیع جمعیت در سرزمین

-تحقق سطح مطلوب تاب‌آوری و کاهش آسیب‌پذیری استان در وجوه اقتصادی، اجتماعی، امنیتی و...

-رفع محرومیت‌های خدماتی، امکاناتی و.. و دستیابی به سطح مناسبی از برخورداری در استان

-دستیابی به توازن جمعیتی در استان مطابق با ظرفیت‌های زیستی

-تحقق و تقویت سرمایه اجتماعی در استان

-رفع آسیب‌های اجتماعی و فقر در استان

-تمرکززدایی از فعالیت‌های اقتصادی غیربرتر تهران و پالایش توزیع فعالیت‌های اقتصادی در استان مطابق با ظرفیت‌های زیستی و ظرفیت و تخصص نیروی انسانی با توجه به مزیت‌های اقتصادی فضا

-اصلاح ساختار اقتصاد و تولید استان بر مبنای ظرفیت‌های «علم و فناوری»

-تحقق توسعه رقابت پذیر تهران در سطح فراملی و تبدیل آن به یکی از کانون‌های اقتصادی مهم آسیا

-تحقق مدیریت هماهنگ، کارآمد و بهینه استان در هماهنگی با سطوح ملی و محلی

-اصلاح نظام تصمیم‌گیری توسعه استان، رفع تعارض‌ها، ناهماهنگی‌ها، افزایش شفافیت و پاسخگویی

- رشد اشتغال و کاهش نرخ بیکاری متناسب با ساختارجمعیت فعال (بویژه زنان)، جمعیت تحصیل کرده و جمعیت جوان استان

-ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲-نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش استان در تقسیم کار ملی

کلان

-نقش اول در تعاملات بین‌المللی کشور

-پایتخت اداری و سیاسی کشور

-قطب اقتصادی کشور در برخورداری از مراکز اقتصادی بزرگ‌مقیاس

-مهم‌ترین عرصه تولید ناخالص داخلی در ایران

-بیشترین سهم‌بری از نیروی شاغل و متخصص

کشاورزی

-ایفای نقش برتر در تولید محصولات کشاورزی در حوزه گلخانه‌ای، پرورش قارچ، تخم‌مرغ و گل شاخه بریده

صنعت و معدن

-تولید بخش قابل‌توجهی از برخی از گروه‌های صنعتی ازجمله قطعات خودرو و مصالح ساختمانی با تولید به شیوه‌های هایتک

گردشگری

-ایفای نقش محوری در خدمات برتر گردشگری ورزشی، فرهنگی، مذهبی و هتلداری

-سهم دروازه‌ای در گردشگری بین‌المللی

خدمات

-سهم قابل توجه در فعالیت‌های مالی و بیمه

-مرکز مبادلات بازرگانی و مالی

-مرکز ثقل ارتباطی در حوزه جاده‌ای، ریلی، هوایی به‌عنوان مهم‌ترین گره مواصلاتی کشور

آموزش عالی

-استقرار بیشترین فضاهای مربوط به پارک‌های علم و فناوری

-مرکز اصلی فضاهای مرتبط با آموزش عالی کشور

نقش استان در تقسیم کار منطقه‌ای

کلان

-مهم‌ترین عرصه فضاهای فعالیت و اشتغال با اصلاح سهم استان در کشورجایگاه برتر و اصلی ترین پشتیبان تولید ناخالص داخلی در منطقه بلافصل

-جایگاه برتر در فعالیت‌های اقتصاد سبز در منطقه

کشاورزی

-عرصه اصلی گستره کشاورزی با تولیدات زراعی، دامی و باغی سالم و گواهی شده

-جایگاه نخست کشور در کشاورزی هوشمند و پیشرفته

-جایگاه برتر منطقه در بهره وری تولید به ویژه محصولات گلخانه ای

-دارای جایگاه برتر در حفظ کاربری اراضی (به ویژه باغ‌ها)

صنعت و معدن

-جایگاه برتر تولیدات با فناوری بالا، معدنی و معادن ساختمانی

- مرکز تولید محصولات پتروشیمی در منطقه

مرکز خدمات تأمین قطعات خودرو سواری

گردشگری

-یکی از قطب‌های گردشگری سلامت، تاریخی و ورزشی

خدمات

-مرکز ثقل اصلی ترددهای مواصلاتی در منطقه

-مرکز خدمات لجستیک و برتر خدماتی

-مهم‌ترین تأمین‌کننده انرژی

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان تهران در افق ۱۴۲۵ استانی است که به لحاظ اکولوژیکی، محیط‌زیستی و رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل در شرایط پایداری قرار گرفته و با حفاظت از عرصه‌ها و منابع طبیعی، ترمیم عرصه‌های آسیب‌دیده و مدیریت بهره‌برداری از منابع طبیعی به‌ویژه آب، توانسته تهدیدهایی از جمله خط فرونشست، فرسایش خاک و بیابان‌زایی را رفع نماید و میان منابع و مصارف تعادلی منطقی برقرار نماید.

استان تهران با توجه به توزیع متوازن خدمات و امکانات، میزان نابرابری میان شهرستان‌های استان را به میزان قابل توجهی تقلیل داده و نرخ آسیب‌های اجتماعی استان روندی کاهشی را تجربه می‌نماید. همچنین با توجه به پالایش توزیع فعالیت‌های اقتصادی در استان، از طریق تمرکز فعالیت‌های مرتبط با رقابت‌پذیری ملی و بین‌المللی درتهران از جمله فعالیت‌های دانش‌پایه و خدمات برتر؛ و تمرکززدایی از فعالیت‌های غیربرتر از شهر تهران و توزیع متوازن آن در سایر شهرستان‌های استان و همچنین خروج برخی از فعالیت‌ها از استان تهران به استان‌های دیگر (در قالب سند آمایش ملی) به لحاظ اقتصادی به توازن و رشد مطلوبی دست یافته که حافظ تعادل‌های اجتماعی و محیط زیستی استان نیز هست.

با تمهید یک مدیریت یکپارچه و هماهنگ در سطح استان و مجموعه شهری تهران ، تعارضات و ناهماهنگی‌های گذشته رفع گردیده است و تصمیم‌گیری‌های استان با اتکا بر عقلانیت برنامه‌ای، شفاف و مبتنی بر پاسخگویی انجام می‌شود. کلانشهر تهران بیش‌ازپیش به عنوان یکی از کانون‌های اصلی رقابت‌پذیری در سطح آسیای غربی شناخته می‌شود که توانسته سطح تاب‌آوری خود را در عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی به میزان قابل‌توجهی ارتقا دهد. با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل می‌باشد.

۲-٤-ماموریت‌های توسعه استان

-تمرکززدایی اداری- سیاسی از شهر تهران

-تمرکززدایی فعالیتی اقتصادی از شهر تهران

-لزوم مدیریت بهینه منابع محیطی بویژه آب

-لزوم کاهش آسیب‌های اجتماعی

-توسعه دانایی‌محور استان تهران

-لزوم توزیع عادلانه امکانات و خدمات در استان

-لزوم تقویت جایگاه و نقش‌های ملی و فراملی تهران به لحاظ ژئوپلیتیکی و ژئواکونومیکی

-لزوم تمرکز و حمایت از خدمات برتر، صنایع با فناوری بالا و دانش بنیان در استان

-لزوم ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی و زندگی حاشیه‌نشینان

-لزوم مدیریت یکپارچه و هماهنگ و رفع تعارضات در استان

-لزوم تقویت شهرهای کوچک و متوسط و روستاهای استان در سلسله مراتب جمعیتی-فعالیتی

-لزوم آمایش سرزمینی در سطح ملی به‌منظور توزیع متوازن امکانات در کشور و مهاجرت معکوس از استان

-لزوم کاهش سهم تهران از جمعیت و فعالیت در کشور

۲-۵-راهبردهای پابرجا

ساختار تولید (اقتصاد کلان)

-اصلاح ساختار تولید و اقتصاد استان با تکیه بر علم و فناوری در راستای تقویت بهره‌وری و کاهش فشار به منابع طبیعی

-رشد اشتغال و کاهش نرخ بیکاری، متناسب با ساختار نیروی انسانی و حوزه فعالیت‌های تعریف‌شده هر شهرستان

-توسعه خدمات بازرگانی با تاکید بر تقویت حوزه تجارت الکترونیک

-تقویت گردشگری به‌عنوان یکی از بخش‌های اقتصادی با پتانسیل بالا

-تسهیل سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در استان متناسب با جایگاه و تخصص هر شهرستان

-تسهیل راه‌اندازی فعالیت‌های اقتصادی در استان و رفع موانع حقوقی، قانونی و بوروکراتیک در چارچوب تخصص‌های تعریف‌شده در هر شهرستان

ساختار و الگوی حمل‌ونقل و ارتباطات

-بسترسازی جهت ارتقاء جایگاه ژئوپلیتیک تهران به‌عنوان هاب منطقه‌ای در سطح کشور و منطقه آسیای غربی

-افزایش مطلوبیت حمل‌ونقل همگانی ریل پایه

-بهبود روانی و کارایی شبکه حرکت در استان

-ارتقا زیرساخت‌های حمل بار منطقه‌ای

-توسعه حمل‌ونقل عمومی ریل پایه در استان (شهری و بین‌شهری)

-توسعه و تأمین زیرساخت‌های فناوری ارتباطات و اطلاعات

ساختار تولید و مصرف انرژی

-بسترسازی جهت توسعه انرژی‌های نو و تجدید پذیر در استان تهران

-افزایش بهره‌وری مصرف انرژی

-مدیریت مصرف انرژی

-توسعه، بهبود وتکمیل زنجیره‌های تولید و توسعه خوشه‌های صنعتی و کشاورزی

ساختار و الگوی نظام سکونتگاهی (شهری و روستایی)

-توجه جدی به برنامه ریزی و مدیریت مجموعه شهری تهران

-تعادل‌بخشی به سلسله مراتب نظام سکونت‌گاهی استان

-تقویت شهرهای میانی و کوچک استان

-ارتقای کیفیت زندگی و افزایش خدمات عمومی در سطح سکونتگاه‌ها

ساختار و الگوی تحولات اجتماعی- فرهنگی

-اشتغال‌زایی و کاهش فقر به‌منظور کاهش معضلات اجتماعی ناشی از آن‌ها

-توازن بخشی به توزیع خدمات غیر برتر در سطح شهرستان های استان

-تقویت گردشگری در شهرستان های دارای اولویت

ساختار نظام تصمیم‌گیری

-شناسایی و بهره‌برداری از ظرفیت‌های قانونی موجود در جهت تحقق‌پذیری سند آمایش استان

-تقویت مکانیزاسیون و بهره گیری از ظرفیتهای ارتباطات در راستای ارتقاء بهره وری و کاهش مصرف

ساختار طبیعی، اقلیمی و چالش‌های محیط‌زیستی

-مدیریت پایدار منابع و مصارف آب

-حفاظت از عرصه‌های طبیعی و محافظت‌شده استان و کنترل بیابان‌زایی

-اولویت‌دهی به حقابه محیط‌زیستی، رودخانه‌ها، رواناب‌ها، آبخوان‌ها و... در استان

-کنترل و کاهش آلودگی‌های آب، خاک و هوا

مدیریت بحران و پدافند غیرعامل

-بهبود زیرساخت‌های آمادگی در برابر وقوع بحران متناسب با پهنه‌بندی خطر در استان

-تقویت توان پیشگیری و واکنش(مقابله)در برابر وقوع بحران‌ها

جهانی‌شدن، رقابت‌پذیری و رشد هوشمند

-تقویت نقش‌های فراملی و ملی استان تهران (به‌خصوص شهر تهران) در راستای بهبود رقابت‌پذیری بین‌المللی

-تقویت صنایع دانش‌بنیان و با تکنولوژی بالا، خدمات برتر در استان

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

-قلمرو اولویت دار استقرار جمعیت شامل شهرستانهای پردیس، فیروزکوه و رباط کریم

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت (فعالیتهای کشاورزی، صنعت ومعدن وخدمات)

-فعالیت کشاورزی در شهرستانهای ورامین، پیشوا، پاکدشت، ری، شهریار، دماوند، ملارد، فیروزکوه

-فعالیت‌های صنعت و معدن (صنایع دانش بنیان) در شهرستان‌های تهران، پردیس، شمیرانات و ری

-فعالیت‌های صنعت ومعدن (سایر صنایع) در شهرستان‌های رباط کریم، بهارستان، اسلامشهر، ری، پاکدشت،

-خدمات برتر درشهرستان‌های تهران، شمیرانات و پردیس

-خدمات گردشگری در شهرستان تهران، شمیرانات، فیروزکوه، دماوند، ری

-خدمات ترانزیت سناریوی ساماندهی در شهرستان ری، شهرستان تهران و شهرستان اسلامشهر

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی- حفاظتی و ...)

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت

-شهرستانهای تهران، ری، اسلامشهر، قدس، ملارد، شهریار، بهارستان و شمیرانات

-پهنه‌های در معرض خطرات حرکات دامنه‌ای، سیل‌خیزی و حاشیه و حرائم رودخانه‌ها: رودخانه لار، کرج، جاجرود، سرخه حصار، حبله‌رود، نمرود، کن و دماوند، سدها و پیکره های آبی

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

-مناطق محیط زیستی: پارک ملی خجیر و سرخه حصار، پناهگاه حیات وحش کاوده، مناطق حفاظت شده البرز مرکزی، کویر مرکزی و جاجرود

-حرائم خطوط گسل: گسل گرمسار، ری، شمال تهران و مشاء

-حرائم امنیتی و انتظامی: منطقه نظامی ملارد

-حرائم میراث فرهنگی و آثار باارزش و ثبت شده ملی و جهانی

قلمروهای فاقد مزیت برای استقرار جمعیت و توسعه سکونتی (شهری و روستایی)

- مناطق دارای تراکم جمعیت بالا شامل شهرستانهای تهران، ری، اسلامشهر

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های کشاورزی، صنعتی و معدنی و ...

-فعالیت کشاورزی در شهرستان تهران، شهرستان قدس

-فعالیت‌های دانش بنیان در همه شهرستان‌های استان به جز تهران، پردیس، شمیرانات و ری

-سایر فعالیت‌های صنعتی و معدنی در شهرستان تهران، شمیرانات، دماوند، فیروزکوه، شهریار، ورامین، پیشوا، قدس

-خدمات برتر در کلیه شهرستان های استان به جز شهرستان های تهران، شمیرانات و پردیس

-لجستیک در کل شهرستان‌های استان به جز تهران، ری و اسلامشهر

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان تهران به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

بخش صنعت

-برخی فعالیت‌های اقتصادی به‌ویژه فعالیت‌های غیرتخصصی در حوزه صنعت و خدمات، به شهرستان‌های استان محول خواهد شد.

- صنایع با فناوری بالا، صنایع در حال رشد و صنایع دارای مزیت هر شهرستان در مکان خود باقی‌مانده و تقویت می‌شوند.

-صنایع با فناوری بالا در شهرستان‌های استان در چهار سطح دسته‌بندی‌شده که شهرستان تهران در سطح اول و شهرستان‌های شمیرانات، فیروزکوه و دماوند در سطح دوم قرار خواهند گرفت.

بخش خدمات

-خدمات برتر تنها در شهرستان تهران به دلیل مزیتی که در این بخش دارا است، امکان تقویت و ایجاد خواهد داشت

-در ارتباط با سایر خدمات ۹ گانه اجتماعی، در تمام شهرستان‌ها به‌جز تهران این بخش دارای تخصص خواهد بود

بخش کشاورزی

-شهرستان‌هایی که از منظر توان اکولوژیک و تهدیدات زیست‌محیطی در بازه بسیار کم و کم قرار داشته شناسایی و با توجه به مقدار عددی ضریب تمرکز مکانی در هرکدام از زیر بخش‌های کشاورزی، تخصص شهرستان مذکور در آن بخش استخراج‌شده است.

بخش گردشگری

-گردشگری طبیعی و ماجراجویانه : ورامین و فیروزکوه

-گردشگری سلامت: تهران، دماوند و شهریار

-گردشگری کشاورزی: شهریار و دماوند

-گردشگری تاریخی و زیارتی: ری و تهران

-گردشگری ورزشی: دماوند و شمیرانات

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

حوزه منابع طبیعی و محیط زیست

-توقف توسعه/ انتقال توسعه آتی واحدهای صنعتی و کشاورزی آب‌بر و آلاینده (ضمن لحاظ وضعیت اقتصادی صنایع) از سطح استان و شهرستان

-کاهش برداشت و مصرف بهینه آب‌های زیرزمینی و استفاده از آب‌های نامتعارف

-جلوگیری از تغییرات کاربری زمین در عرصه‌های طبیعی و کشاورزی و باغی

-ترمیم عرصه‌های آسیب‌دیده استان

-حرکت به سمت جوامع تاب آور در راستانی سازگاری با تغییرات اقلیمی

-استفاده از پتانسیل بخش خصوصی، سمن‌ها، NGOها در جهت حفاظت از محیط‌زیست و اولویت‌دهی به حقابه محیط‌زیستی

-اعمال کنترل‌های محیط‌زیستی برای صنایع غیر برتر داری اولویت (شناسایی‌شده در طرح)

-تغییر فناوری صنایع در جهت کاهش و کنترل کیفیت آلایندگی

-اولویت‌دهی به محیط‌زیست و حقابه‌های آن در تخصیص منابع آبی

مدیریت نهادی

-تدوین سازوکار مدیریتی پیشنهادی برای تحقق راهبردهای پیشنهادی

-تعیین تکلیف تقسیمات کشوری در قالب تهیه طرح مجموعه شهری در محدوده استان تهران

-ارائه سازوکار تصمیم‌گیری در خصوص موضوعات فرا بخشی و بین شهرستانی واقع در مجموعه شهری تهران

-ظرفیت‌سازی قانونی برای افزایش اختیارات نهادهای محلی، شوراها و سمن‌ها در تصمیم‌گیری‌های استانی

-تدوین سازوکار مناسب برای هرگونه تغییر در تقسیمات سیاسی استان و یا تبدیل روستا به شهر

-مرجعیت قرار دادن مدیریت استان، در تصمیم‌گیری‌های مربوط به استان تهران

-راه‌اندازی سیستم پاسخگویی و نظارت بر تصمیم‌گیری‌های بخشی و فرا بخشی در استان

-مدیریت یکپارچه مجموعه شهری تهران- البرز و (قزوین)

-کاهش سهم درآمدهای ناپایدار در نظام مالیه شهری

-کاهش هزینه‌های غیرضروری و صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری و...

-ایجاد زیرساخت‌های حقوقی و اجرایی جهت همگرایی شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخشداری‌ها با رهیافت‌های اسناد توسعه استان و سند آمایش و هزینه‌کرد منابع حاصله از اجرای قوانین موضوعه به‌ویژه قانون مالیات بر ارزش افزوده

-ایجاد بسترهای لازم جهت تحقق نظام درآمد-هزینه استانی و تاکید خود اتکایی مالی و بودجه‌ای استان

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

-تقویت عملکرد روستاها در استان

-هدایت جمعیت به سمت نواحی مستعد توسعه استان

-کاهش میزان نخست شهری تهران و تقویت شهرهای میانی استان

-ارتقا و بهبود نقش تولیدی روستاها و ارائه خدمات عمومی موردنیاز

-ساماندهی و افزایش خدمات عمومی موردنیاز در سکونتگاه‌های غیررسمی

-تدوین سیاست‌های هماهنگ برای مواجهه با پدیده اسکان غیررسمی

کشاورزی و امنیت غذایی

-جلوگیری از کاهش فعالیت‌های کشاورزی و افت بهره‌وری اقتصادی در این بخش

-ساماندهی فعالیت‌های کشاورزی متناسب با سطح آب‌بری محصولات

-توقف و جلوگیری گونه محصولات کشتی از محصولات آب بر به محصولات کم آب بر

-تغییر الگوی کشت و فناوری آبیاری زمین‌های کشاورزی

صنعت و معدن

-تکمیل، توسعه و تقویت صنایع با فناوری بالا و دارای مزیت رقابتی

-پایش مراکز صنعتی و شهرک (های) صنعتی موجود به لحاظ مصرف آب و آلودگی

-تثبیت برخی از صنایع غیر برتر و انتقال توسعه آتی این صنایع به شهرستان‌های دیگر استان

-منع توسعه آتی صنایع فاقد اولویت شناسایی‌شده در سند آمایش در کل استان تهران

-توسعه مراکز تحقیقاتی و تعمیق ارتباط با مراکز آموزش عالی و مراکز پژوهشی مرتبط با واحدهای صنعتی

-تکمیل زنجیره‌های ارزش و خوشه‌های صنعتی موجود

بازرگانی

-ساماندهی و تقویت فرودگاه بین‌المللی امام خمینی به‌منظور ایفای نقش به‌عنوان یکی از هاب‌های ترانزیت مسافر و کالا در منطقه

-توسعه شیوه‌های نوین تأمین، توزیع و فروش و ارائه خدمات تجارت الکترونیک

گردشگری

-ساماندهی، توسعه و تقویت بخش گردشگری سلامت، طبیعی ـ ورزشی، تاریخی ـ مذهبی در جهت بهره‌گیری از پتانسیل‌های گردشگری استان

-توسعه و تقویت زیرساخت‌های گردشگری سلامت در شهرستان تهران

-توسعه و تقویت زیرساخت‌های گردشگری طبیعی-ورزشی

-توسعه و تقویت زیرساخت‌های گردشگری تاریخی-مذهبی

-برنامه‌ریزی جشنواره‌های شهرستانی در استان تهران

خدمات برتر

-سرمایه‌گذاری و تقویت بخش خدمات برتر و خدمات ۹ گانه اجتماعی در شهرستان‌های دارای مزیت نسبی

-حفظ بخش‌های ۹ گانه خدمات اجتماعی دارای مزیت رقابتی در شهرستان‌های استان (شناسایی‌شده در طرح)

-تقویت بخش‌های ۹ گانه خدمات اجتماعی فاقد مزیت رقابتی در شهرستان‌های استان (شناسایی‌شده در طرح)

حمل و نقل

-افزایش کانکتینگ فلایت‌ها با توجه به موقعیت ژئوپلیتیک استان تهران

-به‌کارگیری ابزارهای هوشمند در جهت کاهش استفاده از خودروهای شخصی

-بهبود دسترسی و تکمیل شبکه‌ی حمل‌ونقل همگانی در دست اقدام

-توسعه و بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقلی قطارهای حومه‌ای و اولویت‌بخشی به قطارهای پرسرعت

-پایش توسعه‌ی منطقه‌ای بر اساس الگوی توسعه‌ی مبتنی بر حمل‌ونقل همگانی

-مدیریت تقاضای سفرهای شهری و منطقه‌ای

-نظارت بر ایمنی معابر درون و برون‌شهری

-اعمال ضوابط و مقررات محیط‌زیستی متناسب با بخش حمل‌ونقل

-پایش اثرات محیط زیستی شبکه حمل‌ونقل

-کاهش تردد وسایل پرخطر

-به‌کارگیری فناوری‌های به‌روز برای مدیریت حمل بار

-تاب‌آوری شبکه حمل‌ونقل در سناریوهای مختلف حوادث غیرمترقبه

-مدیریت یکپارچه حمل و نقل

آب

-کاهش برداشت و مصرف بهینه آب‌های زیرزمینی و استفاده از آب‌های نامتعارف

-پایش مراکز صنعتی و شهرک (های) صنعتی موجود به لحاظ مصرف آب و آلودگی

انرژی

-توسعه استفاده از انرژی خورشیدی

-تشویق و ترویج مشارکت عمومی- خصوصی در حوزه انرژی‌های تجدید پذیر

-کاهش هزینه‌های مشارکت بخش خصوصی از طریق اختصاص اراضی دولتی ارزان‌قیمت

-اصلاح قراردادهای مدیریت تقاضا برای مصرف‌کنندگان بزرگ

-طراحی مشوق‌هایی برای جایگزینی موتورسیکلت‌ها، خودروها و وسایل مصرفی خانگی و تجاری گازی، بنزینی و نفتی با جایگزین‌های کارای برقی (منوط به توسعه تولید برق تجدید پذیر)

-طراحی و پیاده‌سازی ابزارهای مالیاتی (مانند مالیات کربن و مالیات استفاده از سوخت‌های فسیلی) به‌منظور کاهش تولید گازهای گلخانه‌ای و افزایش بهره‌وری نیروگاه‌های فسیلی

-نوسازی تجهیزات شبکه انتقال و توزیع و جایگزینی آن‌ها با فناوری‌های هوشمند

-تشویق/حمایت از توسعه شرکت‌های خدمات انرژی به‌منظور افزایش بهره‌وری انرژی

-حمایت از دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های فعال در حوزه فناوری‌های جذب و نگهداشت گازهای گلخانه‌ای و فناوری‌های انتشار منفی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

-استانداردسازی و یکپارچه‌سازی سیستم‌ها و نظام‌های فناوری ارتباطات و اطلاعات استان

-حرکت در مسیر توسعه بسترهای دولت الکترونیک و ایجاد شهرهای هوشمند

-تقویت زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات لازم در استان

بهداشت و درمان

-تقویت نظام اجتماعی و سلامت متناسب با نیازهای جمعیت سالمند

-رفع محرومیت و افزایش دسترسی به خدمات بهداشتی –درمانی در استان در چارچوب استانداردهای ملی

سرمایه اجتماعی

-رفع محرومیت و افزایش دسترسی به مسکن توان پذیر

-رفع محرومیت و افزایش دسترسی به خدمات ورزشی، فرهنگی و هنری در استان در چارچوب استانداردهای ملی

-رفع محرومیت و افزایش اشتغال با توجه به سطح‌بندی محرومیت پیشنهادی این طرح

-توانمندسازی اجتماعی-اقتصادی اقشار کم‌درآمد

-سیاست‌گذاری مناسب جهت توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و خانواده‌های تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی کشور

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

-سنجش وضعیت تاب‌آوری استان

-شناسایی و مدیریت یکپارچه زیرساخت‌های مدیریت بحران در استان و تجهیز آن‌ها

-افزایش سطح امنیت و ایمنی سکونتگاه‌ها و تأسیسات حساس و حیاتی

-یکپارچگی مدیریت بحران در استان تهران

اقتصاد و سرمایه گذاری

-زمینه‌سازی برای جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی(FDI) در تحقیق و توسعه و تجاری‌سازی ایده‌های نوآورانه با تکیه‌بر نقاط قوت و فرصت‌های موجود و نقش اقتصادی استان تهران

آموزش، علم و فناوری

-بهره‌گیری از پتانسیل تولید و منابع انسانی با دانش فنی با توجه به وجود مراکز و قطب‌های علمی و پژوهشی و دانشگاه‌های معتبر کشور

-توسعه دوره‌های تحصیلات تکمیلی و کاهش تمرکز فعالیت‌های آموزش عالی در شهرستان تهران

-توسعه زیرساخت‌ها، بازسازی و نوسازی مراکز آموزشی استان

-انتقال برخی فعالیت‌های آموزش عالی به سایر شهرستان‌های استان و استان‌های دیگر

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها

-منطقه ۱ برنامه‌ریزی: حوزه ارتباطی شهرستان شهریار به‌ویژه اتصال حمل و نقل ریلی شهری به پیرامون تهران در خطوط مواصلاتی شهریار-اندیشه

-توسعه اتصال بین استانی تهران و البرز در گلوگاه ارتباطی فردیس _ ملارد و توسعه خطوط حمل و نقل جاده‌ای در دهستان اخترآباد

-منطقه ۲ برنامه‌ریزی: تقویت اتصال سایت فرودگاه بین‌المللی امام(ره) و اتصال شهر جدید پرند با امکان ظهور محورهای نوین ارتباطی در کریدور تهران-اسلامشهر-بهارستان-رباط کریم

-اتصال ریلی کانون های حمل و نقلی بزرگ از جمله فرودگاه امام، فرودگاه مهرآباد، ایستگاه های مرکزی مترو و چند عملکردی (همچون میدان آزادی) و...

-ارتقای وضعیت تامین انرژی به‌ویژه خطوط نیروی برق جهت تاب‌آوری و جهت شهرک‌های صنعتی خصوصی در این منطقه به‌ویژه شهرستان رباط کریم و بهارستان

-منطقه ۳ برنامه‌ریزی: توسعه زیرساخت‌های ارتباطی در منطقه فرودگاهی امام خمینی(ره)، منطقه ویژه اقتصادی ری و شهرک های صنعتی با فناوری بالا در قلمرو اداری-سیاسی شهرستان ری

-منطقه ۴ برنامه‌ریزی: اتصال مدور در اتصال خطوط مستقیم ارتباطی مطقه جوادآباد و استفاده از ظرفیت توسعه فعالیتی در این منطقه با وصل نمودن این پهنه به ارتباطات بین استانی

-اتصال کمربندی سوم تهران به عنوان یک فرصت اقتصادی از منظر اتصالات ارتباطی جهت توسعه خوشه کسب و کار چرم در حوزه شهرستان ورامین

-منطقه ۵ برنامه ریزی: تقویت اتصال شهر جدید پردیس به تهران به عنوان کریدور مرکز پیرامون در حوزه سرزمینی شرق استان به عنوان مهمترین عرصه سکونتی جدید در مجاورت کلانشهر

-توسعه زیرساخت‌های ارتباطی به‌ویژه در حوزه فن‌آوری و اطلاعات در شهرستان‌های دماوند و فیروزکوه

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

-منطقه ۱ برنامه‌ریزی (شامل شهریار، ملارد و قدس) با محوریت شهریار: در حوزه های دام‌پروری، جنگل-کاری، کاشت محصولات کشاورزی و تکثیر گیاهان و فعالیت پشتیبان کشاورزی.

-منطقه ۳ برنامه‌ریزی (شامل تهران، ری و شمیرانات) با محوریت ری: در حوزه های دام‌پروری، جنگلداری، کاشت محصولات کشاورزی و تکثیر گیاهان و فعالیت پشتیبان کشاورزی.

-منطقه ۴ برنامه‌ریزی (شامل ورامین، پیشوا، پاکدشت و قرچک) با محوریت ورامین و پیشوا: وجود اراضی کشاورزی در شهرستان ورامین و پرورش گل‌وگیاه در شهرستان پیشوا سبب شده تا در زیر بخش‌های کشاورزی (کاشت محصولات کشاورزی و تکثیر گیاهان، دام‌پروری، فعالیت پشتیبان کشاورزی) نیز دارای تخصص باشد.

نکته حائز اهمیت در این منطقه مشکلات شدید کم‌آبی و همچنین کیفیت پایین آن می‌باشد که فعالیت‌های کشاورزی را تحت‌الشعاع خود قرار داده است.

-منطقه ۵ برنامه‌ریزی (فیروزکوه، دماوند، پردیس): کمترین میزان تهدیدات زیست‌محیطی را به خود اختصاص داده و همین امر سبب شده تا با توان اکولوژیک بالا بتواند در تمامی زیر بخش‌های کشاورزی (دام‌پروری، جنگلداری، کاشت محصولات کشاورزی و تکثیر گیاهان و فعالیت پشتیبان کشاورزی) دارای تخصص باشد.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

-منطقه ۱ برنامه‌ریزی (شهریار، ملارد و قدس): شهرستان‌های این منطقه دارای اولویت توسعه در صنایع با فناوری متوسط می‌باشند.

-منطقه ۲ برنامه‌ریزی (رباط کریم، بهارستان و اسلامشهر): در صنایع با فناوری متوسط به بالا شهرستان رباط-کریم دارای اولویت توسعه می‌باشد و در صنایع با فناوری متوسط به پایین شهرستان‌های اسلامشهر و رباط‌کریم از اولویت توسعه برخوردار هستند.

-منطقه ۳ برنامه‌ریزی (تهران، ری و شمیرانات): شهرستان تهران در صنایع در صنایع با فناوری متوسط به بالا دارای اولویت توسعه است و شهرستان ری دارای اولویت توسعه در صنایع با فناوری متوسط به پایین می‌باشد.

-منطقه ۴ برنامه‌ریزی (قرچک، ورامین، پاکدشت و پیشوا): شهرستان‌های این منطقه دارای اولویت توسعه در فعالیت‌های صنعتی با فناوری متوسط می‌باشند.

-منطقه ۵ برنامه‌ریزی (فیروزکوه، دماوند، پردیس): شهرستان پردیس دارای اولویت توسعه در صنایع با فناوری متوسط به بالا و شهرستان فیروزکوه دارای اولویت توسعه در صنایع با فناوری متوسط به پایین می باشد.

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

-توسعه خدمات با تأکید بر خدمات برتر در شهرستان تهران و تقویت فعالیت‌های سایر خدمات در شهرستان-های دیگر استان، متناسب با جمعیت آنها

-منطقه ۱ برنامه‌ریزی (شهریار، ملارد و قدس): شهرستان‌های این منطقه در۳ فعالیت خدماتی هتل و رستوران، حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات و سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی دارای اولویت توسعه هستند. همچنین شهرستان شهریار در فعالیت اداره امور عمومی و خدمات شهری و شهرستان‌های قدس و ملارد در فعالیت عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها، دارای اولویت توسعه می‌باشند.

-منطقه ۲ برنامه‌ریزی (رباط کریم، بهارستان و اسلامشهر): شهرستان‌های این منطقه در فعالیت خدماتی حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات دارای اولویت توسعه هستند. همچنین شهرستان‌های اسلامشهر و بهارستان در فعالیت

خدماتی هتل و رستوران و فعالیت عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها، دارای اولویت توسعه می‌باشند. شهرستان بهارستان در سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی نیز دارای اولویت توسعه است. رباط کریم در فعالیت خدماتی آموزش و اداره امور عمومی و خدمات شهری دارای اولویت می‌باشد.

-منطقه ۳ برنامه ریزی (تهران، ری و شمیرانات): شهرستان تهران علاوه بر خدمات برتر، در فعالیت‌های واسطه‌گری‌مالی، مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار، آموزش و بهداشت و مددکاری اجتماعی دارای اولویت است. شهرستان ری در اکثر فعالیت‌های اجتماعی غیر از موارد خدمات اشاره‌شده در شهرستان تهران، دارای اولویت توسعه می‌باشد. شمیرانات در هتل و رستوران و خدمات مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار و همچنین سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی دارای اولویت است.

-منطقه ۴ برنامه‌ریزی (قرچک، ورامین، پاکدشت و پیشوا): شهرستان‌های این منطقه دارای اولویت توسعه خدمات در فعالیت‌های حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات، اداره امور عمومی و خدمات شهری و آموزش می‌باشند. علاوه بر این شهرستان پاکدشت در فعالیت اداره امور عمومی و خدمات شهری و عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها نیز دارای اولویت توسعه است. همچنین شهرستان‌های ورامین و قرچک در سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی نیز دارای اولویت توسعه می‌باشند.

-منطقه ۵ برنامه‌ریزی (فیروزکوه، دماوند، پردیس): شهرستان‌های این منطقه در فعالیت خدماتی حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات و اداره امور عمومی و خدمات شهری، دارای اولویت توسعه هستند. همچنین شهرستان‌های پردیس و دماوند در فعالیت مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار نیز دارای اولویت هستند. دماوند علاوه بر اولویت‌های ذکر شده در هتل و رستوران، آموزش و سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی نیز دارای اولویت توسعه می‌باشد. سایر اولویت‌های توسعه‌ای شهرستان فیروزکوه عبارت است از: هتل و رستوران، آموزش، بهداشت و مددکاری اجتماعی و سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری

-منطقه ۳ برنامه ریزی (تهران، ری و شمیرانات): به دلیل وجود ظرفیتهای طبیعی، آب و هوا، مناظر وچشم اندازهای ویژه و همچنین ظرفیت مناسب خدمات رسانی در این حوزه، شهرستانهای شمیرانات و تهران دارای مزیت جهت توسعه گردشگری طبیعی هستند. همچنین به دلیل وجود مراکز و جاذبه‌های تاریخی و مذهبی در شهرستان های تهران و ری، گردشگری مذهبی- تاریخی یکی دیگر از تخصص های این منطقه برنامه ریزی است. علاوه بر این، شایان ذکر است، شهرستان تهران به دلیل وجود پتانسیل های فراوان در زمینه هایی چون

گردشگری ورزشی، گردشگری سلامت و درمان، گردشگری هنری، گردشگری تجاری و...، در کلیه انواع گردشگری دارای مزیت و تخصص می باشد.

-منطقه ۵ برنامه ریزی (فیروزکوه، دماوند، پردیس): این منطقه با تنوع اقلیمی و طبیعی، پوشش گیاهی و حیات جانوری دارای مزیت های فراوان در عرصه گردشگری طبیعی و سایر انواع گردشگری های مرتبط با آن از جمله گردشگری سلامت، کشاورزی، گردشگری ورزشی (ورزش های هوایی، زمستانی، کوهنوردی و...) و... نیز می باشد.

-سایر مناطق برنامه ریزی استان: کلیه مناطق برنامه ریزی استان به دلیل ویژگی های منحصر بفرد جغرافیایی و اقلیمی و همچنین به دلیل وجود اماکن تفریحی، زیارتی و... به صورت بالقوه دارای پتانسیل توسعه گردشگری اند؛ فلذا توسعه گردشگری در استان تهران بدون هیچگونه محدودیتی پیشنهاد شده است.

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- شهرهای سطح ۱ شامل: تهران
- شهرهای سطح ۲ شامل: پرند، اسلامشهر، شهریار و گلستان
- شهرهای سطح ۳ شامل: پردیس، دماوند، ملارد، ورامین، پاکدشت، اندیشه، رباط کریم، قدس، قرچک، باغستان و نسیم شهر
- شهرهای سطح ۴ شامل: فیروزکوه، باقرشهر، پیشوا، چهاردانگه، بومهن، حسن آباد، رودهن، صالحیه، فردوسیه، کهریزک، جوادآباد، شاهدشهر، صباشهر، صفادشت ، شریف آباد،وحیدیه، نصیرشهر و لواسان
- شهرهای سطح ۵ شامل: ارجمند، فشم، فرون آباد، آبسرد، آبعلی، کیلان ، شمشک و روستاهایی که قابلیت تبدیل به شهر را دارند
- با توجه به توسعه نقش تفرجگاهی در شهرستان های شمیرانات، فیروزکوه و دماوند، توسعه سکونت موقت در این شهرستان ها صرفا با رعایت ملاحظات زیست محیطی، حقوقی و ... و با تایید مراجع ذیصلاح مجاز خواهد بود

الگوی توزیع خدمات اجتماعی

بخش مسکن

-سطح ۱ شامل: تهران (ظرفیت بافت های فرسوده)، پردیس، شهریار (به دلیل ظرفیت اندیشه) و رباط کریم (به دلیل ظرفیت پرند)

-سطح ۲ شامل: پاکدشت، شمیرانات

-سطح۳ شامل: ورامین، قرچک، پیشوا، ری، بهارستان، ملارد، اسلامشهر و قدس، فیروزکوه و دماوند

خدمات بهداشتی - درمانی

-سطح ۱ شامل: تهران

-سطح۲ شامل: شهریار، ری، پردیس، رباط کریم، شمیرانات

-سطح۳ شامل: ورامین، قرچک، پیشوا، پاکدشت، بهارستان، ملارد، اسلامشهر و قدس، فیروزکوه، دماوند

خدمات آموزشی

-سطح ۱ شامل: تهران

-سطح۲ شامل: پردیس، ورامین، پیشوا، شمیرانات، ری، بهارستان، شهریار و رباط کریم

-سطح۳ شامل: دماوند، فیروزکوه، قرچک، پاکدشت، ملارد، اسلامشهر و قدس

-الگوی توزیع خدمات برتر

-بخش‌های مالی، اعتباری، بانکداری و بیمه: شهرستان تهران، پردیس، شمیرانات

-بخشهای گمرکات، بازرگانی و لجستیکی: تهران، ری، اسلامشهر

-مخابرات: کلیه شهرستان های استان

-مشاوره ای سخت افزار و نرم افزار کامپیوتر و سایر فعالیت های کامپیوتر: تهران، پردیس

-پردازش داده ها: تهران، پردیس، دماوند

-فعالیت پخش برخط: تهران، ری، ملارد

-تعمیر و نگهداری ماشین‌های دفتری، حسابداری: تهران، شمیرانات، پردیس

-تحقیق و توسعه در علوم طبیعی: فیروزکو، دماوند و شمیرانات

-تحقیق و توسعه تجربی در علوم اجتماعی و انسانی: تهران

-تولید فیلم سینمایی، رادیو، تلویزیون: تهران؛ ری، ملارد

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان تهران به قرار زیر است:

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

-برنامه هوشمندسازی شهری

-برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاه‌ها

-برنامه سیاست‌گذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی

-برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها (شهری و روستایی)

صنعت و معدن

-برنامه تدوین مطالعات و تهیه اسناد و ارائه ضوابط و بسته های تشویقی توسعه صنایع

-برنامه توسعه، تکمیل، و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی

-برنامه ارتقاء بهره وری و سطح فناوری فعالیت‌های صنعتی (مصرف بهینه آب، حامل های انرژی و...)

-برنامه حفاظت و صیانت از محیط‌زیست و کاهش آلودگی‌ها منتج از فعالیت های صنعتی و معدنی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

-برنامه توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیتهای مجازی

-برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری(برای همه استان‌ها)

آموزش، علم و فناوری

-برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های پارک‌های علم و فناوری، ایستگاه‌های تحقیقاتی و مراکز رشد

-برنامه ساماندهی مراکز و موسسات آموزش عالی

-برنامه توسعه و ساماندهی زیرساخت‌های آموزش و پرورش

-برنامه توسعه و ساماندهی آموزش فنی و حرفه‌ای

-برنامه ظرفیت سازی، انطباق و نهادسازی آموزش و فرهنگ کار

میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

-برنامه توسعه زیرساختها و تاسیسات و خدمات مرتبط با انواع گردشگری

-برنامه توسعه گردشگری طبیعی

-برنامه توسعه گردشگری سلامت

-برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

-برنامه بازاریابی و تبلیغات جاذبه ها و فعالیتهای گردشگری

حمل و نقل

- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل هوایی
- برنامه توسعه حمل و نقل چند وجهی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل با کارکرد فراملی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه سیاستگذاری توسعه زیر ساخت های حمل و نقل و تهیه برنامه های حمل و نقل

- برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل جاده ای
- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه هوشمند سازی حمل و نقل کالا و مسافر

بازرگانی

- برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه‌ها، زنجیره‌ها و شبکه‌های بازرگانی
- توسعه زیرساخت‌های بخش تجارت خارجی با رویکرد بهره گیری از فناوری های پیشرفته

کشاورزی و امنیت غذایی

- ساماندهی مالکیت اراضی(کشاورزی، جنگل‌ها، مراتع و ...)
- برنامه توسعه مکانیزاسیون کشاورزی
- برنامه هوشمندسازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان
- برنامه تجاری سازی مدیریت بازار محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی
- برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت
- برنامه تکمیل و توسعه زنجیره های ارز ش محصولات کشاورزی
- برنامه توسعه کشت گلخانه‌ای

برنامه توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی در بخش کشاورزی

آب

- برنامه بهسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه توسعه ظرفیت و شیوه های نوین استحصال و مدیریت پایدار و یکپارچه منابع آب
- ارتقاء بهره‌وری آب در بخش‌های مختلف
- ساماندهی و حفاظت از بستر و حریم رودخانه‌ها
- برنامه مدیریت تقاضای آب
- برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب‌های سطحی و زیرزمینی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه توسعه و حفاظت پایدار مناطق طبیعی و محیط زیستی

- تحقیق و توسعه امور محیط زیست
- برنامه توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخانی آب
- برنامه پایش و مدیریت کاهش آلاینده ها
- برنامه احیاء و بهره برداری پایدار از مراتع و جنگلها
- برنامه آبخیزداری و آبخواندارى
- برنامه حفاظت خاک
- برنامه‌ریزی جهت ترمیم و بازیابی عرصه‌های طبیعی آسیب‌دیده

انرژی

- برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه تامین انرژی
- افزایش بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع انرژی
- بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی
- برنامه‌ریزی اصلاح نظام قیمت‌گذاری حامل‌های انرژی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)
- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه‌گذاری

- برنامه تسهیل و جذب سرمایه گذای داخلی و خارجی و جلب مشارکت ها

- برنامه خلق و بسط نوآوری و خلاقیت
- برنامه توسعه کارآفرینی
- برنامه توسعه اقتصادی پایدار

بهداشت و درمان

-برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز بیمارستان‌های تخصصی و فوق تخصصی

تربیت بدنی

- برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

سرمایه اجتماعی

- برنامه کنترل آسیب‌های اجتماعی
- برنامه توسعه و ساماندهی اشتغال
- برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر
- برنامه توسعه و ارتقای سطح خدمات فرهنگی-اجتماعی
- برنامه ارتقای توان انسجام اجتماعی مابین مهاجرین خارجی مقیم استان

فرهنگ و هنر

- برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم وسنن فرهنگی
- برنامه توسعه تولیدات و خدمات فرهنگی
- برنامه ارتقاء رقابت پذیری و جایگاه ژئوپلیتیک تهران در آسیا

مدیریت نهادی

- برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست‌گذاری مبتنی بر طرح آمایش سرزمین
- برنامه توانمندسازی و بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت مشارکت مردمی در اداره امور

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

سازمان فضایی وضع موجود استان تهران

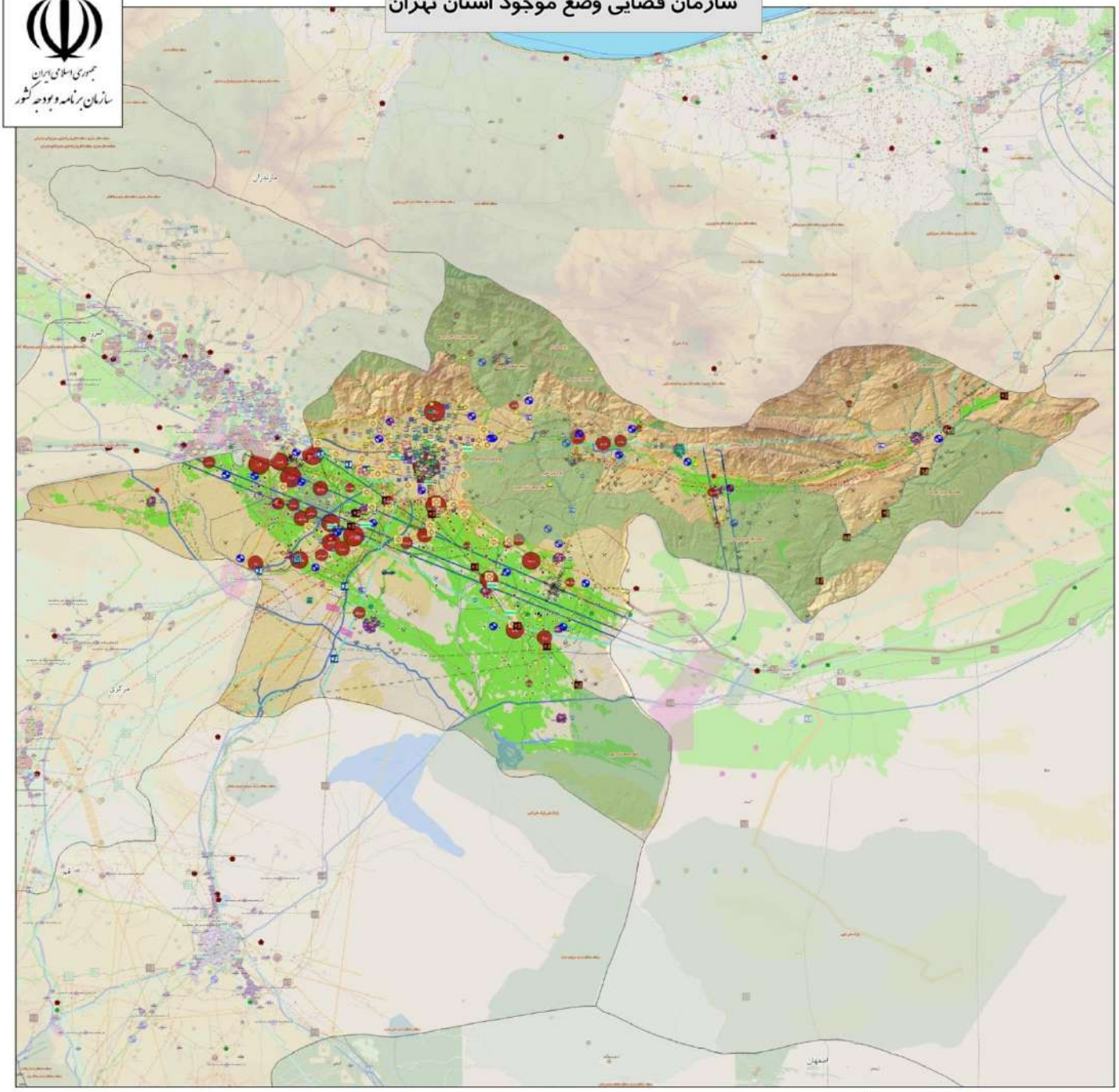

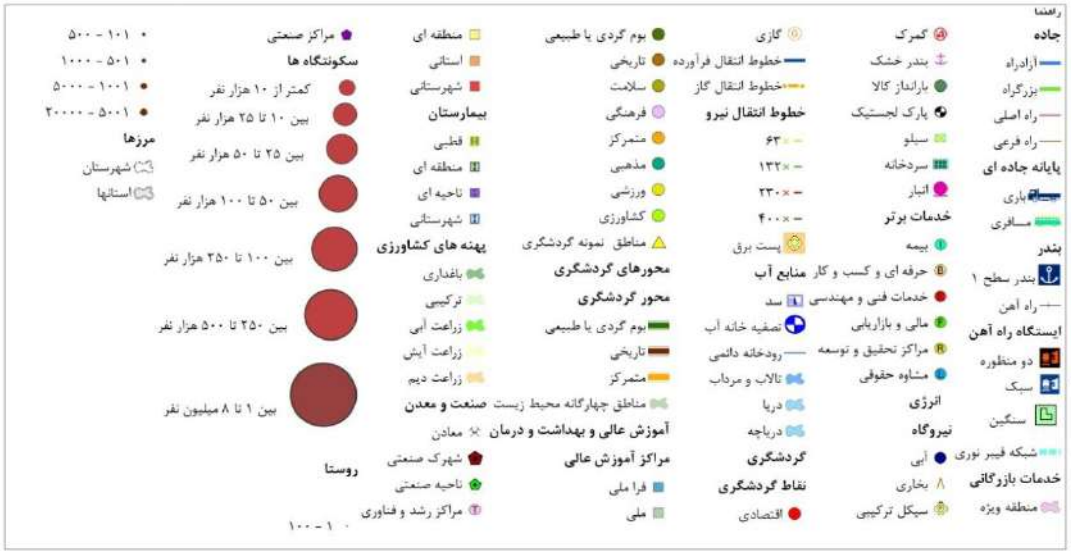

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان تهران

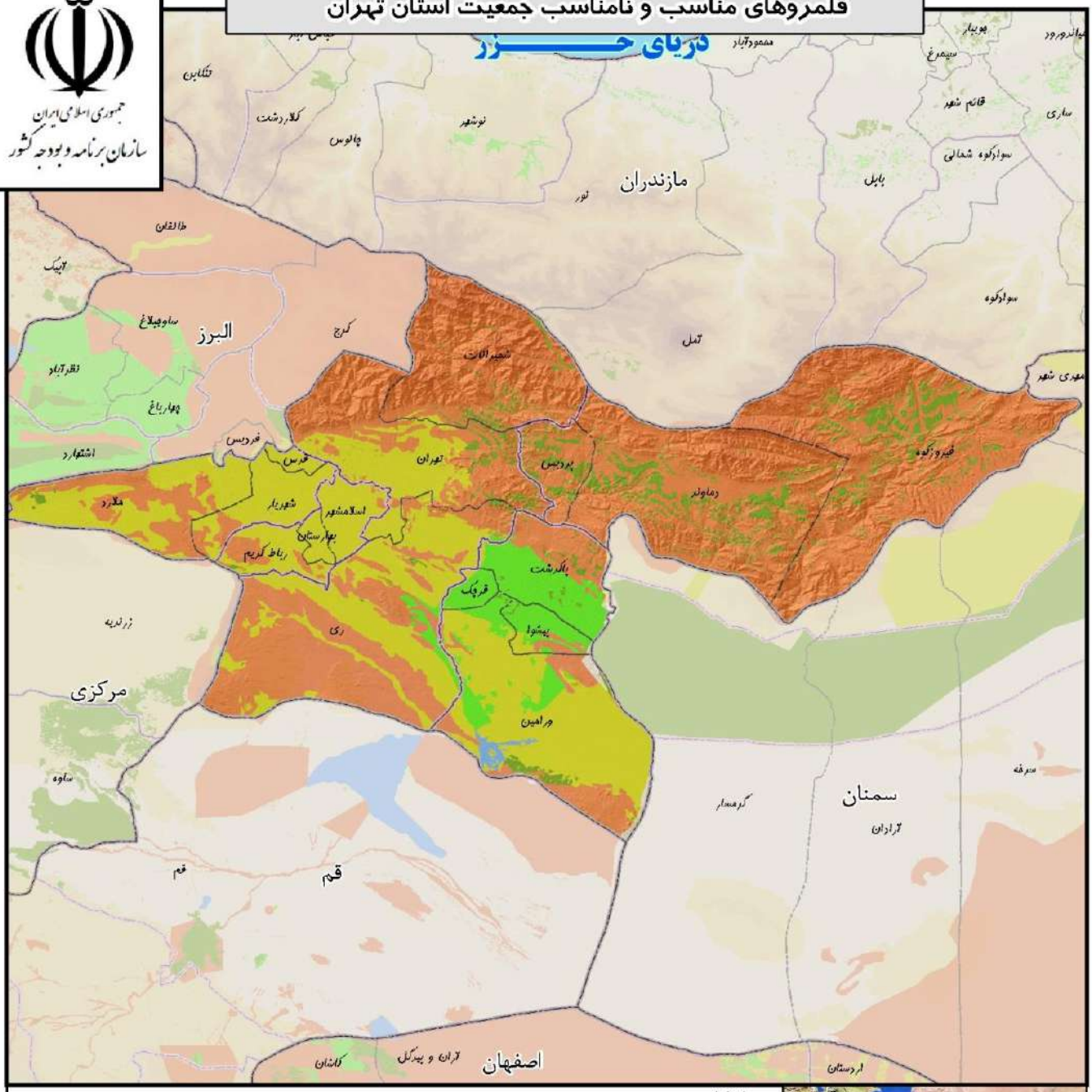

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران

ماخذ : مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ : ۱۳۹۹

Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان تهران

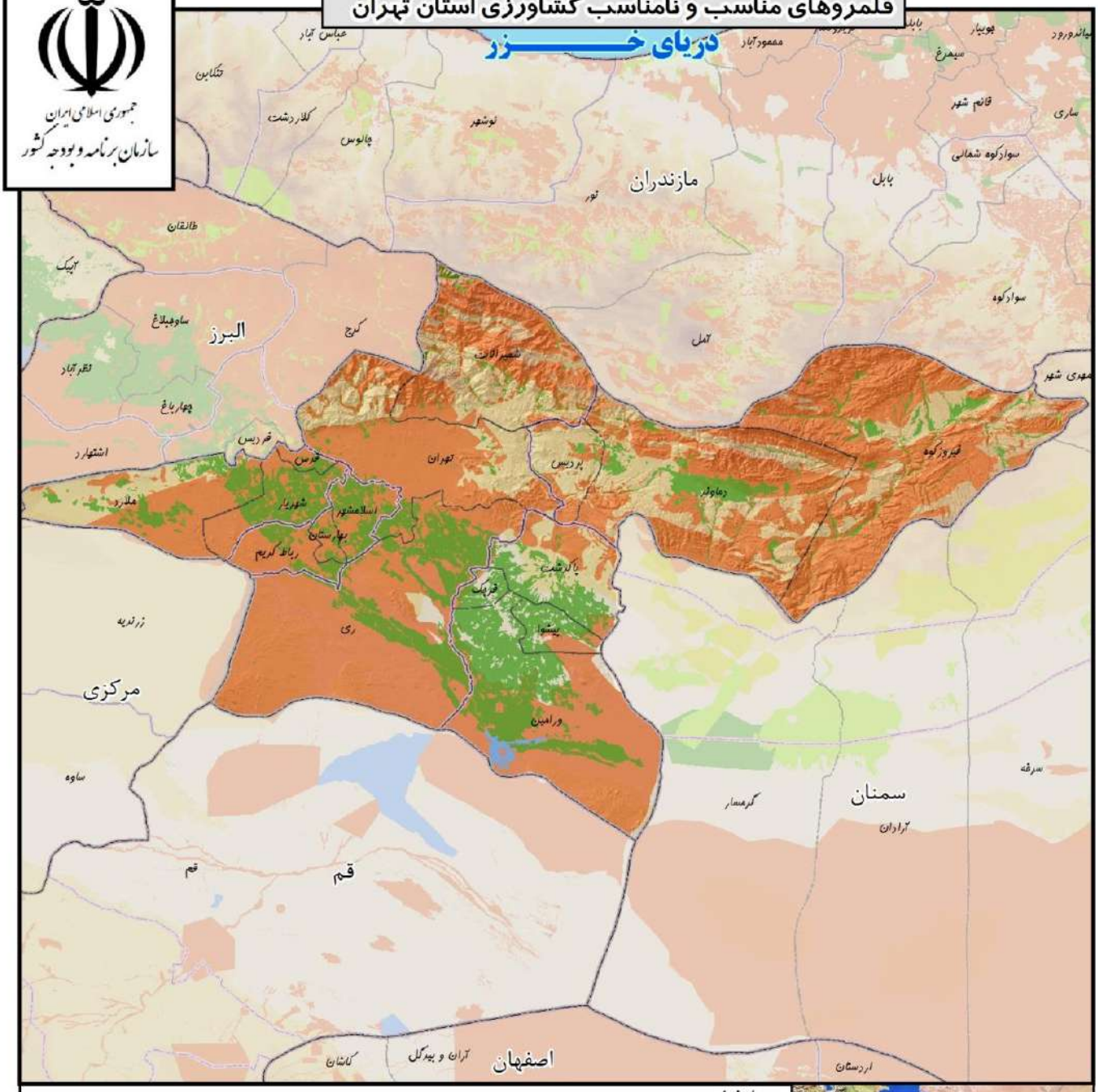

راهنما

قلمروهای مناسب کشاورزی

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب کشاورزی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران

ماخذ: مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = ۱:۱،۳۰۰،۰۰۰

۰ ۱۰ ۲۰ ۴۰
Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان تهران

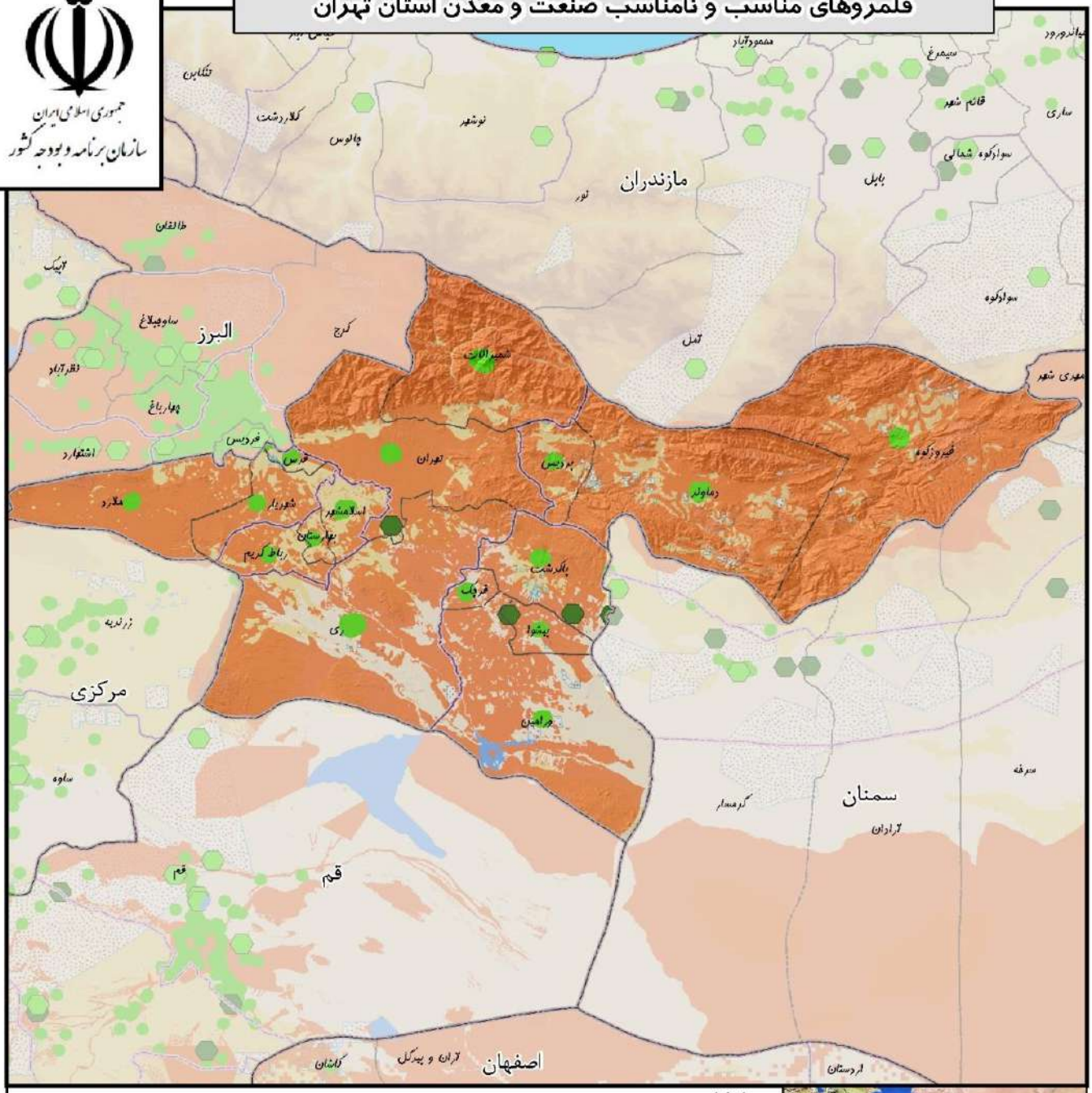

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

راهنما

قلمروهای مناسب صنعت

- نواحی صنعتی
- شهرک های صنعتی
- مراکز صنعتی
- قلمروهای نامناسب صنعت
- پهنه های معدنی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران

ماخذ: مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers

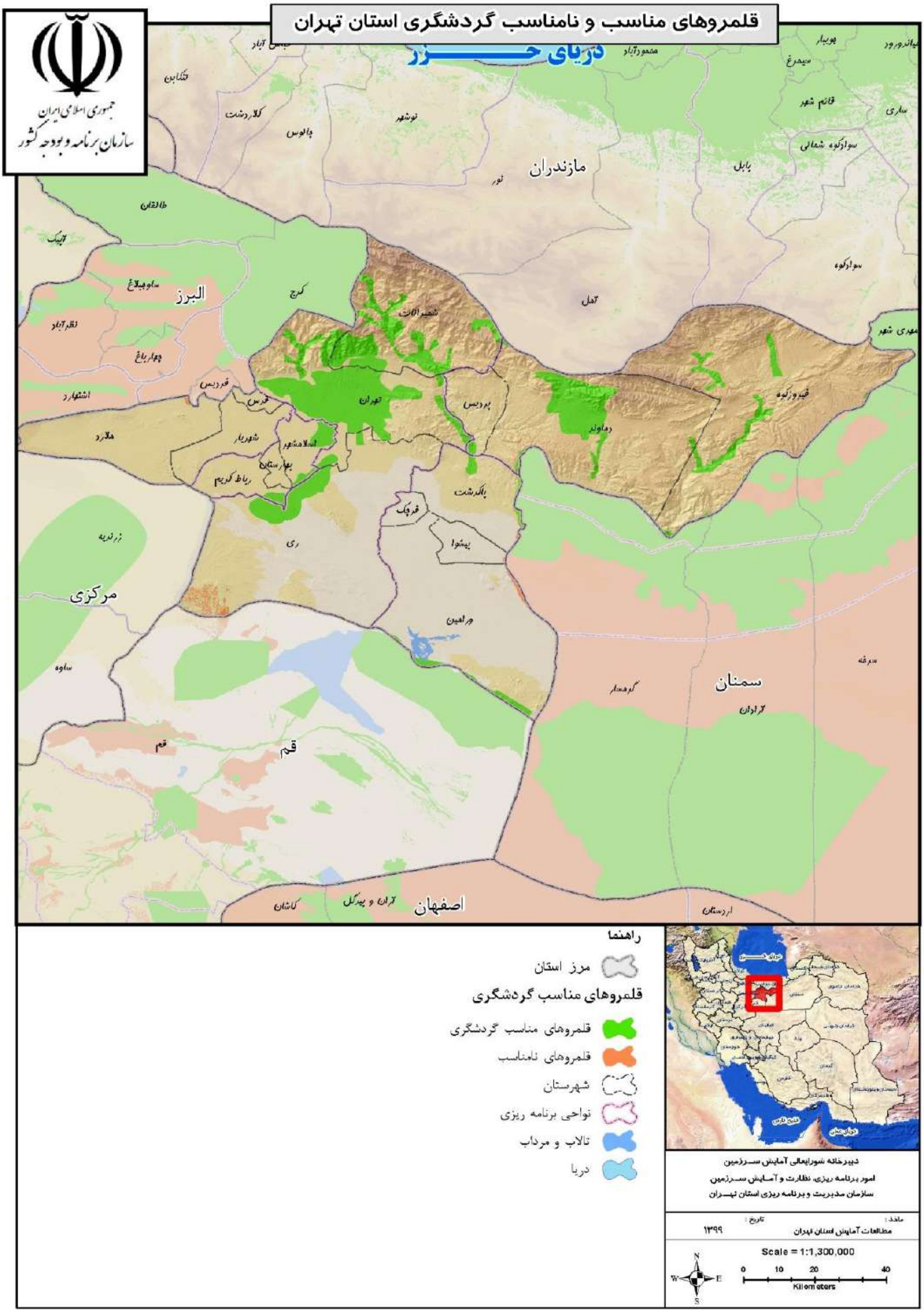
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان تهران
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خزر
مازندران
البزر
مرکزی
قم
اصفهان
سمنان
تهران
کرج
شهریار
اسلامشهر
پاکدشت
ورامین
دماوند
فیروزکوه
پردیس
راهنما
مرز استان
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران
ماخذ :
مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers

کشاورزی استان در افق طرح استان تهران

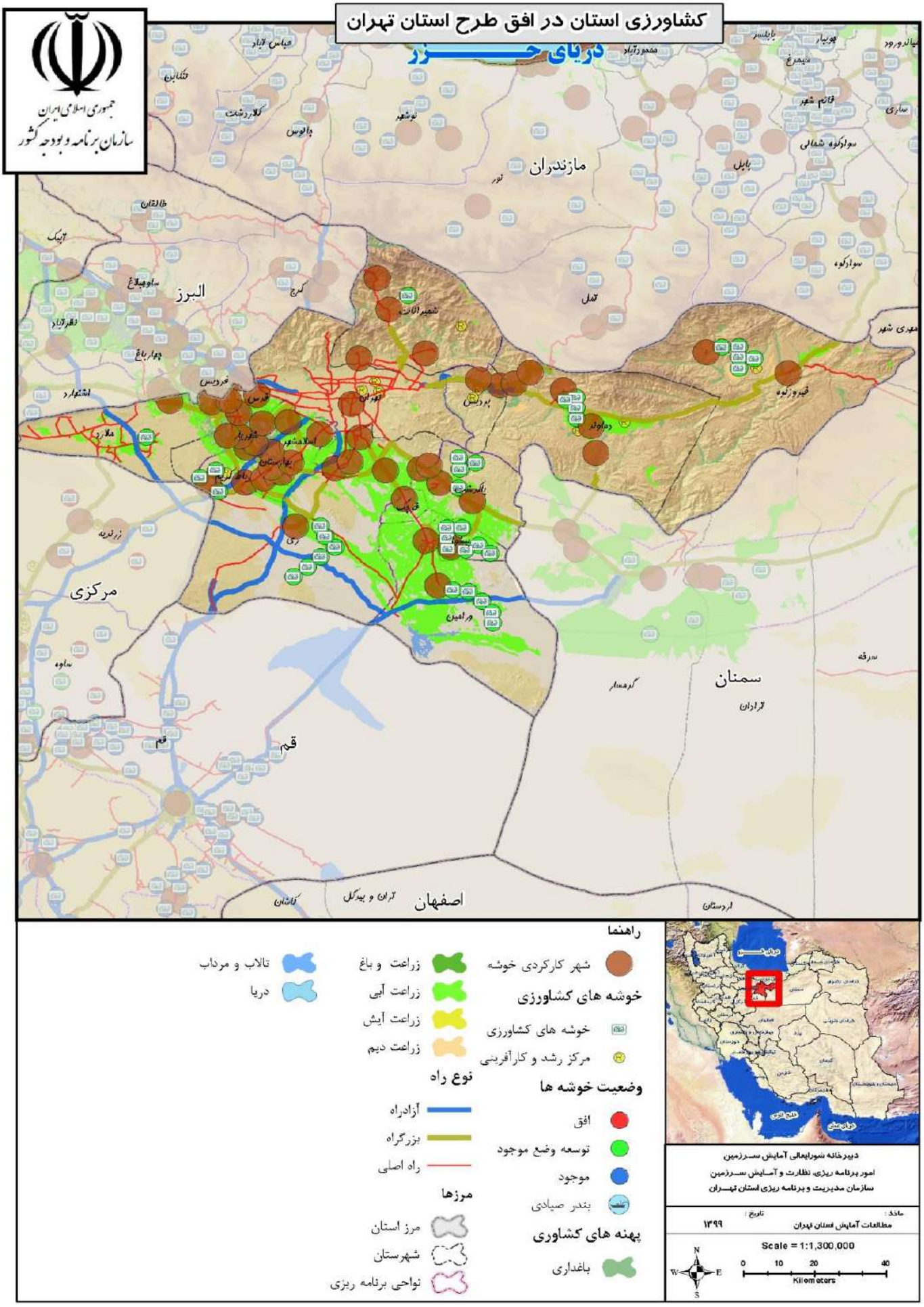

صنعت و معدن در افق طرح استان تهران

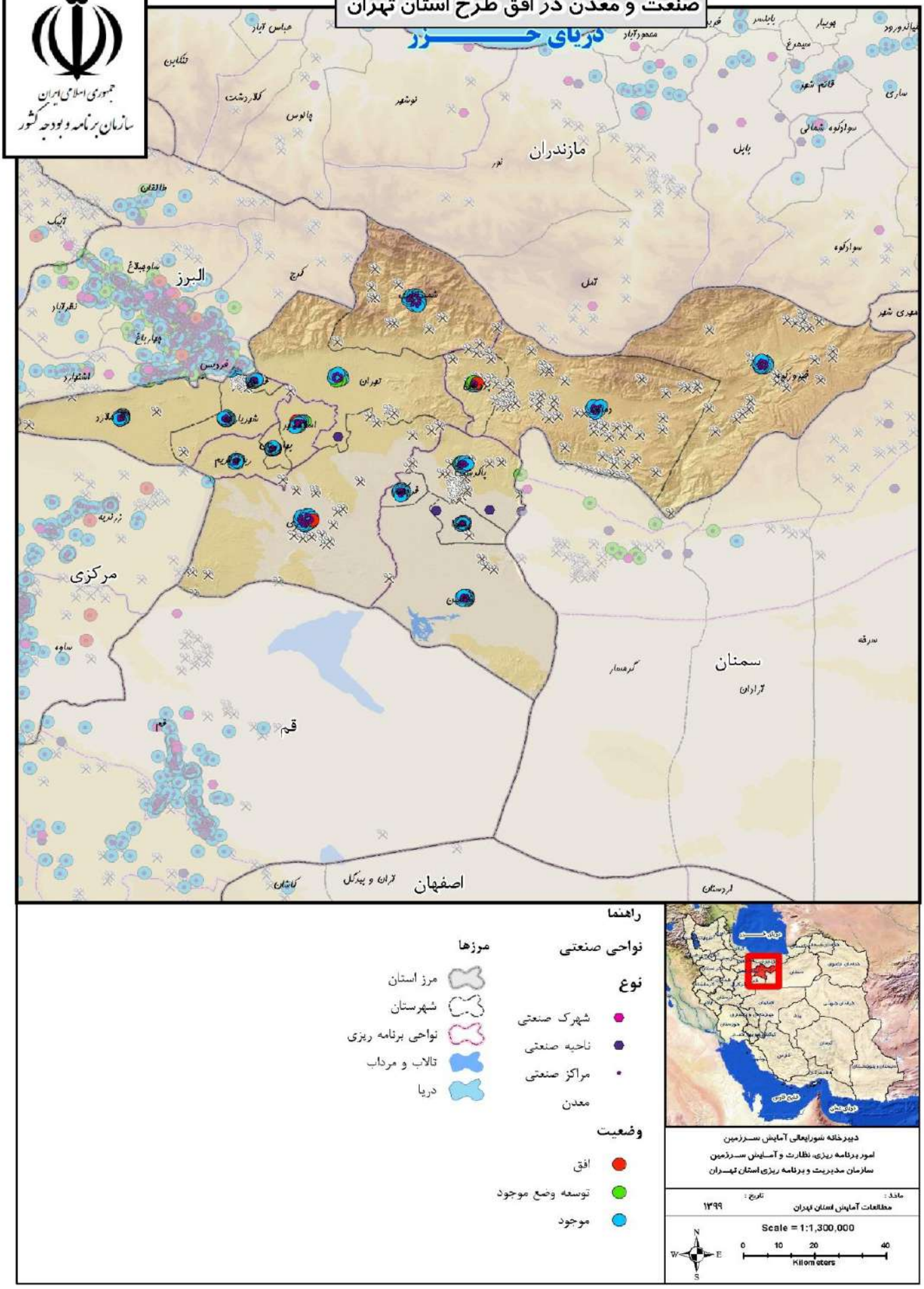

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان تهـران

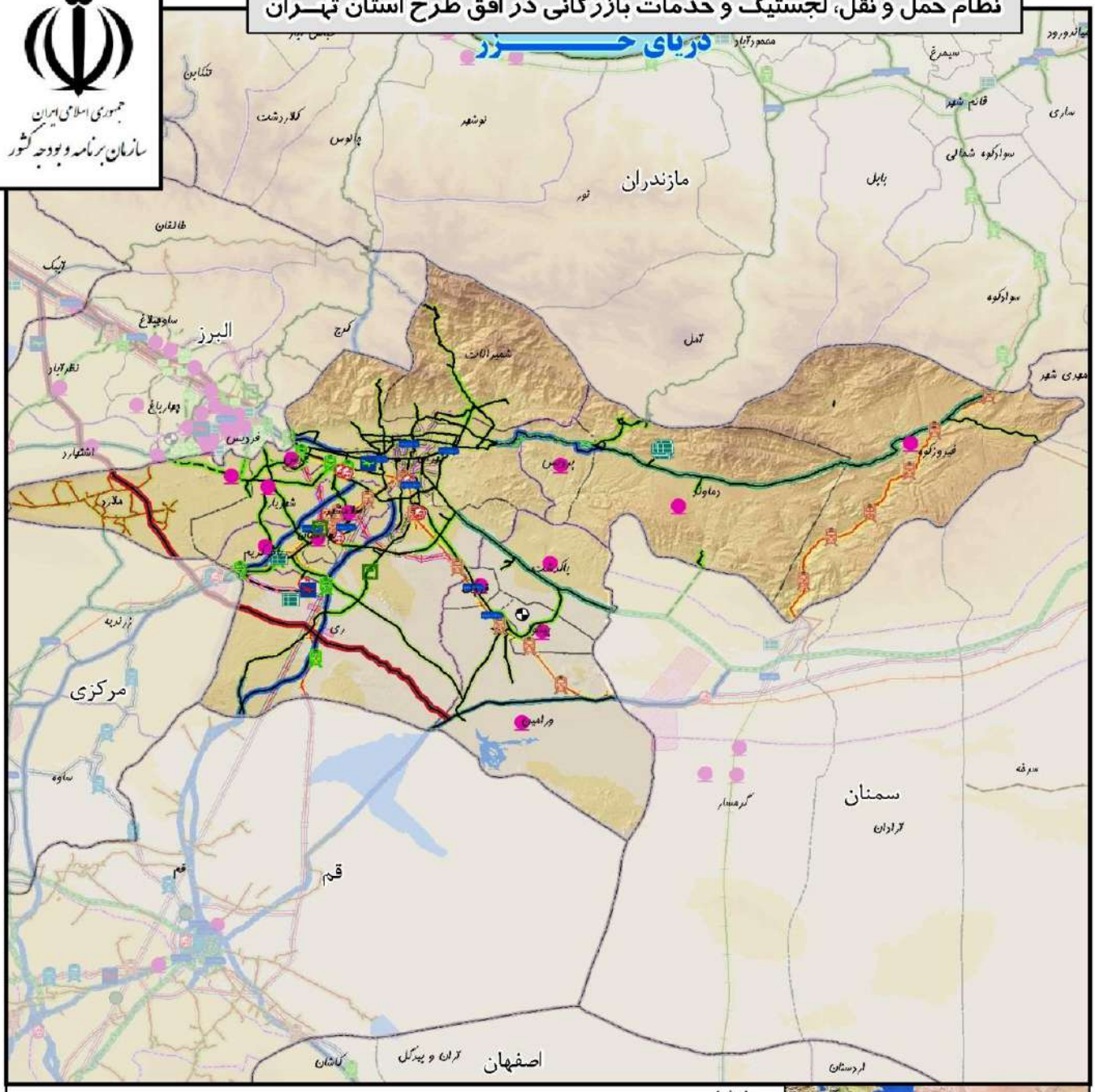

راهنما

فرودگاه

کارکرد
- فرا ملی
- ملی

پایانه جاده ای

نوع
- باری
- مسافری

مراکز لجستیک

نوع
- انبار
- بارانداز کالا
- بندر خشک
- سردخانه
- سیلو
- پارک لجستیک
- گمرک
- دو منظوره
- سبک

سنگین

وضعیت محور
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

کارکرد محور
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

نوع راه
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی

راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

نواحی اقتصادی

نوع
- منطقه ویژه

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهـران

ماخذ: مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,300,000

0 10 20 40
Kilometers

N
W E
S

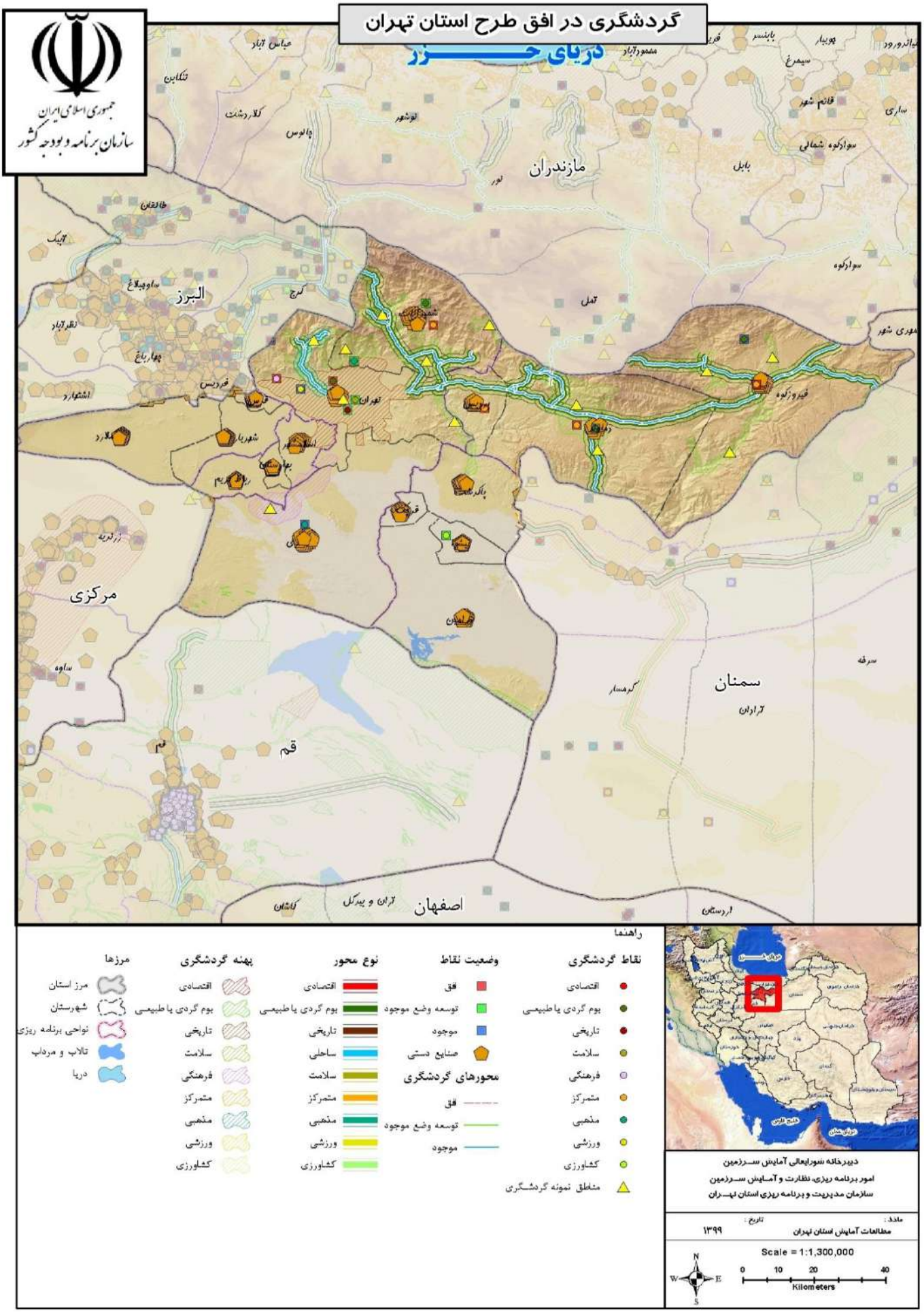
گردشگری در افق طرح استان تهران
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خزر
مازندران
البرز
تهران
مرکزی
قم
سمنان
اصفهان
راهنما
نقاط گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
منطبی
ورزشی
کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
وضعیت نقاط
فاق
توسعه وضع موجود
موجود
صنایع دستی
محورهای گردشگری
فاق
توسعه وضع موجود
موجود
نوع محور
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
متمرکز
منطبی
ورزشی
کشاورزی
پهنه گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
منطبی
ورزشی
کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران
ماخذ:
مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers

سطح بندی شهرها در افق استان تهران

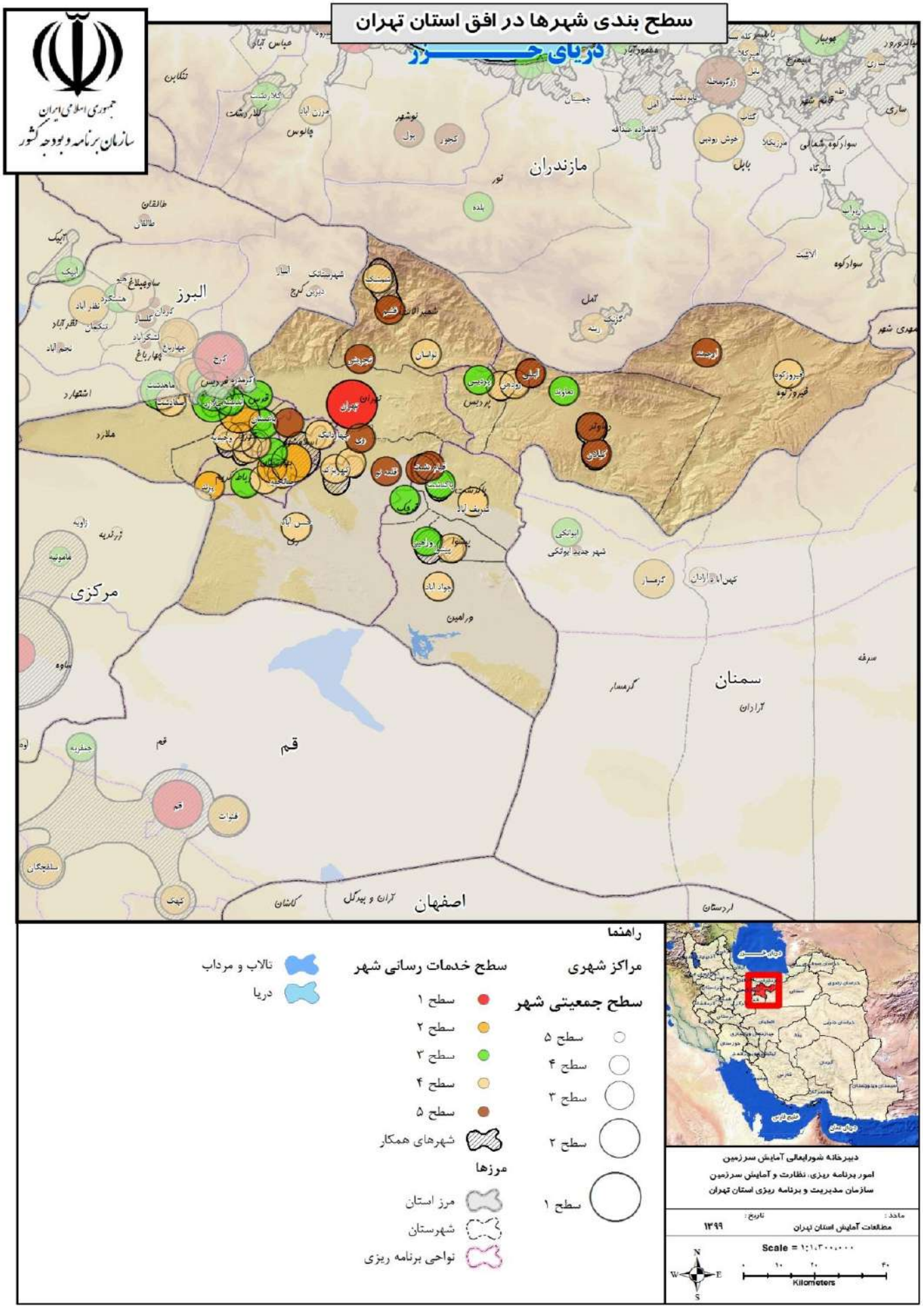

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان تهران

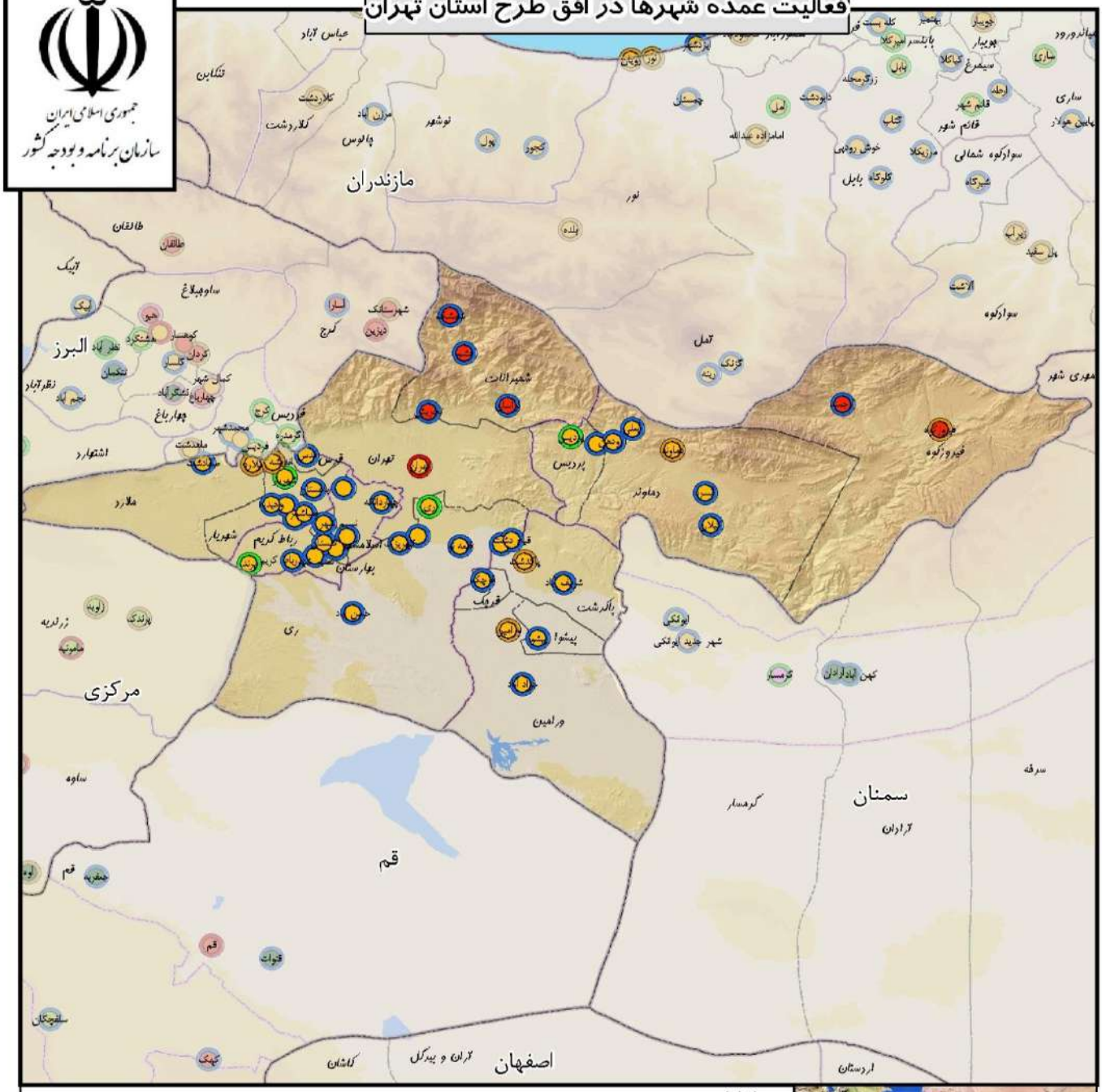
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
مازندران
البرز
مرکزی
قم
اصفهان
سمنان
تهران
شهریار
ورامین
پردیس
دماوند
فیروزکوه
شهریارات
قرچک
پیشوا
پاکدشت
اسلامشهر
رباط کریم
بهارستان
کهن آبادان
شهر جدید پرند
کرمسار
گرمسار
دامغان
سمنان
شاهرود
ساری
آمل
بابل
قائم شهر
نوشهر
چالوس
کلاردشت
تنکابن
نور
بابلسر
جویبار
بهشهر
پرند
ورامین
کاشان
اردستان
نطنز
قمصر
کهک
جعفریه
قنوات
سلفچگان
ساوه
زرندیه
ملارد
اشتهارد
نظرآباد
طالقان
آبیک
ساوجبلاغ
کرج
نظر آباد
محمدشهر
فردیس
ملارد
شهریار
رباط کریم
بهارستان
اسلامشهر
قرچک
ورامین
پیشوا
پاکدشت
شهر جدید پرند
کهن آبادان
کرمسار
دماوند
فیروزکوه
پردیس
شهریارات
قرچک
آمل
بابل
بابلسر
جویبار
ساری
قائم شهر
سوادکوه
سوادکوه شمالی
مهدی شهر
دامغان
سمنان
شاهرود
گرمسار
ورامین
پیشوا
پاکدشت
قرچک
اسلامشهر
رباط کریم
بهارستان
شهریار
پردیس
دماوند
فیروزکوه
شهریارات

روستاهای مرکزی سطح یک استان تهران

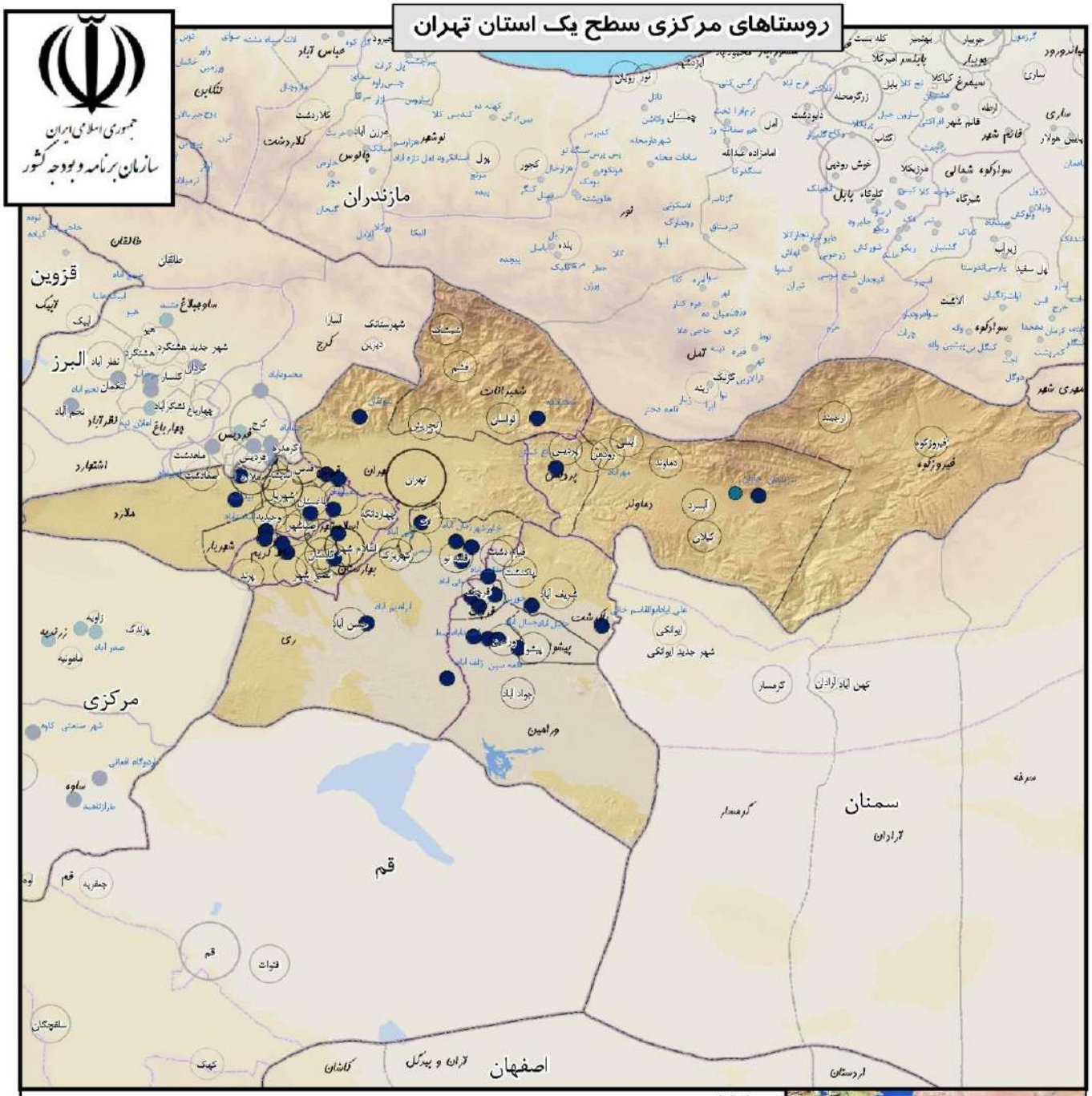

راهنما

روستای سطح ۱

جمعیت کل

- کمتر از ۱۰۰ نفر
- بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ نفر
- بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر

مراکز شهری

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران

ماخذ: مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,300,000

0 10 20 40
Kilometers

N W E S

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان تهران

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

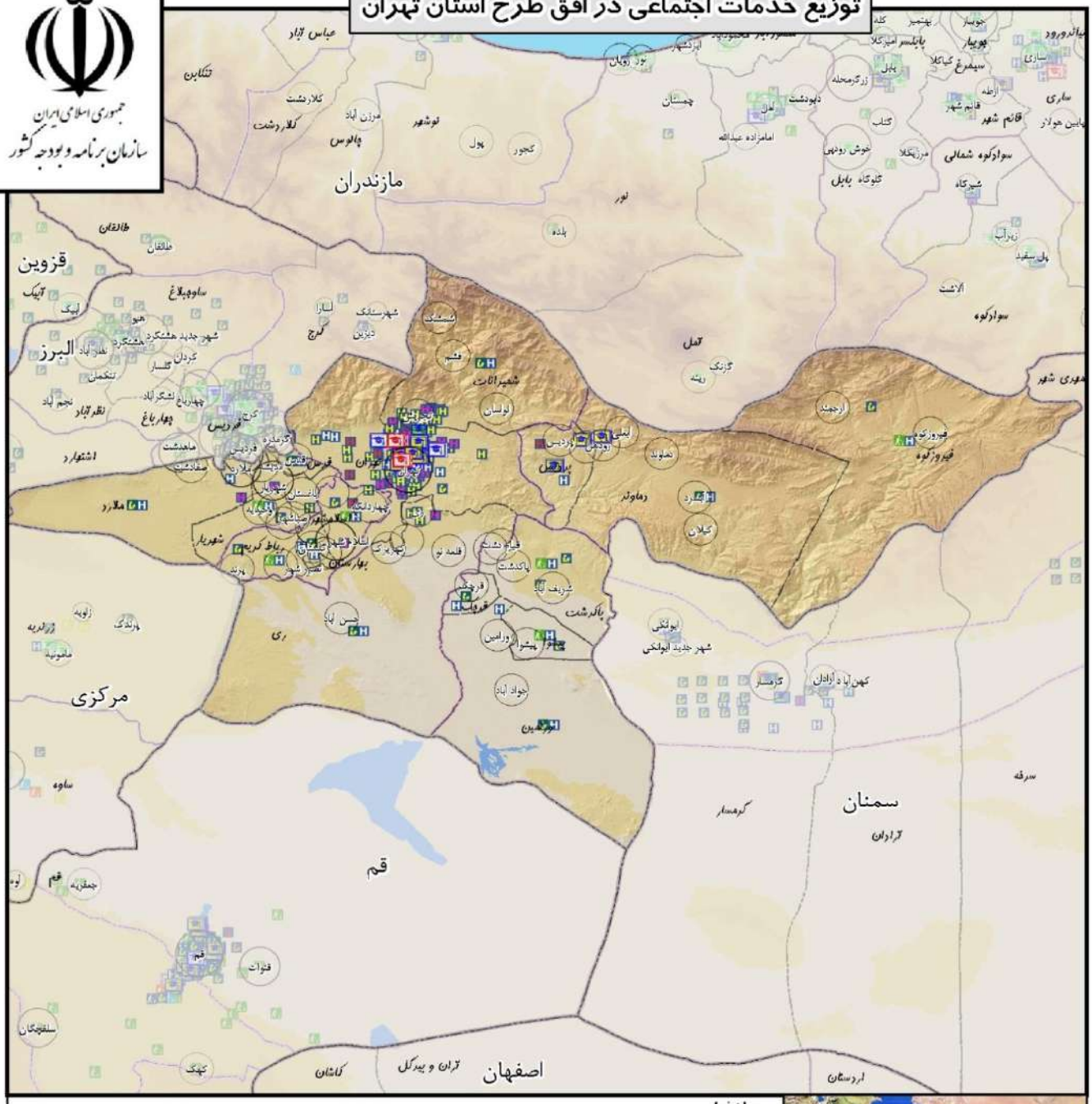

راهنما

بیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد، نوع
- فرا ملی، علوم پزشکی
- فرا ملی، جامع
- ملی، جامع
- استانی، جامع
- منطقه ای، جامع

مراکز فرهنگی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان

- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران

ماخذ: مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان تهران

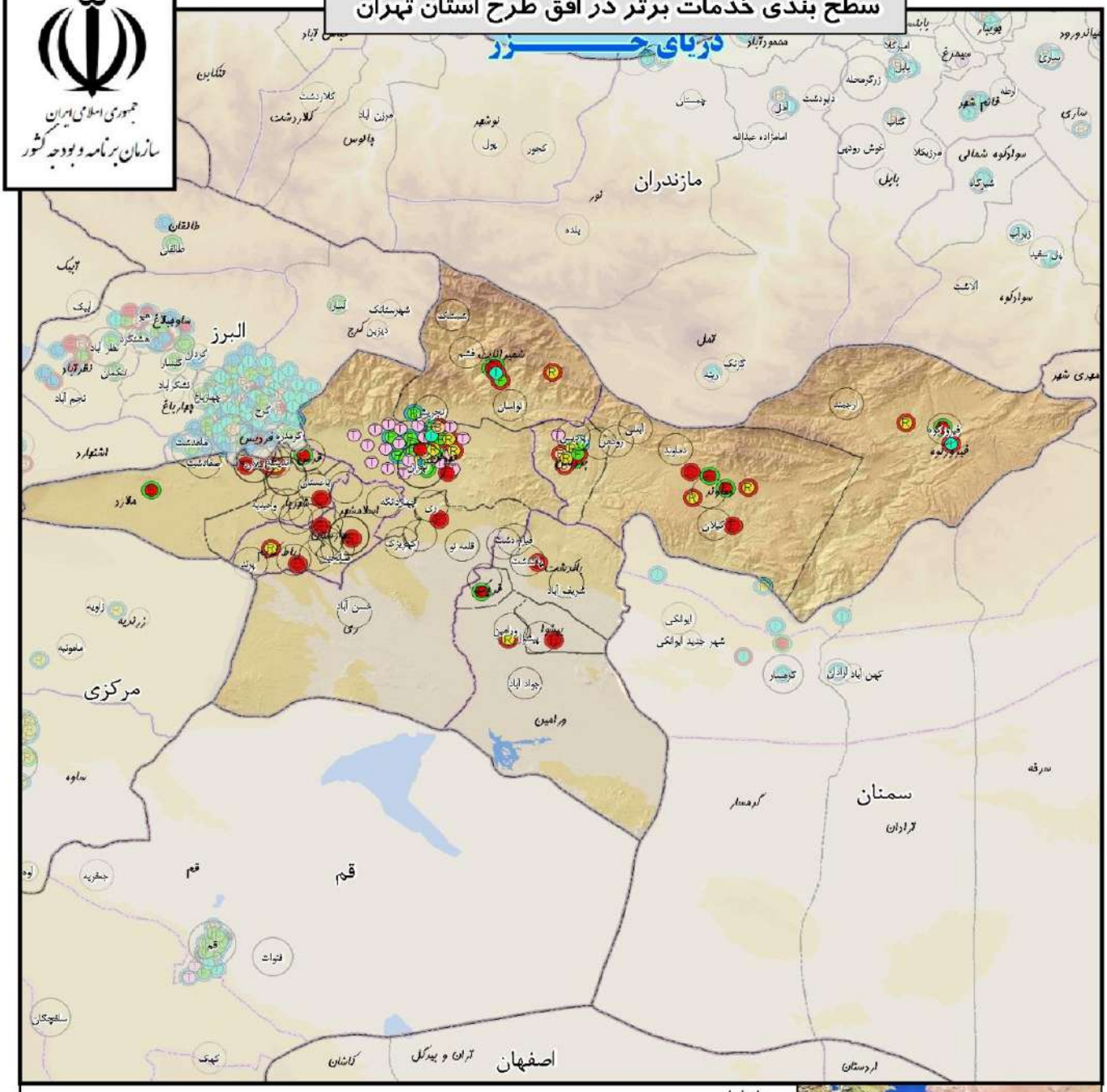

راهنما

سطح جمعیتی شهر

- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

خدمات برتر

- بیمه
- حرفه ای و کسب و کار
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازاریابی
- مراکز تحقیق و توسعه
- مشاوره حقوقی
- مراکز رشد و فناوری
- پارک های علم و فن اوری

وضعیت

- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران

ماخذ: مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان تهـران

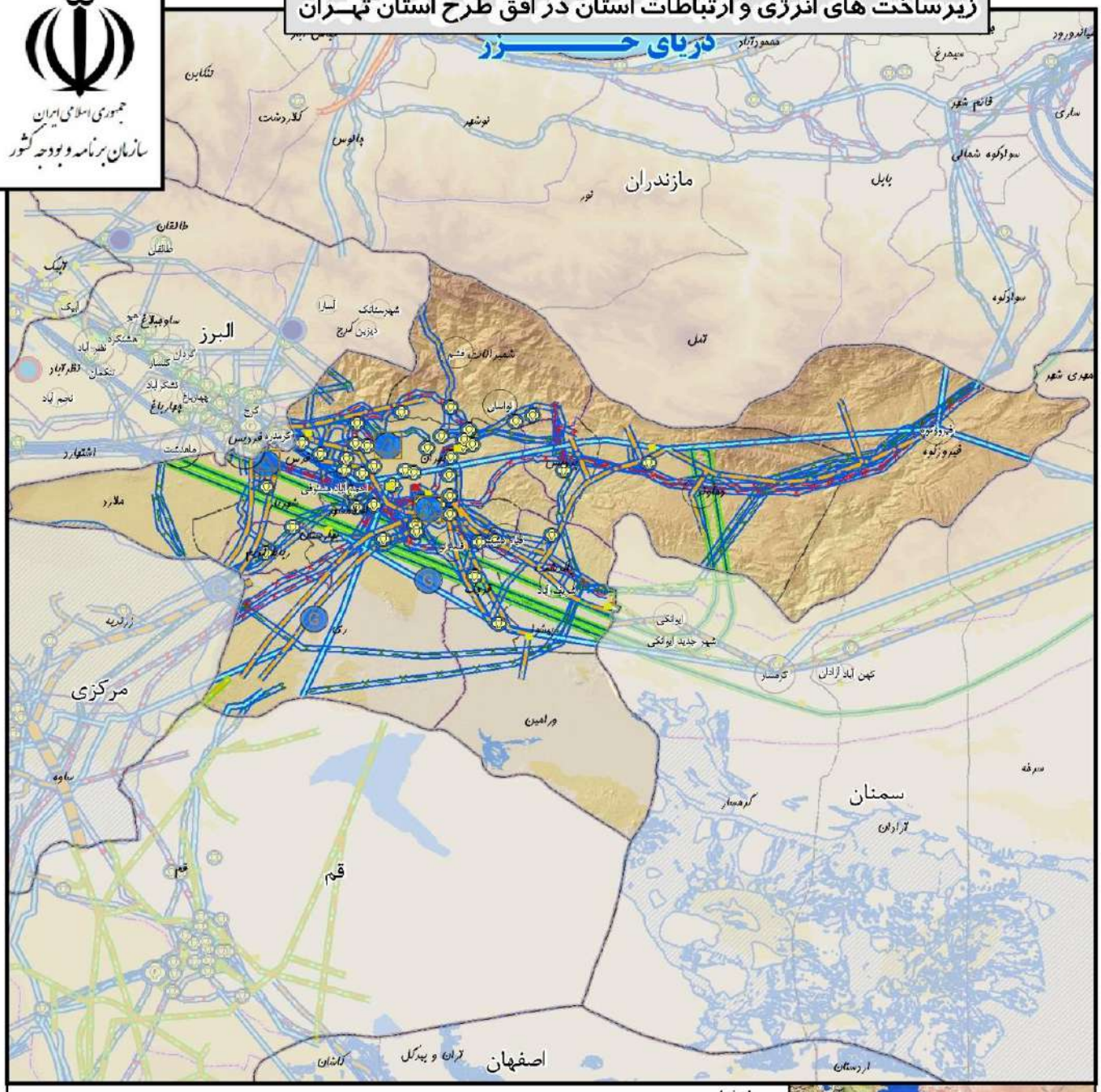

راهنما

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱
- آبی
- بادی
- بخاری
- سیکل ترکیبی
- گازی

- ایستگاه تقلیل فشار گاز
- پست برق

وضعیت مراکز
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

- خطوط انتقال گاز
- شبکه فیبر نوری
- ۱۳۲
- ۲۳۰
- ۴۰۰
- ۶۳
- خطوط انتقال فرآورده

وضعیت خطوط
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل سایر

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهـران

ماخذ: مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان تهـران

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

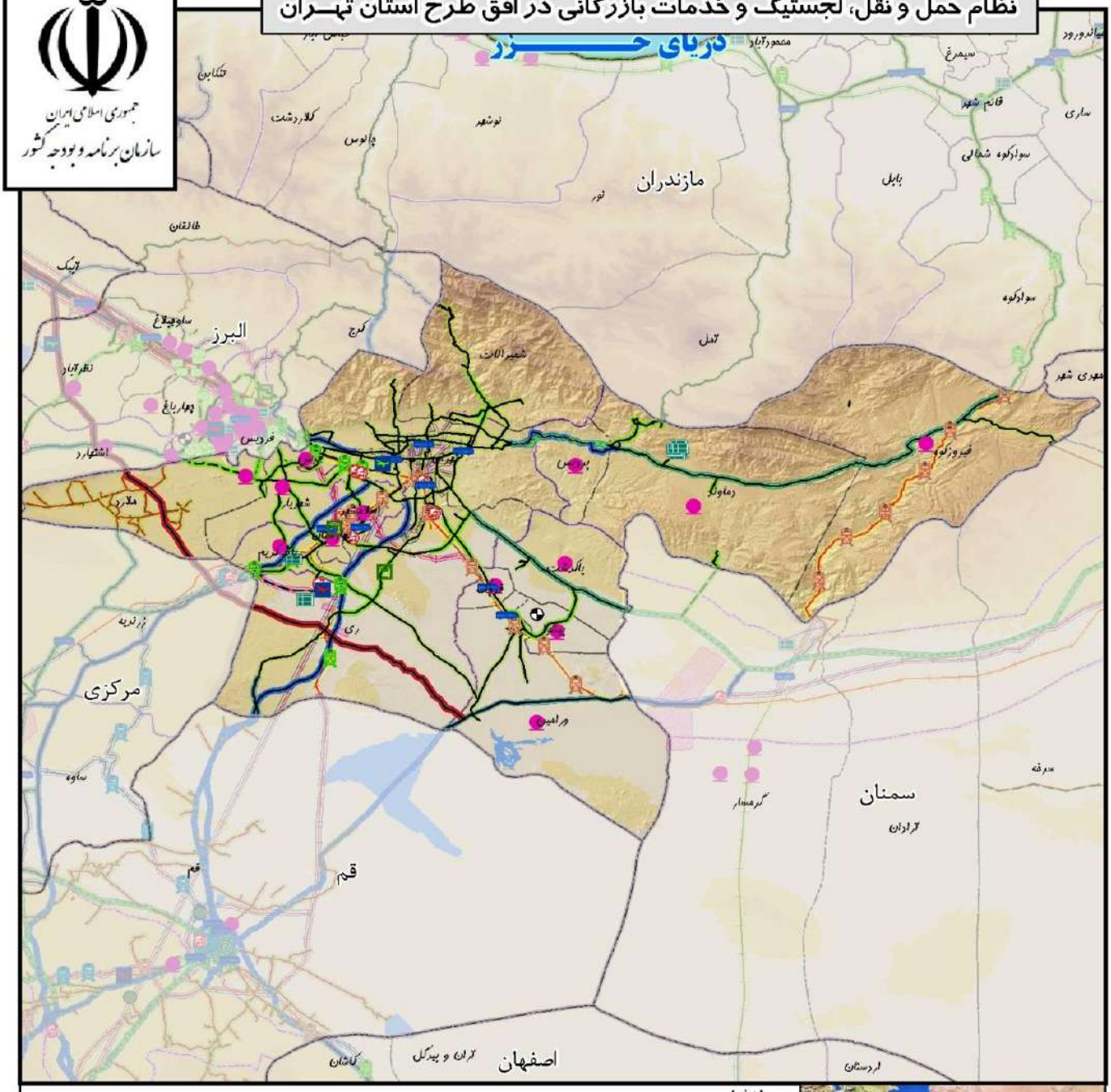

راهنما

فرودگاه
کارکرد
فرا ملی
ملی
پایانه جاده ای
نوع
باری
مسافری

مراکز لجستیک
نوع
انبار
بارانداز کالا
بندر خشک
سردخانه
سیلو
پارک لجستیک
گمرک
دو منظوره
سبک

سنگین
وضعیت محور
افق
توسعه وضع موجود
موجود
کارکرد محور
فرا ملی
ملی
منطقه ای
استانی
شهرستانی

نوع راه
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه آهن
دو منظوره
سبک
سنگین

نواحی اقتصادی
نوع
منطقه ویژه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهـران

ماخذ: مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N W E S

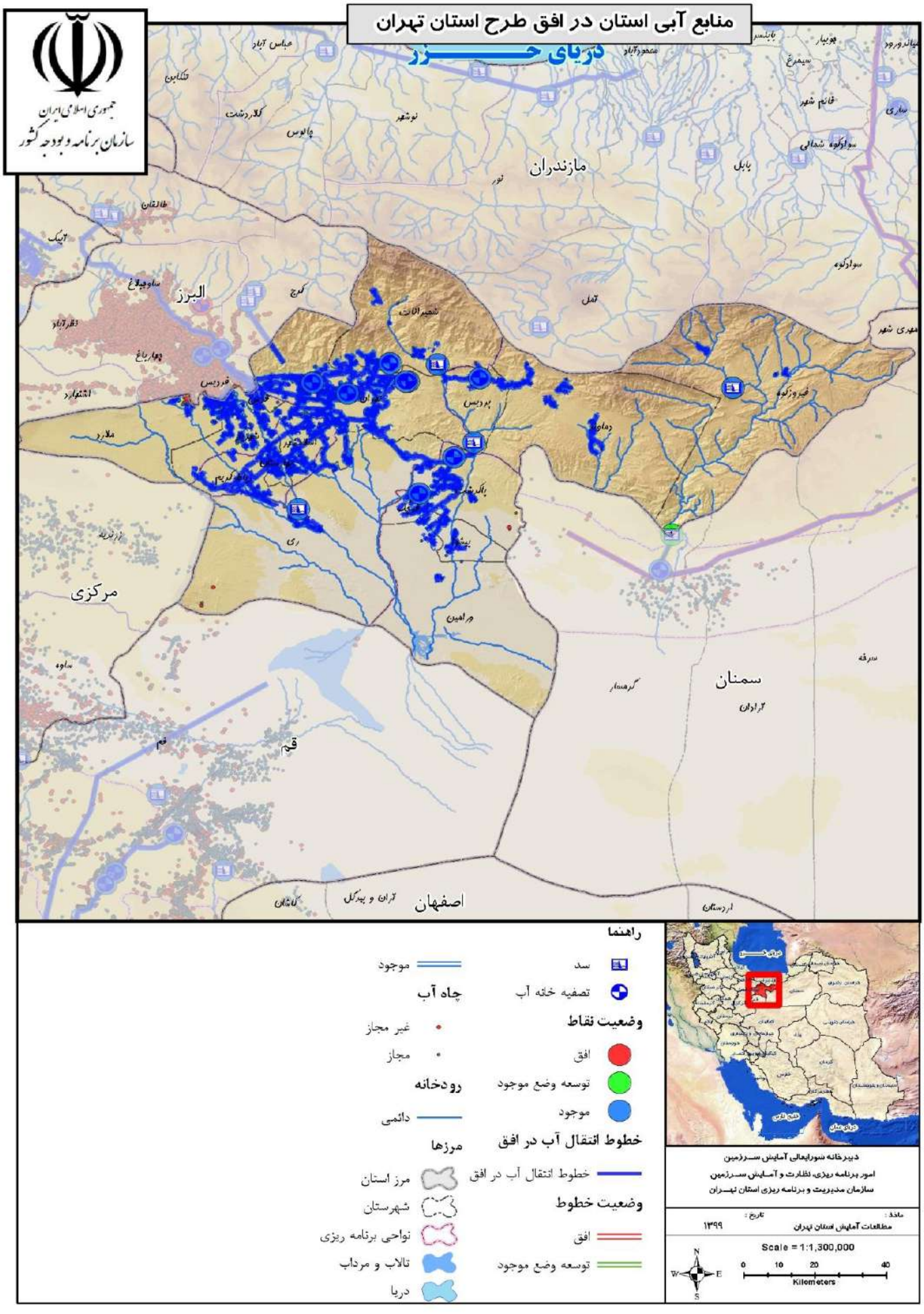
منابع آبی استان در افق طرح استان تهران
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
دریای خزر
مازندران
البرز
مرکزی
سمنان
اصفهان
قم
راهنما
سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان تهران
ماخذ :
مطالعات آمایش استان تهران
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,300,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع افق استان تهران

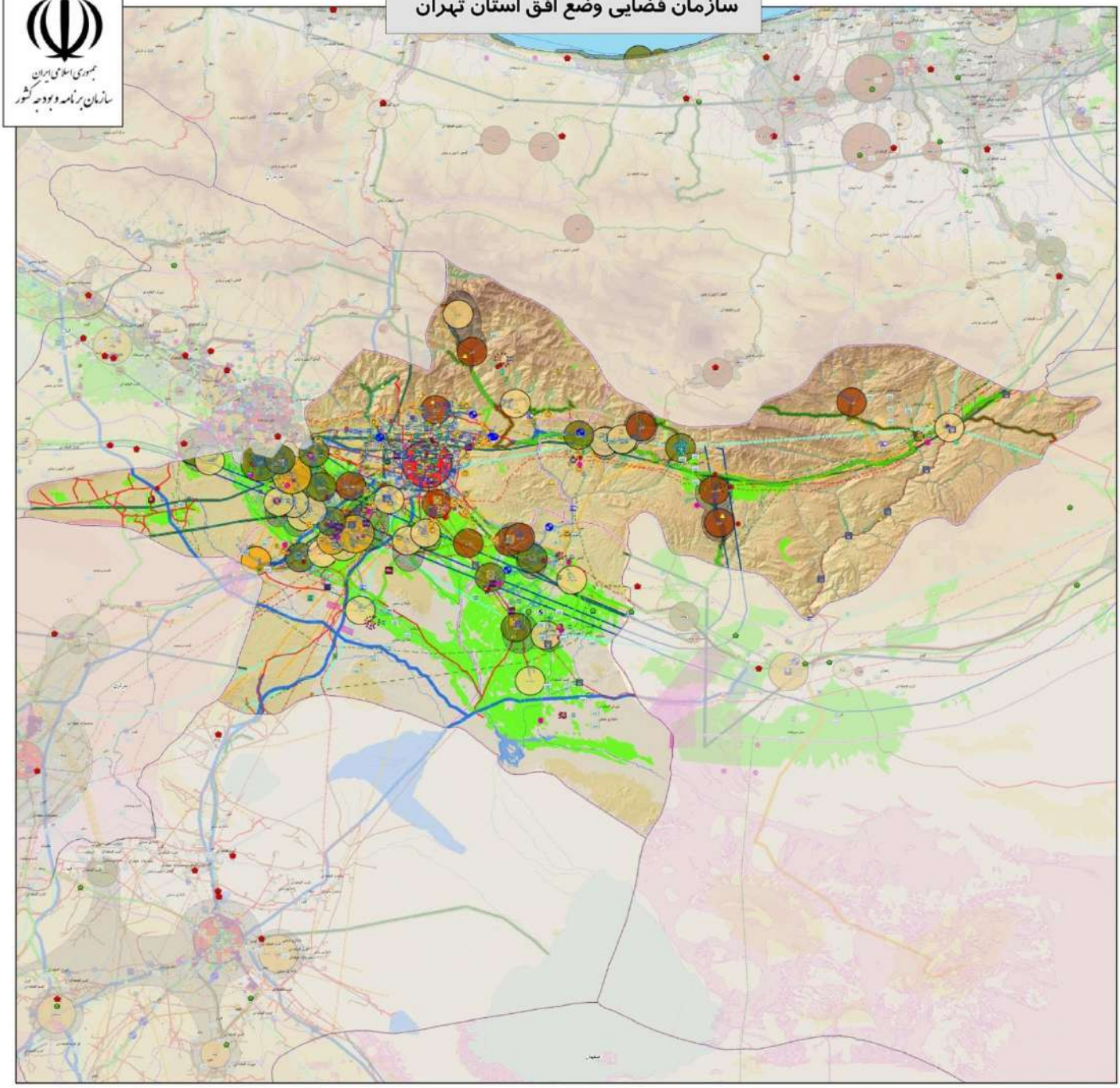

راهنما

حمل و نقل و ارتباطات
- سنگین

ایستگاه راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین
- شبکه فیبر نوری

خدمات بازرگانی
- منطقه ویژه
- گمرک
- بندر خشک
- پارک لجستیک
- بارانداز کالا
- سیلو
- سردخانه
- انبار

خدمات برتر
- مراکز تحقیق و توسعه
- خدمات فنی و مهندسی
- مالی و بازاریابی
- بیمه

فرودگاه
- فرا ملی
- ملی
- استانی

جاده
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی
- راه فرعی

پایانه جاده ای
- باری
- مسافری

بندر
- بندر سطح ۱
- مسیر دریایی

خطوط راه آهن
- دو منظوره
- سبک

- حرفه ای و کسب و کار
- مشاوه حقوقی
- مراکز رشد و فناوری

انرژی

نیروگاه
- آبی
- بادی
- بخاری
- سیکل ترکیبی
- گازی
- خطوط انتقال فرآورده
- خطوط انتقال گاز

خطوط انتقال نیرو
- ۶۳
- ۱۳۲×
- ۲۳۰×
- ۴۰۰×
- پست برق

پهنه های دارای پتانسیل انرژی
- پتانسیل سایر

منابع آب
- سد در افق
- تصفیه خانه آب
- خطوط انتقال آب در افق
- رودخانه دائمی
- رودخانه فصلی
- تالاب و مرداب
- دریا
- دریاچه

کریدور کشاورزی
- کریدور کشاورزی

کشاورزی
- خوشه های کشاورزی

پهنه های کشاورزی
- باغداری
- زراعت آبی
- ترکیبی
- زراعت دیم
- زراعت آیش

صنعت
- مراکز صنعتی جدید
- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی

گردشگری

محور گردشگری
- اقتصادی
- یوم گردی یا طبیعی
- تاریخی
- ساحلی
- سلامت
- متمرکز
- مذهبی
- ورزشی
- کشاورزی
- مناطق نمونه گردشگری

آموزش عالی و بهداشت و درمان

مراکز آموزش عالی
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

بیمارستان
- قطبی
- منطقه ای
- ناحیه ای
- شهرستانی

سکونتگاه ها

اندازه جمعیتی شهر
- کمتر از ۱۰ هزار نفر
- بین ۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
- بین ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
- بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر
- بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار نفر
- بین ۱ تا ۲ میلیون نفر

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان: تهران

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان چهار محال و بختیاری را درافق ۱۴۱۰ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان چهار محال و بختیاری

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا بِرند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان چهارمحال و بختیاری به قرار زیر است:

۲-۱-اهداف بنیادین

-کارایی و بازدهی اقتصادی

-گسترش عدالت اجتماعی و کاهش عدم تعادل‌های منطقه‌ای

-بهبود و حفاظت از محیط زیست و منابع طبیعی

-ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲-نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

-بخش صنعت

زیر بخش‌های ساخت فلزات اساسی، ساخت ماشین آلات، تجهیزات وساخت دستگاه‌های برقی، ریسندگی، بافندگی و منسوجات در قلمرو فضایی شرق استان با تاکید بر شهرستان‌های بروجن و شهرکرد و صنایع تبدیلی و تکمیلی در کل استان.

-بخش گردشگری

زیربخش‌های گردشگری طبیعی، ورزشی، عشایری و سلامت در کل استان

-حمل و نقل

زیر بخش ترانزیت کالا و مسافر در قلمرو فضایی محورهای شهرکرد-بروجن-لردگان

-کشاورزی

زیر بخش‌های باغداری، دامداری، مرغداری، پرورش کرم ابریشم و زنبور عسل، پرورش ماهی وجنگل‌داری در کل استان.

-خدمات

زیر بخش‌های آموزش، بهداشت و مددکاری اجتماعی در کل استان.

تعیین نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

-کشاورزی

زیر بخش‌های کشاورزی ارگانیک، دامداری سنتی و صنعتی، کشت گیاهان دارویی در کل استان.

-صنعت و معدن

زیر بخش‌های معدن، صنایع معدنی و صنایع شیمیایی در قلمرو فضایی شهرکرد، فارسان، کیار، بروجن و لردگان و صنایع دستی در کل استان.

- گردشگری

زیر بخش‌های گردشگری فرهنگی، مذهبی و تاریخی در کل استان.

- حمل و نقل

زیر بخش‌های پیوندکانون‌های زیست و فعالیت در قلمرو فضایی پهنه های مرکزی استان.

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

استان چهارمحال و بختیاری با برخورداری از سرمایه انسانی و اجتماعی، موقعیت جغرافیایی، تنوع قومی و فرهنگی، حوضه های آبخیز پراهمیت، منابع طبیعی، معدنی و انرژی های تجدیدپذیر و ظرفیت های صنعتی؛ در راستای دست یابی به توسعه پایدار، در افق طرح به‌عنوان «**سرزمین پاک و آباد**» شناخته شده و دارای ویژگی‌های برجسته زیر خواهد بود:

جمعیتی سالم، توانمند و فعال، دارای محیط زیستی سالم و مؤثر در توسعه، موفق در مدیریت منابع آب و بهره برداری از انرژی های تجدیدپذیر، مشهور در گردشگری پایدار، برخوردار از جایگاه ممتاز در تحقیق و توسعه و بهره‌وری در بخش کشاورزی دارای صنعت سبز پرمزیت و برخوردار از موقعیت راهبردی در کریدورهای ارتباطی کشور، متکی بر توزیع بهینه جمعیت و فعالیت و توازن بین منابع و نیازهای آب و خاک با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- جمعیتی سالم، توانمند و فعال

بهبود فضای کسب و کار و ارتقای رقابت‌پذیری در دست‌یابی به اهداف توسعه

استفاده خلاقانه از تمام منابع موجود برای دست‌یابی به نرخ اشتغال متناسب با برنامه‌های توسعه کشور

فراهم آوردن زمینه مشارکت حداکثری بخش خصوصی در اقتصاد استان و ارتقای سرمایه اجتماعی

طراحی و اجرای برنامه‌های دینی و فرهنگی با هدف پویایی نشاط اجتماعی

-دارای محیط زیستی سالم و مؤثر در توسعه

حفظ و بهبود محیط زیست و منابع طبیعی استان (آبخیزداری، آبخوان‌داری و ...)

تعریف نقش و بهره‌برداری از محیط زیست و منابع طبیعی استان به‌عنوان ظرفیت‌های معیشتی با اولویت جوامع روستایی و عشایری

-موفق در مدیریت منابع آب و بهره‌برداری از انرژی‌های تجدیدپذیر

مدیریت منابع آب با رویکرد برخورداری مناسب از منابع آب‌های سطحی استان در سقف آب قابل برنامه ریزی

افزایش شاخص بهره‌وری آب در فعالیت بخش‌های مختلف اقتصادی

توسعه در حوزه تولید و عرضه انرژی‌های حاصل از منابع تجدیدپذیر

-مشهور در گردشگری پایدار

ارتقای شاخص رقابت‌پذیری در گردشگری

افزایش سهم ارزش افزوده کسب و کارهای خدماتی در حوزه گردشگری

- برخوردار از جایگاه ممتاز در تحقیق و توسعه و بهره‌وری بخش کشاورزی

افزایش راندمان تولید در محصولات متنوع بخش کشاورزی

تحقیق و توسعه در شیوه‌های پرورش دام و طیور و شیلات بدون آسیب به پایداری محیط زیست

توسعه محصولات و فراورده‌های سالم و ارگانیک در بخش کشاورزی

تحقیق و توسعه برای تولید و عرضه مناسب گیاهان دارویی و داروهای گیاهی

-دارای صنعت سبز و پرمزیت

فعال کردن ظرفیت‌های تولید صنعتی موجود به ویژه در گروه‌های صنعتی منسوجات، ماشین‌آلات، کانی غیرفلزی و فلزات اساسی

استانداردسازی تولیدات صنعتی و کشاورزی استان با رویکرد صادرات

برندینگ و عرضه کالا و خدمات استان با تأکید بر فناوری اطلاعات

توسعه صنعتی هم‌سو با مزیت‌های نسبی و محیط زیست و منابع طبیعی استان

استفاده از مزیت‌های معدنی استان هم‌سو با سایر بخش‌های توسعه‌ای استان

-برخوردار از موقعیت راهبردی در کریدورهای ارتباطی کشور

توسعه کریدورهای ارتباطی استان با استفاده از تمام ظرفیت‌ها در سطوح استانی، منطقه‌ای و ملی

-توزیع بهینه جمعیت و فعالیت

اصلاح ساختار شبکه سکونتگاهی با تقویت نقش نقاط شهری و روستایی

توسعه پدافند غیرعامل و ایجاد آمادگی برای مقابله با بحران‌های طبیعی و سوانح

-توازن بین منابع و نیازهای آب و خاک

توجه به توان سرزمینی استان در تدوین برنامه‌های توسعه بخشی

۲-۵-راهبردهای پابرجا

-توسعه و تنوع بخشی به فعالیت‌های اقتصادی با توجه به توانمندی در مزیت ها و نقش‌های هر سکونتگاه

-بسط استانداردهای صادراتی در تولید محصولات غذایی، آشامیدنی و دارویی

-تمرکز بر تولید اقلام کشاورزی دارای مزیت (بادام، آبزیان ، دام و ...) با توجه به توان‌های محیطی

-ایجاد بازارهای مالی جدید به منظور کاهش خروج سرمایه و جذب سرمایه‌های جدید

-ارتقای کارایی عوامل تولید (نیروی انسانی، سرمایه، فناوری، نهاده‌ها و ...)
-توسعه فعالیت های مرتبط با فرآوری کانی های معدنی دارای مزیت، محصولات غذایی و آشامیدنی سالم و ارگانیک و تولید داروهای گیاهی
-حمایت از تولید (بیمه، صندوق سرمایه‌گذاری و ...)
-توسعه، تقویت و معرفی بازار محصولات و خدمات استان با استفاده از برند استان
-توسعه و تقویت گردشگری پایدار متناسب با قابلیت‌ها و مزیت های استان
-تعادل بخشی به فعالیت‌های اقتصادی وابسته به مراتع و جنگل‌ها با توجه به ظرفیت آن‌ها
-تکمیل زنجیره تولید در کانون‌های صنعتی مستقر بر محورهای توسعه
-توسعه چند مرکزی استان با ارتقاء نقش و جایگاه کانون‌های مهم شهری
-تعادل بخشی به شبکه سلسله مراتبی سکونت‌گاهی از طریق توسعه زیرساخت‌ها و ارتقای سطح خدمات
-حمایت و تشویق بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری
-تقویت شبکه‌های حمل‌و نقلی استان در راستای محورهای توسعه‌ای
-تسریع در احداث و بهره‌برداری از شبکه ریلی در استان
-افزایش سطح رفاه اجتماعی (اشتغال، درآمد، خدمات و ...) به منظور کاهش مهاجرت و خروج سرمایه
-توزیع متناسب زیرساخت و خدمات
-افزایش سهم از منابع ملی با تأکید بر تأمین عدالت اجتماعی
-ارتقاء سطح خدمات در مراکز ثانویه استان متناسب با جمعیت حوزه نفوذ هر یک
-زمینه‌سازی برای ایفای نقش ناحیه شهری-صنعتی شهرکرد در منطقه
-جلوگیری از ادغام شهرهای پیرامونی در شهرکرد و رشد بی‌رویه آن
-توسعه زیرساخت‌ها و خدمات در نقاط سکونت‌گاهی دارای نقش گردشگری با نگاه ویژه به موضوع گردشگری
-جلوگیری از آلودگی منابع آب و تکمیل و تجهیز شبکه‌های جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب با استفاده از سرمایه‌گذاری‌های عمومی و دولتی
-رعایت سهم محیط زیست از منابع آب استان در سقف آب قابل برنه ریزی ابلاغی
-تولید انرژی از منابع تجدید پذیر و پاک
-کاهش هدررفت منابع (آب، خاک و انرژی) در راستای توسعه پایدار
-توسعه فعالیت‌های مربوط به آبخیزداری و آبخوان‌داری

۲-٦-شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

-قلمروهای تثبیت شده سکونت و فعالیت که شامل محدوده‌های شهری، روستایی، نظامی، فرودگاه، نواحی صنعتی و اراضی کشاورزی موجود در سازمان فضایی استان است. در نواحی شرقی، مرکزی و جنوبی استان از تراکم بیشتری برخوردار هستند.

-قلمروهایی که از توان بالایی برای ایجاد و توسعه مراکز سکونت و فعالیت برخوردار هستند بیشتر در لبه شرقی استان گسترش دارد.در کل نزدیک به ۱۰ درصد از سطح استان برای استقرار جمعیت در نظر گرفته شده است.

-عرصه اولویت دار توسعه سکونتگاههای استان(کانون‌های روستایی، روستاشهری و شهرهای بسیار کوچک) شامل شهرستان‌های سامان، کوهرنگ، بن، اردل، فارسان و کیار است. افزون براین، برای توسعه کانون‌های شهری کوچک شهرستان های شهرکرد، لردگان و اردل از اولویت بیشتری برخوردارند و شهرستان بروجن بیشترین اولویت را برای توسعه کانون‌های شهری متوسط و بزرگ خواهد داشت.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

-در خصوص فعالیت‌های کشاورزی اولویت نخست اراضی کشاورزی موجود استان است که مساحت و تراکم آن‌ها از شرق به غرب کاهش می‌یابد.

- اولویت دوم اراضی هستند که بالاترین توان را برای کشاورزی به خصوص کشت آبی دارند. این قلمروها(اراضی) در مجاورت دشت‌های شرقی استان قرار گرفته است.

-اولویت سوم نیز شامل پهنه هایی است که توان کمتری برای توسعه کشاورزی دارند اما همچنان کشت آبی در آن‌ها میسر است.

-بر اساس تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه فعالیت های بخش کشاورزی، قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت زراعت در شهرستانهای لردگان، کیار، فارسان، سامان، بروجن، بن و اردل، زیر بخش باغ‌داری در قلمرو فضایی کیار، سامان، شهرکرد و بن؛ زیربخش پرورش دام و طیور در قلمرو فضایی فارسان، کوهرنگ، شهرکرد، بروجن، اردل و کیار و زیربخش آبزی‌پروری در قلمرو فضایی کوهرنگ، کیار و لردگان قرار گرفته است.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های صنعتی و معدنی

-اولویت نخست را اراضی تثبیت شده شامل شهرک‌ها و نواحی صنعتی، کارگاه‌ها ،کارخانه‌ها و معادن در حال فعالیت یا آماده بهره‌برداری تشکیل می‌دهد.

-اولوبت دوم توسعه فعالیت‌های صنعتی در جنوب و شرق استان که از مزیت‌های نسبی بیشتری برخوردار است قرار گرفته است.

-عرصه‌های اولویت‌دار توسعه صنایع کوچک و متوسط(کارگاهی) در شهرستان‌های فارسان،کیار، لردگان، بن و سامان و صنایع بزرگ و پایه (صنایع مادر) درشهرستان‌های شهرکرد، بروجن و لردگان و صنایع دستی، تبدیلی و تکمیلی در کل استان خواهد بود.

-در بخش توسعه فعالیت‌های معدنی، قلمرو سنگ‌های تزئینی در شهرستان‌های فارسان و لردگان؛ سنگ لاشه در شهرستان شهرکرد؛ سنگ آهک در شهرستان‌های بروجن و فارسان؛ سنگ گچ در شهرستان‌های کیار و لردگان؛ خاک‌نسوز در شهرستان کیار و سیلیس در شهرستان‌های کوهرنگ و لردگان است.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بخش گردشگری

-عرصه‌های طبیعی استان شامل تالاب‌ها، دشت‌ها و جنگل‌ها با رعایت الزامات زیست محیطی بعنوان گردشگری طبیعی

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های بخش خدمات

-شهرستان‌های شهرکرد و بروجن به عنوان عرصه‌های اولویت‌دار توسعه خدمات برتر(توسط بخش غیردولتی و در زمینه‌های مالی، بیمه‌ای، حمل‌ونقل، فنی و مهندسی، ارتباطات و غیره) و سایر شهرستان‌ها در خدمات عمومی(آموزش، سلامت، مددکاری اجتماعی و غیره).

-شهرستان‌های کوهرنگ، سامان، کیار، فارسان، شهرکرد و بروجن برای توسعه فعالیت‌های گردشگری، شهرستان‌های اردل، کوهرنگ، کیار و لردگان برای توسعه فعالیت‌های حفاظت(گستره‌ی از فعالیت ها شامل جنگل کاری،مرتع داری،حفاظت از پهنه‌های محیط زیست).

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل شیب زمین

-بیش از ۶۶ درصد از مساحت استان در کلاس شیب بیش از ۲۵ درصد قرار دارد. شیب‌های بالای ۲۵ درصد(فاقد توجیه اقتصادی) در نواحی غربی از شمال تا جنوب امتداد دارند و بخشی از آن تا نواحی مرکزی استان گسترش یافته است.

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل احتمال وقوع زلزله

در مجموع ۹۰ درصد از جمعیت شهرنشین شهرستان اردل و تمامی جمعیت شهرنشین شهرستان‌های کیار و فارسان در پهنه با خطر بسیار زیاد قرار دارند. شهرهای نسبتا بزرگتر استان مانند شهرکرد، بروجن و لردگان در پهنه با خطر زیاد قرار دارند.

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل احتمال وقوع سیل

مناطق و قلمروهای شش‌گانه سیل‌گیر در استان شامل اراضی پایاب دشت جونقان، اراضی محدوده مرغزار شهرکرد، حاشیه تالاب گندمان، پایاب دشت خانمیرزا، پایاب تالاب چغاخور و پایاب دشت سفیددشت در تنگ دهنو است.

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل مجاورت کمی و کیفی با حریم رودخانه

بیشترین جمعیت شهری در معرض خطر سیل در شهرستان بروجن (۴۹ درصد) و پس از آن در شهرستان فارسان (۲۳ درصد) قرار دارد. رعایت حریم کمی و کیفی رودخانه‌ها در پهنه‌های فضایی استان الزامی است.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه‌ی فعالیت‌های کشاورزی

حدود ۳۳ درصد از مساحت اراضی زراعی و باغی استان در حاشیه رودخانه‌ها و در حریم آن‌ها واقع شده‌اند لذا در صورت وقوع سیل، ممکن است بخشی از اراضی کشاورزی استان دچار آب‌گرفتگی شود. افزون بر این تعدادی از سدهای استان در محدوده اراضی کشاورزی قرار دارند و بخشی از سطح زیر کشت را زیر آب می‌برند. بنابراین اراضی کشاورزی در محدوده و حریم سدها دارای محدودیت فعالیت می باشند.

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- در شرق و جنوب استان پهنه‌های با توان بالای کشاورزی، دارای محدودیت فعالیت‌های صنعتی هستند.
- از بین معادن استان، معدن سنگ لاشه سرخ‌دوش و معدن مرمریت گردوسفلی در شهرستان کوهرنگ در حریم سد و روخانه قرار دارند.

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان چهارمحال و بختیاری به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

-شهرستان اردل در توسعه روستایی و روستا شهر، توسعه شهری کوچک، زراعت، پرورش دام و طیور، آبزی‌پروری، صنایع کوچک و متوسط، خدمات عمومی، گردشگری و حفاظت

-شهرستان بروجن در توسعه شهری متوسط و بزرگ، زراعت، پرورش دام و طیور، صنایع بزرگ و پایه، خدمات برتر و گردشگری و خدمات بازرگانی

-شهرستان بن در توسعه روستایی و روستا شهر، زراعت، باغداری، صنایع کوچک و متوسط، خدمات عمومی، گردشگری و حفاظت

-شهرستان سامان در توسعه روستایی و روستا شهر، زراعت، باغداری،صنایع کوچک و متوسط،خدمات عمومی و گردشگری.

-شهرستان شهرکرد درتوسعه شهری کوچک، توسعه شهری متوسط و بزرگ،زراعت،پرورش دام و طیور،صنایع بزرگ و پایه،خدمات برتر و گردشگری

-شهرستان فارسان در توسعه روستایی و روستا شهر،زراعت،پرورش دام و طیور،صنایع کوچک و متوسط، خدمات عمومی، گردشگری.

-کوهرنگ در توسعه روستایی و روستا شهر،پرورش دام و طیور، آبزی پروری،صنایع کوچک و متوسط، خدمات عمومی، گردشگری، حفاظت

-شهرستان کیار در توسعه روستایی و روستا شهر، زراعت، باغداری، پرورش دام و طیور، آبزی‌پروری، صنایع صنایع کوچک و متوسط، خدمات عمومی، گردشگری، حفاظت

-شهرستان لردگان درتوسعه شهری کوچک، زراعت ،آبزی پروری، صنایع بزرگ و پایه، خدمات عمومی، گردشگری، حفاظت

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

-افزایش سطح رفاه اجتماعی (اشتغال، درآمد، خدمات و ...) به منظور کاهش مهاجرت و خروج سرمایه با اولویت‌دهی به مناطق کمتر توسعه یافته

-توزیع متناسب زیرساخت و خدمات و تعادل بخشی به شبکه سکونتگاهی

-افزایش سهم از منابع ملی با تأکید بر تأمین عدالت اجتماعی

-سامان‌دهی ناحیه‌های سکونتی- فعالیتی در جهت تعادل‌های درونی و ایفای نقش ملی و منطقه‌ای

-تقویت سرمایه‌های فرهنگی، افزایش رواداری اجتماعی و رفع تعارضات قومی

-ارتقاء زیست‌پذیری مناطق عشایری و افزایش رضایت از زندگی عشایر

-حمایت و تشویق بخش غیردولتی به سرمایه‌گذاری

-بهره‌برداری از حداکثر ظرفیت‌های کریدورهای ارتباطی ملی

-توسعه صادرات در محصولات دارای مزیت

-تنوع‌بخشی به بازارهای مالی به منظور کاهش خروج سرمایه و جذب سرمایه‌های جدید

-ارتقای کارایی عوامل تولید (نیروی انسانی، سرمایه، فناوری، نهاده‌ها و ...)

-توسعه و معرفی برند استان

-توسعه گردشگری مبتنی بر طبیعت از طریق تقویت زیرساخت‌ها، فعالیت‌ها و محصولات

-حمایت از توسعه و تقویت صنایع دستی

-رعایت اصول پدافند غیرعامل در توسعه

-توسعه فعالیت‌های اقتصادی دانش‌بنیان در حوزه‌های دارای مزیت

-تکمیل زنجیره تولید و ارزش

-بهره‌برداری از فرصت‌های اقتصادی پهنه‌های جنگلی، مرتعی و تحت مدیریت متناسب با ظرفیت‌ها

-اولویت‌دهی به اراضی خالی شهرک‌ها و نواحی صنعتی در گسترش فعالیت‌های صنعتی استان

-بهره‌برداری از منابع تجدید پذیر و پاک در جهت کاهش ناپایداری تولید انرژی

-مدیریت منابع آب و تعادل بخشی به مصارف آب با توجه به منابع

-کاهش هدررفت منابع (آب، خاک و انرژی) در راستای توسعه پایدار

-توسعه فناوری‌های پاک در فعالیت‌های اقتصادی

-تامین منابع به منظور حفظ و بهبود محیط زیست از طریق جلب مشارکت نهادهای اجرایی

-تقویت نقش اقتصادی محورهای آبی

-حفظ و تقویت زیست‌پذیری طبیعی

-سازمان‌دهی نظام تصمیم گیری در مدیریت توسعه استان

-کاهش بخشی‌نگری و ایجاد تعامل سازنده بین دستگاه‌های استان از طریق استمرار فعالیت کمیته‌های تخصصی کارگروه آمایش

-افزایش تعامل و جلب مشارکت استان‌های همجوار در راستای اهداف آمایش ملی (آب، مهاجرت، فعالیت، منابع طبیعی، ارتباطات و ...)

-تقویت نقش شوراها و کارگروه‌های تخصصی در سیاست‌گذاری و نظارت بر اجرا و تسری آن به سطوح شهرستانی

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها و زیربنایی

-ارتباط کانون‌ها و پهنه‌های جمعیت و فعالیت در نواحی شمال‌شرقی و شرق استان چهارمحال و بختیاری با استان اصفهان از طریق احداث خطوط ریلی

-اتصال استان به خطوط سراسری راه آهن از طریق راه آهن سراسری اصفهان-چهارمحال و بختیاری-خوزستان
-توسعه و تقویت منطقه هاب و ارتباطات هوایی استان از طریق توسعه زیرساختی فرودگاه بین‌المللی شهرکرد
-ارتقاء شبکه اصلی راه‌های استان به سطح بزرگراهی و ارتقاء کریدور ارتباطی بازفت- مسجد سلیمان به بزرگراه
-طراحی شبکه آزادراهی با استان اصفهان از مبادی سفیددشت و سامان
-احداث راه‌های اصلی از فارسان به دشتک، چلگرد به صمصامی، شلمزار به سفیددشت و سرخون به لردگان به جهت افزایش درجه شبکه راه‌ها و تسهیل ارتباطات

- پهنه مستعد جهت توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی تجدید پذیر(باد) در دامنه جنوبی ارتفاعات مشرف به دشت‌های استان و توسعه زیرساخت‌های تولید انرژی تجدید پذیر(خورشیدی) در پهنه شمال و شرق استان

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- کلان پهنه‌هایی که صرفا ویژگی استقرار فعالیت‌های کشاورزی را در استان دارند در منطقه یک (شامل شهرستان‌های شهرکرد، بن و سامان) وجود دارد و تنها پهنه‌ای که به صرف فعالیت‌های جنگلداری اختصاص داده شده و برای استقرار سایر فعالیت‌ها مناسب نیست در منطقه سه (شهرستان‌های فارسان، کیار، اردل و کوهرنگ) قرار گرفته است. به لحاظ شرایط خاص توپوگرافی و شیب زیاد زمین، فعالیت‌های جنگلداری در لبه غربی و جنوبی استان حائز بیشترین شرایط است.افزون بر این، ارتفاعات و ناهمواری‌های پرشیب استان بیشتر به فعالیت‌های مرتعداری اختصاص یافته و در هر سه منطقه وجود دارد هر چند که به دلیل ویژگی‌های طبیعی سهم مناطق دو (شامل شهرستان‌های بروجن و لردگان) و سه (شهرستان‌های فارسان، کیار، اردل و کوهرنگ) بیشتر است.
- خوشه های کشاورزی گردو و بادام در قلمرو سامان و بن؛ خوشه عسل در کوهرنگ و کیار؛ خوشه دامداری سنتی و صنعتی در سامان، شهرکرد و کوهرنگ؛ خوشه شیلات در کوهرنگ، اردل، کیار و لردگان؛ خوشه شهرک گلخانه در شهرکرد، بروجن و لردگان؛ خوشه برنج در لردگان، و خوشه انار در اردل و خوشه گیاهان دارویی در پهنه استان

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- مناطق مستعد فعالیت‌های صنعتی در شهرک‌های صنعتی(موجود) شهرکرد، بروجن و لردگان
- تمرکز ماده معدنی خاک نسوز در شهرستان کیار و معادن سنگ آهک در شهرستان‌های بروجن و فارسان است و سایر شهرستان‌ها تخصصی ندارند.

مناطق مستعد توسعه خدمات و گردشگری

- سطح اول در بسیاری از خدمات برتر به شهرکرد تعلق خواهد گرفت. شهرکرد در خدمات برتر آموزشی، سلامت، فرهنگی، بازرگانی و لجستیک در سطح اول قرار می گیرد و می تواند در سطح منطقه به ارائه خدمات بپردازد. این شهرستان در ارائه خدمات برتر ورزشی در سطح دوم قرار دارد و کارکرد آن استانی و ناحیه‌ای است.
- با توجه به ویژگی های طبیعی و اقلیمی ناحیه شمال‌غرب استان، محل استقرار خدمات برتر ورزشی و گردشگری در بالاترین سطح در شهر چلگرد است. کارکرد چلگرد جهت ارائه خدمات برتر ورزشی و گردشگری حتی از سطح منطقه نیز فراتر رفته و به سطح ملی خواهد رسید.
- بروجن در ارائه خدمات برتر آموزشی، فرهنگی و بازرگانی و لردگان در سلامت و گردشگری در سطح دوم قرار دارند. فارسان نیز در ارائه خدمات برتر آموزشی، فرهنگی و سلامت در سطح سوم قرار گرفته است.
- شهرستان اردل در خدمات گردشگری در سطح دوم و شلمزار نیز در ارائه خدمات بازرگانی در سطح سوم قرار دارد.
- خدمات برتر فرهنگی و اجتماعی شامل موزه و مرکز فرهنگی، فرهنگسرا و مرکز فرهنگی (سطح اول) در عملکرد فراستانی در قلمرو شهرستان شهرکرد و در سطح دوم با عملکرد استانی در قلمرو شهرستان بروجن و در سطح سوم با عملکرد ناحیه ای در قلمرو سایر شهرهای استان است.
- مناطق نمونه گردشگری در استان (تالاب چغاخور، چشمه سیاسرد، پل زمانخان، امامزاده حمزه‌علی، منطقه شیدا، چمن گلی، شلیل، دیمه، سراب، ده چشمه، ارمند، ده بارز، بهشت آباد، تالاب گندمان و شهریاری) و مناطق مستعد بوم گردی طبیعی در پهنه استان خواهد بود.
- روستاهای هدف گردشگری به عنوان گردشگری روستایی ایفای نقش خواهند کرد.

مناطق مستعد توسعه بازرگانی

- ایجاد شهر لجستیک شهرکرد با مجموعه‌ای از امکانات زیربنایی مانند فرودگاه، ایستگاه راه‌آهن، پایانه‌های بار و مسافر، و مراکز نگهداری و دپوی کالا و بار، سردخانه‌ها و سیلوها از طریق اتصال به شبکه ریلی اصفهان
- توسعه زیرساخت فعالیت‌های بازرگانی استان با ایجاد بندر خشک در شهرستان بروجن
- توسعه خدمات حمل و نقل و انبارداری استان از طریق اتصال به شبکه ریلی اصفهان-خوزستان

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

الگوی کلی استقرار جمعیت در استان چهارمحال و بختیاری از یک شبکه سلسله مراتبی پنج سطحی در استقرار مراکز سکونت‌گاهی برخوردار است:

-سطح اول نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی: این سطح مربوط به شهرکرد است که با چند سکونتگاه اطراف خود تشکیل ناحیه سکونتی- فعالیتی شهرکرد را داده است. شهر و پهنه شهرکرد با کارکرد ملی زمینه استقرار اصلی جمعیت و خدمات وابسته به آن را فراهم ساخته است.

-سطح دوم نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی مربوط به ۴ شهر بروجن و لردگان در منطقه دو و فارسان و شلمزار در منطقه سه است که کارکرد منطقه‌ای برعهده خواهند داشت.

-سطح سه نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی سه کانون بن، سامان و فرخشهر با سطح سه زمینه استقرار جمعیت در این منطقه را فراهم ساخته‌اند. ساختار ضعیف شبکه سکونتگاهی در ناحیه غربی استان نیز موجب شده تا زمینه تبدیل شهرهای چلگرد و اردل به سطح سه با کارکرد ناحیه‌ای فراهم آید.

-سطح چهارم نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی:کارکرد این سطح از کانون‌های سکونتگاهی ویژگی دوگانه ناحیه‌ای- محلی دارد. در منطقه یک، شهرهای سورشجان، کیان و هفشجان این نقش را بر عهده دارند. در منطقه دو بلداجی، آلونی، سردشت و مال‌خلیفه در سطح چهار هستند هر چند که در پهنه بروجن، فرادنبه و سفیددشت نیز در این سطح قرار گرفته‌اند. در منطقه سه برنامه‌ریزی، شهرهای بازفت، باباحیدر، دشتک، ناغان، جونقان و سرخون قرار دارند. وجود ۲ شهر جونقان و باباحیدر در این سطح به ارتقا فارسان به عنوان پهنه سکونتی-فعالیتی کمک خواهد رساند.

-سطح پنجم مراکز سکونتگاهی عمدتا شامل نقاط شهری بسیار کوچک استان (روستا-شهرها) و کانون‌های اصلی روستایی است که وظیفه تکمیل شبکه سلسله مراتبی را برعهده دارند سکونتگاه‌های این سطح کارکرد محلی خواهند داشت. شهرهای این سطح عبارتند از: نقنه، پردنجان، گندمان، گهرو، گوجان، طاقانک، سودجان، دستنا، چلیچه، وردنجان، کاج، نافچ، هارونی، منج، صمصامی، دستگرد امام‌زاده، بوگر، شیخ شبان، هوره، آورگان، سرآقاسید و چنارمحمودی.

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان چهارمحال و بختیاری به قرار زیر است:

بازرگانی

برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها،کریدورها و ...)

برنامه توسعه و تکمیل ساختارها، خوشه ها ، زنجیره ها و شبکه های بازرگانی

برنامه حمایت از تسهیل و توسعه تجارت داخلی و خارجی و تنظیم قوانین و مقررات موردنیاز

صنعت و معدن

برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت‌ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع

برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات موردنیاز توسعه معادن

برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی

برنامه ارتقای بهره وری صنایع (مصرف بهینه آب ، حامل های انرژی و..)

برنامه توسعه و گسترش خدمات پشتیبان تولید صنعتی و معدنی

برنامه ارتقای بهره‌وری معادن (شناسایی قابلیت های معدنی جدید، جذب فناوری های نوین و ...)

کشاورزی و امنیت غذایی

برنامه افزایش محصولات باغی و زراعی با تاکید بر محصولات دارای مزیت نسبی استان

برنامه بهبود بهره‌وری آب و اصلاح الگوی کشت

برنامه بازسازی و تکثیر آبزیان

برنامه تکمیل و توسعه زنجیره های ارز ش محصولات کشاورزی

برنامه توسعه کشت و صنعت

برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی ها، تشکل ها و بهره‌برداران کشاورزی

برنامه هوشمند سازی و توسعه کشاورزی دانش‌بنیان

مدیریت صادرات محصولات کشاورزی

آب

برنامه تأمین آب از منابع متعارف و نامتعارف

برنامه مدیریت تقاضای آب

محیط زیست و منابع طبیعی

برنامه حفاظت خاک

برنامه آبخیزداری و آبخوان‌داری

برنامه احیاء و بهره برداری پایدار از مراتع و جنگلها

حفاظت و احیاء زیست بوم های آبی

حفاظت و احیاء زیست بوم های خشکی

انرژی

برنامه توسعه انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر

برنامه بهسازی، نوسازی و نظارت بر شبکه‌های انتقال و توزیع انرژی

حمل و نقل

برنامه تجاری سازی زیر ساخت های حمل و نقل هوایی

برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل

برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای

برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی

بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

برنامه توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی

برنامه ارتقاء امنیت فضای ارتباطات و فنآوری

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاهها

برنامه ساماندهی عشایر

برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه‌ها(شهری،روستایی)

برنامه ساماندهی کیفیت محیطی سکونتگاهها

برنامه توسعه زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاه‌های شهری و روستایی

فرهنگ و هنر

برنامه تقویت و حفظ آداب و رسوم و سُنن فرهنگی

میراث فرهنگی،صنایع دستی وگردشگری

برنامه بهینه سازی و توسعه زیر ساخت های گردشگری

برنامه توسعه گردشگری طبیعی

برنامه توسعه گردشگری روستایی و عشایری

برنامه توسعه گردشگری سلامت

برنامه توسعه گردشگری تاریخی- فرهنگی

برنامه حمایت از تولید و صادرات صنایع دستی

برنامه حفظ و احیای بناها، بافت ها و محوطه های تاریخی استان

آموزش، علم و فناوری

برنامه توسعه و انطباق فعالیت دانش بنیان با مزیت سنجی منطقه‌ای

برنامه ماموریت گرایی(محوری) دانشگاهها با مزیت‌های استانی

سرمایه اجتماعی

برنامه توسعه منابع انسانی و توانمندسازی اقشار آسیب‌پذیر

برنامه توسعه و ارتقاء سطح خدمات فرهنگی- اجتماعی

تربیت بدنی

برنامه توسعه خدمات و تجهیز فضاهای ورزشی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران

برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون‌های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)

برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران

برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)

برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی

برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

اقتصاد و سرمایه گذاری

برنامه تسهیل و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و جلب مشارکت‌ها

برنامه توسعه اشتغال و کارآفرینی

مدیریت نهادی

برنامه ایجاد تغییرات نهادی و اصلاح و تقویت سیاست گذاری مبتنی بر طرح آمایش سرزمین

برنامه تهیه اسناد، برنامه‌ها، طرح‌ها و مطالعات موردنیاز ارتقا کیفیت سیستم مدیریت و نظام حکمرانی

برنامه اصلاح و تقویت نهادی دولت

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع موجود استان چهارمحال و بختیاری

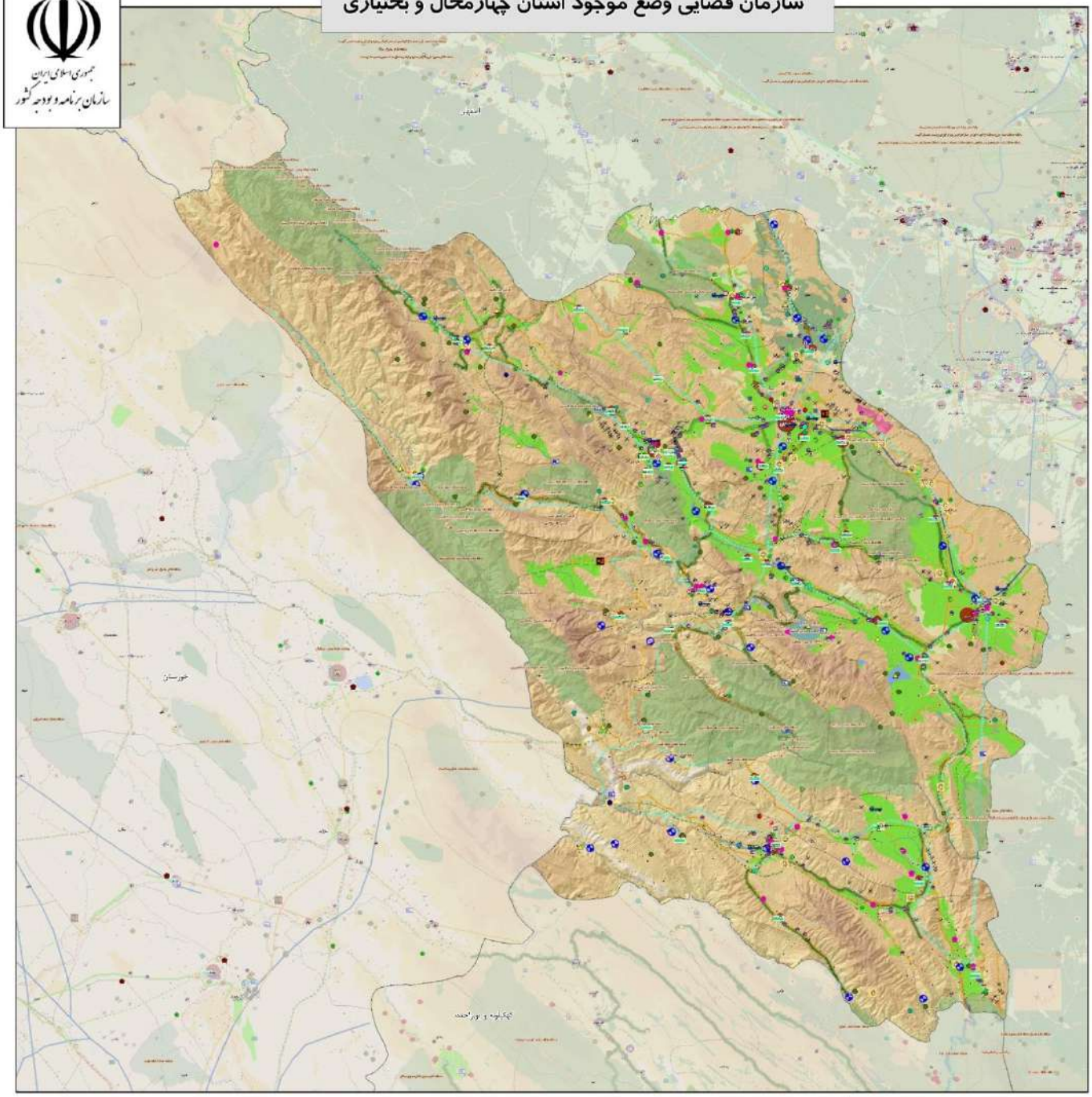

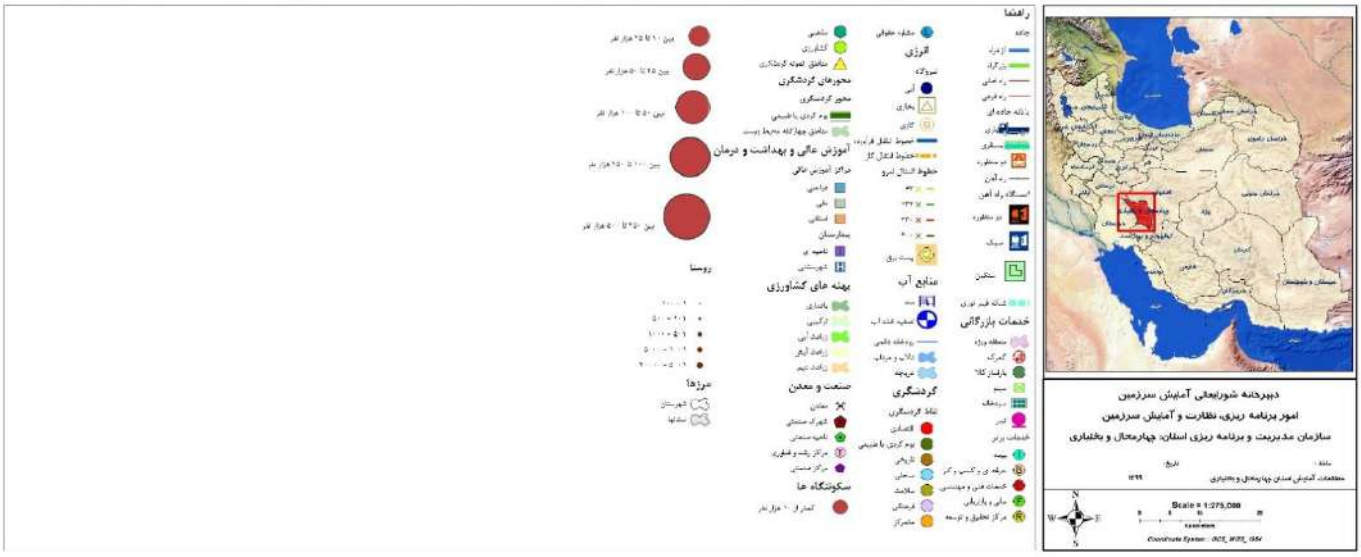

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان چهارمحال و بختیاری

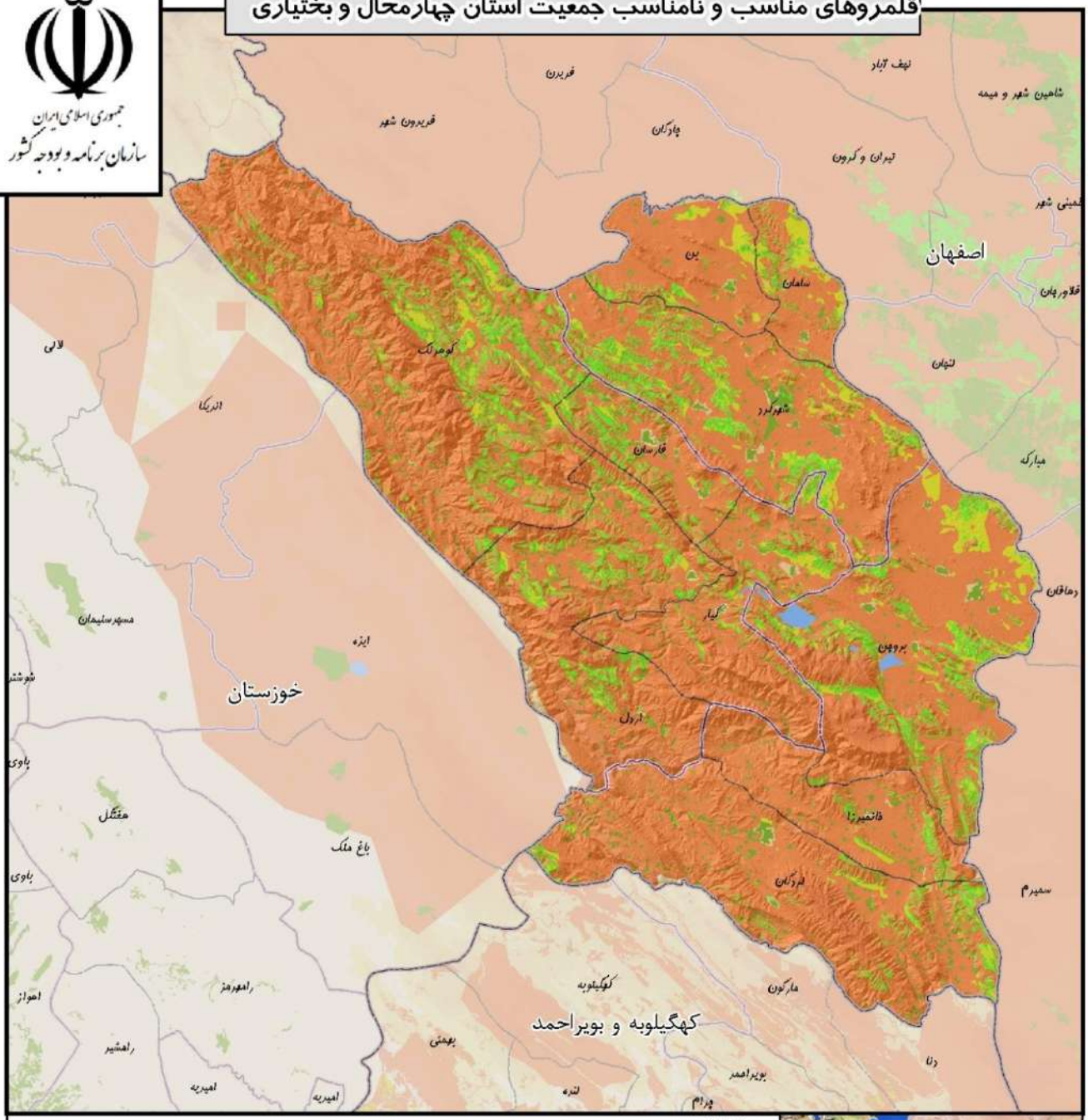

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحـال و بختیـاری

تهیه کننده: مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,150,000

0 10 20 40
Kilometers

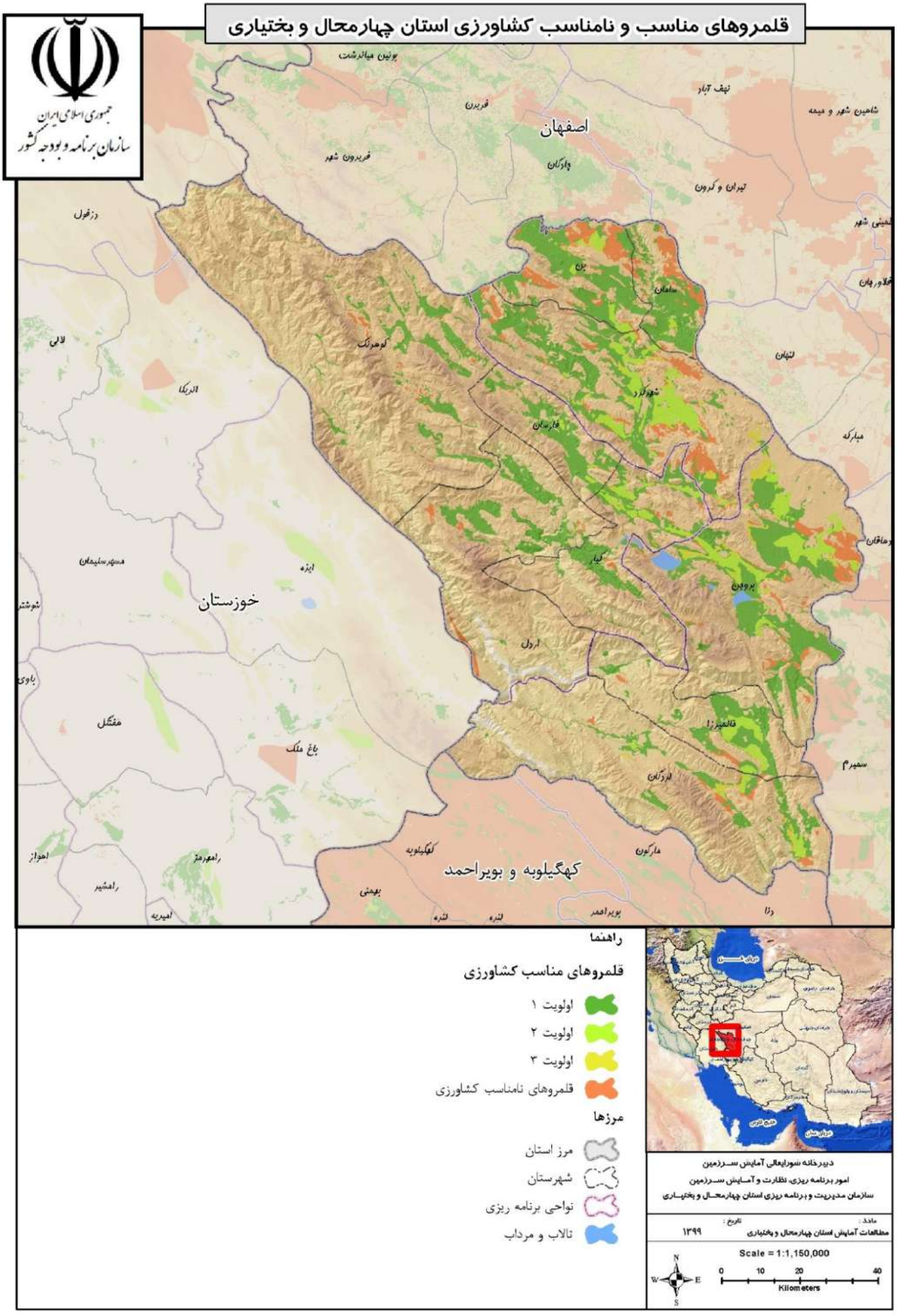
قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان چهارمحال و بختیاری
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
راهنما
قلمروهای مناسب کشاورزی
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
قلمروهای نامناسب کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحال و بختیاری
مأخذ:
مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,150,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

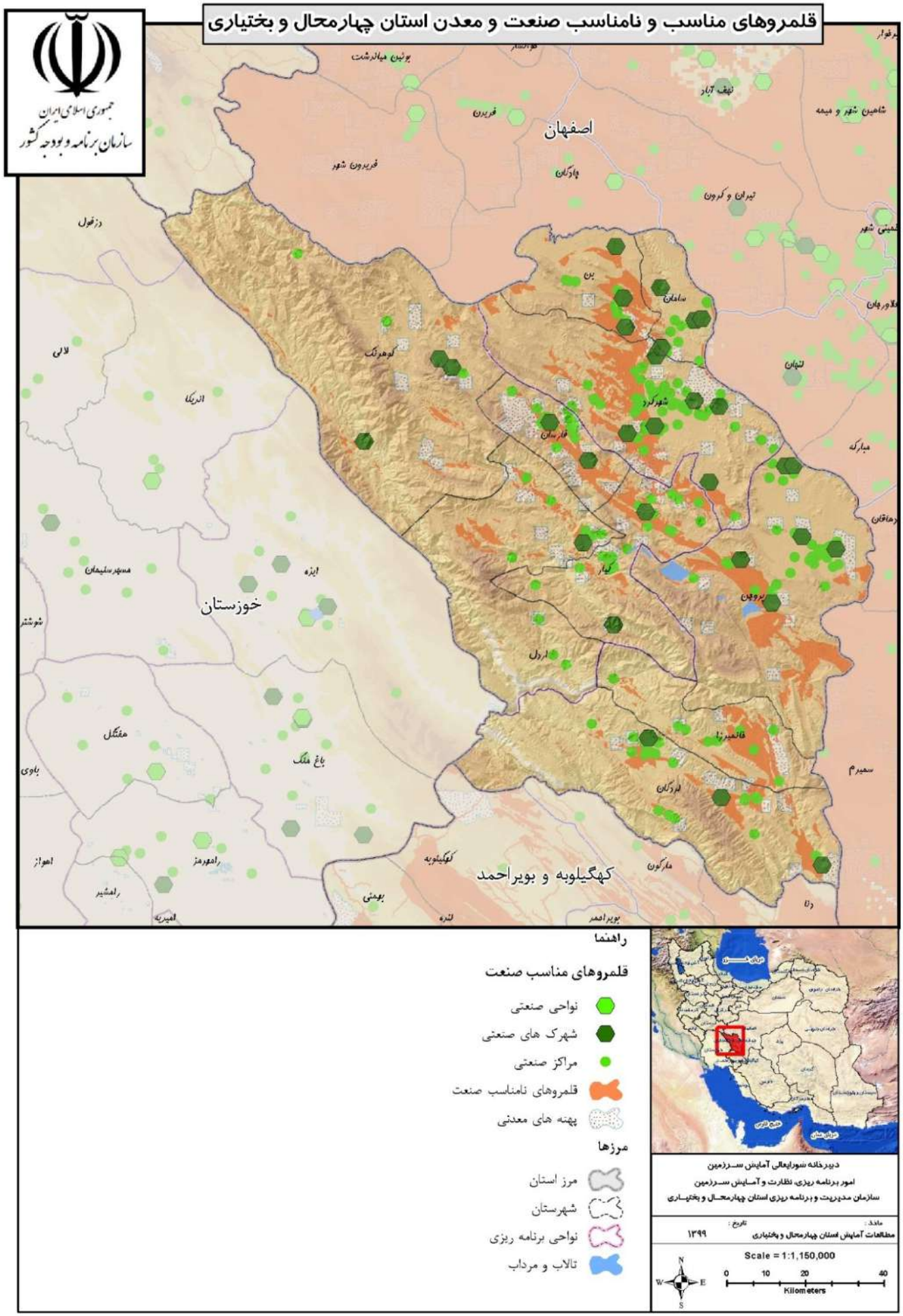
قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان چهارمحال و بختیاری
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
فریدن
فریدون شهر
نطنز
زفرقل
لالی
اندیکا
مسجدسلیمان
ایذه
شوشتر
مغنیل
باغ ملک
باوی
اهواز
رامهرمز
رامشیر
امیدیه
بهبهان
لنده
بویراحمد
مارگون
دنا
سمیرم
فارسان
شهرکرد
بن
سامان
کوهرنگ
لردگان
اردل
کیار
بروجن
فارسان
لنجان
چلگرد
مبارکه
شاهین شهر و میمه
تیران و کرون
شهرضا
نجف آباد
پاتدان
راهنما
قلمروهای مناسب صنعت
نواحی صنعتی
شهرک های صنعتی
مراکز صنعتی
قلمروهای نامناسب صنعت
پهنه های معدنی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحال و بختیاری
ماخذ :
مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,150,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

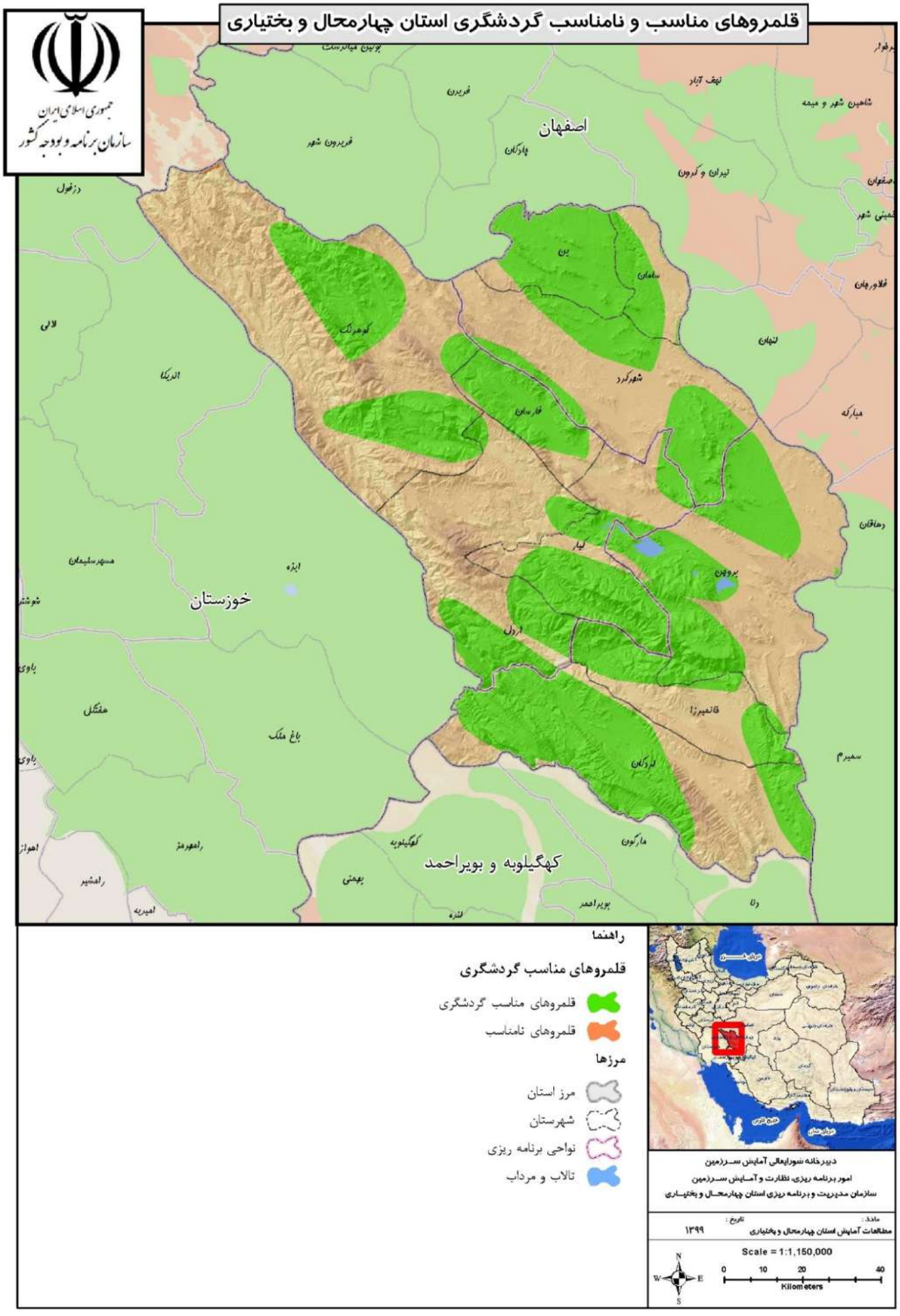
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان چهارمحال و بختیاری
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
فریدن
فریدون شهر
چادگان
نیک آباد
شاهین شهر و میمه
تیران و کرون
صفه‌ان
مبارکه
فلاورجان
لنجان
سامان
بن
کوهرنگ
شهرکرد
فارسان
لیار
بروجن
اردل
قلعه‌میرزا
لردگان
سفیدم
دهاقان
ایذه
باغ ملک
هفتگل
مسجدسلیمان
لالی
اندیکا
دزفول
رامهرمز
رامشیر
بهبهان
بویراحمد
مارگون
راهنما
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحال و بختیاری
مأخذ:
مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,150,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان چهارمحال و بختیـاری

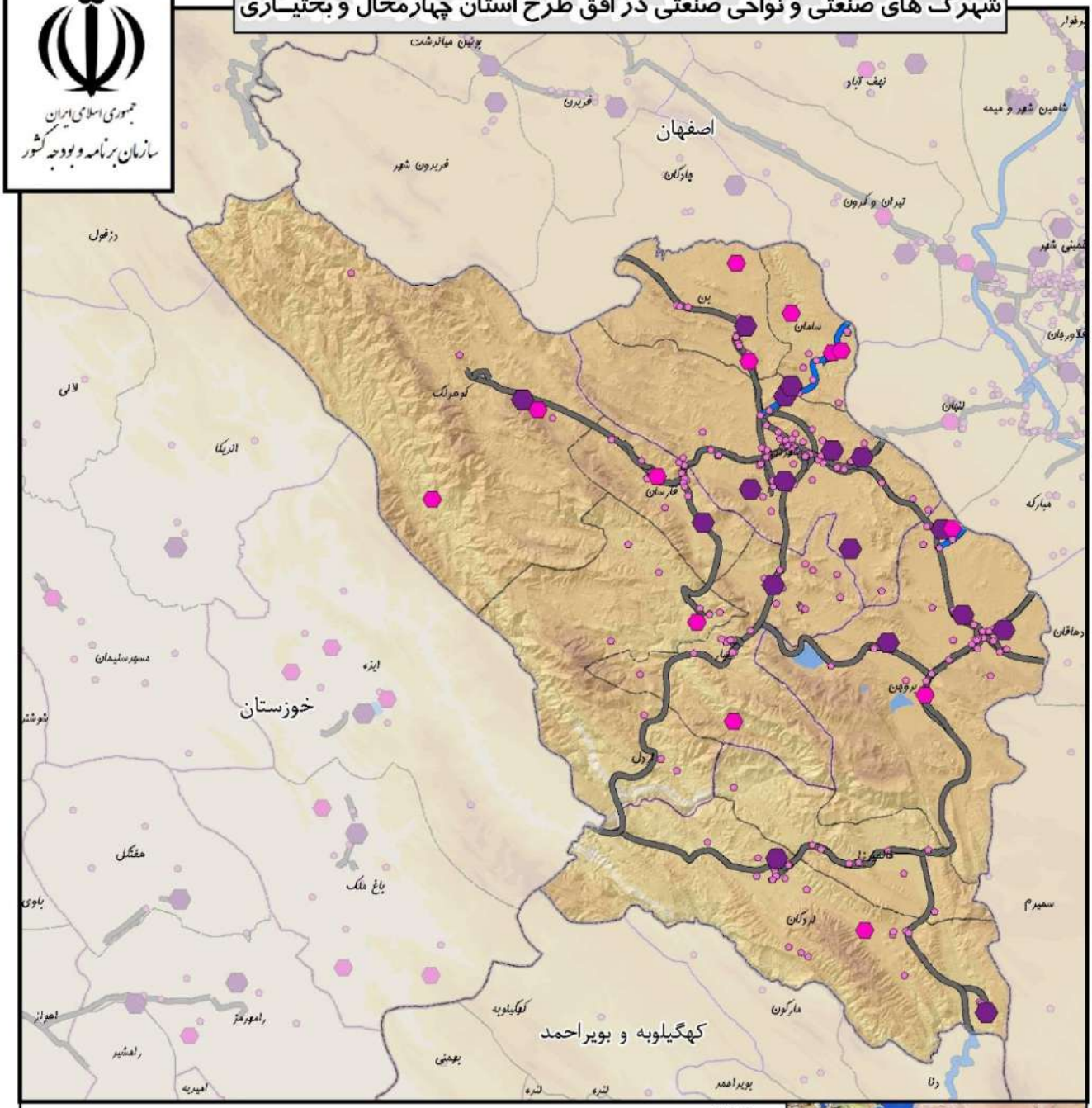

راهنما

- شهرک صنعتی
- ناحیه صنعتی
- مراکز صنعتی

جاده

- آزادراه
- بزرگراه

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحـال و بختیـاری

مأخذ: مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,150,000

0 10 20 40
Kilometers

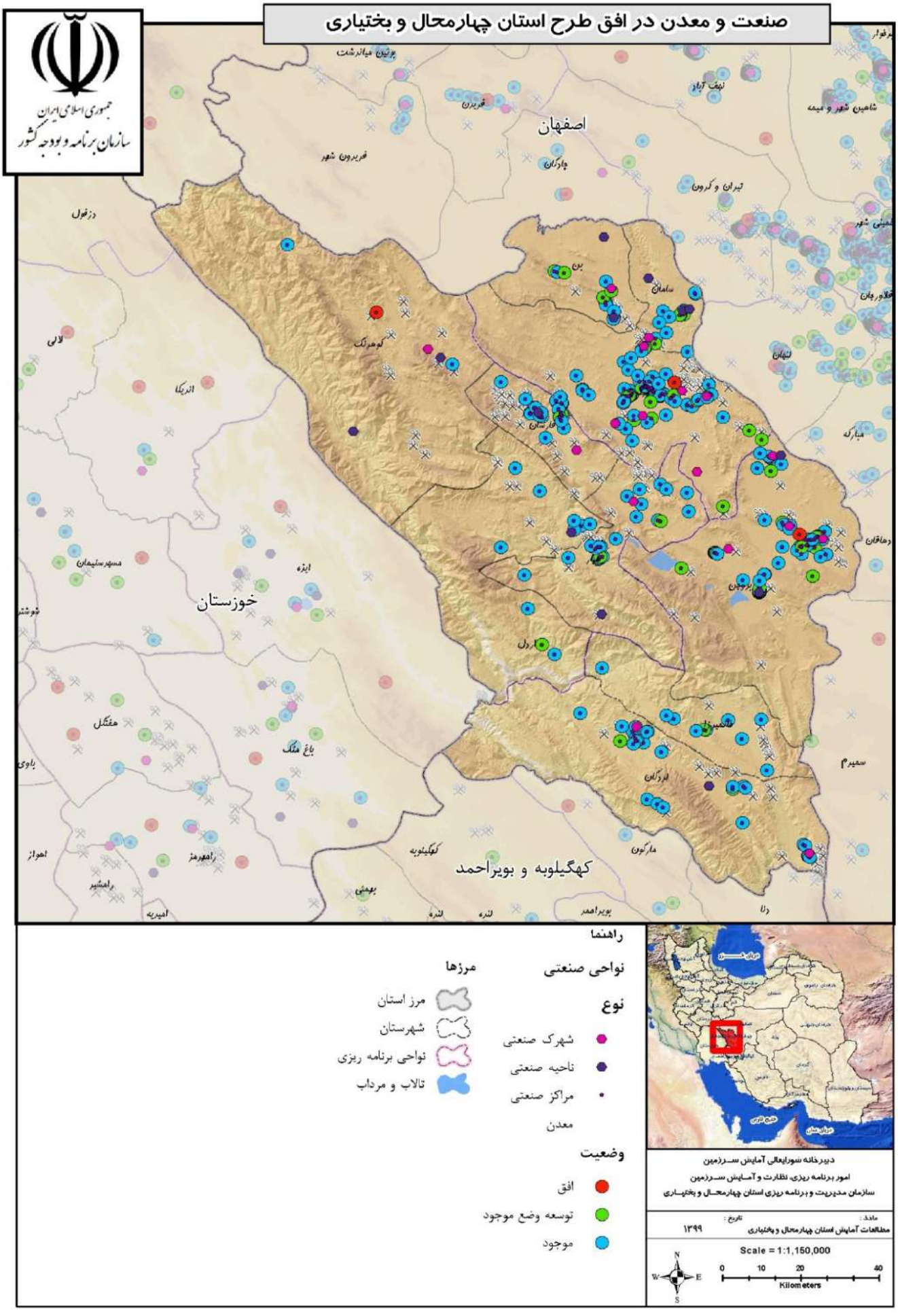
صنعت و معدن در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
راهنما
نواحی صنعتی
نوع
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
معدن
وضعیت
افق
توسعه وضع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحال و بختیاری
مأخذ :
مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,150,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

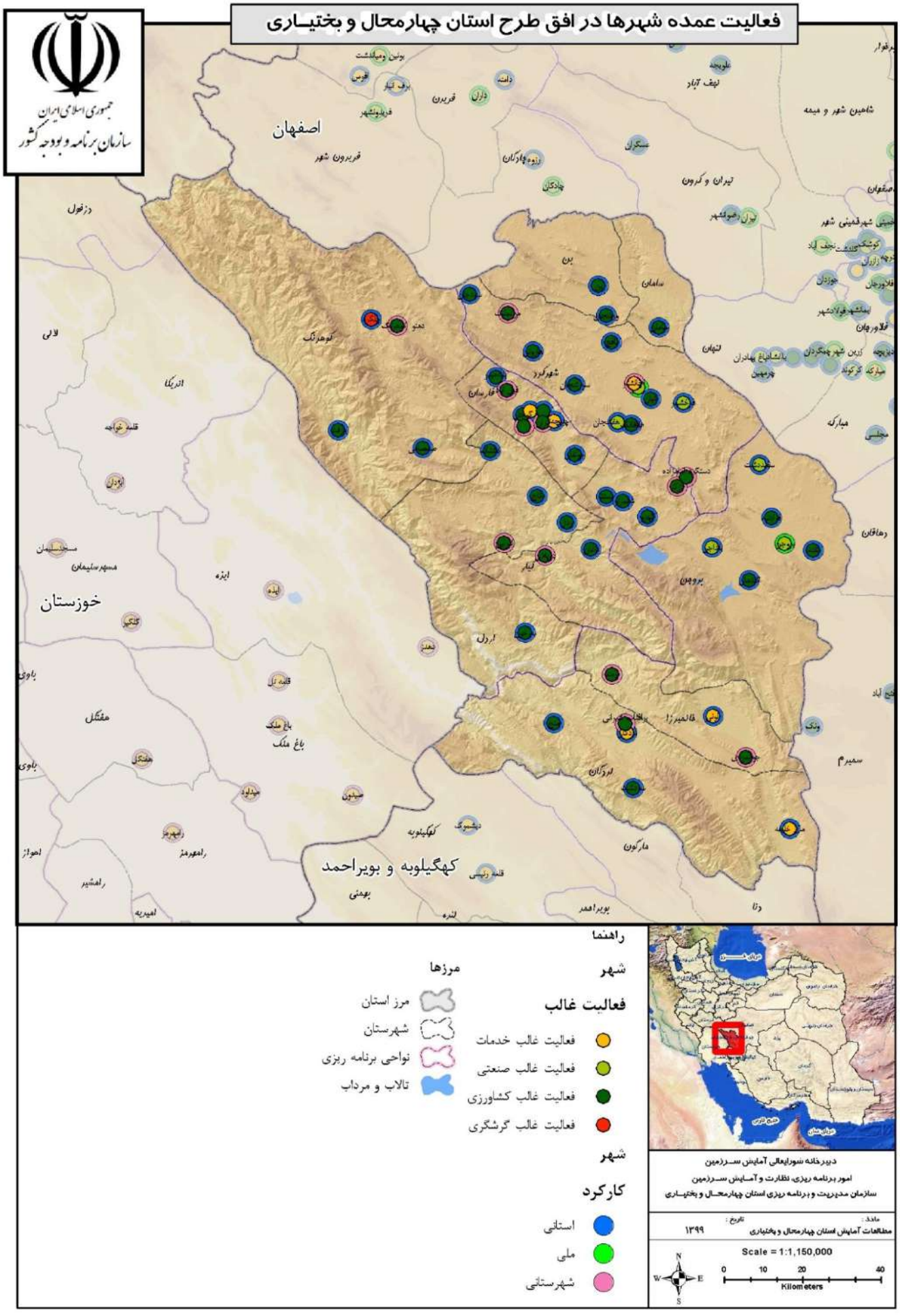
فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان چهارمحال و بختیـاری
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
راهنما
شهر
فعالیت غالب
فعالیت غالب خدمات
فعالیت غالب صنعتی
فعالیت غالب کشاورزی
فعالیت غالب گرشگری
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
شهر
کارکرد
استانی
ملی
شهرستانی
دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحـال و بختیـاری
مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,150,000
0 10 20 40
Kilometers

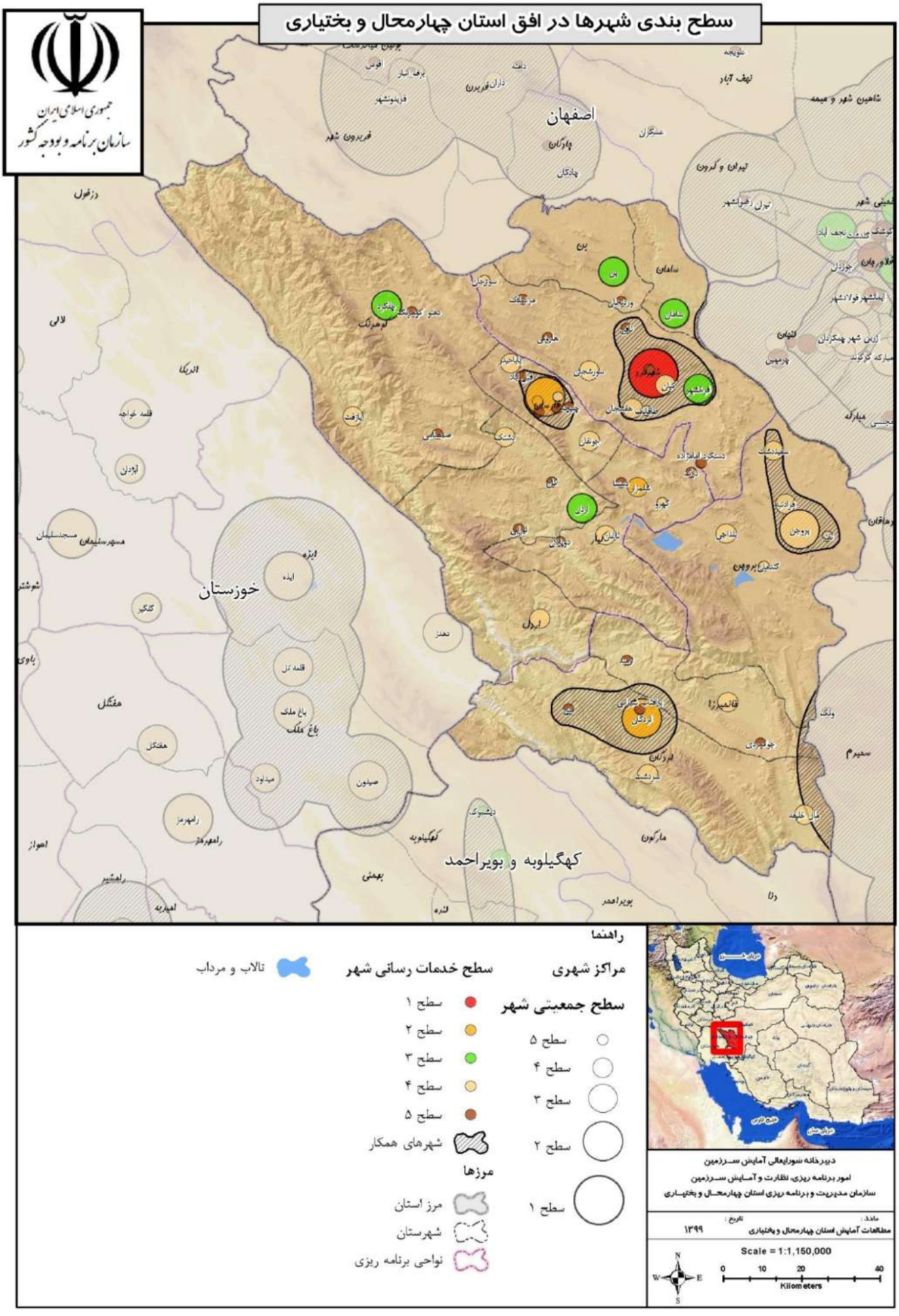
سطح بندی شهرها در افق استان چهارمحال و بختیاری
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
لرستان
فارس
لالی
اندیکا
مسجدسلیمان
ایذه
باغ ملک
مغنیه
میداود
رامهرمز
اهواز
رامهرمز
بهبهان
امیدیه
دزفول
شوشتر
گتوند
هفتگل
لردگان
بروجن
شهرکرد
فارسان
کیان
سامان
بن
اردل
کوهرنگ
فرخشهر
شلمزار
سودجان
چلیچه
دشتک
جونقان
دستگرد امامزاده
نافچ
نقنه
نیلمرو
تیرچه
نایان
نایان کیار
چلیان
بلداجی
گندمان
سفیدکوه
فرادنبه
سرخه
چغاخور
سفیدم
ورنامخواست
مرغملک
هارونی
سورشجان
قلعه بید
عالیشهر
هفشجان
بیدمشک
چغا سبز
چغا سفید
چلیچه
چلگرد
سفیدکوه
فرادنبه
سرخه
چغاخور
سفیدم
ورنامخواست
مرغملک
هارونی
سورشجان
قلعه بید
عالیشهر
هفشجان
بیدمشک
چغا سبز
چغا سفید
چلیچه
چلگرد
راهنما
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
شهرهای همکار
تالاب و مرداب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحال و بختیاری
مأخذ:
مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,150,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

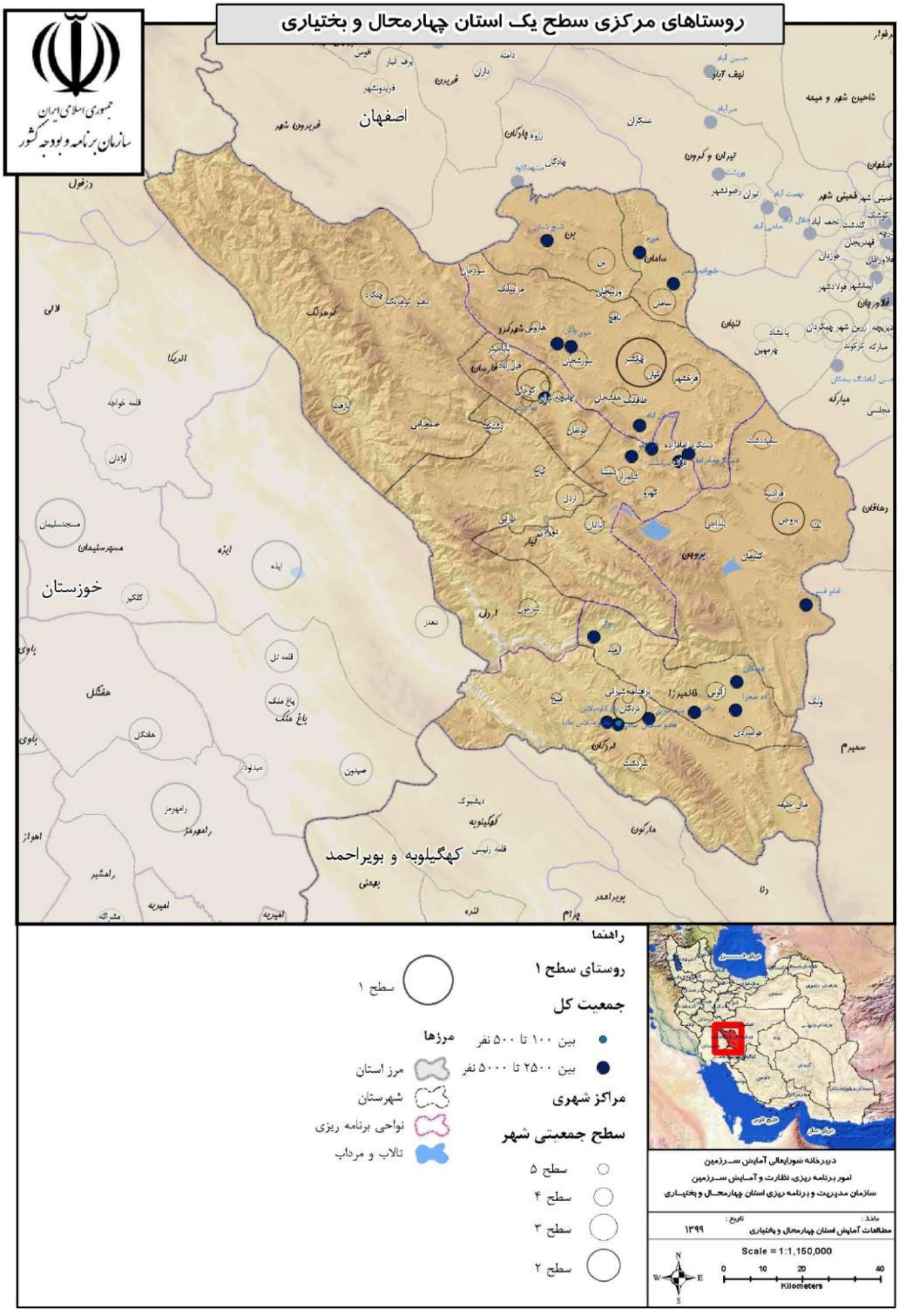
روستاهای مرکزی سطح یک استان چهارمحال و بختیاری
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
لرستان
فارس
یزد
راهنما
روستای سطح ۱
سطح ۱
جمعیت کل
بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ نفر
بین ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحال و بختیاری
مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,150,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان چهارمحال و بختیـاری

راهنما

بیمارستان
- ناحیه ای
- شهرستانی

مراکز آموزش عالی

کارکرد، نوع
- ملی، جامع
- استانی، جامع

مراکز فرهنگی
- استانی
- شهرستانی

مراکز ورزشی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

سطح جمعیتی شهر
- سطح ۵
- سطح ۴
- سطح ۳
- سطح ۲
- سطح ۱

مرزها
- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحـال و بختیـاری

ماخذ: مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,150,000
0 10 20 40
Kilometers

سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان چهارمحال و بختیـاری

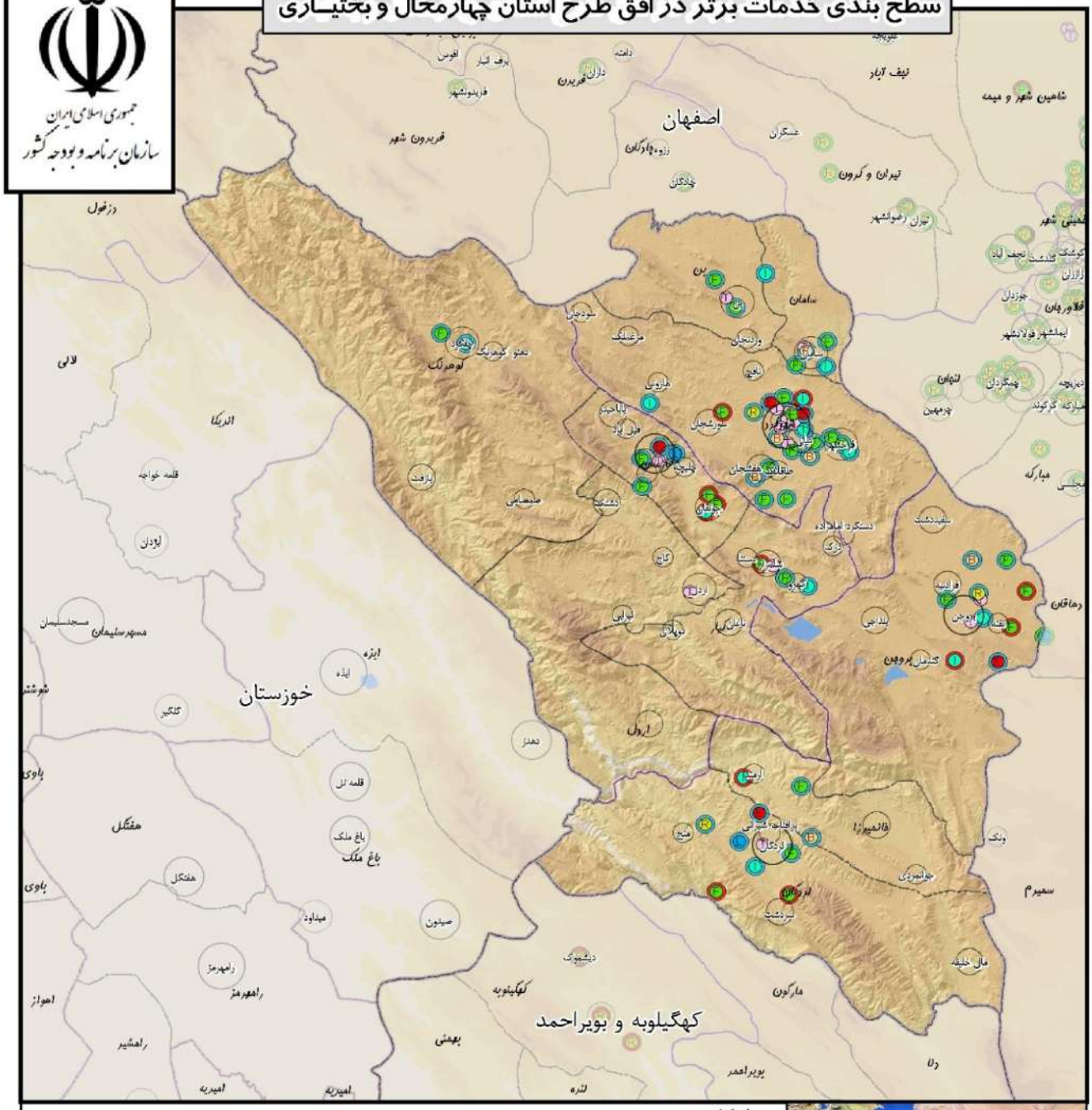
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
لردگان
بروجن
فارسان
شهرکرد
کوهرنگ
اردل
کیار
سامان
فرخشهر
فارسان
بن
بروجن
شهرکرد
لردگان
اردل
کیار
کوهرنگ

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

کشاورزی استان در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری

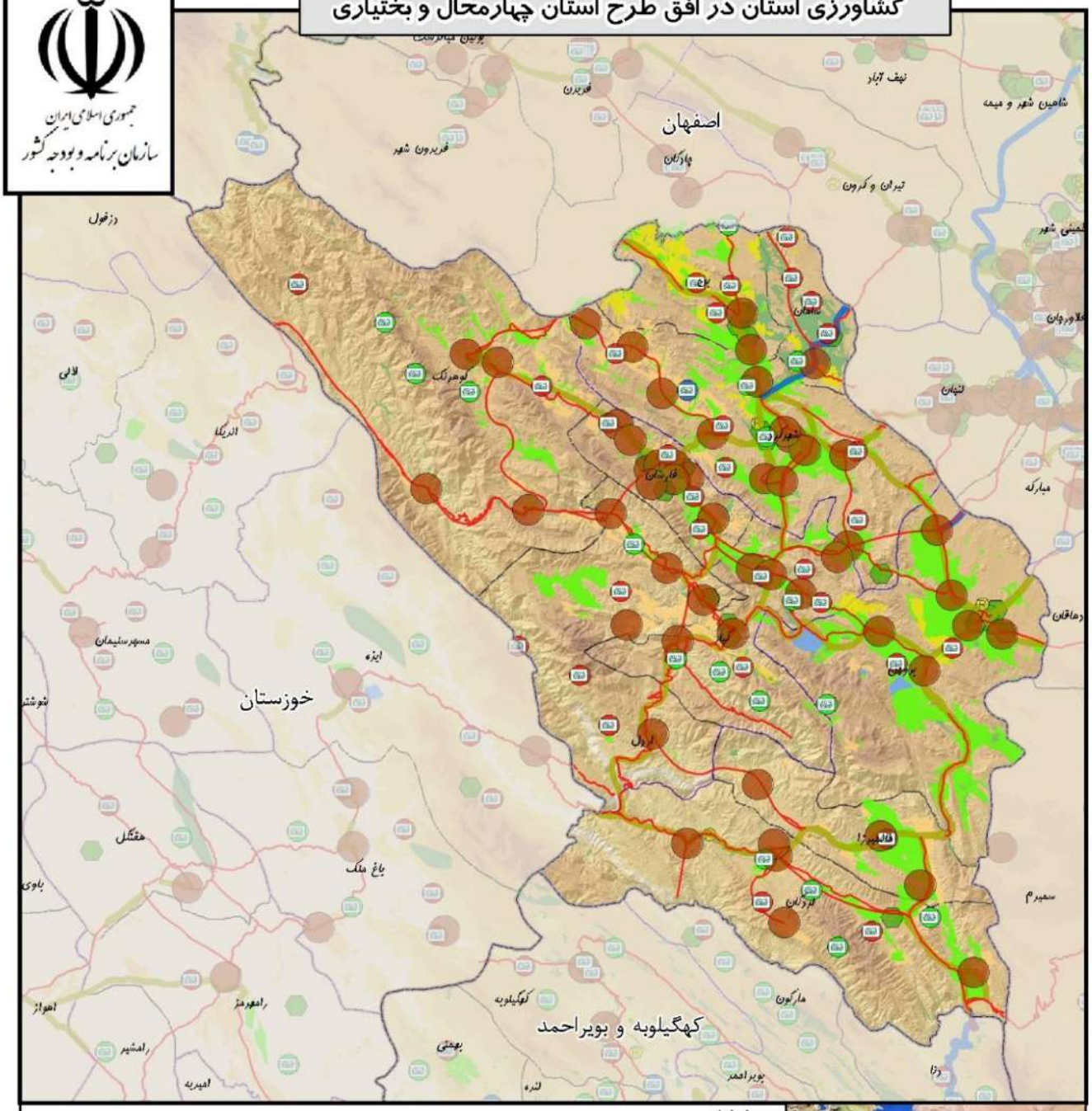

راهنما

شهر کارکردی خوشه

خوشه های کشاورزی

- خوشه های کشاورزی
- مرکز رشد و کارآفرینی

وضعیت خوشه ها

- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود
- پارک کشاورزی-صنعتی

پهنه های کشاورزی

- باغداری
- زراعت و باغ
- زراعت آبی
- زراعت آیش
- زراعت دیم
- تالاب و مرداب

نوع راه

- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحـال و بختیـاری

مأخذ: مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,150,000
0 10 20 40
Kilometers

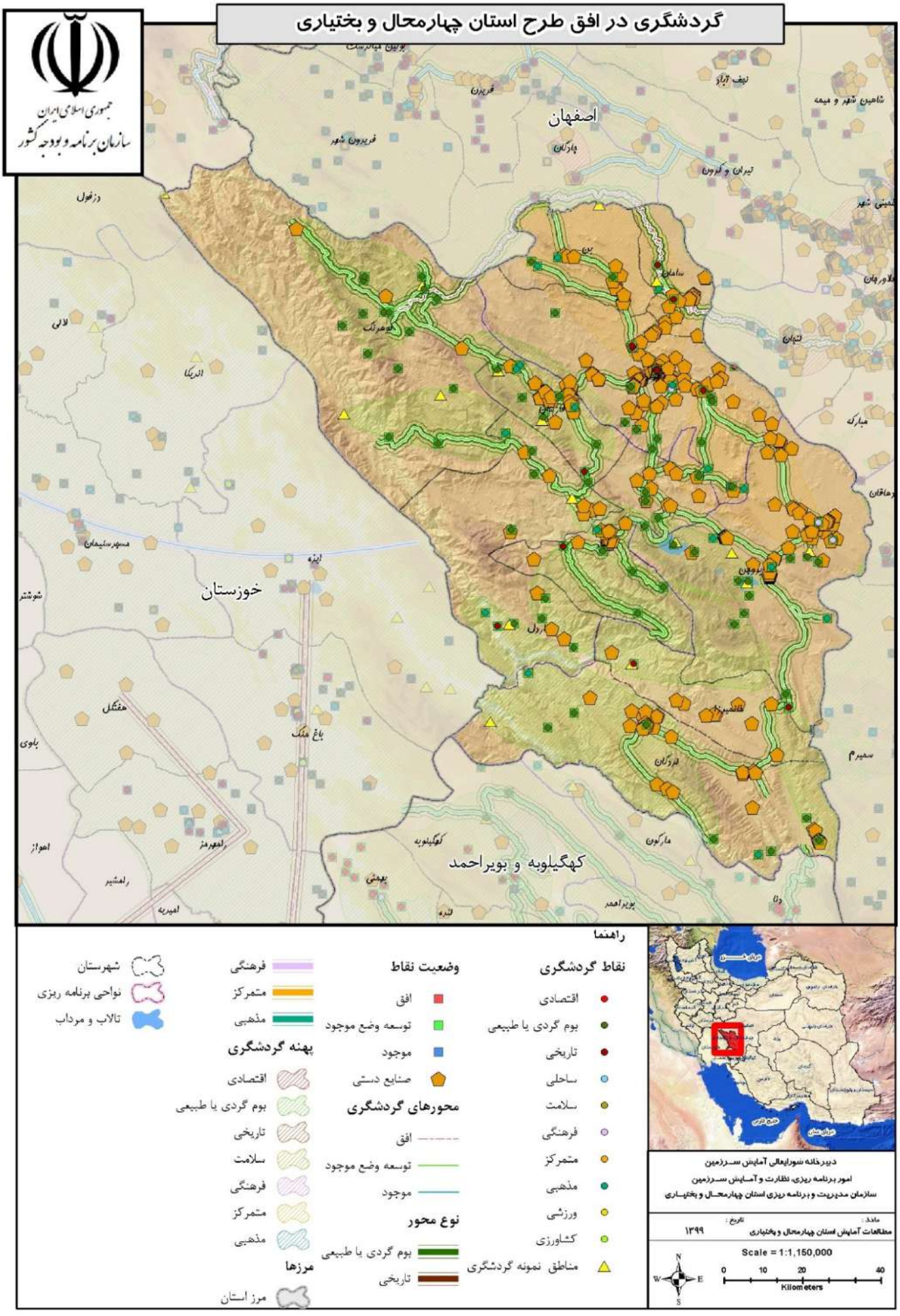
گردشگری در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
راهنما
نقاط گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
مذهبی
ورزشی
کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
صنایع دستی
محورهای گردشگری
افق
توسعه وضع موجود
موجود
نوع محور
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
فرهنگی
متمرکز
مذهبی
پهنه گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
سلامت
فرهنگی
متمرکز
مذهبی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحال و بختیاری
مأخذ:
مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,150,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

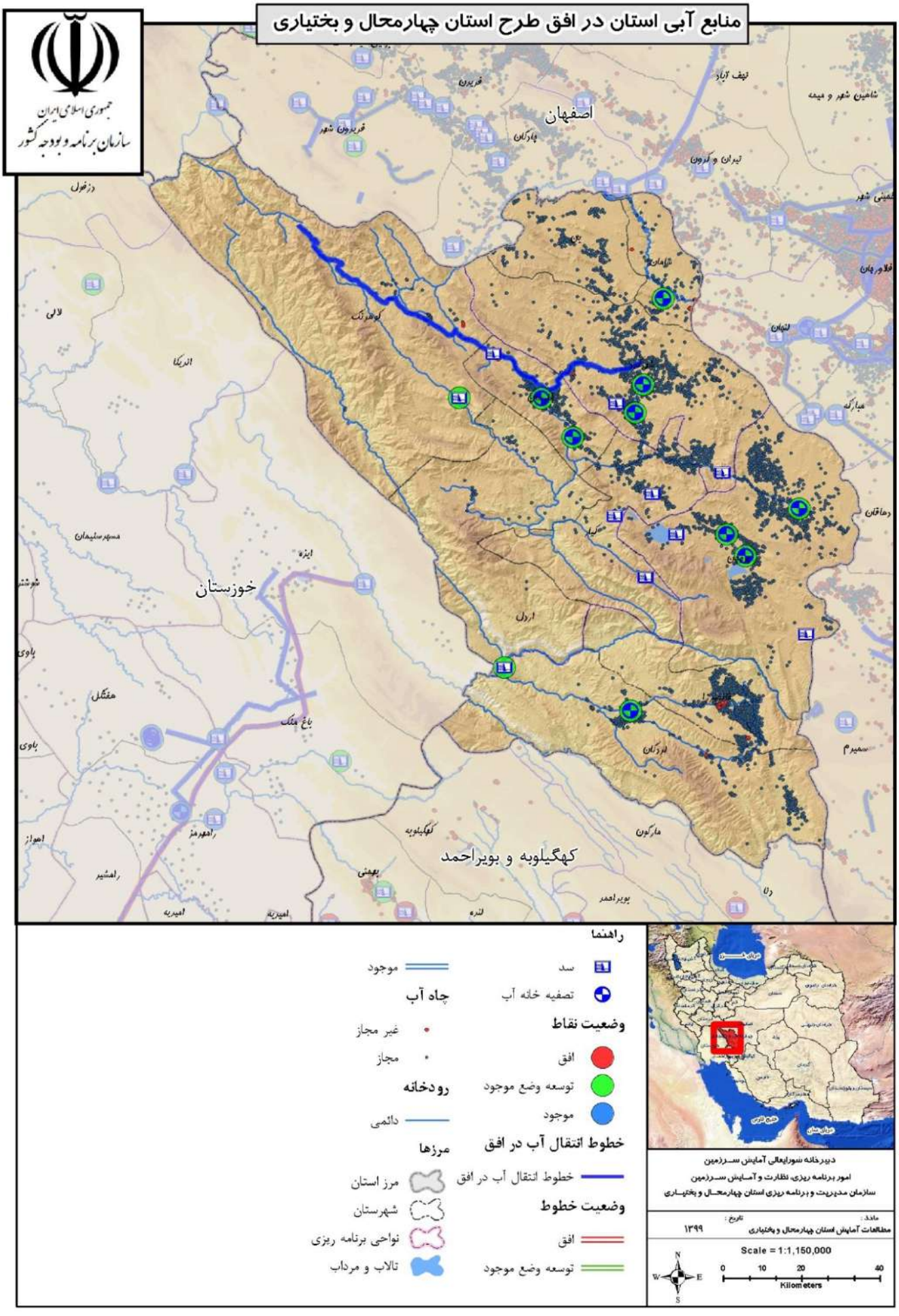
منابع آبی استان در افق طرح استان چهارمحال و بختیاری
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
اصفهان
خوزستان
کهگیلویه و بویراحمد
راهنما
سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان چهارمحال و بختیاری
ماخذ :
مطالعات آمایش استان چهارمحال و بختیاری
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,150,000
0 10 20 40
Kilometers
N
W
E
S

زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان چهارمحال و بختیـاری

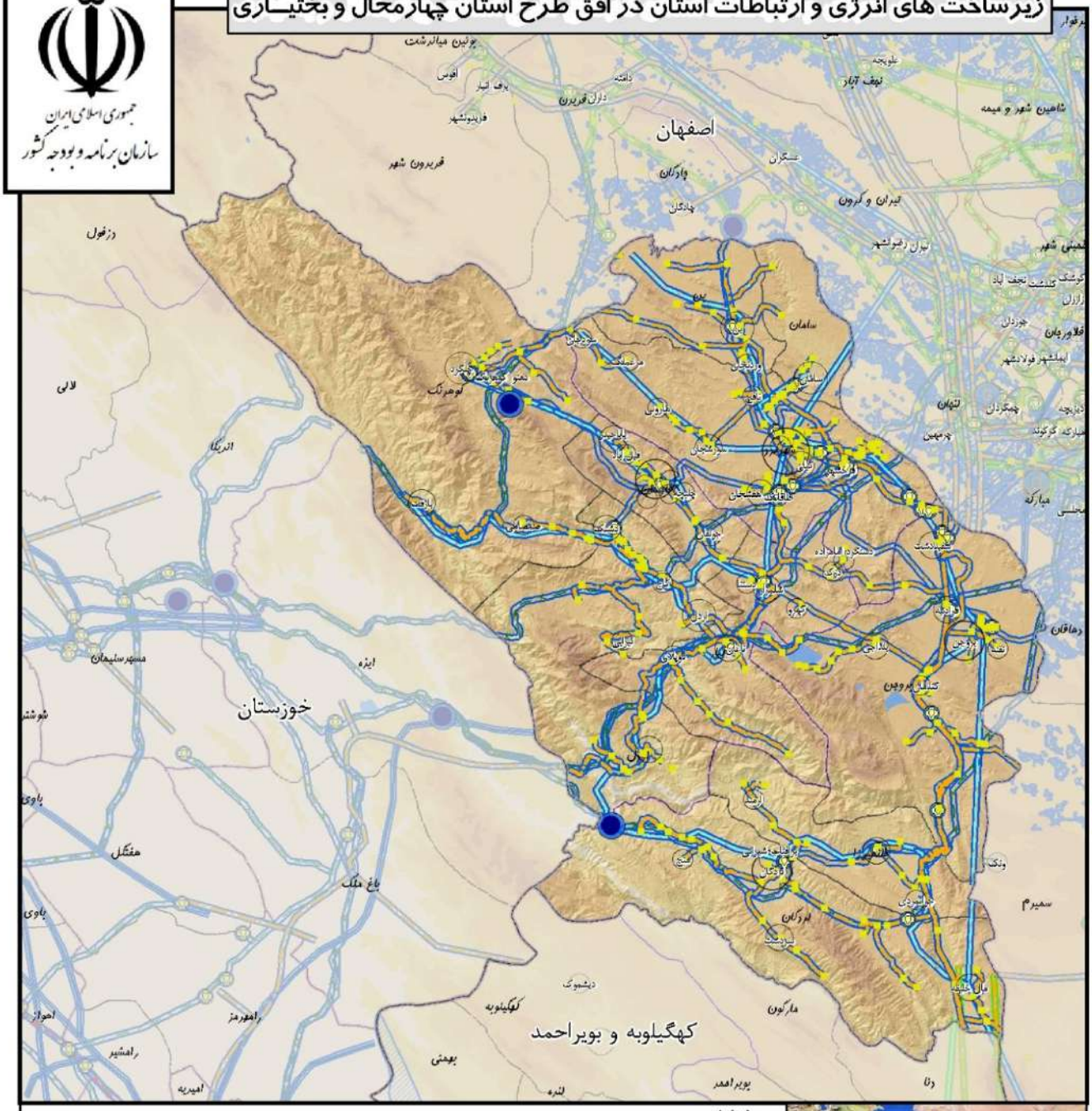

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان چهارمحال و بختیـــاری

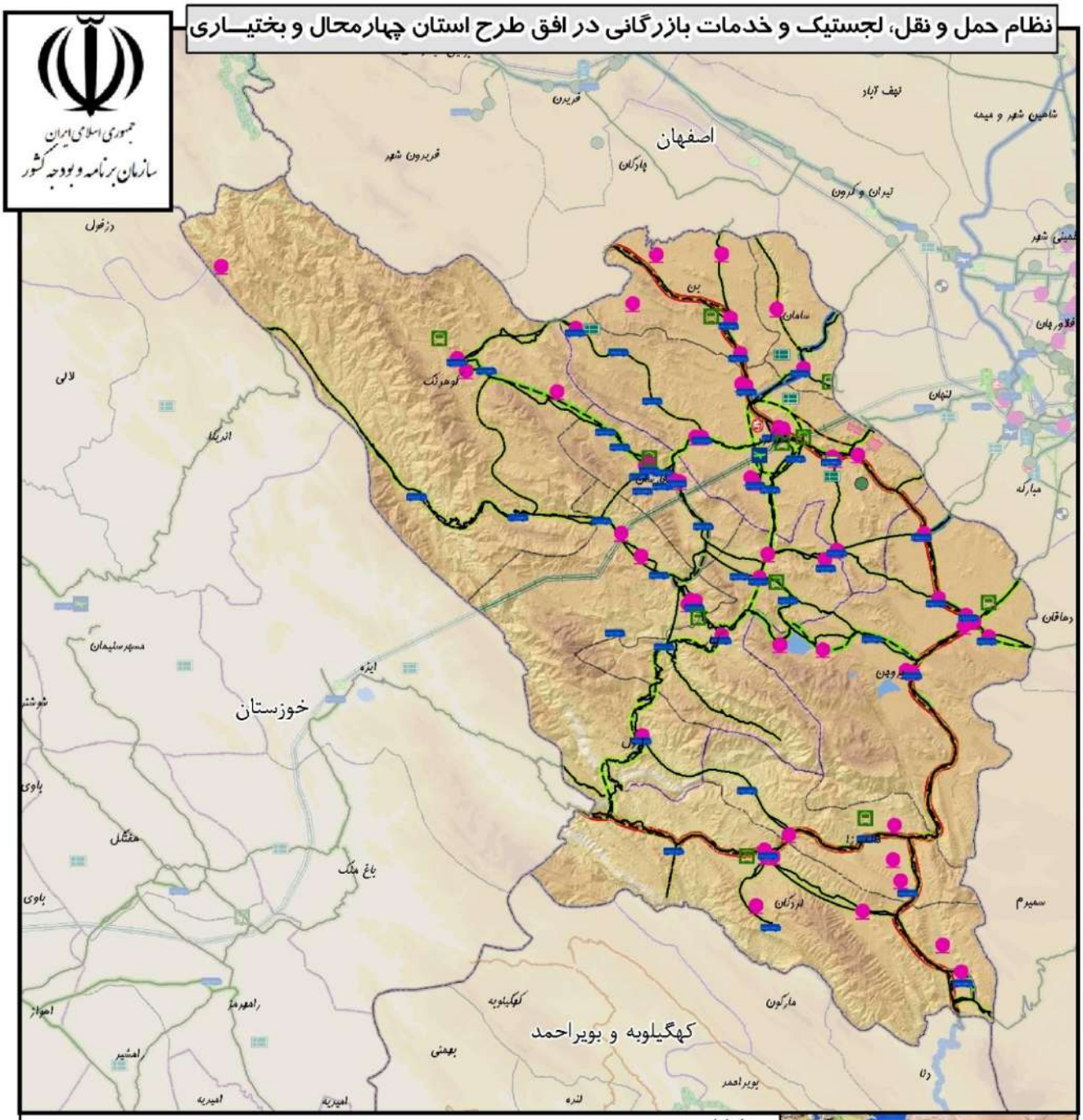

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع افق استان چهارمحال و بختیاری

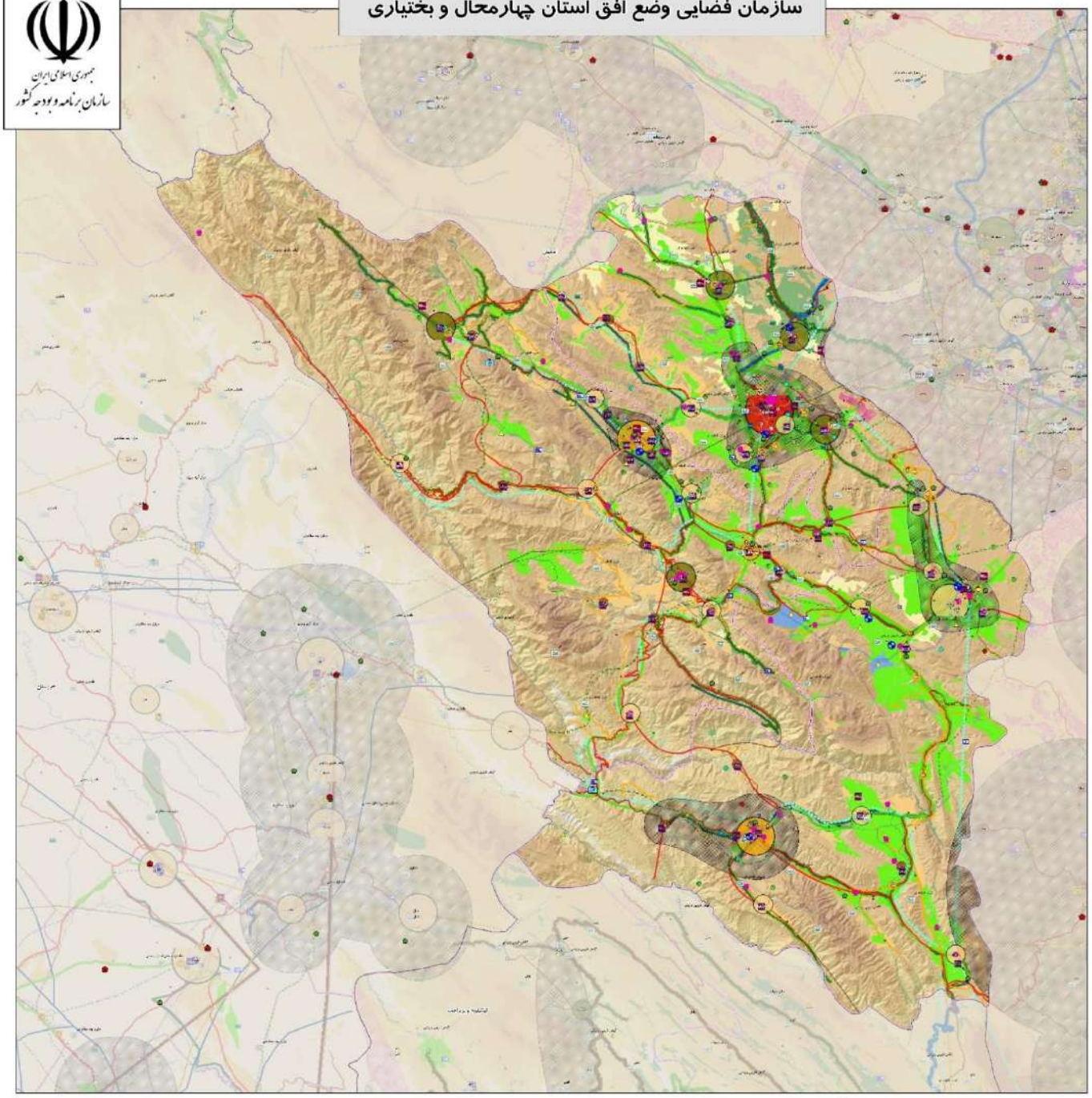

راهنما

حمل و نقل و ارتباطات ایستگاه راه آهن
فرودگاه
ملی
استانی
جاده
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
پایانه جاده ای
باری
مسافری
خطوط راه آهن
دو منظوره
سبک
سنگین

سبک
سنگین
شبکه فیبر نوری
خدمات پازرگانی
منطقه ویژه
گمرک
بندر خشک
پارک لجستیک انرژی
بارانداز کالا
نیروگاه
سیلو
آبی
سردخانه

انبار
خدمات برتر
مراکز تحقیق و توسعه
خدمات فنی و مهندسی
مالی و بازاریابی
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
مشاوره حقوقی
مراکز رشد و فناوری

بخاری
گازی
خطوط انتقال فرآورده
خطوط انتقال گاز
خطوط انتقال نیرو
۶۳
۱۳۲
۲۳۰
۴۰۰
پست برق
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سایر
منابع آب
سد در افق

تصفیه خانه آب
خطوط انتقال آب در افق
رودخانه دائمی
رودخانه فصلی
تالاب و مرداب
دریاچه
کریدور کشاورزی
کریدور کشاورزی
کشاورزی
مذهبی
خوشه های کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت آبی
ترکیبی
زراعت دیم
زراعت آبش
صنعت
مراکز صنعتی جدید

شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
گردشگری
محور گردشگری
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
فرهنگی
متمرکز

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان: چهارمحال و بختیاری

به استناد جزء یک بند الف ماده ۲۶ قانون برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱، سند آمایش استان خوزستان را درافق ۱۴۱۰ در دو قسمت راهبردی و اجرایی به شرح زیر تصویب نمود:

سند آمایش استان خوزستان

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

در این سند اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

شورایعالی: شورایعالی آمایش سرزمین

دبیرخانه: دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین

اهداف بنیادین توسعه فضایی استان: اهداف بنیادین غایت خواست‌های جامعه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی بوده که در قالب رویکرد تفکر ارزشی و مبتنی بر ارزش‌ها و آرمان‌های حاکم بر جامعه، احکام و الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل جامعه استخراج شده و مبنایی برای طراحی چشم‌انداز توسعه استان می‌باشد.

نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای: نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای مبتنی بر تحلیل روندها و گرایشات پیشین، الزامات اسناد فرادست ملی و منطقه‌ای و بررسی دقیق بر روی منابع، استعدادها و شایستگی‌های بالقوه یا بالفعل و نیز تخصص‌ها و مزیت‌های فعلی یا آتی استان در دو سطح جداگانه ملی و منطقه‌ای (متناسب با شعاع عملکردی هر نقش یا تخصص) شناسایی و تعریف می‌شود.

چشم انداز توسعه استان و مأموریت‌های آن: چشم‌انداز، تصویر آینده مطلوب و دلپذیر یک جامعه بوده که باورپذیری، شفافیت، جذابیت، یکپارچگی، جامعیت و برانگیزانندگی آن، سبب اجماع، ترغیب و جهت‌دهی به همه نیروهای توسعه در راستای تحقق آن می‌شود. چشم‌انداز توسعه استان مبتنی بر الزامات اسناد فرادست ملی- منطقه‌ای، اهداف بنیادین، عدم قطعیت‌های شناسایی شده، شناخت قابلیت‌ها و احصاء مسائل استان، دیدگاه‌های نخبگان و مقامات ارشد استانی و منبعث شده از نقاط لنگرگاهی (عملکردهای اصلی استان، آوازه یا برند استان و ...) در چارچوب رویکرد آینده‌نگاری استخراج می‌شود. ماموریت‌های توسعه استان نیز منبعث از سازوکار شناسایی اهداف بنیادین و استخراج چشم‌انداز، بازتاب‌دهنده جهت‌گیری‌ها و تخصص‌های توسعه استان و عرصه‌ها یا قلمروهای اولویت‌دار توسعه استان می‌باشد.

راهبردهای پابرجا: راهبردهای پابرجا راهبردهایی هستند که می‌تواند پاسخگوی آینده‌های متعددِ ممکن باشد، بدون آن‌که در برخی آینده‌ها، موجب خسارت شدیدی شود. در سند آمایش استان، این راهبردها، راهبردهایی هستند که مبتنی بر کاربست تکنیک سناریونگاری، از بیشترین پابرجایی (ثبات، کارایی و کاربردپذیری) در تمامی سناریوهای مختلف توسعه فضایی استان و زمینه‌سازی تحقق سازمان فضایی افق توسعه یافتگی استان برخوردار هستند.

شکل‌بندی کلان نظام فضایی: شکل‌بندی کلان نظام فضایی یا همان طرح پایه آمایش استان، مبتنی بر راهبردهای پابرجا و استنتاج الزامات فضایی این راهبردها، قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت، شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی و قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت و قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت و استقرار جمعیت استان را مشخص می‌نماید.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان: تخصص‌های نواحی(مناطق) استان در قالب کُدهای تفصیلی‌تر فعالیت‌ها و عرصه‌های اولویت‌دار توسعه در این نواحی (مناطق) در راستای شکل‌بندی کلان نظام فضایی طرح می‌گردد.

سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان: مجموعه اقدامات و دستورالعمل‌های معینی که در جهت رسیدن به هدف یا اهداف موردنظر در برنامه آمایش استان، در چارچوب‌های راهبردهای مشخص شده تعیین و به اجرا گذاشته می‌شود.

تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه یافتگی: از رویهم گذاری لایه‌های مختلف شکل‌بندی الگوی استقرار فعالیت‌ها، الگوی نظام سکونتگاهی، الگوی نظام خدمات اجتماعی، الگوی نظام خدمات برتر، الگوی شبکه‌های زیربنایی به همراه لایه‌های پایه نظیر لایه‌های پهنه‌بندی‌های طبیعی، تقسیمات کشوری و ... تصویر شکل‌بندی سازمان فضایی استان را شکل می‌گیرد.

برنامه‌های اجرایی آمایش استان: مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های هماهنگ و هم‌راستا که در چارچوب یک برنامه(بخشی یا سرزمینی) شکل می‌گیرند و با اجرای آن‌ها در چارچوب جهت‌گیری‌های کلان و روش‌های اجرایی از پیش اندیشیده شده، هدف‌های برنامه آمایش استان محقق می‌شود.

آب قابل برنامه‌ریزی: سهم آب استان از منابع آب تجدیدپذیر حوضه‌های آبریز درجه ۲ سی‌گانه کشور که استان یکی از ذینفعان آن حوضه آبریز بوده و یا از طریق طرح‌های انتقال بین حوضه‌ای، منابع آب به استان منتقل می‌شود. منابع آب قابل برنامه‌ریزی شامل منابع متعارف(سطحی و زیرسطحی) و منابع آب غیرمتعارف (پَساب و منابع آب‌شور و لب‌شور درون سرزمینی و منابع آب نمک‌زدایی دریا) می‌باشد.

ماده ۲- سند راهبردی آمایش استان خوزستان به قرار زیر است:

۲-۱- اهداف بنیادین

- کارآیی اقتصادی
- کاهش عدم تعادل‌ها
- توسعه پایدار و متوازان
- ارتقاء سطح امنیت استان از طریق بکارگیری الزامات دفاعی، امنیتی، پدافندغیرعامل و مدیریت بحران در برنامه‌های توسعه‌ای استان

۲-۲- نقش استان در تقسیم کار ملی و منطقه‌ای

نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

صنعت

- حفظ جایگاه یکم استان خوزستان در استخراج نفت و گاز و تولید فرآورده های نفت در کل استان.
- حفظ جایگاه یکم و بازیابی سهم ممتاز استان خوزستان در صنایع شیمیایی و پتروشیمی کشور (ساخت فرآورده های کوره کک، ساخت فرآورده های نفتی تصفیه شده، مواد شیمیایی اساسی به جز انواع کود و ترکیبات ازت، ساخت مواد پلاستیکی به شکل اولیه و ساخت لاستیک مصنوعی، ساخت محصولات و سموم دفع آفات و سایر مواد شیمیایی مورد مصرف، ساخت انواع رنگ، روغن جلا و پوشش های مشابه، مرکب چاپ و انواع بتونه، محصولات دارویی، مواد شیمیایی مورد استفاده در داروسازی و دارویی صابون و پاک کننده ها، دترژانها، فراورده های تمیز کننده و پرداخت، ساخت محصولات شیمیایی طبقه بندی نشده و تولید الیافت مصنوعی) و توسعه و ساماندهی صنایع شیمیایی و پتروشیمی در قلمرو فضایی شهرستانهای هندیجان، بهبهان، امیدیه، آغاجاری، رامشیر، آبادان و ماهشهر.
- ارتقاء جایگاه استان در صنایع فلزات اساسی (ساخت آهن و فولاد اساسی، ساخت فلزات اساسی قیمتی و فلزات غیر آهنی) در قلمرو فضایی شهرستانهای آبادان – ماهشهر و در منطقه ۱ (اهواز، باوی،کارون و حمیدیه)، منطقه ۴ (دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر و گتوند) و منطقه ۹ (دشت آزادگان و هویزه).
- توسعه تولید و ارتقاء جایگاه صنایع غذایی و آشامیدنی (فرآورده های لبنی، تولید نشاسته و محصولات نشاسته ای، تولید محصولات خبازی، تولید کاکائو، شکلات و انواع نقل و آبنبات، ساخت سایر محصولات غذایی طبقه بندی نشده) در کل استان.
- پیشرفت در صنایع ساخت وسایل نقلیه موتوری و تجهیزات حمل و نقل دریایی (ساخت بدنه و اجزای

بدنه وسایل نقلیه موتوری، ساخت انواع لوکوموتیو راه آهن و تراموا و تجهیزات ریلی، ساخت و تعمیر انواع کشتی و قایق، ماشین آلات و تجهیزات (ساخت انواع پمپ، کمپرسور، شیر، سوپاپ، ساخت انواع بلبرینگ، چرخ دنده، تجهیزات مکانیکی انتقال نیرو)، لاستیک و پلاستیک (ساخت انواع محصولات پلاستیکی)، قطعات و ادوات مورد نیاز صنایع نفت و گاز و پتروشیمی، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، صنایع غذایی و صنایع دریاپایه (ماشین آلات و تجهیزات در قلمرو فضایی مناطق۴ (دزفول ، اندیمشک ، شوش ، شوشتر و گتوند)، منطقه ۵ (بهبهان، آغاجاری و امیدیه)، منطقه ۶ (رامهرمز، رامشیر و هفتگل)، منطقه ۷ (مسجد سلیمان، لالی و اندیکا) و منطقه ۸ (ایذه و باغملک).

- وسایل نقلیه و قطعات با تاکید بر مناطق۱ (اهواز، باوی،کارون و حمیدیه)، منطقه۲ (آبادان و خرمشهر)، منطقه ۳ (ماهشهر، هندیجان و شادگان)، منطقه۶ (رامهرمز، رامشیر و هفتگل)، و منطقه ۷ (مسجد سلیمان، لالی و اندیکا).
- توسعه تولید سیمان در قلمرو شهرستان های بهبهان، هفتکل و مسجد سلیمان.
- توسعه تولید کاغذ و محصولات کاغذی(ساخت خمیر کاغذ، کاغذ و مقوا) در قلمرو شهرستانهای آبادان، خرمشهر، اهواز، سوسنگرد، دزفول ، کارون و شوش.
- تولیدات دانش بنیان و صدور آن در سطح ملی و فراملی در بخش صنایع دریاپایه با تاکید بر منطقه۲ (آبادان و خرمشهر).

گردشگری

- احراز جایگاه ویژه در گردشگری فرهنگی، تاریخی، دفاع مقدس، عتبات عالیات، طبیعی در قلمرو فضایی کل استان.
- توسعه توریسم درمانی در قلمرو فضایی شهرستان اهواز.
- ارتقاء و توسعه گردشگری ترانزیت در قلمرو فضایی شهرستان های بندر ماهشهر و بندر امام خمینی (ره) به سمت شمال استان جهت گسترش بازارهای تجاری، محور ترانزیتی، گردشگری-زیارتی استان به لحاظ همجواری با کشور عراق، دو محور اندیمشک – اهواز- شلمچه- خرمشهر و چذابه، دشت آزادگان و **هویزه** و محور دوم دهدز- ایذه- اهواز.
- گردشگری آبی و دریایی با اولویت دریاچه های پشت سد در شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر و سواحل رودخانه در اهواز و آبادان خرمشهر، سدهای کرخه، اندیمشک و کارون سه و تالاب بین المللی شادگان و کل سواحل خلیج فارس و اروند رود.

- گردشگری صنعتی با اولویت شهرستان های اهواز، مسجد سلیمان، آبادان، خرمشهر و ماهشهر.
- گردشگری پزشکی با اولویت شهرستان های اهواز، آبادان و خرمشهر.

کشاورزی

- فعالیتهای زراعتی با تاکید بر کشت گندم ، نیشکر، کلزا و ذرت در قلمرو غرب و شمال استان و در حوضه آبریز کارون بزرگ و در سقف آب قابل برنامه ریزی و کشت کنجد در قلمرو فضایی شهرستانهای حمیدیه، بهبهان، هویزه و کشت شلتوک (استمرار آن مشروط به دستورالعمل های ابلاغی سطح ملی) در قلمرو فضایی شهرستان های شوشتر، شوش، اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، باغملک و رامهرمز.
- فعالیتهای باغداری در قلمرو فضایی شهرستان‌های شادگان، آبادان و اهواز (باوی، کارون و حمیدیه) (نخیلات)، دزفول و شوش و اراضی شیب دار شهرستان‌های ایذه، باغملک، مسجد سلیمان، اندیکا و لالی.
- توسعه فعالیت های شیلات در شهرستانهای آبادان ، خرمشهر، اهواز و هندیجان.
- مرکز تولید فرآورده های وابسته و تبدیلی محصول خرما در سطح ملی و فراملی در شهرستان های شادگان، اهواز، آبادان و بهبهان.
- توسعه فعالیت های دامپروری در قلمرو فضایی مناطق شرقی، مرکزی تا جنوب شرقی و شمالی استان در بهبهان و همچنین شهرستان‌های اهواز، شادگان، دشت آزادگان، هویزه، آبادان، خرمشهر، ایذه، باغملک، هفتکل، رامهرمز و رامشیر.
- محصولات استراتژیک نظیر گندم در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، دزفول، شوشتر- نیشکر در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوشتر، شادگان، باوی -ذرت در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، دزفول، اندیمشک-کلزا در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، بهبهان، شوشتر.
- تولید بذرهای کشاورزی به ویژه کلزا، شبدر و غلات در قلمرو شهرستانهای شوش، شوشتر، دزفول، اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، بهبهان، اندیمشک، ایذه، باغملک و نیشکردر قلمرو فضایی شهرستانهای شوش، شوشتر، شادگان و اهواز، باوی، حمیدیه و کارون.
- تولید صیفی‌جات و سبزیجات در قلمرو شهرستانهای دزفول،بهبهان، اندیمشک، شوشتر، حمیدیه و رامهرمز.
- تولید گیاهان دارویی توسعه کشت و فرآوری گیاهان دارویی در سطح قلمرو فضایی استان.
- تولیدات دانش بنیان و صدور آن در سطح ملی و فراملی در بخش کشاورزی با تاکید بر منطقه ۱ (اهواز، باوی، حمیدیه و کارون) و منطقه ۴ (دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر و گتوند) و منطقه۵ (بهبهان، آغاجاری و امیدیه).

خدمات

- احراز جایگاه ویژه در تکنولوژی های برتر (توسعه تکنولوژی نانوفن‌آوری و بایوفن‌آوری، انرژی های نوین از قبیل انرژی خورشیدی)، تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات در قلمرو شهرستان اهواز به عنوان مرکز IT.

خدمات برتر

- خدمات برتر IT در اهواز، خدمات برتر کشاورزی در دزفول و خدمات برتر تجاری در آبادان و خرمشهر.

آموزش عالی

- خدمات آموزش عالی با مقیاس بین المللی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (به دلیل جایگاه تاریخی دانشگاه شهید چمران) و ارتقا سطح آموزش عالی در آبادان و خرمشهر به دلیل وجود منطقه آزاد اروند.
- ارتقا جایگاه دانشگاه کشاورزی رامین با مقیاس ملی.
- توسعه پژوهش‌گاه های کشاورزی دارویی با تاکید بر استفاده از توان بخش خصوصی.
- تاکید و توجه ویژه به اموزش های مرتبط با علوم و فنون دریایی.

بهداشت و درمان

- ارائه خدمات درمانی دارای مقیاس عملکرد ملی و بین‌المللی (کشورهای همسایه) در قلمرو شهرستان اهواز.

آب

- ارتقا رتبه استان در استفاده از آبهای غیرمتعارف و استفاده بهینه از آب قابل برنامه ریزی از طریق افزایش بهره وری ، راندمان آب و شیرین سازی آب دریا.
- تامین نیاز محیط زیست و پایداری جریان رودخانه ها و تالابها.
- تصفیه و شیرین‌سازی آب خلیج فارس جهت تامین بخشی از آب مورد نیاز شهرستان های ماهشهر و هندیجان.

انرژی

- استفاده از انرژی های تجدید پذیر و پاک نظیر: توسعه انرژی خورشیدی در قلمرو فضایی شمال شرق استان شامل شهرستان های مسجد سلیمان، ایذه، باغملک، هفتگل و بهبهان و ایجاد نیروگاه های زیست توده در قلمرو شهرستان های اهواز و دزفول.

- حفظ جایگاه در قطب تولید انرژی برق آبی درقلمرو فضایی شرق و شمال شرق استان شامل شهرستانهای، اندیمشک، ایذه، مسجد سلیمان و بهبهان.
- قطب تولید انرژی فسیلی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، شادگان، امیدیه، آغاجاری، مسجد سلیمان، هفتکل، بهبهان، آبادان، خرمشهر ، رامشیر، هویزه و دشت آزادگان.

بازرگانی

- حفظ جایگاه در مبادلات خارجی و ارتقا مبادلات تجاری با کشور عراق
- ارتقا جایگاه بازرگانی استان در سطح ملی و بین المللی با تاکید بر احیای بندر خرمشهر و توجه به کریدور جنوب به شمال بندر امام- بازرگان.

حمل و نقل

- هاب لجستیک ترانزیت بین المللی
- تقویت نقش و توسعه حمل و نقل چند وجهی
- تقویت نقش و توسعه حمل و نقل ترکیبی در قلمرو فضایی کل استان

اقتصاد دانش بنیان

- تولیدات دانش بنیان و صدور آن درسطح، ملی و فراملی در حوزه اهواز در بخش نفت، انرژی و کشاورزی.

محیط زیست و منابع طبیعی

- ایفای نقش در کاهش گرد و غبار و ریز گردها در قلمرو فضایی کل استان
- پایش مداوم و علاج یابی بهره برداری از سد گتوند و آثار زیست محیطی آن.

دفاعی و امنیتی و پدافند غیرعامل

- نقش کلیدی در تامین دفاع مرزی، امنیت ملی و پدافند غیر عامل.

تعیین نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه‌ای

اقتصاد دریا پایه

- ایفای نقش اقتصاد دریاپایه و توسعه دریاپایه با تاکید بر منطقه ۲ (آبادان و خرمشهر)، منطقه ۳ (مرکزیت ماهشهر، هندیجان و شادگان).

کشاورزی

- محصولات زراعی با تاکید بر جو در شهرستان‌های ایذه، اهواز، رامهرمز، چغندر قند در شهرستانهای اندیمشک، دزفول، شوش، عدس در شهرستانهای ایذه و باغملک، کشت سیب زمینی، پیاز و گوجه فرنگی در شهرستان‌های بهبهان، اندیمشک و دزفول.

- محصولات باغبانی با تاکید بر سیب، انگور و مرکبات در شهرستان‌های بهبهان، ایذه، باغملک، دزفول، رامهرمز و نخیلات.
- توسعه فعالیت‌های شیلات در شهرستان‌های آبادان ، خرمشهر، اهواز، هندیجان، دزفول، شوشتر، شوش، اندیمشک و رودخانه های کرخه، دز و کارون.
- مرکز تولید فرآورده های وابسته و تبدیلی محصول خرما در شهرستان های شادگان، اهواز، آبادان و بهبهان.
- توسعه فعالیت های دامپروری در قلمرو فضایی مناطق شرقی، مرکزی تا جنوب شرقی و شمالی استان در بهبهان و همچنین شهرستان‌های اهواز، شادگان، دشت آزادگان، هویزه، آبادان، خرمشهر، باغملک، هفتکل، رامهرمز و رامشیر.
- محصولات استراتژیک نظیر گندم در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، دزفول، شوشتر- نیشکر در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوشتر، شادگان، باوی -ذرت در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، دزفول، اندیمشک-کلزا در قلمرو فضایی شهرستان‌های شوش، بهبهان، شوشتر.
- تولید بذرهای کشاورزی به ویژه کلزا، شبدر و غلات در قلمرو شهرستانهای شوش، شوشتر، دزفول، اهواز، باوی، حمیدیه، کارون، بهبهان، اندیمشک، ایذه، باغملک.
- تولید صیفی‌جات و سبزیجات در قلمرو شهرستانهای دزفول، بهبهان، اندیمشک، شوشتر، حمیدیه و رامهرمز.

صنعت و معدن

- تکمیل زنجیره ارزش فعالیتهای مبتنی بر منابع درون منطقه ای و جلوگیری از صادرات بصورت خام.
- توسعه فعالیتهای معدنی (شن و ماسه، سنگ لاشه، نمک دریایی و ...) در قلمرو فضایی شهرستانهای مسجدسلیمان، لالی، اندیکا، دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر، گتوند، ایذه، باغملک، بهبهان، رامشیر و هفتگل.

حمل و نقل

- برخوردار از محورهای اصلی ارتباطی منطقه (درون استان و استان های همجوار) در کریدورهای حمل و نقل با مرکز و غرب استان در سطح ملی و بین المللی.
- تقویت نقش و توسعه حمل و نقل چند وجهی از طریق برخورداری از محورهای اصلی ارتباطی منطقه (چهار محل و بختیاری، اصفهان و خوزستان).

آب

- ارتقا رتبه استان در استفاده از آب های غیر متعارف و آب های قابل برنامه ریزی از طریق افزایش بهره‌وری و راندمان آب در بخش های مختلف و رعایت حقابه های تالابها در منطقه.
- حفاظت و مدیریت رودخانه ها و روان آبهای استان.

مناطق مرزی (اقتصاد مناطق مرزی)

- ایفای نقش مبادلاتی و دروازه تعاملات منطقه با تاکید بر تقویت نقش منطقه با شهرستان های آبادان و خرمشهر، ماهشهر، هندیجان، شادگان، دشت آزادگان، هویزه و شوش.

گردشگری

- ارائه تخصصی خدمات گردشگری فرهنگی، تاریخی، دفاع مقدس، طبیعی و سلامت و در قلمرو فضایی کل استان.
- افزایش نقش و توسعه صنایع دستی نظیر بافندگی، گیوه بافی، نمد مالی، فلزکاری و مینا کاری، تولید محصولات پوستی و صنایع دستی حصیری و چوبی در قلمرو فضایی کل استان.
- گردشگری آبی و دریایی با اولویت دریاچه های پشت سد در شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر و سواحل رودخانه در اهواز و آبادان خرمشهر، سدهای کرخه، اندیمشک و کارون سه و تالاب بین المللی شادگان و کل سواحل خلیج فارس و اروند رود.
- گردشگری صنعتی با اولویت شهرستان های اهواز، مسجد سلیمان، آبادان، خرمشهر و ماهشهر.
- گردشگری عشایری با اولویت شهرستان های دزفول، ایذه، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش و اندیمشک.

آموزش عالی

- خدمات آموزش عالی با مقیاس بین المللی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (به دلیل جایگاه تاریخی دانشگاه شهید چمران) و ارتقا سطح آموزش عالی در آبادان و خرمشهر به دلیل وجود منطقه آزاد اروند.

۲-۳- چشم‌انداز توسعه استان

خوزستان استانی است توسعه یافته و برخوردار از محیط زیست سالم و پایدار، دارای جایگاه نخست در استخراج ،پالایش و صدور نفت و گاز، از مراکز عمده فرآورده های وابسته به صنایع شیمیایی و پتروشیمی (صنایع پایین دستی و تکمیلی)، دریایی، نفت و گاز، حمل و نقل و فلزات اساسی جانبی،از مراکز تولید فرآورده‌های وابسته و تبدیلی محصول خرما در سطح ملی و فراملی، دارای جایگاه برتر در حوزه کشاورزی و شیلات و در صنایع غذایی

تبدیلی و تکمیلی کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید ، دارای جایگاه برتر در ارئه خدمات برتر آموزش عالی و خدمات درمانی در سطح فراملی، دارای جمعیت مرز نشین با درآمد سرانه مناسب، فعال درتولید و استفاده از انرژی های پاک وتجدید پذیر، دارای باراندازهای ساحلی و بنادر خشک و ساحلی و استفاده از حمل و نقل ترکیبی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل.

۲-٤- ماموریت‌های توسعه استان

- حفظ جایگاه یکم استان خوزستان در استخراج نفت و گاز و تولید فرآورده های نفت.
- حفظ جایگاه یکم و بازیابی سهم ممتاز استان خوزستان در صنایع شیمیایی و پتروشیمی کشور و توسعه صنایع پایین دست نفت و گاز و پتروشیمی
- ارتقای جایگاه استان در صنایع فلزات اساسی
- ارتقای جایگاه استان در بخش آب، برق و گاز طبیعی با توجه ویژه به آبرسانی برای مصارف مختلف کشاورزی، صنعتی، شرب و مصارف عمومی
- ارتقا جایگاه و توسعه تولیدات بخش کشاورزی و شیلات استان
- توسعه تولید و ارتقاء جایگاه صنایع غذایی استان با توجه به اجرای طرح احیای ۵۵۰هزار هکتار اراضی کشاورزی در استان
- احراز جایگاه ویژه در تکنولوژی های برتر (توسعه تکنولوژی نانوفن‌آوری و بایوفن‌آوری، انرژی های نوین از قبیل انرژی خورشیدی) ، تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات با تاکید بر شهرستان اهواز به عنوان مرکز IT و همچنین توریسم درمانی
- پیشرفت در صنایع ساخت وسایل نقلیه، ماشین آلات، قطعات و ادوات مورد نیاز صنایع نفت و گاز و پتروشیمی، بخش کشاورزی و صنایع غذایی استان
- ارتقای نقش و جایگاه استان خوزستان در تجارت خارجی کشور با توجه ویژه به بنادر تجارتی و پیش نیاز شبکه های حمل و نقل زمینی

۲-۵- راهبردهای پابرجا

صنعت

- ایجاد و گسترش همه جانبه زیرساخت ها به منظور : بسط و توسعه صنایع متوسط و کوچک (به عنوان حلقه واسط و مکمل صنایع بزرگ استان) و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره های ارزش و تولید

- تکمیل زیرساختهای مورد نیاز برای شکل دهی به محورهای توسعه صنعتی و تکمیل خوشه های صنعتی استان به ویژه در زیرگروه صنایع فلزی و پتروشیمی،ماشین آلات و ادوات کشاورزی، پلیمر و پلاستیک و صنایع جانبی نیشکر.
- تعامل صحیح بخش صنعت و کشاورزی در جهت توسعه پایدار و نگرش به ساخت ادوات ، تجهیزات و ماشین آلات کشاورزی سازگار با اقلیم و دیگر مشخصات جغرافیایی منطقه و تقویت هرچه بیشتر صنایع تبدیلی وابزاری متناسب با تولیدات منطقه‌ای
- ارتقا صنایع وابسته به دریا (دریاپایه) مانند کشتی سازی وسازه های دریایی و ...

کشاورزی

- توسعه همه جانبه زیرساخت ها و افزایش بهره برداری و بهره وری در استفاده از منابع موجود در بخش های کشاورزی ، دام و طیور و آبزیان با محوریت بخش خصوصی

- اولویت در احداث شبکه های فرعی آبیاری متناسب با تامین منابع آبی و توسعه روشهای بهینه بهره‌برداری از آب در بخش کشاورزی

-شناسایی قابلیتها و مزیتهای رقابتی کشاورزی مناطق مستعد استان و حمایت در جهت صدور محصولات آنها

-عملیاتی و اجرایی نمودن احداث و احیاء شهرک های کشاورزی و دامپروری و مناطق آزاد کشاورزی در سطح استان

-توسعه باغات به خصوص در اراضی شیبدار استان با توجه به افزایش بهروری آب در شهرستان های دزفول، ایذه، بهبهان، آغاجاری، اندیمشک، گتوند، باغملک، لالی، اندیکا و مسجد سلیمان.

-توجه به الگوهای کشت مناسب و حمایت از الگوی مناسب هر منطقه،با توجه به اقلیم وجایگاه در زنجیره ارزش

حمل و نقل

-توسعه و تقویت پایانه ها وشبکه راه های داخلی و محورهای ارتباطی با استان های همجوار با تأکید بر آزادراه ها، بزرگ راه ها، راه های اصلی و راه آهن؛ و نوسازی، توسعه و تجهیز ناوگان حمل و نقل عمومی استان

-ایجاد بارانداز‌ها و انبارهای عمومی و سوخت با نقش ملی در نواحی بندری استان

-گسترش وتوسعه خدمات فرودگاهی و حمل و نقل هوایی درحد فرودگاه بین المللی به همراه تاسیسات و امکانات گمرکی و خدمات گردشگری در جهت پشتیبانی از گسترش خدمات گردشگری ، صنعتی و کشاورزی استان

محیط زیست و منابع طبیعی

-مقابله با بهره برداری های غیراصولی و حفظ، بازسازی، مدیریت علمی و بهره برداری بهینه از منابع طبیعی و محیط زیست استان (آب‌های داخلی و ساحلی، خاک ، هوا، مراتع، جنگلها، . . .)

-ارتقاء شاخص های زیست محیطی استان

-توجه به برنامه‌های آبخیزداری و آبخوانداری (از طریق مشارکت بخش خصوصی)

-ارتقا شاخص های زیست محیطی استان از جمله توسعه مناطق حفاظتی و افزایش کیفیت و بهبود وضعیت مناطق موجود

آب

-افزایش کیفیت آب شرب ؛ افزایش بهره وری در توزیع و مصرف ؛ کاهش هدر رفت آب در کلیه نقاط مصرف و افزایش حجم تولید سرانه آب شرب در برخی از نقاط استان

-اصلاح ساختار مصرف آب با تکیه بر افزایش راندمان آبیاری و مصرف و تخصیص بهینه آب به محصولات با ارزش اقتصادی بیشتر و افزایش بازدهی آب .

-توجه به طرح های استفاده بهینه از آبهای نا متعارف موجود استان

-ایجاد تصفیه خانه های پساب شهری و صنعتی

-مدیریت بهینه و یکپارچه منابع آب متناسب با سیاستهای مصوب اسناد بالادست نظیر مطالعات طرح جامع آب کشور

انرژی

-افزایش بهره‌وری و استفاده بهینه از امکانات موجود در زمینه انرژی

-تولید انرژی از منابع تجدید پذیر و پاک

بهداشت و درمان

-توسعه کمّی و کیفی بخش درمان و آموزش پزشکی با استفاده از سرمایه گذاری و مشارکت بخش خصوصی داخلی و خارجی و اصلاح ساختاری و مدیریتی در نظام خدمات درمانی و آموزش پزشکی

آموزش و پژوهش

-افزایش کیفی نیروی انسانی ، فضاهای فیزیکی و تجهیزات در بخش های علمی ، آموزشی و پژوهشی

-تجهیز بخش آموزش عالی به مراکز و مجتمع‌های قوی پژوهشی ، فناوری ، آموزش خدمات صنعتی و خدمات صادراتی و بازاریابی

گردشگری میراث فرهنگی و صنایع دستی

-توسعه گردشگری و اکوتوریسم پایدار، اجتماع محور و برخوردار از زنجیره های ترکیبی کامل در سایر بخشهای وابسته

-افزایش توان درآمدزایی فعالیت‌های گردشگری استان

-توسعه زیرساخت ها و خدمات در نقاط سکونت گاهی دارای نقش گردشگری با نگاه ویژه به موضوع گردشگری و صنایع دستی

-توجه ویژه به ارتقا زیرساختهای موزه ای در مناطق دارای جاذبه های میراثی

-شناسایی و تقویت مزیتهای صنایع دستی منطقه و حمایت از ترویج آن

فناوری اطلاعات و ارتباطات

-توسعه ارتباطات و زیرساختهای ارتباطی و فناوری اطلاعات متناسب با سیاست‌های بالادستی توسعه فناوری با تاکید بر اقتصاد مجازی

نظام سکونتگاهی

-تغییر شیوه اصلی معیشت، ارتقاء سطح درآمد و کیفیت زندگی و آماده سازی زیرساخت های لازم برای اسکان جامعه عشایری استان

-توسعه و عمران همه جانبه مناطق روستایی؛ تقویت و ایجاد تنوع در اقتصاد و شیوه های معیشت در جامعه روستایی و شهرهای کوچک استان

-کاهش و کنترل اسکان غیررسمی در شهرهای استان و ساماندهی و تحدید (تثبیت) مناطق حاشیه نشین شهرهای استان

-انتقال هدفمند فعالیتهای مزاحم از شهرهای استان

-زمینه سازی به منظور تحول در اقتصاد روستاها و بازگرداندن رونق به اقتصاد روستایی (کشاورزی، دامداری، صنایع دستی و ...) در چارچوب مقتضیات و مزیت‌های محلی.

خدمات

-تقویت و حمایت خدمات پشتیبانی تولید مانند نصب ، نگهداری و تعمیر ماشین آلات و تجهیزات ، آموزش و تحقیقات فنی ، خدمات مشاوره‌ای و پیمانکاری و صدور خدمات فنی و مهندسی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

-افزایش تاب آوری محیط ساخته شده در برابر انواع مخاطرات

- توجه به تقویت پدافند غیرعامل با توجه به شرایط ویژه استان و سایر سیاستهای بالادستی .

بازرگانی

-توسعه وافزایش سهم بازرگانی خارجی استان از بازرگانی خارجی کشور و بازار بین المللی حمل و نقل و ترانزیت کالا و مسافر در منطقه به عنوان یکی از پایانه های اصلی ورود و خروج کالا و مسافردر کشور

فرابخشی

-نهادینه سازی فرهنگ بهره وری در فرآیند تولید بخش های مختلف فعالیت های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی باهدف افزایش بهره وری عوامل تولید در مؤسسات بخش عمومی و خصوصی استان

-ارتقاء سطح فن‌آوری و اصلاحات مدیریت منابع در کلیه بخش های فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی

-کاهش هزینه ها، رفع موانع، زمینه سازی، تشویق و حمایت همه جانبه، مؤثر و جدی از مشارکت هر چه بیشتر بخش خصوصی استان در زمینه سرمایه گذاری و توسعه فعالیت های اقتصادی –اجتماعی و گسترش زمینه های خود اشتغالی و خویش فرمایی

-تقویت انسجام، وحدت، یکپارچگی و سرمایه اجتماعی و اقتصادی در استان

-کوچک و توانمند سازی دستگاه های اجرایی استان

-افزایش سهم سرمایه‌گذاری ، اشتغال و مشارکت بخش خصوصی در فعالیت‌های اقتصادی- اجتماعی استان

-حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در استان به ویژه در جهت جذب تکنولوژی پیشرفته و توسعه صادرات صنعتی و جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی

-تشویق سرمایه گذاری در طرح های اشتغال زا، توسعه ارائه خدمات عمومی و ارائه مشوق ها و تسهیلات متناسب با مقتضیات محلی در روستاها و شهرهای مرزی کوچک و کاهش روند مهاجرت به کلان شهرهای پرتراکم

-مقتدر سازی اجتماعات محلی و ایجاد زمینه های مشارکت فعال و موثر

-ایجاد و تقویت عدالت و گسترش انسجام و سرمایه اجتماعی

۲-٦- شکل‌بندی کلان نظام فضایی استان (تصویر چشم‌انداز توسعه استان)

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت و فعالیت

قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

- اولویت اول قلمرو استقرار جمعیت در پهنه جلگه ای و در پهنه فضایی شهرستانهای شوش، شوشتر، هفتکل، رامهرمز، هندیجان، دشت آزادگان، هویزه، شادگان، خرمشهر، آبادان، ماهشهر، اهواز (باوی، کارون و حمیدیه) و دزفول.

- اولویت دوم قلمرو استقرار جمعیت در مناطق کوهپایه ای شامل شهرستانهای گتوند، مسجد سلیمان و بهبهان.
- اولویت سوم قلمرو استقرار جمعیت در مناطق کوهستانی شامل شهرستانهای اندیمشک، اندیکا، لالی، ایذه و باغملک.

قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش کشاورزی

زراعت

- توسعه فعالیتهای زراعی با تاکید بر محصولات گندم، جو، برنج، کلزا و ذرت در پهنه فضایی غربی و شمال استان شامل: شهرستانهای اهواز، شوشتر، شوش، دزفول، دشت آزادگان، اندیمشک و هویزه و توسعه محصولات چغندرقند، کنجد، سبزیجات و صیفی‌جات، نباتات علوفه ای و شبدر.
- توسعه فعالیتهای زراعی با اولویت دوم در پهنه شرقی استان شامل شهرستانهای رامهرمز، رامشیر، ایذه، مسجدسلیمان و اندیکا که بیشتر در امتداد و حاشیه رودخانه‌های کارون، مارون و جراحی.
- توسعه صنایع وابسته به نیشکر و چغندرقند در دزفول، شوش، اهواز و کارون.

باغداری

- اولویت اول توسعه فعالیت باغدارای با تاکید بر خرما در قلمرو فضایی شهرستانهای شادگان، آبادان و اهواز.
- اولویت دوم محصولات باغی با تاکید بر محصولات مرکبات، زیتون، انگور و انار در قلمرو شهرستان-های شادگان، آبادان و دزفول.
- قلمرو اولویت دار توسعه سطح زیرکشت باغات در اراضی شیب دار شمال و شمال شرق استان در قالب آب برنامه‌ریزی شده و فعالیت های آبخیزداری و آبخوانداری در شهرستان های دزفول، ایذه، بهبهان، آغاجاری، اندیمشک، گتوند، باغملک، لالی، اندیکا ، هفتکل، هندیجان، هویزه و مسجد سلیمان.

دامداری

- قلمرو اولویت دار توسعه فعالیت های دامدارای در مناطق شرقی، شمالی، مرکزی تا جنوب شرقی در بهبهان و مناطق مرکزی استان تا دامنه‌های جنوب مرکزی و جنوب غربی (اهواز، شادگان، دشت آزادگان، آبادان، خرمشهر، ایذه، باغملک، بهبهان، هویزه، دزفول، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش، شوشتر و اندیمشک).

صید و پرورش آبزیان و شیلات

- اولویت اول شیلات در قلمرو شهرستانهای ساحلی جنوب استان(آبادان، هندیجان، ماهشهر، خرمشهر و شادگان)
- اولویت دوم در مراکز عمده آبزی پروری در حاشیه رودخانه ها با توجه به ظرفیت خود پالایی رودخانه‌ها و یا دریاچه های سد فاقد اهداف شرب در شهرستان های (اهواز، باوی، کارون شوشتر، شوش، اندیمشک، اندیکا، گتوند، مسجد سلیمان و ایذه).

قلمروهای اولویت‌دار توسعه‌ی فعالیت‌های صنعتی و معدنی

صنایع غذایی

- اولویت توسعه صنایع فرآوری لبنیات و فرآوری میوه‌جات در قلمرو فضایی شمال شرق استان در شهرستانهای دزفول، ایذه، باغملک، گتوند، لالی، شوش، شوشتر، اهواز و بهبهان.
- توسعه محصولات زراعی با تاکید بر تکمیل زنجیره چغندرقند در شهرستان های دزفول و شوش.
- اولویت توسعه صنایع فرآوری گوشت و کشتارگاه های دام در مناطق شرقی، شمالی و جنوبی استان(در شهرستان های بهبهان، ایذه، مسجد سلیمان، رامهرمز، آبادان، خرمشهر، شادگان، اهواز، دزفول و شوش) و صنایع آرد و ماکارونی و فرآوری سبزیجات در شهرستانهای ، اهواز، شوش، اندیمشک، دزفول و رامهرمز، شادگان، دشت‌آزادگان، هویزه، آبادان و خرمشهر.
- توسعه صنایع وابسته به خرما در جنوب استان شامل شهرستانهای شادگان،خرمشهر و آبادان ، بهبهان.
- توسعه صنایع متکی بر ماهیگیری و آبزی‌پروری (پاک کردن، شستشو، بسته‌بندی و انجماد و حمل محصول به بازار مصرف) در قلمرو مناطق ساحلی جنوبی در شهرستان های آبادان، خرمشهر و به خصوص در جنوب شرقی استان (هندیجان) و در مراکز آبزی‌پروری در حاشیه رودخانه‌های استان.

صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک

- اولویت اول توسعه واحدهای صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک در قلمرو فضایی شهرستانهای آبادان و ماهشهر.
- اولویت دوم توسعه واحدهای صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک حاشیه شهرهای جنوبی استان به خصوص هندیجان و مسجد سلیمان، هفتگل، غرب امیدیه، غرب آغاجاری و غرب بهبهان.

صنایع فلزات اساسی

- توسعه و ساماندهی صنایع فلزات اساسی در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز و امیدیه

- توسعه صنایع فلزی فابریکی و سایر صنایع فلزی پایین دست صنایع فلزات اساسی با رعایت استانداردهای کنترل آلایندگی در همه مناطق استان

تولید ماشین آلات و ادوات کشاورزی و قطعات مورد نیاز صنایع شیمیایی، پتروشیمی و صنعت نفت

- توسعه صنایع ماشین‌سازی، صنایع تأمین کننده نیازهای کشاورزی و صنایع تأمین‌کننده قطعات مورد نیاز صنایع شیمیایی، پتروشیمی و صنعت نفت در شهرستان‌های اهواز، مسجد سلیمان، امیدیه، لالی و گتوند به علت قرار گرفتن در سایت‌های استخراج نفت در شرق استان

فعالیت های معدنی

- توسعه فعالیتهای معدنی (شن و ماسه، سنگ لاشه، نمک دریایی و ...) در قلمرو فضایی شهرستانهای مسجدسلیمان، لالی، اندیکا، دزفول، اندیمشک، شوش، شوشتر، گتوند، ایذه، باغملک، بهبهان، رامشیر، هفتگل، ماهشهر و هندیجان.

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش خدمات

- کلیه مناطق استان دارای اولویت برای توسعه خدمات بصورت عام
- خدمات برتر IT و بانک و بیمه و بازرگانی در اهواز
- خدمات برتر کشاورزی در دزفول و شوش و بهبهان
- خدمات برتر تجاری و بندری در آبادان، خرمشهر (منطقه آزاد اروند)، بندرامام و ماهشهر.
- ارایه خدمات انبارداری و حمل ونقل در اندیمشک و اهواز و دزفول و خرمشهر.

قلمروهای اولویت دار توسعه فعالیت های بخش گردشگری

- گردشگری پزشکی با اولویت شهرستان های اهواز، آبادان و خرمشهر.
- گردشگری طبیعی در کل قلمرو استان با اولویت ایذه باغملک مسجدسلیمان دزفول، بهبهان، گتوند، ماهشهر، هندیجان، هویزه، دشت آزادگان و شادگان.
- گردشگری دفاع مقدس مذهبی، فرهنگی، مذهبی با اولویت شهرستان های دشت آزادگان، هویزه، ، شوش، آبادان و خرمشهر.
- گردشگری تاریخی با تاکید بر شهرستان های شوش و شوشتر (دارای آثار ثبت جهانی) با اولویت شهرستان های بهبهان، ایذه، هفتکل، دزفول و لالی.
- گردشگری آبی و دریایی با اولویت دریاچه های پشت سد در شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر و سواحل رودخانه در اهواز و آبادان خرمشهر، سدهای کرخه، اندیمشک و کارون سه و تالاب بین المللی شادگان و کل سواحل خلیج فارس و اروند رود.

- گردشگری ورزشی با توجه به پتانسیل های شمال و شرق استان با اولویت شهرستان های اهواز، آبادان، دزفول و خرمشهر.
- توسعه بومگردی با اولویت شهرستانهای شمال استان و شهرستان های شوش، دزفول، خرمشهر، شادگان، ایذه، مسجدسلیمان و بهبهان.
- صنایع دستی در قلمرو فضایی کل استان
- گردشگری صنعتی با اولویت شهرستان های اهواز، مسجد سلیمان، آبادان، خرمشهر و ماهشهر.
- گردشگری عشایری با اولویت شهرستان های دزفول، ایذه، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش و اندیمشک.

قلمروهای نامناسب استقرار جمعیت و فعالیت

- محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های ناشی از قوانین و مقررات (از جمله حرایم رودخانه‌ها، حرایم امنیتی-حفاظتی و ...)

قلمروهای دارای محدودیت استقرار جمعیت

- قلمرو دارای محدویت استقرار جمعیت در برخی از مناطق جنوبی استان شامل بخش های از شهرستانهای ماهشهر (همجواری با مناطق صنعتی پتروشیمی) و شادگان (تالاب شادگان) و شوش (زمین های کشاورزی و محوطه های باستانی).
- قلمرو دارای محدودیت استقرار جمعیت به دلیل محدودیت های طبیعی در برخی از مناطق کوهستانی شمال و شرق استان در شهرستانهای لالی، اندیکا، اندیمشک، دزفول، باغملک، ایذه و مسجد سلیمان.
- قلمرو دارای محدویت استقرار جمعیت در محدوده پارک های ملی دز و کرخه و اثر طبیعی ملی آبشار شوی.

قلمروهای نامناسب توسعه فعالیت

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی و معدنی

- قلمرو فضایی در نیمه شمالی استان شامل برخی از بخش های شهرستانهای دزفول و اندیمشک دارای محدودیت توسعه فعالیت های صنعتی شیمیایی، پتروشیمی و نفت و گاز.
- قلمرو فضایی دربرخی از مناطق شهرستانهای آبادان تا ماهشهر و اهواز به دلیل تراکم زیاد فعالیت های صنعتی و قرار گرفتن در منطقه ویژه کنترل آلودگی.
- در مناطق جنوبی با تاکید بر بخش های از منطقه آبادان تا ماهشهر و اهواز به دلیل تراکم زیاد واحدهای صنعتی و به علت قرار گرفتن در منطقه ویژه کنترل آلودگی.

- محدودیت توسعه فعالیت های صنایع ذوب فلزات در منطقه ۱(اهواز، باوی،کارون و حمیدیه)، منطقه ۴ (دزفول، اندیمشک ، شوش ، شوشتر و گتوند) و منطقه ۹ (دشت آزادگان و هویزه).
- قلمرو دارای محدویت استقرار جمعیت در محدوده پارک های ملی دز و کرخه و اثر طبیعی ملی آبشار شوی
- محدودیت زیاد در مناطق حفاظت شده شالو و منگشت، هفت شهیدان، کرائی، میش داغ و هورالعظیم و پناهگاه‌های حیات وحش دز و کرخه و شادگان

قلمروهای دارای محدودیت توسعه فعالیت های کشاورزی

- شمال شرقی استان به علت کوهستانی بودن و محدودیت منابع خاک و آب.
- پهنه‌های ارتفاعی زاگرس در برخی از بخش‌های از شهرستان‌های ایذه، بخش‌های کوهستانی دزفول، اندیکا و لالی.
- توسعه اراضی کشاورزی در حوزه مارون، جراحی و کرخه

ماده ۳- سند اجرایی آمایش استان خوزستان به قرار زیر است:

۳-۱- تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان

- بخش صنعت در استان خوزستان دارای سهم ارزش افزوده ۱۹.۲می‌باشد و ضریب تمرکز مکانی آن ۱.۱است.
- در زیربخش کک و فرآورده‌های نفت ضریب تمرکز مکانی استان ۴.۵۴ است.
- در زیربخش تولید مواد شیمیایی و فرآورده‌های شیمیایی ضریب تمرکز مکانی استان ۱.۹ است.
- سهم ارزش افزوده زیر بخش تعمیر و نصب ماشین‌آلات و تجهیزات در استان خوزستان ۰.۱۱ درصد و در کشور ۰.۰۶ درصد است و از ضریب تمرکز مکانی ۱.۸ برخوردار است.
- سهم ارزش افزوده بخش استخراج معدن در استان ۵۶.۸ درصد است که از سهم نظیر در سطح کشور(۱۱.۵) بسیار بالاتر است و در نتیجه دارای ضریب تمرکز مکانی بسیار قوی در حد ۴.۹۲می‌باشد.
- ضریب تمرکز مکانی بخش حمل و نقل استان ۰.۴۹ است. اما ضریب تمرکز مکانی زیربخش حمل و نقل آبی ۲.۳۵ است.
- هیچ یک از بخش‌های خدمات واسطه‌گری مالی، مستغلات، خدمات بهداشت- مددکاری اجتماعی، آموزش و خدمات عمومی در استان دارای ضریب مکانی بالاتر از عدد یک نیست. این وضعیت معرف بسط نیافتن خدمات اقتصادی و اجتماعی بخش عمومی و خصوصی همپای نقش و جایگاه بالای بخش‌های پیشرو استان است.

- در ضمن ضریب تمرکز مکانی برخی از فعالیتها در سال ۹۰، از قبیل بخش کشاورزی(۱.۰۸)، زیر بخش ماهیگیری(۲.۱۲)، زیر بخش فلزات اساسی (۲.۰۸)، بخش تسهیلات عمومی شامل برق، آب و توزیع گاز طبیعی(۱.۹۲) بالای یک بوده اند در حالیکه بر اساس اطلاعات ارزش افزوده استان و کشور در سال ۹۴ به کمتر از یک تنزل یافته اند.

تخصص‌ها و اولویت‌های توسعه استان به تفکیک مناطق۹گانه برنامه ریزی

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۱ برنامه ریزی (اهواز، باوی،کارون و حمیدیه) :**

- بخش صنعت: ایجاد صنایع پایین دستی فولاد،صنایع شیمیایی، صنایع غذایی (صنایع تبدیلی کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید)، ایجاد ناحیه صنعتی (بااولویت صنایع جانبی کشاورزی، دامپروری و شیلات)
- بخش کشاورزی: شیلات(ماهیان گرمابی)، ارتقا سطح فعالیت کشاورزی درتولید گندم ،ذرت، جو و کلزا ازطریق بهبود شبکه آبیاری و زهکشی موجود ، باغداری و نخیلات، دامداری:گاو، گوسفند، مرغ و به ویژه گاومیش.
- بخش گردشگری: گردشگری سلامت، گردشگری آبی، توسعه مجتمع های پذیرایی و استفاده از ظرفیتهای ترانزیتی جاده اهواز مسجدسلیمان

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۲ برنامه ریزی(آبادان و خرمشهر) :**

- بخش صنعت: توسعه صنایع شیمیایی، احداث صنایع جانبی خرما (شیره خرما، عسل خرما)، واحدهای صنعتی درجه بندی و بسته بندی خرما ، صنایع ساخت و تعمیر انواع شناورهای فلزی و کامپوزیتی .
- بخش کشاورزی: باغداری(نخیلات) ، شیلات(پرورش میگو)، صید وصیادی
- بخش گردشگری: برخورداری از جاذبه های گردشگری آبی ، یادمان های دفاع مقدس و سیاحتی، امکان جذب توریسم خارجی (به ویژه گردشگران عراقی) از طریق پایانه های مسافری شهرستان
- بخش تجارت و بازرگانی: ترانزیت کالا به عراق از طریق بندر عباس (یا دبی) به بندر خرمشهر، ایجاد بندرخشک در مسیر خرمشهر به شلمچه

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۳ برنامه ریزی(بندرماهشهر، هندیجان و شادگان) :**

- بخش صنعت: احداث صنایع پایین دستی شیمیایی و پتروشیمی، احداث صنایع مرتبط با نفت و گاز (پتروشیمی، طرح تولید گاز مایع، پالایشگاه) ، احداث صنایع جانبی بسته بندی و فرآوری محصولات شیلاتی و صنایع تبدیلی خرما
- بخش کشاورزی: افزایش سطح زیر کشت اراضی زراعی (گندم و جو) و نخیلات، شیلات، پرورش آبزیان و صید و صیادی، دامداری گاومیش

- بخش گردشگری: برخورداری همزمان منطقه از سواحل رودخانه و دریا، توسعه طبیعت‌گردی وتالاب‌گردی (تالاب شادگان)
- بخش تجارت و بازرگانی: وجود بندر در هر دو شهر ماهشهر و بندرامام خمینی (ره) ، آماده سازی زمینهای مورد نیاز جهت احداث بازارچه در در شهرستان های هندیجان و شادگان.

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ٤ برنامه ریزی(دزفول ، اندیمشک ، شوش ، شوشتر و گتوند) :**

- بخش صنعت: ایجاد صنایع تبدیلی و بسته بندی محصولات کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید ، ایجاد منطقه ویژه اقتصادی شوش، صنایع معدنی(اندیمشک)، وجود زیرساختهای نیروگاهی حرارتی
- بخش کشاورزی: کشاورزی ارگانیک، کشاورزی صنعتی، افزایش سطح باغات، پرورش ماهیان سرد آبی، پرورش گیاهان دارویی، دامداری و مرغداری، ایجاد منطقه ویژه کشاورزی شوش
- بخش گردشگری: ایجاد منطقه گردشگری،میراثی، تاریخی شوش -توجه به ارتقای زیرساختهای موزه‌ای شوش- برخورداری از جاذبه‌های گردشگری طبیعی و آبی ، یادمان‌های دفاع مقدس ، وجود رودخانه دز و دریاچه سد دز
- بخش تجارت و بازرگانی: احداث پایانه صادراتی گل وگیاه دزفول

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ٥ برنامه ریزی(بهبهان، آغاجاری و امیدیه) :**

- بخش صنعت: ایجاد شهرک صنایع پتروشیمی امیدیه، احداث سیلو با توجه به تولید قابل توجه گندم ، احداث صنایع تبدیلی کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید
- بخش کشاورزی: تولید محصولات زراعی، باغی و گیاهان زینتی و دارویی، دامپروری
- بخش تجارت و بازرگانی: موقعیت استراتژیک و بازرگانی منطقه با توجه به قرار گرفتن در مسیر مواصلاتی چند استان با خوزستان و کشور عراق

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ٦ برنامه ریزی(رامهرمز، رامشیر و هفتگل) :**

- بخش صنعت: تولید و تنوع بخشی به محصولات جانبی معدنی، توسعه صنایع وابسته به نفت ، معادن سنگهای ساختمانی و صنایع جانبی مربوطه، صنایع جانبی کشاورزی
- بخش کشاورزی: زراعت ، باغداری و دامداری
- بخش گردشگری: برخورداری از جاذبه های متعدد گردشگری و تاریخی و کشف گنجینه های ارزشمند در منطقه.

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۷برنامه ریزی(مسجد سلیمان، لالی و اندیکا) :**

- بخش صنعت: ایجاد مجموعه‌های صنعتی تولید و بسته بندی محصولات دامی و کشاورزی، توسعه و ارتقاء

صنعت قالی بافی و تابلو فرش و تولید لباسهای محلی، افزایش تولید محصولات معدنی و تنوع بخشی به محصولات و صنایع تکمیلی آن

- بخش کشاورزی: آبی نمودن اراضی دیم و توسعه باغات در اراضی مستعد و شیبدار، پرورش دام و طیور و پرورش ماهیان سردآبی و زنبورداری
- بخش گردشگری: ساماندهی مناطق گردشگری و باستانی شهرستان و احداث میدان های اسب سواری ، افزایش و توسعه گردشگری طبیعی (اکوتوریسم)، استفاده از ظرفیت دریاچه پشت سد

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۸برنامه ریزی(ایذه و باغملک) :**

- بخش صنعت: ایجاد صنایع تولید محصولات صنعتی و معدنی،؛ صنایع چرم و فراورده های دامی و لبنی
- بخش کشاورزی: پرورش دام و طیورو زنبورداری، توسعه باغات در اراضی شیب دار و مستعد
- بخش گردشگری: برخورداری از مناطق گردشگری و سیاحتی طبیعی

- **تخصص‌ها و اولویت‌های منطقه ۹ برنامه ریزی(دشت آزادگان و هویزه) :**

- بخش صنعت: احداث صنایع جانبی، تبدیلی و بسته بندی فرآورده‌های دام از نوع گاومیش با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید
- بخش کشاورزی: زراعت و باغداری (نخیلات)، دامداری بویژه گاومیش و اسب، شیلات :پرورش آبزیان
- بخش گردشگری: گردشگری طبیعی و دفاع مقدس
- بخش تجارت و بازرگانی: توسعه و افزایش صادرات و واردات کالا از طریق چذابه

۳-۲- سیاست‌های سرزمینی توسعه بخش‌ها در استان

-حمایت از توسعه شهرها و مجموعه های شهری(ساماندهی نظام سکونتگاهی)

-بهسازی و نوسازی بافت های تاریخی و بافت های نا کارآمد میانی(بافت فرسوده شهرهای استان وتحدید مناطق حاشیه نشینی)

- نگهداشت جمعیت در شهرهای کوچک و روستاهای مرزی از طریق توسعه فعالیت در این سکونتگاه‌ها

-توزیع متناسب زیرساخت و خدمات و تعادل بخشی به شبکه سکونتگاهی شهری با توجه به نقش شهر

-توسعه چند مرکزی و سازماندهی عملکردی کانون‌های شهری بر اساس نقش و جایگاه

-تامین مسکن پایدار

-تعادل بخشیدن به نظام استقرار جمعیت و فعالیت در پهنه استان با توجه به ملاحظات زیست محیطی، تقویت نقش شهرهای متوسط و کوچک مستعد برای پذیرش برخی از نقش های محلی و منطقه‌ای.

-بهبود وضعیت حمل و نقل همگانی جهت نیل به بهینه سازی مصرف انرژی، کاهش آلاینده ها و افزایش سطح ایمنی

-حمایت از توسعه بخش صنعت از طریق:

۱-توسعه شهرک ها و نواحی صنعتی در مناطق پرتقاضا

۲-توسعه تسهیلات بانکی و برقراری مشوق های توسعه جهت دار بخش صنعت (بخشی و فضایی)

۳-حمایت از توسعه بخش صنعت در ارتباط با بخش کشاورزی (حمایت از توسعه صنایع فرآوری محصولات کشاورزی و صنایع تولید کننده ادوات و قطعات مورد نیاز بخش کشاورزی)

۴-گسترش شبکه های حمل و نقل، آب، انرژی و ارتباطات

۵- توجه به تکمیل زنجیره ارزش و تولید صنایع فولاد،نفت ، پتروشیمی و نیشکر.

-حمایت از توسعه بخش کشاورزی از طریق:

۱-توسعه و بهبود سیستم های آبرسانی وافزایش پوشش و راندمان آبرسانی

۲-توسعه اراضی زیر کشت و افزایش راندمان تولید کشاورزی در واحد سطح

۳- توسعه شبکه آبرسانی نوین

۴-حمایت از توسعه و گسترش بخشی و فضایی بخش کشاورزی از طریق برنامه های ترویجی و اعطای تسهیلات بانکی

-مدیریت اقتصادی و مدیریت توسعه استان (مدیریت یکپارچه، نظم مالی، تجهیز منابع مالی، نظارت و ارزیابی، عدم تمرکز درون استانی)

-حفظ میراث فرهنگی و تاریخی و توزیع متعادل تاسیسات و خدمات فرهنگی و اجتماعی

-نظارت و حمایت از توسعه و بهره برداری متناسب با ظرفیت محیط زیست و منابع طبیعی

-توسعه زیربناهای حمل و نقل، آب، انرژی و ارتباطات

-گسترش بازارها، در ارتباط با توسعه اقتصادی کل استان و مناطق ویژه

۳-۳- تصویر سازمان فضایی استان در افق توسعه‌یافتگی

مناطق مستعد توسعه زیرساخت‌ها و حمل و نقل

- ارتقا و توسعه زیر ساخت‌های خطوط انتقال آب در محور اندیمشک-بهبهان شامل: شهرستان های شوش، دشت آزادگان، هویزه، خرمشهر، شادگان، امیدیه و بندر ماهشهر.
- توسعه نیروگاه‌های پست برق در شهرستان های اهواز، آبادان، دزفول، بندر ماهشهر، بهبهان، باغملک، شوشترو مسجد سلیمان.

- توسعه و ارتقاء فرودگاه‌های استان در شهرستان های اهواز و آبادان (بین المللی)، دزفول، بندرماهشهر و احداث فرودگاه جدید اهواز، بهبهان و مسجد سلیمان.
- توسعه و ارتقاء زیر ساخت‌های مناطق ویژه در منطقه آزاد اروند، منطقه ویژه پتروشیمی ماهشهر، شوش و بندرامام.
- ارتقاء و توسعه تاسیسات نفت و گاز در میدان های نفت و گاز شهرستان های اهواز، خرمشهر، هویزه، بهبهان و رامهرمز.
- توسعه و ارتقاء زیرساخت های فعالیت های مربوط به نفت و گاز در نیمه غربی و جنوب شرقی استان و در قلمرو شهرستان های مسجد سلیمان، آبادان، دشت آزادگان، هویزه، اهواز، امیدیه و رامهرمز و کشف محدوده های جدید در غرب کارون (شهرستان دشت آزادگان و هویزه) و قسمت مرکزی حمیدیه و اهواز.
- ایجاد و توسعه شبکه ریلی محور خلیج فارس (از خرمشهر به بندر امام خمینی و هندیجان و در ادامه به بوشهر) و اتصال استان خوزستان به استان اصفهان (محور اهواز-ایذه- اصفهان).
- بسترسازی به منظور دوخطه کردن و برقی نمودن سه بخش عمده شبکه ریلی استان شامل اهواز- اندیمشک، اهواز- خرمشهر و اهواز- بندر امام.
- توسعه شبکه و کریدور بین المللی بندر امام خمینی- اهواز – دزفول به سمت تهران
- توسعه و ارتقاء کریدور جدید جنوب به شمال در مسیر قلمرو فضایی شهرستان های بندر ماهشهر - رامشیر - رامهرمز - هفتگل- مسجدسلیمان - لالی - گتوند – دزفول
- ارتقاء و تقویت محور ساحلی(محور خلیج فارس از خرمشهر و آبادان به بندر امام خمینی و بندر ماهشهر تا هندیجان و بوشهر)
- تقویت و توسعه کریدور ارتباطی بین استانی با استانهای لرستان، کهگیلویه و بویر احمد، چهارمحال و بختیاری و اصفهان
- توسعه و تقویت راه های شریانی استان با اولویت آزاد راه اهواز– لردگان، آزادراه اهواز- اندیمشک ، محور شوش - سوسنگرد – اهواز و کریدور چذابه و شلمچه تا مرز عراق.
- تقویت کریدور جنوب به شمال بندر امام - بازرگان و اهواز-لرستان.
- توسعه سه محور اصلی طرح آبرسانی: شمال شرق/ طرح غدیر (دریاچه سد دز در مسیر شهرستان های اندیمشک، شوش، هویزه، اهواز، حمیدیه، خرمشهر و آبادان)، جنوب شرق و محرم(از مبدا سدکارون سه و سد کوثر در مسیر شهرستان های ایذه، باغملک، رامهرمز، رامشیر، بندر ماهشهر، هندیجان، امیدیه، آغاجاری و بهبهان)

مناطق مستعد توسعه خدمات و بازرگانی

- توسعه فعالیت های تجاری و خدمات بازرگانی در منطقه آزاد (اروند) ، منطقه ویژه اقتصادی بندر امام خمینی، منطقه ویژه پتروشیمی ماهشهر، منطقه ویژه اقتصادی شوش (مصوب)، گمرک و بازارچه های مرزی شلمچه، چذابه و گمرکات اهواز، آبادان، خرمشهر، بندر امام خمینی، سجافی، هندیجان، شادگان، اروندکنار، چوئبده، چذابه و دزفول
- خدمات برتر در زمینه فناوری نوین، آموزش عالی، بهداشت - درمانی و فنی مهندسی در شهرستان های اهواز، آبادان، دزفول و بهبهان.
- خدمات انبارداری و حمل‌ونقلی در شهرستانهای آبادان و اندیمشک.
- ترانزیت کالا به عراق از طریق همکاری بندر خرمشهر و بندرعباس (یا دبی) با استفاده از حمل و نقل ترکیبی ریلی-دریایی-زمینی در قلمرو فضایی شهرستان های خرمشهر، بندر عباس و بصره برای انتقال کالا به صورت کانتینری.
- قلمرو فضایی شهرستان اندیشمک منطقه مستعد ایجاد و توسعه بندر خشک
- ایجاد قلمروهایی برای باراندازی و تخلیه کانتینرها در محور اهواز- خرمشهر

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های کشاورزی

- توسعه فعالیت‌های مربوط به زراعت در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (باوی، کارون و حمیدیه)، ماهشهر، هندیجان، شادگان، شوش، بهبهان، امیدیه، آغاجاری، رامهرمز، رامشیر، هفتکل،لالی، دشت آزادگان و هویزه.
- توسعه فعالیت‌های مربوط به باغداری در قلمرو فضایی شهرستانهای اهواز (باوی، کارون و حمیدیه) ، آبادان، خرمشهر، ماهشهر، هندیجان، شادگان، اندیمشک، دزفول، گتوند، بهبهان، مسجدسلیمان، لالی، اندیکا، ایذه، باغملک، دشت آزادگان و هویزه.
- توسعه فعالیت دامپروری در قلمرو فضایی شهرستانهای ایذه، باغملک، اهواز (باوی، کارون و حمیدیه) ، هندیجان، شوش، بهبهان، آغاجاری، رامهرمز، مسجدسلیمان، اندیکا، هفتکل و رامشیر.
- توسعه فعالیت شیلات در قلمرو فضایی شهرستانهای ایذه، اندیکا، اندیمشک، هندیجان، آبادان، خرمشهر، ماهشهر، اهواز (باوی، کارون و حمیدیه).

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی

- توسعه صنایع شیمیایی، پتروشیمی و لاستیک و پلاستیک در شهرستان های جنوبی و ساحلی استان شهرستان های هندیجان و ماهشهر (با امکان تامین نیاز آبی از منابع آب دریا) و شهرستان‌های مسجد سلیمان، هفتکل، غرب امیدیه، غرب آغاجاری و غرب بهبهان.
- توسعه صنایع متوسط و کوچک (به عنوان حلقه واسط و مکمل صنایع بزرگ استان) و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره های ارزش و تولید در کل قلمرو فضایی استان
- توسعه فعالیتهای معدنی (شن و ماسه، سنگ لاشه،نمک دریایی و ...) در قلمرو فضایی شهرستانهای مسجد سلیمان -لالی – اندیکا-دزفول-اندیمشک- شوش- شوشتر گتوند-ایذه – باغملک – بهبهان – رامشیر – هفتگل.
- ارتقاء صنایع وابسته به دریا (دریاپایه) مانند کشتی سازی وسازه های دریایی در شهرستان های آبادان، ماهشهر و هندیجان.

مناطق مستعد توسعه فعالیت‌های گردشگری و صنایع دستی

- شهرستان های اهواز، آبادان و دزفول مستعد توسعه گردشگری سلامت
- کل قلمرو فضایی استان مستعد توسعه گردشگری طبیعی
- شهرستان های اهواز، دشت آزادگان، هویزه، شوش، آبادان و خرمشهر مستعد توسعه گردشگری دفاع مقدس، مذهبی، فرهنگی
- شهرستان های شوش، شوشتر، بهبهان و ایذه مستعد توسعه گردشگری تاریخی.
- شهرستان های دزفول، بهبهان، مسجد سلیمان، ایذه، گتوند و سواحل هندیجان و ماهشهر مستعد توسعه گردشگری آبی و دریایی
- توسعه و تقویت صنایع دستی در کل قلمرو فضایی استان.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری فرهنگی، تاریخی، مذهبی و عتبات عالیات، تجاری، آبی، ورزشی و صنعتی(محور شمالی- جنوبی) در شهرستانهای اندیمشک، دزفول، شوشتر، اهواز، شادگان، آبادان و خرمشهر.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری آبی، طبیعی و فرهنگی (محور غربی- شرقی) در شهرستانهای ایذه، مسجد سلیمان، شوشتر، دزفول و اندیمشک.

- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری دفاع مقدس در شهرستانهای اهواز، دشت آزادگان و هویزه.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری تجاری در شهرستانهای آبادان، خرمشهر، شادگان، ماهشهر، هندیجان.
- توسعه خدمات و فعالیت گردشگری صنعتی، طبیعی و مذهبی در اهواز – سه راهی کوپال، جنوب رامشیر، آغاجاری ، امیدیه و شمال بهبهان
- گردشگری عشایری با اولویت شهرستان های دزفول، ایذه، اندیکا، لالی، مسجد سلیمان، شوش و اندیمشک.

الگوی استقرار و نظام سلسله مراتبی مراکز سکونتگاهی

- سطح یکم شامل اهواز، با کارکردهای فراملی و استانی.
- سطح دوم شامل دو کانون [آبادان – خرمشهر] و [بندر ماهشهر – بندر امام خمینی] با کارکردهای فراملی و استانی ضعیف‌تر از اهواز و کانون دزفول که از نظر ارتباطات فراملی ضعیف‌تر از دو کانون آبادان– خرمشهر و بندر ماهشهر – امام خمینی است، اما به دلیل توانمندی اقتصادی و نقش برجسته درون استانی و برون استانی در این گروه قابل طبقه‌بندی است.
- سطح سوم شامل پنج کانون بهبهان، رامهرمز، مسجدسلیمان، ایذه و سوسنگرد، با کارکردهای بین استانی، درون استانی و محلی است.
- ارتقا نقش و جایگاه روستاهای مکان مرکزی در کل مناطق استان

الگوی توزیع خدمات اجتماعی در سطح مناطق

بهداشت و درمان

- اهواز در سطح یکم
- دزفول، مسجد سلیمان، ایذه، رامهرمز، بهبهان، بندر ماهشهر، آبادان، دشت آزادگان، خرمشهر، شادگان و شوش در سطح دوم.
- سایر مرکز شهرستان‌های استان در سطح سوم

آموزش عالی

- شهرستان اهواز در سطح یک، شهرستان های دزفول (حفظ جایگاه در سطح دوم) آبادان (ارتقا به سطح دوم)، شهرستان های خرمشهر و بهبهان (ارتقا به سطح سوم).
- گسترش و توزیع خدمات آموزشی به تفکیک مقاطع در همه مناطق استان

ماده ٤- برنامه‌های اجرایی آمایش استان خوزستان به قرار زیر است:

بازرگانی

- برنامه توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساختهای مرتبط با بازرگانی (زیربناهای بازرگانی، قطب ها،کریدورها و ...)

صنعت و معدن

- برنامه ایجاد، توسعه، تجهیز و تکمیل زیرساخت ها، فضاها و تسهیلات مرتبط با صنایع
- برنامه توسعه، تکمیل و تجهیز زنجیره ها، خوشه ها، تعاونی ها و واحدهای فعال و نیمه فعال صنعتی

کشاورزی و امنیت غذایی

- تحقیق و توسعه در امور کشاورزی
- تکمیل زنجیره های ارزش و محصولات کشاورزی
- بهبود بهره وری آب در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت

آب

- برنامه ارائه ی خدمات آب شرب و بهداشتی شهری و روستایی
- برنامه حفاظت و پایش کمی و کیفی منابع آب های سطحی و زیر زمینی
- برنامه بهسازی، توسعه تاسیسات آب و فاضلاب و بازچرخابی

محیط زیست و منابع طبیعی

- برنامه آبخیزداری و آبخوان داری
- برنامه حفاظت خاک
- حفاظت و احیای زیست بوم های آبی
- برنامه حفاظت و احیای زیست بوم های خشکی

انرژی

- بازیافت پسماندهای نفتی و پتروشیمی
- برنامه توسعه انرژی های نوین و تجدیدپذیر
- برنامه مطالعه، اکتشاف و استخراج نفت و گاز

حمل و نقل

- برنامه توسعه خدمات لجستیکی حمل و نقل
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل جاده ای

- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل ریلی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل دریایی
- برنامه توسعه و تجهیز حمل و نقل هوایی

ارتباطات و فناوری اطلاعات

- توسعه فناوری های بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فعالیت های مجازی

نظام سکونتگاهی و توزیع فضایی جمعیت

- برنامه هوشمند سازی شهری
- برنامه تاب آوری و توانمندسازی چند وجهی قلمروها(شهرستانها،شهرها و روستاها)
- برنامه تعادل بخشی فضایی سکونتگاهها
- برنامه ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاهها(شهری،روستایی)
- برنامه سیاستگذاری زیرساختی و خدماتی در خصوص سکونتگاههای شهری و روستایی

گردشگری

- برنامه بهینه سازی و توسعه زیرساخت‌های گردشگری
- برنامه توسعه گردشگری طبیعی
- برنامه توسعه گردشگری تاریخی – فرهنگی-مذهبی
- برنامه توسعه گردشگری سلامت

آموزش، علم و فناوری

- برنامه ایجاد، توسعه و تجهیز زیرساخت های پارک علم و فناوری، ایستگاههای تحقیقاتی و مراکز رشد
- ماموریت گرایی(محوری) دانشگاهها با مزیت های استانی

بهداشت و درمان

- برنامه توسعه خدمات بهداشتی درمانی

دفاعی، امنیتی و پدافند غیر عامل

- برنامه ایجاد، توسعه، تکمیل و تجهیز زیرساخت‌ها، امکانات و تسهیلات مرتبط با مدیریت بحران
- برنامه هدایت، راهبری، پایش و شناساییِ تهدیدات و مصون‌سازی و کاهشِ آسیب‌پذیری مردم، زیرساخت‌ها و کانون های جمعیت و فعالیت و استمرار خدمات ضروری (از طریق رعایت اصول، الزامات و ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافندغیرعامل)

- برنامه جامع پدافند غیرعامل و مدیریت بحران
- برنامه توسعه زیرساخت‌های لازم مدیریت بحران (متناسب با نقش استان در پشتیبانی از استان‌های مجاور در مواقع بحران)
- برنامه خروج تدریجی مراکز خطرزای غیرشهری از نقاط مسکونی
- برنامه اِشراف، صیانت، مقابله، تحلیل و بررسی، معماری و مهندسی و هم‌افزایی اطلاعاتی و امنیتی در مسائل و اهداف راهبردی وزارت اطلاعات در محیط امنیت ملی

ماده ۵- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت مفاد این سند می‌باشند.

ماده ٦- کلیه فعالیت‌های تعریف شده در بخش‌های مختلف این سند باید به گونه‌ای باشد که مجموع نیازها و مصارف آبی آن‌ها محدود به سقف آب قابل برنامه‌ریزی استان در چارچوب پانزدهمین مصوبه‌ی شورایعالی آب در حوضه‌های آبریز درجه ۲ –که توسط وزارت نیرو ابلاغ می‌گردد- باشد. وزارت نیرو مکلف است آب قابل برنامه‌ریزی به‌هنگام شده را در دوره‌های زمانی ۵ ساله بازنگری و به تفکیک بخش‌های مختلف مصرف و حوضه‌های آبریز درجه ۲، به استان‌ها ابلاغ نماید.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان موظف است، گزارش عملکرد سالانه تحقق این سند را در پایان هر سال به دبیرخانه ارسال نموده و دبیرخانه نیز گزارشی از میزان تحقق پذیری اسناد آمایش همه استان‌ها را به شورایعالی ارائه می‌دهد.

ماده ۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است تمهیدات لازم به منظور تحقق‌پذیری سند و هم چنین مطالعات آمایش استان در سطح استان را فراهم آورد.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است به منظور تحقق عملیاتی سند؛ پیوند بین این سند با مطالعات آتی در سطح استان و برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت از جمله بودجه سنواتی در استان را با تعامل و همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور برقرار نماید.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان موظف است حداکثر ظرف مدت یکسال، سند آمایش استان را بر اساس سند ملی آمایش سرزمین بازنگری، بروزرسانی و اسناد مربوطه را به دبیرخانه ارسال نماید.

پیوست

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع موجود استان خوزستان

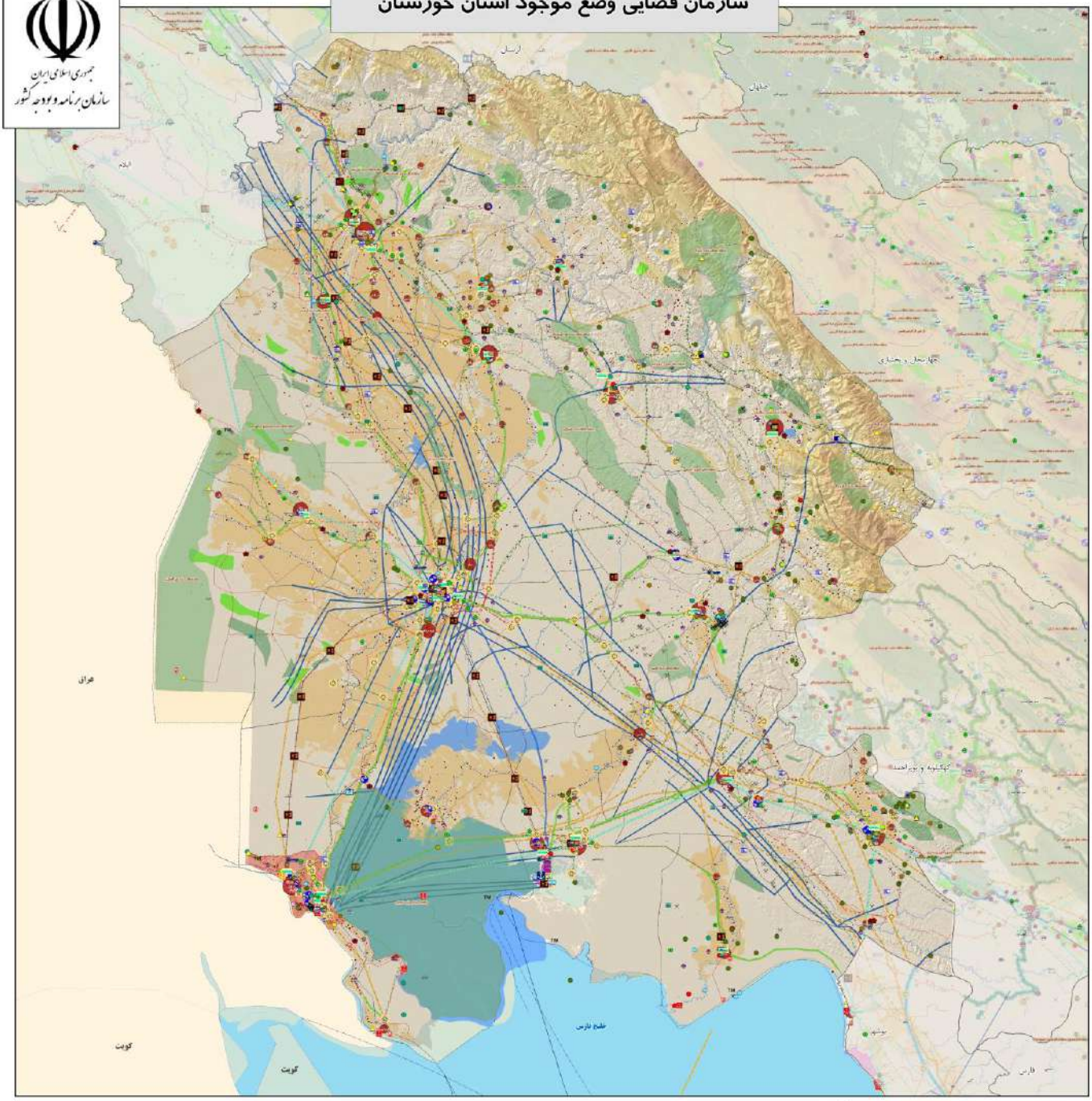

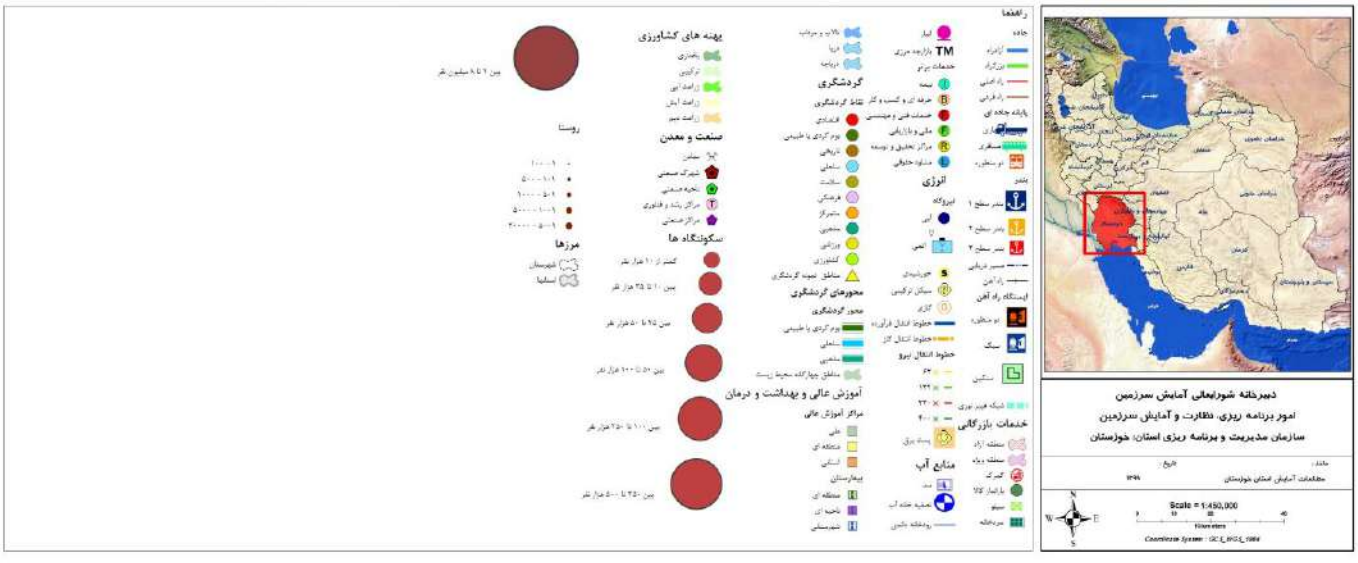

قلمروهای مناسب و نامناسب جمعیت استان خوزستان

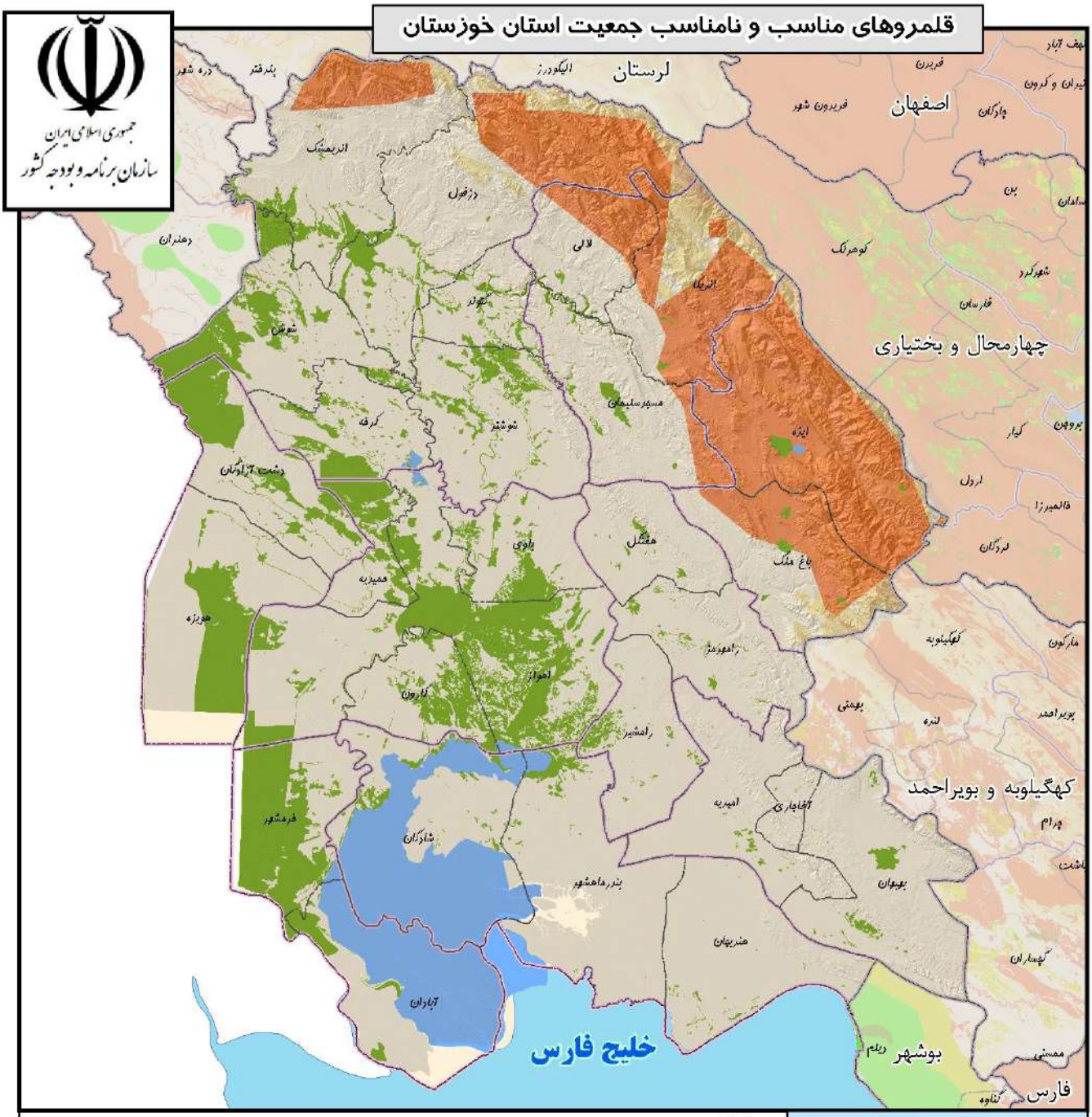

راهنما

پهنه های دارای قابلیت بارگذاری جمعیت

- اولویت ۱
- اولویت ۲
- اولویت ۳
- قلمروهای نامناسب

مرزها

- مرز استان
- شهرستان
- نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

دبیرخانه شورایعالی آمایش سـرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمـایش سـرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خوزستان

ماخذ: مطالعات آمایش استان خوزستان
تاریخ: ۱۳۹۹

Scale = 1:1,800,000

0 15 30 60
Kilometers

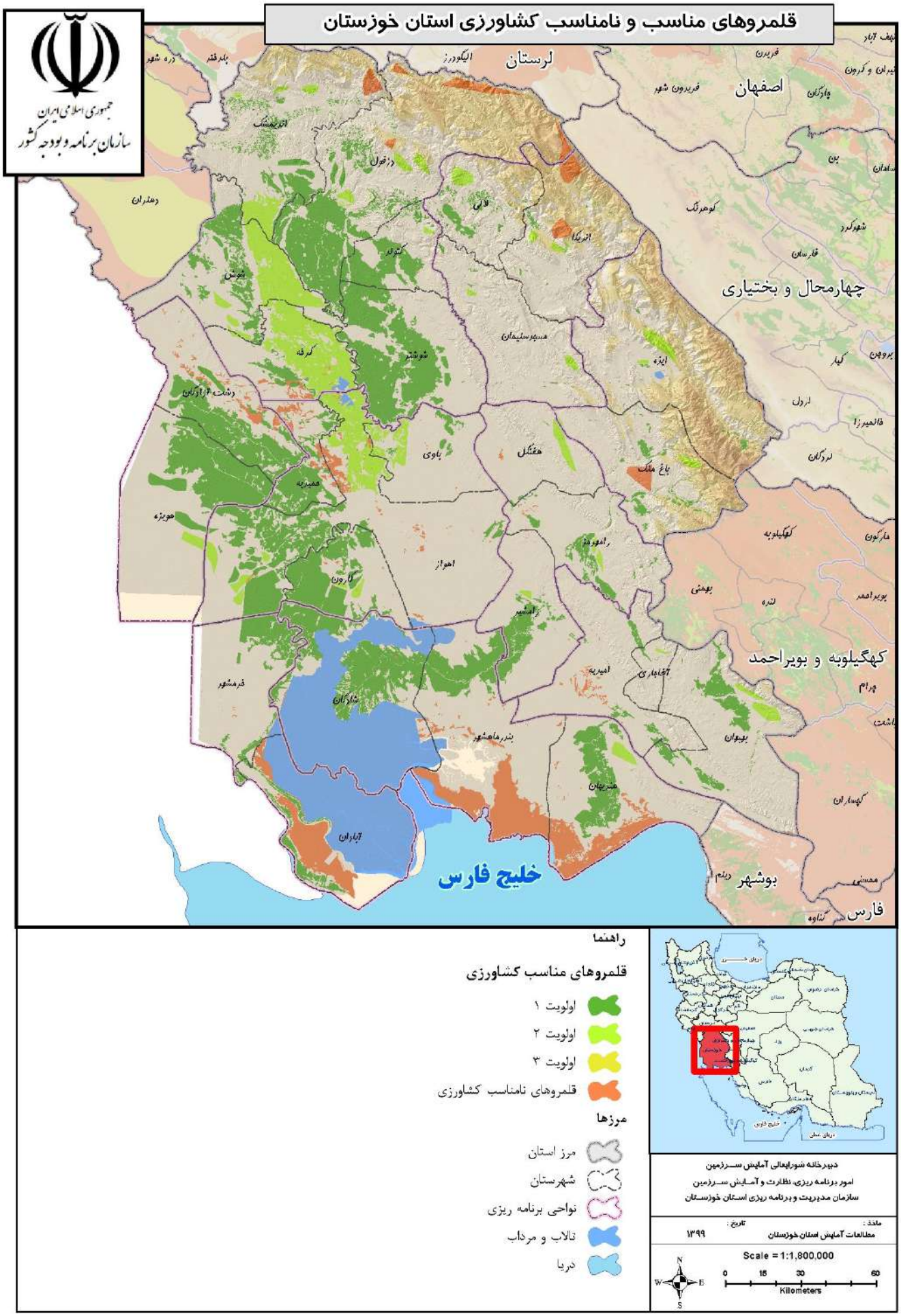
قلمروهای مناسب و نامناسب کشاورزی استان خوزستان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
لرستان
اصفهان
چهارمحال و بختیاری
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
خلیج فارس
بوشهر
راهنما
قلمروهای مناسب کشاورزی
اولویت ۱
اولویت ۲
اولویت ۳
قلمروهای نامناسب کشاورزی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خوزستان
مأخذ :
مطالعات آمایش استان خوزستان
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,800,000
0 15 30 60
Kilometers

قلمروهای مناسب و نامناسب صنعت و معدن استان خوزستان

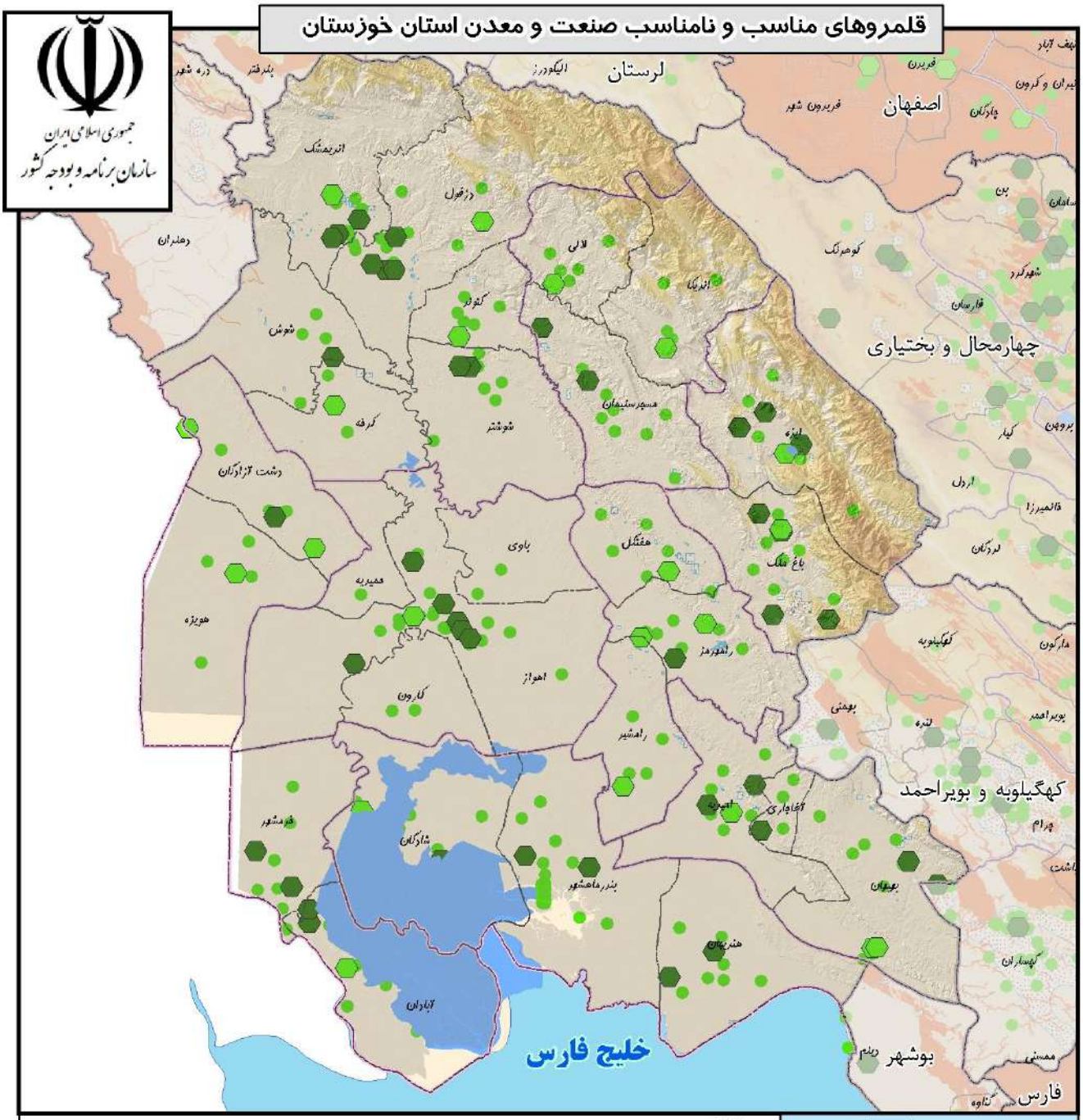

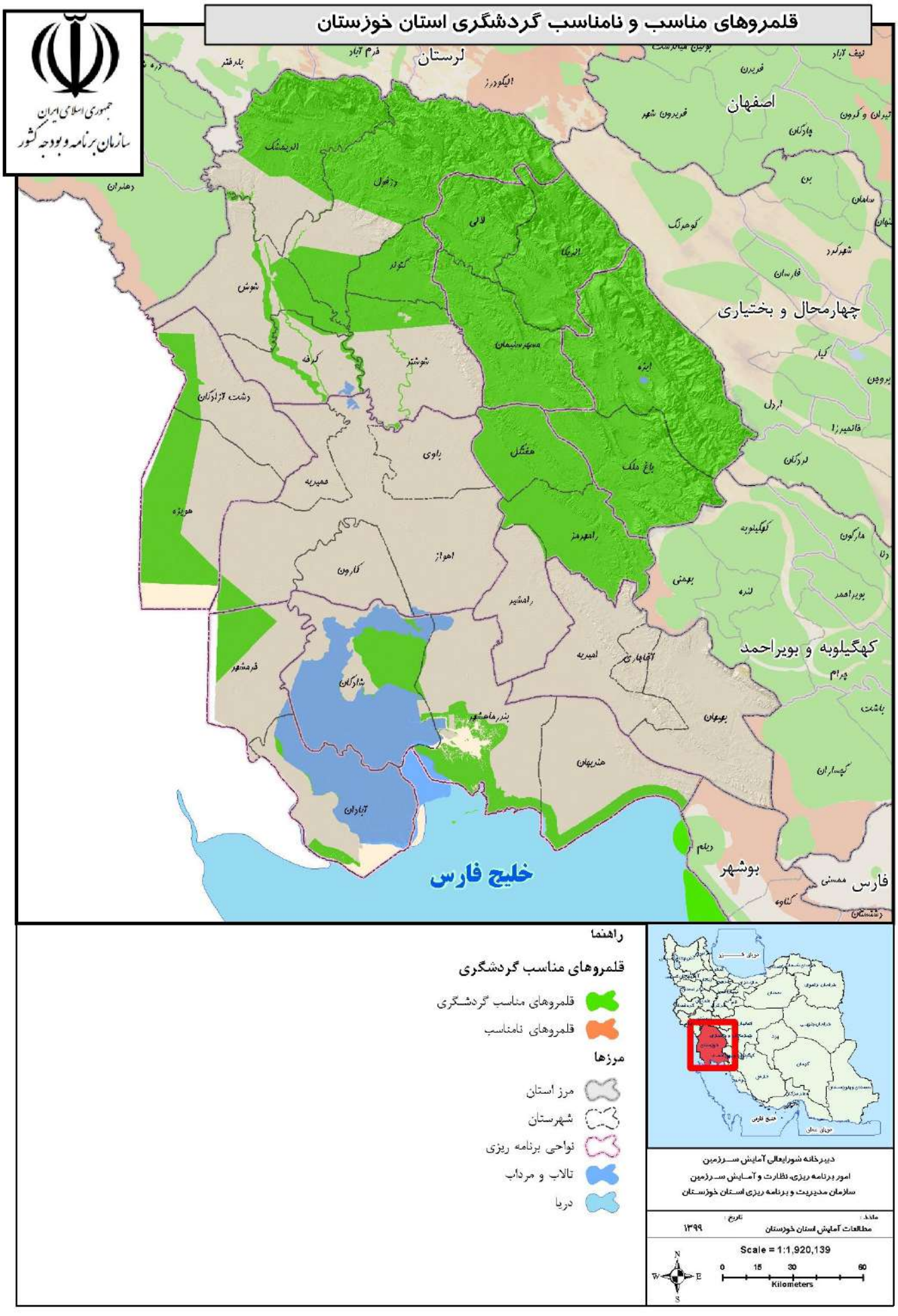
قلمروهای مناسب و نامناسب گردشگری استان خوزستان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
لرستان
اصفهان
چهارمحال و بختیاری
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
خلیج فارس
راهنما
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای مناسب گردشگری
قلمروهای نامناسب
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خوزستان
ماخذ:
مطالعات آمایش استان خوزستان
تاریخ:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,920,139
0 15 30 60
Kilometers

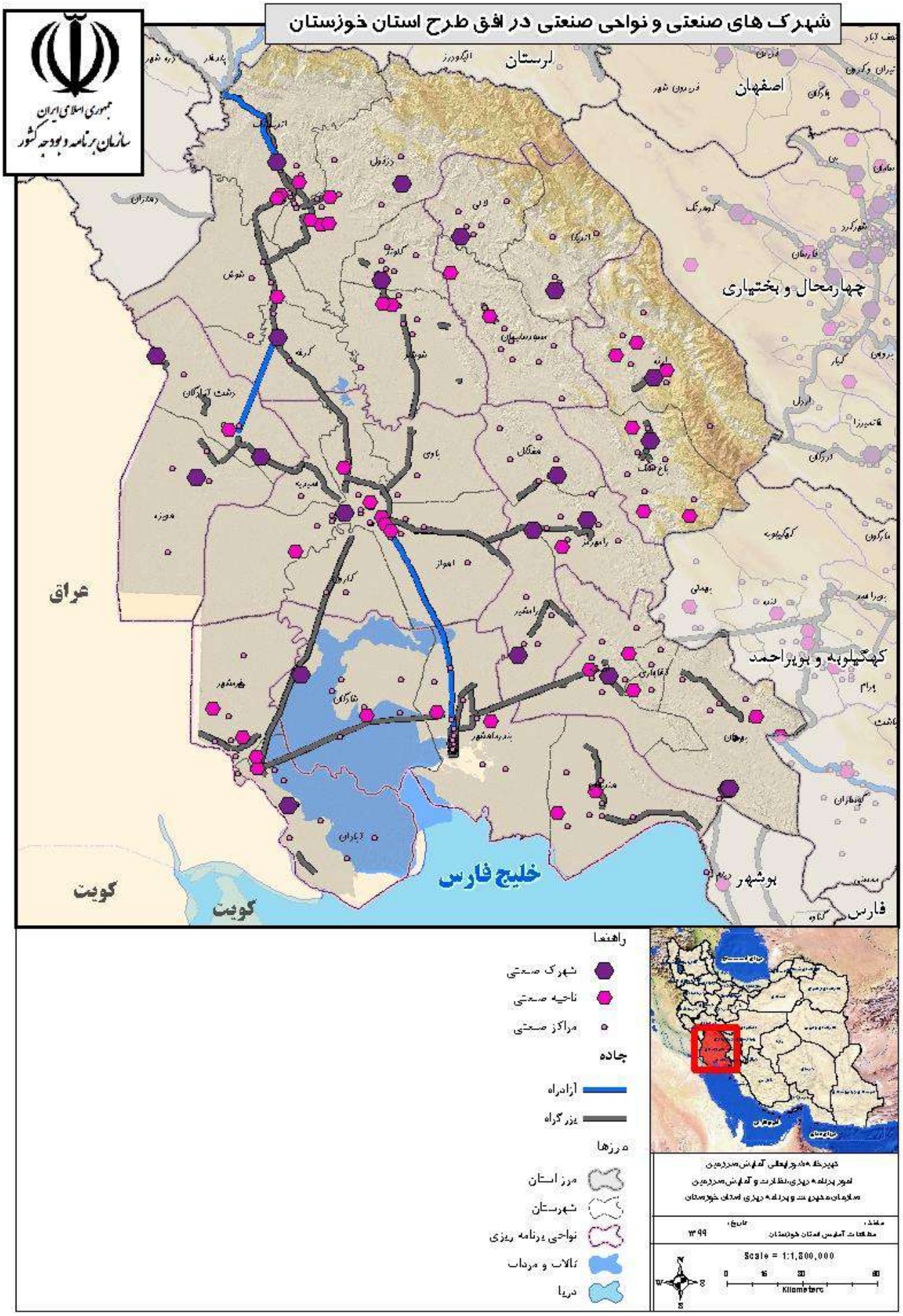
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
شهرک های صنعتی و نواحی صنعتی در افق طرح استان خوزستان
لرستان
اصفهان
چهارمحال و بختیاری
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
عراق
کویت
خلیج فارس
راهنما
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
جاده
آزادراه
بزرگراه
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
Scale = 1:1,800,000
Kilometers

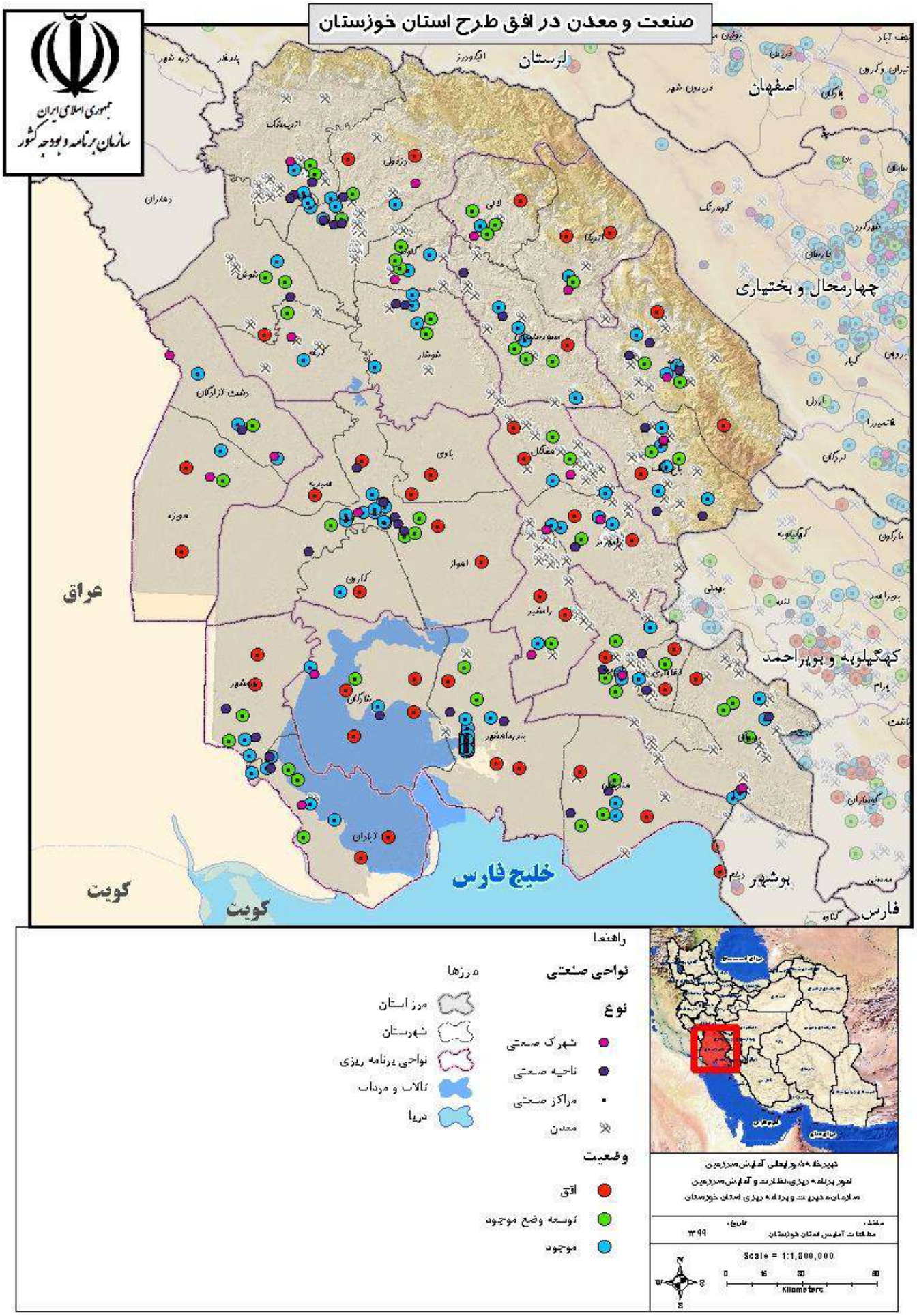
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
صنعت و معدن در افق طرح استان خوزستان
لرستان
اصفهان
چهارمحال و بختیاری
کهگیلویه و بویراحمد
فارس
عراق
کویت
خلیج فارس
راهنما
نواحی صنعتی
نوع
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
مراکز صنعتی
معدن
وضعیت
اتق
توسعه وضع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
Scale = 1:1,500,000
Kilometers

فعالیت عمده شهرها در افق طرح استان خوزستان

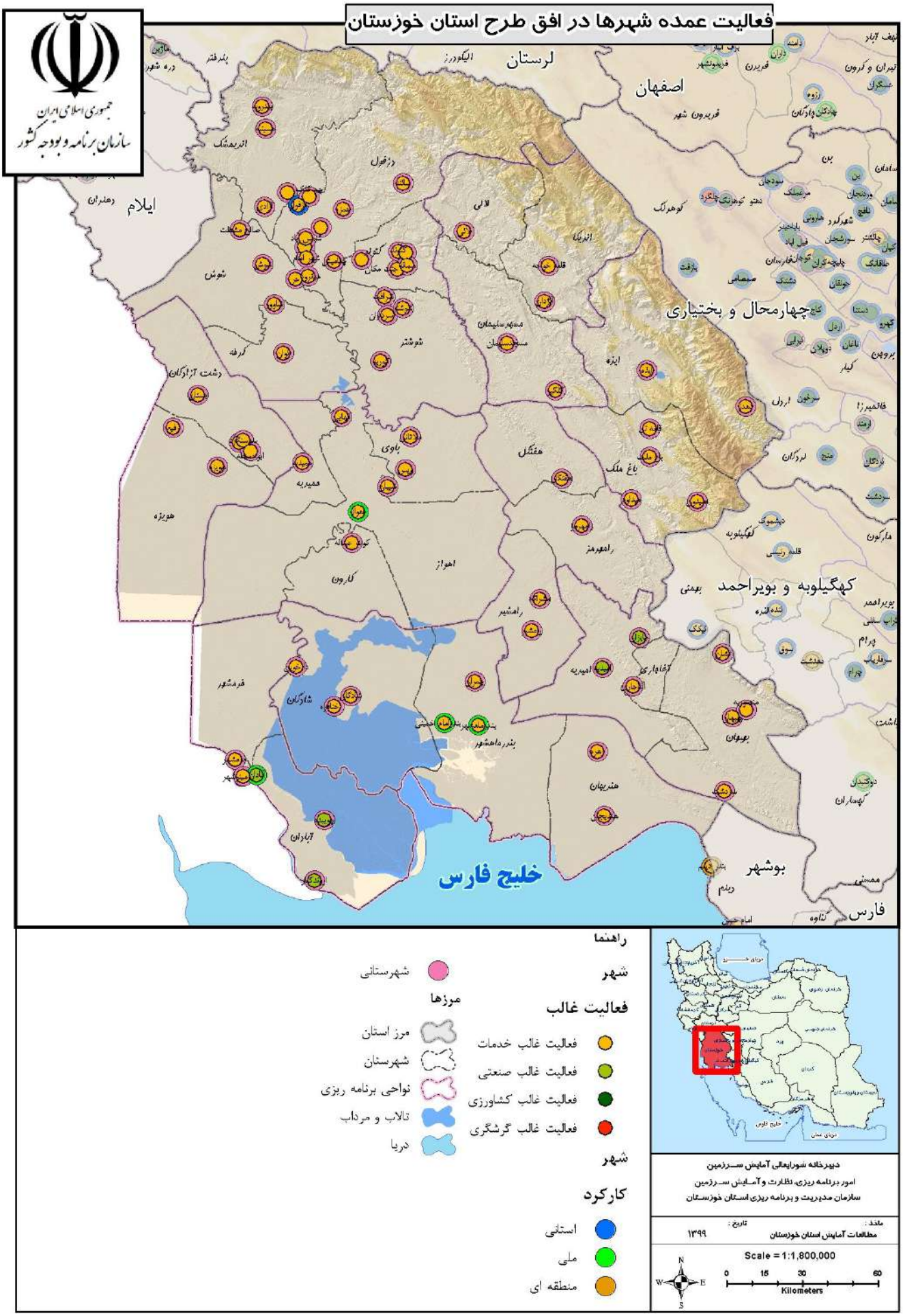

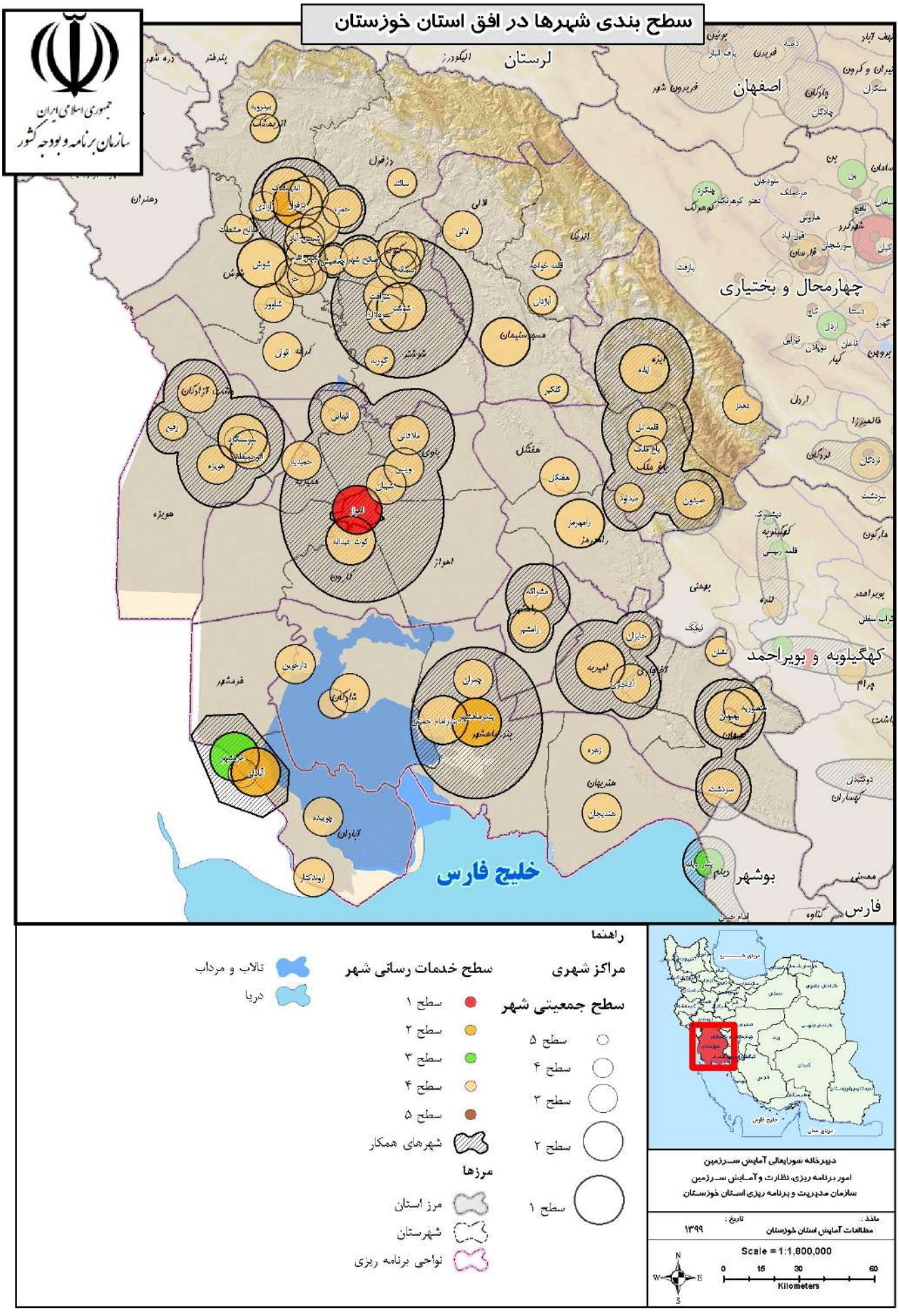
سطح بندی شهرها در افق استان خوزستان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
لرستان
اصفهان
چهارمحال و بختیاری
کهگیلویه و بویراحمد
بوشهر
فارس
خلیج فارس
راهنما
مراکز شهری
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
سطح خدمات رسانی شهر
سطح ۱
سطح ۲
سطح ۳
سطح ۴
سطح ۵
شهرهای همکار
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خوزستان
ماخذ :
مطالعات آمایش استان خوزستان
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,800,000
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

روستاهای مرکزی سطح یک استان خوزستان

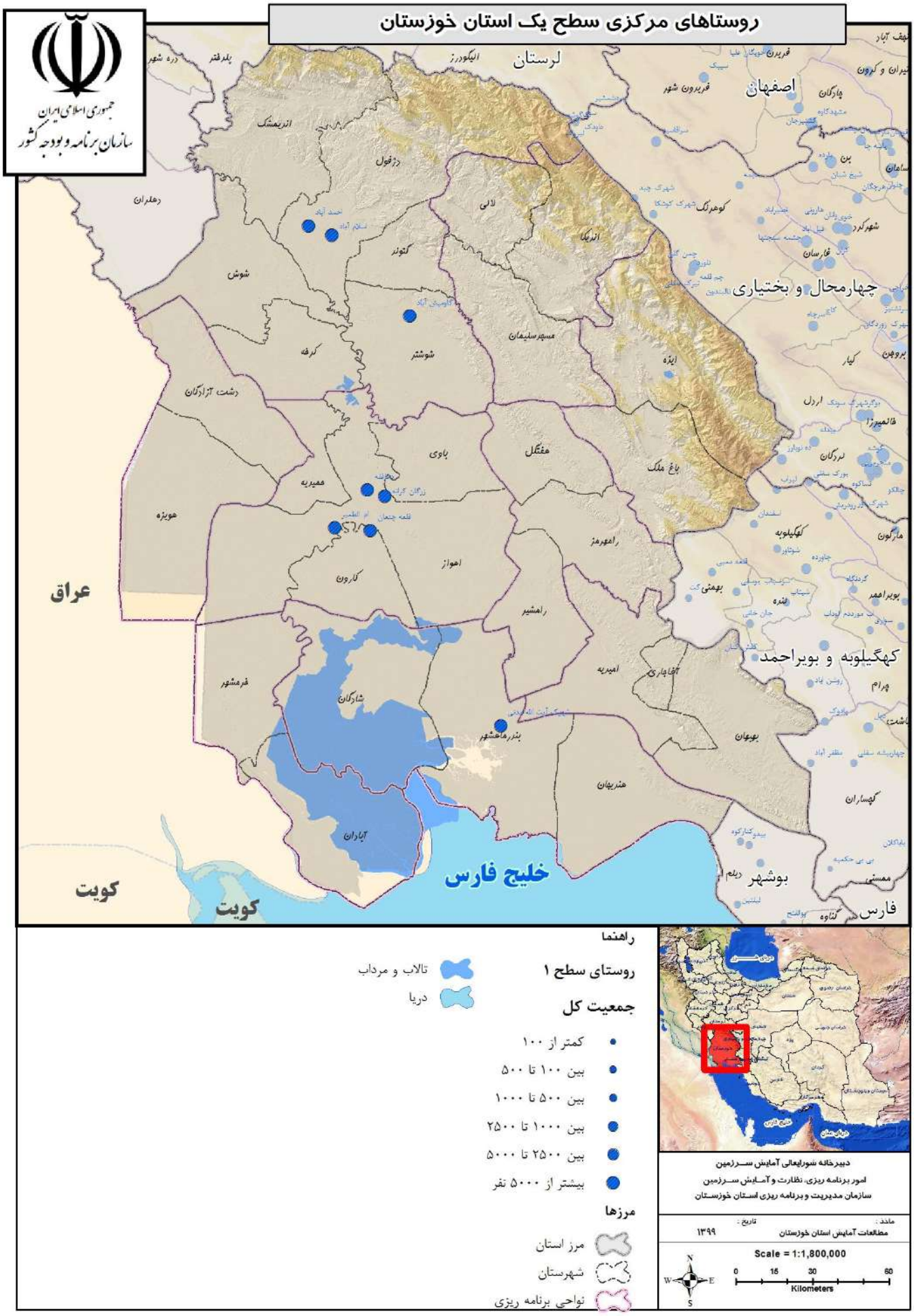

توزیع خدمات اجتماعی در افق طرح استان خوزستان

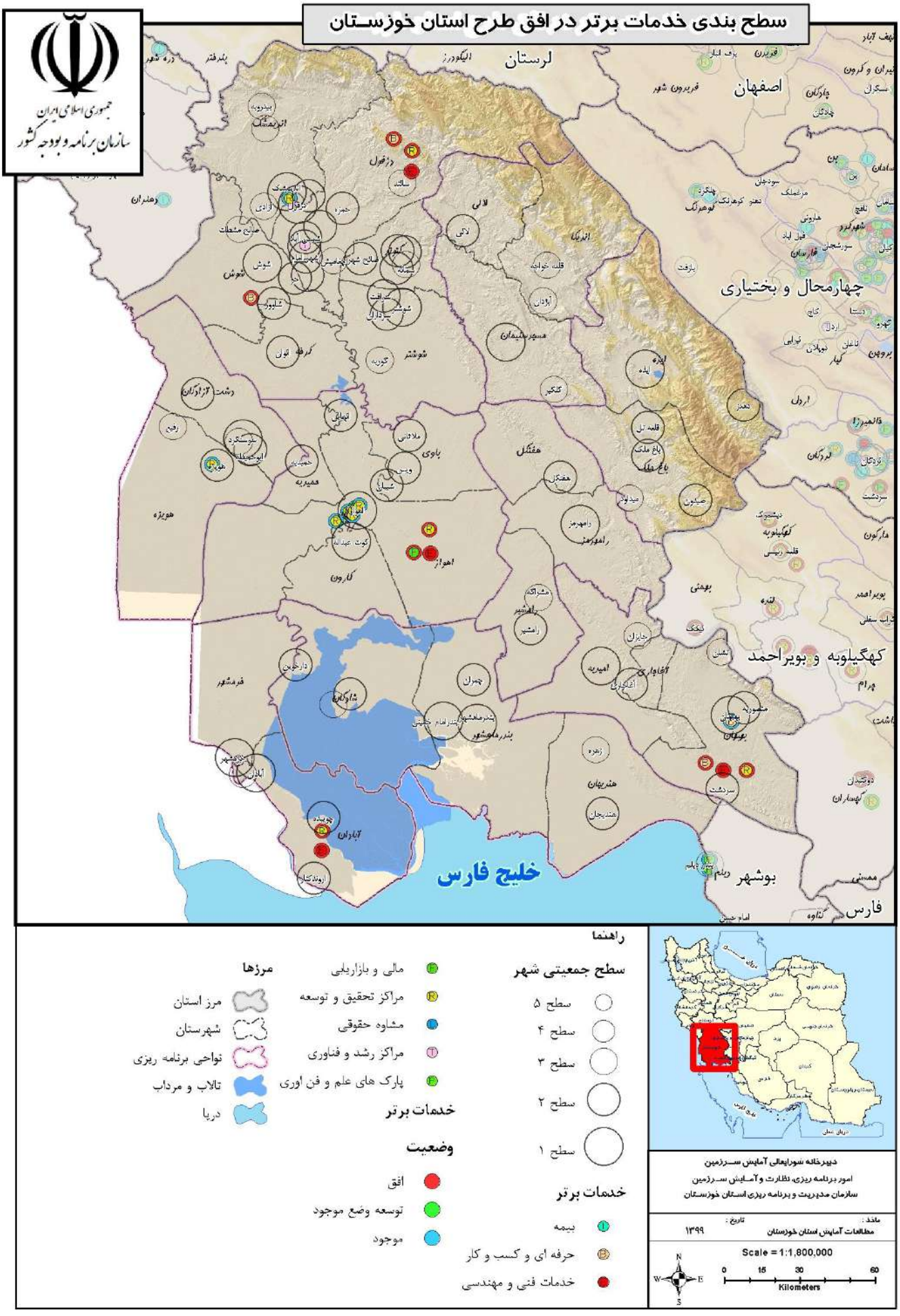
سطح بندی خدمات برتر در افق طرح استان خوزستان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
لرستان
اصفهان
چهارمحال و بختیاری
کهگیلویه و بویراحمد
بوشهر
فارس
خلیج فارس
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
خدمات برتر
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
خدمات فنی و مهندسی
مالی و بازاریابی
مراکز تحقیق و توسعه
مشاوره حقوقی
مراکز رشد و فناوری
پارک های علم و فن اوری
خدمات برتر
وضعیت
افق
توسعه وضع موجود
موجود
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خوزستان
ماخذ :
مطالعات آمایش استان خوزستان
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,800,000
0 15 30 60
Kilometers

کشاورزی استان در افق طرح استان خوزستان

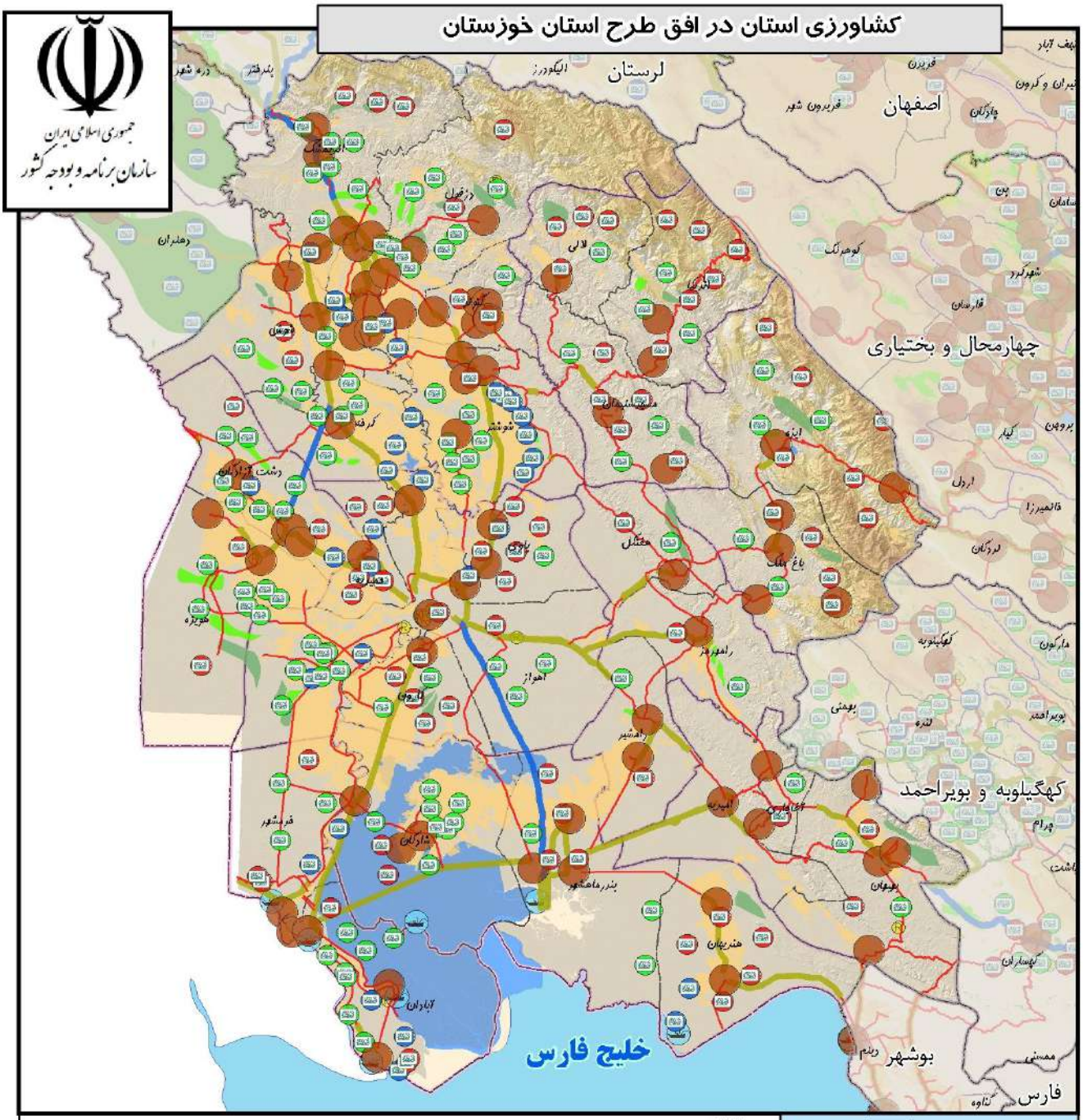

گردشگری در افق طرح استان خوزستان

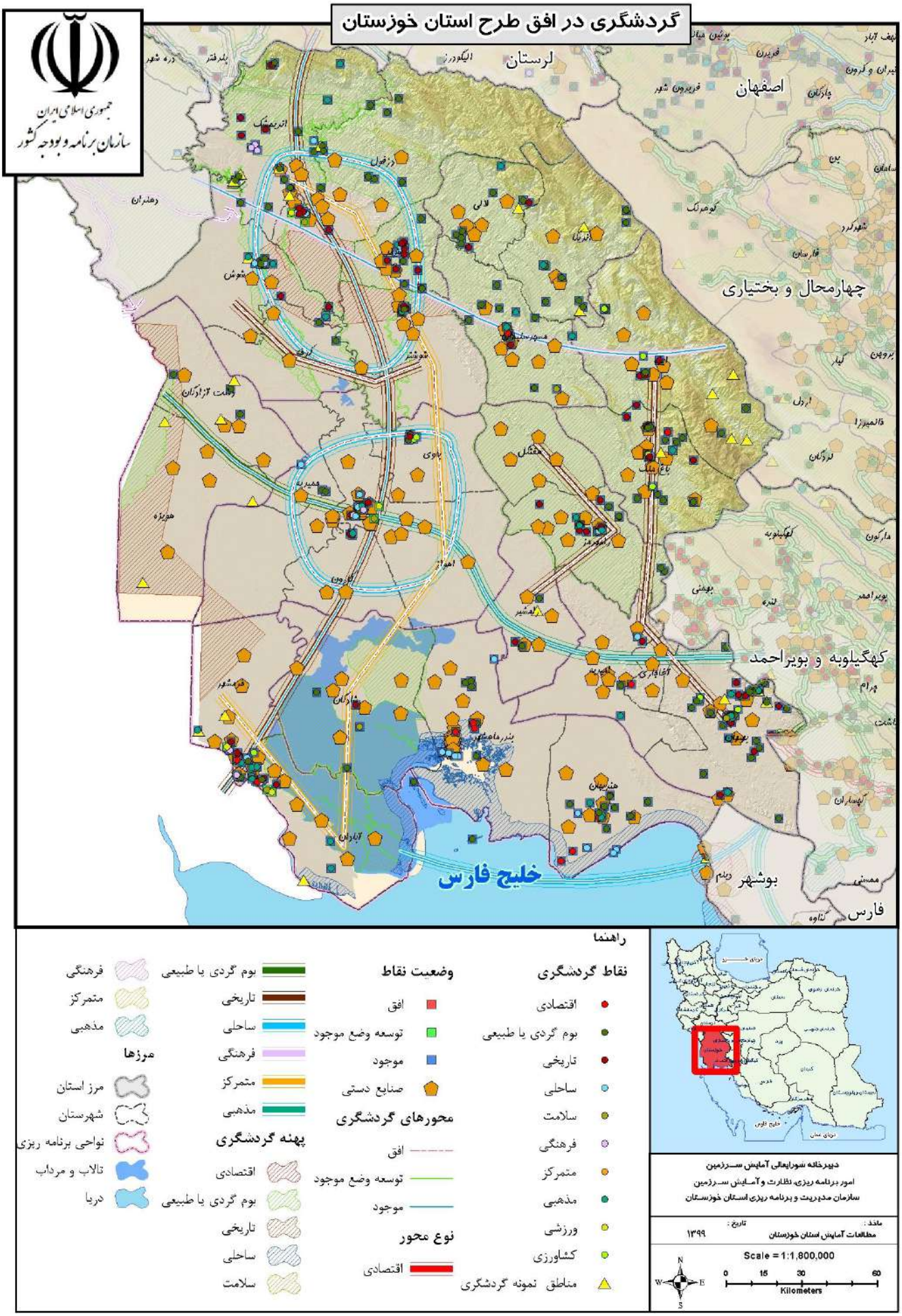

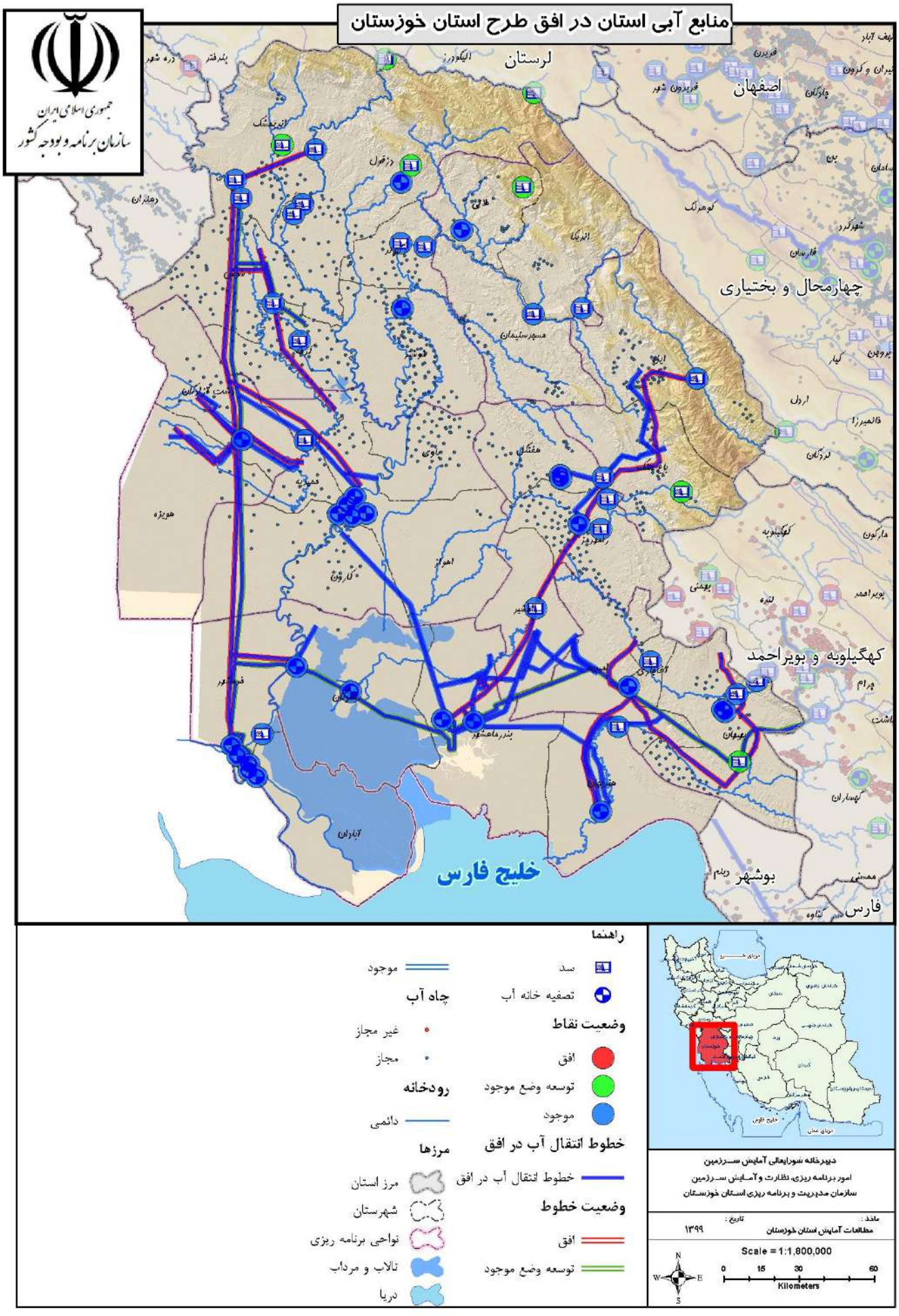
منابع آبی استان در افق طرح استان خوزستان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
لرستان
اصفهان
چهارمحال و بختیاری
کهگیلویه و بویراحمد
بوشهر
فارس
خلیج فارس
راهنما
سد
تصفیه خانه آب
وضعیت نقاط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال آب در افق
خطوط انتقال آب در افق
وضعیت خطوط
افق
توسعه وضع موجود
موجود
چاه آب
غیر مجاز
مجاز
رودخانه
دائمی
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خوزستان
ماخذ :
مطالعات آمایش استان خوزستان
تاریخ :
۱۳۹۹
Scale = 1:1,800,000
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

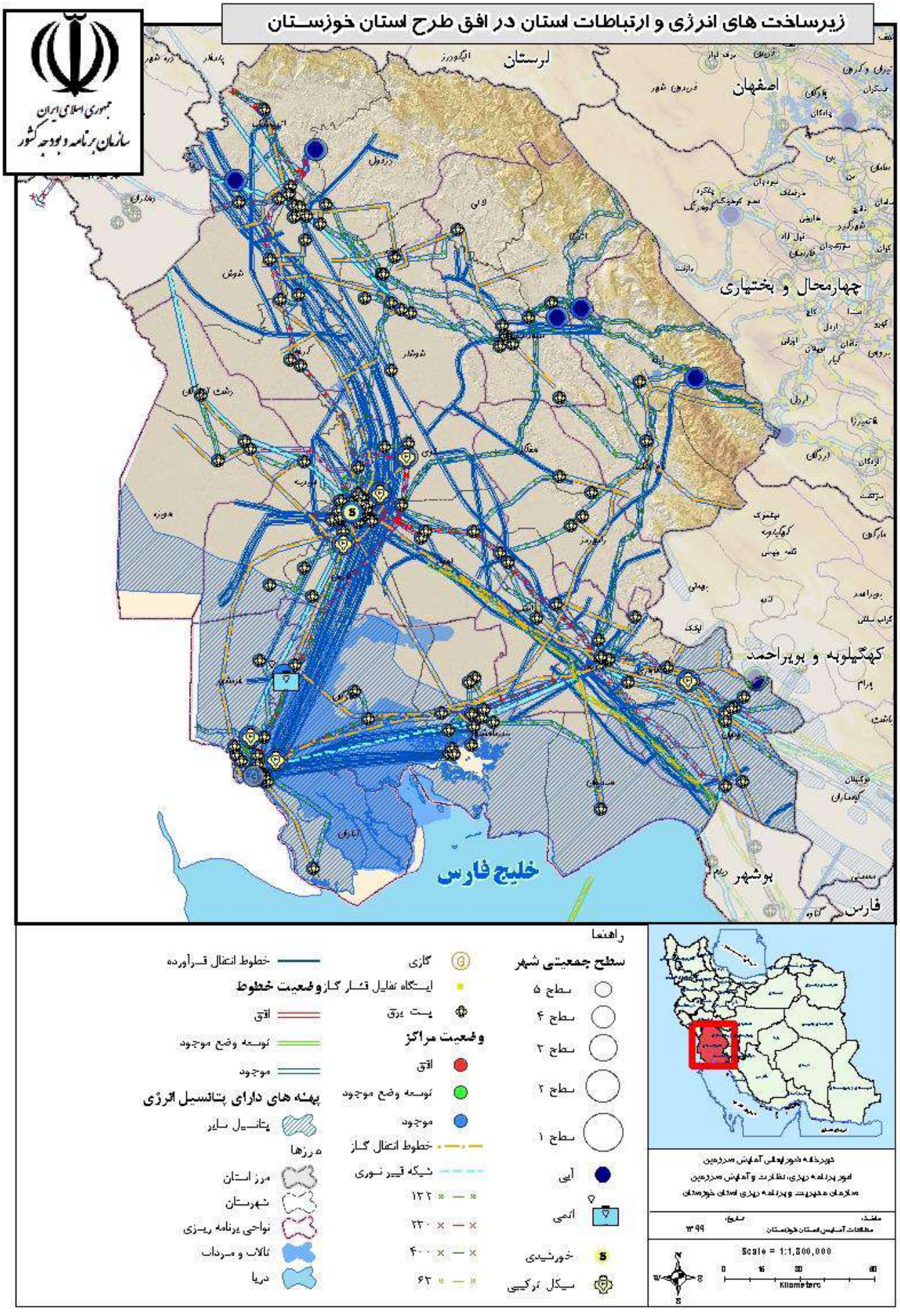
زیرساخت های انرژی و ارتباطات استان در افق طرح استان خوزستان
جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
لرستان
اصفهان
چهارمحال و بختیاری
کهگیلویه و بویراحمد
بوشهر
فارس
خلیج فارس
راهنما
سطح جمعیتی شهر
سطح ۵
سطح ۴
سطح ۳
سطح ۲
سطح ۱
آبی
اتمی
خورشیدی
بیکل ترکیبی
گازی
ایستگاه تقلیل فشار گاز
پست برق
وضعیت مراکز
اتمی
توسعه وضع موجود
موجود
خطوط انتقال گاز
شبکه فیبر نوری
۱۳۲ kv
۲۳۰ kv
۴۰۰ kv
۶۳ kv
خطوط انتقال فرآورده
وضعیت خطوط
اتمی
توسعه وضع موجود
موجود
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سایر
مرزها
مرز استان
شهرستان
نواحی برنامه ریزی
تالاب و مرداب
دریا
خبرخانه طبرآبادی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خوزستان
ماخذ:
مطالعات آمایش استان خوزستان
سال:
۱۳۹۹
Scale = 1:1,800,000
0 15 30 60
Kilometers
N
W
E
S

نظام حمل و نقل، لجستیک و خدمات بازرگانی در افق طرح استان خوزستان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

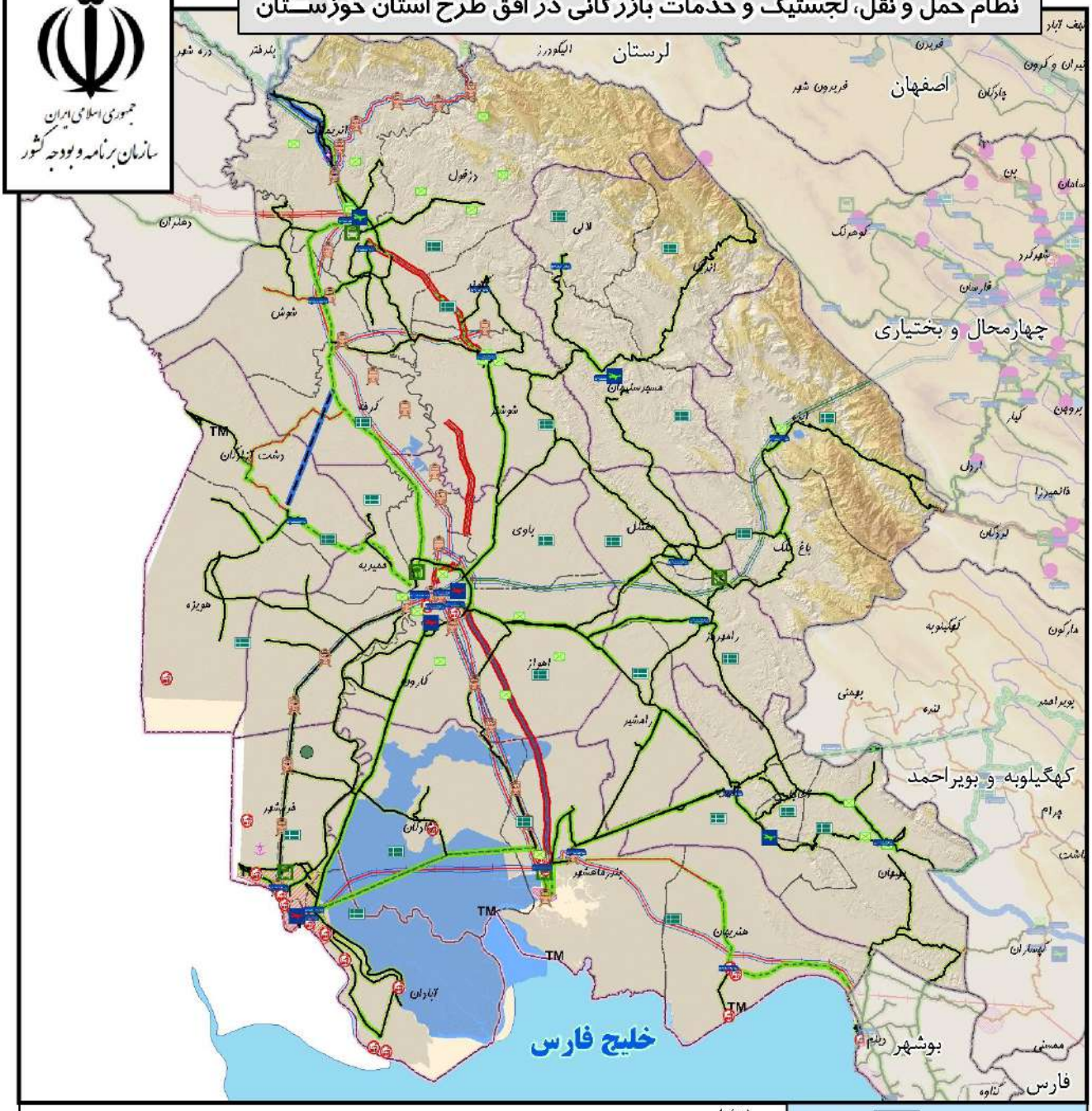

راهنما

فرودگاه

کارکرد
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای

پایانه جاده ای

نوع
- باری
- مسافری

مراکز لجستیک

نوع
- انبار
- بارانداز کالا
- بندر خشک
- سردخانه
- سیلو
- گمرک
- بازارچه مرزی
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

وضعیت محور
- افق
- توسعه وضع موجود
- موجود

کارکرد محور
- فرا ملی
- ملی
- منطقه ای
- استانی
- شهرستانی

نوع راه
- آزادراه
- بزرگراه
- راه اصلی

راه آهن
- دو منظوره
- سبک
- سنگین

مرزها
- مرز استان
- شهرستان

نواحی برنامه ریزی
- تالاب و مرداب
- دریا

نواحی اقتصادی

نوع
- منطقه آزاد
- منطقه ویژه

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خوزستان

ماخذ : مطالعات آمایش استان خوزستان
تاریخ : ۱۳۹۹

Scale = 1:1,800,000
0 15 30 60
Kilometers
N W E S

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان فضایی وضع افق استان خوزستان

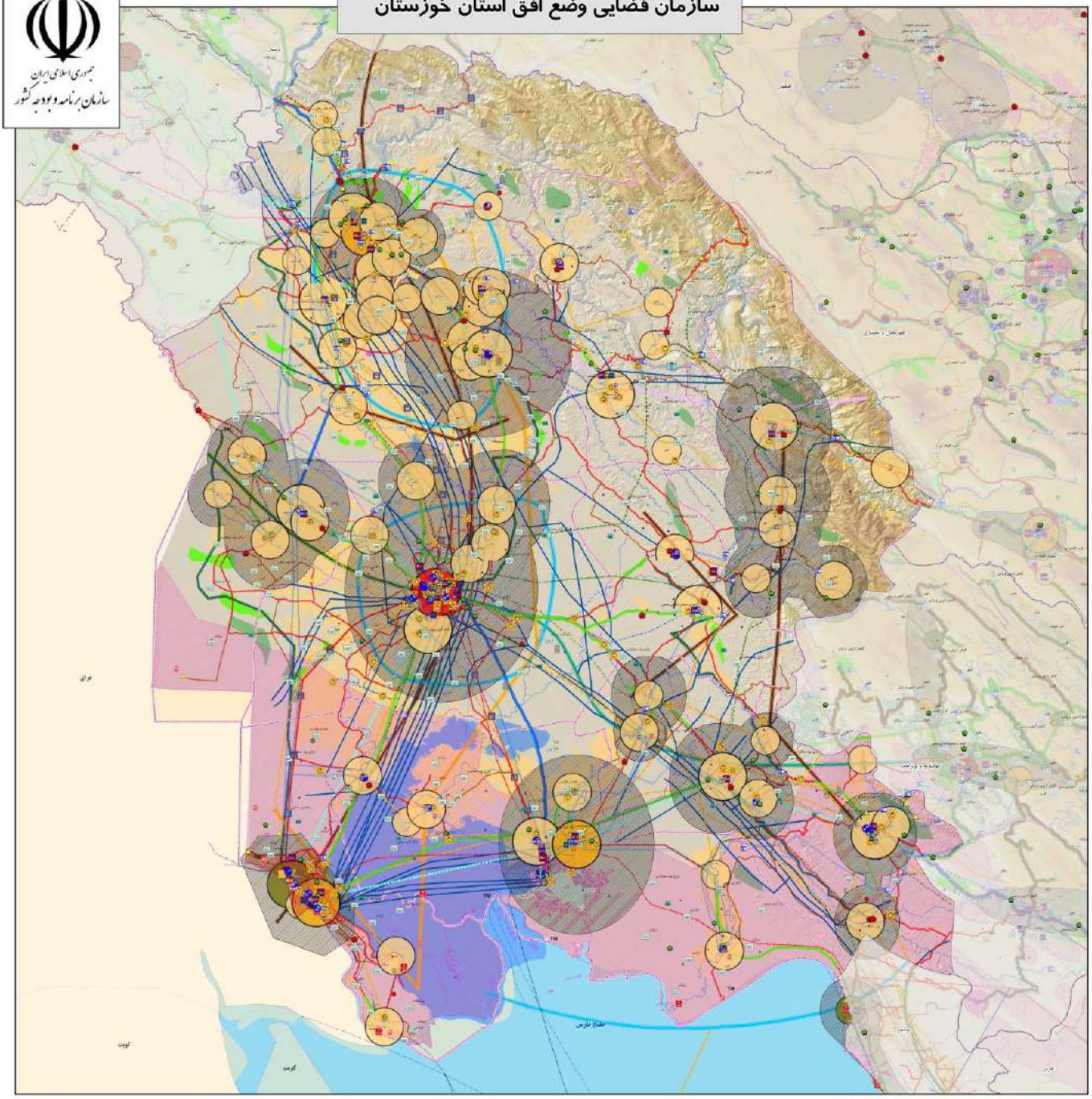

راهنما

حمل و نقل و ارتباطات
خطوط راه آهن
دو منظوره
سبک
سنگین
ایستگاه راه آهن
دو منظوره
سبک
سنگین
شبکه فیبر نوری
خدمات بازرگانی
منطقه آزاد
منطقه ویژه
گمرک
بندر خشک
بارانداز کالا
سیلو
سردخانه
انبار
فرودگاه
فرا ملی
ملی
منطقه ای
جاده
آزادراه
بزرگراه
راه اصلی
راه فرعی
پایانه جاده ای
باری
مسافری
بندر
بندر سطح ۱
بندر سطح ۲
بندر سطح ۳
مسیر دریایی

TM باز/چه مرزی
خدمات برتر
مراکز تحقیق و توسعه
خدمات فنی و مهندسی
مالی و بازاریابی
بیمه
حرفه ای و کسب و کار
مشاوره حقوقی
مراکز رشد و فناوری
انرژی
نیروگاه
آبی
اتمی
خورشیدی
سیکل ترکیبی
گازی
خطوط انتقال فرآورده
خطوط انتقال گاز

خطوط انتقال نیرو
۶۳×
۱۳۲×
۲۳۰×
۴۰۰×
پست برق
پهنه های دارای پتانسیل انرژی
پتانسیل سایر
منابع آب
سد در افق
تصفیه خانه آب
خطوط انتقال آب در افق
رودخانه دائمی
رودخانه فصلی
تالاب و مرداب
دریا
دریاچه
کریدور کشاورزی
کریدور کشاورزی

کشاورزی
خوشه های کشاورزی
مناطق نمونه گردشگری
پهنه های کشاورزی
باغداری
زراعت آبی
ترکیبی
زراعت دیم
زراعت آیش
صنعت
مراکز صنعتی جدید
شهرک صنعتی
ناحیه صنعتی
گردشگری
محور گردشگری
اقتصادی
بوم گردی یا طبیعی
تاریخی
ساحلی
فرهنگی
متمرکز
مذهبی
آموزش عالی و بهداشت و درمان
مراکز آموزش عالی
ملی
منطقه ای
استانی
بیمارستان
منطقه ای
ناحیه ای
شهرستانی

دبیرخانه شورایعالی آمایش سرزمین
امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان: خوزستان

مأخذ: مطالعات آمایش استانی خوزستان
تاریخ: ۱۳۹۵

Scale = 1:450,000
Kilometers
Coordinate System : GCS_WGS_1984